

॥ ज्ञानप्रदीपक ॥

यह ग्रंथ लोग हितार्थ

श्री श्री साधुजी माहाराज श्री श्री १००८ श्री श्री पृज्य श्री श्री
नानजी ऋष्य महाराजके समुदायके मुनीराज श्री श्री १००८

श्री श्री एवता ऋष्यजी महाराज तस्य शिष्य श्री
श्री १००८ श्री श्री तिलोक ऋष्यजी महाराजकृत

सो

अहमदनगर रहिवासी

पितलिया मगवानडासजी तब पुत्रचन्दमलने अपनी माता
रभाबाई उनकि आशसे घर्मदुखिके यास्ते

मुवई मध्ये

गगाविष्णु-खेमराज इनके “ श्रीविकटेश्वर” छापखानेमे छपाकर प्रसिद्धकिया

सबत १९४७ शाके १८१२ सन १८९० ईसवी

यहग्रथ सन १८६७ के २९ के पृष्ठ मूजब रजीष्टरी कारके सब हक प्रसिद्ध कर्त्ताने अपने म्नाधीनरस्तहि

॥ अथ प्रस्तावना ॥

सर्वज्ञ स्वप्न साधर्मिक मनुष्यास्तु एहविनतीछे के प्रथमहीन आपणा छोकमे नानपणेसे टावरनि ससा रतरफनी कर्माणी कर्नानो उद्यमसीपावे छिपवो तथा पढवो पिणधर्ममार्गमे जाणपणो करावे नही पीछे तरुणपणामे काइक सगतपी उल्लसणाहोवेते वपतेपण बुद्धीमंथपरिभाय सीपवारो उद्यमघणोकरे पणअसरवढेनही तिणमु धर्मोर्थ काम पूतीनां माहिलो एकहीअर्थसमेनही पिणइणतरेसुं विचारणोजोइजेके मनुष्यमवदयदटातेकरीदुईयछे तेहीम आपणे पायोछेतो धर्मकरवानी बुद्धिनिगतरेसु बुद्धिधाय तिणतरेसुंकरवि नवत त्यादि जीवानीषउल्लरवया शास्त्रमुणवा पोसापढिकमणाकरवा धर्मनी बुद्धिकरणनेवारेते एहजिज्ञानमधीपक नामे अंयछपावी प्रसिद्धकरचोछे तेअंयमाही अनेकजातिना तयन् सन्नाय हदपय रतुति योकडा सामायिक पढिकमणादि बहूगरचनाछे पिणवाच्यापी माळमपढे ज्ञानरुपी उमवालो करेछे एहअंयवणौज मनुष्यनि उपयेगीछे घणीम धर्मनी उल्लसणारहरये तेवारेते सर्वज्ञस्वमनोने एहमिअर्नछेके एह पुस्तकनहुत्वउत्तमछे घणेनपरिअमसेदुद्धयर्थछे तेमाहीपणअशुद्धहोयतो विद्वज्जन हमारे उपरछुपाहछि मेहरवानगीकरिने दुद्धक र्णो हमारेसे कोइठिकाणे कांना मात अक्षर अनुस्वार पढचो होयतो समाकरजो ॥ *

विषया	पृष्ठांग	विषया	पृष्ठांग
१ नवकारयत्रअर्थसहित	१	१५ सामायकलेखानी पाटीयां	३२
२ तिरुचारी पाटी अर्थसहित	१	१६ सामायकपाठी पारवानीविधि	३२
३ ईरियावहिनी पाटी अर्थसहित	२	१७ सामायक करवानीविधि	३३
४ तस्सोत्तरीनी पाटी अर्थसहित	३	१८ दशमोपोसो पचस्वणेकीविधी	३३
५ लोगस्सरी पाटी अर्थसहित	४	१९ दशमोपोसो पाछेपारणेकीविधी	३४
६ करेमिपत्ते अर्थसहित	५	२० दशमोपोसो पारवानो पाठ	३४
७ नमोद्युण अर्थसहित	६	२१ इग्यारमो पोसो लेणेकिकि विधी	३४
८ सामायक अर्थसहित	७	२२ इग्यारमो पोसो पचस्वणेको पाठ	३५
९ सामायकनी विधि	७	२३ इग्यारमो पोसो पारवानोपाठ	३५
१० पांचपठिक्रमणाअर्थविधिसहित	८	२४ पोरसीका पचस्वर्णाण	३५
११ पांचपठिक्रमणानीविधी	३०	२५ एकासणारा पचस्वर्णाण	३५
१२ श्रावकरी विधिनो आचार	३२	२६ उपवासर पचस्वर्णाण	३६
१३ चवदेनेमरानाम पानो३१मोदुजो	३१	२७ अठाइरा पचस्वर्णाण	३६
१४ छकायरानोम पानो३१मोदुजो	३१	२८ सामायक नकरे तिणरोयंद	३६

विषया	पृष्ठांग	विषया	पृष्ठांग
३९ सामायककाश्चदोषकानाम्नि	३३	४३ रूपी अरुपीरो योक्ढो	५७
३० पोसारा १८ अठारावोपकानाम्नि	३७	४४ निर्जरातत्वरो योक्ढो	५८
३१ श्रावकरा २१ इक्वीसगुण ...	३७	४५ अरिहतजिनस्स्वनछंद	६२
३२ विसवोलकरी तीर्थकरगोत्रवाधि ...	३८	४६ सिद्धमहाराज छंद ...	६४
३३ १९उगणीसवोपटालने काचसगकरणो ३९	...	४७ आचार्यछदमरहठीमे	६५
३४ ३२ षष्ठीससूत्राकानाम्नि ...	४०	४८ उपाध्यायछद	६६
३५ वीसअसमाधिना यानक ...	४१	४९ साधूजीनो छद ...	६७
३६ इक्वीससबला दोष ...	४१	५० परमेष्ठीछंद अर्द्धनारायमे	६८
३७ धावन अनाचार ...	४२	५१ अरिहत छंद मोतिपाम	६८
३८ दश श्रावकनो योक्ढो यत्रसहीत	४४	५२ महावीरजीनो छंद विमगी	७९
३९ सौमग्यमलजीलत पदवीद्वार--	४५	५३ जिनवाणी छद	७०
४० उचालोकनो योक्ढो यत्रसहित	५०	५४ २४ तीर्थकरजिनछद	७०
४१ त्रिछालोकनो योक्ढो यत्रसहीत	५२	५५ मयगजनअर्द्धजिनछद	७१
४२ निचालोकनो योक्ढो यत्रसहित	५४	५६ परमेष्ठीपरमानदगुणछद	७४

अनुक्रमणिका

विषय	पृष्ठांग	विषय	पृष्ठांग
५७ समगतछत्तीसी	७५	७१ देवस्तुति पद	१३९
५८ ४ गतआयुषधण सम्राय	७७	७२ गुरुस्तुतिपद	१३९
५९ श्रायकछत्तीसी	७८	७३ धर्मस्तुति पद	१३९
६० साधुवदणा	८०	७४ ज्ञानिगुणोपदेशपद	१३९
६१ बृहतबालोवणा	८५	७५ सम्यक्तत्त्वपदेशपद	१४०
६२ वशैवफालिकनी	१०३	७६ चारित्र्यपद	१४०
६३ अरिहवस्तवन	११४	७७ तपोपदेशपद	१४०
६४ मिद्धस्तवन	११७	७८ त्रौषनिवारण पद	१४०
६५ आचारजस्तवन	११७	७९ माननिवारण पद	१४०
६६ उपाध्यायस्तवन	११८	८० मायानिवारणपद	१४१
६७ साधुनीरो स्तवन	११८	८१ लोभहरण पद	१४१
६८ २४ तीर्थकरना	१२०	८२ उपदेशी पद	१४१
६९ २० विहरमान	१३१	८३ श्रावकधर्म उपदेशपद	१४२
७० चोवीसजिनहितोपदेशपद	१३८	८४ पाप फलोपदेश पद	१४३

विषया	पृष्ठांग	विषया	पृष्ठांग
८१ काटोरेरे कालकी फ्रासी पद	१४२	९९ शम्रहछत्तीसी	१५८
८६ रहोरेरे धरमधनवसीया पद	१४२	१०० सीतलानो स्तवन	१६०
८७ चेतोरेरे कुहुके वेगारी पद	१४२	१०१ ममूजी भलेधिराजो जीस्तवन	१६१
८८ मानोरेरे अचलसुखगरजी पद	१४२	१०२ सुकव करलेरे मूजी	१६१
८९ मानोरेरे सीपाभणभेरी पद	१४२	१०३ तिनमनोरयरी लांवणी	१६२
९० मतिअकळे जोषनके मटके पद	१४२	१०४ तपदेशी लांवणी	१६३
९१ किउमूलोरे जोवनये अकळीपद	१४३	१०५ महावीर स्वामीनीरी सुखळी	१६४
९२ सतगुरुजी फळे जमसपना पद	१४३	१०६ चोरीय तीर्थकर ध्यानपद	१६६
९३ समचे परमेष्टीस्तवन	१४४	१०७ देवस्तुति पद	१६६
९४ समचे वीस जिनस्तवन	१४४	१०८ ज्ञानगुणोपदेश पद	१६६
९५ समचे वीस विहरमानस्तवन	१४४	१०९ श्रीसीमधर स्वामी स्तवन	१६७
९६ महावीरस्वामीरो चोडालियो	१४५	११० उपदेशी पद रवढीभापामे	१६७
९७ भेवारन ऋषीनो चोडालियो	१४६	१११ अध्यात्म पद	१६७
९८ आणव श्रावणकनो चोडालियो	१५३	११२ आन्यात्म वशारावाकी लांवणी	१६८

अनुक्रमणिका

विषया	पृष्ठांग	विषया	पृष्ठांग
५७ समगतछत्तीसी	७५	७१ देवस्तुति पद	१३९
५८ ४ गतमायुबंधन समाय	७७	७२ गुरुस्तुतिपद	१३९
५९ आयकछत्तीसी	७८	७३ धर्मस्तुति पद	१३९
६० सायुवदना	८०	७४ ज्ञानगुणोपदेशपद	१३९
६१ दृढतआलोचना	८५	७५ सम्यक्तत्त्वपदेशपद	१४०
६२ यशैकालिकनी १५ समाय	१०३	७६ चारित्रपद	१४०
६३ अरिहतस्त्वन	११६	७७ तपोपदेशपद	१४०
६४ सिद्धस्त्वन	११७	७८ क्रोधनिवारण पद	१४०
६५ आचारजस्त्वन	११७	७९ माननियारण पद	१४०
६६ तपाभ्यायस्त्वन	११८	८० मायानिवारणपद	१४१
६७ सायुजीरो स्त्वन	११८	८१ लोभहरण पद	१४१
६८ २४ तीर्थकरना २४स्त्वन	१२०	८२ तपदेशी पद	१४१
६९ २० विहरमान २० जिनस्त्वन	१३१	८३ श्रावकधर्म तपदेशपद	१४२
७० बोवीसजिनहितोपदेशपद	१३८	८४ पाप फलोपदेश पद	१४३

विषय	पृष्ठांग	विषय	पृष्ठांग
११३ त्रैव्या	१७९	१२४ सुभाषित दुहा	१८३
११४ महावीरस्वामीजीनोदघोटण	१७१	१२५ निद्याकी सझाय	१८४
११५ जिनस्त्वधनदेशी फागरी	१७३	१२६ सीतासतीको स्तवन	१८५
११६ धर्मफाग उपदेशी स्तवन	१७६	१२७ राखठी पुनमनी सझाय	१८६
११७ धन्नाचीरी लांघणी	१७७	१२८ धनतेरसनी सझाय	१८६
११८ नेमनायजीरो स्तवन	१७८	१२९ रूपचववशनी सझाय	१८६
११९ आरज्याजीनो स्तवन	१७९	१३० लांघणी सुकृतयनलीजो	१८७
१२० श्रीमदिरस्वामीजी स्तवन	१७९	१३१ उपदेशी स्तवन	१८७
१२१ २४ बढकचपर २३ पववीनो स्तवन	१८०	१३२ भर्मयजणकुमतिचपेटोम	१८७
१२२ मरहठी भापाणे लांघणी	१८१	श्रोचरचर्चासझायमाला	१९६
१२३ धजावकी खीयाकाकविव	१८२	१३३ भोलपछपीली	१९६

॥ श्रीः ॥

॥ श्रीपरमेश्वराय नमः ॥

॥ श्रीनवकारमंत्रब्रषीसुष्ठुइश्री ॥

॥ एमो अरिहताण ॥ एमो सिद्धाण ॥ एमो आयरियाणं ॥
॥ एमो उवश्चायाणं ॥ एमो लोए सुवसाज्जणं ॥ एसो पच
॥ एसुक्कारो ॥ सवपावप्पणासणो ॥ मंगवाएच सवेसिं ॥ पढमं
॥ हवइ मगवं ॥ इतिश्रीनवकार ॥ १ ॥

॥ नवकारनो अर्थ लिष्यते ॥

एमो केहता नमस्कारहोजो, अरिहताण के० कर्मरूपसत्तुनें हाणनार, जेणें चा
रधनघाती कर्मटाल्या तथा जेनार्थो कोई अनोनथी, अने ते चोत्रीस अतीशायकरी

॥ इति अनुक्रमणिका समाप्तः ॥

॥ तिखुतारी पाटीको अर्थ हे ॥

तिखुतो के० तिनवार आयादिए के० बेहाथ जोडीने जीमणा कानसू मावा का
नताई पयादिए के० प्रदक्षणा करिने, वदामि के० गुणग्रामकरुछु, नमसामि के०
मस्तक नमायने नमस्कार करुछु, सक्कारेमि के० सत्कार देवुछु सम्माणेमि के०
सन्मान देवुछु कछाण के० कल्याणकारी, मगलं के० मगलकारी, देवय के०
धर्मदेव समान, चेश्य के० ज्ञानवतते बकायका जीवने सुखदायक, पञ्जुवासामि के० म
न वचन कायासू करने सेवाकरुछु, मन्त्रणुण वदामि के० मस्तकें करीं नमस्कार करुछु

॥ अथश्रियावहिपाटीकोअर्थे ॥

इच्चा कारण केहेतां तुमारी इगपूर्वक सदेसह केहेतां आज्ञाकरोतो भगवन् के-
हेतां महाभाग्य ज्ञानवत श्रियावहिय केहेता चालवाना मार्गमाहे जीववाधा
वीक सपापक्रिया तेहयकि पडिक्कमामि केहेतां निवर्तुछु पठेगुरुक्हे पडिक्कमेह के०
निवर्तो पाप टाबो पठे शिष्यक्हे, इच्च केहेता प्रमाणठे इच्चामि कहेतां इच्छुंछु
पडिक्कमित केहेता पापकर्मसू निवर्तणवास्ते श्रिया कहेता रस्तामाहे वहियाणु

तथा ३५ स प्रकारनि वाणीयेकरी विराजमान एहवा अरिहतने षाड सिद्धाणं के० सर्वे कार्यसाध्या, आठकमं पपावि मुक्केपोवा तथा एकतिसगुणेकरिसहित एहवा जे सिद्ध तेहने, वादिइ आयरियाण के० जे पाचआचारनेपाले, विजाप्राणिने पढावे तथा वत्तीस गुणेकरिसहिते एवा आचारजजीने, षाड्डु लवझायाण के० जे शुद्ध सूत्रार्थज्ञणे, ज्ञणवे तथा पचिस गुणेकरीसहित एहवा श्री लयाध्यायजीने षाड्डु लोए के० लोकअढीदीपनामनुष्यक्षेत्रने विपे सबसाहूण के० सर्व साधुने, जे ज्ञानदर्शनचा रित्र तपना साधनार तथा सत्तावीस गुणेकरीसहिते, वली एसो के० अरिहतादिक सबधी पचणमुक्कारी के० पांचनमस्कारे, ते केवाडे, सधपाव के० ज्ञानावरणादिक सर्वपापतेहना, प्पणासणो के० विनासकर्णहारे, मंगलाणच के० सर्वमगलिकमदि, सध्वेसि के० सर्वमे पढम के० मुख्य, हवड के० ठे, मगल के० कल्याणकारक

॥ अथ तिष्ठतारी पाटी बिरव्यते ॥

॥ तिष्ठतो आयाहिण पायाहिण वदामि नमसामि सक्कारेमि सम्माणेमि कक्षाण मगल देवय चैश्य पञ्जुवासामि मत्रएणवदामि ॥ ३ ॥ इति ॥ २ ॥

ग ७ जेने पंचिदिया केहे ० पाचइद्रीवाला शरीर मुख नाक आख ने कान होय ते
 जखचर थलचर खेचर ए तिर्यच तथा मनुष्य देवता नारकी सर्व ससारी जीव ते अ-
 भिहया के ० सामा आवता हएया होए वत्तिया केता एक ढीगले करिया तथा धू,
 जेमे बक्याहोए लेसिया केहतां नोमीमे घश्या तथा लगारेक मसल्या होय, संघा
 इया केहतां माहोमाहे शरीरनें मेळविने एकठां मेळण्या होए संघट्टिया केहतां थोडो
 स्वर्श करवेकारे दुहव्या होए परियाविया केहतां सर्व प्रकारे ताप्या पीमा उपजावी
 होए किलामिया केहता गाढे दुख उपजाव्यो मृतकप्राए किधा होयउहविया
 के ० त्रास देने हानि चालि सके नही एवा किधा ठाणाल के ० एकस्थानकथी उपानी
 ने ठाए के ० बिजा ठिकाणे सकामिया के ० मूक्याहोय, जीवियाउ के ० जी
 षतयकी ववरोविया के ० मारियाहोय नाशकीधो, तस्स केहता तेसबंधी अतिचार
 लाग्या ते मित्रामिडुक्कड केहता पाप मुजने निष्फल थाजो इति

॥ अथतस्सउत्तरीपाटीकोअर्थे ॥

तस्स के ० तेने उत्तरी केहता विशेषेकरागुह करणेण के ० करवासारू पा

कहेता जावता विराहणाए कहेता दु खदिनो होए गमणागमणे कहेता जावतां ने
 आवतां पाण कहेता प्राणी क्कमणे कहेता पर्गेकरी चाप्या होए वीय कहेतां बी-
 जने क्कमणे कहेता । चाप्या होए हरिय कहेता हिरवी वनस्पती वगेरे क्कमणे कहे-
 ता चापी होए, लसा कहेता सूक्ष्म अपकाय आकाशयी पडते लन्निग कहेता कीडी-
 आनजाबा प्रमुपजीव पणुग कहेता पांचवर्णी नील फूलण दुग कहेता पाणी
 मट्टी कहेता काचीमाटी मक्कडा कहेता कोलिआवडा संताणा कहेता मर्कटना स-
 तान सकमणे केता ए सर्वने पर्गेकरी पीन्ना तथा मसल्या जे के० जेकोइ, मे कहेता
 भेपोते जीवा के० जीवने विराहिया के० दुःखदीनो होए एगेंदिया केह० जेने
 सरीररूप एकज इत्री होए ते पृथ्वी पाणी अग्नि वायु वनस्पतीना जीव बेहदिया
 के० शरीर तथा मुख दोए इत्रीवालाजे शप शीप गम्बेला अब्बसीया एवा जेने-
 पग न होए ते बेंद्री तेइदिया के० तीनइत्रीवाला शरीर मुख नाक होय ते
 कुथुवा जू, लीप, माकण, कीन्ती चर्छरिदिया केहे० आर इत्री सरीर मुख नाक ने
 आख होए ते माली मडर मस विछु जमरो टीम जे उम्नारा ते अगार आठप

ग० जेने पंचिदिया केहे० पाचइद्रावाला शरीर मुख नाक आख ने कान होय ते
 जलचर थलचर खेचर ए तिर्यच तथा मनुष्य देवता नारकी सर्व ससारी जीव ते अ-
 भिह्या के० सामा आवता हएया होए वत्तिया केता एक ढीगले करिया तथा घू,
 क्षमे बाक्याहोए बेसिया केहतां जेमीमे घश्या तथा लगरिक मसल्या होय, संघा
 इया केहतां माहोमाहे शरीरनें मेलाविते एकठा मेलव्या होए संघट्टिया केहतां थोडो
 स्पर्श करवेकारि दुहव्या होए परियाविया केहतां सर्व प्रकारे ताप्या पीमा उपजावी
 होए किष्मामिया केहता गाढे दुख लपजाव्यो मृतकप्राए किधा होयलहदविया
 के० त्रास देने हानि चालि सके नही एवा किधा ठाणल के० एकस्थानकथी तपानी
 ने ठाए के० बिजा ठिकाणे संकामिया के० मूक्याहोय, जीवियाल के० जी
 वतयकी ववरोविया के० मारियाहोय नाशकीधो, तस्स केहता तेसबंधी अतिचार
 लाग्या ते मित्रामिडुकड केहता पाप मुजने निष्फल याजो इति

॥ अथतस्सलत्तरीपाटीकोअर्थेने ॥

तस्स के० तेने उत्तरी केहता विशेषेकरीशुद्ध करणेणं के० करवासारू पा

यच्चिन्त के० प्रायश्चित्त पापनि आश्लेषण, करणेण के० करवासारु के० करवासारु विसोहि के०
 विशुद्ध, निर्मल करणेण के० करवासारु विशिष्टी के० १ माया २ नियाण
 ३ मिथ्यात् एतौन सत्परहित करणेण के० करवासारु पावाण के० ससारहे
 तूना पाप कम्माण के० कर्मने निग्घायणं के० टालवाने द्वाए के० अर्थे वा
 भिकरेमि के० एकवामे र्होनेकरुछु कावस्सग के० कायाने हल्लाववी नही
 ते अन्नत्त के० अगेकबामुजब काया हल्ले तेहनो आगार माफाणे वस्ससि
 एण के० उचोस्वासलेवाथी निस्ससिएण के० नीचो स्वासमूकवाथी स्वासिएणं
 के० खासी लोख्खा थकि डीएण के० बीकआयायकी जन्नाइएणं के० जा
 न्नि अग्रर बगासू लेवाथकि लडुएण इकारआव्या थकि वायनिसग्गेण के० वायु
 निकसता थका न्मल्लिए के० अकरमात् चक्की आवाथकि पित्तमुच्चाए के० पि
 त्तनाकोपसू मूर्वाआव्याथका सुज्जेहि के० सूक्ष्म थोडोक अंगसचल्लेहि के० ना
 रिरहल्लावाथी सुज्जेहि के० थोडो खेत्तसचल्लेहि के० क्षेप्प तथा मुयना थूक
 ना चाल्लवाथकि कफगील्लवाथकि सुज्जेहि के० सूक्ष्मथोडो दिट्ठिसंचल्लेहि के०

चक्षुर्दृष्टिहाषवाथी एवमाईशुहिं के० एआदिकरिने बीजा आगारेहिं के० स
 र्प नीत पडति ज्ञवै अग्नी लागीहोय, राजारो कोप मजारी प्रमुष हिंसक जीव अने
 रा जीवतपरेब्रह्म घालि नै बेठाइतरादीकाने कावसगपाडेतो जग नहीं आगार खे
 ताथका अन्नगो के० अग्निही स्वप्ति होवेनही अविराहित के० हानी पोचे
 नहीं उक्त के० होजो ने के० हारो कावस्सगो के० काया स्थिरराव
 धि जाव के० ज्यासुधी अरिहताण जगवताण के० अरीहतजगवानने नमु
 क्तारेण के० नमस्कारकरू त्या सुधी नपारेमि के० पारून्ही ध्यानसपूर्णकरू
 ताव के० त्यासुधी काय के० ह्यारिकायने शरीरने गणेषं के० एकठिकाणे
 स्थीरपणे राखिने मोषेण के० अचोबो र्खीने ज्ञाणेण के० एकाग्रध्यान तेणेकरी
 ने अप्पाण के० महारीकायतेप्रते वोसिरामि के० ऊ तजुछु आ पाटीकहीने काव
 सग करणे इरियावहीकीपाटी मनमाहे कहेणी नवकार कहीने पछी कावसगग पारिपु

॥ अथ लोगस्सकी पाटीको अर्थे ज्ञे ॥

लोगस्स के० पचास्तिकायप्रमुष लोकनेविषे, उक्तोयगरे के० उयोतना करणहार

यच्चिन्त के० प्रायश्चित्त पापनि आश्लेषण, करणेण के० करवासारु विसोहि के०
 विशुद्ध, निर्मल करणेण के० करावासारु विशुद्धी के० १ माया २ नियाण
 ३ मिथ्यात् एतेन सत्परहित करणेण के० करवासारु पावाण के० ससारहे
 तूना पाप कम्माण के० कर्मने निग्घायण के० टालवाने द्वाए के० अर्थे न
 मिकरेमि के० एकठामे रहनेकरुद्धु कावस्सगं के० कायाने ह्वाववी नही
 ते अन्नत्त के० आगेकलामुज्ज काया इत्थे तेहनो आगार माफ्फि वस्ससि
 एण के० उचोस्वात्सलेवाथी निस्ससिएण के० नीचो स्वासमूकवाथी खासिएणं
 के० खासी खोख्खा थकि डीएण के० ठीकआयाथकी जन्नाइएणं के० जा
 न्नि अगार बगासू लेवाथकि उट्टुएण इकारआव्या थकि वायनिसगेण के० वायु
 निरुत्थता यका नमब्बिए के० अकरमात् चक्की आयाथकि पित्तमुट्टाए के० पि
 त्तनाकोपसू मूर्वाआव्याथका सुज्जेहि के० सूक्ष्म थोडोक अगसचलेहि के० न
 रिह्वावाथी सुज्जेहि के० थोडो खेवसचलेहि के० भेष्म तथा सुपना थूक
 ना चाब्बवाथकि कफगीब्बवाथकि सुज्जेहि के० सूक्ष्मथोडो दिट्ठिसंचलेहि के०

नाथजीने च के० बलि मल्लिख के० श्रीमच्छिनाथजीने षडे के० वाडुछुं मुनिसुधय के०
 श्री मुनीसुव्रतस्वामीप्रत्ये नमिजिण के० श्रीनमिजिने च के० वडी वदामि
 के० नमस्कारकरूछु रिठनेमि के० श्रीअरिष्टनेमिप्रत्ये पास के० श्रीपार्श्वनाथस्वामी
 प्रत्ये तह के० तथा वद्धमाण के० श्रीवर्द्धमानस्वामिप्रत्ये च के० वडी एवके० एप्रकारे
 मणु के० महारे जीवे जे अग्निथुआ के० नामपूर्वकस्तव्याह्ने ते चोविस
 परमेश्वर केहवागे विज्य के० टाल्यागे रयमला के० कर्मरूपी रज तथा मल प
 हीण के० अतिशयकरीने क्षयकस्योगे जरमरणा के० जरा तथा मरणने जेणे क्ष
 यकस्याछे चववीसपिके० चोविसतीर्थकर तथा अन्य जिणवरा के० जिनवर ति
 थ्यरा के० तीर्थकर ते, मे के० महाराउपर पसीयतु के० प्रसन्नहोवो, कित्तिय
 के० सुन्नवणंजोगेकरी कीर्तितगे, वंदिय के० वदवायोग्यगे, महिया के० पूज्य
 छे इद्रादिकपूजेगे एहवा जे के० जेतीर्थकर ए के० एप्रत्यक्ष खोगस्स के० जो
 कनेअग्नीहीपविषे लतमा के० उत्तम एहवा सिद्धा के० सिद्धजगवतथया तुमे
 मुजने आरुग के० द्रव्य तथा ज्ञाव रागरहित बोहिलाप्र के० श्री जिनधर्मनी

धम्म के० धर्म तिथयरे के० च्यारतीर्थना करणार, जिणे के० रागद्वेषनाजितणार एह
 वा, अरिहते के० अरिहतने, कित्तइस्स के० कीर्तिकरुछु चववीसपि के० कषणा
 दिक चोविस परमेश्वर तथा अन्यनी, केवली के० केवलज्ञानतीर्थकरना नाम कहेहे
 वसन्न के० श्रीकृष्णदेवस्वामी, मजियच के० श्रीअजितनाथप्रत्ये वदे के० वाडु
 छु सन्नव के० श्रीसन्नवनाथप्रत्ये मन्निणदण के० श्रीअग्निदननाथप्रत्ये च
 के० वत्री सुमइ के० श्रीसुमतिनायने च के० वली पवमप्पह के० श्री पद्मप्रभु
 स्वामीप्रत्ये सुपास के० श्रीसुपार्श्वनाथजनि जिणेके० रागद्वेषना जितणार च
 के० वली चदप्पह के० श्रीचन्द्रप्रभुजनि वदे के० वांडुछु सुविहि के० श्रीसुविधि
 नाथजनि च के० वली पुप्फदते के० श्रीपुष्पदतजीप्रत्ये सीयल के० श्रीशीतल
 नाथजनि सिक्कसेके० श्रीश्रेयासनाथजनिवासुफुल्ल के० श्रीवासुपूज्यस्वामीप्रत्ये चके०
 वली विमल के० श्रीविमलनाथजनि मणत्त के० श्रीअनतनाथजनि च के० वली जि
 ण के० राग द्वेषना जीतनार एहवा धम्म के० श्रीधर्म नाथजीने संति के० श्रीशतिना
 थजीने च के० वली वदामि के० वाडुछु कुयु के० श्रीकुयुनाथजनि अर के० श्रीअर

सावय व्यापाररूपपापने प्रंते के० हेत्रगवत पडिक्कामामि के० निर्वर्तुडु निर्दामि
के० हु आत्मानिसार्धे निडछु गरिहामी के० गुरून.सार्खे ड्र विशेषे निडछु अय्याणं
के० मारी आत्माने तेडुष्ट क्रिया थकि वीसिरामि केता वीसिरावूछु वासेसे करीत्पजुछु.

नमुनुणनोअर्थन्ने

नमुनुण कहे० नमस्कारहोवो अरिहताण के० श्री अरिहत्तदेवने प्रगवताण के०
प्रगवतने आइगराण के० धर्मना आदिना करनारने तिन्नयराण के० तीर्थना स्या
पणार पटले साधु साधवी श्रावक श्राविका अने पचारजातना तीर्थना स्यापणार
सयसबुद्धाण के० पोतेमोध सम्यक् प्रकारे तत्त्वना जाणथया पुरिसुत्तमाणं के० पुरु
समाहे उत्तम पुरिससीहाण के० पुरुषमाहे सिंहसमान पुरिसवरपुडरीयाणं के०
पुरुषमाहे पुम्तीक कमल समान पुरिस के० पुरुषमाहे वर के० प्रधान गंधद्वीण
के० गंधद्वस्ती समान्ने लोगतमाण के० लोकमाहे उत्तमन्ने लोगनाहाण के० लोक ना
नायन्ने लोगदियाण के० लोकना हितकारन्ने लोगपर्इवाण के० लोकने विषे दीपक समा
न्ने लोगपज्जीयगराण केहेता० लोकमाहे उचोतना करणार अन्नयदयाणं के० अन्नयदा

समगतप्राप्तिनो लान्न यवानेअर्थे समाद्विवर के० प्रधान समाधि उत्तमं के० उ
 रक्षणीकचो हृणधि दित्तु के० देवो चदेसु के० चद्रमार्थीअधीक० निम्मलयर के०
 अत्यत निर्मत्रते आइच्चेसु के० सूर्यसमुदायथकी पण अहिय के० अधिक प
 यासयरा के० प्रकाशनाकरणहार सागरवर के० प्रधानगेलो स्वयभूरमण नामा
 समुद्र तेनीपेरे गन्निरा के० गुणकरी गन्नीरते सिद्धा के० एहवा जे सिद्ध ते सिद्धि
 के० मुक्तिते मम के० मुजने दिसलु के० देवो

करेमिन्नेतेनोअर्थ

करेमि के० इ करूछु हेपुज्य सामाइय के० समतापरिणामरूप सामायिकने सावक
 के० पाप तेणें करीसहित एहवा जोगके० मनवचन कायाना योग्य तेप्रते पञ्चरकामि
 के० पचखुछु नियेषकरूछु जावके० ज्यासुधी नियमकेहे० सामायिक व्रतना नियमने
 पडुवासामिके० इ सेवुठु रहत्यासुधी विह के० दोयरुणसु कर्णों करावणो तिवि
 हेणं के० तीनजोगसू नकरेमि के० हुररूनही नकारवेमि के० हुडजापासे नकरावुं
 मणसा के० मनेकरी वयसा के० वचनेकरी कायसा के० कायाएकरि तस्स के० ते

सावय व्यापाररूपपापने प्रंते के० हेन्नगवत पडिक्कमामि के० निवर्तुडु निंदामि के० ह् आत्मानिसाँबे निडुछु गरिहामी के० गुरून,सालेँ ऊ विशेये निडुछु अप्पाणं के० मारी आत्माने तेडुष्ट क्रिया थकि वीसिरामि केता वीँसिरावूछु वासेसे करीत्पजुछु.

नमुहुणनोअर्थे

नमुहुण कहे० नमस्कारहेवो अरिहताण के० श्री अरोहतदेयने प्रगवताणं के० प्रगवतने आइगराण के० धर्मना आदिना करनरने तिन्नयराणं के० तीर्थना स्थापणार एटले साधु साधवी श्रावक श्राधिका अथे एचारजातना तीर्थना स्थापणार सयसबुद्धाण के० पोतेबोध सम्यक् प्रकारें तत्त्वना जाणथया पुरिसुत्तमाण के० पुरु समाहे उत्तम पुरिससीहाण के० पुरुपमाहे सिंहसमान पुरिसवरपुंडरीयाण के० पुरुपमाहे पुम्मीक कमल समान पुरिस के० पुरुपमाहे वर के० प्रधान गंधद्वीण के० गधदस्ती समानगे लोगुत्तमाण के० लोक माहे उत्तमठे लोगनाहाण के० लोक ना नाथठे लोगदियाण के० लोकना हितकारिठे लोगपईवाण के० लोकने विषे दीपक समा नठे लोगपज्जीयगराण केहेता० लोकमाहे उद्योतना करणार अन्नयदयाणं के० अन्नयदा

नना देणार चरकुदयाण के० ज्ञानरूप चक्षुना देणार मगदयाण के० मोक्षमागना देणार
 सरणदयाण के० सरणना देणार जीवदयाण के० सजमजीवितव्यना देणार बोहिदयाण
 के० सम कित रूप बोधना देणार धम्मदयाण के० धर्मना देणार धम्मदेसियाण के० धर्म
 ना उपदेशना देणार धम्मनायगाण के० धर्मना नायक धम्मसारहीण के० धर्म
 रूप रथना सारथी धम्म के० धर्म विषे वर के० प्रधान चावरत के० चार गतीना
 अत कर्षा माटे चक्खवीणी के० चक्रवर्ति समानणे दिवो के० बेटसमान ताण के०
 दुखना निवारण करणार सरण के० आधार गइ के० चार गतिमाहे पइण के०
 पन्ताजीवने अण्णडिदय के० नही हणणो एवू वर के० प्रधान नाण के० ज्ञान दं
 सण के० केवल दर्शण एटले देपवू धराण के० धरणार विश्रुट के० गयूठे म्भ माण के०
 उअस्य पणु एटले कर्मरूपी आवरण जिणण के० राग द्वेषने जीत्येजे जावियाण
 के० विजाने रागद्वेषयकी जिताव्याजे तिन्नाण के० ससार रूपी समुद्रतस्वाजे तारया
 ण के० विजाने ससार समुद्रथी तारेजे बुद्धाण के० पोते तत्वज्ञानने समज्या बोहि
 याण के० विजाने तत्वज्ञान समजावणार मुत्ताण के० पोते चातुर्गतिक विपाक वि

चित्र कर्म थकि मुकाणां तथा मोयगाणं के० बीजा ऋष्य प्राणीनें कर्मथकि मुकाव
 णाढे सधञ्चूण के० सर्व ज्ञानढि सधदरिसीणं के० सर्वपदार्यना देखणारढे सिव के०
 सर्व उपद्रव रहित मयल के० अचल मरूगु के० रोग रहित मणत के० मर्ण रहित
 मरकय के० सर्वकाल निश्रल मधाबाह के० बाधा पीनरहित म्पुणरावित्ति के० जे
 गती थकि फीरी ससारने विषे अवतार लेवोनथी एवि सिद्धीगइ के० सिद्धिगतढि
 नामवेय के० जे एवु नाम ठाण के० एवु स्थानक संपत्ताणं के० मोक्ष नगर प्रत्ये
 पास्यढे एवा अरहित जणी नमो के० नमस्कारहोजो जिणण के० कर्मरूपी सजुने
 जितणार तथा श्री

नवमासामायकव्रतनोअर्थे

पचअइयारा के० पांच अतीचारढे ते जाणियवा के० जाणवा नसमायरीयवा के० आ
 चरवानहि तजहा के० जेमढे तेम तेआलोउ के० ते कज्जु मण्डुप्पणिहाणे
 के० मने माठो वरत्युहोय वयडुप्पणिहाणे के० वचनमांडु वरत्युहोए कायडुप्पणि
 हाणे के० कायामाठी प्रवर्ताविहोए सामाइयस्सइ के० सामायकने अकरणयाए

ज्णिमयनिउणेणज्जावएण सा मयणसुदरीबाला । तह सिक्खविया जह जिणमयमि कुसलत्तण पत्ता ॥ ६२ ॥
 एगा सत्ता दुविहो नओ य कालत्तय गइचउक्क । पचेव अत्थिकाया, दव्वलक्क च सत्त नया ॥ ६३ ॥
 अट्टेव य कम्माइ नवतत्ताइ च दसविहो घम्मो । एगारस पडिमाओ वारस वयाइ गिहीण च ॥ ६४ ॥
 इच्चाइ वियाराचारसारकुसलत्तण च सपत्ता । अन्ने सुहुमवियारेवि सुणइ सा निययनाम व ॥ ६५ ॥

ज्निमवतविषये निपुणेन अध्यापकेन-पाठकेन सा मदनसुन्दरीकन्या तथा शिक्षिता-शिक्षां ग्राहिता यथा ज्निमते कुशलत्त
 प्राप्ता ॥ ६२ ॥ सतो माव' सत्ताऽस्तित्वमित्यय , सा सर्वेष्वपि पदार्थेषु एकैव वर्तते, च पुनर्द्विविधो नय' द्रव्यपर्यायादित्स्वरूप'
 तथा कालत्रय गतिचतुर्कं पञ्चैव अस्तिकाया-धर्माधर्माकाशपुद्गलजीवस्वरूपा सन्ति, च पुनर्द्रव्याणां-धर्मास्तिकायादीनां
 कालद्रव्ययुक्तानां पदकमस्ति तथा नैगमाद्या सप्त नया सन्ति ॥ ६३ ॥ ज्ञानावरणीयादीनि अष्टव कर्माणि सन्ति, च पुनर्जीवादीनि
 नव तत्त्वानि सन्ति, तथा क्षान्त्यादिको दशविधो यतिधर्मो विद्यते, एकादश एकादश दर्शनाद्या श्रावकप्रतिमा सन्ति, च
 पुनर्गृहिणां स्युलप्राणातिपातविरमणादीनि द्वादश व्रतानि सन्ति ॥ ६४ ॥ सा मदनसुन्दरी इत्यादयो ये विचाराचारयो
 सारारहस्यमृतपदार्था तेषु कुशलत्वं-निपुणत्वं सम्प्राप्ता । च पुन साज्ज्यान्-एतद्द्वयविरिक्तान् मूल्सविचारानपि निजकनामवद्
 दृश्यादि-जानाति ॥ ६५ ॥

कम्माण मूलुत्तरपयडीओ गणइ मुणइ कम्मठिइ । जाणइ कम्मविवाग, बद्धोदयदीरण सत ॥ ६६ ॥

जीसे सो उज्झाओ, सतो दतो जिइविओ धीरो । जिणमयरओ सुबुद्धी, सा किं नहु होइ तस्सीला ? ॥ ६७ ॥
सयलकलागमकुसुला, निम्मलसम्मत्तसीलगुणकलिया । लज्जासज्जा सा मयणसुन्दरी जुब्बण पत्ता ॥ ६८ ॥
अन्नदिणे अब्भितरसहानिविट्ठेण नरवरिंदेण । अज्झावयसहियाओ, अणाविआओ कुमारीओ ॥ ६९ ॥

अष्टौ मूलप्रकृती-पुनः सा कर्मणां मूलभेदान् तथाऽष्टपञ्चाशदधिकशतस्रुत्तरगीर्णयति, तथा-कर्मणां स्थितिं त्रिशत्कोटी-
कोटीसागरोपमादिकां जानाति, पुनः कर्मणां विपाकशुभाशुभानुभवस्वरूपं जानाति, तथा-कर्मणां बन्धोदयोदीरणया (णा) सत्ता-
स्वरूपं जानाति ॥ ६६ ॥ यस्याः सुबुद्धिर्नाम श्रावक उपाध्याय-पाठक सा मदनसुन्दरी तच्छीला-गुरुषुल्यस्वभावा किं नहि
भवति ? भवत्येवेत्यर्थः, कीदृशः स ? इत्याह-शान्तः क्षमायुक्तः, तथा दान्तो-मानमदमयुक्तः, पुनर्जितेन्द्रियस्तथा, धीरो-धैर्यवान्,
सुद्धिमान् वा पुनर्जिनमते रक्त ईदृशो यस्याः गुरुः सा तादृशगुणवती कथं न भवेत् ? सा मदनसुन्दरी यौवनप्राप्ता, कीदृशी सा ?
इत्याह-सकलकलागमेषु-समस्तकलाशास्त्रेषु कुञ्चला-निपुणा पुनर्निर्मला ये सम्यक्त्वशीलगुणास्तैः कलिता-युक्ता तथा लज्जायां
सज्जा-परिपूर्णा प्रगुणा इतियावत् एवंविधा मदनसुन्दरीकन्या धाल्यावस्थामतिक्रम्य यौवनावस्थां प्राप्तवतीत्यर्थः ॥ ६८ ॥
अन्यस्मिन् दिने अभ्यन्तरसमायां निविष्टेन-उपविष्टेन नरवरेन्द्रेन-राज्ञा अध्यापकाम्नां सहिते द्वे अपि कुमार्यौ आनायिते स्वपार्श्वे
इति शेष ॥ ६९ ॥

विण्मोणयाउ तामो, सरुवलावन्नखोहिअसहाओ । विणिवेसिआउ रत्ता, नेहेण उभयपांगेमु ॥ ३० ॥

हरिसवसेण राया, तासि बुद्धिपरिक्खणनिमिच्च । एग देइ समस्ता-पय दुमिन्हापि ममहाल ॥ ३१ ॥

यथा“पुञ्जिहि” लम्भइएहु,”तो तक्काल अइचचलाइ,अच्चतगव्वगहिलाएामुदरीइ भाणिय,इउ पुंणेनि णिमुने”

यथा-घणजुव्वण सुवियदुपण, रोगरहिअ निअ देहु । मण बल्लह मेलानउउ , पुनिहि लण्णउ एउ ॥३३॥

तं सुणिय निवो तुझे, पसंसए साहु साहु उज्झाओ । जेणेसा सिक्खनिया, परिनायि भांइ मयन्निं ॥ ३४ ॥

विनयेन अवन्ते-जन्ने तथा स्वरूपलावण्येन क्षोभिता-चमत्कारं प्रापिता, ममापाभ्यां ते एरसिं िदे इत्ये गमा म्भेत्त स्वस्य उमयो पार्थयोः विनिवेशिते-स्यापिते उपवेशिते इति यावत् ॥७०॥ रात्ता हंपवोने तयोपुंदिपगिआनिदिण ताभ्नां जाम्नानणि क्कन्पाभ्यां समकाल एक समस्यापद् ददाति ॥ ७१ ॥ एतत् समस्यापद् राज्ञा दप, ततन्मदनन्तरं त ज्ञान गुगुन्दयो मणिता प्रोते प्रदे एतां समस्यां पूरयामि, यूय मृशुत, कीदृश्या सुसुन्दर्या-अतिचञ्चलयाअतिगुपेन चपलया पुनरत्सन्ना गर्वोयप्रोपिनया ॥ ७२ ॥ धनयौवनं सुविदग्धत्वं छेकत्वमित्यर्थः तथा रोगरहितो निजदेह-सदृशीर तथा मननो चतुम-प्रियो य-पुत्रादिभ्येन माद्र मेल-सम्बन्ध एतद्वस्तुवृन्द पुष्पैर्लभ्यते ॥ ७३ ॥ तप सुसुन्दरीवानय ध्रुत्वा नृपो-राजा तुष्टः सन् प्रशमने-इत्ये प्रामां रुगेति च, कथमित्याह-उपाध्यायोऽस्याः पाठको-नुरुः साधु-समीचीन इत्यर्थः , येनेपा पुत्री इत्थं शिक्षिता-पाठिका, तदा पसंदसि मणनि-हे महाराज ! इत्वं सत्य-अत्र किमपि मृषा नास्तीत्यर्थः ॥ ७४ ॥

सौ रन्ता आइहा, मयणा वि हु पूरए सभस्सं त । जिणवयणरया सता दता सँसहावसारिच्छ ॥ ७५ ॥
 यथा-विणयविवेयपसणमणु सीलसुनिम्मलदेहु । परमप्यहमेलावडउ, पुण्णेहि लब्भइ एहु ॥ ७६ ॥
 तो तीए उवझाओ, मायावि अ हरिसिआ न उण सेसा । जेण तचोवएसो न कुणइ हरिस कुदिट्ठीण ॥ ७७ ॥
 इओ अ-कुरुजगलमि देसे, सखपुरीनाम पुरवरी अत्थि । जा पच्छा विक्खाया, जाया अहिच्छत्तनामेण ॥ ७८ ॥

ततो राज्ञा आदिष्टाअनुज्ञाता सती मदनसुन्दर्यपि तां समस्यां पूरयति, कीदृशी मदनसुन्दरी?—जिनवचनेषु रता-रक्ता-
 पुन शान्ता-उपशमयुक्ता तथा दान्ता-इन्द्रियादिदमवती कीदृशीं समस्यां?—स्वस्वमावेन सदक्षांसदृशीम् ॥ ७५ ॥ विनय-
 पूज्यादिषु वन्दननमस्कारादिरूप विवेको-वस्तूनां भेदपरिज्ञान सदसद्विवेचनमित्यर्थ, तथा शीलेन-त्रय्यचरणेण सुनिर्मल-
 त्युज्ज्वलो देह, तथा परमउत्कृष्ट पन्था-मार्गं परमपथ मोक्षमार्गं इत्यर्थं तेन सह मेलः—सम्बन्ध एतद्वस्तुवृन्दपुण्यैर्लभ्यते
 ॥७६॥ ततस्तदनन्तरं तस्या मदनसुन्दर्या उपाध्यायो-हर्षितं—स्तुष्टश्च पुनर्मातापि हर्षिता न पुन शेषा राजादयो लोका ते हर्षं न
 प्राप्ता इत्यर्थः, कुतइत्याह—येन कारणेन त त्वोपदेशं कुदृष्टीनां मिथ्यात्विलोकानां हर्षं न करोति, अयं मावः—तस्या वाक्यं
 तत्त्वोपदेशरूपं राजादयस्तु कुदृष्टयः तेन तत् श्रुत्वा ते हर्षं न प्राप्ता इति, उक्तं च—गुणिनि गुणज्ञो रमतेइत्यादि ॥७७॥ इतश्च
 अतः परं यज्जातं तदाह—कुरुजगलदेशे अङ्कपुरीनाम प्रधानश्री अस्ति, या पुरी पश्चात्—कियत्कालानन्तरं अहिच्छत्रानाम्ना
 विल्याता—प्रसिद्धा जाता ॥ ७८ ॥

विणओणयाउ ताओ, सरुवलावअसहाओ । विणिवेसिआउ रत्ता, नेहेण उभयपासेसु ॥ ७० ॥

हरिसवसेण राया, तासिं बुद्धिपरिक्खणनिमित्त । एग देइ समस्ता-पय दुविन्हपि समकाल ॥ ७१ ॥

यथा“पुञ्जिहिँ लब्भइएहु,”तो तक्काल अइचचलाइ, अचतगव्वगहिलाएसुरदरीइ भणिय, हुहु पूरेभि निसुणेह ७२
यथा-घणजुव्वण सुवियदुपण, रोगरहिअ निअ देहु । मण वल्लह मेलावडउ , पुञ्जिहिँ लब्भइ एहु ॥७३॥

त सुणिय निवो तुट्ठो, पससए साहु साहु उज्झाओ । जेणेसा सिक्खविया, परिसावि भणेइ सच्चमिण ॥ ७४ ॥

विनयेन अवनते-नेत्रे तथा स्वरूपलावण्येन क्षोभिता-चमत्कार प्रापिता, समायाभ्यां ते एवविधे ते द्वे कन्ये राज्ञा स्नेहेन स्वस्व उभयो पार्श्वयोः विनिवेशिते-स्थापिते उपवेशिते इतियावत् ॥७०॥ राजा हर्षवशेन तयोर्बुद्धिपरीधानिभित्ताभ्यां द्वाभ्यामपि कन्याभ्यां समकालं एकं समस्थापदं ददाति ॥ ७१ ॥ एतत् समस्थापदं राज्ञा दत्त, तत्तत्तदनन्तरं तत्काल सुरसुन्दर्या भणित, अहो अह एतां समस्थां पूरयामि, यूयं मृशुत, कीदृश्या सुरसुन्दर्या? अतिचञ्चलयाअतिशयेन षपलया पुनरत्यन्त गर्व्णेणग्रथिलया ॥ ७२ ॥ धनयौवनं सुविदग्धत्वं छेकत्वमित्यर्थः तथा रोगरहितो निजदेह -स्वशरीरं तथा मनसो बल्लभ -प्रियो य पुरुषादिस्तेन सांद्रं मेलं-सम्बन्ध एतद्भस्त्वृन्दं पुण्यैर्लभ्यते ॥ ७३ ॥ तत्र सुरसुन्दरीवाक्यं श्रुत्वा नृपो-राजा तुष्ट सन् प्रशसते-इत्य प्रशसां करोति सः, कथमित्याह-उपाध्यायोऽस्याः पाठको-गुरु साधु-समीचीन इत्यर्थः, येनैषा पुत्री इत्थं शिक्षिता-याठिता, तदा पर्षदपि षण्णति-इ-महाराज ! इदं सत्यं-अत्र किमपि मृषा नास्तीत्यर्थः ॥ ७४ ॥

सौ रन्ना आइठा, मयणा वि हु पूरए सभस्स त । जिणवयणरया सता दता ससैहावसारिच्छ ॥ ७५ ॥

यथा-विणयविवेयपसणमणु सीलसुनिम्मलदेहु । परमप्पहमेलावडउ, पुण्णेहि लब्भइ एहु ॥ ७६ ॥

तो तीए उवझाओ, मायावि अ हरिसिआ न उण सेसा । जेण तचोवएसो न कुणइ हरिस कुदिट्ठीण ॥ ७७ ॥

इओ अ-कुरुजगलमि देसे, सखपुरीनाम पुरवरी अत्थि । जा पच्छा विक्खाया, जाया अहिछत्तनामेण ॥ ७८ ॥

ततो राज्ञा आदिष्टाअनुज्ञाता सती मदनसुन्दर्यपि तां समस्यां पूरयति, कीदृशी मदनसुन्दरी?—विनवचनेषु रत्नारन्ता
पुन शान्ता-उपशमयुक्ता तथा दान्ता-इन्द्रियादिदमवती कीदृशी समस्यां!—स्वस्वभावेन सदृशां-सदृशीम् ॥ ७५ ॥ विनय-
पूज्यादिषु वन्दननमस्कारादिरूप विवेको-वस्तुनां मेदपरिज्ञान सदसद्विवेचनमित्यर्थ, तथा शीलिन-त्रक्षचर्येण सुनिर्मल-
त्युज्ज्वलो देहः, तथा परमउत्कृष्ट पन्था-मार्ग परमपथः मोक्षमार्ग इत्यर्थ तेन सह मेलः—सम्बन्ध एतद्वस्तुपृन्द पुण्यैलम्यते
॥७६॥ ततस्तदनन्तरं तस्या मदनसुन्दर्या उपाध्यायो-हर्षितः—स्तुष्टश्च पुनर्मातापि हर्षिता न पुन शेषा राजादयो लोका ते हर्षं न
प्राप्ता इत्यर्थः, कुतइत्याह—येन कारणेन त त्वोपदेशे कुदृष्टीनां मिथ्यात्विलोकानां हर्षं न करोति, अय भावः—तस्या वाक्य
तत्त्वोपदेशरूप राजादयस्तु कुदृष्टय तेन तत् भुत्वा ते हर्षं न प्राप्ता इति, उक्त च—गुणिनि गुणज्ञो रमतेइत्यादि ॥७७॥ इतश्च
अतः परं यज्जातं तदाह—कुरुजगलदेसे सङ्खपुरीनाम प्रधानपुरी अस्ति, या पुरी पश्चात्—कियत्कालानन्तरं अहिच्छत्रानान्ना
विख्याता-प्रसिद्धा जाता ॥ ७८ ॥

तत्पत्न्य महीपालो कालो इव वेरिआण वमिआरी । पईवरिस सो गच्छइ, उज्जेणिनिवत्स सेवाए ॥ ७९ ॥
अन्नदिणे तप्पुत्तो, अरिदमनो नाम तारतारुत्तो । संपत्तो पिअठाणे, उज्जेणि रायसेवाए ॥ ८० ॥

त च निवपणमणत्थ, समागय तत्थ दिव्वरूअर । सुरसुदरी निरिक्खइ, तिक्खकडक्खेहि ताडती ॥ ८१ ॥
तत्थेव थिरनिवेसिअदिट्ठी दिट्ठी निवेण सा बाला । भणिया य कहसु वच्छे ! तुज्झ वरो केरिसो होउ ? ॥ ८२ ॥
तो तीए हिट्ठाए, थिट्ठाए सुक्कलोअलज्जाए । भणिय ताथपसाया, जइ लब्भइ मरिगय कहवि ॥ ८३ ॥

तत्र-तस्यां नगर्यां धरिणां काल इव-कालसद्यो दमितारिर्नाम महीपालो राजाऽस्ति, स राजा वपं वपं प्रति प्रतिक्रियं उज्ज-
यिन्या नगर्यां-उज्जयिन्या नगर्यां नृपस्य-राज्ञः सेवार्यै-सेवार्यं गच्छति ॥ ७९ ॥ अन्यस्मिन् दिने तत्पुत्रो अरिदमनो नाम
कुमारो राज्ञः सेवार्यं पितृस्थाने स्वयं उज्जयिनीं सम्प्राप्तः, कीदृशो अरिदमनः ?-तारमुद्भट् तारुष्य-यौवन यस्य स तारत रूप्य ॥ ८० ॥
तदा नृपस्य प्रणमनार्यं नमस्कारार्थं-तत्र समागत दिव्यरूपधरं-अद्भुतसौन्दर्यधारकं तं अरिदमनकुमारं सुरसुन्दरीं नृपकन्या तीक्ष्णं
कटाक्षं-नेत्रान्तैस्साक्षयंती निरीक्षते विलोकयतीति ॥ ८१ ॥ तत्र-तस्मिन्नेव कुमारेश्वरि-निश्चल यया स्यात्तथा निवेद्यिता स्यापित
दृष्टियया सा एवाविधा सा सुन्दरी-बाला नृपेण दृष्टा भणिता-उक्ता च हे वत्से ! त्वं कथयस्व तव वरो मर्तो कीदृशो भवतु ? ॥ ८२ ॥
तव-उदनन्तरं इष्टया इयं प्राप्ताया पुनर्दृष्टया दृष्टत्वमुक्त्या तथा मुक्ता लोकलज्जा यया सा तथा मुक्तलोकलजाया तथा सुरसुन्दर्या
मुणितं-उक्तम्, किमुक्तमित्याह-ततस्य-पितुः प्रसादात् यदि कथमपि मागिगंत लप्स्यते ॥ ८३ ॥

तो सव्वकलाकुसलो, तरुणोवररुवपुष्पलायसो । एरिसओ होउ वरो, अहंवा ताओचिअ पमाण ॥ ८४ ॥
 जेण ताय तुम चिय, सेवयजणमणसमीहियत्याण । पूरणपवणो दीससि, पच्चक्खो कप्परुक्खव्व ॥ ८५ ॥
 तो बुद्धो नरनाहो, दिट्ठिनिवेसेण नाथतीइमणा । पमणेइ होउ वच्छे ! एसऽरिदमणो वरो तुज्झ ॥ ८६ ॥
 तो सयलसभालोओ, पमणइ नरनाह ! एस सजोगो । अइसोहणोऽहिवल्लीपूगतारुण व निब्भत ॥ ८७ ॥
 अह मयणमुदरीवि हु, रत्ता नेहेण पुच्छिया वच्छे ! । केरिसओ तुज्झ वरो, कीरउ ? मह कहसु अविलव ॥ ८८ ॥

तर्हि सर्वकलासु कुशल चतुर पुनस्तर्णो-यौवनवय स्यस्तथा वररूपेण-प्रधानाकृत्या पुण्य-पवित्रं लावर्ण्यं-मौन्दर्यं यस्य स वर-
 ईष्टको योज्य पुमान् पुरोवर्ती स वरो भवतु, अथवा तात एव प्रमाणं तातो य ददाति स एव वरोस्तु इत्यर्थ ॥ ८४ ॥ अथ सा निजेष्टसिद्धयर्थं
 पितरं स्तौति, हे तात ! येन कारणेन त्वमेव सेवकजनस्य मनः समीहितार्थानां-मनोवास्तितकार्याणां पूरणे प्रवण, स्वत्परो इत्यसे, क
 इव ?-प्रत्यस्य कल्पयुष इव ॥ ८५ ॥ ततो नरनाथो-राजा तद्वचनप्रवणानुष्ट सन् प्रभणति वक्ति, किं-चक्ति ? इत्याह-हे वत्से । एषोऽ
 रिदमन कुमार तव वरोऽस्तु, कीदृशो नरनाथ ?-दृष्टिनिवेसेन-कुमारे इष्टिस्थापनेन ज्ञात तस्या मनोयेन स' ॥ ८६ ॥ ततः सकल-
 समस्त सभालोक प्रमणति-हे नरनाथ ! एषोऽन्यो-सयोगो निअन्ति-निस्सन्देहं अतिशोभनः सजात इति श्रेय', कयोऽरिचि-अहिवल्ली
 पूगतवोरिव-नागवल्लीकुम्भकपृष्योरिव यथा तयो-सयोगो अतिशोभनोऽस्ति तथाऽन्योरपीत्यर्थ' ॥ ८७ ॥ अथानन्तरं राज्ञा मदन-
 सुन्दर्यपि स्नेहनं पृष्टा-हे वत्से ! तव कीदृशको वरो भर्ता भया क्रियतां ? ममाग्रेऽविलम्ब यथास्याचथा शीघ्रमित्यर्थ. कथयस्व ॥ ८८ ॥

सा पुण जिणवयणवियारसारसंजणियनिम्मलविवेआ । लज्जागुणिकसज्जा, अहोमुही जा न जपेइ ॥ ८९ ॥
 ताव नरिदेण पुणो, पुट्टु सा मणइ ईसि हसिऊण । ताय ! विवेयसमेओ, म पुच्छसि तसि किमजुच ॥ ९० ॥
 जेण कुलबालिआओ, न कहति हवेउ एस मज्झवरो । जो किर पिजहिं दिओ, सो चेव पमाणियव्वुत्ति ॥ ९१ ॥
 अम्मापिउणोवि निमिच्चमिच्चमेवेह वरपयाणमि । पाय पुव्वनिवद्धो, सवधो होइ जीवाण ॥ ९२ ॥
 ज जेण जया जारिसमुवज्जिय होइ कम्म सुहमसुह । त तारिस तथा से, सपज्जइ दोरियनिउच्च ॥ ९३ ॥

जिनवचनानां यो विचारसारस्तेन सञ्चनित-समृत्पादितो निर्मलो विवेको यस्या साञ्च एव लज्जागुणे एकसज्जा अद्वितीय-
 तत्परा सा पुनर्मदनसुन्दरी अशोभुस्ती सती यावन्न(नुत्तर)धृदाति ॥ ८९ ॥ तावभरेन्नेण पुन पृथा सा इंपद्वमित्वा भगति, राजान प्रति
 कथयति-हे ताव ! त्वं विवेकसमेवो-विवेकयुक्तोऽसि, मां प्रति अयुक्त किं पृच्छसि ? विवेककलितस्य भवतो मां प्रति एतत्प्रच्छनम-
 युक्तमिति माव ॥ ९० ॥ कुत इत्याह-येन कारणेन कुलबालिका-सुकुलोत्पन्ना कन्या एव न कथयन्ति, मम एव वरो भवतु, किन्तु य-
 क्तिन् मातापितृभ्यां दत्त स एव धर-प्रमाणयितव्य प्रमाणीकर्षव्य ॥ ९१ ॥ इह-संसारे वरप्रदाने-कन्याया भर्तृप्रदानत्रियये मातापिन-
 रावपि निभिषमात्रमेव न पुनस्त्वाखिककारणमिति भावः, प्रायो-बाहुल्येन जीवानां पूर्वेस्मिन् भवे निबद्धो रचित सम्बन्धो न
 भवति, प्रायः येन सह सम्बन्धो रचितो मवेत् तेनैव सह इह सम्बन्धो भवतीत्यर्थः ॥ ९२ ॥ येन प्राणिना यदा यस्मिन् काले
 धर्-याहसं श्रुममच्छमं कर्म उपार्जितं भवति तस्य प्राणिनस्तदा तस्मिन्काले-तथाहस कर्म सम्पद्यते-उदयमायाति, कीदृशं तव ?
 ऐरिक्कयानिषदमिव दोरिक्कानिबद्धम् ॥ ९३ ॥

जा कन्या बहुपुत्रा, दिक्षा कुकुलेवि सा हवइ सुहिया । जा होइ हीणपुत्रा, सुकुले दिक्षावि सा सुहिया ॥ ९४ ॥
 ता ताय । नायतचत्स, तुञ्जनो जुज्जए इमो गब्बो । ज मज्झ कयपसयापसायओ सुहडुहे लोए ॥ ९५ ॥
 जो होइ पुन्नबलिओ, तत्स तुम ताय ! लहु पसीएसि । जो पुण पुण्णविहूणो, तत्स तुम नो पसीएसि ॥ ९६ ॥
 भवियव्वया सहावो, दब्बाइया सहाइणो वावि । पाय पुव्वोवब्बियकम्माणुगया फल दिति ॥ ९७ ॥
 तो दुम्मिओय राया, मणेइ रे तसि मह पसारण । वत्थालकाराइ, पहिरती कीसिम भणसि ? ॥ ९८ ॥

या कन्या बहुपुण्या भवेत्, सा कुकुले-दरिद्रादिगृहे दचापि सुखिता-सुखिनी भवति, या तु हीनपुण्या भवति सा सुकुलेपि दत्ता दु खिता भवति ॥ ९४ ॥ तस्मात्कारणात् हे तात ! ज्ञात तत्त्व येन स ज्ञातवत्त्व तस्य तत्त्वज्ञस्य त गर्वो न युज्यते, यन्मम कृतप्रसादाज्जसादतो लोके सुखदुःखे भवत, मत्कृतप्रसादत् सुख मत्कृतात्प्रसादतो दुःख भवतीत्यर्थ. अय गर्वस्तव न युक्तः ॥ ९५ ॥ य पुमान् पुण्यबलिकः-पुण्येन बलवान् भवति, तस्योपरि हे तात ! त्व लघु-शीघ्र प्रसीदसि-प्रसन्नो भवसि, य पुन पुण्यहीनो भवेत् तस्योपरि त्वं न प्रसीदसि ॥ ९६ ॥ भवितव्यता ? स्वभावोऽ वा पुनर्द्रव्याद्या-द्रव्यक्षेत्रकालभावादय. साहाय्यकारिणोपि पूर्वस्मिन् भवे उपावितानि यानि कर्माणि तानि अनुगता चत्सम्भित्वा एव फलं ददति, न तु तद्वयतिरिक्ता ॥ ९७ ॥ ततश्च-तद्वचनश्रवणानन्तर च राज्ञा दुर्मनस्की भूत सन् मणति, पुत्रीं प्रति कथयति, रे ! त्वं मत्प्रसादेन वस्रालङ्कारादि विविधाभूतनेपथ्याभूणादि परिधानसि, इदं प्रागुक्त, पुनः कथं मणसि ? ॥ ९८ ॥

हसिकण भणइ मयणा, कयसुक्यवसेण तुज्झ गेहमि । उप्पन्ना ताय ! अह, तेण माणेमि सुक्खाइ ॥९९॥
 पुव्वकय सुकय चिअ, जीवाण सुक्खकारण होइ । दुकय च कय दुक्खाण, कारण होइ निम्मत ॥ १०० ॥
 न सुरासुरेहिं, नो नरवरेहिं, नो बुद्धिबलसमिद्धेहिं । कहवि खलिज्झइ इतो, सुहासुहो कम्मपरिणामो ॥ १०१ ॥
 तो रुद्धो नरनाहो, अहो अहो अप्पपुञ्जिआ एसा । मझ कय किपि गुण, नो मन्नइ दुव्वियट्ठाय ॥ १०२ ॥

तदा मदनसुन्दरी हसित्वा मणति, हे ताव कृतसुकृतवशेन प्राग्भवोपासित पुष्पवलात् अह तव गृहे उत्पन्नास्मि
 तेन सुखानि मानयामि अनुभवामि ॥ ९९ ॥ हे ताव जीवानां पुर्वकृत प्राग्भवोपासित सुकृत पुण्यमेव सुखस्य कारण हेतुर्भवति,
 च पुन' दुष्कृतं पाप प्राग्भवेकृतं सत निर्मान्तं निस्सन्देह दुःखानां कारण भवति ॥ १०० ॥ इत्येति आपन् उदयमागच्छन्
 शुभाशुभ कर्मणां परिणाम' कथमपि केनापि प्रकारेण सुरासुरैर्देवदानवैर्न स्वल्पते, न निराक्रियते नो नरवरे भूपतिभि स्वल्पते,
 न पुनर्बुद्धिबलसमृद्धैः स्वल्पति, युद्धिसमृद्धा महाबुद्धयोबलसमृद्धा' महाफलवन्तस्त्वरपि न दूरीक्रियते इत्यर्थ ॥ १०१ ॥ ततस्त-
 द्बचनश्रवणानन्तरं नरनाथो राजा रुष्ट कुपित' सन् इत्युवाचेति श्रेयः, अहो अहो लोका एषा कन्या अल्पपुण्यिका हीनपुण्या च
 पुनर्दुर्विदग्धा चातुर्यरहिताऽस्ति, अतएव मत्कृत किमपि गुणं न मन्यते ॥ १०२ ॥

पक्ष्मणेइ सहालोओ, सामिय ! किमिय झुणेइ मुद्धमई ? । त चेव कप्परुक्खो, तुद्धो रुद्धो कयतो य ॥ १०३ ॥
 मयणा भणेइ धिच्ची, धणल्लवमित्थिणो इमे सब्बे । जाणतावि हु अलिअ, मुहप्पिय चेव जपति ॥ १०४ ॥
 जइ ताय ! तुह पसाया, सेवयलोआ हवति सब्बेवि । सुहिया ता समसेवानिरया किं दुक्खिया एगे ? ॥ १०५ ॥
 तम्हा जो तुम्हाण, रुच्चइ सो ताय ! मज्झ होउ वरो । जइ अत्थि मज्झ पुन्न, ता होही निग्गुणोवि गुणी ॥ १०६ ॥
 जइ पुण पुन्नविहीणा, ताय ! अह ताव सुदरोवि वरो । होही असुवरुच्चिय, नूण मह कम्मदोसेण ॥ १०७ ॥

अथ समालोक प्रमणति कथयति स, हे स्वामिन्-इय शुग्घसतिर्बुद्धिर्नाला किं जानाति?, त्वमेव तुष्ट सन् कल्पबृद्धोऽसि
 वांछितार्थदायकत्वात्, च पुन रष्ट. सन् कृतान्तो यमतुल्योऽसि सद्योनिग्रहकरणात् ॥ १०३ ॥ एतत्समालोकवच श्रुत्वा मदन-
 सुन्दरी मणति, एतान् धिग् धिग् अस्तु इमे सर्वे लोका घनस्य लवमात्र अर्ययन्तेऽमिलपन्तीत्येवंशीला घनलवमात्रार्थिन जानन्तोऽपि
 इ निश्चितम् अलीक-मिथ्यावचन मुखप्रिय-मुखमिष्टमेव जल्पति ॥ १०४ ॥ हे तात ! यदि तव प्रसादात् सर्वेऽपि सेवकलोका
 सुखिनो भवन्ति तत्तर्हि समा-तुल्या या सेवा तस्या निरता-तत्परा एके केचित्सेवकलोका दुःखिता. कथः? सर्वेऽपि सुखिन एव
 युज्यन्ते इति भाव. ॥ १०५ ॥ तस्मात् हे तात ! यो युष्मभ्यं रोचते स एव मम वरो भवतु, यदि मम पुण्यमस्ति तर्हि भवद्दत्तो
 निर्गुणोऽपि वरो गुणी-गुणवान् भविष्यति ॥ १०६ ॥ यदि पुनर्हे तात ! अह पुण्यविहीनाऽस्मि तर्हि सुन्दरोऽपि वरो नूनं-निश्चित मम
 कर्मदोषेण-मदीयदुर्कर्मदोषात् असुन्दर एव भविष्यति ॥ १०७ ॥

तो गाढर राया, रुद्रो चितेइ दुब्बियझार । एयाइ कओ लहुओ, अह तओ वैरिणी एसा ॥ १०८ ॥

रोसेण वियहभिउढीमीसणवयण पलोइऊण निव । दक्खो मणेइ मती, सामिय । रडवाडियासमओ ॥ १०९ ॥

रोसेण घमघमतो, नरनाहो तुरयरयणमारुद्धो । सामतमतिसहिओ, विणिग्गओ रायनाडीण ॥ ११० ॥

जाव पुराओ बाहिं, निगच्छइ नरवरो सपरिवारो । ता पुरओ जणवद, पिच्छइ साडरमियत ॥ १११ ॥

तो विम्हिण्ण रत्ता, पुट्टो मती स नायबुत्ततो । विन्नवइ देव निसुणह, कहेमि जणवदपरमत्य ॥ ११२ ॥

तवस्सदन्तरं राजा गाढर-अत्यर्थं कष्टं सन् चिन्तयति, किं चिन्तयतीत्याह-दुर्विदग्धया-अज्ञानवत्या एतया पुत्र्याञ्च

लघुक कृतस्त्वतस्सात्कारणात् एया मम वैरिणी वर्चते नतु पुत्रीतिमात्र ॥ १०८ ॥ गोपेण-कोपेन विकटा-रिक्तगला या

मृकुटी तथा मीपण-मयानक वदन-मृख यस्य स त तथाविधं नृप प्रलोक्य-दृष्ट्वा दक्षधतुरो मन्त्री भवति, स्वामिन्

राजवाटिकागमनसमयो वर्चते ॥ १०९ ॥ तदा रोपेण धमघमायमानो नरनाथ तुरगरत्न-प्रवराध आरूढ मामन्तर्मन्त्रिभिः

सहितः सन् राजवाटिकायां निर्गतः ॥ ११० ॥ यावन्नरवरो-राजा सपरिवारः-परिवारमहितः पुराद्वहिर्निर्गच्छति,

तावत् पुरतोऽत्र साङ्गं-आङ्गंरसहित आयान्तं जनवृन्द-मनुष्यसमूहं प्रेषते-पश्यति ॥ १११ ॥ ततो ज्ञातो वृत्तान्तो

येन स ज्ञातवृत्तान्तः स मन्त्री ज्ञातवृत्तान्तः स मन्त्री ज्ञातवृत्तान्तः स मन्त्री ज्ञातवृत्तान्तः स मन्त्री ज्ञातवृत्तान्तः स मन्त्री ज्ञातवृत्तान्तः

एतन्मार्थ-मावार्थं कथयामि ॥ ११२ ॥

सोमिय ! सरुवपुरिसा, सत्तसया नववयौ ससोडीरा । दुदुकुडुभिभूया, सव्वेभुगत्थ समिलिया ॥ ११३ ॥
एगोय ताणवालो, मिलिओ उच्चयवाहिगहियगो । सोतेहिं परिगहिओ, उवरराणुत्ति कयनामो ॥ ११४ ॥

वरवेसरिसारुडो, तयदोसी छत्तधारओ तत्स । गयनासा चमरधरा, धिणिधिणिसद्दा य अग्गपहा ॥ ११५ ॥
गयकन्ना घटकरा, महलवइ अगारक्खगा तत्स । दडुल थइआइत्तो, गलीअगुलि नामओ मती ॥ ११६ ॥

हे स्वामिन् ! सप्त शतानि-सप्तशतसङ्ख्याका नवं वयो येषां ते नववयसो युवान इत्यर्थ ; मशौण्डीर्या -पराक्रमवन्त
सरुपा-रूपवन्त पुरुषा दुष्टकुष्ठरोगेण अभिभूता -पीडिता एते सर्वे एकत्र सम्मिलिता सन्ति ॥ ११३ ॥ च पुनस्तेषां
कुष्ठिपुरुषाणां एको बालो मिलितोऽस्ति, कीदृशो बाल ?-उम्बरकव्याधिना-कुष्ठरोगविशेषेण गृहीतमङ्ग यस्य स
तथोक्त स बालस्तै कुष्ठिपुरुषै परिगृहीत -सरुगृहीत कीदृश ?-उम्बरराणउ-इति कृत नाम यस्य स तथोक्त ॥ ११४ ॥
स बालो वरां-श्रवणानां वेसरीमश्वरिणी आरुडोऽस्ति, त्वन्दोपी-धेतकुष्ठी पुमान् तस्य उम्बरराजस्य छत्रधारकोऽस्ति, गतनासो
गल्विनासिकौ पुरुषौ चामरधरो स्त , तथा रोगवशात् धिणि धिणि इत्येवशब्दो येषां ते एवविधा नरा तस्याप्रपया सन्ति अत्रे
पन्था येषां ते अग्रगामिन इत्यर्थ ॥ ११५ ॥ गतौ-गलितौ कर्णौ येषां ते एवंविधा नरा तस्य घण्टाकरा घण्टावादिन सन्तीत्यर्थ ,
रक्तमण्डलरोगवन्त पुरुषास्तस्य अङ्गरक्षका सन्ति, (दडुल)चि दर्दरोगी पुमान् "थइयाइत्तोति" व्यगीधरस्ताम्यूलधरोऽस्तीत्यर्थ ,
तथा-गलित्वाइगुलिनामको मन्त्री अस्ति ॥ ११६ ॥

केवि पसूइयवाया, कच्छादब्भेहिं केवि विकराला । केवि विउचिअपामासमन्निया सेवगा तस्स ॥ ११७ ॥
 एव सो कुट्टिअपेढएण परिवेढिओ महीवीढे । रायकुलेसु भमतो, पजिअदाण पणिण्हेइ ॥ ११८ ॥
 सो एसो आगच्छइ, नरवर ! आढबरेण सजुचो । ता मग्गमिण सुत्तु, गच्छह अन्न दिस तुब्भे ॥ ११९ ॥
 तो बलिओ नरनाहो, अन्नाइ दिसाइ जाव ताव पुरो । तो पेढयपि तीए, दिसाइ वलिय तुरिअ तुरित ॥ १२० ॥
 राया भणेइ मति, पुरओ गतूणिमे निवारेसु । मुहमग्गियपि दाउ, जेणेसि दसण न सुह ॥ १२१ ॥

तस्य उम्बरराजस्य केऽपि सेवका प्रद्यतिकवातरोगयुक्ता सन्ति, केऽपि कच्छुद्भभि-विकराला मन्ति, केऽपि
 विचर्चिकापामासमन्विता सन्ति, विचर्चिकाजातीया या पामा तथा संयुक्ता सन्तीत्यर्थं ॥ ११७ ॥ एवममुना प्रकारेण
 स उम्बरराजः कुष्ठिकानां पेटकेन-समूहेन परिवेष्टितः-समन्तात्परिवृतो महीपीठे-पृथ्वीतले अमन् राजकुलेषु-नृपाणा
 गृहेषु 'पञ्जियसि' मुखमार्गित दानं प्रगृष्णाति ॥ ११८ ॥ हे नरवर ! हे महाराज ! स एष उम्बरराज आढम्बरेण
 संयुक्त आगच्छति, त्वस्मादिम मार्गं मुक्त्वा-त्यक्त्वा यूर्यं अन्यां दिशं गच्छत ॥ ११९ ॥ ततो नरनाथो-राजा
 गावदन्यत्सां दिशि बलितस्वावत्सुरोऽप्रे तव कुष्ठिपेटकमपि त्वरितं तस्यां दिशि बलितम् ॥ १२० ॥ तदा राजा मन्त्रिण
 प्रति ममति, त्वं पुरतो-अग्रतो गत्वा इमान् निवारयस्व, किं कृत्वा ?-मुखमार्गितमपि दत्त्वा येन कारणेन एषां कुष्ठिनां दर्शनं
 द्युर्भं नास्ति ॥ १२१ ॥

ज्ञात करेइ मती, गलिअगुलिनामओडुय ताव । नरवर पुरओ ठाउ, एवमणिउ समाढचो ॥ १२२ ॥
 सामिअ ! अम्हाण प्हू, उबरनामेण राणओ एसो । सब्वत्य वि मन्निज्जइ, गरुएहिं दाणमाणेहिं ॥ १२३ ॥
 तेणऽम्हाण घणकणयचीरपमुहेहिं कीरइ न किंपि । एतस्स पसायेण, अम्हे सब्वेवि अइसुहिणो ॥ १२४ ॥
 किंच-एगो नाह ! समत्थि, अम्ह मणचिंतिओ विअप्पुत्ति । जइ लहइ राणओ राणियति ता सुवर होइ ॥ १२५ ॥
 ता नरनाह ! पसाय, काऊण देहि कन्नग एग । अवरणेण कणगकप्पडदाणेण तुम्ह पज्जत्त ॥ १२६ ॥

भावचन्तुपमणित वचन मन्त्री करोति, तावद्गलिताङ्गुलिनामको मन्त्री द्रुत-शीघ्र नरवरस्य-राज्ञ पुरतोऽत्रत स्थित्वा एव
 मणितु-कथयितु समारब्ध-आरम्भं कृतवान् ॥ १२२ ॥ हे स्वामिन् ! एयोऽस्माक प्रभु-स्वामी उम्बरनाम्ना राजा सर्वत्रापि
 गुरुकर्महृद्भिर्दानमानैर्मान्यते-नृपादिभि सत्क्रियते इत्यर्थः ॥ १२३ ॥ तेन कारणेन अस्माभिर्घनकनकचीरमसुखैः
 किमपि न क्रियते, घनस्वर्णवस्त्रादिभिरस्माक किमपि कार्य नास्तीत्यर्थः, एतस्य-उम्बरराज्ञ प्रसादेन वय
 सर्वेऽपि अतिशयेन सुखिनः स्म ॥ १२४ ॥ परं हे नाथ ! एकोऽस्माकं मनाश्चिन्तित इत्येवंस्वरूपो विकल्पो-
 विचारोऽस्ति, यदि अस्माकं राजा इत्येवंस्वरूपां स्वोचितामित्यर्थः, राज्ञीं लभते तच्चहिं सुन्दरं भवति-शोभन स्यात्
 ॥ १२५ ॥ तच्चस्मात् हे नरनाथ ! हे राजन् ! प्रसाद कृत्वा एकां कन्यकां देहि अपरेण-अन्येन युष्माकं कनकवस्त्रादिदानेन पर्याप्त-
 मृत अपरेण नास्माकं कार्यमित्यर्थः ॥ १२६ ॥

तो भणइ रायमती, अहो अजुच विमगिअ तुमए । को देइ निय धूय, कुट्टुकिलिट्टुम्म जाणतो ? ॥ १२७ ॥
 गलिअगुलिणा भणिय, अम्हेहिं सुया निवस्सिमा क्किची । ज किर मालवराया, करेइ नो पत्थणाभाग ॥ १२८ ॥
 तो सा निम्मलक्किची, हारिअउ अज्ज नरवरिदस्स । अहवा दिअउ काविहु, धूया कुकुलेवि मभूया ॥ १२९ ॥
 पमणेइ नरवरिदो, दाहिस्सइ तुम्ह कअगा एगा । को किर हारइ क्किचि, इत्थियमित्तेण रुज्जेण ? ॥ १३० ॥
 चित्तेइ मणे राया, कोवानलजलियनिम्मलविवेगो । नियधूय अरिभूय, त दाहिस्सामि एयम्म ॥ १३१ ॥

तवो राजमन्त्री मणति, अहो ! त्वयाऽयुक्त विमर्गित कृष्टरोगेण मिलथाय-स्लेगयुक्ताय पुरुषाय ज्ञानम्
 सन् क पुमान् निर्वा पुत्रीं वदति ? अपि तु न कोऽपि ददातीत्यर्थं ॥ १२७ ॥ एतन्मृषमन्त्रिवच श्रुत्वा गलिताहु-
 लिमन्त्रिणा मणितम्-अस्माभिर्नृपस्य इय कीर्तिः श्रुताऽप्यू यत् किल मालवदेशस्य राजा प्रार्थनामद्म न करोति, य
 कोऽपि यद्वस्तु याचते तस्मै तददातीत्यर्थं ॥ १२८ ॥ ततस्तस्मात्कारणात् अय नरवरेन्द्रस्य सा निर्म्मलकीर्तिर्दोषे-
 ताम्, अथवा कापि कुकुलेऽपि सम्भूता-कुत्सितकुलेऽप्युत्पन्ना कन्या दीयताम् ॥ १२९ ॥ तदा नरवरेन्द्रो राजा प्रमणति-रूप-
 यति स्म युष्मभ्य एका कन्यकाऽस्माभिर्दास्यते, किल निश्चित एतावन्मात्रेण कार्येण क स्वकीयां कीर्तिं हारयति ? ॥ १३० ॥
 कोषानलेन-क्रोधाभिना न्वलितो निर्म्मलो विवेको यस्य स एवविष्य सन् राजा मनसि चिन्तयति, किमित्वाह-अदतां अरिभूता-
 कुकुल्य्यां निजकन्यां एतस्मै कृष्टिने दास्यामि ॥ १३१ ॥

संहसा वल्लिङ्गण तओ, नियआवासमि आगओ राया । बुद्धावइ त मयणासुदेरिनाम निय वूय ॥ १३२ ॥
हु अज्जवि जइ मन्नसि, मज्झ पसायस्स समव सुक्ख । ता उत्तम वर ते, परिणाविय देमि भूरि घण ॥ १३३ ॥
जइ पुण नियकम्म चिय, मन्नसि ता तुज्झ कम्मणाणीओ । एसो कुट्टिअराणो, होउ वरो किं वियप्पेण ? ॥ १३४ ॥
हसिङ्गण भणइ बाला, आणीओ मज्झ कम्मणा जो उ । सो चेव मह पमाण, राओ वा एकजाओ वा ॥ १३५ ॥
कोवघेण रन्ना, सो उवरराणओ समाहूओ । भणिओ य तुममिमीए, कम्माणीओसि होसु वरो ॥ १३६ ॥

सहस्राङ्कस्मात्तस्मात् स्थानात् वलित्वा राजा निज्जावासे-स्वमन्दिरे आगतः, आगत्य च ता मदनसुन्दरीनाम्नी
निजां पुरीं आह्वयति ॥ १३२ ॥ आहूय च किं कथयतीत्याह—हु इत्यनादरे अरे ! त्व अद्यापि यदि मम प्रसादसम्भव
मत्प्रसादोत्पन्न सुख मन्यसे तच्चहिं ते-तुभ्य उचम-ग्रधान वरं-भर्त्सारं परिणाय्य भूरि-प्रचुर धन दामि (दामि)-प्रयच्छामि
॥ १३३ ॥ यदि पुनर्निजकर्मैव त्व मन्यसे तच्चहिं तव कर्मणा आनीत एष कुष्ठिकराजो वरो भवतु, किं विकल्पेन ?,
इह विकल्पस्य-विचारस्य किमपि कार्यं नास्तीत्यर्थं ॥ १३४ ॥ एतन्नृपवच श्रुत्वा मदनसुन्दरीवाला हसित्वा मणति,
यो मम कर्मणा आनीत स एव वरो मम प्रमाण राजा वा भवतु रङ्गजातो-रङ्गपुत्रो वा भवतु ॥ १३५ ॥ एतत्कन्यावच
श्रुत्वा कोपान्धेन राज्ञा स उम्बरराज समाहूत -स्वसमीपदेशे आकारितो मणितश्च । किं मणित इत्याह-त्व अस्या कर्मणा
आनीतोऽमि तेन त्व अस्या वरो भव ॥ १३६ ॥

तेषुच नो जुच, नरवर ! बुचुपि तुञ्ज इय वयण । को कणथरणमाल, वधइ कागस्त कठमि ? ॥ १३७ ॥
 एगमह पुव्वकय, कम्म मुजेमि एरिसमणज्ज । अवर च कहमिमीए, जम्म बोलेमि जाणतो ? ॥ १३८ ॥
 ता भो नरवर ! जइ देसि कावि ता देसु मज्ज अणुरुव । वासिविलासिणिघुय, नो वा ते होउ कल्लाण ॥ १३९ ॥
 तो भणइ नरवरिदो, भो भो महनवणी इमा किपि । नो मज्झकय मन्नइ, नियकम्म चेव मझेइ ॥ १४० ॥
 तेण विअ कम्मेण, आणीओ तसि चेव जीइ वरो । जइ सा निअकम्मफल, पावइ ता अम्ह को दोसो ? ॥ १४१ ॥

एतन्नृपवच श्रुत्वा तेन उम्बरराजेनोक्त हे नरवर ! हे राजन् ! तव इत्येतद्वचन वक्तुमपि न युक्तम् । कथमित्याह—काकम्प-
 निन्द्यपक्षिण कण्ठे-नले कनकरत्नमाला-स्वर्णमणिमालां को वध्नाति? न-कोपीत्यर्थः । एतावताह काकतुल्य इय स्वर्णमालातुल्या अतो
 नेय मघोगेतिमाव ॥ १३७ ॥ एकं तु अह ईदृशं अनार्यं अशुभं पूर्वकृत कर्म मुञ्जामि, अपर च अन्यत् पुनर्नानन् मन् अह-
 अस्या उषमकन्याया जन्म कथ ब्रौहयाभि, ममैतत्कार्यं कर्तुमयुक्तिमितिमाव ॥ १३८ ॥ ततस्तस्मात् भो नरवर ' हे राजन् ' यदि
 कामपि कन्यां ददासि तर्चहि—ममाञ्जुरुषां—मम योग्यां दास्या विलासिन्या वा पुत्रीं दत्स्व—देहि, वाश्यवा ईदृशी कापि न भवेत्तर्हि
 ते—तव कन्यार्यं भवतु मम सृष्टमित्यर्थ ॥ १३९ ॥ ततो नरवरेन्द्रो राजा भणति, भो भो उम्बरान ! इय मम पुत्री मत्कृतं किमपि
 न मन्यते, केवल निजकर्मैव मन्यते, स्वकृतं कर्मैव प्रमाणीकरोतीत्यर्थ ॥ १४० ॥ तेनैव कर्मणा त्वमेव अस्या चरो—मर्तो
 श्रुतीतोऽसि साम्प्रतमिह प्रापितोऽसि, यदि तु इय मत्पुत्री निचकर्मणः फल प्राप्नोति त्वर्चि अस्माकं को दोषः ? ॥ १४१ ॥

तस्योज्ज्वला बाला, उद्विक्ता क्षति उबरस्संकर । गिण्हइ निययकरेण, विवाहमुग्गव साहती ॥ १४२ ॥

सामतमतिअतेउरीड वारति तहवि सा बाला । सरयससिसरिसवयणा, मणइ सई सुच्चिअपमाण ॥ १४३ ॥

एगत्तो माउलओ, एगत्तो रुप्पसुदरी माया । एगत्तो परिवारो, रुयइ अहो केरिसमजुत्त ? ॥ १४४ ॥

तहवि न नियकोवाओ, वलेइ राया अईव कट्ठिणमणो । मयणावि मुणियतत्ता, निअसत्ताओ न पचलेइ ॥ १४५ ॥

तन्नूपवच श्रुत्वा मदनसुन्दरीवाला कन्या तु उत्थाय क्षटिति-श्रीघ्न निजकरेण-स्वहस्तेन उम्बरराजस्य कर गृह्णाति, किं कुर्वतीव ? विवाहलभं साधयन्तीव ॥ १४२ ॥ सामन्ता-मन्त्रिण. अन्त पुर्योऽन्त-पुरनार्यश्च वारयन्ति, तथापि सा बाला शरच्छशिसद्यवदना-शरषन्त्रतुल्यमुखी सती भणति, मम एव वर-प्रमाण नान्येन कार्यमित्यर्थ. ॥ १४३ ॥ तस्मिन्नवसरे एकत.-एकस्यां दिशि मदनसुन्दर्या मातुलो-मातुर्भ्राता पुण्यपालो रोदिति, एकस्यां दिशि रूप्यसुन्दरीमाता रोदिति, तथा एकत परिवारस्तत्परिकरो रोदिति, अहो ! इदं कीदृशमयुक्तं कार्यं जातमिति चिन्तयन्तस्ते सर्वे रुदन्वीत्यर्थ ॥ १४४ ॥ तथापि राजा निजकोपात्-स्वकृतक्रोधात् प्रचलति । कीदृशो राजा ? अतीव-अत्यन्त कठिन-कठोरं मनो यस्य स कठिनमना, मदनसुन्दर्यापि च निजसत्त्वात्स्वैर्योष प्रचलति । कीदृशी सा ? मुणित-ज्ञात तत्त्व यया सा मुणिततत्त्वा ॥ १४५ ॥

त वेसरिमारोविअ, जा चलिओ उबरो निअयठाण । ता मणइ नयरलोओ, अहो अजुच अजुचति ॥ १४६ ॥
 एगे मणति धिच्ची, रायाण जेणिम कयमजुच । अच्चे मणति धिच्ची, एय अइदुव्विणीयति ॥ १४७ ॥
 केवि निवति जणणि, तीए निवति केवि उवझाय । केवि निदति दिव्व, जिणधम्म केप्पि निदति ॥ १४८ ॥
 तहवि हु वियसियवयणा, मयणा तेणुबरेण सह जति । न कुणइ मणे विसाय, सम्म धम्म वियाणती ॥ १४९ ॥
 उबरपरिवारेण, मिलिएण हरिसनिब्भरगेण । निअपहुणो मत्तेण, विवाहकिच्चाइ विहियाइ ॥ १५० ॥

तदनन्तरं स उम्बरो राजा तां कुमारीं वेसरीमध्वतरीमारोप्य यावन्निक स्यान् प्रति चलिन्त, तावन् नगलोक इति
 इत्य मणति, किं इत्याह-अहो अयुक्तं इदं कार्यमिति शेष ॥ १४६ ॥ तस्मिन्प्रवसरे एकं केचिद्धोका मणन्ति राजान
 विष्-धिक्कारोऽस्तु इत्यर्थः । राज्ञा इदं अयुक्तं कार्यं कृतम्, अन्ये पुनर्लोक इति मणन्ति, एतां अतिदुर्विनीतां कन्या धिरुधिरु
 यया पितुर्वचनं नाङ्गीकृतमित्यर्थं ॥ १४७ ॥ पुनस्तदा केपि लोकास्तस्या कन्याया जननीं मातरं निन्दन्ति, केपि तस्या
 उपाध्याय पाठकं निन्दन्ति, केपि देवं मायं निन्दन्ति, केपि पुनर्जिनधम्मं निन्दन्ति ॥ १४८ ॥ 'इ' इति निश्चितं तथापि
 मदनमुन्दरी कन्या विकसित-विकस्वरं वदन् मुखं यस्या सा एवम्भूता सती तेन उम्बरेण महं यान्ती-गच्छन्ती, मनसि विपादनं
 करोति, अत्र हेतुगर्भं विशेषणमाह-कीदृशी सा ? यतः सम्यक् धर्मं विजानन्ती ॥ १४९ ॥ ततो मिलितेन उम्बरपरिवारेण
 विवाहकृत्यानि-निवाहकार्याणि विहितानि-कृतानि कीदृशेन उम्बरपरिवारेण-हर्षनिर्भराद्देन हर्षेण निर्भराद्देन निर्भर-यत अहं
 इत्य स तेन, पुनः कीदृशेन ? निबन्धनो-स्वस्वाभिनो भक्तेन ॥ १५० ॥

इन्धो-रत्ना सुरसुवरीइ वीवाहणत्यमुज्झाओ । पुट्टो सोहणलग्ग, सो पमणइ भ्राय ! निसुणेसु ॥ १५१ ॥
 अज्ज चिय दिणसुद्धी, अत्थि पर सोहण गय लग्ग । तइया जइया मयणाइ, तीइ कुट्टिअकरो गहिओ ॥ १५२ ॥
 राया मणेइ हु हु, नाओ लग्गस्स तस्स परमत्थो । अहुणाविहु निअधूय, एय परिणावइस्सामि ॥ १५३ ॥
 रायाएसेण तओ, खणमिचेणावि विहिअसामग्गि । मतीहिं पहिङ्गेहिं, विवाहपव्व समाढत्त ॥ १५४ ॥
 त च केरिस— ऊसिअतोरणपयडपडाय, वज्जितूरगहीरनिनाय ।

नच्चिरचारविलासिणिघट्ट, जयजयसहकरतसुमट्ट ॥ १५५ ॥

इत. पर राज्ञा सुरसुन्दर्या द्वितीयपुत्र्या विवाहकरणार्थं उपाध्यायोऽध्यापक शुभलभ पृष्टस्तदा स प्रमणति-वदति, हे राजन्
 त्वं मृत्यु ॥ १५१ ॥ अथैव दिनशुद्धिरस्ति, इदं सम्पूर्णमपि दिनं शुद्धमस्वीत्यर्थं, परं केवलं शोभनं लभ्यं तु तदा गतं यदा तथा
 मदनसुन्दर्या कुष्ठिकस्य उम्बरराजस्य करो गृहीत ॥ १५२ ॥ इह इत्यनादरे । ततो राज्ञाऽनादरेण मणति, ज्ञातस्तस्य लग्नस्य
 परमार्थो यत्तया कुट्टी परिणीत इति भावः, अधुनापि च-साम्प्रतमपि च एतां निजपुत्रीं परिणापयिष्यामि ॥ १५३ ॥ ततस्तद-
 नन्तरं राज्ञादेशेन-चृपाज्ञया प्रहृष्टैर्षूपूरितैर्मन्त्रिभिरमात्यैः विवाहपर्व-विवाहोत्सव समारम्भ-प्रारम्भ, कीदृशं विवाहपर्वं ? क्षण-
 मात्रेणापि विहिता-कृता सामग्री यस्य तत् विहितसामग्री ॥ १५४ ॥ तत्र विवाहपर्वं कीदृशं ?-तदाह-उच्चिन्तयेत्-ऊर्ध्वीकृतेषु
 तोरणेषु प्रवृत्ता पताका-ध्वजा यत्र तत् तथोक्तं, पुनर्वाद्यमानानि यानि तूरा(र्या)णि-चाटित्राणि तेषां गम्भीरो निनादो-व्यनिर्यत्र

पट्टसुयषडओलिज्जमाल, कूरकपूरतबोलविसाल ।

धवलदिअतसुवासिणिवग्ग, बुद्धपुरधिकहिअविहिमग्ग ॥ १५६ ॥

मग्गणजणदिज्जतसुवान, सयणसुवासिणिकयसम्माण ।

मदलवायचउफ्ल्लोय, जणजणवयमणि जणियपमोय ॥ १५७ ॥

तचयोक्त, तथा नृत्यन्-नृत्यं कुर्वन् चारु-मनोञ्चा (नाम्) विलासिनीना-विलासवत्स्वीणां वैश्यादीनां 'घट्टत्ति' समुदायो यत्र तत्तयोक्त, पुनर्जपज्यशब्द कुर्वन्त सुष्ठु-शोभना मद्दा-मद्लोका यत्र तत्तयोक्त ॥ १५५ ॥ तथा-पट्टांशुकैर्विधिवर्णोत्तमवर्षरन्वितो मण्डपो यत्र तत् तथा, कूरमभादि तन्नोञ्जनोपरि दीयमानानि कर्पूरेण-धनसारेण युक्तानि यानि ताम्बूलानि-जागवष्टीपत्राणि तानि विशालानि-विस्तीर्णानि यत्र तत् तथा, षवलं ददानो-मङ्गलगानं गापन् सुवासिनीनां-चपूटीना वर्गो-समूहो यत्र तत्र तयोक्तं, तथा-युद्धा-सुरश्च पुत्रदुश्शादिपरिवारयुक्ता साध्य स्त्रियस्त्रामि कथितो विधिमागो-विवाहविधानमार्गो यत्र तत्र तयोक्तम् ॥ १५६ ॥ तथा-मार्गणजनेभ्यो-याचक्लोकैभ्यो दीयमान सुष्ठु-शोभन दान यत्र तत्, पुन स्वजनानां-स्वकीय-सम्बन्धिलोकानां सुवासिनीनां च कृतं सन्मानो-पहुमानो यत्र तत् तथा, मार्दलाना-मृदङ्गानां वादो-वादन तेन चतुर्गुणा लोका यत्र तत् तथा, जनानां-पौरलोकानां जनपदानां च देशवासिलोकानां मनसि-चित्ते जनित-उत्पादितः प्रयोदो-हर्षो म्हे-वत् तथा ॥ १५७ ॥

कारिसुरसुवरिसिणगारं, सिंगारिअरिदमणकुमार ।

हथलेवइ मडलविहिचग, करमोयणकरिदाणसुरग ॥ १५८ ॥

एव विहिअविवाहो, अरिदमणो लद्धहयगयसणाहो । सुरसुदरीसमेओ, जा निगच्छइ पुरवरीओ ॥ १५९ ॥

ता मणइ सयललोओ, अहोऽणुरूवो इमाण सजोगो । घन्ना एसा सुरसु-दरी य जीए वरो एसो ॥ १६० ॥

केवि पससति निव, केवि वर केवि सुवरिं कन्न । केवि तीएँ उज्झाय, केवि पससति सिवधम्म ॥ १६१ ॥

तथा कारित सुरसुन्दर्या कन्यायाः शृङ्गारो यत्र तत्, पुनः शृङ्गारितोऽरिदमनकुमारो यत्र तत्, पुन पाणिग्रहणसमये ब्राह्म-
णेन क्रियमाणो यो मण्डलविधिलोकप्रसिद्धस्तेन चङ्ग-रम्य, तथा करमोचने-हस्तमोचनसमये राज्ञा कृत हस्त्यन्धादिदान तेन सुरद्वाम्
॥ १५८ ॥ एवमुक्तप्रकारेण विहितः-कृतो विवाहो यस्य स तथा, लब्धा-प्राप्ता ये हया-अन्धा गजाश्च-हस्तिनस्तैः सनाथः-सहितः,
पुन सुरसुन्दर्या-निचक्ष्रिया समेतो-युक्तोऽरिदमनकुमारो वर्या पुर्या यावदुज्जयिनीतो निर्गच्छति ॥ १५९ ॥ तावत् सकलोऽपि-
नगरलोको मणति, अहो ? इति आश्चर्येऽनयोः-कुमारकन्ययोरुत्सुर्यो-योग्य संयोगः-सम्बन्धः सञ्जात इति शेषः, च पुन
एषा सुरसुन्दरीकन्या घन्यास्ति यस्या एपोऽरिदमनकुमारो वरो-मर्चो जातः ॥ १६० ॥ पुनः तदवसरे केऽपि लोका-
राजानं प्रशसन्ति, केऽपि वरं-कुमारप्रशंसन्ति, केऽपि सुरसुन्दरीं कन्यां प्रशंसन्ति, केऽपि लोकास्तस्याः-कन्याया उपाध्याय-गुरुं
प्रशसन्ति, केऽपि पुनः शिवधर्मं प्रशसन्ति ॥ १६१ ॥

अमायस्या-पूर्णिमातिथिषु पर्युपणापर्वणि कन्याणकतिथिषु च सति सामर्थ्यं सत्यवकाशो पौष-कार्य-शङ्कादिवत्, तदभावेऽपि न कर्षन्योऽपि शतकखिवत्, परमेता अष्टम्यादितियः पौषकर्तव्यताया सन्ति, न अन्या ।

ननु-यदि पर्वदिवसेषु एव पौषकरणं न अन्येषु, तदा नन्दमणिकारेण श्रीज्ञाताधर्मकथाया, उदायनमूपेन श्रीभगवत्या कथ पर्यान्यदिवसेषु अपि पौषो व्यधायि ? । तथा च तत्याः-(पृष्ठम् १७८)

“तएण नन्दमणिआरसेह्वी अण्णया गिम्हकालसमयसि बेह्णामूलमासस्मि अट्टममत्त परिगिण्हति परिगिण्हसा पोसह-सालए जाव विहरति” इति । श्रीज्ञाताधर्मकथायां त्रयोदशाध्ययने । भगवत्यामुदायनपाठो यथा-(पृष्ठम् ६१८)

“तएण से उदायणे राया अण्णयाकथाइ जेणेष पोसहसाला पोसहिए एगे अभीए पक्खिअ पोसहं पठिजागरमाणे विहरति ।” इति । ।

उच्यते-यद्यपि अत्र समयत्र आलापकेषु पर्वपद नास्ति, तथापि अशीत्यधिकैकादशशत ११८० प्रमितवर्षे वर्त्तमाने श्रीविजयसिंहाचार्यकृताया श्रीध्रावकप्रतिक्रमणचूर्णौ नन्दमणिकारस्य अधिकारे पर्वपदमरूपितमस्ति । तथाहि-

“पषवदिदयस्मि कम्मि, अट्टममत्त पणिण्हइ नंदो । पोसहसाल पविसइ, पोसहमादाय वट्टइ अ ॥” इति ॥ १ ॥
तथा उदायनभूपाधिकारेऽपि श्रीउसराध्ययनचूर्णौ (पृष्ठम् ६१८) ‘पक्खिअ पोसह’मिति पाठेन पक्खिअणां पर्वचूलायां पौषकर्तव्यं सूचितं, तथा च तत्याः-

कारे, तथाहि—“जाव निवमं पञ्जुवासइ” इति, नियमश्च जघन्यतो मुहूर्त्तमानः, उत्कृष्टतोऽहोरात्रमानकाल इति, पौषघञ्च शाले त्रिधा व्याख्यातः, तथाहि—‘पडिपुञ्ज पोसह सम्म अणुपालेमाणे’ति, प्रतिपूर्णमहोरात्र यावनृतीयाङ्गे तृतीयाश्वासाधि-कारे (पृष्ठम् २३७) अन्यत्रापि ग्रन्थे ‘पडिपुण्ण’पदव्याख्यानं अयमेवार्थो व्याख्यातोऽस्ति, ततोऽयमहोरात्रमान उत्कृष्टः पौषघः १, तथा—‘पोसहं बुहओ पक्ख एगरायं न हायए’ इत्यत्र रात्रिग्रहणं दिवाव्याकुलतया कर्तुमशक्नुवन् रात्रावपि पौषघं कुर्यादिति श्रीरचाराध्यनट्टौ व्याख्यानात् रात्रिपौषघोऽपि द्वितीय २, सर्वगच्छीयगीतार्थाचरणया साम्प्रत क्रियमाणो देवसिक्कपौषघस्तृतीय- ३, ननु—भवतु नाम सुबाहोरधिकारेऽपि पूर्वान्यदिवसेषु पौषघप्रतिषेधः, पर अमयकुमारणेण पर्वदि-नानि विनापि पौषघत्रयं व्यधायि । तत्र का वार्त्ता ? तथा च श्रीज्ञातासूत्रे (३० पत्रे) तत्पाठः—

“अत्थि णं मक्ख सोहम्मकप्पयासी पुषसगतिए देवे महिह्वीए जाव महासोक्खे, त सेय खल्लु मम पोसहसालाए पोसहि यस्स धमचारिस्स रम्मूक्खणिमुषवन्नस्स ववगयमालावन्नगविलेवणस्स निक्खित्तसत्थमुसलस्स एगस्स अवीयस्स दब्बमस-धारोवगयस्स अट्टमभत्त परिगिण्हिता पुषसगतिय देवं मणसि करेमाणस्स विहरित्तए, तते ण पुषसगतिए देवे मम चुह-मात्तयाए धारिणीए देवीए अयमेयारुवे अकालमेहेसु होहल विणेहित्ति, एव सपेहेत्ति सपेहित्ता जेणेव पोसहसाला तेणा-मेव उवागच्छति उवागच्छिता पोसहसाल पमज्जति, पमज्जिता उचारपासवणभूमिं पडिलेहेइ पडिलेहित्ता दब्बमसथाराग पडिलेहेइ पडिलेहित्ता दब्बमसथाराग दुरुहइ दुरुहित्ता अट्टमभत्त परिगिण्हइ परिगिण्हिता पोसहसालाए पोसहिए धमयारी जाव पुषसगतिय देव मणसि करेमाणे चिहइ” इत्यत्र । उच्यते—अत्र ‘अट्टमभत्त’ इति पाठात् अभयकुमारेणापि,

तस्मात् हेतोः पर्वणि एव तस्य पौषघत्रतस्य निष्ठा अपि परिपूर्णत्वं समभूत्, तथा च नन्दस्य पर्वणि एव पौषघत्रग्रहणनिष्ठे
 समुपदिष्टे । अथवा सन्वेहदोलावलीचूडहस्तौ तु श्रीजिनपालोपाध्याया ज्येष्ठपूर्णिमायां पौषघत्रतनिष्ठस्य प्राहुः (पत्रं ५८)
 तथाहि—“जेष्ठा=मूलसि माससी” इति, ज्येष्ठपूर्णिमायां अष्टमे मके तृतीयदिवसे पर्वणि एव त्रिदिवसिके प्रतिमान्तरात्रौ
 कार्योत्सर्गवत् पौषघस्य संभवात्, कथं नन्दमणिकारदृष्टान्तेन पौषघस्य अपर्वानुष्ठानता ? इति, अत्र एकत्रनिष्ठाकाल-ष-
 तुर्दश्याम् अन्यत्र तु पञ्चदश्यां, ततः कथं न विरोधः ? उच्यते—भवतु नाम चतुर्दशी वा पूर्णिमा वा निष्ठाकाले, परचमयत्राऽपि
 पर्वदिनत्वं तु घटति एव, अस्माकं न अत्र विचारः । ननु विपाकसूत्रे प्रथमाध्ययने (पृष्ठम् ९३) “तदे ण से सुवाहुकुमारो
 अश्रया कयाश् चारदसहस्रमुषिष्टपुण्णमासिणीसु खेणेव पोसहसाला त्रेणेव सवागच्छति, सवागच्छिता पोसहसाल पमञ्जति,
 पमञ्जिता सधारपासवणभूमिं पडिलेहति, पडिलेहिता दम्भसंधारं सधरति, संधरिता दम्भसंधार दुरुहइ, दुरुहिता अट्ट-
 ममत्त पणिणइ, पणिणइत्ता पोसहसालाप पोसहिते अट्टममत्तिप पोसहं पडिजागरमाणे विहरति” इति ॥ सुवाहुकुमारस्य
 अष्टमः प्रतिपादितः तत्र किं समाधानं ? उच्यते—श्रूयता नन्दमणिकारोदायनवत् सुवाहोरपि अष्टमस्य संभवात् न दोषः,
 सुवाहुः अन्यदा कस्मिंश्चित् काले अष्टमेन सपवासत्रयेण युतः सन् चतुर्दशी—अष्टमी—चद्विष्टा पौर्णमासी—रूपपर्वदिवसेषु
 पौषघत्रतं अकार्षीत् । पर्वदिनतः प्रागुपवासद्वय कृत, चतुर्दश्यादिवसदिने तु पौषघत्रत, न तु चतुर्दश्यादिवसदिन आदित
 कृत्वा एकदिनकृतं पौषघं दिनत्रयोऽपि अनुवर्षयति, सर्वगच्छीयगीतार्यानां अनभिमतत्वात्, यतः—पौषघस्तु सामायि-
 काऽवियुतः सामायिककालस्तु सत्कृततोऽपि अष्टप्राहरिकः, यदुक्तं—श्रीश्रीचन्द्रसूरिभिः प्रतिष्कम्पणसूत्रायुषौ सामायिकवि-

प्रतिलाभितः तद्धिने तस्याः दिनत्रय अमकार्थत्वात् अष्टमोऽभूत् । ३ ननु-भवतु नाम श्रीअभयकुमारस्य सावद्ययोगप्रवृ-
 त्तत्वेन अष्टमे पौषघ्नतत्वाभावः, पर श्रीविजयेन राक्षा सप्तदिवसानि यावत् पौषघः पालित श्रूयते, तत्र किं कर्तव्य !, तद-
 धिक्कारः श्रीघ्नद्वेषहिण्डौ एकोनविंशतिलम्बे (पत्र ३१६) यथा “घ्नत्तयेण भणियं-साहणेण आइडो पोयणाहिवस्स अस-
 णिघाओ, न सिरिविअयस्स रण्णो, त सेय णे सत्तरच अण्ण राय ठायेच ति, ततो निमित्तिणा भणिय, ‘साहु भो महामती !
 सि, एवं कायघ, रण्णो जीवियपरिरक्खणनिमित्त अहमवि आगओ, नियमजुत्तो राया नित्यरिहिति चवसग्ग, निमित्तिव-
 वण च परिग्गहेऊण राया जिणायतणमागतो सत्तरोहो, मतीहि वि से वेसमणपडिमा पग्गइसमग्गेहिं अहिसिच्चा सेविज्जए
 राओघयारेण, सिरिविअयो वि दम्भसथारोवगतो सत्तरच परिचत्तारमपिरग्गहो वभयारी सविग्गो पोसह पालेइ, सत्तमे
 य दिवसे समततो मेहा पाउन्भूया सलिलमारग(रु)या पवणवेगपधित्थरमाणा विज्जुज्जोइयपासा भयजणणनिट्ठरगज्जियऽ-
 सणा, ततो मज्झण्हकाले महयासहेण पासाद वेसमणपडिम च जुण्णयती इदासणी पडिया, राया अभिनदिओ पगतीहिं
 ‘नमो अरिहत्ताणं’ ति निग्गतो पोसहसालाओ चि, “विट्ठो य तुट्ठेण परियणेण” इति । अत्र उच्यते-श्रीविजयेन सप्ताह पौषघो
 गृहीतः, स च इहलोकार्थं विद्युत्पातलक्षणोपव्रवटालनबुद्ध्या प्रवृत्तत्वात् पर न मोक्षार्थं, तत्राऽपि न स पौषघो व्रतरूप
 सोच्चारः तस्य, यतस्तेन मध्याह्ने एव विद्युत्पातानन्तर ‘नमोऽर्द्धबुद्ध्यः’ इत्युत्था पौषघ पारयित्वा तदैव पौषघागाराश्रिगं-
 मनं व्यधायि, पौषघपारणविधेस्तु भिन्नत्वात्, अहोरात्रावसाने च पौषघपारणसमणयत्वाच्च न व्रतरूपः पौषघः, तेन सप्ताह,
 पौषघविधानेनाऽपि न दूषणावकाशः ॥ ४ ॥

'अष्टमभक्त' अष्टमभक्तश्चन्ववाध्यम् उपवासत्रयमेव व्यधायि, न पौषघत्रयम्, कुतः?, पौषघत्रये तु "तस्मिन्कए पढइ
 पोत्यय वा वापइ, धम्मज्झाण वा शीआयइ, जहा एए साधुगुणा अह मवमगो न सम्मत्यो धारेउ एवमाइ विभासेति ।"
 श्रीआवस्यकचूर्णिपाठात् (पृष्ठम् ३०४) धर्मस्थान ध्यातव्यम् । अनेन तु अकालमेघवृष्ट्याशारूपसावद्यव्यापारचितनेन
 आचंध्यान ध्यातम् । ततो नेदं व्रतरूपपौषघत्रयं, तदङ्गीकारे तु श्रीज्ञाताया पोढशाध्ययने (पत्र २१४) "तते ण से पव-
 मनामे राया कञ्चुलनारयस्व अतिए एयमहु सोच्चा निसम्म दोषईए देवीए रुवे य मुच्छिप दोषईए अज्जोववन्ने जेणेव
 "पोसहसाला तेणेव त्वागच्छई त्वागच्छिआ पोसहसाल आव पुषसगइअ देवं" इत्यादिपाठात् पद्मनामकृतपौषघस्यापि पौषघ
 प्रतत्वापत्तिः, सा च न कस्यापि इष्टा, जिनवर्मवासनाया अपि तस्मिन् अभावात् । एव ठाणावृत्तौ— "समयम्मि तओ कण्हो,
 पोसहसालाए अहुम भत्तं । हरिणेगमेसिदेवं, मणम्मि काठं पणिण्हेइ ॥ १ ॥ तम्मुक्कमणिसुवण्णो, धवगयमाला विलेवणो
 तत्य । तणसंथारनिसण्णो, चिट्ठइ आ अहुम पुण्ण ॥ २ ॥" इति वाक्यात् श्रीकृष्णस्य पौषघशब्दवाचकत्वमष्टम मात्रैव
 वक्षितम्, अपि वा सो जनाभावे प्रत्याख्यानमन्तरेणाऽपि तृतीयदिने अष्टम स्यादेव, यत्तु—श्रीहरिमद्रसूरिभिः श्रीआवस्य-
 कचूर्णदृष्टौ (पत्र २२२) तथाहि— "तत्य सामी पोसचहुलपाठिवए इमं पयाणुरुव्व अभिगह अभिगिण्हइ चवविह दबओ १
 खिचओ २ कालओ ३ भावओ ४ दबओ कुम्मासे सुप्पकोणेण, खित्तओ पडुय विक्खमइत्ता, कालओ नियत्तेसु भिक्खा-
 यरेसु, भावओ जहा रायधुया दासत्तण पत्ता, नियहब्बत्ता, मुंडियसिरा, रोयमाणी, अहुमभत्तिया एव कप्पति सेस न
 कप्पति" अत्र चन्दनया न स्वयं अष्टमप्रत्याख्यानं कृतं, १ नाऽपि कस्याऽपि समीपे प्रत्याख्यातं, २ किन्तु यद्विने भगवान्

सूत्रकृताङ्गवृत्ती 'तद्विष्टा'शब्दव्याख्याने कल्याणकदिवसेषु पौषधो दर्शित ॥ ३ ॥ सर्वगच्छीयगीतार्थाचरणया च उप-
धानतपोवहने पौषधग्रहण लिखितम् ॥ ४ ॥ एवमेतैः सूत्रवृत्त्याद्यश्वरैः इमामि पूर्वोक्तयुक्तिभिः अनेन च गुरुसम्प्रदायेन
पौषधग्रहणनिरूपण लिखितम् । पुनर्यज्ञगववुक् तत्प्रमाणमिति ॥

॥ इति पर्वदिने एव पौषधाचरणाधिकारः ॥ २ ॥

ननु-श्रीमहावीरदेवस्य कैश्चित् कल्याणकपञ्चकमेध प्रोच्यते, श्रीस्वरतरगच्छे तु कल्याणकपट्ट, तत्र किं सिद्धान्तादिसा-
क्ष्यम् ? सच्यते—सर्वत्र-सूत्र-वृत्ति-वृत्तिस्वरगच्छीयप्रकरणादौ कल्याणकपट्टस्य एव प्ररूपणात् कल्याणकपट्टमेव ।

यवुकं-श्रीआचाराङ्गद्वितीयश्रुतस्कन्धे मायनाऽध्ययने—(पत्र ३८७) तथाहि—

“तेण कालेण तेण समएण समणे भगव महावीरे पचहत्थुत्तरे यावि होत्था, तंजहा-हत्थुत्तराहिं चुए चइत्ता गब्भ वक्कंते
१ हत्थुत्तराहिं गब्भाओ गब्भ साहरिए २ हत्थुत्तराहिं जाए ३ हत्थुत्तराहिं मुंछे भविस्ता अगाराओ अणगारियं पधइए
४ हत्थुत्तराहिं कसिणे पडिपुण्णे निषाघाए निरावरणे अणते अणुत्तरे केवलवरनाणदसणे समुप्पण्णे ५ साइणा भगव
परिनिबुद्धे ० ६ ।” इति सूत्रम् । तद्धृत्तिरियम्—‘तेण कालेण’मित्यादि ‘तेन कालेने’ति दुःपमसुपमादिना ‘तेन सम-
येन’इति विवक्षितेन विशिष्टेन कालेन सता सत्पत्त्यादिकमभूदिति सम्बन्धः । तत्र “पचहत्थुत्तरे आऽवि होत्था” इत्येवमा-
दिना “आरोमारोग पसूया” इत्येवमन्तेन ग्रन्थेन भगवतो श्रीवर्द्धमानस्वामिनो विमानच्यवन ब्राह्मणीगर्भाधानम् १ तत-
श्चादेशात् त्रिशलागर्भसंहरण २ मुत्पत्ति ३ श्वाभिहिता, ‘तत्थ पचहत्थुत्तरे होत्थ’त्ति, हस्त उत्तरो यासामुत्तरफाल्गु-

ननु-यदि पर्वदिवस १ कल्याणक २ पर्युषणापर्व ३ तिथिर्विना पौषप्रहणं निषेधश्चक्रे । तर्हि उपधानतपोवाहनमन्ये
किमिति पौषप्रहणं सदा कार्यते ? उच्यते-तत्र यद्यपि महानिशीयावौ उपधाने सदा पौषप्रहणं नोक्तं, तथापि सर्वगी-
तार्थैः सर्वगच्छीयगीतार्थसम्मततया सर्वेष्वपि सुविहितगच्छेऽपि नियततया स्वस्वोपधानदिनप्रमाणविधितया स्वस्वतपो-
योगविधिप्रकरणेषु निषेधं हस्यते, तथैव च तद्गच्छीयोपासकैः क्रियते च । तथाहि-श्रावकश्राविकाणां तु एकस्मिन्नुप-
धानेऽगृहेऽपि गुर्वाज्ञया अनुज्ञानन्वी विधीयमाना हस्यते, परमैतैरहोरात्रपौषदिनानि पञ्चादपि शीघ्रं सविशेषं पूरणी-
यानि, इति श्रीचन्द्रगच्छीय-श्रीअजितसूरयः त्रिसप्तत्यधिकद्वादशशत १२७३ वर्षकृते योगविधिप्रकरणे प्रोक्तं । १ ।
पुनरपि पौषप्रहणपुरस्सरं उपधानतपो विधेयमिति उपधानविधिरुच्यते, इति श्रीअभयदेवसूरिशिष्यपरमानन्दसूरिकृत-
सामाचारीग्रन्थे । २ । तथाहि "पौषप्रहणं तु यद्यपि महानिशीये साक्षात्प्रोक्तं तथापि यथा साधोयोगेषु अतिशयि क्रियावत्त्वं
सर्वप्रतीतम्, तथा श्राद्धानामपि उपधानेषु विलोक्यते" इति श्रीतपागच्छीयश्रीरत्नोत्तरसूरिकृते श्रीआचारप्रदीपे (पत्रे १९)
। ३ । एव श्रीबृहद्गच्छीयसामाचार्याम् । ४ । श्रीमानवेवसूरिकृते कुलके । ५ । श्रीस्वतरगच्छीय-श्रीजिनपतिसूरिकृतद्वाद-
शकुलकवृत्तौ । ६ । श्रीजिनप्रमसूरिकृतविधिप्रणयाम् । ७ । अन्येष्वपि सामाचारीग्रन्थेषु, आचरणया उपधाने पौषप्रहण
प्रमाणीकृतमस्ति, अत्राप्य मावार्थः,-श्रीस्थानाङ्ग १ सूत्रकृताङ्ग २ श्रीस्वतराध्ययनलघुबृहद्बृत्ति ३ योगशास्त्रवृत्ति ४ श्री
औपपातिकवृत्ति ५ ठाणावृत्ति ६ प्रमुलप्रन्थेषु पर्वदिवसेषु पौषप्रहणं प्रतिपादितम् ॥ १ ॥ तथा-भावश्यकवृत्ति २ भावकप्र-
शक्तिवृत्ति २ पञ्चाशकवृत्तिवृत्ति ३ प्रमुलप्रन्थेषु पर्वान्यदिवसेषु पौषप्रहणं प्रतिपादितम् ॥ २ ॥ तथा श्रीलाङ्गवार्थकृत-

ननु-अत्र पूर्वलिखितालापकेषु कापि स्यान्पद्मसूक्तं, कापि च वस्तु पदं, परं कापि च्यवनगर्भापहारादीनां नामग्राहकल्याणकशब्दाभिधेयत्व स्पष्टमुद्दिष्टमस्ति ? , उच्यते-अनेकशः तत्प्रतिपादनात्, यत्सूक्तं-श्रीचन्द्रकुलाम्बरतरणि-श्रीशीलमद्रसूरिः तच्छिष्यशाकम्भरीयनृप्रतिबोधकश्रीधर्मधोपसूरिः-तच्छिष्यः श्रीयशोभद्रसूरि तच्छिष्यः श्रीदेवसेनगणिः तच्छिष्य श्रीपृथ्वीचन्द्रसूरि तद्विरचिते श्रीपर्युषणाकल्याणकल्पटिप्पणके । तथाहि-“हस्त उत्तरो यासा ता , बहुवचन बहुकल्याणकापेक्ष” इति ॥ १ ॥ पुनरपि श्रीपर्युषणाकल्याणकल्पटिप्पणके श्रीविक्रमाप्तत्वगुणेन्दुवर्षे १३२५ निर्मिते श्रीविनयेन्दुसूरयोऽप्यबोधन् । तथाहि-“तेण कालेण” इति तस्मिन् काले यः पूर्वतीर्थङ्करे श्रीवीरस्य च्यवनादिहेतुर्ज्ञात कथितश्च, यस्मिन् समये तीर्थङ्करच्यवनं स एव समय उच्यते, समय-कालनिर्धारणार्थं, यतः-कालो वर्णोऽपि, तथा “हस्त उत्तरो यासा ता हस्तोत्तरा उत्तराफाल्गुन्यः, बहुवचन बहुकल्याणकापेक्ष, तस्या हि विमोक्ष्यवनम् १, गर्भाद्गर्भसङ्क्रान्ति २, जन्म ३, व्रत ४, केवल ५, षाऽभवत्, निर्बृतिस्तु स्वातौ ६, ॥ २ ॥ एव श्रीजिनप्रभसूरयोऽपि सन्वेदविषोपपत्त्या कल्याणकशब्द प्रोक्तु (पत्र २), तथाहि-

“पञ्चसु च्यवन १ गर्भापहार २ जन्म ३ वीक्षा ४ ज्ञान ५ कल्याणकेषु हस्तोत्तरा यस्य स तथा, च्यवनादीनि पञ्च उत्तराफाल्गुनिषु जातानि, निर्वाणस्य स्वातौ समृतत्वाविति भावः” ॥ ३ ॥ एव श्रीसङ्क्षपट्टकबृहद्भुक्तौ (पत्र ५९६) चैत्र कुटीयप्रशस्त्रिसत्ककाव्यन्याख्यानावसरे । तथाहि-“क्षुद्राणां लिङ्गिना आचीर्णानि सिद्धान्तोक्तमपि श्रीमहावीरस्य पष्ठ गर्भापहारकल्याणक लब्धनीयत्वात् न कर्तव्यमित्यादिका आचरणा” ॥ ४ ॥ पुनरेतत्सम्प्रतिप्रतिपादिकं गुणचन्द्रकृतप्राकृतधीरचरित्रम्

नीना ता हस्तोचराः ताश्च पञ्चसु स्थानेषु गर्भाधान १ सहरण २ जन्म ३ दीक्षा ४ ज्ञानोत्पत्ति ५ रूपेषु सवृत्ता , अतः पञ्च-
हस्तोचरो भगवानभूदिति ॥ १ ॥

एष-श्रीस्थानाङ्गसूत्रयुक्तौ पञ्चमस्थानप्रथमोद्देशकेऽपि (पत्र ३०७), तथाहि-“समणे भगव महावीरे पञ्चहस्त्यु-
चरे होत्या, त ज्वाहा-हस्त्युचराहिं सुप चइत्ता गर्भं वक्कते १ हस्त्युचराहिं गम्भाओ गम्भ साहरिए २ हस्त्युचराहिं जाए ३
हस्त्युचराहिं मुंठे भविष्सा अगाराओ अणगारिअं पवइए ४ हस्त्युचराहिं अणते अणुचरे जाव केवलवरनाणदसणे समु-
पप्पे । ५ । साइणा भगवं परिनिबुठे । ६ ।” वृत्तिर्यथा-“समणे”इत्यादि, हस्तोपलक्षिता चचरा हस्तोचरा, हस्तो वा
चचरो यासां ता हस्तोचराः-चचराफ़ल्लुन्यः, पञ्चसु ध्यवनगर्मापहरणादिषु हस्तोचरा यस्य स तथा ‘गर्भात्, गर्भस्थानात्,
गर्भ’न्ति गर्भे-गर्भस्थानान्तरे, संहृतो-नीतः, निर्वृत्तस्तु स्वातिनक्षत्रे क्वात्तिकाभावात्स्यायामिति ॥ २ ॥

इत्यमेव दक्षाश्रुतस्कन्धचूर्णाधिपि अष्टमाध्ययने कल्याणकपट्टमेवामाणि । तथाहि-

“तेण कालेण तेण समएण ओ भगवता वसमसामिणा सेसवित्थकरेहि य भगवओ वद्धमाणसामिणो चवणादीण छण्ह
वत्थूण कालो पाओ विट्ठो यागरिओ अ ।”

“तेण कालेण तेण समएण”ति कालान्तरगतः

समयः, समयविद्य कालः सामण्याकालओ एस विसेसकालो, समओ
इत्यस्व वसराओ जाओ हस्त्युचराओ गरणं च पडुच्च हस्त्युचरो आसिं तातो हस्त्युचराओ वचरफण्णीओ ङ्गी अहोर-
वत्स रपीए पुवरचावरत्तसि” ॥ ३ ॥

ननु-अत्र पूर्वलिखितालापकेषु क्वापि स्थानपट्टमुक्तं, क्वापि च वस्तु पट्टं, परं क्वापि व्यवनगर्भापहारादीनां नामग्राहकल्याणकशाब्दाभिधेयत्वं स्पष्टमुद्दिष्टमस्ति १, उच्यते-अनेकशः तत्प्रतिपादनात्, यदुक्तं-श्रीचन्द्रकुलाम्बरतरणि-श्रीशीलमसूरिः तच्छिष्यशाकम्भरीयनृपप्रतिबोधकश्रीधर्मघोषसूरिः-तच्छिष्यः श्रीयशोभद्रसूरिः तच्छिष्यः श्रीदेवसेनगणितच्छिष्यः श्रीपृथ्वीचन्द्रसूरिः तद्धिरचिते श्रीपर्युषणाकल्पटिप्पणके । तथाहि-“हस्त उत्तरो यासां ताः, बहुवचनं बहुकल्याणकपोष” इति ॥ १ ॥ पुनरपि श्रीपर्युषणाकल्पार्थनिरुक्ते श्रीविष्णुसत्त्वगुणोन्दुर्वर्षे १३२५ निर्मिते श्रीविनयेन्दुसूरयोऽप्युच्यते-“तेषु कालेण” इति तस्मिन् काले यः पूर्वतीर्थङ्करः श्रीवीरस्य व्यवनाविहेतुर्ज्ञातः कथितश्च, यस्मिन् समये तीर्थङ्करव्यवनेन स एव समय उच्यते, समयः-कालनिर्द्धारणार्थः, यतः-कालो वर्णोऽपि, तथा “हस्त उत्तरो यासां ता हस्तोत्तरा उत्तराफाल्गुन्यः, बहुवचनं बहुकल्याणकपोष, तस्या हि विभोक्त्यवयवम् १, गर्भाङ्गसङ्क्रान्ति” २, जन्म ३, व्रत ४, केवल ५, चाऽभवत्, निर्धृतिस्तु स्वातौ ६, ॥ २ ॥ एव श्रीजिनप्रभसूरयोऽपि सन्देहविर्षापव्या कल्याणकशब्द प्रोचुः (पत्र २), तथाहि-

“पञ्चसु व्यवन १ गर्भापहार २ जन्म ३ दीक्षा ४ ज्ञान ५ कल्याणकेषु हस्तोत्तरा यस्य स तथा, व्यवनादीनि पञ्च उत्तरफाल्गुनियु जातानि, निर्वाणस्य स्वातौ समूतत्वादिति भावः” ॥ ३ ॥ एव श्रीसङ्घपट्टकबृहद्भूतौ (पत्र ५९६) चैत्र कूटीयप्रशस्तिसत्कालव्याख्यानावसरे । तथाहि-“क्षुद्राणां लिङ्गिना आचीर्णानि सिद्धान्तोक्तमपि श्रीमहावीरस्य पठ गर्भापहारकल्याणकं लज्जनीयत्वात् न कर्त्तव्यमित्यादिका आचरणा” ॥ ४ ॥ पुनरेतत्सम्मतिप्रतिपादिकं गुणचन्द्रकृतमाकृतधीरचरित्रम्

नीना वा हस्तोचराः ताश्च पञ्चसु स्थानेषु गर्भाधान १ सहरण २ जन्म ३ वीक्षा ४ ज्ञानोत्पत्ति ५ रूपेषु सवृत्ताः, अतः पञ्च-
हस्तोचरो भगवानभूषिति ॥ १ ॥

एवं-श्रीस्थानाङ्गसूत्रवृत्तौ पञ्चमस्थानप्रथमोर्ध्वक्षेकेऽपि (पत्र ३०७), तथाहि-“समणे भगव महावीरे पञ्चहस्त्यु-
चरे होत्या, त जहा-हस्त्युचराहिं सुप चइत्ता गर्भं वकते १ हस्त्युचराहिं गन्म साहरिए २ हस्त्युचराहिं जाप ३
हस्त्युचराहिं मुंढे भविता अगाराओ अणगारिअ पवइए ४ हस्त्युचराहिं अणते अणुत्तरे जाव केवलवरनाणदसणे समु-
प्पन्ने । ५ । साइणा भगव परिनिबुडे । ६ ।” वृत्तिर्यथा-“समणे”इत्यादि, हस्तोपलक्षिता उचरा हस्तोचरा, हस्तो वा
उचरो यासा वा हस्तोचराः-उचराफाल्युन्य, पञ्चसु व्यवनगर्भापहरणादिषु हस्तोचरा यस्य स तथा ‘गर्भात्, गर्भस्यानात्,
गर्भ’न्ति गर्भे-गर्भस्यानान्तरे, सत्त्वो-नीता, निर्वृत्तस्तु स्वातिनक्षत्रे कार्तिकामावास्यायामिति ॥ २ ॥

इत्यमेव दशाश्रुतस्कन्धचूर्णावपि अष्टमाध्ययने कल्याणकषट्कमेवामाणि । तथाहि-

“तेण कालेण तेणं समएण जो भगवता उचमसामिणा सेसतित्यंकरेहि थ भगवओ वद्धसाणसामिणो षवणादीण छण्हं
वसूण काओ णाओ विट्ठो वागरिओ अ ।”

“तेण कालेण तेण समएण”ति कालान्तर्गतं समयः, समयदिश कालः सामण्यकालो एव विशेषकालो, समयो
इत्यस्य उचराओ जाओ हस्त्युचराओ गगणं च पडुञ्च हस्त्युचरो आसिं तावो हस्त्युचराओ उचरफण्णीओ छ्ठी अहोर-
वत्स रचीए पुअरसायरत्तसि” ॥ ३ ॥

ननु-अत्र पूर्वलिखितापकेषु कापि स्थानपङ्कमुक्तं, कापि च वस्तु पङ्क, परं कापि च्यवनगर्भापहारदीना नामग्राह
 कल्याणकशाब्दाभिधेयस्य स्पष्टमुद्दिष्टमस्ति ?; सच्यते-अनेकशः तत्प्रतिपादनात्, यदुक्तं-श्रीचन्द्रकुलाम्बरतरणि-श्रीशी-
 लमद्रसूरिः तच्छिष्यशाकम्भरीयनृप्रतिबोधश्रीधर्मघोषसूरिः-तच्छिष्यः श्रीयशोभद्रसूरिः तच्छिष्यः श्रीदेवसेनगणिः
 तच्छिष्यः श्रीपृथ्वीचन्द्रसूरिः तद्विरचिते श्रीपर्युषणाकल्याणनिरुके श्रीविक्रमात्तत्त्वगुणेन्दुवर्षे १३२५ निर्मिते श्रीविनयेन्दुसूरयोऽप्य-
 कापेश” इति ॥ १ ॥ पुनरपि श्रीपर्युषणाकल्याणनिरुके श्रीवीरस्य च्यवनादिहेतुर्ज्ञातं कथितञ्च, यस्मिन्
 योषन् । तथाहि-“तेण कालेण” इति तस्मिन् काले यं पूर्वतीर्थङ्करैः श्रीवीरस्य च्यवनादिहेतुर्ज्ञातं कथितञ्च, यस्मिन्
 समये तीर्थङ्करच्यवन स एव समय सच्यते, समयः-कालनिर्धारणार्थः, यत् -कालो यणोऽपि, तथा “हस्त उत्तरो यासा
 ता हस्तोत्तरा चसराफार्युन्यः, बहुवचन बहुकल्याणकापेश, तस्या हि विमोक्ष्यवनम् १, गर्भाद्गर्भसङ्क्रान्तिः २, जन्म
 ३, व्रत ४, केशल ५, चाऽभवत्, निर्दृतिस्तु स्वातौ ६, ॥ २ ॥ एव श्रीजिनप्रभसूरयोऽपि सन्देहविर्षोपध्या कल्याणक-
 शब्द प्रोचुः (पत्र २), तथाहि-

“पञ्चसु च्यवन १ गर्भापहार २ जन्म ३ दीक्षा ४ ज्ञान ५ कल्याणकेषु हस्तोत्तरा यस्य स तथा, च्यवनादीनि पञ्च उत्तर-
 फाल्गुनियु जातानि, निर्वाणस्य स्वातौ संभूतत्वादिति भावः” ॥ ३ ॥ एव श्रीसङ्घपट्टकवृहद्भूतौ (पत्र ५९६) चैत्र कूटीयप्र-
 शस्तिसत्कक्रान्त्याख्याख्यानावसरे । तथाहि-“धुद्राणां लिङ्गिना आधीर्णानि सिद्धान्तोक्तमपि श्रीमहावीरस्य पठ गभापहारक
 ल्याणक लज्जनीयत्वात् न कर्त्तव्यमित्यादिका आचरणा ” ॥ ४ ॥ पुनरेतत्सम्मतिप्रतिपादिक गुणचन्द्रकृतमाकृतवीरचरित्रम्

नीना ता हस्त्रोचराः ताश्च पञ्चसु स्थानेषु गर्भाधान १ सहरण २ जन्म ३ वीक्षा ४ ज्ञानोत्पत्ति ५ रूपेषु सवृत्ता, अतः पञ्च-हस्त्रोचरो भगवानभूदिति ॥ १ ॥

एव-श्रीस्थानाङ्गसूत्रधृत्तौ पञ्चमस्थानप्रथमोद्देशकेऽपि (पत्र ३०७), तथाहि—“समणे भगव महावीरे पञ्चहस्त्यु-चरे होत्या, त जहा-हस्त्युचराहिं सुप चइत्वा गम्भ वकते १ हस्त्युचराहिं गम्भाओ गम्भ साहरिए २ हस्त्युचराहिं जाप ३ हस्त्युचराहिं मुढे भविता अगाराओ अणगारिअ पञ्चए ४ हस्त्युचराहिं अणते अणुचरे जाव केवलवरनाणदसणे समु-प्पभे । ५ । साइणा भगव परिनिबुढे । ६ ।” वृत्तिर्यथा—“समणे” इत्यादि, हस्त्रोपलक्षिता उचरा हस्त्रोचरा, हस्तो वा उचरो वासां ता हस्त्रोचराः-उचराफाल्युन्यः, पञ्चसु व्यवनगर्भापहरणादिषु हस्त्रोचरा यस्य स तथा ‘गर्भात्, गर्भस्थानात्, गर्भ’न्ति गर्भे-गर्भस्थानान्तरे, संहृतो-नीतः, निर्वृत्तसु स्वातिनक्षत्रे कार्तिकामावास्यायामिति ॥ २ ॥

इत्यमेव दशाश्रुतस्कन्धधूर्णधियि अष्टमाध्ययने कल्याणकथद्वैमेवामाणि । तथाहि—

“तेण कालेण तेण समएण जो भगवता उचमसामिणा सेसतिस्थकरेहि य भगवओ वद्धमाणसामिणो ववणादीण छण्हं वत्तूण कालो णओ दिट्ठो वागरिओ अ ।”

“तेण कालेण तेण समएण”ति कालान्तर्गतः समयः, समयादिषु कालः सामण्यकालो एव विसेसकालो, समओ इत्यस्य उचराओ जाओ हस्त्युचराओ गगणं च पटुअ हस्त्युचरो जासिं तावो हस्त्युचराओ उचरफणुणीओ छट्ठी अहोर-तस्य रत्तीए पुअरत्तावरत्तसि” ॥ ३ ॥

ननु-अत्र पूर्वलिखितालापकेषु कापि स्थानपट्टमुक्त, कापि च वस्तु पट्ट, पर कापि व्यवनगर्भापहारदीना नामग्राह कल्याणकशाब्दाभिधेयत्व स्पष्टमुद्दिष्टमस्ति ?, सच्यते-अनेकशः तत्प्रतिपादनात्, यदुक्त-श्रीषण्डशुलाम्बरतरणि-श्रीशी- लभद्रसूरिः तच्छिष्यशाकम्भरीयनृप्रतिबोधकश्रीधर्मधोपसूरिः-तच्छिष्यः श्रीयशोभद्रसूरिः तच्छिष्यः श्रीदेवसेनगणिः तच्छिष्यः श्रीपृथ्वीचन्द्रसूरिः तद्विरचिते श्रीपर्युषणाकल्याणकल्पटिप्पनके । तथाहि-“हस्त उत्तरो यासां ताः, बहुवचन बहुकल्याण- कापेक्ष” इति ॥ १ ॥ पुनरपि श्रीपर्युषणाकल्याणकल्पटिप्पनके श्रीविक्रमात्तत्वगुणेन्दुवर्षे १३२५ निर्मिते श्रीविनयेन्दुधरयोऽप्य- बोचन् । तथाहि-“तेण कालेण” इति तस्मिन् काले य पूर्वतीर्थङ्करे श्रीवीरस्य व्यवनादिहेतुर्जातः कथितश्च, यस्मिन् समये तीर्थङ्करव्यवन स एव समय सच्यते, समय -कालनिर्द्धारणार्थ, यतः-कालो वर्णोऽपि, तथा “हस्त उत्तरो यासा ता हस्तोत्तरा उत्तराफाल्गुन्यः, बहुवचन बहुकल्याणकापेक्ष, तस्या हि विमोक्ष्यवनम् १, गर्माद्गर्भसङ्क्रान्ति २, जन्म ३, व्रत ४, केषलं ५, चाऽमघत्, निर्धृतिस्तु स्वातौ ६, ॥ २ ॥ एव श्रीजिनप्रभसूरयोऽपि सन्देहविषोपध्या कल्याणक- शब्द प्रोचुः (पत्र २), तथाहि-

“पञ्चसु व्यवन १ गर्मापहार २ जन्म ३ दीक्षा ४ ज्ञान ५ कल्याणकेषु हस्तोत्तरा यस्य स तथा, व्यवनादीनि पञ्च उत्तर- फाल्गुनिषु जातानि, निर्वाणस्य स्वातौ समूतत्वादिति भावः” ॥ ३ ॥ एव श्रीसहस्रपट्टकबृहद्भृतौ (पत्र ५९६) चैत्र कूटीयप्र- शस्तिसत्ककाव्यव्याख्यानवसरे । तथाहि-“क्षुद्राणा लिङ्गिना आधीर्णानि सिद्धान्तोक्तमपि श्रीमहावीरस्य पष्ठ गर्भापहारक ल्याणक लज्जनीयत्वात् न कर्तव्यमित्याविका आधरणा” ॥ ४ ॥ पुनरेतत्सम्मतिप्रतिपादिक गुणचन्द्रकृतप्राकृतवीरचरित्रम्

॥ ५ ॥ प्रवचनसारोद्धार ॥ ६ ॥ श्रीभावश्यकसूत्रवृत्ति ॥ ७ ॥ प्रमुखग्रन्था बहव सन्ति, तदर्थिना ते त्रिलोकनीयाः ।
अथ च श्रीपञ्चाशकसूत्रे श्रीहरिमद्रसूरिकृते (पत्र १५८) “इय ते दिणा पसत्या” इत्यादिगायात्रिके श्रीमहावीरस्य
कल्याणकपञ्चकमेवोक्तम्, श्रीअमयेवेषसूरिणाऽपि तत्तयैव व्याख्यातम्, न तु नाऽस्तीति निषेधपर उच्यते, तदभिप्राय
तु त एव बहुश्रुता वा ज्ञानन्ति ।

अत्र प्रवादीत् कोऽपि प्रतिवादी-ननु ध्यवनादीना षणुर्णा कल्याणकत्व भवतु, पर गर्भापहारस्य नेति । मैत्रम्—यत,
उक्तपूर्ववक्ष्यमाणसूत्र-वृत्ति चूर्णि-प्रकरणादिषु कुत्रापि एव विवेचन पूर्वसूरिभि पापमीरुभिर्नोक्तं, यदुत श्रीमहावीरस्य
ध्यवनादीना कल्याणकत्वं गर्भापहारस्य नेति, तर्हि स्वचित्तविकल्पितकुविकल्पेन केन चत्सूत्रवादिना ? उच्यते—अपि च
ध्यवनापान्तर्वाचिनो गर्भापहारस्य कल्याणकत्वे तत्समुदायात् अपनीयमाने ध्यवनादीनापि अकल्याणकत्वापत्तिरापद्येत ।
तथा च हेमन्यायसूत्रम्—‘सन्नियोगशिष्टानामेकापायेऽन्यतरस्याप्यपयः ।’ अतो हेतोः पञ्चहस्तोत्तरो भगवानभूत् इत्यु-
क्त्याच्च (ध्यवन) भवनक्रियायाः सर्वत्र समानत्वात् । यदि ध्यवनादीनि चत्वारि कल्याणकानि, तर्हि गर्भापहारस्य कल्या-
णकत्वं निराकर्तुं साक्षाद्विन्द्राणामपि अशक्यं, न च धात्वं गर्भापहारस्य आश्चर्यभूतत्वाद् अनाराध्यत्वम्, एवं चेत्तर्हि
मक्षिजिनस्यापि स्त्रीत्वे तीर्थङ्करस्य आश्चर्यभूतत्वेन अमान्यत्व भाषि । तथा च सति श्वेताम्बरधर्मेऽपि विगम्बरधर्मत्वा-
न्युपगमः स्यादिति १ । पुनरपि एकसमये ऋषभाष्टोत्तरशत सिद्ध, तस्मापि चत्सूत्रवादादनाया सिद्धत्वेन आश्चर्यभू-
तत्वाद् अनाराध्यत्वेन भवन्त्यत्वापत्तिः स्यात् २ ततश्च ध्यवनाविषयत् गर्भापहारकत्वं कस्याचकत्वं आराध्यत्वं युक्तिमत् ।

तथैव श्रीभागमिकगच्छीय-श्रीजयतिलकसुरयोऽपि सम्यत्त्वसम्भवनाम्नि महाकाव्ये सुलसाचरित्रे (पत्र ८६) समथ-
 तश्लोकप्रन्यासे सम्यत्त्वपरीक्षणनाम्नि पद्ये सर्गे अम्बडमुनिकृतवर्द्धमानस्वामिपट्टकल्याणकस्तधनाधिकारे पट्टकल्याणका-
 ना आराध्यत्वेन स्तुतिष्ठाकिरे । तथाहि—

“देवानन्वोदरे श्रीमान्, श्वेतपद्मथा सदा शुचि । अक्तीर्णोऽसि मासस्याषा ऽऽढस्य शुचिता ततः ॥ १ ॥ त्रिशला सर्व-
 सिद्धेच्छा, त्रयोदश्यामभूद्यतः । तवावतारस्तेनैषा, सर्वसिद्धा त्रयोदशी ॥ २ ॥ शुक्लत्रयोदश्या यश्चाऽचल मेरु प्रचालयन् ।
 चित्रं कृतवाँस्तद्योगाच्च, चैत्रमासोऽपि कथ्यते ॥ ३ ॥ यस्याद्यदशम्यां दुर्ग-मोक्षमार्गस्य शीर्षकम् । चारित्रमाहृतं युक्ता,
 मासोऽस्य मार्गशीर्षता ॥ ४ ॥ दशम्या यस्य शुद्धाया, केवलश्रीरहो त्वया । ह्यादत्ता तेन मासोऽस्य, युक्ता माधवता प्रभो !
 ॥ ५ ॥ तव निर्वाणकल्याणं, यद्दिनं आगमिष्यति । ततो न वेप्सि नाथोऽह, माहशोऽध्यक्षवेदिन ॥ ६ ॥ सिद्धार्थराजा-
 इन्द्रदेवराज !, कल्याणकैः पङ्क्तिरिति स्तुतस्त्वम् । तथाविधे ह्यन्तरवैरिपट्टं, यथा जयाम्याशु तवप्रसादात् ॥ ७ ॥ इति
 स्तुत्वा जिनाधीश, त्रिः प्रणम्याऽम्बडो मुनि । विस्मितास्यः सभासीनोऽश्रौपीच्च धर्मदेशनाम् ॥ ८ ॥” इति ॥ १ ॥
 तथा कोटिमितसमवायाङ्गसूत्रे (पत्रं १०५) श्रीजयदेवसूरिकृतवट्टीकाया च श्रीमहावीरस्य गर्भापहारस्य पोट्टिलभ-
 वात् पञ्चमभवत्वेन प्रमाणीकृतत्वात् । तथाहि—“समणे भगव महावीरे तित्थगरभवगहणाभो छट्टे पोट्टिलभवगहणे एग
 वासकोहिं सामण्यपरिभागं पावणिचा सहस्सारे कप्पे सवट्टे विमाणे देवत्ताए सववण्णे ।”

वृत्तिर्यथा—‘समणे’त्यादि, यतो भगवान् पोट्टिलाभिधानो राजपुत्रो बभूव, तत्र च वर्षकोटिं प्रमज्ज्या पालितवान् इत्येको भवः

१ । ततो देवोऽभूदिति द्वितीयः । २ । ततो नन्दनाभिधानो राजसृष्टुः 'छत्राग्र'नगर्या जज्ञे इति तृतीयः । ३ । तत्र भवे
 यर्पलक्षं सर्वथा मासहृषणेन तपस्वत्वा दशमे देवलोकं पुण्योत्तर प्रवरविजयपुण्डरीकाभिधाने विमाने देवोऽभवदिति चतुर्थ
 । ४ । ततो ब्राह्मणकुण्डग्रामे ऋषभदत्तस्य ब्राह्मणस्य भार्याया देवानन्दाऽभिधानाया कुक्षौ उत्पन्न इति पञ्चम । ५ । तत
 त्र्यशीतितमे विवसे क्षत्रियकुण्डग्रामे नगरे सिद्धार्थमहाराजस्य त्रिशलाभिधानभार्याया कुक्षौ इन्द्रवचनकारिणा हरिणेगमेयि-
 नाम्ना देवेन संवृतः, तीर्थकरतया ज्ञात इति षष्ठः । ६ । एकभवग्रहण विना हि नान्यन्नवग्रहण पृष्ठ श्रूयते भगवत
 इति, एतदेव षष्ठभवग्रहणतया व्याख्यात, यस्माच्च भवग्रहणाविद् पृष्ठं तदपि पतस्मात् षष्ठमेव इति सुप्तु उच्यते, तीर्थकर-
 भवग्रहणात्पृष्ठे षोडशभवग्रहणे इति ॥ २ ॥

ननु-तपागच्छीयप्राक्तनसूरिकृतग्रन्थेऽपि कापि गर्भापहारस्य कल्याणकता प्रतिपादिताऽस्ति ? उच्यते—तपागच्छीय-
 श्रीकुलमण्डनसूरिणा कल्पसूत्रावचूरौ स्पष्टं तन्नणनात्, तथाहि—“यच हत्युत्तरे होत्य च्चि” हस्तादुत्तरस्या दिशि वर्त्तमानत्वात्
 हस्तोत्तरा हस्त उत्तरो यासा ता हस्तोत्तरा=उत्तराफाल्गुन्यः, बहुवचन-बहुकल्याणकापेक्ष षष्ठसु ह्यवन १ गर्भापहार २ जन्म ३
 दीक्षा ४ ज्ञान ५ कल्याणकेषु हस्तोत्तरा यस्य सः, तथा निर्वाणस्य स्वातौ जातत्वादिति ६ ॥ ३ ॥
 पुनः श्रीकुलमण्डनसूरिकृतटिप्पनकेऽपि, तथाहि—
 पञ्चहस्तोत्तर आसीत्, हस्त उत्तरोऽप्युत्तरो यासा ता उत्तराफाल्गुन्यः, बहुवचन=बहुकल्याणकापेक्ष, तस्मां हि निर्वाणो

अयवनम् १, गर्भाग्र्भसङ्क्रान्तिः २ जन्म ३ ज्ञान ४ दीक्षा ५ कल्याणकापेक्ष, तस्मां हि निर्वाणो

ननु-तर्हि कथं तपागच्छीया गुरवो गर्भापहारस्य कल्याणकत्वं न श्रद्धयन्ति ? सच्यते—ते एव जानन्ति-तेषामेव च जिनवचनलोपस्य निजगुरुरारम्भर्यलोपस्य च दोषो भावी, का हानिः अस्माक इति ॥

॥ इति श्रीमहावीरदेवस्य पट्टकल्याणकाचिकारः ॥ ३ ॥

ननु-केऽपि परविघ्नसन्तोषिणः प्रलयन्ति यदुत नवाङ्गीवृष्टिकारकः श्रीस्तम्भनकपार्श्वनाथप्रकटकः श्रीअभयदेवसूरिः श्रीखरतरगच्छे न बभूव, किन्तु अन्यगच्छे इति, तत्र केषां ग्रन्थानां सम्मत्या पृताहशः प्रभावकः श्रीअभयदेवसूरिः श्रीखरतरगच्छे एव बभूवेति निश्चीयते ?, सच्यते—येषां गच्छे श्रीअभयदेवसूरीणां गुरुशिष्यपरम्परा मिलति तेषामेव गच्छे श्रीअभयदेवसूरिर्जात इति, सा तु तस्य परम्परा श्रीखरतरगच्छे पर, नाऽन्यगच्छेषु । यदुक्तं गुणचन्द्रगणिना एकोनचत्वारिंशदधिकैकादशशतवर्ष ११३९ निर्मितस्य पञ्चविंशत्यधिकद्वादशसहस्र १२०२५ प्रमाणस्य श्रीवीरचरित्रस्य प्रशस्त्रौ, (३३९ पत्रे) तथाहि—

इयं सुक्लृष्णाणाल निदहृघणघातिकम्पदारुत्स । गोयमपटुत्स सहसा, सप्यन्न केवल नाणं ॥ १ ॥ चारसवासाणि वि-
 क्रो-हिकृष्णमवे सिव गप तमि । भयय सुहृम्मसामी, निषाणपट्टं पयासेइ ॥ २ ॥ तम्मि वि चिरकाल विहरिण्य सिरिज्जु-
 सामिणो दात । गच्छगणामणुश, सपत्ते सिद्धिवासमि ॥ ३ ॥ एव विज्जाहरसुरनर-सुरिदसंदोहवदणिजेसु । सम-
 इक्षंतेसु महापट्टसु सेज्जंभवाईसु ॥ ४ ॥ अइसयगुणरयणनिही मिच्छत्ततमंभलयदिणनाहो । दूरुच्छारिअवइरो, वइर-
 त्तामी समुपपन्नो ॥ ५ ॥ साहाइ तस्स चदेकुलमि निप्यडिमपसमकुलभवणं । आसि सिरिवद्धमाणो, सुणिनाहो सजमनि

द्विष ॥ १ ॥ बहलकलिकालवमपस-रपुरिआसेचविसमसमभागो । दीवेण व मुणीण, पयासिओ जेण मुत्तिपहो ॥ ७ ॥
 मुणिवइणो तत्स हरि-इहाससिअवसपसाहियासत्स । आसि बुवे वरसीसा, जयपयडा सूरससिणोष ॥ ८ ॥ भजजलहिबी-
 इसमंत्तमविअसताणतारणसमत्यो । बोहित्योष महत्थो, सिरिसूरिजिणेसरो पढमो ॥ ९ ॥ गुरुसाराओ घवलाओ, 'सुविहिआ'
 खेरयसाहुसवई आया । हिमवंताओ गंग-च निगया सयलक्षणपुजा ॥ १० ॥ अण्णो अ पुण्णिमाच-दसुदरो बुद्धिसागरो
 सूरी । निम्मयिअफवरवारण-छदसत्यो पसत्थमई ॥ ११ ॥ एगंतवायविलसिर परवाइकुंरंगभगसीहाण । तेसिं सीसो
 जिणच-दसूरीनामा समुप्पण्णो ॥ १२ ॥ सवेगंरंगसाला, न केवल कवविरइणा जेण । भवजणविग्गहयकरी, विहिया
 सज्जमपविचीडवि ॥ १३ ॥ ससमयपरसमयधू, विमुद्धसिद्धंतदेसणाकुसलो । सयलमहिवलयवित्तो अन्नोऽभयदेवसूरित्ति
 ॥ १४ ॥ जेणालकारधरा, सलक्खणा धरपया पसभा य । नर्बगवित्तिरयणे-ण भारई कामणिष कया ॥ १५ ॥ तेसिं अत्थि
 यिणेओ, समत्यसत्यत्यधोइकुसलमई । सूरी पसण्णाचंदो, चंदो इव जणसणाणवो ॥ १६ ॥ तवयणेण सिरिसुम-इवाइ-
 गाणं विणेकलेसेण । गणिणा गुणचवेण, रइवं सिरिबीरचरिअमिम ॥ १७ ॥ अग्गे २३ पद्यानि सन्ति-नद सिहिरुइ-
 संखे, ११३९ वोक्कते विक्कमाच कालम्मि । जेठुत्स सुद्धतइया, तिहिम्मि सोमे समत्तमिम ॥ ५० ॥—अग्गेय गुरुशिष्य-
 परम्परा-घान्त्रे कुले श्रीवर्द्धमानसूरिर्बभूव, तस्य शिष्यद्वयम्, प्रथमः श्रीजितेश्वरसूरिः, द्वितीयो बुद्धिसागरश्च, तयोः

१ वैशम्पय-काकमाई-वैमसंख्याद्वारा मुक्तिपुस्तके तु 'वारपसाहुसवई आया इत्यत्र 'सुविहिआ (निम्मका ३) साहुसवई आया' इति परिवर्तितव्यम् ।
 उच्यते, किं तु स वासमीपीण, डॉ पी पीटसंघ् लियोकेन ३०५ एकेऽपि उपरिस्तरकृत्यात् इव पठितव्यात् ।

शिव्यह्वय श्रीजिनचन्द्रसूरिः नवाङ्गीवृत्तिकारकः श्रीअभयदेवसूरिश्च, तयोः शिष्यः श्रीप्रसन्नचन्द्राचार्यं तद्वचनेन श्रीसु-
मतिवाचकशिष्येण ५० गुणचन्द्रगणिना इदं श्रीवीरचरित्रं रचितम् इति ॥ १ ॥

पुनरपि श्रीअभयदेवसूरीणामेव शिष्याः वर्द्धमानसूरयः पद्यधिकैकादशशत ११६० धर्मकृतैकादशसहस्र ११०००
प्रमिते श्रीआदिनाथचरित्रे प्रशस्तौ प्रोचुः, तथाहि—“स्वमदमसंजमगुणरोहणो विजिअबुज्जयाणगो । आसी सिरिवच्चमाणो,
सूरी सवत्थसुपसिद्धो ॥ १ ॥ सूरिजिणोसरसिरिबुद्धिसागरा सागरोव गभीरा । सुरगुरुसुक्कसरित्था, सहोअरा तस्स दो
सीसा ॥ २ ॥ वागरणच्छवनिर्घंडु—कव्वंनाइयपमाणसमएसु । अणिवारिअप्पआरा, जाणमईसवत्थेसु ॥ ३ ॥ ताण विणेओ
सिरिअम—यदेवसूरित्ति नाम विक्खाओ । विजयक्खो पच्चक्खो, कयविक्कयसगहो धम्मे ॥ ४ ॥ जिणमयभवणव्भतर-
गूढपयत्याण पयडणे जस्स । दीवयसिहिब विमला, विसुद्धबुद्धी पवित्थरिआ ॥ ५ ॥ ठाणाइनवंगण, पचासयपमुह-
पगरणार्णं च । विवरणकरणेण कओ, सवयारो जेण सघस ॥ ६ ॥ इक्कोव देव तिस्सिव, कहवि तु लग्गेण जइगुणा
हुति । कलिकाले जमि पुणो, बुच्च स सव्वेहि वि गुणेहि ॥ ७ ॥ सीसेहि तस्स रइव, चरिअमिण वच्चमाणसूरीहि । होव
पढत सुणता—ण कारण मोक्खस्सुक्खस्स ॥ ८ ॥ विक्कमनिवकालात्, सएसु पक्कारसेसु सट्टेसु । सिरिजयसिंहनरिदे, रज्ज
परिपालयंतमि ॥ ९ ॥ स्वभाइत्थठिण्हि, सियपक्खे चित्तविजयदसमीप । पुस्सेणं सुरगुरुणो, समत्थियं चरियमिय ति
॥ १० ॥ लोएउत्तमचरियमिणं, काऊण जमज्जिय सुह किं पि । उत्तमगुणाणुराओ, भवे भवे तेण मह होज्ज ॥ ११ ॥ पुधा-

ह्यि ॥ ६ ॥ बहलकलिकालसमपसरपूरिआसेसविसमसमागो । दीवेण व मुणीणं, पयासिओ जेण मुत्तिपहो ॥ ७ ॥
 मुणिवइणो तस्स हरि-दहाससिअअसपसाह्मिआसस्स । आसि दुवे धरसीसा, अयपयढा सूरससिणोष ॥ ८ ॥ मवजलहिवी-
 इर्सभंत्तमधिसंतानतारणसम्यो । बोहित्योष महत्थो, सिरिसूरिअिणेसरो पढमो ॥ ९ ॥ गुरुसाराओ घवलाओ, 'सुविहिआ'
 खेरयसाहुसतई आया । हिमवंताओ गंग-व निगया सयलअणपुज्जा ॥ १० ॥ अण्णो अ पुण्णिमाच-दसुदरो बुद्धिसागरो
 सूरी । निम्मधियापरवागरण-छंदसत्थो पसत्यमई ॥ ११ ॥ एगंतवायविलसिर-परवाइकुंगमगीहाण । तेसि सीसो
 जिणच-दसूरिनामा समुप्यणो ॥ १२ ॥ संवेगरंगसाला, न केवलं कवविरइणा जेण । मवजणविम्हयकरी, विहिया
 संजमपविचीडवि ॥ १३ ॥ समयपरसमयभू, विसुद्धसिद्धतदेसणाकुसलो । सयलमहिवलयवित्तो अन्नोऽमयदेवसूरित्ति
 ॥ १४ ॥ जेणालकारधरा, सलक्खणा वरपया पसआ य । नवगधित्तिरयणे-ण मारई कामणिघ कया ॥ १५ ॥ तेसि अत्थि
 धिणेओ, समयसत्थयवोहकुसलमई । सूरी पसण्णचंदो, चंदो इव अणमणाणदो ॥ १६ ॥ तवयणेण सिरिसुम-इवाइ-
 गार्णं धिणेअलेसेण । गणिणा गुणचवेणं, रइअ सिरिधीरचरिअमिमं ॥ १७ ॥ अग्गे २३ पथानि सन्ति-नद सिहिरुद-
 सत्ते, ११३९ वोक्कते विक्कमाच कालम्मि । जेट्ठस्स सुद्धतइआ, तिहिम्मि सोमे समत्तमिम ॥ ५० ॥—अत्रेयं गुरुशिष्य-
 परम्परा-घान्द्रे कुले श्रीवर्द्धमानसूरिर्बभूव, तस्य शिष्यद्वयम्, प्रथमः श्रीअग्निश्वरसूरिः, द्वितीयो बुद्धिसागरश्च, तयोः

१ देवपत्न्य-काळमाई-वैभवंत्याद्वारा मुक्तिपुच्छे तु 'बारवसाहुसंतवई आया' इत्यत्र 'सुविहिआ (निम्मळा उ) साहुसंतवई आया' इति वरिचरित्तपाठो
 कल्पते, किं तु स आसमीचीगा, ओं की पीठसंतव् विवोदंका ३.०५ पृष्ठेऽपि उपरिलिख्मकृपाठ एव पठित्तत्वात् ।

शिष्यद्वय श्रीजिनचन्द्रसूरिः नवाङ्गीवृत्तिकारकः श्रीअभयदेवसूरिश्च, तयोः शिष्यः श्रीप्रसन्नचन्द्राचार्यः तद्वचनेन श्रीसु-
मतिवाचकशिष्येण पं० गुणचन्द्रगणिना इव श्रीवीरचरित्र रचितम् इति ॥ १ ॥

पुनरपि श्रीअभयदेवसूरीणामेव शिष्याः वर्द्धमानसूरय पद्मधिकैकादशशत ११६० वर्षकृतैकादशसहस्र ११०००
प्रमिते श्रीआधिनाथचरित्रे प्रशस्तौ प्रोबुः, तथाहि—“समदमसज्जमगुणरोहणो विजिअडुज्जयाणगो । आसी सिरिवच्चमाणो,
सूरी सवत्थसुपसिद्धो ॥ १ ॥ सूरिजिणेसरसिरिबु द्विसागरा सागरोब गमीरा । सुरगुरुसुक्कसरित्था, सहोअरा तस्स दो
सीसा ॥ २ ॥ वागरणछदनिघट्टु—कव्वंनाढयपमाणसमएसु । अणिवारिअप्पआरा, जाणमईसव्वसत्थेसु ॥ ३ ॥ ताण विणेओ
सिरिअम—यदेवसूरिसि नाम विक्खाओ । विजयक्खो पच्चक्खो, कयविक्रयसगहो धम्मे ॥ ४ ॥ जिणमयभवणम्भतर—
गूढपयत्याण पयहणे जस्स । दीवयसिद्धिब विमला, विसुच्चबुद्धी पवित्थरिआ ॥ ५ ॥ ठाणाइनवगाण, पचासयपमुह-
पगरणाण च । विवरणक्करेण कओ, सवयारो जेण सघस्स ॥ ६ ॥ इक्कोव दोव तिम्विच, कहवि तु लगेण जइगुणा
हुति । कलिकाले जमि पुणो, बुच्च स सव्वेहि वि गुणेहि ॥ ७ ॥ सीसेहि तस्स रइअ, चरिअमिण वच्चमाणसूरीहि । होअ
पढव सुणंता—ण कारण मोक्खसुक्खस्स ॥ ८ ॥ विक्कमनिवकालाव, सएसु पक्कारसेसु सट्टेसु । सिरिजयसिंहनरिदे, रळं
परिपालयंतम्मि ॥ ९ ॥ संभाइत्थिपिहि, सियपक्खे विचविजयदसमीप । पुस्सेणं सुरगुरुणो, समत्थिय चरियमिय ति
॥ १० ॥ ओगुत्तमचरियमिण, कारुण जमजिय सुहं किं पि । उत्तमगुणाणुराओ, भवे भवे तेण मह होज ॥ ११ ॥ पुवा-

दरेण गणिय-स सबसत्वा इमस्स गंयस्स । एकारस व सहस्ता, सलोगसत्वाइ नायथा ॥ १२ ॥ अत्राऽपि गुरुशिष्य-
 पारम्पर्य इदं-चान्द्रे कुले श्रीवर्धमानसूरिः बभूव, तस्य शिष्यौ श्रीजिनेश्वरसूरि-श्रीबुद्धिसागरौ, तयोः विनेयः स्थानाङ्गावि-
 नवाद्गीष्टिक्कारकः श्रीअभयदेवसूरिः, तस्य शिष्यै श्रीवर्धमानाचार्यैः इव श्रीआदिनाथपरित्रं रचितमिति ॥ २ ॥

तथा तथैव गुरुशिष्यपारम्पर्यं, श्रीछन्नापल्लीयश्रीविबुधप्रमसूरिशिष्य-श्रीपद्मप्रमसूरिमिरपि चतुर्नवत्यधिकद्वादशशत-
 यप १२९४ यिनिमिते श्रीमुनिमुद्रतस्वामिचरित्रे भवत्रयनिवसे पञ्चदशप्रस्तावे षष्ठत्रितयप्रमाणे षष्ठदशप्रस्तावे स्पष्टीकृतः तथाहि-“पूर्व
 चान्द्रकुले बभूव विपुले श्रीवर्धमानप्रमुः, सूरिर्मङ्गलभाजन सुमनसां सेव्यः सुवृत्तास्पदम् । शिष्यस्तस्य जिनेश्वरः समजनि
 स्याद्वादिनामप्रणीः, बन्धुस्तस्य च बुद्धिसागर इति त्रैवेणपारङ्गमः ॥ १ ॥ सूरिः श्रीजिनचन्द्रो-ऽभयदेवगुरुर्नवाङ्गवृत्तिकर
 श्रीजिनभद्रमुनीन्द्रो, जिनेश्वरविभोक्तयः शिष्याः ॥ २ ॥ चक्रे श्रीजिनचन्द्रसूरिगुरुभिर्भुष्युः प्रसन्नामिध-स्तेन प्रमथच-
 तुष्टयीस्फुटमतिः श्रीदेवभद्रप्रमुः । देवानन्वमुनीश्वरोऽभयदत्तश्चारित्रिणा ग्रामणीः, ससाराम्बुधिपारगामिजनताकामेषु काम
 सत्वा ॥ ३ ॥ यन्मुत्वावासवास्तव्या, व्यवस्यति सरस्वती । गन्तु नाऽन्यत्र स न्यायः, श्रीमान् देवप्रभः प्रमुः ॥ ४ ॥ मुकु-
 रतुलामकुरयति, वस्तुप्रतिषिम्बविशदमतिवृत्तम् । श्रीविबुधप्रमश्चिषं, न विचसे वैपरीत्य तु ॥ ५ ॥ तत्त्यदपद्मचमर-श्चक्रे
 पद्मप्रमश्चारितमेतत् । विक्रमतोऽतिक्रान्ते, वेदप्रहरवि १२९४ मिते समये ॥ ६ ॥ इत्यादि ॥ अत्राऽपि चान्द्रे कुले श्रीव-

धमानसूरिः धर्मव, तस्य द्वौ शिष्यौ-श्रीजिनेश्वरसूरिः श्रीबुद्धिसागरश्च, श्रीजिनेश्वरसूरेः त्रयः शिष्याः-श्रीजिनचन्द्रसूरिः,
नयाङ्गवृत्तिकारकः श्रीअभयदेवसूरिः, श्रीजिनमद्रसूरिश्च इत्यादि ॥ ३ ॥

एवमेव गुरुपरम्परायां श्रीरूपक्षीयखरतरश्रीसङ्घतिलकाचार्या अपि सप्तविंशत्यधिकचतुर्दशशत १४२७ वर्षे कृताया
समयकृत्यसप्ततिकावृत्तौ (२३७ पत्रे) प्रोचिवांसः, तथाहि-

‘श्रीवीरशासनमहोदधितः प्रसूतः, प्रोद्यत्कलाभिरभितः प्रथितः पृथिव्याम् । माद्यन्महःप्रसरनाशिततामसोऽस्ति, श्री-
चन्द्रगच्छ इति वन्द्य इवाऽऽहुतश्रीः ॥ १ ॥ तत्राऽऽसीच्चरणेन्द्रवन्द्यचरणः श्रीवर्धमानो गुरु-स्तल्पट्टे च जिनेश्वरः सुविहि-
तधेणीशिरःशेखरः । तच्छिष्योऽभयदेयसूरिरभवद्रङ्गवाङ्गीमहा-वृत्तिस्तम्भनपार्श्वनायजिनराड्भूत्तिप्रकाशककृत् ॥ २ ॥
तत्पट्टपूर्वाषलचूलिक्रमया, मास्वानिव श्रीजिनवल्लभाख्यः । सच्चक्रसम्योधनसाधधान-बुद्धिः प्रसिद्धो गुरुमुख्य आसीत्
॥ ३ ॥ तच्छिष्यो जिनशेखरो गणधरो जज्ञेऽतिविज्ञाप्रणीस्तत्पादान्बुजराजहससहश श्रीपद्मचन्द्रः प्रभुः । तरपट्टाम्बु-
धिपर्धने कुवलयप्रोद्यत्प्रबोधैकधीः, श्रीमान् श्रीविजयेन्दुरिन्दुवदभूच्छम्भत् कलालङ्कृतः ॥ ४ ॥ पट्टे तदीयेऽभयदेवसूरि-रा-
सीद्वितीयोऽपि गुणाद्धितीयः । जातो यतोऽय जयतीह रुद्र-पक्षीयगच्छः सुतरामतुच्छः ॥ ५ ॥ तत्यावाग्भोजमृद्भोजोऽजनि
जिनसमयाम्भोजपाथोधिजन्मा, सूरिन्द्रो देवभद्रोऽनुपमशमभाराममेयोपमानः । तस्याऽन्तेवासिसिमुख्यः कुमतमतितम-
श्चण्डमार्तण्डकल्पः, कल्पदुः कल्पितार्थप्रवितरणविधौ श्रीप्रमानन्दसूरिः ॥ ६ ॥ ज्योतिस्तोमैरमानै प्रतिहृतजगतीवर्त्तिते-
जस्वितेज-स्फूर्त्तितत्पट्टपूर्वाषलविमलसन्मौलिमौलीयमानौ । श्रीमान् श्रीचन्द्रसूरिर्विमलशशिगुरुश्चाऽप्रमेयप्रभावौ, जातो

श्रीराजहस्तायिष भविष्यजन्व्यूहबोधैकदशौ ॥ ७ ॥ आकास्मीरमरीणचारुधिपणान् वावीन्द्रवृन्दारकान्, माघद् वादविधौ
 विजित्य जगति प्राप्तप्रतिष्ठोदयाः ॥ सूरिन्द्रा गुणशेखराः सयहराः शृंगारचन्द्रक्षमाधीशाभ्यर्च्यपदाम्बुजा समभनस्तरपट्ट-
 शृंगारिणः ॥ ८ ॥ श्रीसंघतिलकाचार्या-स्तपदाम्मोक्षरेणवः ॥ सम्यक्स्वसप्ततेर्युतिं, विदधुस्तत्त्वकौमुदीम् ॥ ९ ॥ अस्म-
 ष्छिष्ययरस्य सोमतिलकाचार्यानुजस्याधुना, श्रीदेवेन्द्रमुनीश्वरस्य वचसा सम्यक्त्वसत्सप्तते ॥ श्रीमद्विक्रमवत्सरे द्विनयना-
 ग्मोधिष्यपकृत्(१४२२)प्रमे, श्रीसारस्वतपत्तने विरचिता दीपोत्सवे वृत्तिका ॥ १० ॥ सा सोमकलशवाचकवरानुजैत्र विदित-
 सा-शाय्यै ॥ प्रथमाऽऽवर्शे लिखितो-पाध्यायैः श्रीयशःकलशैः ॥ ११ ॥ मेघामान्यात्प्रमादाच्च, यदवद्यमिहाजनि ॥ तत्प्रसद्य
 महाविद्याः, शोधयन्तु विशारदाः ॥ १२ ॥ द्वावशास्त्रमेव सद्धारैर्द्वावशास्त्रमेव बोधकृत् ॥ इय सम्यक्त्वतत्त्वाना, कौमुदी
 द्योतता भुवि ॥ १३ ॥ इत्यादि ॥ ४ ॥

पुनः श्रीरुद्रपृथ्वीयस्वरतरकृतप्रवन्दे पृषा एष परम्परा । तथाहि-धान्द्रे कुलेऽस्मिन्नमलक्षरित्रैः, प्रसुर्वभूवाऽभयदेव-
 सूरिः । नवान्नवृत्तिच्छलतो यदीय-मद्यापि जागर्त्ति यश्च शरीरम् ॥ १ ॥ तस्मान्मुनीन्नुजिनवह्मभो यस्तथा प्रमामाप
 निजैर्गुणैः । विपश्चितां संयमिनां च वर्ये दुरीणता तस्य यथाऽधुनाऽपि ॥ २ ॥ तेषामन्वयमण्डनं समभवत् सजीवनं
 दुःखमा-मूर्छालस्य (१) मुनिव्रतस्य भवन निःसीमपुष्यश्रियः । श्रीमन्तोऽभयदेवसूरिगुरवस्ते यद्वियुक्तैर्गुणैः, दृष्ट तादृश-भाह-
 शान्तरमहो विकृचक्रमाक्रम्यते ॥ ३ ॥ यत्पितरिण्य देवभद्रनामा, समजनि तस्य पदावतसदेभ्यः । दधुरभरितभाव-
 रोगयोगा-श्रगति रसायनता यदीयवाच ॥ ४ ॥ तदीयपट्टे प्रतिभासमुद्रः, श्रीमान् प्रभानन्वयमुनीश्वरोऽभूत् । स भीतराग-

स्रवनेष्वमीषु, विनिर्ममे दुर्गपदप्रकाशम् ॥ ५ ॥ 'एव सपादशतयुत-विंशतिशतपरिमितप्रवन्धोऽयम् । लिखितः प्रथमादर्शे,
 गणिना हर्षेन्दुना शमिना' ॥ ६ ॥ अत्राऽपि शिष्यपरम्परा एव-चन्द्रकुले नवाङ्गीष्टितिकारकाः श्रीअभयदेवसूरयोऽभूवन्,
 तेषां शिष्यः श्रीजिनवल्लभसूरिः, तदन्वयेऽभयदेवसूरिः, तत्पट्टे श्रीदेवभद्रसूरिः, तत्पट्टे प्रमानन्दसूरिः, इत्यादि इति ॥ ५ ॥
 तथा श्रीजिनपतिसूरिविनिर्मितपञ्चलिङ्गीविवरणप्रशस्तौ (पत्रे १८६) अपि च इत्यमेव गुरुशिष्यपरम्परा अस्ति, तथा-
 हि- 'न रञ्जिनिकृतसाफल्य, सदा न नक्षत्रबुधपरिग्रहीतम् । अस्ति कुलं चान्द्रमहो, न तमो हत्या येन प्रथितम् ॥ १ ॥ तत्र
 न वियति प्रसितो, बुधो नवीनो न ह्यसहचरितः । अनिशापतितनयः श्री-जिनेश्वरः सूरिरजनिष्ट ॥ २ ॥ यस्मिन् गोष्ठया
 कलयति कला हेल्या जल्पकेलौ, कण्डूलानामपि निरवधिस्वेदधाराप्रवाहम् । शङ्के सारस्वतरसरय क्षोभतापानुपझा-
 दङ्गान्यन्तःप्लवनशुभग वाविनामुद्गमन्ति ॥ ३ ॥ सम्राष्टेऽनुविधेयतापदमिति चोलुक्यमाणिक्यता, श्रीमहुर्लभराजि जल्प-
 कथया वल्गद्विकल्परपृशा । प्रत्याख्यायत दैवदैवकुलिकान् दर्पाक्षमत्कन्धरान्, संधिप्रव्रतिना विहारपदवीं श्रुत्या समा-
 घत्त यः ॥ ४ ॥ शिष्यौ बभूवतुसुष्य मनुष्यमौलेर्द्विकूलमुद्ग्रहयशप्रवहप्रवन्धौ । आद्यस्तयो प्रतिकल स्वनिवेशसिद्धौ,
 विद्याप्रसादवदनो जिनचन्द्रसूरिः ॥ ५ ॥ नर्तयितु सवेगं, पुनर्नृणा लुप्तनृत्यमिव कलिना । सवेगरङ्गशाला, येन विद्याला
 व्यरचि रुचिरा ॥ ६ ॥ द्वितीय प्रज्ञातोऽभवदभयदेवो मुनिपति-विविक्तादेयायास्तनरितमपनीयान्तरपटीम् । अकार्षीद् यो
 गुहास्वरसरससवेदनकृते, नवाङ्ग्यास्तन्वशात्तनुविवरण कामुक इव' ॥ ७ ॥ इत्यादि ॥ ६ ॥

इत्यमेव श्रीरुद्रपङ्गीयस्वरतरंगच्छमण्डनश्रीतिलकोपाध्यायविरचितगौतमपृच्छाप्रकरणप्रशस्तौ गुरुपरम्परा दर्शिताऽस्ति ।
 तथाहि—‘श्रीवर्धमान इति चन्द्रकुलाम्बरार्क-स्रस्तास्मिन्नेश्वरमुनीश्वर एव जज्ञे । रङ्गधवाङ्गविवृतिप्रयनप्रसिद्ध-माहात्म्य-
 भूरभयदेवगुरुस्ततश्च ॥ १ ॥ सूरिवर्धभूव जिनवह्मनामधेय-स्रत्पादपद्ममधुकृज्जिनशेखराख्यः । पद्मेन्दुरिन्दुनिभकीर्त्ति-
 भरो वभूव, सूरिस्ततो यतिपतिर्विजयेन्दुनामा ॥ २ ॥ तस्माद्भूवाऽभयदेवसूरि-विध्यस्तवित्तारिकुनादिगर्व । श्रीदेवम-
 द्रोऽप कृतोरुभद्र-स्रतः प्रमानन्दमुनीश्वरश्च ॥ ३ ॥ श्रीचन्द्रसूरिः सुगुरुस्तदीये, पट्टावतसप्रतिमोऽधुनाऽस्ति । अस्य
 द्वितीयस्तु धियाऽद्वितीयो, जज्ञे मुनीन्द्रो विमलेन्दुनामा ॥ ४ ॥ आचार्यधुर्यत्यमवापिता श्री-श्रीचन्द्रसूरिप्रनरैखयोऽमी ।
 श्रीचारुचन्द्रो जिनभद्रसूरि-गुणाम्बुधिः श्रीगुणशेखरश्च ॥ ५ ॥ एतैरेव वितीर्णो-पाध्यायपदो मुनीश्वरोत्तमैः । श्रीदेव-
 भद्रयतिपति-शिष्यः श्री-श्रीतिलकनामा ॥ ६ ॥ गौतमपृच्छाप्रकरण-विधरणमिदमल्पबुद्धिविभवोऽपि । भव्यजनोपकृति-
 कृते, कृतवानम्यर्थित कृतिभिः ॥ ७ ॥ छन्दोलङ्कृतिलक्षण-चोपैर्बुष्टमस्ति किमपीह । तदखिलमपि मदनुग्रह-बुद्ध्या
 शोच्य विमलधीभिः ॥ गगनतले परिखेळति० ॥ ९ ॥ कल्याणाचलमूर्धिका० ॥ १० ॥ इत्यादिद्वादशपद्यानि, अत्राऽपि
 गुरुपरम्परा इयं-शब्द्रे कुले वर्धमानसूरिः वभूव, तत्पुत्रे श्रीजिनेश्वरसूरिः, तस्य शिष्यो नवाङ्गीभृत्सिक्कारकः श्रीअभयदेव-
 सूरिः तत्पुत्रे श्रीजिनवर्धमसूरिः इत्यादि ॥ ७ ॥

अपि च रुद्रपल्लीयस्वरतरगच्छाधिपति-श्रीअभयदेवसूरयोऽपि अष्टसप्तत्यधिकद्वादशशत १२७८ वर्षकृतद्वादशविंशति-
शतश्लोकमानजयन्तविजयकाव्यप्रशस्ती (१३८ पत्रे) अमुमेव परम्परां कथयामासुः । तथाहि—

“आसीन्नन्द्रकुलाम्बराम्बरमणिः श्रीवर्धमानप्रभोः, पादाम्भोरुहचञ्चरीकचरितश्चारित्रिणामप्रणीः । स श्रीसूरिजिनेश्व
रस्त्रियगापायःप्रवाहैरिव, स्वैर यस्य यशोभैरस्त्रिजगतः पावित्र्यमासूत्रितम् ॥ १ ॥ अभवदभयदेव सूरिरस्मात् स
यस्य, प्रमुरमजत तोप स्तम्भने पार्श्वनाथः । प्रकटितविकटार्यां सहस्रास्वाज्यवृद्धै, व्यथित निधिसमाना यश्च घृष्टिं नवा-
ङ्गमाः ॥ २ ॥ तच्छिष्यो जिनवह्निः प्रमुरमूर्द्धिन्श्वम्भरामामिनी-भास्वम्बाललामकोमलयशःस्तोमः शमारामभूः । यस्य श्री-
नरवर्मभूपतिशिरःकोटीररसाङ्कुर-ज्योतिर्जालजलैरुपुष्यत सदा पादारविन्दद्वयी ॥ ३ ॥ अत्रापि सूरिगुरुपरपरायामेव चन्द्र-
कुले श्रीवर्द्धमानसूरिर्वभूव, तच्छिष्यः श्रीजिनेश्वरसूरिः तस्य शिष्यः श्रीस्तम्भनपार्श्वनाथमूर्तिप्रकटको नवागीघृष्टिकारक
श्रीअभयदेवसूरिः, ‘तच्छिष्या श्रीजिनवर्द्धमसूरिः’ इत्यादिनवपद्यानि ॥ ८ ॥

पुनः श्रीरुद्रपल्लीयस्वरतरगच्छाधिपति-श्रीवेन्द्रेन्द्रसूरयोऽपि गुरुशिष्यक्रमं तथैवाऽऽहुः श्रीप्रश्नोत्तररत्नमालाघृष्टी एको-
नत्रिंशदधिकचतुर्दशशत १४२९ वर्षकृताया (पत्रं ५६७), तथाहि-“श्रीवर्धमानजिनशासनमेरुभूषा-भूते सुधर्मगणना-
यकमद्रशाले । श्रीकोटिकाख्यगणकल्पतरौ सुवस्र-शास्त्रेऽत्र गुच्छ इव राजति चन्द्रगच्छः ॥ १ ॥ तस्मिन् महोज्ज्वलफलो-
पमितिं वधानः, श्रीवर्धमान इति सूरिवरो वभूव । यस्याऽप्रतः समगुणोद्धारणोरेन्द्रः, सूरिन्द्रमश्रुविधोपनिपत्प्रका-
रान् ॥ २ ॥ ततोऽस्रदोपो नियत विषस्वान्, जिनेश्वर सूरिवर समासीत् । नो चेत्कथ श्रीधनपालचित्ता-न्महातम-

इत्यमेव श्रीरुद्रपङ्क्तियस्वरतरंगच्छमण्डनश्रीतिलकोपाध्यायविरचितगीतमपृच्छामकरगम्रांती गुरुतरन्तर दशितागति ।
 तथाहि—'श्रीवर्धमान इति चन्द्रकुलाम्बरार्क-स्रस्माज्जिनेश्वरमुनीश्वर एव जज्ञे । रङ्गजगद्गिरित्विप्रयागप्रगिर-गादात्त-
 मूरमयदेवगुरुस्वरत्न ॥ १ ॥ सूरिर्वभूव जिनवह्नमनामधेय-स्रत्पादपद्ममधुकृच्चिनशेतराल्यः । पद्मेन्दुरिन्दुभिर्द्विर्द्वि-
 भरो वभूव, सूरिस्त्वतो यतिपतिर्विजयेन्दुनामा ॥ २ ॥ तस्माद्भ्रूनाऽभयदेवसूरि-विपस्त्रयिज्ञाऱिकुशादिगं । श्रीदेवम
 द्रोऽप कृतोरुमद्र-स्रतः प्रमानन्दमुनीश्वरश्च ॥ ३ ॥ श्रीचन्द्रसूरिः सुगुरुलदीये, पटानतमप्रतिमोऽपुनाऽस्ति । अस्य
 द्वितीयसु धियाऽद्वितीयो, जज्ञे मुनीन्द्रो विमलेन्दुनामा ॥ ४ ॥ आचार्यधुर्यत्वमवापिता श्री-श्रीचन्द्रसूरिप्रररेखयोऽमी ।
 श्रीचारुचन्द्रो जिनमद्रसूरि-गुणाम्बुधि श्रीगुणशेखरश्च ॥ ५ ॥ पतैरेव वित्तीर्णो-पाध्यायपदो मुनीश्वरोत्तमैः । श्रीदेव-
 मद्रयतिपति-शिश्वः श्री-श्रीतिलकनामा ॥ ६ ॥ गौतमपृच्छामकरण-विचरणमिदमल्पबुद्धिविभवोऽपि । भव्यजनोपकृति-
 कृते, कृतवानभ्यर्थितः कृतिभिः ॥ ७ ॥ छन्दोलङ्कृतिलक्षण-दोषैर्बुष्टमस्ति किमपीह । तदस्त्रिजमपि मयजुमह-जुद्धा
 शोध्य विमलधीभिः ॥ गगनतले परिखेलति ॥ ९ ॥ कल्याणाश्वलभूर्धिका ॥ १० ॥ इत्यादिद्वादशपद्यानि, अत्राऽपि
 गुरुपरम्परा इयं-चन्द्रे कुले वर्धमानेश्वरिः वभूव, तत्पद्रे श्रीश्विनेश्वरसूरिः, तस्य शिष्यो नवाङ्गीश्वरिः कर्कः श्रीअभयदेव-
 सूरिः तत्पद्रे श्रीजिनवर्धमसूरिः इत्यादि ॥ ७ ॥

अपि च रुद्रपल्लीयस्वरतरगच्छाधिपति-श्रीअभयदेवसूरयोऽपि अष्टसप्तत्यधिकद्वारशशत १२७८ वर्षकृतद्वारविद्यति-
शतश्लोक्तमानजयन्तविजयकाव्यप्रशस्तौ (१३८ पत्रे) अमुमेव परम्परां कथयामासुः । तथाहि—

“आसीच्चन्द्रकुलाम्बराम्बरमणिः श्रीवर्धमानप्रभो, पादान्भोरुहचञ्चरीकचरितत्वारित्रिणामप्रणीः । स श्रीसूरिजिनेश्व
रखिपथगापायःप्रवाहैरिव, स्वैर यस्य यशोमरैखिजगतः पावित्र्यमासूत्रितम् ॥ १ ॥ अभवदभयदेवः सूरिरस्मात् स
यस्य, प्रसुरमज्जत तोप सम्मने पार्श्वनाथः । प्रकटितविकटार्थां सहस्राबाज्यवृक्षै, व्यधित निधिसमाना यश्च वृष्टिं नवा-
ङ्गाः ॥ २ ॥ तच्छिष्यो जिनवल्लभः प्रसुरमूर्द्धिभ्रमरामामिनी-मास्त्रालललामकोमलयशःस्तोमः शमारामम् । यस्य श्री-
नरवर्ममूर्तिशिरःकोटीररङ्गाङ्कुर-ज्योतिर्जालजलैरुपुष्यत सदा पादारविन्दद्वयी ॥ ३ ॥ अत्रापि सूरिगुरुरपरपरायामेव चन्द्र-
कुले श्रीवर्द्धमानसूरिर्वभूव, तच्छिष्यः श्रीजिनेश्वरसूरिः तस्य शिष्यः श्रीस्तभनपार्श्वनाथमूर्तिप्रकटको नवागीष्टुत्तिकारकः
श्रीअभयदेवसूरिः, तच्छिष्या श्रीजिनवल्हमसूरिः’ इत्यादिनवपद्यानि ॥ ८ ॥

पुनः श्रीरुद्रपल्लीयस्वरतरगच्छाधिपति-श्रीदेवेन्द्रसूरयोऽपि गुरुशिष्यक्रम तथैवाऽऽहुः श्रीप्रश्नोत्तररत्नमालावृत्तौ एको-
नत्रिंशदधिकशतुर्दशशत १४२९ वर्षकृताया (पत्र ५६७) ; तथाहि-“श्रीवर्धमानजिनशासनमेरुभूपा-भूते सुधर्मगणना-
यकमद्रशाले । श्रीकोटिकरख्यगणकल्पतरौ सुवज्र-शालेऽत्र गुच्छ इव राजति चन्द्रगच्छः ॥ १ ॥ तस्मिन् महोज्ज्वलफलो-
पमितिं दधानः, श्रीवर्धमान इति सूरिवरो धमूव । यस्याऽग्रतः समगुणोद्धरणोरगेन्द्रः, सूरिन्द्रमन्त्रविधियोपनिपत्प्रका-
रान् ॥ २ ॥ ततोऽस्तदोपो नियत विवस्वान्, जिनेश्वर सूरिवरः समासीत् । नो चेत्कथ श्रीधनपालचिन्ता-न्महातम-

इत्थमेव श्रीरुद्रपक्षीयस्वरतरंगच्छमण्डनश्रीतिलकोपाध्यायविरचितगौतमपृच्छाप्रकरणप्रशस्तौ गुरुपरम्परा दशिताऽस्ति ।
 तथाहि-‘श्रीवर्धमान इति चन्द्रकुलाम्बार्क-सप्तसाञ्जिनेश्वरमुनीश्वर एव जज्ञे । रङ्गभवाङ्गविवृतिप्रयनप्रसिद्ध-माहात्म्य-
 भूरभयदेयगुरुस्ततश्च ॥ १ ॥ सूरिर्वभूव जिनवह्मनामधेय-सत्पादपद्ममधुकृजिनशेखराख्यः । पद्मेन्दुरिन्दुनिभकीर्त्ति-
 भरो वभूव, सूरिस्त्वो यतिपतिर्विजयेन्दुनामा ॥ २ ॥ तस्माद्भूवाऽभयदेवसूरि-विध्वस्तविस्रारिकुवादिगर्ग । श्रीदेवम-
 द्रोऽप कृतीरुमद्र-स्रव प्रमानन्दमुनीश्वरश्च ॥ ३ ॥ श्रीचन्द्रसूरिः सुगुरुस्तदीये, पट्टावतसप्रतिमोऽधुनाऽस्ति । अस्य
 द्वितीयस्तु धियाऽद्वितीयो, जज्ञे मुनीन्द्रो विमलेन्दुनामा ॥ ४ ॥ आचार्यधुर्यत्वमवापिता श्री-श्रीचन्द्रसूरिप्ररैखयोऽमी ।
 श्रीचारुचन्द्रो जिनमद्रसूरि-गुणाम्बुधिः श्रीगुणशेखरश्च ॥ ५ ॥ एतैरेव वितीर्णो-पाध्यायपदो मुनीश्वरोत्तमैः । श्रीदेव-
 मद्रयतिपति-शिष्यः श्रीश्रीतिलकनामा ॥ ६ ॥ गौतमपृच्छाप्रकरण-विवरणमिदमल्पबुद्धिविभवोऽपि । भव्यजनोपकृति-
 कृते, कृतवानम्यार्यैत कृतिभिः ॥ ७ ॥ छन्दोलङ्कृतिलक्षण-दोषैर्बुद्धमस्ति किमपीह । तदखिलमपि मवनुग्रह-बुद्ध्या
 शौच्य विमलधीभिः ॥ गगनतले परिखेलति ॥ ९ ॥ कल्याणाचलमूर्त्तिका ॥ १० ॥ इत्यादिद्वादशपद्यानि, अत्राऽपि
 गुरुपरम्परा इव-चन्द्रे कुले वर्धमानसूरिः वभूव, तत्पट्टे श्रीजिनेश्वरसूरिः, तस्य शिष्यो नवाङ्गीवृत्तिकारकः श्रीअभयदेव-
 सूरिः तत्पट्टे श्रीजिनवर्धमसूरिः इत्यादि ॥ ७ ॥

अपि च रुद्रपक्षीयस्वरतरगच्छाधिपति-श्रीधमयदेवसूरयोऽपि अष्टसप्तत्यधिकद्वादशशत १२७८ वर्षकृतद्वादशविंशति-
शतश्लोकमानजयन्तविजयकाव्यप्रशस्तौ (१३८ पत्रे) अमुमेव परम्परा कथयामासुः । तथाहि—

“आसीच्चन्द्रकुलान्वराम्बरमणिः श्रीवर्धमानप्रभोः, पादाम्भोरुहचञ्चरीकचरितस्वारित्रिणामप्रणीः । स श्रीसूरिजिनेश्व
रस्त्रिपथापाथःप्रवाहैरिव, स्वैर यस्य यशोमरैस्त्रिजगतः पावित्र्यमासूत्रितम् ॥ १ ॥ अमवदभयदेव सूरिरस्मात् स
यस्य, प्रमुरभजत तोप स्तम्भने पार्श्वनाथः । प्रकटितविकटार्थां सहस्रास्त्राज्यधृद्भ्यै, व्यधित निधिसमाना यश्च घृत्तिं नवा-
ङ्गमाः ॥ २ ॥ तच्छिष्यो जिनवल्लभः प्रमुरभृद्भिश्चम्भराभामिनी-भास्वशालललामकोमलयश स्तोम-शमारामभू । यस्य श्री-
नरवर्मभूपतिशिरःकोटीररत्नाङ्कुर-ज्योतिर्जालजलैरुपुष्यत सदा पादारविन्दद्वयी ॥ ३ ॥ अत्रापि सूरिगुरुपरपरायामेव चन्द्र-
कुले श्रीवर्धमानसूरिर्वभूव, तच्छिष्य श्रीजिनेश्वरसूरिः तस्य शिष्यः श्रीस्तभनपार्श्वनाथमूर्तिप्रकटको नवागीघृत्तिकारक
श्रीधमयदेवसूरिः, ‘तच्छिष्या श्रीजिनर्वल्लभसूरि’ इत्यादिनवपदानि ॥ ८ ॥

पुनः श्रीरुद्रपक्षीयस्वरतरगच्छाधिपति-श्रीदेवेन्द्रसूरयोऽपि गुरुशिष्यक्रमं तथैवाऽऽहु श्रीप्रश्नोत्तररत्नमालावृत्तौ एको-
नत्रिंशदधिकचतुर्दशशत १४२९ वर्षकृताया (पत्र ५६७), तथाहि—“श्रीवर्धमानजिनशासनमेरुभूषा-भूते सुधर्मगणा-
यकभद्रशाले । श्रीकोटिकाख्यगणकल्पतरौ सुवस्र-शालेऽत्र गुच्छ इव राजति चन्द्रगच्छ ॥ १ ॥ तस्मिन् महोज्ज्वलफलो-
पमितिं दधानः, श्रीवर्धमान इति सूरिवरो वभूव । यस्याऽमृतः समगुणोद्भरणोरेन्द्र, सूरिन्द्रमन्त्रविविधोपनिपत्प्रका-
रान् ॥ २ ॥ ततोऽस्तद्वेपो नियत विवस्वान्, जिनेश्वर सूरिवरः समासीत् । नो चेत्कथ श्रीधनपालचिन्ता-न्महात्म-

स्वोमपाकरोद्राक् ॥ ३ ॥ तस्माद्भूवाऽभयदेवसूरि-र्यः स्वस्मने पार्श्वजिनेन्द्रमूर्तिम् । प्रकाश्य शस्याश्च नवाद्भृत्ची
 कृत्वा कृतार्थं स्वजनसुखान ॥ ४ ॥ तदनु धिनवल्लभाख्यः, प्रख्यातः समयकनककपपट्टः । यत्प्रतिवोधनपट्टो, -ऽधुनाऽपि
 दन्धन्यते जगति” ॥ ५ ॥ इत्यादित्रयस्त्रिंशत्पद्यानि सन्ति ॥ ९ ॥

एव पुनः श्रीदशगणधरसंबन्धगर्भित-श्रीपार्श्वनाथपरित्रे १२१६७ श्लोकमिते वसुरसरुद्र ११६८ वर्षे श्रीदेवभद्राचार्ये
 अपि प्रशस्तौ प्रोक्तः । तथाहि—

“तित्यमि षह(त)ते तस्व, भगवओ तियसवदणिज्जमि । षदकुलमि पसिद्धो, विचलाए वदरसाहाए ॥ १ ॥ सिरिवद्ध-
 माणसूरी-अहेसि तवनाणधरणरयणनिही । जस्सधि सुमरतो, लोगो रोम च मुषहइ ॥ २ ॥ तस्साऽसि दोसि सीसा,
 जययिक्खाया दिवायरससिध । आयरिअधिणेसरुद्धिसागरायरिअनामाणो ॥ ३ ॥ तेसिं च पुणो जाया, सीसा दो
 महियलमि सुपसिद्धा । धिणषदसूरिनामो, धीओऽभयदेवसूरिचि ॥ ४ ॥ सिद्धतवित्तिविरयण-पगरणउवयरियमवल्लो-
 याण । को ताण गुणलव पि दु, होज्ज समत्थो पधित्यरिच ॥ ५ ॥ तेसिंधिणेअस्स पसन्नषदसूरिस्स सबगुणनिहिणो ।
 पयपवमसेवगेहिं, सुमइसवञ्जायसिस्सेहिं ॥ ६ ॥ सवेगरगसाला-राहणसत्य जगमि वित्यरिअ । रइअ च बीरअरिअ,
 जेहिं कहरयणकोसो(सा)य ॥ ७ ॥ सोषसिंधियमडिअ-मुणिसुबयवीरभवणरमणीय । भरुअच्छे तेहिं ठिए, सुमंदिरे

आमदत्तस्य ॥ ८ ॥ सिरिदेवमहसूरिर्हि, विरइवं पासनाहचरिअमिम । लिहिय पढमिहिय पोत्ययमि गणिअमलधंवेणं”
॥ ९ ॥ इत्यादि ॥ १० ॥

एव श्रीअर्बुदाचले श्रीवस्तुपालवसतौ देवकुलिकाप्रशस्तौ अपि लिखितमस्ति ॥
स्वस्ति श्रीनृपविक्रमस० १२९३ मिति वैशाखशुक्ल १५ दिने शनौ, अथेह श्रीअर्बुदाचलमहातीर्थे अणहिल्लपुरवास्त-
व्याग्रावाइशतीय-श्रीचन्द्र० इत्यादिवहुनामानि सन्ति, ततः श्रीशान्तिनाथविम्ब कारित, प्रतिष्ठित च नवाङ्गीवृत्तिकारक-
श्रीअभयदेवसूरिसन्तानीयैः श्रीधर्मधोपसूरिभि इत्यादि । अत्र मधुकरश्रीस्वतरगच्छीय-श्रीधर्मधोपसूरयो ज्ञेया ॥ ११ ॥
एवमेव श्रीद्वीपासन्न-श्रीचनानगरे भूमिगृहान्तर्वर्षिप्रतिमाप्रशस्तौ अपि लिखितमस्ति, यथा “नवाङ्गीवृत्तिकारकश्रीअ-
भयदेवसूरिसन्तानीयैः श्रीधर्मधोपसूरिभिः प्रतिष्ठित” ॥ १२ ॥

एव श्रीवीजापुरनगरे स्वरतरश्रावकहस्मीरपुरनरेश्वरमन्त्रिविजयपालुत्रमन्त्रिदेवाकारितदेवगृहपट्टिकाया चहूनि प्रशस्ति-
क्ताब्द्यानि लिखितानि सन्ति, तत्र श्रीवर्धमानसूरित आरम्य लघुभिनेश्वरसूरिं यावत् एकैकेन काब्ध्येन श्रीवर्धमानसूरि
१ श्रीबुर्लभराजपर्षत् स्वरतरविरुद्रप्रापक-श्रीजिनेश्वरसूरि २ श्रीजिनचन्द्रसूरि ३ नवाङ्गीवृत्तिकारक-श्रीअभयदेवसूरि ४
श्रीजिनवल्लभसूरि ५ श्रीजिनदत्तसूरि ६ प्रमुखा वर्णिता सन्ति, सा पट्टिका श्यामवर्णा सांप्रत वीजापुरे सयतशालामध्ये
भित्तौ स्थापिताऽस्ति स्वय मया दृष्टा च, पुनः कौतुकिना तत्र गत्वा द्रष्टव्या ॥ १३ ॥

१ श्रीमहद्विसागरसूरिच्छ्रविभापुराष्ट्रवृत्तान्तमन्थस्य प्रस्तावनायां ‘५ पत्रे, ९२’ श्लोकात् ११५ श्लोकपर्यन्तम् ।

ननु-श्रीअभयदेवसूरिभिरपि स्वयं क्वापि ग्रन्थे पूर्वोक्तगुरुशिष्यपरम्परा प्रोक्ताऽस्ति । उच्यते-बहुशो यत श्रीस्याना-
 ऋषृतौ विशत्यधिकैकादशशतवर्ष ११२० कृताया द्विशतद्विपञ्चाशदधिकचतुर्दशसहस्र १४२५२ प्रमाणाया प्रान्ते
 (पत्र ५२७) उक्तम्, तथाहि-“श्रीस्यानाङ्गस्य महानिधानस्य इव उन्मुद्रणमिव अनुयोग प्रारभ्यते इति । तच्चन्द्र-
 कुलीनप्रवचनप्रणीता प्रतिबद्धविहारहारिचरित्र-श्रीवर्द्धमानमुनीन्द्रपादोपसेविनः प्रमाणादिव्युत्पादनप्रवणप्रकरणप्रबन्ध-
 प्रणायिनः प्रबुद्धप्रतिबन्धकप्रबद्धप्रवीणाप्रतिहृतप्रवचनार्थप्रधानवाङ्मयस्य सुविहितमुनिजनमुख्यस्य श्रीलिनेश्वराचा-
 र्यस्य तदनुजस्य च व्याकरणादिशास्त्रकर्तुः श्रीबुद्धिसागराचार्यस्य धरणकमलचञ्चरीककल्पेन श्रीमदभयदेवसूरिनान्ना
 मया महावीरभिनराजसन्तानवर्तिना महाराजवंशजजन्मेव सविप्रमुनिवर्गप्रधरश्रीमदलितसिंहाचार्यन्तेवासि-यशोदेवग-
 णिनामधेयसाधोः उत्तरसाधकस्य इव विद्याक्रियाप्रधानस्य साहाय्येन समर्थितम् ॥ १४ ॥ एवमेव श्रीसमवायाङ्गसूत्रवृत्तिप्र-
 शस्तौ (१६० पत्रे) अपि पञ्चानुक्रमोऽस्ति, तदर्थिना।ते ग्रन्था विलोकनीयाः ॥ १५ ॥ एवमेव श्रीभगवतीवृत्तिप्र-
 शस्तौ (१८० पत्रे) अपि ॥ १६ ॥ एवमेव श्रीज्ञाताधर्मकथावृत्तिप्रशस्तौ (२५४ पत्रे) अपि ॥ १७ ॥ एवमेव श्रीअनु-
 चरोपपातिकदशावृत्तिप्रशस्तौ (८ पत्रे) अपि ॥ १८ ॥ एवमेव श्रीप्रश्नव्याकरणवृत्तिप्रशस्तौ (१६५ पत्रे) अपि ॥ १९ ॥
 एवमेव श्रीपञ्चाशकट्टौ (३०१ पत्रेऽपि) सा एव गुरुपरम्परा, तथाहि-“यस्मिन्नतीते श्रुतसयमत्रिया-व्याप्तु-
 बत्यावपरं तथाविधम् । स्वस्या(स्या) श्रयं स्वसतोऽतिवुःस्थिते, श्रीवर्धमानः स यतीश्वरोऽभवत् ॥ १ ॥ शिष्योऽभव-
 तस्य विनेश्वराख्यः, सूरिः कृतानिन्यविशिष्टशास्त्रः । सदा निरालम्बविहारवर्ती, चन्द्रोपसङ्गकुलान्तरत्न ॥ २ ॥

अन्योऽपि वित्तो भुवि बुद्धिसागरः पाण्डित्यचारिप्रगुणैरनो(नू)पमैः । शब्दादिलक्ष्मप्रतिपादकानघ-ग्रन्थप्रणेता प्रथर-
समाधत्ताम् ॥ ३ तयोरिमा शिष्यवरस्य धाक्याद्, वृत्तिं व्यधात् श्रीजिनचन्द्रसूरेः । शिष्यस्तयोरेव विमुग्धबुद्धि-ग्रन्थार्य-
बोधेऽभयदेवसूरिः ॥ ४ ॥ बोधो न शास्त्रार्थगतोऽस्ति तादृशो, न तादृशी वाक्पटुतास्ति मे तथा । न चास्ति टीकेह न
वृद्धनिर्मिता, हेतु परं मेऽत्र कृतौ विमोर्वषः ॥ ५ ॥ यदिह किमपि दृग्ध बुद्धिमान्धाद्विरुद्धं, मयि विहितकृपास्तब्धी-
घनाः शोधयन्तु । निपुणमतिमतोऽपि प्रायशः साधृतेः स्यात्, न हि न मतिविमोहः किं पुनर्मादृशस्य ॥ ६ ॥ चतुरधिकवि-
शातियुते, वर्षसहस्रे शते च सिद्धेयम् । धवलङ्कपुरे वसतौ, धनपत्योर्षकुलवदिक्योः ॥ ७ ॥ अणहिलपाटकनगरे, सधवैर्यते-
मानबुधमुख्यैः । श्रीद्रोणाचार्यै-र्विद्वद्भिः शोधिता चेति” ॥ ८ ॥ इत्यादि । एव एषा एव गुरुपरम्परा श्रीअभयदेवसूरिभिः
स्वकृतानेकग्रन्थप्रथस्तौ लिखिताऽस्ति, विज्ञासुभिः ते ग्रन्था विलोकनीयाः ॥ २० ॥

ननु-अन्यगच्छीयसूरिभिः अपि इदमेव गुरुशिष्यपारम्पर्यं श्रीअभयदेवसूरीणां कापि ग्रन्थे लिखितमस्ति ? उच्यते-
अनेकेषु ग्रन्थेषु अनेकैः लिखित वरीवर्ति । तथाहि-

“लिणवल्लहृगणिलिहिय, सुहुमत्यवियारवमिण सुयणा । निःसुगंतु सुगंतु सय, परे वि वोर्द्धितु सोर्द्धितु ॥ १५२ ॥”
व्याख्या-‘जिनवल्लहृगणि’सि श्रीजिनवल्लभगणिनामकेन मतिमता सकलार्थसद्भाहिस्यानाद्गाद्यङ्गोपाङ्गपञ्चाशकादिशास्त्र-
वृत्तिविधानावासावदातकीर्त्ति-सुधाधवलितधरामण्डलानां श्रीअभयदेवसूरीणां शिष्येण लिखित कर्मप्रकृत्यादिगंभीर-

शास्त्रेभ्यः समुच्चृत्य हृद्यं धिनवह्नभगणिलिखितम् । इति सार्द्धशतकवृत्त्या (९९ पत्रे) एकसप्तत्यधिकैकादशशतत्रयं ११७१
कृतायां श्रीचित्रावालगच्छीय-श्रीचनेश्वरसूरयः प्राहुः ॥ २१ ॥

ननु-सपागच्छीयसूरिभिः अपि श्रीअभयदेवसूरीणां पूर्वोक्ता गुरुशिष्यपरम्परा क्वापि प्रोक्ताऽस्ति ? उच्यते-श्रीकल्पा-
न्तर्वाच्ये तपागच्छीयश्रीहेमहसूरिभिः मिश्रमिश्रगच्छप्रभावकाधिकारे तथैव प्रतिपादिताऽस्ति, तथाहि—'श्रीवपकेशवशे
श्रीरत्नाभसूरि हुआ, शिवै कोरंटे नगरइ अनइ ओसिण समकालै एकसमै एकलशै प्रतिष्ठा कीधी १ । चित्रावालगच्छीय-
श्रीवाविदेवसूरि हुआ । जीप हेमराज अनातणै, आस्थानि गुणचन्द्र विगम्बर जीती २ । नवाङ्गीवृत्तिकारक श्रीअभय-
देवसूरि शिणे धंभणै सेही नदीनै उपकंठि श्रीपार्श्वनाथतणी स्तुति करी, धरणेन्द्रसाहाय्ये श्रीपार्श्वविम्बप्रत्यक्ष कीधी,
शरीरतणौ कोढरोग उपसमाख्यौ, तच्छिष्य श्रीशिववह्नभसूरि हुआ, चारित्रनिर्मल अनेक ग्रन्थ तणौ निर्माण कीधी ।
इणै अनुक्रमइं श्रीखरतरपक्षइ सूरिवर अनेक हुआ सातिशय' इत्यादि ॥ २२ ॥

पुनः तपागच्छनायक-श्रीसोमसुन्दरशिष्यमहोपाध्याय-श्रीचारित्रगणिविनेय ५० श्रीसोमधर्मगणिविरचिताया (स०

१५०३ वर्षे) श्रीवपकेशवसतिकायां निष्पन्नाया द्वितीयाधिकारे सप्तमोपदेशे (पत्र ४३), तथाहि—
“अयत्यसौ स्तम्भनपार्श्वनाथः, प्रभाषपुरैः परितः सनाथः । स्फुटीषकारामयदेवसूरि-यां भूमिमध्यस्थितमूर्त्तिभिर्जम्
॥ १ ॥ पुरा श्रीपत्तने राज्य, कुर्वाणे मीमसूपतौ । अभूवन् मृतले ख्याताः, श्रीजिनेश्वरसूरयः ॥ २ ॥ सूरयोऽमयदेवा-

ख्या-स्तेषा पट्टे विदीपिरे । येभ्यः प्रतिष्ठामापन्नो, गच्छः खरतराभिषः ॥ ३ ॥” इत्यादि ॥ २३ ॥

पुनः उपदेशतरङ्गिण्यां श्रीमुनिमुन्वरसूरयोऽपि प्रोचुः । तथाहि—“व्याख्याताभयदेवसूरिरमलप्रज्ञो नवाङ्गाः पुन-भ-
व्याना जिनदत्तसूरिरददाईका सहस्रस्य तु । मौढः श्रीजिनवल्लभो गुरुरभूद् ज्ञानादिलक्ष्म्या पुन-भ-म्यान् श्रीतिलकश्वकार
विविधांश्चन्द्रप्रभाचार्यवत् ॥ १ ॥” इति ॥ २४ ॥

एव श्रीअणहिल्लपत्तने सं० १६१७ मिते युगप्रधानश्रीजिनचन्द्रसूरिभिः सम श्रीअभयदेवसूरिं आश्रित्य तपागच्छी-
यधर्मसागरेण विवादे प्रारब्धेऽनेकग्रन्थदर्शनपूर्वं चतुरशीतिगच्छाचार्यै एकीभूय धर्मपक्ष कक्षीकृत्य-अङ्गीकृत्य च सर्व-
गच्छीयसङ्घसमक्ष साक्ष्य प्रदत्त स्वहस्ताक्षरैः मतानि लिखितानि । यदुत श्रीस्तम्भनकपार्श्वनाथमूर्तिप्रकटको नवाङ्गीवृ-
त्तिकारकः श्रीअभयदेवसूरि श्रीखरतरगच्छे एव नाऽन्यत्र गच्छे वभूव इति । इय वार्त्ता आवालगोपाल प्रसिद्धा अस्ति,
पुनस्तदर्थिना इद मतपत्र द्रष्टव्यम्—

अत्र मतपत्रमिदम्—

“सं० १६१७ मिते कार्तिक सुदि ७ दिने शुक्रवारे श्रीपाटणनगरे श्रीखरतरगच्छनायकवादिकन्दकुहालभट्टारक-श्री-
जिनचन्द्रसूरि चौमासी कीर्षी । तिवारइ ऋषीमती धर्मसागरै कुडी घरघा माडी, ज उ अभयदेवसूरि नवाङ्गीवृत्तिकर्त्ता
श्रीयमणापार्श्वनाथप्रकटकर्त्ता, ते खरतरगच्छे न हूआ । एहवी घात साभली तिवारै श्रीजिनचन्द्रसूरि समस्तदर्शन
एकठा कीर्षा, पछै समस्त दर्शन नइ पूछयो, जे श्रीअभयदेवसूरि नवाङ्गीवृत्तिकर्त्ता थमणपार्श्वनाथप्रकटकर्त्ता किसै गच्छइ
हूआ ? तिवारै समस्त दर्शन मिली अनै घणा ग्रन्थ जोया । पछै इम कछ्यो-जे श्रीअभयदेवसूरि खरतरगच्छे

ह्रवा सही, सत्य समस्त दर्शन घणा प्रथ जोई नई सही क्रीधी, सही चार १०८ ॥ अत्र साखिभट्टारकर्कर्ममुन्दरसूरि-
 मत १, सिद्धान्तीया-घडगच्छा-श्रीधिरचन्द्रसूरिमत् २, जावडीयागच्छे श्रीहर्षविनयमतम् ३, नीगमीया-तपागच्छे
 श्रीकल्याणरत्नसूरिमत् ४, बृहत्पपागच्छे श्रीसिद्धसूरिमत् ५, विवदणीक चारे जिया-खडखडता-तपागच्छे श्रीपरमानन्द-
 सूरिमत् ६, सिद्धान्तीया-वडगच्छा-श्रीमहीसागरसूरिमत्, ७ काछेला-पुनमीयागच्छे उदयरत्नसूरिमत् ८, पीपलिया-
 गच्छे विमलच द्रसूरिमत् ९, त्रांठाडीया-पूनमिवागच्छे श्रीविद्याप्रभसूरिमत् १०, ढढेरिया-पुनमीयागच्छे श्रीसयम-
 सागरसूरिमत् ११, कुतवपुरा-तपागच्छे श्रीविनयतिलकसूरिमत् १२, नोकडियागच्छे देवानन्दसूरिमत् १३, सिद्धा-
 न्तीयागच्छे पन्यासप्रमोदहसमतम् १४, पाल्हणपुरागच्छे वादिनयकीर्त्तित्तमतम् १५, पाल्हणपुरीशाखातपागच्छे वा० रग-
 निधानमतं १६, अचलगच्छे पं० सावररामत १७, छापेरियापुनमीयागच्छे पं० उदयराजमतं १८, साधुपुनमीयागच्छे
 पं० वा० नगामत १९, मलघारीगच्छे पं० गुणतिलकमत २०, ओसवालगच्छे पं० रसार्धमत २१, घवलपर्वीयासाब-
 लीयागच्छे पन्यास रगामत २२, चित्रावालगच्छे वा० क्षेत्रामतं २३, चिन्तामणीया पाठा वा० गुणमाणिक्यगणि-
 मत २४, आगमीया उपाध्यायसुमतिशेखरमतम् २५, वेगडाखरतर पं० पद्ममाणिक्यमत २६, बृहत्खरतर वा० मुनि-
 रत्नमतम् २७, चित्रावालजोगीवाठई पं० राजामतं २८, कोरष्टवालगच्छे चेला-हासामत २९, विवदणीक-तिरालुभामत
 ३०, आगमीया मोकलमत ३१, खरतर-उपाध्याय श्रीअयलाममत ३२, काचित्कसुदि ७ शुक्रवारे सर्वार्थनी यिळी, मब-
 लस क्रीधी, धर्मसागर ऋषिमती तेडाळ्यो, पुजि धर्मसागर दर्शनमादि न आब्यण, चार तीम मबळण करी तेडाळ्यो, फळे

छिपी रङ्गो, पण न आवे, तिवारै काती सुवि १३ दिने सर्वदर्शन मिली घरचाये पोदो जाणीने निहव थाप्यौ, जिन-
दर्शन वाहिर कीचौ सही । सही १०८ । सर्वदर्शनसम्मत श्रीअभयदेवसूरि नवाङ्गीवृत्तिकर्ता थमणा पार्श्वनाथ प्रकट-
कर्त्ता ते खरतर गच्छइ हुआ, पत्तनीयसमस्तदर्शनिभिः विचार्य मत लिखितम्” ॥

अथ ग्रन्थसाक्ष्य लिख्यते—श्रीतपागच्छीय—हेमहससूरिकृतकल्यान्तर्वाच्ये १, भावहडाकृत—गुरुपर्वप्रभावकग्रन्थे २, तपा-
लघुशाखालघुपद्यावल्या ३, तपाकृते आचारप्रदीपे ४, सन्देहदोलावलीखरतरग्रन्थप्रामाण्यसाधके ५, कुमारगिरिस्थिततपा-
सामग्रीसाधुपद्यावल्या ६, श्रीजिनवल्लभसूरिकृत—सार्द्धशतककर्मग्रन्थमध्ये ७, श्रीचित्रावालगच्छीयश्रीोधनेश्वरसूरिकृत—वृत्ति-
परम्परासाधके ८, तपाकल्याणरससूरिचिरन्तनटिप्पनकव्ये ९, छापरीया—पुनमीया—पद्मावल्यां १०, साधुपुनमीयापद्या-
वल्या ११, गुर्वावलीग्रन्थे १२, प्रभावकचरित्रे चन्द्रप्रमसूरिप्रणीते १३, सर्गे (१६१ पत्रे) श्रीअभयदेवसूरिचरित्रे १३, तथा
पद्मीवालगच्छीय म० श्रीधामदेवसूरिकृतप्रभावकचरित्रे १४, पीपलीया—चदयरक्षप्रारम्भेण जीवानुशासने १५, तथा
तपा—श्रीसोमसुन्दरसूरिराज्ये कृतोपदेशसप्ततिग्रन्थे १६, किं बहुना ४१ ग्रन्थमध्ये । हुडी—श्रीअभयदेवसूरि नवाङ्गीवृत्ति-
कर्त्ता श्रीस्तम्भनकपार्श्वनाथप्रकटकर्त्ता खरतरगच्छे बभूव—सर्वदर्शनमतोपेतं मूलपत्रं अणहिल्लपत्तनभाण्डागारे मुक्त अस्ति,
तद् आलोक्य प्तल्लिखित अस्ति, ये च न मन्यन्ते ते निह्वाः ।

अथ स्तम्भतीर्थमतानि लिख्यन्ते—स्वस्ति श्रीस्तम्भनाधीशं नत्वा श्रीस्तम्भतीर्थमध्ये समस्तदर्शनिभिल्लिखितम् । श्री-
अभयदेवसूरि श्रीयंमणपार्श्वनाथ प्रकटकारक नवाङ्गीवृत्तिकारक खरतरगच्छे हुआ, केई एक इम नथी सरदहिता, राग-

ह्रवा सही, सत्य समस्त दर्शन घणा प्रथ जोई नइ सही कीधी, सही वार १०८ ॥ अत्र सास्त्रिभट्टारकक्रममुन्दरसूरि-
 मत १, सिद्धान्तीया-बढगच्छा-श्रीथिरचन्द्रसूरिमतं २, जावढीयागच्छे श्रीहृपंविनयमतम् ३, नीगमीया-तपागच्छे
 श्रीकल्याणरत्नसूरिमत ४, बृहस्पतागच्छे श्रीसिद्धसूरिमतम् ५, विवदणीक वारे जिया-खडखडवा-तपागच्छे श्रीपरमानन्द-
 सूरिमत ६, सिद्धान्तीया-बढगच्छा-श्रीमहीसागरसूरिमतम्, ७ काठेला-पुनमीयागच्छे चदयरत्नसूरिमतम् ८, पीपलिया-
 गच्छे विमलचन्द्रसूरिमतम् ९, प्राठाढीआ-पूनमिआगच्छे श्रीविद्याप्रभसूरिमत १०, ढढेरिया-पुनमीयागच्छे श्रीसयम-
 सागरसूरिमतम् ११, कुतचपुरा-तपागच्छे श्रीविनयतिलकसूरिमतम् १२, वोकडियागच्छे देवानन्दसूरिमत १३, सिद्धा-
 न्तीयागच्छे पन्यासप्रमोदहसमतम् १४, पाल्हणपुरागच्छे वादिनयकीर्त्तितम् १५, पाल्हणपुरीशालातपागच्छे वा० रग-
 निधानमतं १६, अषलगच्छे पं० भावरत्नमत १७, छपरियापुनमीयागच्छे पं० चदयराजमतं १८, साधुपुनमीयागच्छे
 पं० वा० नगामत १९, मलघारीगच्छे पं० गुणतिलकमत २०, ओसवालगच्छे पं० रत्नार्थमत २१, घवलपर्षीबाबाभ-
 लीयागच्छे पन्यास रंगामत २२, चित्रावालगच्छे वा० क्षेत्रामतं २३, चिन्तामणीया पाढा वा० गुणमाणिक्यगणि-
 मत २४, आगमीया तपाध्यायसुमतिशेखरमतम् २५, वेगढाखरतर पं० पद्ममाणिक्यमत २६, बृहत्खरतर वा० मुनि-
 रत्नमतम् २७, चित्रावालजोगीवाढई पं० राजामतं २८, कोरप्टवालगच्छे चेला-हासामत २९, विवदणीक-खिराछुआमत
 ३०, आगमीया मोकलमत ३१, खरतर-तपाध्याय श्रीजयलाभमत ३२, काचित्छसुदि ७ शुक्रवारे सर्वार्थनी सिद्धी, मन्-
 लस कीषी, धर्मसागर ऋषिमती देवाच्यौ, पुणि धर्मसागर र्षर्मनमादि न आच्यस, चार तीन मन्त्रकल कपी वेडाल्यो, फळे

छिपी रङ्गो, पण न आवे, तिवारै काती सुदि १३ दिने सर्वदर्शन मिली चरचाये गोदो जाणीने निहव धाप्यौ, जिन-
दर्शन वाहिर कीधौ सही । सही १०८ । सर्वदर्शनसम्मत श्रीअभयदेवसूरि नवाङ्गीवृत्तिकर्ता धमणा पार्श्वनाथ प्रकट-
कर्त्ता ते खरतर गच्छइ हुआ, पत्तनीयसमस्तदर्शनिभिः विचार्य मत लिखितम्” ॥

अथ ग्रन्थसाक्ष्य लिख्यते—श्रीतपागच्छीय—हेमहसूरिकृतकल्पान्तर्वाच्ये १, भावहडाकृत—गुरुपर्वप्रभावकग्रन्थे २, तपा-
लघुशाखालघुपद्यावल्या ३, तपाकृते आचारप्रदीपे ४, सन्देहदोलावलीखरतरग्रन्थप्रामाण्यसाधके ५, कुमारगिरिस्थिततपा-
सामग्रीसाधुपद्यावल्या ६, श्रीजिनषष्ठभसूरिकृत—सार्द्धशतककर्मग्रन्थमध्ये ७, श्रीचित्रावालगच्छीयश्रीधनेश्वरसूरिकृत—वृत्ति-
परम्परासाधके ८, तपाकल्याणरत्नसूरिचिरन्तनटिप्पनकव्ये ९, छापरीया—पुनमीया—पद्यावल्या १०, साधुपुनमीयापद्या-
वल्या ११, गुर्वावलीग्रन्थे १२, प्रभावकचरित्रे चन्द्रप्रमसूरिप्रणीते १३, सर्गे (१६१ पत्रे) श्रीअभयदेवसूरिचरित्रे १३,
पक्षीवालगच्छीय म० श्रीआमदेवसूरिकृतप्रभावकचरित्रे १४, पीपलीया—उदयरत्नप्रारम्भेण जीवानुशासने १५, तथा
तपा—श्रीसोमसुन्दरसूरिराज्ये कृतोपदेशसप्ततिग्रन्थे १६, किं बहुना ४१ ग्रन्थमध्ये । हुडी—श्रीअभयदेवसूरि—नवाङ्गीवृत्ति-
कर्त्ता श्रीस्वम्भनकपार्श्वनाथप्रकटकर्त्ता खरतरगच्छे बभूव—सर्वदर्शननिमतोपेत मूलपत्र अणहिल्लपचनभाण्डागारे मुफ अस्ति,
तव् आलोक्य एतल्लिखित अस्ति, ये च न मन्यन्ते ते निहूवाः ।

अथ स्वम्भतीर्थमतानि लिख्यन्ते—स्वस्ति श्रीस्वम्भनाधीश नत्वा श्रीस्वम्भतीर्थमध्ये समस्तदर्शनिभिल्लिखितम् । श्री-
अभयदेवसूरि श्रीधमणपार्श्वनाथ प्रकटकारक नवाङ्गीवृत्तिकारक खरतरगच्छे हुआ, केई एक इम नयी सरदहिवा, राग-

ह्रवा सही, सत्य समस्त दर्शन घणा अथ जोई नइ सही कीधी, सही चार १०८ ॥ अत्र साखिभट्टारकरुमंमुन्दरसूरि-
 मतं १, सिद्धान्तीया-वडगच्छा-श्रीथिरचन्द्रसूरिमतं २, जावडीयागच्छे श्रीहृषीकेशसूरिमतं ३, नीगमीया-त्तपागच्छे
 श्रीकल्याणरत्नसूरिमत ४, बृहत्तपागच्छे श्रीसिद्धसूरिमतम् ५, विषदणीक धारे जिया-खडखडता-त्तपागच्छे श्रीपरमानन्द-
 सूरिमत ६, सिद्धान्तीया-वडगच्छा-श्रीमहीसागरसूरिमतम्, ७ काठेला-पुनमीयागच्छे उदयरत्नसूरिमतम् ८, पीपलिया-
 गच्छे विमलचन्द्रसूरिमतम् ९, भ्राठाडीया-पुनमिआगच्छे श्रीविद्याप्रभसूरिमत १०, दढेरिया-पुनमीयागच्छे श्रीसयम-
 सागरसूरिमतम् ११, कुतवपुरा-त्तपागच्छे श्रीविनयतिलकसूरिमतम् १२, चोकडियागच्छे देवानन्दसूरिमत १३, सिद्धा-
 न्तीयागच्छे पन्यासप्रमोदहसमतम् १४, पारुणपुरागच्छे वाविनयकीर्त्तिमतम् १५, पारुणपुरीद्याखातपागच्छे वा० रग-
 निधानमत १६, अचलगच्छे प० भावरत्नमत १७, छापेरियापुनमीयागच्छे प० उदयरत्नमतं १८, साधुपुनमीयागच्छे
 प० वा० नगामत १९, मलधारीगच्छे प० गुणतिलकमतं २०, ओसवालगच्छे प० रत्नहृषमत २१, घवलपर्वीयाभाष-
 लीयागच्छे पन्यास रगामत २२, चित्रावालगच्छे वा० क्षेमामतं २३, चिन्तामणीया पाठा वा० गुणमानिक्यगणि-
 मतं २४, आगमीया तपाच्यायसुमतिशेखरमतम् २५, वेगढालरतर प० पद्ममानिक्यमत २६, बृहत्तरतर वा० मुनि-
 रत्नमतम् २७, चित्रावालजोगीवाडई पं० राजामत २८, कोरण्टवालगच्छे बेला-हासामत २९, विषदणीक-तिराछुमामत
 ३०, आगमीया मोकलमत ३१, खरतर-त्तपाच्याय श्रीजयलाममतं ३२, काचित्कसुवि ७ शुक्रवारे सर्वदर्शनी सिद्धी, मन्व-
 लस कीधी, धर्मसागर ऋषिमती देवाभ्यो, पुणि धर्मसागर दर्शनमांदि न आब्यस, चार तीन मन्त्रकण करी देवाभ्यो, फळे

छिपी रागो, पण न आवे, तिवारे काती सुवि ११ दिने सर्वदर्शन मिली धरषाये वोढो जाणीने निहव थाप्यौ, खिन-
दर्शन वाशिर कीचौ सही । सही १०८ । सर्वदर्शनसम्मत श्रीअभयदेवसूरि नयाझीपृथिकर्ता यमणा पार्श्वनाथ प्रकट-
कर्त्ता ते खरतर गच्छइ हुआ, पत्तनीयसमस्सदर्शनिभिः विचार्य मत लिखितम्” ॥

अय ग्रन्थसाक्ष्य लिख्यते-श्रीतपागच्छीय-हेमहससूरिकृतकल्पान्तर्वाच्ये १, भायहडाकृत-गुरुपर्वप्रभायकग्रन्थे २, तपा-
तपुशाखालुपट्टावल्या ३, तपाकृते आचारप्रदीपे ४, सन्देहदोलावलीखरतरग्रन्थप्रामाण्यसाधके ५, कुमरगिरिस्थिततपा-
सामग्रीसाधुपट्टावल्या ६, श्रीजिनवल्लभसूरिकृत-सार्द्धशतककर्मग्रन्थमध्ये ७, श्रीचित्रावालगच्छीयश्रीधनेश्वरसूरिकृत-वृत्ति-
परम्परासाधके ८, तपाकल्याणरससूरिचिरन्तनटिप्पनकव्ये ९, छापरीया-पुनमीया-पट्टावल्या १०, साधुपुनमीयापट्टा-
वल्या ११, गुर्वावलीग्रन्थे १२, प्रभावकचरित्रे चन्द्रमससूरिप्रणीते १३, सर्गे (१६१ पत्रे) श्रीअभयदेवसूरिचरित्रे १३,
पक्षीवालगच्छीय म० श्रीआमदेवसूरिकृतप्रभावकचरित्रे १४, पीपलीया-उदयरत्नप्रारम्भेण जीयानुशासने १५, तथा
तपा-श्रीसोमसुन्दरसूरिराज्ये कुतोपदेशसद्यतिग्रन्थे १६, किं बहुना ४१ ग्रन्थमध्ये । हुडी-श्रीअभयदेवसूरिः नयाझीपृथि-
कर्त्ता श्रीस्वम्भनकपार्श्वनाथप्रकटकर्त्ता खरतरगच्छे वभूव-सर्वदर्शनमतोपेत मूलपत्र अणहिरुपत्तनभाण्डागारे मुफ अस्ति,

कृत्वा श्रीस्वम्भनकपार्श्वनाथप्रकटकर्त्ता खरतरगच्छे वभूव-सर्वदर्शनमतोपेत मूलपत्र अणहिरुपत्तनभाण्डागारे मुफ अस्ति,
तद्दु आलोक्य एतल्लिखित अस्ति, ये च न मन्यन्ते ते निहवाः ।
अथ स्वम्भतीर्थमतानि लिख्यन्ते-स्वस्ति श्रीस्वम्भनाधीश नत्या श्रीस्वम्भतीर्थमन्त्रे समस्तादर्शनिभिर्लिखितम् । श्री-
अभयदेवसूरि श्रीयंमणपार्श्वनाथ प्रकटकारक नवाझीपृथिकारक खरतरगच्छे हुआ, केई एरु इम नयी सरदहिता, राग-

ह्या सही, सत्य समस्त दर्शन घणा प्रय जोई नइ सही कीधी, सही चार १०८ ॥ अत्र साखिमट्टारकक्रमंमुन्दरसूरि-
 मत १, सिद्धान्तीया-धडगच्छा-श्रीथिरचन्द्रसूरिमत् २, जावडीयागच्छे श्रीहर्षविनयमतम् ३, नीगमीया-तपागच्छे
 श्रीकल्याणरत्नसूरिमत् ४, बृहत्तपागच्छे श्रीसिद्धसूरिमत् ५, विवदणीक वारे लिया-खडखडता-तपागच्छे श्रीपरमानन्द-
 सूरिमत् ६, सिद्धान्तीया-धडगच्छा-श्रीमहीसागरसूरिमत्, ७ काछेला-पुनमीयागच्छे उदयरत्नसूरिमत् ८, पीपलिया-
 गच्छे विमलचन्द्रसूरिमत् ९, त्रांठाडीआ-पूनमिआगच्छे श्रीविद्याप्रमसूरिमत् १०, दढेरिया-पुनमीयागच्छे श्रीसयम-
 सागरसूरिमत् ११, कुवपुरा-तपागच्छे श्रीविनयतिलकसूरिमत् १२, वोकडियागच्छे देवानन्दसूरिमत् १३, सिद्धा-
 न्तीयागच्छे पंन्यासप्रमोदहसमतम् १४, पाल्हणपुरागच्छे वादिनयकीर्त्तितम् १५, पाल्हणपुरीशाखातपागच्छे वा० रग-
 निधानमतं १६, अचलगच्छे पं० मावरत्नमत १७, छापेरियापुनमीयागच्छे पं० उदयराजमत १८, साधुपुनमीयागच्छे
 पं० धा० नगामत् १९, मलघारीगच्छे पं० गुणतिलकमतं २०, ओसवालगच्छे पं० रत्नहर्षमत २१, धवलपर्वायाभाष-
 लीयागच्छे पन्यास रगामत् २२, चित्रावालगच्छे वा० क्षेत्रामत् २३, चिन्तामणीया पाढा वा० गुणमाणिक्यगजि-
 मतं २४, आगमीया तपाध्यायसुमतिशेखरमतम् २५, वेगढाखरतर पं० पद्ममाणिक्यमत २६, बृहत्खरतर वा० मुनि-
 रत्नमतम् २७, चित्रावालजोगीवाढई पं० राजामतं २८, कोरण्टवालगच्छे चेला-हासामतं २९, विवदणीक-खिराडुआमतं
 ३०, आगमीया मोकलमत ३१, खरतर-तपाध्याय श्रीजयलाममत ३२, कर्त्तिकमुदि ७ शुक्रवारे सर्वदर्शनी मिस्त्री, मन्-
 लस कीधी, चर्मसागर ऋषिमती, तेडाब्यौ, पुजि चर्मसागर दर्शनमादि न आब्यस, चार तीन मन्कलर कपी डेडाब्यौ, पळे

पट्टे विदीपिते । येभ्यः प्रतिष्ठामापन्नो, गच्छः स्वरतराभिधः ॥ ३ ॥ तेषामाचार्यवर्याणां, मान्याना भूयतामपि । कुष्ठव्या
 धिरशुद्धे, प्राच्यकर्मानुभावत ॥ ४ ॥ तत श्रीगुर्जरत्राया समाणकपुर प्रति । शक्त्यल्पत्येऽपि ते चक्रुर्विहार मुनिपुङ्ग-
 वा ॥ ५ ॥ रोगग्रस्ततथाऽत्यन्त, सम्भाव्य स्वायुष क्षयम् । मिथ्याबुद्धतदानार्थ, सर्वं सङ्घ समाह्वयत् ॥ ६ ॥ तस्यामेव
 निशीथिन्या, स्वप्ने शासनदेवता । प्रभो ! स्वपिपि जागर्षि, किं ? वेत्याह गुरु प्रति ॥ ७ ॥ रोगेण कास्ति ? मे निद्रे-त्युक्ते
 देवी गुरु जगौ । तन्मोटयत तर्हेताः सूत्रस्य नव कुर्कुटी (कुलुडीः ?) ॥ ८ ॥ शंकेरमावाल्कि कुर्वे?, साऽऽह मेव वचो
 वद । त्वमद्यापि नवाश्रमा यद्व-धृत्तिः स्फीताः करिव्यसि ॥ ९ ॥ श्रीसुधर्मकृतग्रन्थान्, कथमयापयाम्यहम् ? । पद्मो प्रत्येति
 को नाम ?, मेर्वारोहणकौशलम् ॥ १० ॥ देव्याह यत्र सन्वेहा, स्मर्त्तव्याऽह त्वया तदा । यथा मिनन्नि तान् सर्वान्, पृष्ट्वा
 सीमन्धर खिनम् ॥ ११ ॥ रोगग्रस्त कथ मात !, करोमि विवृतीरहम् ? । माऽवादीस्तत्प्रतीकारे, किन्तूपायमिम शृणु
 ॥ १२ ॥ अस्ति स्तम्भनकग्रामे, सेढीनाममहानदी । तस्या श्रीपार्श्वनाथस्य, प्रतिमाऽस्त्यतिशायिनी ॥ १३ ॥ यत्र च
 धरति धीर, प्रत्यह कपिलेति गौः । तत्पुरोत्खातमूमौ च, द्रक्ष्यसि प्रतिमामुखम् ॥ १४ ॥ तदेव सप्रभाव तद् विम्ब
 वदस्व भावत । यथा त्व स्वस्यदेह स्याः, इति प्रोच्य गता सुरी ॥ १५ ॥ प्रातर्जागरितास्तेऽथ, स्वभार्यमवबुध्य च । सम
 समग्रसङ्घेन, चेलु स्तम्भनक प्रति ॥ १६ ॥ तत्र गत्वा यथा स्थाने, प्रेक्ष्य पार्श्वजिनेश्वरम् । चलसत्सर्वरोमाश्चा, एव ते तुष्टु-
 बुर्मुदा ॥ १७ ॥ “जय विहुयणमरकप्परुक्ख जय जिणधञ्चरि, जय विहुयणकल्लाणकोस दुरिअक्करिकेसरि । तिहुयणजणअधि-
 लंघियाण भुवणत्तयसामिय, कुणसु सुहाइ जिणेसपास थमणयपुरड्डिय ॥ १ ॥” वृत्ते तु पोढशे साऽर्चा, सर्वोद्ग प्रकटाऽभ-

द्वेपना वाद्या कुटुम्बि वाद्या, ते वापद्या बुखीधुत्ये सही १०८, सिद्धान्तनैमेलि नवागीधृत्तिने वृद्ध सम्प्रदायनें मेलि, तेद
 न मानइ ते घणा कृष्ठा पढे छे । समस्त वर्शन वैसी श्रीनवागीप्रशस्ति जोई वृद्धसम्प्रदाय जोईनें सही कीधी, जे श्री-
 अमयवेवसूरि खरतरगच्छे हूआ । अत्र सासि-ओसवालगच्छे ५० सीहामत १ अचलगच्छे ५० लक्ष्मीनिधानमत २ वृद्ध-
 शालीयतपागच्छे श्रीसौभाग्यरत्नसूरिमत ३ वढागच्छे ४ कोरटनालगच्छे ५० पद्मशेखरमत ५ पूर्णिमा-
 गच्छे ५० रत्नधीरमत ६ वढगच्छातपागच्छे ५० रत्नसागरमत ७ मलघारीगच्छे धमासुन्दरमत ८ अचलीयागच्छे पूर्ण-
 चन्द्रमत ९ साढेरा-समयरत्नमत १० आगमीयागच्छे ऋषिराममतम् ११ सुधर्मघोषगच्छे ऋषिरत्नसागरमत १२ कङ्क-
 आमती-पोमसीमतं १३ श्रीखरतरगच्छे श्रीअमयवेवसूरि स० ११११ श्रीयभणो पार्श्वनाथ प्रगट कीधी, स० ११२० श्रीन-
 वाद्गीवृत्ति कीधी, सं० १२०४ श्रीरुद्रपल्लीगच्छे अमयवेवसूरि वीजा हूआ न माने ते अभागीया, खोडु चोलीने चारित्र
 गमाढे छै । तथा के इक कदाग्रही इम कहै-जे श्रीअमयवेवसूरि नवाद्गीवृत्तिकर्त्ता श्रीयभणपार्श्वनाथप्रकटकारक खर-
 तरगच्छे न हूआ, ते महाचत्सूत्रवादी जाणिवा, जिणे कारणे तपागच्छनायक श्रीसोमसुन्दर सूरिना शिष्यनी कीधी
 चपदेशसचरी ग्रन्थ तेमाहि १२ मइ चपदेशे (४३ पत्रे) ते कालना गीतार्थ सवेगी हूआ । तिणे खरतरगच्छे कथा
 छे ते हुबी लिखी जइ छे ॥

जयत्यसौ स्रम्मनपार्श्वनाथः, प्रभावपूरैः परितः सनाथः । स्फुटीषकाराभयदेवसूरि-यां भूमिमध्यस्थितमूर्तिमिद्धम् ॥१॥
 पुण श्रीपद्मने राग्य, कुर्वाणे मीममूपतौ । अमूबन् मृतले ख्याताः, श्रीजिनेश्वरसूर्यः ॥ २ ॥ खरयोऽमयवेवसूया-श्लेषा

३४ श्रीसर्वदेवसूरि ३५ श्रीअजितदेवसूरि ३६ श्रीविजयसिंहसूरि ३७ श्रीसोमप्रमसूरि ३८ श्रीमुनिचन्द्रसूरि ३९ श्रीअ-
 जितसिंहसूरि ४० श्रीविजयसेनसूरि ४१ श्रीमणिरत्नसूरि ४२ श्रीजगन्मन्द्रसूरि ४३ श्रीदेवेन्द्रसूरि ४४ श्रीधर्मधोपसूरि ४५
 श्रीसोमप्रमसूरि ४६ श्रीसोमतिलकसूरि ४७ श्रीजयानन्दसूरि ४८ श्रीदेवसुन्दरसूरि ४९ श्रीज्ञानसागरसूरि ५० श्रीकुलमण्डन-
 सूरि ५१ श्रीसोमसुन्दरसूरि ५२ श्रीजयचन्द्रसूरि ५३ श्रीमुनिसुन्दरसूरि ५४ श्रीरत्नशेखरसूरि ५५ श्रीलक्ष्मीसागरसूरि ५६ श्री-
 सुमतिसाधुसूरि ५७ श्रीहेमविमलसूरि ५८ श्रीआनन्दविमलसूरि ५९ श्रीविजयदानसूरि ६० श्रीहीरविजयसूरि ६१ श्रीविज-
 यसेनसूरि ६२ श्रीविजयदेवसूरिप्रमुखाः ६३ । एवमन्येषु अपि आगमिक १ पूर्णिमापक्षीय २ विधिपक्षीयादि ३ गच्छेषु पद्म-
 बल्या एतादृशप्रभावक-श्रीअभयदेवसूरिनाम न क्वाऽपि लिखितमस्ति, ततो यस्य पितामहगुरुः श्रीवर्द्धमानसूरिः गुरुश्च श्री-
 जिनेश्वरसूरिः सतीर्थश्च श्रीजिनचन्द्रसूरिः शिष्यो यस्य श्रीजिनवल्लभसूरिः प्रशिष्यश्च श्रीजिनदत्तसूरिः स्वयं च श्रीसुम्भ-
 नकपार्श्वनाथमूर्तिप्रदको नवाङ्गीवृत्तिकारकश्च, एतादृशः प्रभावकः श्रीअभयदेवसूरिः श्रीखरतरगच्छे एव जातः, नाऽन्यत्र ।

॥ इति श्रीअभयदेवसूरेः खरतरगच्छेशत्वाधिकारः ॥ ४ ॥

ननु-आत्मीयगच्छे प्रतिक्रमणान्ताः साधवः-“आयिरिय उवञ्जाए”ति, गाथा त्रिक कथ न पठन्ति ? उच्यते-आव-
 द्यकादिषु साधूना नामग्राह तस्य अनुकत्वात् । ननु-तर्हि श्रावकाः कथं कथयन्ति ? सत्यं, श्रीजिनवल्लभसूरिभिः निज-
 सामाचार्यां उक्त्वात्, तथाहि-“दाक्षण वदण तो, पणगाइसु जइसु खामए तिन्नि । किइकम्म किरिअ ठिओ सहो गाहा
 तिग पढई ॥ १६ ॥” अत्र आह परः-“ननु-श्रीप्रवचनसारोद्धारबृहद्द्वैतौ रात्रिप्रतिक्रमणाधिकारे (४० पत्रे) “वदणय गा-

षट् । अत एवाऽप्रभृषे तैः, पञ्चम्वेति षट् कृतम् ॥ १८ ॥ “फणिफणफारफुरतरयणकररजियनहयल, फलिणीकदलदल-
 तमालनीलुप्लसामल । कमठासुरलवसगवमासंसगवगविय, जय पञ्चकवजिणेसपास थंमययपुरद्विय ॥ १८ ॥” एत
 द्वात्रिंशता वृत्तैः, तुष्टुवुः पार्श्वतीयम् । श्रीसङ्कोऽपि महापूजाद्युत्सवोस्तत्र निमित्ते ॥ १९ ॥ अन्य वृत्तद्वय तत्र त्यक्त्या देव्युप-
 रोधतः । चकिरे त्रिशता वृत्तैः, स प्रभावं स्तव हि ते ॥ २० ॥ तत्कालरोगनिर्मुक्ताः, सूरयस्तेऽपि जज्ञिरे । नव्यकारितचैत्ये च,
 प्रतिमा सा निवेशिता ॥ २१ ॥ स्थानाङ्गविनयाङ्गानां, षड्भुक्ते विधृती क्रमात् । देवतावचन न स्यात्, कल्यान्तेऽपि हि
 निष्कलम् ॥ २२ ॥ इत्यादि समस्तवृत्तान्तजाणी करी ज्ञे सवेगी गीतार्थं छे ते समस्तसिधा कहिस्ये, वत्सूत्रयी बीहता
 यका बीजाई पूर्वाचार्य अनैरे गच्छि ह्वा तेहि इम क्वा जे श्रीअभयदेवसूरि नवाङ्गीवृत्तिकर्त्ता थमणापार्श्वनाथ
 प्रकटणहार “जयतिष्ठुयण वचीसी” कारक श्रीलतरगच्छि ह्वासही सन्वेह नही ॥ न च वाच्यं एतादृशः प्रभावक
 श्रीअभयदेवसूरिः तपागच्छे न वभूव, कथ तत्पट्टावल्या तन्नाम अभवत् ? । तत्पट्टानुकमस्तु अयम्—“श्रीवर्धमान १
 श्रीसुधर्म २ जम्बू ३ प्रभव ४ श्रीसिद्धभव ५ श्रीयशोभद्र ६ श्रीसम्भृतिविजय ७ श्रीस्यूलभद्र ८ श्रीस्वहस्ति ९ श्रीसु-
 स्थित १० श्रीइन्द्रदिस ११ श्रीद्विभसूरि १२ श्रीसिद्धगिरि १३ श्रीवज्रस्वामि १४ श्रीवज्रसेन १५ श्रीचन्द्रसूरि १६ श्री-
 सामन्तभद्रसूरि १७ श्रीदेवसूरि १८ श्रीप्रद्योतनसूरि १९ श्रीवादिदेवसूरि २० श्रीमानतुङ्गसूरि २१ श्रीवीरसूरि २२ श्रीज-
 यदेवसूरि २३ श्रीदेवानन्दसूरि २४ श्रीविक्रमसूरि २५ श्रीनरसिंहसूरि २६ श्रीसमुद्रसूरि २७ श्रीमान देवसूरि २८ श्री-
 विजयभद्रसूरि २९ श्रीजयानन्दसूरि ३० श्रीरविप्रभसूरि ३१ श्रीयशोभद्रसूरि ३२ श्रीविमलचन्द्रसूरि ३३ श्रीबल्लोतनसूरि

चिन्तां शोकेन १ दृष्टचिन्तां हर्षेण २ यथाविष्टा=देवताधिष्ठितां ३ हन्मादप्राप्तां वातादिना ४ उपसर्गप्राप्ता तिर्यङ्मनुव्या-
 दिना नीयमानां ५ साधिकरणा कलहयन्तीं ६, पक्विः स्थानैः वक्ष्यमाणैः निर्ग्रन्थाः—साधवो निर्ग्रन्थ्याः च साख्यः तथाविध-
 निर्ग्रन्थ्यामाधे मित्राः सन्तः साधर्मिक—समानधर्मयुक्त साधुं इत्यर्थं, 'समाथरमाणे'सि समाद्रियमाणाः—साधर्मिकं प्रति
 आदर कुर्वाणाः समाचरन्तो वा सत्यादनादिव्यवहारविषयीकुर्वन्तो, न अतिक्रमन्ति आज्ञा स्त्रीभिः सह विहार १—स्वा-
 ह्याया २—वस्थानादि न कार्यं इत्यादिरूपा, पुष्टालम्बनत्वात् इति 'अतोर्हितो व'सि गृहादेः मध्याव् वहिर्नयन्तो वाशब्दा
 विकल्पार्थाः, वाहिर्हितो व'सि गृहादेः वहिस्तात्तरा नयन्तः, 'उपेक्षमाणा' इति उपेक्षा द्विवि-
 धा—व्यापारोपेक्षा अव्यापारोपेक्षा च, तत्र व्यापारोपेक्षया त उपेक्षमाणा तद्विषयाया छेदनबन्धनादिकाया समयप्रसिद्ध-
 मित्याया व्याप्रियमाणा इत्यर्थः, अव्यापारोपेक्षया च मृतकस्वजनानादिभिः त सत्कियमाण उपेक्षमाणाः तत्र उदासीना
 इत्यर्थः, तथा 'उवासमाण'सि पाठान्तरेण 'भयमाण'सि वा रात्रिजागरणात् तदुपासना विवधानाः, 'उवसामेमाणा'सि
 पाठान्तरे त क्षुद्रव्यन्तराधिष्ठितं समयप्रसिद्धविधिनोपशमयन्त इति, तथा 'अणुध्रुवेमाण'सि तत्स्वजनादीन् तत्परिष्ठा-
 पनाय अनुज्ञापयन्तः, 'तुसिणीय'सि तूष्णीभावेन समप्रजन्तः तत्परिष्ठापनार्थं आगमानुज्ञातत्वात् सर्वं इदं आज्ञाऽतिक्र-
 माय न भयति इति ।" अत्र स्पष्टमेव साधूनां साध्वीभिः समं विहारो न्यपेधि ॥ १ ॥

तथा पुनर्निषेधमाह—“ले मिक्खु आंगंतागारे जाव परिआयहेसु वा एगो एगित्थिए सद्धिं विहार वा करेज्ज सज्जायं
 वा करेज्ज असणं वा पाण वा स्याइम वा आहारेज्ज उच्चारपासवणं वा परिहुवेइ, अणणयर वा (अणारिअ) आणा-

चिन्मते न पठति ष" इति श्रीभावदेवसूरिकृतयतिदिनचर्याया (८३ पत्रे) । अथ पञ्चवस्तुकसूत्रे साधुप्रतिक्रमणाधिकारे (७७ पत्रे) 'आयरिय सवञ्ज्ञाप' इत्यादि गाथात्रिक भणितमस्ति, तत्रापि तद्गच्छीयसामाचारी एव प्रमाणम् ॥ अथवा 'तत्त्व पुनः केवलिनो विदन्ति' यथाऽस्ति तथा प्रमाणं, नाऽस्माक कोऽपि अभिनिवेशः, अस्मद्गच्छसामाचारी चेयम्, यत्साधवः, 'आयरिय सवञ्ज्ञाप'पि गाथात्रिक न पठन्तीति ॥

॥ इति आयरिय सवञ्ज्ञाप श्रावकपठनाधिकारः ॥ ५ ॥

ननु-केयाधिपञ्चमे साम्प्रत साधूनां साध्वीभि सम विहारो हृदयते, आत्मगच्छे तु तस्मिन्पेधः, तत् कथम् ? अत्रोच्यते, सूत्रदृत्त्यादौ साधूनां स्त्रीभि सह विहारः १ स्वाध्यायः २ अवस्थानादेः ३ निषेधात्, यदुक्तं स्थानाङ्गसूत्रे पठस्थानके प्रथमोद्देशके (३५२ पत्रे), तथाहि—

“छहिं ठाणेहिं निगये निगयीं गिण्णमाणे वा अवलमाणे वा नाइकमति, त जहा-खित्तचित्त १ वित्तचित्त २ जक्खा इहं ३ सम्मायपत्त ४ सवसग्गपत्त ५ साहिकरण ६ ॥ छहिं ठाणेहिं निगया निगंयीथो अ साहम्मिअ कालगय समायर-माणा नाइकमति, तजहा-अतोहिंतो वा थाहिं णीणेमाणा वा १ थाहिं हिंतो वा निबाहिं णीणेमाणा २ सवेहमाणा वा ३ उवा-समाणा वा ४ अपुअवेमाणा वा ५ तुसिणीते वा सपबयमाणा ६ ॥ तटीक्ख-अनन्तरं गणधरगुणा उक्कां, गणधरकृत-मर्यादया ष वर्षमानो निर्प्रन्थो न आजा अतिक्रमति इति एतत् सूत्रद्वयेनाऽऽह-तत्र प्रथम पञ्चमस्थानके व्याख्यातमेव, तथापि किञ्चिदुच्यते गृह्णन्=प्रीयादौ अवलम्बयन् . इत्यत्र आत्मगतौ गच्छीय- २ ॥ ८ ॥

चित्ता शोकेन १ हृत्तचिष्ठां हरेण २ यक्षाविष्टा=देवताधिष्ठितां ३ उन्मादप्राप्तां वातादिना ४ उपसर्गप्राप्ता तिर्यङ्मनुष्या-
 दिना नीयमाना ५ साधिक्करणा कलहयन्तीं ६, पङ्क्तिः स्थानैः वक्ष्यमाणैः निर्ग्रन्थाः—साधवो निर्ग्रन्थाः च साख्यः तथाविध-
 निर्ग्रन्थामावे मित्राः सन्त साधर्मिक—समानधर्मयुक्तं साधुं इत्यर्थं, 'समायरमाणे'ति समाद्रियमाणाः—साधर्मिकं प्रति
 आदर कुर्वाणाः समाचरन्तो वा सत्पाटनादिव्यवहारविषयीकुर्वन्तो, न अतिक्रामन्ति आज्ञा स्त्रीभिः सह विहार १—स्वा-
 ध्याया २—वस्थानादि न कार्य इत्यादिरूपा, पुष्टालम्बनत्वात् इति 'अतोहितो व'सि गृहावे' मध्यावु वहिर्नयन्तो वाशब्दा
 विकल्पार्थाः, वाहितो व'सि गृहावेः वदित्वात् निर्वाहिः—अत्यन्तवहिः वहिस्तात्तरा नयन्तः, 'उपेक्षमाणा' इति उपेक्षा द्विवि-
 धा—व्यापारोपेक्षा अव्यापारोपेक्षा च, तत्र व्यापारोपेक्षया त उपेक्षमाणा तद्विषयाया छेदनवन्धनादिकाया समयप्रसिद्ध-
 क्रियाया व्याप्रियमाणा इत्यर्थः, अव्यापारोपेक्षया च मृतकस्वजनादिभिः त सत्क्रियमाण उपेक्षमाणाः तत्र उदासीना
 इत्यर्थः, तथा 'उवासमाण'ति पाठान्तरेण 'भयमाण'ति वा रात्रिजागरणात् तदुपासना विषयानां, 'उवसामेमाणा'ति
 पाठान्तरे त क्षुद्रव्यन्तराधिष्ठितं समयप्रसिद्धविधिनोपशमयन्त इति, तथा 'अणुभवेमाण'ति तत्त्वजनादीन् तत्परिष्ठा-
 पनाय अनुज्ञापयन्तः, 'तुस्तिणीप'ति तूष्णीमावेन समग्रजन्तः तत्परिष्ठापनार्थं आगमानुज्ञातत्वात् सर्वं इदं आशाऽतिक्र-
 माय न भवति इति ।" अत्र स्पष्टमेव साधूना सार्वभूमिः समं विहारो न्येपेधि ॥ १ ॥
 तथा पुनर्निषेधमाह—“जे भिक्खु आगंतगारे जाव परिआवहेसु वा एगो एगित्थिए सद्धिं विहार वा करेज्ज सज्झायं
 वा करेज्ज असणे वा पाण वा साइम वा साइम वा आहारेज्ज उच्चारपासवण वा परिट्ठवेइ, अण्णयर वा (अणारिअं) आणा-

चिन्मते न पठति च" इति श्रीमावेवसूरिकृतयतिविनचर्याया (८३ पत्रे) । अथ पञ्चवस्तुकसूत्रे साधुप्रतिक्रमणा-
धिकारे (७७ पत्रे) 'आयरिय सबञ्जाए' इत्यादि गायत्रिक भणितमस्ति, तत्रापि तद्गच्छीयसामाचारी एव प्रमाणम् ॥
अथवा 'तत्त्वं पुन' केवलिनो विदन्ति' यथाऽस्ति तथा प्रमाणं, नाऽस्माकं कोऽपि अभिनिवेशः, अस्मद्गच्छसामाचारी
चेयम्, यत्साधवाः, 'आयरिय सबञ्जाए'चि गायत्रिक न पठन्तीति ॥

॥ इति आयरिय सबञ्जाए श्रावकपठनाधिकारः ॥ ५ ॥

ननु-केयाचिद्गच्छे साम्प्रतं साधूनां साध्वीभिः समं विहारो दृश्यते, आत्मगच्छे तु तस्मिन्नेषः, तत् कथम् ? अत्रोच्यते,
सूत्रवृत्त्यादौ साधूना स्त्रीभिः सह विहारः १ स्वाध्यायः २ अवस्थानार्थः ३ निषेधात्, यदुक्तं स्यानाङ्गसूत्रे पठस्थानके
प्रथमोद्देशके (३५२ पत्रे), तथाहि—

"छट्ठि ठणेहि निगये निगयी गिण्हमाणे वा अवलमाणे वा नाइकमति, त जहा-खित्तचित्तं १ वित्तचित्तं २ जक्खा
इट्ट ३ सम्मायपत्त ४ सबसगपत्त ५ साहिकरणं ६ ॥ छट्ठि ठणेहि निगया निगयीओ अ साहम्मिअ कालगय समायर-
माणा नाइकमति, तज्जहा-अतोहिंतो वा चाहि णीणेमाणा वा १ चाहि हिंतो वा निवाहि णीणेमाणा २ उवेहमाणा वा ३ उवा-
समाणा वा ४ अणुभवेमाणा वा ५ तुसिणीते वा संषयमाणा ६ ॥ तट्ठीका-अनन्तर गणपरगुणा उक्का, गणपरकृत-
मर्यादया च वर्तमानो निर्मन्थो न आशा अतिक्रमति इति एतत् सूत्रद्वयेनाऽऽह-तत्र प्रथम पञ्चमस्थानके व्याख्यातमेव,
तथापि किंचिदुच्यते एहन्न-प्रीवादौ अवलम्बयन्, इत्सवञ्जाखलादौ गृहीत्वा न अतिक्रमति आशामिति गम्यते । अत्र-

चित्तां शोकेन १ हृषचित्तां हर्षेण २ यक्षाधिष्ठा=देवताधिष्ठिता ३ उन्मादप्राप्ता वातादिना ४ उपसर्गप्राप्ता तिर्यङ्मनुज्या-
 दिना नीयमाना ५ साधिकरणां कलहयन्तीं ६, पङ्क्तिः स्थानैः वक्ष्यमाणैः निर्ग्रन्थाः—साधवो निर्ग्रन्थाः च साख्यः तथाविध-
 निर्ग्रन्थामावे मिश्राः सन्तः साधर्मिक=समानधर्मयुक्तं साधु इत्यर्थः, 'समायरमाणे'ति समाप्रियमाणा—साधर्मिकं प्रति
 आवर कुर्वाणाः समाचरन्तो वा सत्याटनादिव्यवहारविषयीकुर्वन्तो, न अतिक्रामन्ति आज्ञा स्त्रीभिः सह विहार १—स्वा-
 ह्याया २—वस्थानादि न कार्य इत्यादिरूपा, पुष्टालम्बनत्वात् इति 'अतोहितो व'ति गृहावेः मध्पाव् वहिर्नयन्तो वाशब्दा
 विकल्पर्याः, वाहिहितो व'ति गृहावे वहिस्तात् निर्वाहिः—अत्यन्तबहिः बहिस्तात्तरा नयन्तः, 'उपेक्षमाणा' इति उपेक्षा द्विवि-
 षा—व्यापारोपेक्षा अव्यापारोपेक्षा च, तत्र व्यापारोपेक्षया त द्विपयाया छेदनबन्धनादिकाया समयप्रसिद्ध-
 क्रियाया व्याप्रियमाणा इत्यर्थः, अव्यापारोपेक्षया च मृतकस्वजनादिभिः त सत्क्रियमाण उपेक्षमाणाः तत्र उदासीना
 इत्यर्थः, तथा 'उवासमाण'ति पाठान्तरेण 'भयमाण'ति वा रात्रिजागरणात् तदुपासना विदधानाः, 'उवसासेमाणा'ति
 पाठान्तरे त क्षुद्रव्यन्तराधिष्ठित समयप्रसिद्धविधिनोपशमयन्त इति, तथा 'अणुस्रवेमाण'ति तत्स्वजनादीन् तत्परिष्ठा-
 पनाय अनुज्ञापयन्तः, 'तुसिणीए'ति तूष्णीभावेन समप्रजन्तः तत्परिष्ठापनार्थं आगमानुज्ञातत्वात् सर्व इद आज्ञाऽतिक्र-
 माय न भवति इति ।" अत्र स्पष्टमेव साधूनां साख्यीभिः सम विहारो न्यपेधि ॥ १ ॥

तथा पुनर्निषेधमाह—“जे मिक्खु आगंतागारे जाव परिआवहेसु वा एगो एगित्थिए सद्धिं विहार वा करेज्ज सज्जायं
 वा करेज्ज असणं वा पाण वा साइम वा आहारेज्ज सच्चारपासवण वा परिट्ठवेइ, अण्णयर वा (अणारिअ) आणा-

रिखं निद्रुर असमणपाठगं कह कहेइ कहंतं वा साहिज्जति तं सेवमाणे आवज्जइ चावम्मोसिय परिहारट्टाण अणुग्घादयं”
इत्यादि इति श्रीनिशीयेऽष्टमोऽश्वके ॥ चक्रः सप्तमः, इदानीं अष्टम “तत्स इमो सवधो कहितो”-

“कहिया खलु आगारा, ते च कहिं ? कतिविहा ? य विक्षेया । अगतागारादीसुं, सविगारविहारमादीया ॥ ३ ॥” सत्तममत्त
अतसुत्ते(इ)स्थी पुरिसागारा कहिता, ते कहिं हवेज्ज ? अगतागाराविसु, ते आगतागारादी इइ समति कतिविहा गाने
अगारा निष्णेया ? इइ अपुवक्खियाणि-

व्याख्या-एगो साइ एगाए इस्थियाए सद्धिं समाणं गामाओ गामतर विहारो अहवा गयागय चकमण सग्गाय करेइ,
असणाविअ वा आहारेति चत्तारं पासवण वा परिठवेइ, एगो एगत्थियाए सद्धिं विहारभूमिं गच्छति, अणारिआ कामकहा
निरन्तर वा अप्पिय कहं कहेति, काम निद्रुरकहाओ एता धेव असमणपाठगा, अघवा देसभत्तकहादी जा सजमोबका-
रिका ण भवति, सा सबा असमणपाठगा ॥

“आगतगारे आरामागारे कुलावस्त्ये । पुरिसिस्थिएग्गेणे चचकमयणा, युयक्खेऽवि ॥२॥” एगो एगिस्थिए सद्धिं, एगो
अणेगिस्थीए सद्धिं, अणेगा एगिस्थिए सद्धिं, अणेगा अणेगिस्थिए सद्धिं, जा कामकहा सा च होइ अणारिया तल्ल छोइया
णरवाइणदधिकया लोगुत्तरिया तरंगवती मलयवती मगधसेणादी, चत्तरिया निद्रुरमहीकहण भागवयदेसलामणया ॥ ३ ॥

“अधि मायर पि सद्धिं, कहावि एगाणियस्स पडिसिद्धा । किं प्रण ? अणारिगादी, तरुजित्थीणं सहगवस्स ॥ ४ ॥”

माइमगिणिमादीहि अगमित्थीहि सद्धिं एगागिअस्स धम्मकहावि काव ण वट्टइ, किं पुण अण्णाहि सरुणित्थीहि सद्धिं ?
“अण्णावि अप्पसत्थासु थीसु क्खमा किमु अणारिय असम्म र्ककमणपाणभोजणे उच्चारेसु सु सधिसेसो ॥ ५ ॥”

“भयणपयाण चरण्हं, अण्णयसुत्ते अ संअए सत्ते । जे भिक्खू विहरेजा, अहया करेजा सज्जाय ॥ ६ ॥” भयणपया चतभगो
पुब्बुत्तो । असणापि वा आहारे उच्चारे उच्चारिं च आचरिज्जाहि निहुमसा(हु) जहुत्त । अन्नयर कह जो कहेइ, ॥ ७ ॥ सो आणा
अणवत्थ, मिच्छसधिराहण तथा बुविट्ठ, पावति जम्हा तेणं एए पया विवज्जेजा ॥ ८ ॥ विट्ठे सका भोगादि जम्हा एए दोसा तम्हा
न कप्पंति विहाराइ कावं, कारणे पुण करेजावि ॥ ९ ॥ वितियपदमणप्पज्जे, गेलण्णुवसगरोहगिअणे । संभमभययासानु
य, खति खमादीण निक्खमणे ॥ १ ॥ दाराहा-अण्णच्च अण्णप्पज्जो सो सघाणि विहारादीणि फरेजा, इआणि गेलण्णे
उदेसंमि चत्तये गेलण्णे जो विही सम्क्खाओ सो वेव य वितिअपए गिलण्णे अट्टसमुदेसे ॥ १० ॥ कठा । इयाणि
उवसोगेत्ति तत्थिम उदाहरण-कुलवसंमि पहीणे, ससगमसगेहि होइ आहरण । सुकुमालिअपपजा, सपचयाया य
फासेण ॥ ११ ॥ इत्यादि निशीयभाव्यचूर्ण्यो अट्टमोदेशके-किंच यत्र सयत्यो भवन्ति तत्र क्षेत्रे अपि जनपस्यान
साचूर्णां आत्ता विहारादि ॥ २ ॥ तथा चोक्तं दृढत्कल्पसूत्रभाष्यवृत्तिषु द्वितीयखण्डे-“ते गामसि या जाय राय,
हार्णांसि वा एगगवढाप एगदुवाराए एगनिक्खमणपवेसाए नो कप्पइ निगघाण य निगघीण य एगराउ यत्तए” ॥
अथाऽस्य सूत्रस्य कः सम्बन्धः ? इत्याह-गामनगराइएसु तेसु अ खेत्तेसु कत्थ यसिअप ? उतय न यमति मुमर्णीम-

म्नासे निगमपदे वा, ग्रामनगरादिषु तेषु पूर्वसूत्रोक्तेषु क्षेत्रेषु कुत्र वस्तव्य इति चिन्ताया अनेन सूत्रेण प्रतिपाद्यते,
 यत्र "अन्यासे" प्रतिश्रयाससे "निर्गमपये वा" निर्गमनद्वारे अमण्यो न वसति भवन्ति तत्र वस्तव्यं इति । + + + "अहा
 तस्य रायपुत्रस्व वेजेहिं अभागा अपत्यिचि क्राचं पठिसिद्धा, तथा मगवयाऽधि साहूण अर्धमपठिसेवा इह परत्य य
 अपत्यिचि क्राच पठिसिद्धा, तप्यरिहरणे वा ओअ इत्थीपसुपठगसंचत्ताए वसहीए सजयखेत्ते अ ण ठायव ॥" एता-
 धता साधुभिः साध्वीभिः समं न विहर्यव्यम्, यत्र च साधवः साध्वीः प्रतिक्षेत्रान्तरं नयन्ति, तत्राऽपि अमी एव न-
 यन्ति, नाऽन्ये । यदुक्तं, पठानां=आचार्योपाध्यायप्रथमैकस्थविरगणावच्छेदकानां एकतरः सयतीः नयति, ताश्च स्त्रीसा-
 र्थेन समं संविभेन परिणतवयसा नेतव्या । इति बृहत्कल्पमाष्ये चतुर्थोद्देशके ॥ ३ ॥

गणधरस्य एव साध्वीना क्षेत्रान्तरनयने अधिकारः, तत्प्रकारश्च निशीयमाप्यधूर्णो अष्टमोद्देशके जीतकल्पे च प्रोक्तः--"जया
 खेत्ताओ खेत्त संजतीओ संचारिञ्जति तदा निम्मए निरावाहे साहू पुरओ ठिआ, ताओ मगओ पठिआ आगच्छति, भयाइ
 कारणे पुण साधूना पुरओ मगओ संजतीतो संचारिञ्जति, तथा निम्मए निरावाहे साहू पुरओ ठिआ ताओ य मगओ पठिआ
 आगच्छति, भयाइकारणे पुण साधूण पुरओ मगओ पक्खापक्खिय वा समंतओ वा ठिआ गच्छति, "णिपच्च गाहा"सजतीण
 सवधिणो वे सजया तेहिं सदिओ गणधरो अप्यवितिओ अप्यवितिओ वा निपच्चवाए गेति सपच्चवाए सत्येण समं गेति, जो
 वा सजओ साहस्सजोचाती सत्ये वा कयकरणो तेण सदिओ गेति, "समयहा० गाहा" एते आयरिआ भणति पुरओ वि ठिआ
 संयतीतो गच्छंति, किं कारणम्? आह, काइअसण्णाणिवेहुसजयं मा वइणीए लहिति सोववइणिं तम्हा पुरओ गच्छतु त ण

जुञ्जति कम्हा ? तासिं अविणओ भण्णति 'लोगविरुद्ध ष' तम्हा उभय जयणाए कारेआ, का जयणा ? जत्य एगो काइ-असण्ण वोसिरति, तत्य सबेपि चिट्ठति, ततो (सअइओ) वि चिट्ठते दंहुं मगतो चेव चिट्ठति, ताओ वि पिठ्ठओ सरी-रचित करेति एव दोसा न भवति" इत्यादि ।

साध्वीना क्षेत्रान्तरनेता गणधरश्च ईहगृ इव्यते—

“पिअधम्मे दढधम्मे, सुविग्गेज्वज्जओजतेजस्सी । सगहुवमाह कुसलो, सुत्तयविऊ गणाहिवई ॥ १ ॥”

व्याख्या—“पिअधम्मो०” प्रिय इदो धर्मः श्रुतचारित्ररूपो यस्य स प्रियधर्मः, यस्तु तस्मिन् एव धर्मे हृदो द्रव्यक्षेत्रा-
द्यापदुदयेऽपि निश्चलः स हृदधर्मो राजदन्तादिवत् हृदशब्दस्य पूर्वनिपातः, सविभो द्विधा-द्रव्यतो भावतश्च, तत्र द्रव्यतो
मृगः सदैव त्रस्तमानसत्वात्, भावतो यः संसारभयोद्विग्नः पूर्वरात्रापररात्रकाले संप्रेक्षते—‘किं मया कृतं?, किं वा कर्तव्य-
ज्ञेयं?, किं वा शक्यमपि तपःकर्मादिकं किं अहं न करोमि ?’ इत्यादि, ‘वज्रिचि’ अकारप्रभेदात् अवद्यं=पाप, सूचनात्
सूत्रं इति कृत्वा तस्मीरुः अवद्यमीरुः, ओजः तेजश्च उभयमपि वक्ष्यमाणलक्षणं तद् विद्यते यस्य स ओजस्वी तेजस्वी चेति,
‘संग्रहो’ द्रव्यतो वज्रादिभिः भावतः सूत्रार्थार्थ्यां, ‘उपग्रहो’ द्रव्यत औपधादिभिः, भावतो ज्ञानादिभिः, एतयोः सयति-
विषययोः संग्रहोपग्रहयोः कुशलः, तथा ‘सूत्रार्थविषु’ गीतार्थः, एष एवविधो गणधराधिपतिः आर्यिकाणां गणधरः स्थाप-
नीयः । अथ ओजस्वी इति व्याचष्टे—

‘ले भिक्खु सुगणद्धिआप परगणद्धियाए निर्गंथीए सम गामाणुगाम वूइअमाणे पुरओ गण्डमाणे ओइयमणसकप्पे चिंतासोगसागरं सपविट्ठो करयलपत्तत्थमुहे अइअमाणोवगप विहार करेइ जाव करेत्त वा साइअति जाव त्थ सेयमाणे आकअति चारम्मासिअ परिहारह्माणं’ अणुअइय” इति ॥ ६ ॥

अत्रेदं तात्पर्यम्—श्रीत्यानाङ्गवृत्त्यभिप्रायेण साधूनां स्त्रीभिः समं विहारो निषिद्धः, तथा निशीथभाष्याभिप्रायेण साधूना स्त्रीभिः समं धतुर्मन्नाऽपि विहारो न्येषधि, करणे तु बहवो दोषाः प्रतिपादिताः, ग्लानादिनिमित्ते ताभिः समं विहारविधिः उक्तः, स तु कारणिकः, अपवादपदं चत्सर्गपदे स्थाप्यमानं तु वत्सूत्राय भवतीति । तथा श्रीबृहत्कल्पभाष्यवचनप्रामाण्यानु—श्रीआचार्योपाध्यायप्रवर्तकस्यविरगणावच्छेदकानां बहुश्रुतानां परिणतवयस्कानां संविमाना अन्यतरः कोऽपि स्त्रीसम्बन्धिसार्थयोगेन साध्वीः क्षेत्रान्तरे नयति, तत्राऽपि आचार्यैः संवेगी निर्विकारो आत्रादिः सहस्रयोषिश्शस्त्रकलाकुशलौ द्विस्त्रिसाधुसमन्वितो विलोक्यते नाऽन्यः, एतादृशाः पूर्वोक्तनिशीथभाष्यबृहत्कल्पविधिना साध्वीः क्षेत्रान्तरे प्रापयति न यादृशः तादृशः, अतोऽत्र इदं आकृतम्—सामान्यसाधूनां तु साध्वीनां क्षेत्रान्तरे प्रापणं निषिद्धं, आचार्योदियश्चक प्रापयति तत्र तु कारणं उक्तं, तथा पुनः साध्वीभिः समं विहारनिषेधसूत्रं तु स्पष्टमेव पूर्वं उपदिष्टमस्ति, तथा लोकविरुद्धध्यायम्—ताभिः समं विहारः ये केऽपि पश्यन्ति तेऽपि निन्दन्ति—अहो ब्रह्मचर्यधारिणोऽस्मी योगियोगिनीवत् ये वनिताभिः विरहिता दिनमपि स्यातुं न शक्नुवन्ति । अपरं च तेषामपि मध्ये केचिद्भुक्तमोगाः, केचिदमुक्तमोगाः, केचिद्युवानः, ततस्तेषां वा हृदा कथं चेतोवृत्तौ कलाकेलिकेलयो जलध्वजलबेला इव प्रसरन्त्यो धारयन्ते, तदनिवारणेन कदाचित्कथञ्चित्

शीलव्रतमङ्गे द्वयोरपि बोधिवीजनाशः स्यात् । यदुक्तम्—“चेद्वयदवविणासे, १ रिसियाप पवयणस्स वडुाहे । संञ्चइ च इत्यमगे, मूलगीबोदिलाभस्स ॥ १ ॥” इत्यादि, न च सर्वेऽपि साम्प्रतीकाः साधवः श्रीस्थूलमद्रस्वामिसधर्माणः सन्ति, तत्समयेऽपि तत्समतां न केऽपि सिंहगुहावासितत्सतीर्थ्यसाधुप्रमुखा लेभिरे, ततः सम्प्रति तथाविधाः कथं भवेयुः ?, तत-
 स्त्वासां सङ्कतिः एव असङ्गता ओतोः इवाऽऽखुनाम् । यदुक्तं श्रीचत्तराध्ययनसूत्रे ३२ अध्यायने (६२५ पत्रे)—
 “जहा विरालावसहस्स मूले, न मूसगण वसही पसत्या । एमेव इत्थीनिलयस्स मज्जे, न वमयारिस्स खमो निवासो”
 ॥ १३ ॥ इत्यादि ॥ ७ ॥ तत आधुनिकसाधुभिः साध्वीभिः समं विशेषतो विहारो न कार्यः, विनाज्ञामङ्गात् । तत्प्रसङ्गेन

महाननर्थकोटिप्रादुर्भावाच्च ॥

ननु—तपागच्छे साम्प्रत किमिति साध्वीभिः सम साधवो विहार कुर्वन्ति ? उच्यते—सिद्धान्तादिषु निष्कारण प्रकट निषेधे अपि, तपागच्छीयश्रीविजयचन्द्रसूरिणा एकादशनवीनाऽऽचरणानु साध्वीभिः सम साधूना विहारस्य स्थापि-
 तत्वात्, यदुक्तं तपागच्छीयप्रबन्धे, तथाहि—

“श्रीजगच्चन्द्रसूरिणा वीजापुरे स० १२८५ ‘तपा’ इति नाम लब्ध द्वादशवर्षाचाम्लकरणेन, तच्छिष्यौ श्रीदेवेन्द्र-
 सूरि १ श्रीविजयचन्द्रसूरी २ तत्र प्रथमो देवेन्द्रसूरिः तत्पद्रे स्थापितः, द्वितीयस्तु आचार्यत्वेन गच्छप्रवर्तकः तदनु ॥
 श्रीदेवेन्द्रसूरो मालवक गते, गूर्जरघरित्र्या विजयचन्द्रसूरिणा सर्वगच्छावर्जनार्थं निर्विकृतिकप्रत्याख्यानं निर्विकृतिकग्रह-
 णम् १, साधुभिः सम साध्वीविहारस्थापन २, तत्कालीनोष्णोवकग्रहण ३, साधुसाध्वीना वस्त्रपोष्टिकाप्रदानम् ४, हरितफल-

सद्यस्त्रितीयव्याख्याने, षड्विधससम्भृतगोधूममण्डकं व्याख्यातं, ततः पर्युपितद्विदलपर्युपितगोधूममण्डकयोः द्वयो-
रपि ग्रहणं स्वयं अङ्गीकरणेन भगवता साधूनामपि अनुज्ञातम् । एवमाचाराङ्गचूर्णौ अपि, तथाहि-‘स्रुचिते णाम कुसणिं त
असूचित मक, सीतर्षिहो-वासी ततकूरो पुराणकुम्भासो वि पञ्जुसिअकुम्भासो अदु वकस पुलाग वा लद्धे पिंटे अलद्धप
दधिप, एकतो पुराणवण्णवक्कसं पुराणसतुगा ष पुराणगोरसो वा पुराणगोधूममण्डको वा, पुलाग णाम अवयवो निष्का-
वादि, लद्धेसि पब्बचे, दधियो नाम न रागं गच्छति” इत्यादि, अत्राऽपि पर्युपितद्विदलगोधूमयोः ग्रहण व्याख्यात ॥ २ ॥
न च वाच्यं, श्रीमहावीरयेवस्य लोकातीतमार्गत्वात् भवतु नाम पर्युपितद्विदलादिग्रहण, पर विधिवादेन साधुमि अपि
कुत्राऽपि तद्ग्रहण व्यधायि ? उच्यते-श्रीश्रीपपातिकप्रथमोपाङ्गे (३९ पत्रे) बाह्यतपोऽधिकारे श्रीमहावीरशिष्यसाधुभिः
तद्ग्रहणं कृतं, तथाहि-

‘वेणं च्छलेण इत्यादि, तावत्, अन्नगिलायप’ ततश्च-“अरसाहारे विरसाहारे अताहारे पताहारे लुहाहारे सेत रस
परिखाए’ इत्यादि ॥”

व्याख्या-‘अन्नगिलाय’सि अन्न-भोजन विना ग्लायति, अन्नम्लायकः, स च अभिग्रहविशेषात् प्रातेरेव दोषात् न “अर-
साहारे”सि सुगिति इत्यादि, “अरसो” द्विगवादिभिः असंस्कृतः आहारो यस्य स तथा, “विरसाहारे”सि विगतरसः पुरा-
णधान्यौदनादिः “अंताहारे”सि, अन्ते भवं अन्त्य=अधन्यधान्यं वलादि “पताहारे”सि, प्रकर्येण अन्त्यं बलाद्येव मुक्तावशेषं
पर्युपितं वा ‘लुहाहारे’सि स्व-स्वभाव’, इत्यादि, अत्रापि पताहारव्याख्याने पर्युपितवलादिग्रहण साधूनामपि अनुज्ञात-

मेव ॥३॥ एव सूत्रकृताङ्गेऽपि क्रियास्थानकाधिकारे साधुवर्णके (३३३ पत्रे), तथाहि—“अदुत्तर च ण सक्खित्तचरगा × अत-
चरगा पतचरगा × × अताहारा पताहारा विरसाहारा लूहाहारा तुच्छाहारा अतजीवी पतजीवी” इत्यादि ॥४॥
तथा स्थानाङ्गेऽपि पञ्चमस्थानके प्रथमोद्देशके साधूनां अभिप्रहाधिकारे (२९६ पत्रे), तथाहि—

“पच ठाणाइं समणाण जाव अब्भणुष्सायाइ भवति, त जहा सक्खित्तचरते निक्खित्तचरते अतचरते पतचरते लूहच-
रते” व्याख्या—इतश्च साधुधर्मभेदस्य बाह्यतपोविशेषस्य वृत्तिसंक्षेपाभिधानस्य मेदाः ‘सक्खित्तचरण्’ इत्यादिना अभिधीयन्ते,
तत्र सक्खित्त स्वप्रयोजनार्थं चर्चुत तदर्थं अभिप्रहविशेषात् चरति—तद्भवेपणाय गच्छति इति सक्खित्तचरकः
१, एव सर्वत्र, नवर निक्खित्त=अनुचूत २, अन्ते भव आन्त=मुकावशेषं वल्लादि ३, प्रकृष्ट आन्त=प्रान्त तदेव पर्युपित ४,
स्वर्ष=निःक्षेप इति ५, इह च भावप्रत्ययप्रधानत्वेन सक्खित्तचरकत्व इत्यादि द्रष्टव्य, एव उत्तरत्राऽपि भावप्रधानता दृश्या,
इह च आद्यौ भावाभिप्रहौ इतरे द्रव्याभिप्रहाः, अत्राऽपि प्रान्तशब्देन पर्युपितवल्हादि व्याख्यातम् ॥ ५ ॥
पुनरपि श्रीस्थानाङ्गे चतुर्थस्थानके द्वितीयोद्देशके (२१९ पत्रे), तथाहि—

“घवविहे आहारे पन्नत्ते तजहा—सवस्सरसपप्पे १, सवक्खहसपप्पे २, सभावसपप्पे ३, परिजुसियसपप्पे ४” व्याख्या—
सपस्क्रियते अनेन इति सपस्करो हिस्स्वादि, तेन सपप्पो युक्तः सपस्करसपप्पः तथा सपस्करण सपस्कृत=पाक इत्यर्थः, तेन
सपप्प ओदनमण्डकादिः सपस्कृतसपप्पः पाठान्तरेण नो सपस्करसपप्पो—हिस्स्वादिभिः असस्कृत ओदनादिः, स्वभावेन—
पाक विना सपप्पः—सिज्जो द्राक्कादिः स्वभावसपप्पः, ‘परिजुसिय’ति पर्युपित=रात्रिपरिवसन तेन सपप्पः पर्युपितसपप्पः

सद्यश्चितीयव्याख्याने, षडुदिवससम्भृतगोधूममण्डकं व्याख्यात, ततः पर्युषितद्विदलपर्युषितगोधूममण्डकयोः दूयो-
रपि ग्रहणं स्वयं अङ्गीकरणेन भगवता साधूनामपि अनुशातम् । पवमाचाराद्गुरूणां अपि, तथाहि-‘सुचिते णाम कुञ्जणे त
असूचित मरुः, सीतर्षितो-यासी तवच्छूरो पुराणकुम्भासो वि पञ्जुसिअकुम्भासो अतु वफसं पुलाग वा ठडे पिठे अलद्धए
दधिप, एकतो पुराणषण्णवक्खं पुराणसतुगा च पुराणगोरसो वा पुराणगोधूममण्डको वा, पुलाग णाम अवययो निष्का-
यादि, तच्चेवि पञ्जसे, दधिमो नाम न रागं गच्छति” इत्यादि, अत्राऽपि पर्युषितद्विदलगोधूमयो ग्रहण व्याख्यात ॥ २॥
न च घाष्य, श्रीमहावीरदेवस्य लोकातीतमार्गत्वात् भवतु नाम पर्युषितद्विदलादिग्रहण, पर विधिनादेन साधुभि अपि
कुत्राऽपि तद्ग्रहणं व्यघायि ? इच्छ्यते-श्रीलौपपातिकप्रथमोपाङ्गे (३९ पत्रे) वाद्यतपोऽधिकारे श्रीमहावीररशिव्यसाधुभि
तद्ग्रहण इदं, तथाहि-

‘तेर्णं कालेण इत्यादि, तावत्, अन्नगिलायए’ ततश्च-“अरसाहारे विरसाहारे अताहारे पताहारे दुहाहारे सेत रस
परिबाए’ इत्यादि ॥”

न्याख्या-‘अन्नगिलाय’सि अन्न-भोजन विना ग्लायति, अन्नगलायकः, स च अमिम्रहविशेषात् प्रातेव दोषात् न “अर-
साहारे”सि मुगिति इत्यादि, “अरसो” द्विग्वदितिः असंस्कृत आहारो यस्य स तथा, “विरसाहारे”सि विगतरसः पुरा-
णान्यौदनदिः “अताहारे”सि, अन्ते भव अन्त्य=अधन्यचान्यं ब्रह्मादि “पताहारे”सि, प्रकर्षेण अन्त्यं ब्रह्मादेव मुक्तावशेषं
पर्युषितं वा ‘दुहाहारे’सि स्व-स्वभाव’, इत्यादि, अत्रापि पंताहारव्याख्याने पर्युषितवहादिग्रहण साधूनामपि अनुशात-

मेघ ॥३॥ एव सूत्रकृताङ्गेऽपि क्रियास्थानकाधिकारे साधुवर्णके (३३३ पत्रे), तथाहि—“अबुसर च ण वक्खित्तचरगा x अत-
चरगा पतचरगा x x अताहारा पताहारा अरसाहारा विरसाहारा लूहाहारा तुच्छाहारा अतजीवी पतजीवी” इत्यादि ॥४॥

तथा स्थानाङ्गेऽपि पञ्चमस्थानके प्रथमोद्देशके साधूना अभिग्रह्याधिकारे (२९६ पत्रे), तथाहि—

“एव ढाणां समणाण जाव अणुभायाइ भयति, त जहा वक्खित्तचरते निक्खित्तचरते अतचरते पतचरते लूहच-
रते” व्याख्या—इतच्च साधुधर्मदस्य बाह्यतपोविशेषस्य वृत्तिसंश्लेषाभिधानस्य मेदाः ‘वक्खित्तचरण’ इत्यादिना अभिधीयन्ते,
तत्र वक्खित्त स्वप्रयोजनाय पाकभाजनात् सञ्चूत तदर्थं अभिग्रहविशेषात् चरति—तद्भवेण्याय गच्छति इति वक्खित्तचरक
१, एव सर्वत्र, नवर निक्खित्त=अनुचूत २, अन्ते भव आन्त=मुक्तावशेष वल्लादि ३, प्रकृष्ट आन्त=प्रान्त तदेव पर्युपित ४,
स्वर्ण=निःस्नेहं इति ५, इह च भावप्रत्ययप्रधानत्वेन वक्खित्तचरकत्व इत्यादि द्रष्टव्य, एव उत्तरत्राऽपि भावप्रधानता दृश्या,
इह च आद्यौ भावाभिग्रहौ इतरे द्रव्याभिग्रहाः, अत्राऽपि प्रान्तशब्देन पर्युपितवल्लादि व्याख्यातम् ॥ ५ ॥

पुनरपि श्रीस्थानाङ्गे चतुर्थस्थानके द्वितीयोद्देशके (२१९ पत्रे), तथाहि—

“धवविहे आहारे पन्नत्ते तज्जहा—एवक्खरसपन्ने १, सभावसपन्ने २, परिजुसियसपन्ने ३” व्याख्या—
एवस्त्वियते अनेन इति एवस्त्वो द्विबन्धादिः, तेन सपन्नो युक्तः एवस्करसपन्न तथा एवस्करण एवस्कृत=पाक इत्यर्थः, तेन
सपन्न ओदनमण्डकादि एवस्कृतसपन्न पाठान्तरेण नो एवस्करसपन्नो—द्विबन्धादिभिः असकृत ओदनादिः, स्वभावेन—
पाक विना सपन्नाः—सिद्धो द्राक्षादिः स्वभावसपन्नः, ‘परिजुसिय’चि पर्युपित=रात्रिपरिवसन तेन सपन्नः पर्युपितसपन्नः

इन्द्रिकादिः, यतः ताः पर्युपितकञ्जनीकृताः अन्तरसाः भवन्ति, आरनालस्थिताघफलादिः वा इति, अत्राऽपि पर्यु-
पितशब्दस्य तथैव अर्थव्याख्यानान् ॥ ६ ॥ एव ओषधिनिर्युक्तिसूत्रवृत्तयोः अपि (६७ पत्रे), तथाहि-

“स्त्रिच त्रिहा करेचा, दोसीणे नीणिअमि अ षयति । असो लडो घडुओ, घोत्र दे मा य रुसेज्जा ॥ १४५ ॥ अहण ण
दोसीणं थिय, आयामो देहि दहि वयं खीरं । खीरे षयगुडफेष्ठा, योवं योवं च सधत्य ॥ १४६ ॥” व्याख्या-द्वेत्रं त्रिधा कृत्या
त्रिमिः भागैः विभज्य एको विभागः प्रत्युपसि एव हिष्क्यते, अपरो मध्याह्ने हिष्क्यते, अपरो (अन्त्यो) अपराह्ने, एव ते
मिषां अटन्ति, ‘दोसीणे नीणियंमि च षयति’ ‘दोसीणे’ पर्युपिते आहारे निस्सारिते सति वदन्ति-‘अण्णो लडो घडुओ’
अन्य आहारो लब्धः प्रजुरः ततश्च ‘योवं दे’चि स्लोकं ददस्व-स्वल्पं प्रयच्छ, ‘मा य रुसेज्ज’चि मा वा रोप प्रहीग्यसि
अनादरअनित्तम्, एतच्चाऽसौ परीक्षार्थं करोति, किं अयं लोको दानशीलो न वा ? इति, अत्राऽपि ‘दोसीण’पदव्याख्यानं पर्यु-
पिताहारग्रहणं अनुमतं ॥७॥ पुनरपि ओषधिनिर्युक्तिं तत्र वृत्तिपाठः पर्युपितद्विदला-ऽऽहारग्रहणससूचकः (१८७ पत्रे) तथाहि-
“अंतंत मोक्खामि-चि वेसए मुंजए य तह वेव । एस ससारणिविडो, ससारओ वड्डिओ छाह ॥ ५७१ ॥” व्याख्या-
इदानीं ससारः कदाचिद् मुंजनाथं सपथिअन् भवति कदाचिद् सपथिए कदाचिद् उत्थितः, एतत् प्रदर्शनाय आह-
‘अंतंत’ अन्त्य-प्रत्यवर वल्लषणकादि तदपि अन्त्य पर्युपितं षणकादि अन्त्य अपि अन्त्य अन्त्यान्त्यं मक्षयिष्यामि इति,
एवंविधेन परिणामेन सपथिओ मण्डस्या मुञ्जे यः तथैव एष साधुः शुभपरिणामत्वात् ससार उपविष्टः ससारश्च उत्थित-
तस्य शुभपरिणामस्य अप्रतिपत्तितत्वात्, एवमेव भङ्गत्रितयं योजनीयं, तत्र प्रथमो भङ्गः ससारो निश्चिदो ससारो वड्डिओ ?

सप्तारो निविद्धो असारो षड्विंशो भंगो २ असारो निविद्धो सप्तारो षड्विंशो भंगो ष असारो निविद्धो असारो षड्विंशो षड्विंशो भंगो ४ सारखाऽत्र ज्ञानादिः, आदिग्रहणात् दर्शन चरित्र चेति तेन ज्ञानादिना सहितो यः सायुः स सप्तारो भण्यते इत्यादि ॥ ८ ॥

एव प्रश्नव्याकरणे प्रथमसवरद्वारे (१०० पत्रे) “अंतचरपट्टि” इत्यादि-व्याख्या-अन्त-वहचणकादि, प्रान्त-वदेव मुक्तावशेष पर्युपितं वा ॥ ९ ॥

ननु-यथा विधिवादेन पर्युपितद्विवलाविकग्रहण दृश्यते तथा चरितानुवादेनाऽपि क्वाऽपि अस्ति? उच्यते-अस्तीति, श्रीमगवतीसूत्रे नवमशतके त्रयस्त्रिंशत्तमोऽंशके (४८४ पत्रे), तथाहि-जमालिना पर्युपितद्विदलयहचणकादिग्रहणात् तथाहि-“तते णं तस्व जमालिस्व अणगारस्व तेहिं अरसेहि” इत्यादि । “अरसेहि अ”ति हिङ्ग्यादिभि असकृतत्वात् अविद्यमानरसैः, ‘धिरसेहि य’चि-पुराणत्वात् विगतरसैः, ‘अतेहि य’त्ति अरसतया सर्वधान्यान्तवर्त्तिभि यहचणकादिभिः, ‘पतेहिअ’त्ति तैरेव मुक्तावशेषत्वेन पर्युपितत्वेन वा प्रकर्षेण अन्तर्वर्त्तित्वात् प्रान्ते, ॥ १० ॥ तथैव ज्ञाताघर्मकयाया पञ्च-माध्ययने (१११ पत्रे) सेलकाचार्यैरपि शैथिल्यावस्थायाः प्रागपि तद्ग्रहणात् तथाहि-“तते ण तस्व सेलगरस रायरि-सिस्व तेहिं अतेहि य पतेहि य तुच्छेहि य” इत्यादि-व्याख्या-‘अतेहि य’त्ति इत्यादि अन्तैः-यहचणकादिभिः, प्रान्तैः-तैरेव मुक्तावशेषे पर्युपितैः वा इत्यादि ॥ ११ ॥

ननु-तपागच्छीया आधुनिकाः पर्युषितवह्मणकपूपिकादीना ग्रहण श्रीव्याचाराङ्ग-सूत्रकृताङ्ग-स्थानाङ्ग-भगवती-ज्ञा-
 ताधर्मकथा-औपपातिक-ओघनिर्मुक्त्याधिसूत्रवृत्तिषु साक्षाद्भगवताऽनुज्ञातमपि निषेधयन्तो दृश्यन्ते, पर तद्गच्छीयप्राक-
 नसूरिकृतग्रन्थेऽपि निषेधोऽस्ति न वा ? उच्यते-निषेधो दूरे तिष्ठतु, प्रत्युत तद्ग्रहण अनुज्ञातमस्ति, यदुक्त तपागच्छीयरत्न-
 शोखरसूरिभिः पद्यविक्रमपद्यशतवर्षे १५०६ कृताया श्रीआञ्जप्रतिक्रमणवृत्तौ विधिकौमुदीनाम्न्या चतुर्मासिकाभिर्महाधिकारे
 श्रावकानधिकृत्य पर्युषितद्विदलपूपिकापर्यटवटकादि-शुष्कशीततन्तुलीयकादि-पद्मशाकदुप्परकखादिरिकलज्वरद्राधाखण्ड-
 शुष्क्यादीना फुल्लिष्ठुन्वीलिकादिसंसर्गसम्भवात् त्यागः, औषधादिविशेषकार्ये तु सम्यक् शोधनादियतनया एव तेया
 ग्रहणमित्यादि, एतावता चातुर्मासिके पर्युषितद्विदलादीना निषेध वदता च आचार्येण शीतकालादौ तद् अग्रप्रतिषेधात्
 तद्ग्रहण सक्तमेव । पुनर्विधिकौमुद्यामेव तपागच्छनायक-श्रीरत्नशेखरसूरिणा पर्युषितपूपिकाना नियेधो न कृत, किन्तु
 पर्युषितद्विदलपूपिकानिषेधः ! काकोक्तिः इय । तथाहि-

पर्युषितद्विदलपूपिकादि १ केवलज्वरारक्षकुरादि २ तथाऽन्यदपि सर्वं कुथितान्न पर्युषितौदनपकाधादि वा अभक्ष्यत्वेन
 वर्त्तनीयमिति, तन्निषेधस्य अस्माभिरपि सर्वैः क्रियते एव, को नाम कुथितान्नपर्युषितद्विदलपूपिकाः स्वीकरोति ? इति ।
 ननु-ये च तपागच्छीयाः पर्युषितवह्मणकमाषादिद्विदलाना पर्युषितगोधूममण्डकपूपिकादीना च ग्रहणनियेष कुर्वन्ति, ते ?
 किं सूत्राश्रयाणि दर्शयन्ति, किं वा स्वगच्छवृद्धपरम्परा वदन्ति ? उच्यते-स्वगच्छपरम्परामेव, यदुक्त तपागच्छाचार्य-श्री-
 रविजयसूरिप्रसादीकृतप्रभोचरसमुच्चये नवमप्रश्ने (३९ पत्रे), तथाहि-

“औपपातिकसूत्रे साधुघर्णनाधिकारे 'पताहारे' इत्यस्य वृत्तौ पर्युपितं बल्लघणकादीनि इति व्याख्यातमस्ति, तथा च पर्युपितपूपिकाभक्षणान्वराणां साद्यादीनां तद्विषये दोषोद्धटनं कथं युक्तिमत् ? इति प्रश्नः, तत्रोत्तरं तत्र-“निष्पावचणकमाई अतः पत च होइ थावन्न” इति बृहत्कल्पभाष्ये चिनकल्पिकाधिकारे, पतद्वृत्तौ च 'वावन्न'शब्देन चिनष्टमिति व्याख्यातमस्ति, तत्त्वं तु तत्त्वविद्वेद्यम्, आत्मनां तु पर्युपिताग्रहणेऽविच्छिन्नवृद्धपरम्पराराधनं सप्तकिसम्भावे तद्दोषवर्जनं च गुणाय एव इति बोध्यं ॥९॥” इत्याद्यक्षरैः श्रीक्षीरविजयसूरिभिरपि स्वगच्छीयसर्वगीतार्थसम्मततया वृद्धपरम्परैव प्रमाणीकृता नाऽन्यत् किमपि, तथा पुनस्तपागच्छीय-श्रीमुनिमुन्दरसूरिकृतपढावश्यकवालावबोधेऽपि “मजे महुम्मि मंसम्मि नवणीयम्मि” इत्यादि गायत्र्यां अभक्ष्यन्याख्यानाधिकारे चलितरसशब्देन कुथितासमेव व्याख्यात, न पर्युपितात्त । तथा च तत्पाठः-

“चलितरस जे कुद्विचअन्न १ चववीस पहररओ ओदनाविक २ सोलपहुर सपरु दही ३” इत्यादि ।

पुनरप्याह कश्चित्-चतु-रात्रिरक्षितं प्रातर्वल्लघणकमापादिद्विदलं गोधूममण्डकं च विनश्यति, ततश्चलितरसत्वेन अभक्ष्य भवेत्, कथंकारं सुविहितसाधुभिः गृह्यते ? उच्यते-सत्यं, अत्राऽप्यपरमार्थः, यदा यच्चलितरसं ज्ञायते तदा तत्र प्राद्यमेव, तत्राऽपि अयं निश्चयो नाऽस्ति, यद् रात्रिरक्षितं प्रातर्वल्लघणकादि गोधूममण्डकादि विनश्यते एव, तद्विनसत्कं नेति, उभयथापि विरोधवर्शनात् कथं कदाचिच्छीतकालादौ रात्रिरक्षितमपि न विनश्यति ? कदाचित्तु लवणकालादौ तद्विनसत्कव्यञ्जादि गोधूममण्डकादि तत्कालमपि कस्यापि संयोगे विनश्यत् दृश्यते । तत आत्मना गच्छेत् एषा सिद्धान्ताद्यक्ष

ननु-तपागच्छीया आधुनिकाः पर्युपितवह्वलक्षणकपूपिकादीना ग्रहण श्रीआचाराङ्ग-सूत्रकृताङ्ग-स्थानाङ्ग-भगवती-शा-
 तार्थर्मकथा-औपपातिक-ओषनिर्गुत्तयादिसूत्रवृत्तिषु साक्षाद्भगवताऽनुज्ञातमपि निषेधयन्तो हस्यन्ते, पर तद्गच्छीयप्राक
 नसूरिकृतग्रन्थेऽपि निषेधोऽस्ति न वा ? उच्यते-निषेधो दूरे तिष्ठतु, प्रस्युत तद्ग्रहण अनुज्ञातमस्ति, यदुक्त तपागच्छीयरत्न-
 शेखरसूरिभिः पञ्चदशशतवर्षे १५०६ कृताया श्रीआङ्गप्रतिक्रमणवृत्तौ विधिकौमुदीनाम्न्या चतुर्मासिकामिग्रहाधिकारे
 श्रायकानधिकृत्य पर्युपितद्विदलपूपिकापटवटकादि-शुष्कशीततन्दुलीयकादि-पत्रश्याकदुप्परकखादिरिकलज्जूरद्राक्षाखण्ड-
 शुष्क्यादीना फुल्लिङ्गुन्धीलिकादिससकिसम्भवात् त्यागः, औषधादिविशेषकार्ये तु सम्यक् शोधनादियतनया एव तेषा
 ग्रहणमित्यादि, एतावता चतुर्मासिके पर्युपितद्विदलादीना निषेध वदता च आचार्येण शीतकालादौ तव् अप्रतिषेधात्
 तद्ग्रहण वक्तमेव । पुनर्विधिकामुद्यामेव तपागच्छनायक-श्रीरत्नशेखरसूरिणा पर्युपितपूपिकाना निषेधो न कृतः, किन्तु
 पर्युपितद्विदलपूपिकानिषेधः ? काकोक्तिः इय । तथाहि-

पर्युपितद्विदलपूपिकादि १ केवलजलराद्धकूरादि २ तथाऽन्यदपि सर्वं कुथितान्न पर्युपितौदनपकात्रादि वा अभक्ष्यत्वेन
 वर्जनीयमिति, तन्निषेधश्च अस्माभिरपि सर्वैः क्रियते एष, को नाम कुथितान्नपर्युपितद्विदलपूपिकाः स्वीकरोति ? इति ।
 ननु-ये च तपागच्छीयाः पर्युपितवह्वलक्षणकमाषादिद्विदलाना पर्युपितगोघूममण्डकपूपिकादीना च ग्रहणनिषेध कुर्वन्ति, ते ?
 किं सूत्राक्षराणि वक्ष्यन्ति, किं वा स्वगच्छवृद्धपरम्परा वदन्ति ? उच्यते-स्वगच्छपरम्परामेव, यदुक्त तपागच्छाचार्य-श्री-
 रविजयसूरिप्रसादीकृतप्रश्नोत्तरसमुच्चये नवमप्रश्ने (३९ पत्रे), तथाहि-

वेसु पसरथो षिणमप तथा जोगो । अट्टमी पसरसीसुय, निअमेण ह्विअ षोसहिओ ॥ १ ॥” पुन तत्रैव “चवहसिअट्टमि-
 पुणमासिणीसु पडिपुअ षोसह सम्म अणुपालइ” इति ॥ १५ ॥ कल्पसूत्रे (३५ पत्रे), यथा “नवमछई नवलेच्छई कासीको-
 सलगा अट्टारस वि गणरायाणो अमावसाए पाराभोय षोसहोववास पट्टविंसु” इति, पुनरपि श्रीचृहत्तच्छाधीश्वरश्रीसर्वदेव-
 सूरिशिष्यविनयचन्द्रोपाध्यायशिष्यमुनिचन्द्रेण अग्घिमुनिरुद्र ११७४ वें विरचिताया श्रीरुपदेशपदवृत्त्या (५३ पत्रे)
 कृष्णपक्षो अमावास्यापर्यन्तः शुक्लपक्षश्च पौर्णमासीपर्यन्तः प्रोक्तः, तथाहि-

“इह चन्द्रमासस्य द्वौ पक्षौ-तत्र आद्यः कृष्णो द्वितीयश्च शुक्लः, तत्र च कृष्णपक्षो अमावास्यापर्यन्तः शुक्लश्च पौर्णमासी
 परिनिष्ठितः । एव च अमावास्या पक्षसधितया व्यवह्रियते । पौर्णमासी च माससन्धितया, ततो अमावास्या इय सधिः
 अमावास्यासन्धिः, अत्रेतनपश्चात्यन्तसध्निधानलक्षणः तस्मिन् सप्राप्त इति योगः ॥ १७ ॥ इत्यादिसिद्धान्ताक्षरैः पञ्चदश्या
 एव पक्षस्य पूर्त्तिप्रतिपादनात् पञ्चदश्या एव पाक्षिकप्रतिक्रमण शुक्ल, प्रयोगश्च पञ्चदश्यां एव पाक्षिकप्रतिक्रमण सम्पूर्णं
 पक्षत्वात्, यत्र न सम्पूर्णं पक्षः, तत्र न पाक्षिकप्रतिक्रमण, यथा द्वादश्या सपूर्णपक्षो न भवति, न अय अनुष्णं तेजोऽव-
 यवी इत्यादिवत् प्रत्यक्षविरुद्धः, पञ्चदश्या एव पाक्षिकप्रतिक्रमणस्य आगमे दृश्यमानत्वात् नाऽस्ति सर्वज्ञ इत्यादिवत्
 पञ्चदश्या पाक्षिकप्रतिक्रमण, अय पक्षः आगमविरुद्धः नाऽस्ति इति उक्ते कोऽपि प्राह-अहो ! आगमविरुद्धोऽय पक्ष,
 यतः-आगमे चतुर्दश्या पाक्षिकशब्दस्य प्ररूपणात्, यतः श्रीव्यवहारवृत्तिकार श्रीमलयगिरिः-पाक्षिक कृष्णचतुर्दशीरूप

लप्रमाणः चान्द्रो मास, एकपौर्णमासीपरावर्तनः चान्द्रो मास इति यावत् ॥ १० ॥ अथवा चन्द्रचारनिष्पत्त्याद् उपचारतो मासोऽपि चान्द्रः २, चः समुच्चये, वीर्यत्वं आर्पत्वात्, इत्यमेव श्रीसूर्यप्रज्ञप्त्या अपि चान्द्रमासप्ररूपणा ॥ ११ ॥ किं च पाश्चि कक्षामणकावसरे त्रिःशुक्लः कस्याणोदन्तप्रश्नेन पाक्षिकप्रतिक्रमण पञ्चदश्या एव सूचित, तदेवाऽऽह—“दिवसो पौसहो पक्वतो वइक्वतो अघो मे ! कक्षाणेण” इति, एतदूर्णैः—“पौसहो अट्टमीचरइसीसु उववासकरण” वृत्तिश्च (यथोदेऽकृता- वृ ७३ पत्रे) दिवसो=दिनः, किञ्चिदः ? पौषध=पर्वरूपः, तथा पक्षोऽर्धमासरूपो व्यतिक्रान्तोऽतिलङ्घित, अन्यच्च पक्ष इति वर्तते, ‘मे’ भवता शुभेन=कल्याणेन युक्त इति गम्यते ॥ १२ ॥ अत्राह कोऽपि स्थूलमति । ननु-उपवासादि पाक्षिककृत्य चतुर्वश्यामेव उक्त, तद्वलेन च पाक्षिकप्रतिक्रमणमपि चतुर्दश्यामेव युज्यते ? मैवम्, तदभिप्रायापरिज्ञानात्, यतो दशा-श्रुतस्कन्धसूत्रे पञ्चदशायाम्, तदूर्णौ च पाक्षिकशब्दस्य चतुर्दशीतः पार्थक्येन भणनात्, तथाहि—

‘पक्खिअपोसहिपसु समाहि पचाण ति’ सूत्र । चूर्णिर्यथा—“पक्खिअ पक्खिअमेव पक्खिअ पौसहो पक्खिअपोसहो वा चावइसी अट्टमीसु वा समाहिपचाण” । अत्र यदि ‘पक्खिअ’शब्देन चतुर्दशी गृहीता अभविष्यत् तदा पार्थक्येन चतु- र्दशीग्रहणं नाऽकारिष्यत् व्यर्थत्वात्, तस्मात् ‘पक्खिअ’शब्देन पञ्चदश्यामेव, तत्र पाक्षिके पौषध उपवासासञ्चतुर्दश्यामष्टम्या वेति ॥ १३ ॥ पुनर्यवहारसूत्रदशमोद्देशके, (४३ पत्रे) तथाहि—“पक्खिअपोसहिपसु कारयति तव सय, करोति च । मिक्खायरिए तथा निज्जुजति पर सय था वी ॥ ३०८ ॥ व्याख्या—पाक्षिके अर्धमासपर्वणि पौषधिके च अष्टम्यादिदु पर्वसु पर तपः कारयति स्वथमपि करोति च ॥ १४ ॥ एवं आषड्यकचूर्णौ अपि, (उक्त० ३०४ पत्रे) तथाहि—“सबेसु कालप-

वेष्टु पत्स्यो जिणमए तहा जोगो । अट्टमी पन्नरसीसुय, निअमेण ह्विज्ज पोसहिओ ॥ १ ॥” पुन तत्रैव “घटइसिअडुमि-
 पुण्णमासिणीसु पखिपुअ पोसह सम्म अणुपालइ” इति ॥ १५ ॥ कल्पसूत्रे (३५ पत्रे), यथा “नवमछई नवलेच्छई कासीको-
 सलगा अट्टारस वि गणरायाणो अमावसाए पारामोय पोसहोववास पट्टयिसु” इति, पुनरपि श्रीबृहत्तच्छाधीश्वरश्रीसर्वदेव-
 सुरिशिष्यविनयचन्द्रोपाध्यायशिष्यमुनिचन्द्रेण अण्विमुनिरुद्र ११७४ वें विरचिताया श्रीरपदेशपदवृत्त्या (५३ पत्रे)
 कृष्णपक्षो अमावास्यापर्यन्तः शुक्लपक्षश्च पौर्णमासीपर्यन्त मोक्षः, तथाहि-

“इह चन्द्रमासस्य द्वौ पक्षौ-तत्र आद्यः कृष्णो द्वितीयश्च शुक्लः, तत्र च कृष्णपक्षो अमावास्यापर्यन्तः शुक्लश्च पौर्णमासी
 परिनिष्ठितः । एव च अमावास्या पक्षसधितया व्ययद्वियते । पौर्णमासी च माससन्धितया, ततो अमावास्या इव सधिः
 अमावास्यासन्धिः, अत्रेतनपक्षाल्यन्तसन्निधानलक्षण तस्मिन् समाप्त इति योग ॥ १७ ॥ इत्यादिसिद्धान्ताक्षरैः पञ्चदश्या
 एव पक्षस्य पूर्तिप्रतिपादनात् पञ्चदश्यां एव पाक्षिकप्रतिक्रमण युक्तं, प्रयोगश्च पञ्चदश्या एव पाक्षिकप्रतिक्रमण सम्पूर्ण
 पक्षत्वात्, यत्र न सम्पूर्णं पक्षः, तत्र न पाक्षिकप्रतिक्रमण, यथा द्वादश्या सम्पूर्णपक्षो न भवति, न अय अनुष्ण तेजोऽव-
 यवी इत्यादिषत् प्रत्यक्षविरुद्धः, पञ्चदश्या एव पाक्षिकप्रतिक्रमणस्य आगमे दृश्यमानत्वात् नाऽस्ति सर्वत्र इत्यादिवत्
 पञ्चदश्या पाक्षिकप्रतिक्रमणं, अय पक्षः आगमविरुद्धः नाऽस्ति इति उक्ते कोऽपि प्राह—अहो ! आगमविरुद्धोऽयं पक्षः,
 यतः—आगमे चतुर्दश्या पाक्षिकशब्दस्य प्ररूपणात्, यतः श्रीव्यवहारवृत्तिकारः श्रीमलयगिरिः—पाक्षिक कृष्णचतुर्दशीरूप

प्रोक्तवान्, नैष, सम्यग् परिज्ञानाभावात्, तथाहि-न तत्र पाक्षिकप्रतिक्रमणाधिकारं विन्दु विद्यासाधनविचार एव,
तथाहि-(पृष्ठविभागे ४५ पत्रे)

“विष्णुं परिवामी, पक्षे यदिति (वेति) आयरिया । मासद्वयसिद्धिः, एव पुन होइ मज्ज तु ॥२५१॥ पक्वस्त
अष्टमी लक्ष्म, मासस्तय पक्वित्वं सुणोयं । अक्षपि होइ एव, उवराओ चदसूराण ॥२५२॥” व्याख्या-आचार्योः परंणि परंणि
विद्यानां परिपाटीः ददति, विद्याः परावर्तन्ते इति भावः, अयं परं किमुच्यते ? तत् आह-मासार्धमासयोः मध्य पुन परं भवति,
एतदेवाऽऽह-अर्धमासस्य पक्षात्मकस्य मध्यं अष्टमी सा लक्ष्म परं, मासस्य मध्य पाक्षिक पक्षेण निर्वृत्तं ज्ञातव्यं, तच्च कृष्णच-
तुर्दशीरूप अवसातम्, तत्र प्रायो विद्यासाधनोपचारभावात् “बहुलादिका मासा” इति वचनाच्च, न केवल एतदेव परं विन्दु
अन्यदपि परं भवति, यत्र उपरागो ग्रहण चन्द्रसूर्ययोः, एतेषु च परंषु विद्यासाधनप्रवृत्ते ॥ २५१ ॥ २५२ ॥ अत्र सूत्र-
कारेण चतुर्दश्या नामाऽपि न गृहीत । वृष्णिकारेण-‘कृष्णपक्षस्त चतुर्दशी ए विद्यासाधनोपचारो ।’ इत्यादिभिः अक्षरेः
तच्च ‘कृष्णचतुर्दशीरूप’ इत्याद्यक्षरैः वृष्णिकारेणाऽपि विद्यासाधन लक्ष्म, न पाक्षिकप्रतिक्रमण, तच्च पाक्षिक कृष्णचतुर्दशी-
रूप प्रोक्तं मलयगिरिणा तदभिप्रायं न जानीम, तत्र कथं आगमविरोध ? अथ यदि कृष्णचतुर्दश्या एव पाक्षिक तदा
एकस्या चतुर्दश्या पक्षो द्वितीयचतुर्दश्यां मासः, एव च कृते मासस्य मध्य पाक्षिक भवति, परन्तु पूर्वोक्तपक्षस्य मध्यं
अष्टमी न भवति ‘बहुलादिका मासा’ इत्यपि विरुद्धेति, किंच विशेषणं व्ययच्छेदक इति कृत्वा तच्च कृष्णचतुर्दशीरूपं,
एतद्वदेन चतुर्दश्यां पाक्षिकं कुर्वाणेन मासे मासे पाक्षिकप्रतिक्रमणं कर्तव्यं भाद्रपदशुक्लपञ्चम्यां एव पर्युषणाप्रतिक्रमण-

घट्, यथा पर्युपणाप्रतिक्रमणस्य सांवत्सरिकं नाम तथा पाक्षिकप्रतिक्रमणस्याऽपि मासिक इति नाम युक्तं परन्तु तथा न इत्यते, तेन चतुर्वर्ष्या पाक्षिकप्रतिक्रमण इति षड्वां स्थाने महान् विरोधः, तेन च पञ्चदश्या एव पाक्षिकप्रतिक्रमणं प्रतिपद्यन्, येन न सिद्धान्ताविशालैः सम विरोधः, अन्यथा पदे पदे विरोधो भावी, तथा आलोचनाऽपि च पञ्चदश्यां न निषिद्धा, यदुक्तं व्ययहारभाष्ये—(द्वितीयविभागे ४० पत्रे)

“पश्चिङ्कुहेलगदिवसे, षष्ठेष्वा अट्टमिं च नवमिं च । छट्टिं च चत्वारिंशं च चारिंशं तुण्णपि पक्खाणं ॥ भा० १२६ ॥” एतेनानाना तत्र पाक्षिकप्रतिक्रमणं घटते ? इति चेत् तर्हि चतुर्वर्ष्या अपि आलोचना निषिद्धा, यदुक्तं श्रीआचर्यके—(४७१ पत्रे)

“घावदसिं पण्णरसिं च वज्जिष्वा अट्टमिं च नवमिं च । छट्टिं च चत्वारिंशं च तुण्हपि पक्खाण ॥ १ ॥” पर एतदालोचना-न्तरं अपेक्ष्य भविष्यति, यदुक्तं श्रीपर्युपणाकल्पे—‘पक्खि आ आरोवणा’ पक्षे पक्षे आलोचना ग्राह्या, तेन पञ्चदश्यामेव आलोचना आदाय तत्रैव प्रतिक्रमण विधेय नाऽत्र कोऽपि दोषः, आवश्यकचूर्णौ (११३ पत्रे) तथा ‘ततो सागरचंदो कमलामेलाय सामिसगासे घम्म सोऊण गहिवाणुबयाणि सावगाणि सबुच्चाणि, तओ सागरचंदो अट्टमीचवइसीसु सुण्णघरे सुसायेसु वा एगराइम्म पडिम ठाइ” इत्याद्यनेकालापकैः नानासिद्धान्तोक्तैः अष्टम्या चतुर्वर्ष्या उपवासादि कृत्य उक्तमस्ति, यदि तरपाक्षिककृत्यं इति कृत्वा चतुर्वर्ष्यां पाक्षिकप्रतिक्रमणं स्थाप्यन्ते तथा अष्टम्या अपि पाक्षिकप्रतिक्रमणं कर्तव्यं स्यात्, प्रयोगश्च अष्टम्यादि अपि पाक्षिकप्रतिक्रमणं तत्राऽपि पाक्षिककृत्यस्य क्रियमाणत्वात् यत्र यत्र पाक्षिककृत्यं क्रियते तत्र तत्र पाक्षिक-

प्रोक्तवान्, नैवं, सम्यग् परिज्ञानाभावात्, तथाहि-न तत्र पाक्षिकप्रतिक्रमणाधिहारं विन्दु विद्यासाधनविचार एव,
 तथाहि-(पद्यविभागे ४५ पत्रे)

“विष्णुाणं परिवाही, पक्षे पक्षे य दिति (वेति) आयरिया । मासद्वमासिबाण, पयं पुण होइ मज्ज तु ॥२५१॥ परम्परा
 अट्टमी खलु, मासस्य य पक्खिअ मुणेयवं । अन्नपि होइ पव, उवराओ चदसुराणं ॥२५२॥” व्याख्या-आचार्योः पमणि पर्णि
 विद्याना परिपाटीः ददति, विद्याः परावर्तन्ते इति भावः, अथ पर्वं किमुच्यते ? तत् आह-मासार्धमासयोः मध्य पुन पयं भवति,
 एतदेवाऽऽह-अर्धमासस्य पञ्चाल्मकस्य मध्य अष्टमी सा खलु पर्वं, मासस्य मध्य पाक्षिक पक्षेण निर्युत्त ज्ञातव्य, तद्य कृष्णप-
 तुर्वशीरूप अवसातव्यं, तत्र प्रायो विद्यासाधनोपचारभावात् “बहुलादिका मासा” इति वचनाच्च, न केवल एतदेव पर्वं विन्दु
 अन्यदपि पर्वं भवति, यत्र उपरागो ग्रहण चन्द्रसूर्ययो, एतेषु च पर्वसु विद्यासाधनप्रवृत्ते ॥ २५१ ॥ २५२ ॥ १८ ॥ अत्र सूत्र-
 कारेण चतुर्वश्या नामाऽपि न गृहीत । चूर्णिकारेण-‘कण्ठपक्वस्व चतुर्वशीरु विजासाहणोपयारो ।’ इत्यादिभि अवरोः
 तद्य ‘कृष्णचतुर्वशीरुप’ इत्याद्यध्वरोः वृत्तिकारेणाऽपि विद्यासाधन उक्तं, न पाक्षिकप्रतिक्रमण, तद्य पाक्षिक कृष्णचतुर्वशी-
 रूपं प्रोक्त मलयगिरिणा तदभिप्राय न जानीमः, तत कथ आगमविरोधः ? अथ यदि कृष्णचतुर्वश्या एव पाक्षिक तदा
 पक्षस्या चतुर्वश्यां पक्षो द्वितीयचतुर्वश्यां मासः, एव च कृते मासस्य मध्य पाक्षिक भवति, परन्तु पूर्वोक्तपक्षस्य मध्यं
 अष्टमी न भवति ‘बहुलादिका मासा’ इत्यपि विरुध्येत, किंच विशेषणं व्यवच्छेदक इति कृत्वा तद्य कृष्णचतुर्वशीरुपं,
 एतद्वच्छेन चतुर्वश्या पाक्षिकं कुर्वाणेन मासे मासे पाक्षिकप्रतिक्रमणं कर्तव्यं मात्रपवशुक्लपञ्चम्या एव पद्युषणाप्रतिक्रमण-

पूजा तबो नाम, पयटो तस्य कसवो” ॥ ८३ ॥ इति । पुन -‘नयरम्मि घरावासे’ इत्यादि कालिकाचार्यकथाया पद्म-
 आश्रमप्रमाणगाथाया अङ्काष्टक १३८९ वर्ये श्रीधर्मप्रभसूरिकृताया, तथाहि-

“आयरणा वि ढु पञ्जो-सविअब तो निवो भणइ तुटो । मयव ! अणुगाहिर ह, ज महे अतेचरीण तु ॥ ४२ ॥

“पक्खोववासपारण-दिवसमि भचमेसणासुद्ध । साहूणुत्तरपारण-दिवसमि भविस्सए बहुअ ॥ ४३ ॥” इति ॥

ननु-यदि पञ्चदश्यां पाक्खिक्कप्रतिकम्मण आसीत्, तदा कथं साग्रत चतुर्दश्या विधीयते ? उच्यते-श्रीकालिकाचार्ये

आधीर्णत्वात्, यदुक्तं ठाणावृत्तौ श्रीहेमाचार्यगुरुश्रीदेवचन्द्रसूरिभिः । तथाहि-

“एव च कारणे ण कालगायरिएहिं चरथीए पञ्जोसवण पवत्तिअ, समत्यसघेण य अणुमब्बिअ, तवसेण य पक्खिअईणि
 चरइसीए आयरियाणि, अक्खहा आगसुत्ताणि पुण्णिमाए’त्ति ।” एव श्रीकालिकाचार्यकथाया अतिजीर्णया ३६९ श्लोक-

मिताया अपि उक्तं, तथाहि-

“राइणा भणिअ-जइ एव तो चरथीए भयतु, सूरिहिं भणिअ-एव होच नल्लि अणत्थो सो भणिअमागमे “आ-
 येरेणा वि पञ्जोसविअब”मिति तवो हरिसवसुफुल्लोअणेण जपिअ राइणा मयव ! महापसाओ महतो अग्घाणम-
 णुगाहो जवो मम अतेचरिआण पक्खोववासपारणए साहूण उत्तरपारणय भविस्सइ, तओ गिहे गतूण समाइडुवाओ
 अतेचरिआओ तुम्हाण ममावसाए उववासो होही पारणेअ साहूण उत्तरपारणय भविस्सइ, ता तत्थ अहा पवत्तेहिं
 भचपाणेहिं साहुणो पडिलामेह, जवो भणिअमागमे-“पहसवतगिलाणमि अ, आगमगहणे अ लोअकरणे अ । उत्तर-

प्रतिक्रमण, यथा चतुर्दश्या तथा यथा अष्टम्या न भवति तथा चतुर्दश्या अपि मा भवतु, किंच चतुर्दश्या पाक्षिकप्रतिक्रमण अङ्गीकुर्वता सूत्रोक्ता पूर्णिमां विहाय चतुर्मासिक अपि तत्र एव प्रतिक्रमणीय, यत चतुर्मासिके अष्टौ पक्षा भवन्ति ते च तन्मते चतुर्दश्यां एव पूर्णतां अगच्छन्, पाक्षिकस्य तत्र एव करणत्वात्, अयं चतुर्मासिकसवन्धी पक्ष प्रतिपद आरभ्यते पाक्षिकसवन्धी तु अन्यत एव इति चेत् तर्हि कोऽयं अर्धजरतीन्यायः ? तथा च सति महान् सूत्रविरोधः तत्र ईदृग् अर्थस्य अवर्णनात् न युक्त एव, ततश्च कृष्णचतुर्दशीरूप इति चेत् तर्हि सकलमपि पूर्वोक्त द्रूपणकदम्बक तत्पञ्चाङ्गम अनुधावति, किंच एवं चतुर्दश्यां पाक्षिकप्रतिक्रमण कुर्वता पूर्णमास्या चतुर्मासिक आचरता चतुर्मासिकसवन्धि तपो धाच्यते स्थानाऽनवासे पाक्षिकचतुर्मासिकयोः मध्य दिनाभावात्, ननु किमर्थं तद्दिन ईक्षते ? उच्यते—पाक्षिके चतुर्थस्य करणात्, चतुर्मासिके पक्षसंभवात् मध्यं दिन अन्तरेण तच्च न घटते, तस्मात् युक्त्याऽपि पाक्षिक पञ्चदश्या एव युज्यते, पुनरपि प्रयोगो न चतुर्दश्या पाक्षिकप्रतिक्रमणं अपूर्णपक्षत्वात्, यत्र यत्र असपूर्णं पक्षत्व तत्र तत्र न पाक्षिकप्रतिक्रमण यथा दशम्या, किंच श्रीमन्नलिकाचार्यकथायां श्रतगाथाप्रमाणाय श्रीभाषदेवसूरिकृताया पक्षोपवासपारणे साधूना अप्त-
मोत्तरपारणस्य प्रोक्तत्वात् पाक्षिक पर्व पञ्चदश्या एव आगत, तथाहि—

“मम अवेचरी पक्षलोपवासपारणपञ्चमो । साहूण फासुहं भक्तं, दोषी चत्तरवारणे ॥ ८१ ॥ एव पर्वं चत्तर्थीय, कय कालगसूरिणा । एअ पञ्जोसवणाकप्प, सबसंधेण मन्निअ ॥ ८२ ॥ साहू पूआरओ लोओ, जाओ तप्पन्निअ तओ । साहू

सारोद्धारसूत्रदृष्टयोः (पद्मत्रिंशदधुपरशततमद्वारे (२५५ पत्रे) स्वकायपरकायशब्दोपहत प्रासुक जलं साधुना प्रहणोचित
प्रत्यपादि, तथाहि-

“चसिणोदग तिवसु-कलिम फासुअजल च अइ कप्प । नवरि गिलाणाइकए, पहरतिगोवरिवि धरिअव ॥ ८८१ ॥
जायइ सचिसया से, गिम्हम्मि पहरपचगस्तुवरि ॥ चरपहरवरिं ससिरे, वासासु पुणो तिपहरवरिं ॥ ८८२ ॥

त्रिभिर्दण्डैः-रत्कालैः उत्कलित-आवृष यदुष्णोदकं, तथा यत् प्रासुक स्वकायपरकायशब्दोपहतत्वेनाऽचिचीभूत
जल तदेव यतीना कल्प्य-ग्रहीतु उचित, इह किल प्रथमे दण्डे जायमाने कश्चित् परिणमति कश्चिन्न इति मिश्रः १,
द्वितीये प्रभूतः परिणमति स्त्रोकोऽवतिष्ठते २, तृतीये तु सर्वोऽपि अप्कायोऽचिची भवतीति दण्डत्रयग्रहण, इदं च
सर्वमपि प्रहरत्रयमध्ये एव उपमोक्तव्य, प्रहरत्रयादूर्ध्वं पुनः कालातिक्रान्तदोषसम्भवेन उपभोगानर्हत्वात् न धारणीयं, नवर
केवलं ग्लानादिकृते ग्लानवृद्धाना अर्थाय प्रहरत्रिकादपि ऊर्ध्वं धर्त्तव्य, -॥ ८८१ ॥ ‘जायइ’ इत्यादि गाहा । जायते=भवति
सचिसता ‘से’सि, तस्य उष्णोदकस्य प्रासुकजलस्य वा ग्लानाद्यर्थं घृतस्य ‘ग्रीष्मे’ उष्णकाले प्रहरपञ्चकस्योपरि-प्रहरपञ्च-
कादूर्ध्वं कालस्याऽतिरूक्षत्वात् चिरेण एव जीवससकिसम्भावात्, तथा शिशिरे=शीतकाले कालस्य क्षिग्धत्वात् प्रहरचतु-
ष्टयादूर्ध्वं सचिसता भवति, “घर्षासु” वर्षाकाले पुनः कालस्याऽतिक्षिग्धत्वात् प्रासुकीभूतमपि जल मूयं प्रहरत्रयादूर्ध्वं
सचिचीभवति, तदूर्ध्वमपि यदि ध्रियते तदा क्षारः प्रक्षेपणीयः-सर्जिकादिकं क्षेप्तव्य, येन मूयः सचित्त न भवतीति
॥ ८८२ ॥ इति ॥ ४ ॥

पौष्यां (१४४ पत्रे) श्रीजिनप्रमसूरिभिः 'सुद्धविअह'त्ति, शुद्धविकटं सप्पणोदक १ वर्णान्तरादिप्राप्त शुद्धजल २ चेति, वर्णान्तरादिप्राप्तजलस्य प्राणत्वेन उक्तत्वात् । न च वाच्य श्रीजिनप्रमसूरिभि कस्य ग्रन्थस्य सम्मत्या व्याख्येय व्यघा-
मीति । श्रीकुलमण्डनसूरिकृतायां श्रीकल्पसूत्रावधूणौ तथैव व्याख्यानात्, तथाहि—

“वासावास पञ्जोसविअस्स अट्टममत्तिअस्स मिक्खुस्स कप्पति तत्रो पाणगाइ पडिगाहिच्चप, त जहा-आयामे वा १ सो-
वीरे वा २ सुद्धविअहे वा ३ । अत्र 'सुद्धविअह'त्ति, शुद्धविकट सप्पणोदक १ वर्णान्तरादिप्राप्त शुद्धजल २ चेत्यादि ॥ १ ॥

एवमेव श्रीयतिदिनधर्यासूत्रवृत्तयोरपि (६५ पत्रे) । तथाहि—

“निण्हज्ज आरनालं आधिलघोवणतिदहवक्कल्लम । वर्णतराइपत्त, फासुवत्तल्लिपि तदभावे ॥ १०२ ॥ व्याख्या-पि-
ण्ढग्रहणसमये साधुः आरनाल=अवश्रावण गृहीयात् १ आग्निर्ल=काञ्चिक २ तन्दुलादिघावनजल ३ त्रिदण्डोत्कलित
सप्पणोदक ४ वर्णान्तरादिप्राप्त अन्यत् प्राप्तुकञ्जलमपि ५ गृहीयादिति योगः, पर तदभावे-तस्य सप्पणोदकस्याऽप्राप्तौ
यदाहुः,—“उत्सेइम १ ससेइम २ तंसुल ३ तिल ४ तुस ५ अवोदगा ६ ऽऽयाम ७ । सोवीर ८ सुद्धविअह ९ अवह १० अना-
हय ११ कविट्ट १२ ॥ १ ॥ मावलिग १३ दक्खा १४ दाळिम १५ खजूर १६ नालियर १७ कयर १८ वयरफल १९ ।
आमलय २० पिचापाणगाइ २१ पढमगमणिआइ ॥ २ ॥

पुनः श्रीआचार्यवृत्तौ शब्दपरिशाऽध्ययने तृतीयोद्देशके (४२ पत्रे), तथाहि—

अतो यद्वाग्दशसम्पर्कात् परिणामान्तरापन्नं वर्णादिभिः तत् अचिच्च साधुपरिभोगाय कल्पते इति ॥ ३ ॥ एव प्रवचन-

पुनः निशीथभाव्यचूर्णिर्यथा—‘फासुअमुवग’ति जं बुतं तस्स इमा वक्खा—“तुबरे कले अ पत्ते रुक्खसिलो तुप्पमइणा-
ईसु ।” इत्यादि । तुबरसदो रुक्खसदे संबद्धो तुबरः-दृक्षः, सो अ समूलपत्तपुष्फफलो जम्मि उदगे पडिओ तेण परिणा-
मिअं धिप्पइ, अहवा तुबरफला इरीतक्यादयः तुबरपत्राः पलाशपत्रादयः ‘रुक्ख’सि-रुक्खकोटरे कडुफलपत्तपरिणा-
मिअ धिप्पइ‘सिल’सि, कचिच्छिलाया अनन्तर रुक्खछल्ली कुट्टिआ तम्मि अ सठिअ उदगं त परिणामिअ धिप्पइ जस्य
वा सिलाए तुप्परिणामिअ उदग त धिप्पइ, “तुप्पो” पुण मयगकलेवरयसा भण्णइ, “मइणाइसु” हस्त्यादिमदित
आविसदो हस्त्यादिकमर्दने इत्यादि । एव पिण्डनियुक्तिवृत्त्योरपि । तथाहि—

“दवओ परिणओ तिल्लतूबराईहिं दवेहिं ।” विभीतकादिकपायद्रव्ये अपि मिश्रोदकानि वर्णा(दी)नि परिणतानि
प्राप्तुकानि, अत्र आदिशब्दाषु यथासम्भव वर्णाविपरिणामहेतूनि गोमयरक्षादिद्रव्याणि सर्वाणि ज्ञेयानि, । पुन ओप-
नियुक्ती (१३१ पत्रे), तथाहि—

“सीउणहखारखत्ते, अग्गी लोणूसअविले नेहे । वफत्तजोणिएण, पओयण वेणिम हेति ॥ ३४६ ॥

एतद्बुत्ति—“सीउण्हा”—पसिद्धा, “खारो”—तिलकरीरखाराई, रस-उफारडिआ कयवरो, अग्गीलोणा पग्गिआओ गो
पहुखारदल, अविल-सोयीराई, ‘नेहो’-तिह्वयवसाई, एएहिं जो परिणओ’ इति । पुन निशीथभाष्ये यथा—

“सीएअरफासु चउहा, दवे ससट्टमीसग खित्त । काले पोरसि परओ, वण्णाई परिणयं भाये ॥ १ ॥” इति, एव पग्गो-

पुनरपि सुविहितसाधूनां पानीयत्रिकग्रहणे कषायद्रव्यमिश्रितपानीयस्य ग्रहीतुं कल्पत्वेन उक्तत्वात्, तथाहि—

“अमृजल १ उण्ह वा २ कसायदबेहिं मीसिअ वावि ३। कप्पइ अईण नऽण्ण, सुविहिअ कप्पट्टिआण च ॥ २ ॥” इति

॥ ५ ॥ पुनः वर्णगन्धरसस्पर्शैः परिणत पानीयं प्रासुक संयतो गृहीयाद् इति विधिवादेनाऽपि प्रोक्तत्वात्, तथाहि—

“घण्णरस-गघण्णं, परिणय फरसेण वा । अनीवं फासुअ नच्चा, पडिगाहेज्ज सअए ॥ १ ॥” इति ॥ ६ ॥

ननु-वर्णान्तरप्राप्तपानीय साधूना योग्य च सम्मत्या दर्शित तत्तयैव, पर कै द्रव्यै केन च विधिना प्रासुक तत् स्यात्, केतु च ग्रन्थेषु प्रोक्तम् ? इत्याह—श्रीबृहत्कल्पभाष्ये, तथाहि—

“घण्णरसगघफासा, अह वषे अम्मि उक्कठा व्रुति । तह तह चिर न चिट्ठइ, अघुमेघु सुमेघु कालेण ॥ १ ॥”
व्याख्या—यस्मिन् द्रव्ये यथा वर्णरसगन्धस्पर्शा उक्तता-उक्ततरा भवन्ति, तथा तथा तेन तेन द्रव्येण सह मिश्रित उदक चिर न तिष्ठति, क्षिप्रं क्षिप्रतर परिणमति, किं अविशेषेण ? न इत्याह—येऽशुभा वर्णादय उक्तता तेषु एव क्षिप्र परिणमति, ये तु शुभा वर्णादयः तेषु उक्तेषु कालेन परिणमते चिरादित्यर्थ, अत्रैव निर्दर्शनमाह—“जो चदणे कटुरसो, ससट्ठजलेण दूसेणा जाओ । सो सट्ठ दगत्स सत्थ, फासो उ उवगहं कुणइ ॥ १ ॥” व्याख्या—इह तन्बुलोदक चन्दनेन काऽपि मिश्रित तत्र चन्दनस्य यः कटुको रसः स तन्बुलोदकस्य शब्द, पर यः स्पर्शः शीतलः स जलस्योपग्रह करोति इति इत्याऽचिरेण तत्परिणमति, एव संसृष्टजलस्यापि या दूषणा आम्लरसता सा उदकस्य शब्द, स्पर्शस्तु शीतलत्वाद् उपग्रहकारी अतः चिरेण परिणमति, इति ॥

श्राद्धाः प्राय उष्णोदकं न पिबन्ति, तत्रापि त्रिवृण्डोत्कलितमेव कल्पते, नाऽन्यथा, तादृशं तु प्रायशो दुर्लभं साधूनुद्दिश्य क्रियमाणं तु आधाकर्मदोषभाक् भवति, सति च तस्मिन् द्वयोरपि दातृग्रहीत्रो अहिताय अत्यायुष्याय च भवति, कसे-
ल्लकम्पासुकनीरं तु आत्मना गच्छे श्राद्धा विशेषतः श्राद्धिकाश्च पिबन्ति, तैस्तु तत् स्वार्थं क्रियमाणमस्ति, तन्मध्ये साधु-
भिरपि यतनया गृह्यमाणं न दोषाय स्यात्, ततः सिद्धान्तमूलत्वेन गच्छपरम्परया च कसेल्लकम्पासुकपानीयं गृह्यते इति ॥ ९ ॥

॥ इति कसेल्लकपानीयविचारः (अधिकारः) ॥ ९ ॥

ननु-श्रीस्वतरगच्छीयाः श्राद्धा आषाम्ले द्रव्यद्वयं गृह्णन्ति, नाऽधिकं, तत्किम् ? उच्यते-श्रीमज्जिनवल्लमसूरिशिष्य-
श्रीजिनदत्तसूरिभिः सन्वेहदोलावलीसूत्रे (११६ पत्रे) द्रव्यद्वयस्य एव प्रतिपादितत्वात्, तथाहि-

“निहिणो इह विहि आयं विलस्स कप्पति तुल्लि दवाइ । एगं समुच्चिअमल्ल, वीअ पुण फासुअ नीरं ॥ १०४ ॥” इति ॥
अत्र उचितं अपि नीरमेव, न तु काञ्चिका १ अवस्रवणं २ तर्के ३ झुरसादीनि ४ तेया हि पानकाहारत्वेऽपि शुद्ध्य-
हेतुत्वेन आचमनादिकार्यस्य अनर्हत्वात्, अत एव प्रत्याख्यानचूर्णावपि जलमेव उक्तं । तथाहि-

“जावइअ उवजुअइ, तावइअ मायणे गहेऊणं । जलविब्बुड काठ, मुत्तव एस इत्थं विही ॥ १ ॥

एवं द्रव्यद्वयातिरिक्तद्रव्यनिषेधः श्रीजिनपतिसूरिभिरपि सामाचारीमध्ये २५ लिखितः ॥ १ ॥ तथाहि-

“आयविले पप्पह १ धुग्घरिआ २ वेढमिआ ३ इडुरिआ ४ तक्काइ ५ निसेहो चि ॥२॥ पुनः जीर्णपुस्तकेषु अपि आषाम्ल-

प्रत्याख्यानपाठे-“सूरे उगए पुरिमह पच्चक्खामि विविह चवविहं पि आहार असण पाणं साइमं साइमं अन्नत्थणाभोगेण

कपानीय प्रासुकत्वेन तपागच्छेशरीरविजयसूरि-असादीकृतप्रश्नोत्तरसमुच्चये तच्छिष्य ५० कीर्त्तिविजयगणिसमुच्चिते ५० अगमालगणिकृतत्रयोदशप्रश्नेऽपि (३६ पत्रे) प्रोक्त, तथाहि-

वर्णान्तरप्राप्त कसेहकनीर प्रासुक भवति न वा ? तत्रोत्तर-वर्णान्तरप्राप्त कसेहकनीर प्रासुकं भवति पर आत्मीयबुद्धेः अनाचीर्ण इति ज्ञेय, एवं पुनस्तत्रैव ग्रन्थे ह्रीपवन्दरसङ्कृत १५ प्रश्नेऽपि (८४ पत्रे), तथाहि-मतान्तरीयस्य कदाचित्पुवासादिप्रत्याख्यानं कथ्यते, तत्र 'पाणस्से'स्युच्चारणमात्रित्य किं विधेय ?, यतस्तस्य कसेहकादिपानीयपाने कथं तत्यालनं भवतीति ? तत्रोत्तरम्-अत्र मतान्तरीयस्य प्रत्याख्यानकरणे 'पाणस्से'स्युच्चारणे स यदि कसेहकादिपानीयं पिबति तदा प्रत्याख्यानभङ्गो ज्ञातो नाऽस्ति, यतः कसेहकक्षेपेऽपि पानीयं प्रासुकं भवति, पर आत्मना नाऽस्तीति नो गृह्यते इति । ननु-त्रिविधाहारप्रत्याख्याने कसेहकस्य स्वादिमत्वात् कथं न प्रत्याख्यानभङ्गः ?, उपवासप्रत्याख्याने च कथं न द्रव्यद्वयापसिर्भवेद् ? उच्यते-कसेहकस्वादो हि तथा नीरेण सम तदारमना परिणतो यथा न नीरात्पृथग्भूतो ज्ञायते, अतो न प्रत्याख्यानभङ्गो नाऽपि च द्रव्यद्वयापसिः, एव येषां सम्प्रदाये त्रिफलापानीयं पीयमानमस्ति तैरपि यद्यपि हरी-तकीविभीतके स्वादिने आमलकाद्य अग्राने, तथापि तन्मिश्रितोदकपानेन त्रिविधाहारप्रत्याख्यानभङ्गो मन्यते, नापि उपवासप्रत्याख्याने द्रव्यप्रयणना, अन्यथा प्रत्याख्यानभङ्गः सम्पद्येत इति ॥

ननु-पूर्वमुष्णोदकाभावे वर्णान्तरप्राप्तपानीयग्रहणं उपविष्ट, साम्प्रतं तु वर्णान्तरप्राप्तमेव प्रासुकोदकं गृह्यते तत्किमिति ? उच्यते-नाऽस्माभिः एकान्तेन कसेहकाप्रासुकपानीयमेव गृह्यते, किन्तु उष्णोदकमपि गृह्यते, पर साम्प्रतं

आज्ञाः प्राय उष्णोदकं न पिबन्ति, तथापि त्रिवण्डोत्कलितमेष कल्पते, नाऽन्यथा, तादृशं तु मायशो पुल्लं साधुनुदिश्य
 क्रियमाणं तु आधाकर्मदोषमाह भवति, सति च तस्मिन् द्वयोरपि दातृमहीनोः अपिताय अत्पायुष्याय च भवति, कसे-
 लक्यासुकनीरं तु आत्मनां गच्छे आह्ला विशेषतः श्राद्धिकाश्च पिबन्ति, तैस्तु तत् स्वार्थं क्रियमाणमस्ति, तन्मन्त्रे साधु-
 भिरपि यथनया शुद्धमाणं न दोषाय स्यात्, ततः सिद्धान्तमूलत्वेन गच्छपरम्परया च करोतकप्राप्तुक्तानीयं युगते प्रति ॥ ९ ॥

॥ इति कसेलकपानीयविचार (अधिकारः) ॥ ९ ॥

ननु-श्रीस्वरतरगच्छीयाः श्राद्धा आचाम्ले द्रव्यद्वयं गृह्णन्ति, नाऽधिक, तत्किम् ? उच्यते-श्रीमज्जिपातागयुरिषिध्या-
 श्रीजिनदत्तसूरिभिः सन्देहदोलावलीसूत्रे (११६ पत्रे) द्रव्यद्वयस्य एव प्रतिपादितत्वात्, तथापि-

“निहिणो इह विहि आयं चिलस्स कप्पति दुस्सि दघाइ । एगं समुच्चिजसलं, वीगं पुण फाएगं नीरं ॥ १०॥ ” प्रति ॥

अत्र उचितं अपि नीरमेव, न तु काञ्जिका १ अवस्रवण २ तर्के ३ धुरसायीनि ४ तेषां हि पानकापारलेऽणि प्रज्ज-
 हेतुत्वेन आचमनादिकार्यस्य अनर्हत्वात्, अत एव मत्याख्यानचूर्णापि जलमेव उक्तं । तथापि-

“जावइअ उवजुज्जाइ, तावइअ भायणे गहेज्जण । जलविब्बुट कावं, गुत्तावं एत इथ विधी ॥ १ ॥
 एव द्रव्यद्वयातिरिक्तद्रव्यनिषेधं श्रीजिनपतिघूरिभिरपि सामाचारीगणे २५ उच्यते ॥ १ ॥ तथापि-

“आयविले पप्पठ १ धुग्घरिगा २ वेढमिगा ३ इधुरिगा ४ तफाए ५ निरेयो ति ॥२॥ पुनः जीर्णपुत्तणेण ७णि आचारात्
 प्रत्याख्यानपाठे-“सूरे उग्गाए पुरिमट पच्चक्खामि तिथिह चडविणं पि आएर अरणे पाणं एाएणं एाएणं अत्तएणाम्भोणं

सहस्रगारेण पञ्चशकलेण दिसामोहेण साधुवयणेण सहस्रगारेण सबसमाहिवृत्तियागारेण आयत्रिल पञ्चस्वामि अन्नत्य-
 णामोगेण सहस्रगारेण लेवाल्लेवेण चक्खित्तविवेगेण गिरुत्थससङ्गेण पारिद्वानियागारेण महत्तरागारेण सपसमाहिवृत्तिया-
 गारेण एकासण पञ्चस्वामि तिविह्वि आहार” इत्यादि, दध्विसए सधनिअमा अन्नत्यणामोगेण सहस्रगारेण महत्तरागा-
 रेण सधसमाहिवृत्तियागारेण वोस्तिरामि” अय पाठ श्रीजेसलमेठमाण्डागारे स० १२१५ लिखितपुस्तिकाया अस्ति ॥ ३ ॥

ननु-मूलग्रन्थे क्वऽपि द्बव्यद्वय प्रतिपादित अस्ति! उच्यते-महानिशीथसूत्रे तच्चूर्णो च “दोहिं दयेहिं आयविलेहिं”
 ॥ ४ ॥ एवं श्रीआवश्यकबृहस्पतौ, तथाहि—“एव जहसे मज्झिमे उक्कोसेऽवि आयविले दयदुगेण सधत्थ भणिअय” । पुन
 अत्राऽयं सूत्रमधिया श्रीहरिभद्रसूरिकृतावश्यकबृहस्पतिः विधारणीया, तत्पाठस्तु (८५५ पत्रे) अयम्—

“एत्थ आयविल च भवति आयविलपाउग च, तत्थोदणे आयविल आयविलपाउग च, आयविला सकूरा, जाणि
 पूरविहाणाणि आयविलपाउगं, तंनुलकणिआउ कुठतो पीट्ट पिहुगा पिट्टपोवलियाओ रालगा भदगादि कुम्मासा पुब
 पाणिण्य कट्टिसति, पक्खा उललीए पीसति, ते तिविहा-सण्हा मज्झिमा थूला, एते आयविल आयविलपाउगणि,
 पुण जे तस्स तुसमीसा कणिआउ ककडुगा य एयमादि, सनुआ जवाण गोधूमाण विहिआण वा, पाउग पुण गोधूम-
 मुज्जिया पिनुगाला य जाव मुज्जिआ जे अ जतएण ण तीरति पीसितु, तस्सेव णिहारे कणिक्कादि वा, एयाणि आय-
 विलपाउगणि, त तिविह्वि पि आयविल तिविह्व उक्कोस १ मज्झिम २ जहण्ण ३ च, दधओ कलमसालिकूरो उक्कोस जं
 वा अस्स पत्थं रुद्ध वा रालओ सामागो वा जहण्णो, सेसा मज्झिमा, ओ सो कलमसालिकूरो सो रस पट्टुच्च तिविह्वो

उक्तोसं ३ तं शेषं त्रिविधं पि आयविलि गिञ्जरागुण पशुष्व त्रिविध उक्तोसो गिञ्जरागुणो, मञ्जिमो जहण्णोत्ति, कलम-
सालिकूरो दधतो उक्तोस, दधं चरत्थरसियण समुत्तिसति, रसओ वि उक्तोस तस्सच्चएणडवि आयामेण उक्तोस रसओ,
गुणतो जहण्ण योवा गिञ्जरति भणित भवति, सो शेष कलमोदणो जदा अक्षेहिं आयामेहिं तदा दयतो उक्तोसो,
रसतो मञ्जिमो, गुणतो वि मञ्जिमो शेष, सो शेष जदा चण्होदएण तदा दधतो उक्तोस, रसतो जहण्ण, गुणओ
मञ्जिम शेष, जेण दधओ उक्तोस न रसओ, इआणिं जे मञ्जिमा ते चाउलोदणा तेन दधओ मञ्जिमा आयविलेण
रसओ उक्तोसा गुणओ मञ्जिमा तहैव च चण्होदएण दधओ मञ्ज, रसओ जहण्ण, गुणओ मञ्ज, मञ्जिम दयति
काऊण, रालगतणकूरा दधओ जहण्ण, आयविलेण रसओ उक्तोस, गुणओ मञ्ज ते चैव आयामेण दधओ जहण्ण,
रसओ मञ्ज, गुणओ मञ्ज, ते चैव चण्होदएण दधओ जहण्ण, रसओ जहण्ण, गुणओ उक्तोस नहुणिञ्जरत्ति भणित
होति, अहवा उक्तोसे तिण्णि विमासा-उक्तोसउक्तोस उक्तोसमञ्जिम उक्तोसजहण्ण कजियआयामउण्होदएहिं जहण्णा
मञ्जिमा उक्तोसा गिञ्जरा, एव तिसु विभासितव ॥ ५ ॥ एव श्रीहरिभद्रसूरिकृतश्रानकधर्मप्रज्ञप्तितृत्ती अपि एतादृश एव
पाठोऽस्ति ॥६॥ तथा-द्वार्धिशत्यभ्यधिकै-कादशवत्सरशतैस्तु विक्रमतः। अकृतैना नमिसाधु, शिष्य श्रीशालिसूरीणाम् ॥१॥
इति प्रशस्तिसम्भावेन ११२२ वर्षे नमिसाधुकृतपद्मावदयकवृत्तौ विशेषो यथा विशेषस्तु कलमशालिचतुर्थरसकाद्युत्कृष्ट
शेषकूरः चतुर्थरसकादिश्च मध्यमः चण्योदकादिश्च जघन्यो गुणतश्च वही निर्जरा उत्कृष्टे मध्यमा मध्यमेऽल्पा च जघन्ये
चेति, एव च स्थिते कलमशालिकूर कलमशालिकञ्जिकेन उत्कृष्ट, उत्कृष्टेन यदा भुज्यते तदा जघन्या=निर्जरा अल्पे-

सहस्रगारेण पञ्चम्रकालेण विसामोहेण साहुवयेण महत्तरागारेण सधसमाहिवस्रियागारेण आयविल पञ्चक्खामि अन्नत्य-
णाभोगेण सहस्रगारेण लेवालेवेणं वक्खित्तविवेगेणं गिहत्थससट्टेण पारिट्ठावणियागारेण महत्तरागारेण सधसमाहिवत्तिया-
गारेण एकासण पञ्चक्खामि तिविहपि आहार” इत्यादि, दधविसप सधनिअमा अन्नत्थणाभोगेण सहस्रगारेण महत्तरागा-
रेण सधसमाहिवत्तियागारेणं वोसिरामि” अय पाठः श्रीजेसलमेरुभाण्डागारे स० १२१५ लिखितपुस्तिकाया अस्ति ॥ ३ ॥

ननु-मूलग्रन्थे क्वऽपि द्वय्यद्वय प्रतिपादित अस्ति? सध्यते-महानिशीथसूत्रे तच्छूर्णौ च “दोहिं दधेहिं आयविलेहिं”
॥ ४ ॥ एवं श्रीआवस्यकष्टुहस्तौ, तथाहि—“एव जहस्रे मज्झिमे उक्कोसेऽवि आयविले दधदुगेण सधत्य भणिअध” । पुन-
अत्राऽर्थे सूक्ष्मधिया श्रीहरिमद्रसूरिकृतावश्यकष्टुहस्तु चि विचारणीया, तत्पाठस्तु (८५५ पत्रे) अयम्-

“एत्य आयविल ष भवति आयविलपात्तग ष, तत्योदणे आयविल आयविलपात्तग ष, आयविला सकूरा, जाणि
कूरविहाणाणि आयविलपात्तग, तंतुलकणिआत्त कुहत्तो पीठ पिठुगा पिठुपोवलयामो रालगा मट्टगादि कुम्मासा पुष
पाणिण कट्टिअति, पच्छा उखलीए पीसंति, ते तिविहा-सण्हा मज्झिमा थूला, एते आयविल आयविलपात्तगणि,
पुण जे तस्स तुसमीसा कणिआत्त कक्कुगा य एवमादि, सत्तुआ अवाणं गोधूमाण विहिआण वा, पात्तग पुण गोधूम
मुज्झिया पिचुगाला य जाव मुंज्झिआ खे अ अत्तएण ण तीरति पीसितु, तस्सेव णिद्धारे कणिक्कादि वा, एयाणि आय-
विलपात्तगणि, त तिविह पि आयविल तिविह उक्कोस १ मज्झिम २ जहण ३ च, दधओ कलमसालिकूरो उक्कोस अं
वा जस्स पत्थं उच्चइ वा रालगो सामागो वा जहणो, सेसा मज्झिमा, जो सो कलमसालिकूरो सो रस पडुच्च तिविधो

उकोसं ३ तं चेव तिविध पि आयविल णिज्जरागुण पडुच्च तिविध उकोसो णिज्जरागुणो, मज्झिमो जहण्णोत्ति, कलम
 सालिकूरो दपतो उकोस, दयं चउत्तरसिएण समुद्धिसति, रसओ धि उकोस तस्सच्चएणडवि आयामेण उकोस रसओ,
 गुणतो जहण्ण घोवा णिज्जरति भणित भवति, सो चेव कलमोदणो जदा अझेहिं आयामेहिं तदा दघतो उकोसो,
 रसतो मज्झिमो, गुणतो वि मज्झिमो चेव, सो चेव जदा उण्होदएण तदा दपतो उकोस, रसतो जहण्ण, गुणओ
 मज्झिम चेव, जेण दघओ उकोस न रसओ, इमाणिं जे मज्झिमा ते षालोदणा तेन दपओ मज्झिमा आयविलेण
 रसओ उकोसा गुणओ मज्झिमा तहेव च उण्होदएण दपओ मज्झ, रसओ जहण्ण, गुणओ मज्झ, मज्झिम दपति
 काऊणं, रालगतणकूरा दपओ जहण्ण, आयविलेण रसओ उकोस, गुणओ मज्झ ते चेव आयामेण दपओ जहण्ण,
 रसओ मज्झ, गुणओ मज्झ, ते चेव उण्होदएण दपओ जहण्ण, रसओ जहण्ण, गुणओ उकोस चहुणिज्जरत्ति भणित
 होति, अहवा उकोसे तिणिण विमासा-उकोसउकोस उकोसमज्झिम उकोसजहण्ण कजियआयामउण्होदएहिं जहण्णा
 मज्झिमा उकोसा णिज्जरा, एव तिसु विभासितय ॥ ५ ॥ एव श्रीहरिभद्रसूरिकृतश्रावकधर्मप्रज्ञसिधुत्तौ अपि एतादृश एव
 पाठोऽस्ति ॥६॥ तथा-द्वाविंशत्यम्यधिकै-कादशवत्सरशतैस्तु विक्रमत । अकृतैना नमिसाधुः, शिष्यः श्रीशालिसूरीणाम् ॥१॥
 इति प्रशस्तिसम्भावेन ११२२ वर्षे नमिसाधुकृतपदावश्यकवृत्तौ विशेषो यथा विशेषस्तु कलमशालिचतुर्थरसकाद्युत्कृष्ट
 शेषकूरः चतुर्थरसकादिश्च मध्यम चण्योदकादिश्च जघन्यो गुणतश्च बह्वी निर्जरा उत्कृष्टे मध्यमा मध्यमेऽल्या च जघन्ये
 चेति, एव च स्थिते कलमशालिकूरः कलमशालिकसिकेन उत्कृष्टः, उत्कृष्टेन यदा मुज्यते तदा जघन्या=निर्जरा अल्पे-

त्यर्थः, तथा सत्कृष्ट द्रव्य अघन्यरसेन भुष्यते, तदा मध्यमो निर्जरा गुण इत्यादिभङ्गेका द्रष्टव्या इति, अयमर्थो द्रव्य-
रसयोः द्वयोः सत्कृष्टत्वे अघन्या निर्जरा एकैकोत्कृष्टत्वे मध्यमा द्वयोर्जघन्यत्वे सत्कृष्टा निर्जरा इति, अपि चात्र सर्वेज्यपि
पूर्वोक्तेषु भङ्गेषु अघन्य १ मध्यमो २ सत्कृष्टरूपेषु ३ शालिप्रमृतीना अघ्नाना मध्यादेकतरत् अन्न, अयं च काञ्जिकप्र-
मृतीनां नीराणा च मध्यात् एकतरक्षीरं आचाम्लमध्ये ग्राह्यत्वेन प्रोक्तं, परं न कुत्राऽपि एवरूपो भङ्गको लिखितो,
यद्युत-एकस्मिन् आचाम्ले शालिप्रमृत्यघ्नानां मध्यात् अन्नद्वयं तत्रयं वा अयं च काञ्जिकप्रमृतिनीरमध्यात् नीरद्वयं
तत्रयं वा ग्राह्यमिति ॥ ७ ॥ ननु द्रव्यद्वयस्य एव ग्रहणे नियमिते कथं दन्तशोधनं विना मुखशुद्धिः ?—तत्राऽर्थे सन्वेहदो-
षावली गाथा (११७ पत्रे) यथा—

जो पुण सिलिआई विणा, मुहसुद्धिं क्वचमित्थमसमत्थो । सो कड्डुअकसायरस, सिलिअ गिण्हइ न से भगो ॥ १०६ ॥
अनाहारत्वात् ॥ ८ ॥ यत्तुक्तं—'निघाईण' गाथा, अतो बहुनिर्जराहेतुत्वेन सत्कृष्टाऽऽचाम्ले द्रव्यद्वयग्रहणं युक्तं, पुन अत्रार्थे
बृहत्परंपरागतसामाचार्येव प्रमाणं, किमेतत्प्रामाण्यात् निर्विकृतिकाऽऽचाम्लोपवासादियु सच्चित्तनियममेव न कुर्वन्ति श्राद्धाः
किञ्च सपवासे एकमेव द्रव्यं न गृह्णन्ति, ततो यथा सूत्राक्षरादर्शनेऽपि अत्र अवश्यतया सच्चित्तनियमः क्रियते, एव द्वाधिक-
द्रव्यनियमोऽपि इति सन्वेहदोषावलिष्टुहृष्टिचिक्चनप्रामाण्यात् बुद्धपरम्परागतसामाचार्या सत्कृष्टाऽऽचाम्लत्वेन द्रव्यद्वयमेव
आचाम्ले गृह्यते, ततो यद्भगवत्केवलमपि तत्प्रमाणं नाऽत्राऽस्माकं कोऽप्यभिमिनिवेशः इति ॥

॥ इति आचाम्ले द्रव्यद्वयग्रहणाधिकारः ॥ १० ॥

ननु-केचिद्वदन्ति अपक्वदुग्धेन सम द्विदलमक्षण अमक्ष्यदोषमाह, तत् किम् ? उच्यते—न चैतत् सङ्गतिमङ्गति,
क्वाडपि तदोपस्थाञ्जुक्त्वाद् इति, आह परः, उच्यते—

ननु-ओ ! “आमगोरससम्पृक्त-द्विदलाविषु जन्तवः । दृष्टाः केचलिभिः सूक्ष्मास्तस्मात् तानि विवर्जयेत् ॥ ७१ ॥”,
इति श्रीहेमाचार्यकृतश्रीयोगशास्त्र(१७१ पत्रे) अचनप्रामाण्याद् आमगोरससम्पृक्तद्विदले सूक्ष्मजन्तुत्वचित्सम्भावेन तद्व-
र्जनस्य सुतरा प्रोक्त्वात् तदुष्टता एव समागता । न च वाच्य गोरसशब्देन दधितक्ते । पर दुग्ध न ?; उच्यते—
श्रीहेमाचार्यैः गोरसशब्देनाऽभिधानचिन्तामणौ (१६७ पत्रे) दधि १ दुग्ध २ घोल ३ रूपार्थत्रयस्य प्रोक्तत्वात्,
तथाहि—“दुग्ध तु सोमज, गोरसः क्षीरसूषस्य, स्तन्य पुसवन पय ॥ ६८ ॥ १ तथा (१६८ पत्रे) “क्षीरज्व=दधि
गोरसश्च २” पुनः (१६९ पत्रे) “दण्डाहते कालशेय-घोलारिष्टानि गोरसः रसायन ३” इति । तत् आमगोर-
सेन सम द्विदलमक्षणे स्पष्ट अमक्ष्यदोषः ?; सत्य, यद्यपि आमगोरसशब्देन अपक्वदुग्धमपि समायात्, पर द्विदलदोषाधि-
कारे आमगोरसशब्दस्य प्रवृत्तिः अनुत्कालितदधितक्रयोः एव विषये, तयोः द्वयोः एव ग्रन्थादौ व्याख्यातत्वाद्, यदुक्त
“श्रीतपागणसरोजरविश्वीविषसुन्दरगणेन्द्रचिनेयः, श्राद्धवर्गविहिताग्रहतः श्रीसोमसुन्दरगुरुः कुरुतेऽदः ॥ १ ॥” इति ग्रन्थादौ
सम्भावेन तपागच्छनायकश्रीसोमसुन्दरसूरिभिः श्रीयोगशास्त्रवालावबोधे, तथाहि—

“आमगोरससंपृक्त, द्विदल पुष्पितौवनम् । दध्यहर्द्वितयातीतं, कश्चित्ताम्र विवर्जयेत्” ॥ ७ ॥

व्याख्या—“आम गोरस-अणककाल्या दूष दही छासि ते मांदि मिल्यौ विदल कठउल अने वासीकट्टुल अने आदि शब्द लगे फूल्यो जे रान्थ्यो उदन १ दुढणादिक २ तथा विधिहदो-सोल पहुर ऊपहरा दहीमाहि ३ अनइ वासीयकठउलादिक कुहिआ अन्न ४ पतलां सधि हि माहि दृष्टा केवलज्ञानीचै सूक्ष्मजीव सपजता वीठा, ते भणी ए सगला ही श्रावके वर्जिना इति ।” अत्रार्थे योगशास्त्रावचूर्णिरपि विलोकनीया, “तत्राऽऽमगोरसशब्देन अनुकालितदधि-तक्रवस्तुद्वयस्य एव व्याख्या-नात्”, तथा विहाय एक कश्चिद् गच्छं, अन्येषु गच्छेषु आमदुग्धमध्ये द्विदलग्रहणनिषेधो नाऽस्ति, प्रत्युत प्रवृत्ति-वर्तते, अयं क्वाऽपि ग्रन्थेष्वप्यकदुग्धमध्ये द्विदलनिषेधः प्रोक्तो भवेत्, तथा स ग्रन्थो विचार्येत, परं स ग्रन्थो नाऽस्तीति सम्भाव्यते इति ॥

॥ इति अपक्कदुग्धमध्ये द्विदलग्रहणाधिकार ॥ ११ ॥

ननु—आत्मनां गच्छे सुप्तादीनामिव सङ्गरादीनामपि द्विदलत्व गणयते, केपाचिद्गच्छे तु न इति, तत्र को विचारः? उच्यते,—श्रीश्विनवत्सूरियुगप्रधानैः उत्सूत्रपवोद्ग्रहणे सङ्गरादीनां द्विदलत्वे अमन्यमाने उत्सूत्रस्य प्ररूपितत्व उक्तमस्ति, तथाहि—“कडुअसगरियाओ न इति विदलति विरुहगाऽणत इति उत्सूत्र”, ॥ १ ॥ एवमेव श्रीजिनप्रभसूरिभिः विधिप्रपाया सम्यत्त्वारोपणविधौ प्रत्यपादि, तथाहि—

सगरफलिआमुगमवठमासमसूरकलायचणयचवलवक्षुकुलत्यमिस्थिआ, कडुअगोआरमाइ बिदलाइ गोरसेण सर न जिनेअबाइं एएसिं राइसिम न कायब” इति ॥ २ ॥

इत्यमेव चैत्पवन्दनकुलकेऽपि, (९७ पत्रे) तथा हि—

“संगरफलिमुगमुहडुमासकडूअपमुक्खविदलाइ । सह गोरसेण न जिमेए य रायसिअं न करे ॥ १८ ॥
 अम्मि य पीलिअते, मणय पि न नेहनिगमो हुआ । बुद्धिअदलाइ दीसति मित्थिगाईण जह लोए ॥ १९ ॥” ॥ ३ ॥
 ननु-पूर्वाचार्यग्रन्थेऽपि काऽपि सङ्गरादीनां द्विदलत्वसम्पत्तिरस्ति ? उच्यते—यद्यपि साम्प्रत प्रवर्तमाना श्रीसिद्धसे-
 ल्यानयन्त्रिः स्ववृत्तौ तथैवोक्त, तथाहि—
 “दहिए विगयगयाई, घोलवकाँ घोलसिहरिणि करवो । लवणकणदहिअमहिअ सगरगाइम्मि अप्पडिए ॥ १ ॥”

व्याख्या-लवणकणैः जीरकलवणलेशैः युक्त दधि हस्तेन मथितं वखेण गालित तदपि राश्रुपित सत् कल्पते, निर्विकृति-
 कप्रत्याख्यानवतां, काऽपि देशे सङ्गराद्यपि तत्र प्रक्षिप्यते, इत्याशङ्क्याऽऽह, पर सङ्गरादौ अपतिते सति, तत्र तु द्विदलदो-
 षमम्भवात् न कल्पते इत्यर्थः ॥ ४ ॥ एवं यतिदिनचर्याया अपि, तथा हि—“फलियावगे तह सगर यहा चवला य होला
 न य सगरवीयाओ तिछुप्पत्तिं कयाइवि सभवइ । दलिए बुद्धि दलाइ मुगाईण च दीसति ॥ १ ॥ इत्यादि ॥ ६ ॥
 पुनः केवलाना दृष्ट सत्यमिति ॥

॥ इति सङ्गरप्रमुखाणा द्विदलत्वाधिकारः ॥ १२ ॥

ननु-कैपाचित् गच्छे श्राद्धानपि साधूनिव “पाणस्स लेवाहेण वा” इत्यादिपानपढागारा सञ्चारयन्ति, आत्मना गच्छे तु न इति, तत्र किं नितानम् ? सञ्च्यते-

शास्त्रे निषिद्धत्वात्, वृद्धाना असंमतत्वात्, युक्तियुक्तत्वाच्च, यतः श्राद्धाना पानकागारपट्टनिषेध श्रीजिनदत्तसूर्यः सत्सूत्रपदोद्धट्टने प्रोचिवासः, तथाहि-

“अजिअजलाहारगिही पाणागारे समुच्चरइ” तदुत्सूत्रमिति ॥ १ ॥ एव श्रीजिनपतिसूरयोऽपि निजसामाचार्यो १२ लिखन्ति स्म; तथाहि-“सावयाण पाणस्स लेवाहेण वा इच्चाइ पाणगागार अणुच्चारण” इति ॥ २ ॥ ननु-पूर्वसूरिभिरपि काऽपि ग्रन्थे तस्मिन्नेवो भणितोऽस्ति ? सञ्च्यते-श्रीबृहन्नाम्बे; तथा हि-“प ए छ आगारा साहूणं, न पुण सद्धान” इति ॥ ३ ॥ एवं श्रीप्रत्यास्थानभाष्ये त्र्यशीत्यधिकैकादश ११८३ शतवर्षे निर्मिताया तद्दृष्टौ ष, तथा हि-“पते पानक्खगारा यतीनामेव, न तु श्राद्धानां, न खलु श्राद्धाः सर्वविरतयः इति” ॥ ४ ॥ ननु-वृद्धानां असमतत्व युक्तियुक्तत्व ष कथं ? इत्याह-धूपतां सावधानीभूय विचार्यता च षड्धुयी निमील्य, अत्र अय परमार्थ --यतीना पक्खश-नादिप्रत्यास्थानवतां भिक्षावृत्तिस्त्वेन यथालठधसर्वपानकानि गृह्णतां पिबता च तदपवादभूताः, “पाणस्स लेवाहेण वा” इत्यादि पढागारा अपि सञ्चारयितुं कल्पन्ते एव, पर सचित्तपरिहारिणा गृहस्थाना एकाशनादिप्रत्यास्थानवतां आत्म-वशित्वेन पानकापवादसेवार्थं पढागारान् सञ्चारयितुं न षट्पमाटीकते । न ष वाच्य गृहस्थाना अपि भिक्षावृत्तिः अस्तु,

को दोषो गृहस्थानां एकादशप्रतिमाया अर्वाकृ मिक्षावृत्तेः अष्टकग्रन्थादौ पौरुषपत्नीत्वेन निषिद्धत्वात् । अथ यतिन इव
 गृहस्था अपि पानकपहागारान् वृद्धारिष्यन्ति, तदा गृहस्था अपि यतिन इव सपवासादित्रिविधाहारप्रत्याख्यानमध्ये सौवीरा-
 वध्रावणाविपानीयानि अपि पास्यन्ति, न च एषा सौवीरादिपानीयपानप्रवृत्तिः, केषाञ्चिदपि गच्छे दृश्यते । तदपाने च
 तदपवादागाराणां अपि समुच्चारेणो स्पष्टं असंगतिरेव, नहि विश्लेष्याभावे विशेषणसम्भवः, प्रत्युत पानकपहागारोच्चारण
 अन्तरेणाऽपि सर्वगच्छेषु सञ्चिषपरिहारिणः श्राद्धाः सन्ध्याया द्विविधत्रिविधाहारदिवसचरिमप्रत्याख्यानकरणानन्तर
 रात्रौ प्रासुकपानीय पिवन्तो दृश्यन्ते । अपि च यथा दिवसचरिमप्रत्याख्याने अनुच्चारितेषु अपि पानकागारेषु रात्रौ गृहस्थाः
 शुद्धोदक पिवन्ति, तथा अन्येषु अपि दैवसिकप्रत्याख्यानेषु पानकोच्चारं विनाऽपि पानीय पिवन्तु, का विचारणा ? सम्यत्र
 समानत्वात्, किं च स्वर्जूर-तिल-तन्दुलघावना-स्वश्रावणादीनि पानकानि, यथा रात्रौ गृहिणा अपेयानि तथा दिवा अपि
 अपेयानि एव, तत्पानस्य घर्मे अभिमुखानां अप्रतिपत्तिहेतुत्वेन अप्रतिपन्नघर्माणा, विपरिणामहेतुत्वेन वैधर्मिकाणा,
 जिनघर्मस्य निन्दाकृतौ प्रेरकत्वेन च महादोषत्वात् तेन पानकोच्चारणं अनर्थक एव, आह परः-न तु तद्व अनर्थक, यतो
 यद्यपि फोगरङ्ग-दाडिमलह्यादिभिः प्रासुककृत जल त्रिविधाहारेण पातु कल्पते एव, तेषा कपायवृक्षफलछल्लीचूर्णत्वेन
 अनाहारकत्वात्, तथापि विमीतकाविना प्रासुककृतं न कल्पते एव, तस्य च स्वादिमाहारत्वादिति । तदर्थं पानकागा-
 रान् वृद्धारन्तु गृहस्थाः इति चेत् ? न, वस्तुगत्या विमीतकदेः अपि कदुफलत्वेन अनाहारकत्वात्, न च वाच्य पानमङ्गभिमिया

तेण । जसेण होइअबं, सुहाणुधधपहाणेणं ॥ ४ ॥ संभवइ अकाले वि हु, कुसुम महिलाण तेण देवाण । पूयाए अहि
 गारो, नओ हओ होइ सुसुचो ॥ ५ ॥ लोगुत्तमदेवाण समुच्चणे समुविओ इह नेओ सुइगुण जिट्टत्तणओ, लोए लोउत्तरे
 पुरिसो ॥ ६ ॥ न छिवति जहा देहं, ओसरणे भावजिणवरिदाणं । तह तप्पडिम पि सय, पूअति न जुवनारीओ ॥ ७ ॥”
 इत्यादि, अत्र इद रहस्यम्-श्रीश्विनदत्तसूरिमिः इदं निषिद्ध, यदुत तरुणस्त्री मूलप्रतिमा स्वकरोण चन्दनाविविलेपनेन
 पूजयेदिति न अन्यत् किमपि । ननु-तर्हि या बाला वृद्धा च सा अन्यगन्धीयवालवृद्धस्त्रीयत् प्रतिमापूजा कुर्वती कथं न
 हश्यते ? उच्यते-तथासिधाया रुढेः दुर्वार्यत्वात्, कुर्वन्तु ताः, प्रतिमापूजा को निवारकः ? कुर्वन्ति अपि च ता बालाः
 वृद्धाश्च काश्चन स्त्रियः कुत्रचित् ॥

॥ इति तरुणस्त्रिया, मूलप्रतिमापूजानियेधाधिकार ॥ १४ ॥

ननु-आत्मीयो गच्छः सुविहितः तर्हि साम्रत श्राद्धाः “दक्षण १ वय २ सामाहय ३ पोसह ४ पठिमा य ५ बभ ६
 सच्चिंसे ७ । आरंभ ८ पेस ९ वद्विष्ट १०, वज्रप समणमूए अ ॥ १ ॥” इत्येवरूपा एकादश प्रतिमाः कथं न वदंति ?
 उच्यते-सप्रति काले बुःषमकालानुभावेन संहनन-साहस-बलधैर्याभावात्, निरतिचारसम्यक्त्वाधि पालयितु न शक्यते,
 पुनः कायोत्सर्गप्रतिमाया पञ्चमासीं यावत् शून्यग्रहे क्षमशाने वा क्षतुरः प्रहरान् कायोत्सर्गं कृत्वा पौषधिक्वीरात्रिः अति-
 वाहयितु अशक्या । पुनः मृत-श्रेतव्यन्तराविशुष्टानिष्टेवतादिकृतोपसर्गे सति प्रादुर्भूतप्रभृतमीत्या च मनोधैर्यं क्षणमपि
 न तिष्ठति, प्रत्युत अपायापत्तिश्च स्यादिति तद्वहननिषेधो युक्तिमान् । ननु-कैः तद्वहननिषेधोऽकारि ? उच्यते-युगप्रधान-

श्रीजिनदत्तसूरिप्रमुखैः । कथं ? कस्मिन् ग्रन्थे ? इत्याह—“पुरिसिन्धीओ पडिमा, वहंति तत्थाइमा चचरो ॥ ६ ॥” तदुत्सूत्र इति श्रीजिनदत्तसूरिकृतोत्सूत्रपदोद्धट्टनकुलके पद्यगाथाया ॥ १ ॥ एव श्रीजिनपतिसूरिभिरपि निजसामाचार्या तन्निपेधो लिलिखे, तथाहि—“सपइ काले सावयपडिमाओ न वडिज्जते ॥ २ ॥” ननु—तत प्राक्नग्रन्थेऽपि काऽपि प्रतिभाव-हननिपेधो दृश्यते ? उच्यते—तीर्थोद्धारप्रकीर्णके तद्व्यवच्छेदस्य प्रतिपादना, तथाहि—

साहृणज्जगोयरओ बुच्छिओ दूसमाणुभावाओ । अज्जाण पणवीसं सावयघम्मो अ बुच्छिओ ॥ १ ॥ एतद्भाथार्यस्तु अय तथाहि—साधूनां—महात्मना पूर्वं प्रमादात्पत्वेन ‘अगोऽयरओ’ त्ति अग्रवेत्तार (अग्रवतारः) परिधानविशेषः साधुजनप्रतीत आसीत्, स सप्रति व्युच्छिन्नः, कटिपट्टकस्य अन्यथा करणात् कस्माद् दुःपमानुभावात् ? तथा आर्यि-काणां साध्वीना पञ्चविंशत्युपकरणाना आसन्, सप्रति तानि अपि व्यवच्छिन्नानि २ तथा श्रावकधर्मः श्रावकैकादशप्रतिमारूपो धर्मोऽपि व्यवच्छिन्नः ३ न च वाच्य श्रावकधर्मशब्देन सम्यक्त्वमूलस्थूलद्वादशमतरूपो धर्मो व्यवच्छिन्नः, एतद्वचनस्य द्वाद-शमतरूपश्रावकधर्मस्य प्रत्यक्ष क्रियमाणत्वेन अघटमानत्वात्, तद्व्यवच्छेदस्य तु साधुधर्मव्यवच्छेदेन सहभावित्वाच्च, साधु-धर्मस्तु आदुःप्रसहसूरिं स्यास्यति, ततः तत्सहभावित्वेन श्रावकधर्मोऽपि द्वादशमतरूपः तावन्त काल स्यात् । ननु—तीर्थोद्धार-प्रकीर्णकगाथातुर्यपदस्य केन अर्थो व्याख्यातः ? यदुत ‘एकादशप्रतिमारूपो धर्मो व्यवच्छिन्नः’ ? उच्यते—तरुणप्रभसूरिणा स्वकृतपदावश्यकषालावबोधे इत्यमेव प्रतिपावितत्वात्, तथाहि—

“साहृणंज्जोवरओ, बुच्छिओ दूसमाणुभावाओ । अज्जाण पणवीस, सावयघम्मो अ बुच्छिओ ॥ १ ॥” अत्र साधु-

गाहिसप तं० तिलोदग वा तुसोदग वा अयोदग वा । वासावासं पञ्चोसविमस्स अट्टमभचियस्स भिक्खुस्स कम्पति, तज्जो
 पाणगाइ पट्टिगाहिसप तं० आयामे वा सोवीरे वा सुद्धविमडे वा इत्यादि” श्रीदशाश्रुतस्कन्धाटमाध्ययनाविपु (कल्प-
 सूत्रे सामाचार्या) चतुर्थपष्ठाटमादिप्रत्याख्यानस्य स्पष्ट नामश्रवणात् । कथङ्कारं नो उपलभः ? , सत्य, श्रूयतां श्रुती दत्त्वा,
 विचार्यता च क्षण चक्षुपी निमील्य । अत्र इदं रहस्यं—एतानि चतुर्थ-पष्ठाटमादीनि प्रत्याख्यानकारापणक्षणे नामग्राह
 न उच्चार्यते किन्तु केनाऽपि एकोपवासः कृतः तस्य उपवासस्य चतुर्थं इति सज्ञा १, एव उपवासद्वयस्य पष्ठ इति सज्ञा २,
 उपयासत्रयस्य अष्टम इति सज्ञा ३, यावत् षोडशोपवासानां चतुस्त्रिंशत्तम इति सज्ञा वर्तते, तथैव श्रीस्थानाङ्गवृत्तौ अपि
 तृतीयस्थाने चतुर्थस्य अर्थ एकोपवासः, एव पष्ठस्य अर्थ उपवासद्वय, अष्टमस्य अर्थ उपयासत्रय इत्यादि व्याख्यात-
 मस्ति । तथा च तद्द्वत्तिपाठः (१४७ पत्रे)—चतुर्थेत्यादिसूत्राणि चतुर्वेश व्यक्तानि, केवल एक पूर्वदिने, द्वे उपवासदिने,
 चतुर्थपारणकदिने भक्त=भोजन परिहरति यत्र तपसि तत् चतुर्थं भक्त, तदस्य अस्ति स चतुर्थभक्तिक, तस्य एवं अन्य-
 त्नाऽपि, शब्दव्युत्पत्तिमात्र एतत् प्रवृत्तिस्तु चतुर्थभक्तादिशब्दाना एकाद्युपवासादिपु इति । अथ च श्रीआवश्यकसूत्रेऽपि
 उपवासपाठस्तु अथ (८५३ पत्रे) तथाहि—“सूरे उगए अम्मचट्टं पच्चक्खाइ” इत्यादि, पर न तु एव यवुत् ‘सूरे उगए
 चवत्थ पच्चक्खाइ’ एवं छट्टमत्तं अट्टमत्तं यावत् चतुर्थीसमत्त । अथ यदि पुनः प्रथमदिने एव पष्ठविधायिनः पष्ठसज्ञा
 स्यात् तदा पष्ठभक्तिकमुनेः प्रथमदिनेऽपि पूर्वोक्तानि तिल-पुप-जवोदकानि द्वितीयदिने कल्पनीयानि उपदेयानि स्यु-
 पष्ठभक्तिकत्वात्, पर न च चतुर्थप्रायोग्यपानीयानि, न च एवं प्रवृत्तिः कुत्राऽपि, एव अष्टमभक्तिकत्वाऽपि साधो-

प्रथमदिने तृतीयदिनप्रायोग्याणि आयाम-सौधीर शुद्धविकटानि त्रीणि पानकानि ग्राह्याणि स्युः अष्टमभक्तिकत्वात्, परं न चतुर्थपष्ठप्रायोग्याणि पानकानि, एव विकृष्टभक्तिकस्याऽपि महामुनेः प्रथमदिने एव लब्धविकटमेव पानीयं स्यादेव स्यात् न तत्स्वेदिमादिक, असंगत च एतत्, यत् तृतीयदिनात् सपर्येष तच्छरीर देवताधिष्ठित इति, प्रथमद्वितीयतृतीय-दिनेषु विकृष्टभक्तिकस्य शेषपानकानां अस्वीकारे भगवदाज्ञामङ्गः स्यात्, यतो विकृष्टभक्तिकस्य एकं स्रष्टव्यं विकटमेव पानकं अनुज्ञात्, यदाह-श्रीभद्रबाहुस्वामी श्रीकल्पसूत्रे साधुसामाचार्या, तथाहि-

‘विकृष्टभक्तिअस्स मिक्खुस्स कप्पति एगे वसिण विथेहे’ इति, किं च युगपत् अष्टमप्रत्याख्यानं प्रथमदिने चतुर्विधा-हारपरिहारिणः अग्निमदिनद्वये पानकाहारकर्तुः अष्टमप्रत्याख्यातुः प्राग्दिने कथं प्रत्याख्यानं सगतिं अङ्कति? । तथा अष्टमप्रत्याख्यानकृत्, सपासकः पाष्मासिकतपश्चिन्तनावसरे आद्यदिने अष्टमं कर्तुं शक्नोमि इति उच्यते सत्या, द्विती-यदिने किं तपः कर्तुं शक्नोमि इति ब्रूयात्? एव तृतीयेऽपि दिने किं ब्रूयात्? न च वाच्यं दिनत्रयेऽपि अष्टमं कर्तुं शक्नोमि इति वक्तव्यं अनवस्थाप्राप्तं, कथं तृतीयदिनेऽपि? यदि अष्टमप्रत्याख्यानं करोति तदा पुनः उपवासद्वयं अग्रेऽपि कर्तव्यं स्यात्, तदकरणे च अष्टमशब्दप्रतिज्ञामङ्गः स्यात्, तथा अष्टाहिका कर्तुकामस्य श्राद्धादेः प्रथमदिने एव अष्टादशभक्त्युगपत्प्रत्याख्यानं एकस्य कस्याऽपि कथंचित् उपवासस्य भङ्गे अष्टाहिकाया अपि भङ्गं आपद्येत, पुनरपि केनाऽपि उपवासद्वयं कृतं आसीत्, पश्चात् अकस्मात् तृतीयोपवासः कृतः तस्य अष्टमं कथ्यते न वा? । अथ यदि पष्ठाष्टमादीनां सञ्चाररूपता स्यात्, तदा अभक्त्यर्थोपवासः कृतः तस्य अष्टमं कथ्यते न वा? । अथ यदि सा क्वाऽपि दृष्टा

गाहिसप तं० तिलोदगं वा तुसोदगं वा अवोदगं वा । वासावासं पञ्चोसविअस्स अट्टममसियस्स भिक्खुस्स कप्पति, तज्जो
 पाणगाइ पडिगाहिसप तं० आयामे वा सोवीरे वा सुद्धविअटे वा इत्यादि” श्रीदशाश्रुतस्कन्धाष्टमाध्ययनाविषु (कल्प-
 सूत्रे सामाचार्या) चतुर्थपष्ठाष्टमाविप्रत्याख्यानस्य स्पष्ट नामश्रवणात् । कथङ्कार नो उपलभः ? , सत्य, श्रूयता श्रुती दत्त्वा,
 विचार्यता च क्षण षड्गुपी निमील्य । अत्र इदं रहस्य—पृतानि चतुर्थ—पष्ठाष्टमादीनि प्रत्याख्यानकारापणक्षणे नामग्राह
 न उच्चार्यते किन्तु केनाऽपि एकोपवासः कृतः तस्य उपवासस्य घतुर्थं इति सज्ञा १, एव उपवासद्वयस्य पठु इति सज्ञा २,
 उपवासत्रयस्य अष्टम इति सज्ञा ३, यावत् षोडशोपवासानां चतुस्त्रिंशत्तम इति सज्ञा वर्तते, तथैव श्रीस्यानाङ्गवृत्तौ अपि
 तृतीयस्थाने चतुर्थस्य अर्थं एकोपवासः, एव पष्ठस्य अर्थं उपवासत्रय इत्यादि व्याख्यात-
 मस्ति । तथा च तद्दृष्टिपाठः (१४७ पत्रे)—चतुर्थेत्यादिसूत्राणि चतुर्दश व्यक्तानि, केवल एक पूर्वदिने, द्वे उपवासदिने,
 चतुर्थपारणकदिने भक्त=भोजन परिहरति यत्र तपसि तत् घतुर्थं भक्त, तदस्य अस्ति स चतुर्थभक्तिकः तस्य एवं अन्य-
 न्नाऽपि, शब्दव्युत्पत्तिमात्र एतत् प्रवृत्तिस्तु चतुर्थभक्तादिशब्दाना एकाद्युपवासादिषु इति । अथ च श्रीआवश्यकसूत्रेऽपि
 उपवासपाठस्तु अथ (८५३ पत्रे) तथाहि—“सूरे उगणए अरुमत्तुं पञ्चक्खाइ” इत्यादि, परं न तु एव यदुत ‘सूरे उगणए
 चउत्थ पञ्चक्खाइ’ एवं छट्टमस अट्टमसत्त यावत् चवतीसमत्त । अथ यदि पुनः प्रथमदिने एव पष्ठविधायिनः पष्ठसज्ञा
 स्यात् तदा पष्ठभक्तिकमुनेः प्रथमदिनेऽपि पूर्वोक्तानि तिल-तुप-अवोदकानि द्वितीयदिने कल्पनीयानि उपादेयानि स्यु
 पष्ठभक्तिकत्वात्, परं न च चतुर्थप्रायोग्यपानीयानि, न च एवं प्रवृत्ति कुत्राऽपि, एव अष्टमभक्तिकत्वाऽपि साधो

प्रथमदिने तृतीयदिनप्रायोग्याणि आयाम-सौवीर-शुद्धविकटानि त्रीणि पानकानि ग्राह्याणि स्युः अष्टममर्फिकत्वात्, परं न चतुर्षपष्ठप्रायोग्याणि पानकानि, एव विकृष्टमर्फिकस्याऽपि महामुनेः प्रथमदिने एव उष्णविकटमेव पानीयं उपदेयं स्यात् न चत्सेदिमादिकं, असगतं च एतत्, यत् तृतीयदिनात् उपर्वेव तच्छरीरं देवताधिष्ठितं इति, प्रथमद्वितीयतृतीय-दिनेऽपि विकृष्टमर्फिकस्य शेषपानकानां अस्वीकारे भगवदाज्ञाभङ्गः स्यात्, यतो विकृष्टमर्फिकस्य एकं उष्णं विकटमेव पानकं अनुज्ञातं, यदाह-श्रीभद्रवाहुस्वामी श्रीकल्पसूत्रे साधुसामाचार्या, तथाहि-

‘विकृष्टमर्चिअस्स मिक्खुस्स कप्पति एगे चसिण विद्ये’ इति, किं च युगपत् अष्टमप्रत्याख्यानं प्रथमदिने चतुर्थिधा-हारपरिहारिणः अग्निमदिनद्वये पानकाहारकर्तुः अष्टमप्रत्याख्यातुः प्राग्दिने कथं प्रत्याख्यानं सगतिं अङ्गतिः ? । तथा अष्टमप्रत्याख्यानकृत्, उपवासकः पाप्मासिकतपस्विन्तनावसरे आद्यदिने अष्टमं कर्तुं शक्नोमि इति उक्तौ सत्या, द्विती-यदिने किं तपः कर्तुं शक्नोमि इति ब्रूयात् ? एव तृतीयेऽपि दिने किं ब्रूयात् ? न च षाड्यं दिनत्रयेऽपि अष्टमं कर्तुं शक्नोमि इति वक्ष्य्य अनवस्थाप्राप्तेः, कथं तृतीयदिनेऽपि ? यदि अष्टमप्रत्याख्यानं करोति तदा पुनः उपवासद्वयं अग्रेऽपि कर्तव्यं स्यात्, तदकरणे च अष्टमशब्दप्रतिज्ञाभङ्गः स्यात्, तथा अष्टाहिका कर्तुकामस्य श्राद्धादेः प्रथमदिने एव अष्टादशमक्त्युगपत्प्रत्याख्यानं एकस्य कस्याऽपि कथञ्चित् उपवासस्य भङ्गे अष्टाहिकाया अपि भङ्गं आपद्येत, पुनरपि केनाऽपि उपवासद्वयं कृतं आसीत्, पश्चात् अकस्मात् तृतीयोपवासः कृतः तस्य अष्टमं कथ्यते न वा ? । अथ यदि पषाष्टमादीनां सञ्चाररूपता स्यात्, तदा अभकार्थादिवत् तेषामपि आकारयत्वापत्तिः स्यात् न च सा क्वाऽपि दृष्टा

श्रुता च, ततः आन्नादिः षतुर्य-यष्टं-अष्टमं वा यावत् षतुस्त्रिंशत्तमं वा करोतु पर प्रत्यह प्रत्याख्यानं एकापवासस्य एव कार्यते न तु पष्ठाष्टमादीनां तेषां सप्तसामात्रत्वात् । अत्राऽऽह परः—ननु—प्रथमदिने अष्टमकर्तुं न अष्टमकर्तुं न इत्याह श्रीम-
 सच्यते, तथा तृतीयदिने तस्य कुतो अष्टमकर्तुं अम्यागतम् ? सच्यते—आगमादेव, क आगम ? इत्याह श्रीम-

गयतीसूत्रे सप्तमशतके नक्षमोद्देशके (३२० पत्रे), तथाहि—
 'तते ण से षरुणे नागन्तुए अण्णया कयाइ रायाभिओगेण गणाभिओगेण वलाभिओगेण रहमुसले सगामे आणत्ते
 समाणे छट्ठमसिए अट्ठममत्त अणुवट्ठेत्तां अट्ठममत्त अणुवट्ठेत्तां कोडुविअपुरिसे सदावेइ सदावेइत्ता' इत्यादि । पुन-

श्रीपञ्चमाङ्गे एव तृतीयशतके (१७१ पत्रे)

तथाहि—“ते ण काले ण ते ण समएणं अह गोयमा ! छठमत्यकालिआए एक्कारसवासपरिआए छट्ठ छट्ठेण अणिविह-
 तेण तवो कम्मेण सज्जेण तवसा अप्पाण भावेमाणे पुष्पाणुपुं चरमाणे गामाणुगाम दूइज्जमाणे जेणेव सुसमारपुरे नगरे,
 जेणेव असोअवणसडे सज्जाणे, जेणेव असोअवरपायवे, जेणेव पुढविसीलावट्ठओ तेणेव चवागच्छामि चवागच्छिता असो-
 गवरपायवस्स हेट्ठा पुढविसीलापट्ठयंमि अट्ठममत्त परिगिण्हामि, दोवि पाए साहट्ठु-वघारिअपाणी एगपोगलनिविट्ठविट्ठी
 अणिसिनयणे ईसिंपब्भारगएण काएण अहापणिहिएहिं गचेहिं सविंविपहिं गुत्तेहिं एगराइय महापडिम चवसपज्जिआण
 विहरामि” इति, अत्र समयवरुण १ श्रीमहावीरयोद्धितीयदिने षष्ठमकिकनामत्वे सति तृतीयदिने अष्टमभकिकत्व आत,
 पर प्रथमद्वितीयदिनयोर्न अमूत् इति, तथा “अण्णे मणंति एव धितेअव-किं मए पच्चक्खातव ? जइ आवस्सगमादि-

आणं जोगाणं सक्केति संघरणं कातं तो अम्मच्छट्ठ ववसति, असक्केतो पुरिमह्यार्यधिलेगट्ठाण, असक्केतो निधीयं असक्केतो पोरिसमाइ विमासा, अह वलत्थमच्चिओ छट्ठ ववसइ छट्ठमत्तिओ अट्ठमत्तिओ विमासा” इति श्रीआवश्यकचूर्णा (२१४ पत्रे) अत्राऽपि षतुर्थमकिको अमूत् प्रथमदिने, अथ च द्वितीयदिने तपश्चिन्तनावसरे पष्ठमनोरयो जातः, ततः पष्ठः कृतः ततो विचारयन्तु, तस्य पष्ठकर्तुः प्रथमविवसे षतुर्थमकिकत्वं कथित, न पष्ठमकिकत्वं, एव छट्ठमत्तिओ अट्ठम ववसइ, अत्राऽपि अष्टमकर्तुरपि द्वितीयदिने पष्ठमकिकत्वेन प्रोक्तमिति । इति प्रत्यह प्रत्याख्यान एकोपवासस्य एव कार्यते न पष्ठाष्टमादीनां इति ॥ १६ ॥

॥ इति अनेकोपवासप्रत्याख्याननिषेधाधिकार ॥ १६ ॥

ननु-श्रीखरतरगच्छीयाः श्राद्धाः सामायिकदण्डकोच्चार वारत्रय कुर्वन्ति, तत्स्वगच्छपरम्परया किं वा ग्रन्थानुसारेण ? उच्यते-ग्रन्थानुसारेण एव, कथं ? इत्याह-श्रीजिनपतिसूरिभिः स्वकृतसामाचार्यां सामायिकदण्डकोच्चारस्य वारत्रय पठ-नोपदेशात्, तथाहि-“पढिक्कमणाइसु सामाइदढगो नवकारो अ वारतिग भणिज्जइ ?” एव श्रीजिनप्रभसूरिभिरपि अभाणि, तथाहि-“नमुक्कारतिगणुव करेमि भते ! सामाइय इच्चाइ दढग वोसिरामि पज्जत वारतिग कहुिअ खमासमणेण इरिय पढिक्कमिअ” इत्यादि २ इत्यमेव श्रीतरुणप्रभसूरिभिरपि स्वकृतवालावबोधे प्रोचे, तथाहि-“मुहपत्ती पडिलेही एक खमा० सामाइय संदिसावेमि, धीय ख० सामाइय ठापमि ती० ख० देइकरी अर्धावततगात्र हु तउ तिण्ह नमस्कार कही त्रिणि वार करेमि भते० इच्च सामायिक सूत्र त्रिणि वार कहइ” इत्यादि ३ । ननु-क्वाऽपि जीर्णग्रन्थेऽपि सामायिकदण्डकोच्चार

पाठो धारत्रय पठितोऽस्ति ! सध्यते-श्रीव्यवहारमाभ्ये षतुर्योऽधिके यतीनां वीक्षामहणे (५८ पत्रे) प्रोक्तत्वात्, तथाहि-
“अण्यो वा थिरहृत्यो, सामाअतिगुणमदृगण च । तिगुण पादक्खिण्ण, नित्यारग गुरुगुणविवह्नी ॥ ३०९ ॥” तट्टीका-
कारैः मलयगिरिमिरपि त्रिाकृत्वः सामायिकोच्चारणं व्याख्यातमस्ति ४, पुनर्व्यवहारभाष्यटीकाया तत्रैव लिखित
“यतीनां प्रतोच्चारै कार्यमाणे सति एकैक प्रत गुरुर्थेदि वारत्रयं नोच्चारयति तदा गुरोश्चतुर्लघुनामप्रायश्चित्तापत्ति
स्यात्”, तथाहि- (५८ पत्रे) “अण्यसे अकहिसे अणहिगय अपरिच्छ अइक्खमे पासे । एक्केको चवगुरुगा, चोअग सुच तु
कारणिवं ॥ ३११ ॥” तत्र अतिव्रत्से एकैकस्य व्रतस्य वारत्रय अनुच्चारणे प्रतेपु सर्वेषु प्रत्येक एकैकस्मिन् प्रायश्चित्त चत्वारो
गुरुकाः । ४ । ननु-इदं सामायिकदण्डकोच्चारण धारत्रयं तु यतीना वीक्षामहणादौ प्रतिपादित, न श्रावकाणा नामग्राह ?
सत्य, यद्यपि श्रावकाणा नामग्राह न सकं, तथापि श्रावकाणामपि सामायिकनवमप्रतोच्चारै कथ धारत्रय न सच्चार्यते ?
प्रतोच्चारविधिः सर्वेषां सर्वत्र समानत्वात् श्रावकाणा साच्चनुगामिप्रियाकरणत्वोपवेशत्वाच्च । न च वाच्य खरतरगच्छे
एव धारत्रयं दण्डकोच्चारण, अन्येष्वपि बहुषु गच्छेषु सम्यक्त्वप्रतशीलप्रताद्युच्चारै धारत्रय तदुच्चारस्य पठ्यमानत्वात् ।
ननु-आवश्यकचूर्णि १ तट्टीका २ पञ्चाशकवृत्ति ३ नवपदप्रकरणधिवरण ४ पीपधविधिप्रकरणादिषु ५ कथ सामायिकोच्चा-
रस्य बहुत्व न दर्शितम् ! सध्यते-सत्राऽपि सामान्यतया सकौ अपि जालैकवचनमिति न्यायेन बहुत्वं ज्ञेय । यतो यथा
ओषनिर्युक्ती “सामाअय समयकाल पहिलेहा” इति पाठे सामान्यतया सामायिकशब्द सकः, तथापि तद्वृत्तिकृता श्रीद्रो-
णाचार्येण ‘सामाअ ति’ सामायिक धारत्रयमाकृष्य स्वपितीति व्याख्यातं । एव सत्तराध्ययनेष्वपि पडिशाध्ययने प्रतिक्रमणा-

स्वयनाधिकारे (५४४ पत्रे) “काचस्सग तसो कुञ्जा” अय पाठः सामान्यतः कायोत्सर्गाभिधायी अपि टीकाकृता “कायो-
 त्सर्ग-चारित्र १ दर्शन २ श्रुतज्ञान ३ श्रुद्धिनिमित्तं कायोत्सर्गत्रयलक्षणं जातौ एकवचनं, ततो गुरुवन्दनाद् अनन्तर
 कुर्याद्” इति व्याख्यातं, एव अत्राऽपि आवश्यकदृष्ट्युपर्यादिषु सामान्यतः सामायिकाभिधानेऽपि अन्यग्रन्थसम्मत्या सप्रदा-
 याच्च तत् त्रयं अवसेयम् । ननु-रात्रिपौषधिकाना शयनाधारे सामायिकदण्डकत्रय तु साक्षात् दर्शितं=तत्सत्य-पर अन्यत्र
 अन्यदा सामायिकग्रहणसमये न तत् त्रित्वं दर्शितं ? , सत्य, यदि शयनसमयेऽपि तत्रयं अन्यनुज्ञातं तदा सामायिकत्रय
 उच्चरन्निः सन्निः विशेषतः तत् त्रित्वं वाच्यम् । तथा निशीथचूर्णौ अपि सामायिकदण्डकत्रयोच्चारण स्पष्टं उद्दिष्टं अस्ति,
 तथाहि-“एष जहा जाय दाय वामपासे वि अस्स आयरिओ भणइ इमस्स साहुस्स सामाइअस्स आरुहावण करेमि काउ-
 स्सग, अन्ने भणति उच्चारवावण करेमि काउस्सगं”, उभयथाऽपि अतिरुद्धे “अश्रत्य ऊससिएण जाव वोसिरामित्ति, लो-
 गस्स उज्जोगारे चितेता वा नमो अरिहंताण पढित्ता पच्चा पवावणत्वेण सेहो सामाइय तिक्खुत्तो कहुइ” इत्यादि ॥

ननु-यदि भवता गच्छे सामायिकप्रहणाधिकारे चारत्रय सामायिकदण्डकोच्चारः, तदा भवत्पूर्वजैः श्रीजिनवल्लभसू-
 रिभिः पौषधविधिप्रकरणे । सामायिकोच्चारधिकारे किमिति चारत्रयं सामायिकदण्डकोच्चारो न प्रतिपादितः ? उच्यते-
 सत्य, यद्यपि श्रीजिनवल्लभसूरिभिः आवश्यकदृष्टिचूर्ण्यनुसारेण (३२ पत्रे) “पचमगलं कव्हित्ता भणइ करेमि भते ? सामा-
 इय” इत्यादिपाठः सामान्यतया एव लिखितः, तथापि तेषा अभिप्रायः तच्छिष्य-प्रशिष्यैः एव ज्ञायते न अपरैः, अत
 एव तत्पदपरम्परागतैः श्रीजिनप्रभसूरि १ श्रीजिनपतिसूरि २ श्रीतरुणप्रभसूरिभिः ३ तदभिप्राय जानन्निः विधिप्रपा १

पाठो धारत्रय पठितोऽस्ति ? चञ्चते-श्रीव्यवहारभाष्ये षतुयोर्देशके यतीना दीक्षाग्रहणे (५८ पत्रे) प्रोक्तत्वात्, तथाहि-
“अण्णो वा थिरहत्थो, सामाअतिगुणमडुगहणं च । तिगुणं पादक्खिण्ण, नित्यारग गुरुगुणविवह्ठी ॥ ३०९ ॥” तट्टीका-
कारैः मलयगिरिभिरपि त्रिःकृत्वः सामायिकोच्चारणं व्याख्यातमस्ति ४, पुनर्ब्यवहारभाष्यटीकाया तत्रैव लिखित
“यतीनां प्रतोच्चारै कार्यमाणे सति एकैकं प्रत गुरुयदि वारत्रयं नोच्चारयति तदा गुरोश्चतुर्लघुनामप्रायश्चित्तापत्ति
स्यात्”, तथाहि- (५८ पत्रे) “अप्यसे अकहिसे अणहिगय अपरिच्छ अइक्खमे पासे । एकैको चतगुरुगा, चोअग सुत्त तु
कारणिव ॥ ३११ ॥” तत्र अतिक्रमे एकैकस्य प्रतस्य धारत्रय अनुच्चारणे पतेपु सर्वेषु प्रत्येक एकैकस्मिन् प्रायश्चित्त षत्वारी
गुरुकाः । ४ । ननु-इदं सामायिकदण्डकोच्चारण धारत्रयं तु यतीना दीक्षाग्रहणादौ प्रतिपादित, न श्रावकाणा नामग्राह ?
सत्य, यद्यपि श्रावकाणां नामग्राहं न सकं, तथापि श्रावकणामपि सामायिकनवमप्रतोच्चारै कथं वारत्रय न उच्चार्यते ?
प्रतोच्चारविधिः सर्वेषां सर्वत्र समानत्वात् श्रावकाणा साध्वनुगामिश्रित्याकरणत्वोपदेशत्वाच्च । न च वाच्यं खरतरगच्छे
एव धारत्रय दण्डकोच्चारणं, अन्येष्वपि बहुषु गच्छेपु सम्यक्त्वप्रतशीलप्रताधुच्चारै वारत्रय तदुच्चारस्य पठ्यमानत्वात् ।
ननु-आवश्यकधूर्णि १ तट्टीका २ पष्ठाशकृत्ति ३ नवपदप्रकरणविवरण ४ पौषधविधिप्रकरणादिषु ५ कथ सामायिकोच्चा-
रस्य बहुत्वं न दर्शितम् ? चञ्चते-तत्राऽपि सामान्यतया सकौ अपि जालैकवचनमिति न्यायेन बहुत्वं ज्ञेय । यतो यथा
ओषनिर्युक्ती “सामाअय उमयकाल पढिलेहा” इति पाठे सामान्यतया सामायिकशब्द सकः, तथापि तद्वृत्तिकृता श्रीद्रो-
णाचार्येण ‘सामाअनं ति’ सामायिक धारत्रयमाकृम्य स्वपितीति व्याख्यातं । एव उच्यते-तत्राध्ययनेष्वपि पढिशाध्ययने प्रतिक्रमणा-

बलबलई करी प्रमार्जिवानुंज फार्ज करइ, पणि महात्सानी परि मुख आगइ धरइ नही, तिहा आचरणाल प्रमाण इत्यादि” एवं तपागच्छाधिराजश्रीरत्नशेखरसूरिणाऽपि स्वकृतश्राद्धविधिविनिश्चये लिखितमस्ति, कायोत्सर्गकरणावसरे वन्दनकदानावसरे च “रजोहरणं चरणपार्श्वे मोक्तव्यमिति भणितमस्ति” ननु-तपागच्छीयसूरिप्रमुखैः साधुवत् रजो-हरणघरण निषिद्ध वर्तते तर्हि कथं तपागच्छीयश्राद्धा-क्रिया कुर्वन्तः साधुवत् रजोहरणं विद्मति ? उच्यते-तत्राऽर्थे तद्वदुष एव प्रष्टव्याः, न वयं काञ्चन निन्दामः ॥ १८ ॥

॥ इति श्रावकाणां बलबलक नैश्चयिकं न भवतीति विचारः ॥ १८ ॥

ननु-आत्मीयगच्छे पौषधिकाः सत्यपि सामायिकप्रते पुनरपि रात्रिपश्चिमप्रहरे सामायिक नवीनं गृह्णन्ति, तत्कथं ? उच्यते-युक्तिशुक्त्वात्, का युक्तिः ? इत्याह-श्रूयता, सामायिकस्य जघन्यो मुहूर्त्तमेकं, उत्कृष्टश्च अष्टौ यामा कालो, ध्यानशतकेऽन्वयघायि, ततो गतरात्रे मुहूर्त्तशेषे सामायिकं गृहीतं आसीत्, पुनरग्निरात्रेरपि मुहूर्त्तं शेषे अष्टौ यामाः सपूर्णां वभूवुः, तत्सपूर्णताभवेन सामायिककालोऽपि अष्टप्रहररूपं उत्कृष्टः सपूर्णोऽञ्जनिष्ट, पौषधश्च सामायिकानुगतोऽतः सामायिकं नवीनं अवश्यं ब्राह्ममेव ॥

ननु-नवीनसामायिकप्रहणे शास्त्राधराणि अपि सन्ति ? उच्यते-सन्तीति, कानीत्याह-श्रीजिनबह्मसूरिभिः पौषध-विधिप्रकरणे (१८ पत्रे) उक्तत्वाविति तथाहि-“तत्रो राईप चरमे जामे उद्वेक्षणं इरियावहिब पडिकमिब सक्कथएण

पुनः सद्भाचारवृत्तौ तपागच्छीयश्रीषर्मकीर्त्युपाध्यायेनाऽपि “खेलिणकविद्वंदुगं पुण, अगीयसे हाहयाण समाव । संभवइ गिहरयाण वि, कयाइ एगतभावसि ॥ १ ॥” इत्युक्त्वात्, खेलिणकविद्वकायोत्सर्गकूपणद्वय, अगीतार्यशिष्याणां लगत् प्रोक्त, गृहस्यस्य तु एतदूपणद्वयं, कदाचित् एकत्वभाव गतस्य भवतुक पर न सर्वदा, एकत्वभावश्च गृहस्यस्य एकादशप्रतिमायामेव न अर्वाक् । अत्र इदं रहस्यम्,—कदाचित् यतनानिमिष आद्धो रजोहरण विभक्तिं तथापि क्रिया कुर्वन् साधुवत् न मुखाप्रादौ रक्षति, यतः श्रीमनुयोगद्वारसूत्रवृत्त्योः (३० पत्रे) अपि रजोहरणादीनां ययोचितव्यापारनियोगे अर्पितत्वेन युक्त्यमणनात्, तथाहि—

“से किं तं लोगुत्तरिअं मावावस्सय अण्ण इमे समणे धा समणी वा सावओ वा साधिआ वा तच्चित्ते तम्मणे तल्लसे तदग्गवसिए तच्चिअग्गवसाणे तदद्दोववत्ते तदप्यिअकरणे तवभावणाभाविए (एगमणे अविमाणजिणनयणधम्मरागरत्तमणे) अण्णत्थ कत्थइ मण अकरेमाणे सभओकाल आवस्सय करेति । से तं लोगुत्तरिअं भावावस्सयं”, अत्र “तदप्यिअकरणे” इति पदस्य वृत्तिर्यथा तदर्पितकरणः करणानि तत्सावकतमानि, वेह-रजोहरणमुखवखिकादीनि तस्मिन् आवश्यके ययोचितव्यापारनियोगेन अर्पितानि—नियुक्तानि येन स तथा सम्यक् यथास्थानन्यस्तोपकरण इत्यर्थः ।

पुनरपि तपागच्छनायकश्रीसोमसुन्दरसूरि-श्रीजयचन्द्रसूरि-श्रीविद्यालाराजसूरि-श्रीरत्नशेखरसूरि-श्रीवदयनन्दसूरिपदकमलसेयिना शिष्यहेमहसगणिना आद्धवराम्यर्थनया कृते श्रीषट्ठावश्यकषालावबोधेऽपि लिखितमस्ति यथा—“श्रावको वन्दनं वदन् षलषलकेन प्रमार्ज्जनस्य एव कार्यं करोति न तु महारमवत् मुसाम्ने रक्षति, तथाहि—“वादणा वेतव श्रावक

चलवलइ करी प्रमार्जिवानुंज कार्ज करइ, पणि महात्मानी परि मुख आगइ धरइ नही, तिहा आचरणज्ज प्रमाण इत्यादि" एव तपागच्छाधिराजश्रीरत्नशेखरसूरिणाऽपि स्वकृतश्राद्धविधिविनिश्चये लिखितमस्ति, कायोत्सर्गकरणायसरे वन्दनकवानावसरे च "रजोहरणं चरणपार्श्वे मोक्षव्यमिति भणितमस्ति" ननु-तपागच्छीयसूरिप्रमुखैः साधुवत् रजोहरणघरण निषिद्ध वर्तते तर्हि कथं तपागच्छीयश्राद्धाः क्रिया कुर्वन्तः साधुवत् रजोहरण विञ्चति ? उच्यते-तत्राऽर्थे तदुप एव प्रष्टव्याः, न वय क्वाश्चन निन्दामः ॥ १८ ॥

॥ इति श्रावकाणां चलवलक नैश्चयिक न भवतीति विचारः ॥ १८ ॥

ननु-आत्मीयगच्छे पौपधिकाः सत्यपि सामायिकप्रते पुनरपि रात्रिपश्चिमप्रहरे सामायिक नवीन गृह्णन्ति, तत्कथं ? उच्यते-युक्तियुक्तत्वात्, का युक्ति ? इत्याह-श्रूयता, सामायिकस्य जघन्यो मुहूर्त्तमेक, उत्कृष्टश्च अष्टौ यामाः कालो, ध्यानशतकेऽभ्यधायि, ततो गतरात्रे मुहूर्त्तशेषे सामायिक गृहीत आसीत्, पुनरभिमरात्रेरपि मुहूर्त्तं शेषे अष्टौ यामाः संपूर्णा बभूवुः, तत्संपूर्णताभवनेन सामायिककालोऽपि अष्टप्रहररूप उत्कृष्टः संपूर्णोऽञ्जनिष्ट, पौपधश्च सामायिकानुगतोऽतः सामायिक नवीन अवश्य ब्राह्मणैरेव ॥

ननु-नवीनसामायिकप्रहणे शास्त्राक्षराणि अपि सन्ति ? उच्यते-सन्तीति, कानीत्याह-श्रीभिनवल्लभसूरिभिः पौपधविधिप्रकरणे (३८ पत्रे) उक्तत्वादिति तथाहि-"तत्रो राईए चरमे जामे उट्टेऊण इरियावहिअ पडिक्कमिअ सकत्थएण

पुनः सहाधारवृत्तौ तपागच्छीयश्रीधर्मकीर्त्युपाध्यायेनाऽपि “सौलक्षणकावट्टु दुग पुण, अगायस हाइयाण सभाय । सभवइ गिहल्याण वि, कयाइ एगचभावमि ॥ १ ॥” इत्युक्त्वात्, खेणिणकविट्टुकायोत्सर्गदूणद्वय, अगीतार्थशिष्याणां लगत् प्रोक्त, गृहस्यस्य तु पतदूणद्वयं, कदाचित् एकस्वभाव गतस्य भवतुक्त पर न सर्वदा, एकत्वभावश्च गृहस्यस्य एकादशप्रतिभायामेव न अर्वाक् । अत्र इदं रहस्यम्,—कदाचित् यतनानिमित्तं श्राद्धो रजोहरण विभक्तिं तथापि क्रिया कुर्वन् साधुवत् न मुखाप्राप्तौ रक्षति, यतः श्रीअनुयोगद्वारसूत्रवृत्त्योः (३० पत्रे) अपि रजोहरणादीनां यथोचितव्यापारनियोगे अर्पितत्वेन युक्तत्वमणनात्, तथाहि—

“से किं तं लोगुचरिअ भावावस्सय जण्ण इमे समणे वा सावओ वा सवणी वा समणी वा तच्चिसे तम्मणे तहसे तवस्सवसिप तच्चिअवसाणे तवट्टोवत्थे तवप्पिवकरणे तवभाषणाभाविप (एगमणे अविमाणजिणवयणधम्मरागर-समणे) अण्णत्थ कस्यइ मण अकरेमाणे वमओकाल आवस्सय करेति । से त लोगुचरिअ भावावस्सयं”, अत्र “तद-प्यिअकरणे” इति पदस्य वृत्तिर्यथा तदपितकरणः करणानि तत्साधकतमानि, वेह-रजोहरणमुखवच्चिकादीनि तस्मिन् आवश्यक्ये यथोचितव्यापारनियोगेन अर्पितानि—नियुक्तानि येन स तथा सम्यक् यथास्थानन्यस्तोपकरण इत्यर्थः ।

पुनरपि तपागच्छनायकश्रीसोमसुन्दरसूरि-श्रीजयचन्द्रसूरि-श्रीविशालराजसूरि-श्रीरत्नशेखरसूरि-श्रीवदयनन्दसूरिपद-कमलसेविना शिष्यहेमहसगणिना श्राद्धवराभ्यर्थनया कृते श्रीषटावश्यकवालावबोधेऽपि लिखितमस्ति यथा—“आवको यन्दन दवन् षलवलकेन प्रमार्जनस्य एव क्यर्यं करोति न तु महात्मवत् मुखाग्रे रक्षति, तथाहि—“वादणा वेतव श्रावक

५९२ ॥” पुनस्तत्रैव अन्य
 ५१३ ॥ पुनः श्रीहरिभद्रसूरिविराच
 उगधाढापोरुसी ताव सो पजिमितो, परिचा मिणात
 ताधे ठाइदय इति” । ५ । एवमेव श्रीभावश्यकलधुधुत्तावपि तिलकाचाय
 भय्यां क्षीशीतलाचार्यसवन्धिवन्दनाधिकारे (५१२ पत्रे), तथाहि-“जे तुज्झ भाइणज्जा,
 पडिहा, तेण कहिअं, तुडो, इमेसिं पि रसिं सुहेण अज्झवसाणेण चउण्हवि केवलणाण समुप्पन्न, पभाए
 दिज्जा पडोएइ, एत्ताहे सुहुत्तेणं एहिंति, पोरिसिंत्ति सुत्त मण्णे करेति अच्यति, उगधाढाए अत्यपोरिसिति अतिचिरा-
 त्तरेव ते देवकुल्लिज गया, ते वीवरागाणा न आढयति, दडओडणेण ठविणो पडिक्खतो, आडोडण भगति-कओ
 इराले ! भन्ति-ज्जो ने पडिहायति सो धिवेति-अहो बुडुसेहा निहज्जति” । ७ । इत्यमेव श्रीआनन्दकवृणांरपि
 ५१४ ॥ एतच्चरत्तीपरकृतेऽपि ग्रन्थे काऽपि उगधाढा पोरिसी भणिताऽसि? उच्यते-अनेकेषु ग्रन्थेषु नया
 नये केऽऽ- एतच्चरत्तीपरकृतेऽपि त्वहवत्राद्भिविधिकौमुद्या (४२० पत्रे), तथाहि-“तच्च प्रतिष्मणा पत्रात्ते

५१३ ॥ पुनः श्रीहरिभद्रसूरिविराच

चेष्टप वंदित पुं व पुं चिं पेहिअ नमुकारपुं सामाइयसुच कहिअ सविसाविअ सज्जाय कुणइ जाव पडिफमणनेला,
 तओ पुवधिहिणा पडिक्कमिअ पहिलेइणाइअ करेइ" । १ । एव श्रीजिनप्रमसूरिभिरपि विधिप्रपाया अभाणि—
 "तओ पच्छिमरथणीए चड्डिअ इरियावहिअ पडिक्कमिअ कुमुमिणदुसुमिणकावसग सय वस्सास, मेहुणसुमिणे अद्रुचर-
 यवस्सास करिअ सक्कयय भणिअ पुषुचविहिए सामाइय काठ सज्जाय सदिसाविअ ताव करेइ जाव पडिफमणनेला" । २ ।
 एयमेव श्रीतरुणप्रमसूरिकृतपढावअयकवालावबोधेडपि ज्ञेय ॥ ३ ॥ ननु—जीर्णग्रन्थस्याऽपि एतत्सम्मतिरस्ति ? उच्यते,
 श्रीपञ्चाशकचूर्णौ तथैव प्रोक्त्वात् तथाहि—“तओ राइए चरमज्जामे चड्डिऊण इरियावहिअ पडिक्कमिअ पुपिं च पोत्ति
 पेहिअ नमुकारपुव सामाइयसुच कहिअ सदिसाविअ सज्जाय कुणइ" ॥ ४ ॥ इति ॥ १९ ॥

॥ इति पौषधिकाना पश्चिमरात्रौ नवीनसामायिकग्रहणाधिकार ॥ १९ ॥

ननु-तयागच्छप्रमुखगच्छेषु साधवः पादोनप्रहरे प्रतिलेखनासमये “उग्याढा पोरिसी” इति न भणन्ति किन्तु “बहु-
 पडिपुष्पा पोरिसी” इति, आत्मनां गच्छे तु “उग्याढा पोरिसी” इति भणन्ति तत्र किं गच्छाचारः प्रमाण ?, किं वा शाब्दो-
 किः ? उच्यते—शाब्दोक्तिरेव, का शाब्दोक्तिः ? इत्याह—श्रीविधिप्रपाया (१४ पत्रे) श्रीजिनप्रमसूरिभिः तथैव भणनात्,
 तथाहि—“ तत्य देवसिअ पडिक्कम रयणिपढमपहर जाव सुज्जइ, राइय पुण आयस्सयचुण्णिअभिप्पायेण उग्याढापोरिसिं
 जाव, ववहाराभिप्पाएण पुण पुरिमहु जाव सुज्जइ” इत्यादि । १ ।
 एवमेव श्रीतरुणप्रमसूरिनिर्मितधीयढावअयकवालावबोधेडपि । २ । ननु-प्राक्कनपूर्वाचार्यविरचितग्रन्थेष्वपि एत-

त्सम्मतिरस्ति ? उच्यते—अस्तीति, कथं ? इत्याह—श्रीमद्वचनसारोद्धारवृत्ते (१६६ पत्रे) ५९२ गाथाशकले तथैव
 उक्त्वात्, तथाहि—“उवगरणचवदसंगं, पडिलेहिजाइ विणत्स पहरतिगे । उग्घाडपोरिसीए उ पत्तनिजोगपडिलेहा
 ॥ ५९२ ॥” पुनस्तत्रैव ग्रन्थे (४८ पत्रे) १०६ गाथाव्याख्यानं “साधुवचन—उद्धाटा पौरुषी” इत्यादिक विभ्र-
 मकारणम् । ४ । पुनः श्रीहरिभद्रसूरिधिरचितावश्यकधृद्वृत्तौ (८५२ पत्रे) प्रत्याख्याननाधिकारेऽपि, तथाहि—“साहुणो
 भणति—उग्घाहापोरुसी ताव सो पजिमितो, परित्ता भिणति अण्णो वा मिणति, तेण से भुजतत्स कहित ण पूरितति
 ताषे ठाइदढं इति” । ५ । एवमेव श्रीआवश्यकलघुवृत्तावपि तिलकाचार्यकृताया । ६ । पुन श्रीआवश्यकवृत्तौ हारि-
 भद्र्या श्रीशीतलाचार्यसबन्धिवन्दनाधिकारे (५१२ पत्रे), तथाहि—“जे तुज्झ भाइणिजा ते आगया वियालोत्ति न
 पविष्ठा, तेण कहिअ, तुडो, इमेसिं पि रत्तिं सुहेण अज्झयसाणेण चउण्हयि केवलणण समुप्पन्न, पभाए आयरिया
 वित्तउ पलोएइ, एत्ताहे मुहुत्तेण एहिंति, पोरिसिंत्ति सुत्त मण्णे करेति अच्छति, उग्घाडाए अत्थपोरिसिंत्ति अत्तिचिरा-
 यिए ते देवकुलिअ गया, ते वीजरागाणा न आढयति, दडओऽणेण ठविणो पडिफत्तो, आलोइए भणति—ऊओ
 वंशमि ! भणति—ऊओ से पडिहायति सो चिंतेति—अहो तुडुत्तेहा निहज्जति” । ७ । इत्थमेव श्रीआवश्यकवृत्तावपि
 ‘उग्घाडाए जत्थ पोरिसिंत्ति, अत्तिधिराविए देवकुलिअ गया ते अ वीजरागाणा ठायंति, दडओ ठविउ पडिफत्तो” इत्या-
 न्ते । ८ । ननु—उप्याच्छीयसूरिकृतेऽपि ग्रन्थे क्काऽपि उग्घाडा पोरिसी भणित्ताऽस्ति ? उच्यते—अनेकेषु ग्रन्थेषु तथा
 पोले शैलयाच्छनापकस्तीररासेत्तरवृत्तिया त्वरुक्त्वात्सिधिकौमुद्या (४२० पत्रे), तथाहि—“तच्च प्रतिक्रमण पयमेद

दैवसिकं रात्रिकं पौषिकं चातुर्मासिकं सावत्सेरिकं चेति । एषां कालस्तु उत्सर्गेण एव सकः, “अत्र निबुद्धे विवे, सुच
 कुरुति गीअत्था । इअवयणपमाणेण, देवसि आवस्सए कालो ॥ १ ॥” रात्रिकस्य चैव आवस्सगस्स समए, निष्वासुह षयंति
 आयरिआ । तह तं कुणति जह वस-पडिलेहाणतरं सूरो ॥ २ ॥” अपवादस्तु दैवसिकं विवसवतीयमहरादवाक् अर्ध-
 रात्रं यावत् । योगशास्त्रवृत्तौ तु मध्याह्नादारम्य अर्धरात्रं यावत् इत्युक्तं, रात्रिकं अर्धरात्रादारम्य मध्याह्ना यावत् । उक्तं च-
 “उत्पाद्योरिसिं जा, सइ अवस्सयस्सत्तुक्षीए । धवहाराभिप्पाया, भणति पुण जाव पुरिमहं ॥ २ ॥” पाक्षिक-
 चातुर्मासिकसावत्सरिकाणि तु पक्षाद्यन्तेषु च स्युः । ९ । पुनरपि श्रीदेवेन्द्रसूरिविरचितश्रीश्राद्धविनकृत्यवृत्तौ अपि
 अमाणि, तथाहि-“साधुवचन उग्घाहा पोरिसी इत्यादि विन्नमकारण । १० ।” पुनरपि श्रीदेवेन्द्रसूरिकृतप्रत्याख्यान-
 भाष्येऽपि तथाहि-“साधुवयण उग्घाहा पोरिसी उणुणुच्छया समाह्वित्ति” इत्यादि २५ गाथायाम् । ११ ।

॥ इति उग्घाहा पोरिसी भणनाधिकारः ॥ २० ॥

ननु-श्रीखरवरगच्छे पुत्रादिवज्रमनि तन्मरणे च जातमृतक सूतक गण्यते, तत्राऽपि पुत्रस्य एकादशदिनानि पुत्र्याश्च
 द्वादशदिनानि यावत् तद्द्वे खरतरसाधवो भिक्षां न गृह्णन्ति, तपागच्छादिगच्छेषु तु केषुचित् न सूतकशङ्काशङ्कः, तत्र
 मूलतः काऽपि शास्त्रे सूतकगृहवर्जनं समुपदिष्टं वर्तते न वा ? उच्यते-श्रीजिनपतिसूरिभिः निजसामाचार्या प्रोक्तत्वात्,
 तथाहि-“सधवइसूरिपयकुलेसु वि वसाह सुअसूअगकुलाण च एगारसाह पुत्तिआ सूअग चारसाह मयगकुलाण च वज्जणं
 ॥ २१ ॥” एव तरुणमसूरिकृतश्रीपढावश्यकबालावबोधे २ पुनरन्यग्रन्थीयगाथावालावबोधव्याख्यानेऽपि यथा-

"छक्कायव्यायंतो वि, मंगओ पुण्ड युद्धं योदि । आधारे नीरते, पुगच्छि पिद्यवाणे अ ॥ १ ॥" इत्यत्र भूमिच्छिप्य
 विगमणे अ सूतं क मृतक रजकै षण्णै षण्णै प्रगृह्यिक ते छद्द युगच्छिा सिद्धिा मुड सिद्ध अगन्नात् स्यात्सिप्य स्यात्सिप्य-
 रूप तणइ प्रदणि हुमइ इति संबंध करियत । ३ । अनु-काटनि मूळ्येप्र भाष्ये-शुणी मूर्यादी अणि अमगणि सन्नि १
 उच्यते-सन्तीति, श्रीसुब्रह्मवैवर्तपुराणोः (१८० पत्रे), तेषु अष्टप्रान, तयाति-“अंगणारी कयकिरिण, अंगणायनगणानि
 अ । मागारिअ च पिंठ च, त यिज्ज गरिज्जानिआ ॥ १३ ॥” व्याख्यार्येऽः-मागारिका अय्यारण, मयं निण्ड आगरे, अदि
 वा सागारिकपिण्ड इति मूककगृहपिण्ड पुगुच्छिा यर्णोपमदुपिण्डं वा, अउर्यः सपुसण । अगणायं सिद्धान् परिज्जया
 परिज्ञाय प्रत्याख्यानपरिज्ञया च परिश्रेद्धिदि” ० अथयन्ते १३ गाथायात् ॥ ४ ॥ पुनः श्री-भाषागमसु सिद्धीपश्चममकम
 प्रथमाध्ययने चतुर्थदिशकं (३०० पत्रे),

तथा हि-“सिक्क्यागा नासेने त्वग्गाऽमु ममाणा वा यममाणा वा गागागुणास मूड-अण्णे (१३०० पत्रे) अत्र 'अं गाने
 सनिरुत्थाप नो मक्षत्रण ने हंवा अयताग यारिग्गाणि गागाणि सिक्क्यायारिआण यय' इति । मूरुअभुंशो यथा-
 'असमानाः' माअवन्त्यिष्कारिणाः ते ण्यंभूताः, प्राचूर्णोत्ता, ममायागात् प्राणात्प्राये मूरुमानात्, गच्छन्ता ण्यं अभा-
 'यथा शुद्धकोट्य आमः अत्तगृहसिआदा वा, तथा मनिरुत्तः-मूरुपदिता, ते मसन्' इति अण्णवर्ष । अत्तगृह्या-
 लार्थ, अतिशयेन शुद्धक इत्यर्थः, ततो एत्ता । इति वागम्यण, मूरुं अयत्ताः मूरुवा अदिमोसण्ण सिआचयोसुं म-म
 'येव मूयात्' इति । ५ । पुनः श्रानिद्विअभाष्यपूणी यथा “ते सिक्क्य, मूरुं (१३०० पत्रे) अत्तगृह-अ-यार्थ-

दैवसिकं रात्रिकं पाक्षिकं चातुर्मासिकं सावत्सरिकं चेति । एषां कालस्तु उत्सर्गेण एव उक्तः, “अत्र निबुद्धे विवे, सुत
 कदति गीअत्या । इववयणपमाणेण, वेवसि आवस्सगस्स समए, निदासुइ षयति
 आपरिआ । तह तं कुणति जइ वत्त—पडिलेहाणतरं सुरो ॥ २ ॥” अपवावस्तु दैवसिकं विवसत्तीयप्रहरादवोक् अर्ध-
 रात्रं यावत् । योगशास्त्रवृत्तौ तु मध्याह्नादारम्य अर्धरात्रं यावत् इत्युक्तं, रात्रिकं अर्धरात्रादारम्य मध्याह्नं यावत् । उक्तं च-
 “उग्घाढपोरिसिं जा, सइ अघत्सयत्ससुधुत्तीप । ववहाराभिप्पाया, भणति पुण जाव पुरिमहं ॥ २ ॥” पाक्षिक-
 चातुर्मासिकसावत्सरिकाणि तु पक्षाद्यन्तेषु च स्युः । १ । पुनरपि श्रीवेवेन्द्रसूरिविरचितश्रीश्राद्धदिनकृत्यवृत्तौ अपि
 अभाणि, तथाहि—“साधुवचन उग्घाढा पोरिसी इत्यादि विस्त्रमकारण । १० ।” पुनरपि श्रीवेवेन्द्रसूरिकृतप्रत्याख्यान-
 भाव्येऽपि तथाहि—“साह्रुवयण उग्घाढा पोरिसी तणुसुच्छया समाह्वित्ति” इत्यादि २५ गाथायाम् । ११ ।

॥ इति उग्घाढा पोरिसी भणनाधिकारः ॥ २० ॥

ननु—श्रीस्वरतरगण्ठे पुत्राविजन्मनि तन्मरणे च आतमृतक सूतक गण्यते, तत्राऽपि पुत्रस्य एकादशदिनानि पुत्र्याद्य
 द्वादशदिनानि यावत् तद्गृहे स्वरतरसाधवो भिक्षां न गृह्णन्ति, तपागच्छाविगण्ठेषु तु केषुचित् न सूतकशङ्काशङ्कुः, तत्र
 मूलतः क्वाऽपि शास्त्रे सूतकगृहवर्जनं समुपदिष्टं वर्तते न वा ! उच्यते—श्रीखिनपतिसूरिभिः निजसामाचार्यां प्रोक्त्यात्,
 तथाहि—“सधवइसूरियणुलेसु वि दसाह सुअसूअगकुलाण च एगारसाहं पुत्तिआ सूअग धारसाह मयगकुलाण च यजणं
 ॥ २१ ॥” एव तत्पुणप्रमसूरिकृतश्रीपढावश्यकशालाववोधे २ पुनरन्यग्रन्थीयगाथावालावधोधव्याख्येनेऽपि यथा—

“छक्कायदयावंतो वि, सज्जओ कुणइ बुद्धह बोहिं । आहारे नीहारे, दुगच्छिए पिहगहणे अ ॥ १ ॥” इत्यत्र दुगच्छिए पिहगहणे अ सूतक मृतक रजकै षण्णंकर प्रमृतिक जे छइ दुगच्छित निंदित कुल तिहा पिण्ड असन-पान-खादिम-स्वादिम-रूप तणइ ग्रहणि हुवइ इति संबध करिषच । ३ । ननु-क्काऽपि मूलसूत्र भाष्य-चूर्णि-धृत्यादौ अपि अक्षराणि सन्ति ? चथ्यते-सन्तीति, श्रीसूत्रकृदङ्गसूत्रधृत्यो (१८० पत्रे), तथैव चकत्वात्, तथाहि-“सपसारी कयकिरिए, पसिणायतणाणि अ । सागारिअ च पिण्ड च, त विज्ज परिजाणिआ ॥ १६ ॥” न्याख्यालेशः-सागारिकः=शय्यातरः, तस्य पिण्ड=आहार, यदि वा सागारिकपिण्ड इति सूतकगृहपिण्ड जुगुप्सित वर्णापसदपिण्ड वा, चशब्दः समुच्चये । एतत्सर्वं विद्वान्=ज्ञपरिज्ञया परिज्ञाय प्रत्याख्यानपरिज्ञया च परिहरेदिति” ९ अध्ययने १६ गाथायाम् ॥ ४ ॥ पुनः श्रीआचाराङ्गे द्वितीयश्रुतस्कन्धे प्रथमाध्ययने चतुर्योदशके (३०५ पत्रे),

तथा हि-“भिक्षागा नामेगे एवमाहसु समाणा वा वसमाणा वा गामाणुगाम दूइज्जमाणे खुड्ढुए खलु अय गामे सनिरुद्धाप नो महालए से हता भयतारो वाहिरगाणि गामाणि भिक्षायरिआए वयह’ इति । वृत्त्येकदेशो यथा-‘वसमाना’ मासकल्पविहारिणः ते एवमृता, प्राधूर्णकान् समायातान् आमनुग्राम दूयमानान् गच्छत एव कच्चुः-‘यथा झुल्लकोऽय ग्राम अल्पगृहभिक्षादो वा, तथा सनिरुद्ध-सूतकादिना, नो महान्’ इति पुनर्वचन आदरल्या-पनार्थ, अतिशयेन झुल्लक इत्यर्थ, ततो हन्त ! इति आमन्त्रण, यूय भवन्तः=पूज्या वहिग्रामेषु भिक्षाचर्योर्थं व्रजत इत्येव म्रूयात्” इति । ५ । पुन श्रीनिशीथभाष्यचूर्णौ यथा “जे भिक्षू दुगच्छिवकुलेसु असणाइ-वत्याइ-वसहि-

देवसिकं रात्रिकं पाक्षिकं चार्तुर्मासिकं सांवत्सरिकं वेति । एषा कालस्तु उत्सर्गेण एव उक्तः, “अत्र निबुद्धे विवे, सुप्त
 कहुति गीअरथा । इअषयणपमाणेण, देवसि आवस्सप कालो ॥ १ ॥” रात्रिकस्य चैव आवस्सगस्स समए, निष्णामुह चयति
 आयरिआ । तह तं कुणति जह वस-पण्डिलेहाणतरं सुरो ॥ २ ॥” अपवावस्तु दैवसिकं विवसतृतीयप्रहरादवाक् अर्ध-
 रात्रं यावत् । योगशास्त्रवृत्तौ तु मध्याह्नादारभ्य अर्धरात्रं यावत् इत्युक्तं, रात्रिकं अर्धरात्रादारभ्य मध्याह्नं यावत् । उक्तं च-

“उग्घाढपोरिस्सिं जा, सइ अवस्सयस्सवुत्तुभीए । ववहरामिप्पया, भणति पुण जाव पुरिमह ॥ २ ॥” पाक्षिक-
 वार्तुर्मासिकसावत्सरिकाणि तु पषाद्यन्तेतु च स्युः । १ । पुनरपि श्रीवेवेन्द्रसूरिविरचितश्रीश्राद्धदिनकृत्यवृत्तौ अपि
 अभाणि, तथाहि-“साधुवचनं उग्घाढा पोरिसी इत्यादि विञ्जमकारण । १० ।” पुनरपि श्रीवेवेन्द्रसूरिकृतप्रत्याख्यान-
 भाष्येऽपि तथाहि-“साधुवयण उग्घाढा पोरिसी तणुसुच्छया समाहित्ति” इत्यादि २५ गाथायाम् । ११ ।

॥ इति उग्घाढा पोरिसी भणनाधिकारः ॥ २० ॥

ननु-श्रीखरवरगच्छे पुत्रादिखन्मनि तन्मरणे च जातमृतकं सूतकं गण्यते, तत्राऽपि पुत्रस्य एकावशविनानि पुत्र्याश्च
 द्वावशविनानि यावत् तद्गृहे खरतरसाधवो भिक्षां न गृह्णन्ति, तपागच्छादिगच्छेषु तु केषुचित् न सूतकशङ्कावाङ्कः, तत्र
 मूलतः काऽपि शास्त्रे सूतकगृहवर्जनं समुपविष्टं वर्तते न वा ? उच्यते-श्रीजिनपतिसूरिभिः निजसामाचार्या प्रोक्त्वात्,
 तथाहि-“सध्वइसूरिपयकुलेसु वि दसाह सुअसूअगकुलाण च एगारसाह पुत्तिआ सूअग धारसाह मयगकुलाण च वज्जणे
 ॥ २१ ॥” एव तरुणमभसुरिकृतश्रीपद्मावश्यककालाखद्योषे २ एतन्नायसीगणशास्त्रात्तत्रोक्ते २

“छक्कयदयावतो वि, सज्जो कुणइ दुल्लहं बोद्धिं । आहारे नीहारे, दुगच्छिए पिण्हगहणे अ ॥ १ ॥” इत्यत्र दुगच्छिए पिण्हगहणे अ सूतक मृतक रजक घणकं प्रमृतिक जे छइ दुगच्छित निंदित कुल तिहा पिण्ह असन-पान-खादिम-स्वादिम-रूप तणइ ग्रहणि हुतइ इति संबंध करिवर । ३ । ननु-काऽपि मूलसूत्र भाष्य-चूर्णि-वृत्त्यादौ अपि अक्षराणि सन्ति ? उच्यते-सन्तीति, श्रीसूत्रकृदङ्गसूत्रवृत्त्यो (१८० पत्रे), तथैव उक्तत्वात्, तथाहि-“सपसारी कयकिरिए, पसिणायतणणि अ । सागारिअ च पिण्ह च, त विज्ज परिज्जणिआ ॥ १६ ॥” व्याख्यालेशः-सागारिकः=शय्यातरः, तस्य पिण्ह=आहार, यदि वा सागारिकपिण्ह इति सूतकगृहपिण्ह जुगुप्सित घर्णापसदपिण्ह वा, चयव्वः समुच्चये । एतत्सर्वं विद्वान्=ज्ञपरिज्ञया परिज्ञाय प्रत्याख्यानपरिज्ञया च परिहरेदिति” ९ अध्यायने १६ गाथायाम् ॥ ४ ॥ पुनः श्रीआचाराङ्गे द्वितीयश्रुतस्कन्धे प्रथमाध्ययने चतुर्थोद्देशके (३०५ पत्रे),

तथा हि-“भिक्षवागा नामेगे एवमाहसु समाणा वा धसमाणा वा गामानुगाम दूइज्जमाणे खुद्धुए खलु अय गामे सनिरुद्धाप नो महालप से हता भयतारो वाहिरगणि गामणि भिक्षवायरिआए वयह’ इति । वृत्त्येकदेशो यथा-‘वसमानाः’ मासकल्पविहारिणः ते एवंभूताः, प्राधूर्णकान् समायातान् आमनुग्राम दूयमानान् गच्छत एव ऊचु-‘यथा शुल्लकोऽय माम् अल्पगृहभिक्षादो वा, तथा सनिरुद्धः-सूतकादिना, नो महान्’ इति पुनर्वचन आदरख्या-पनार्थ, अतिशयेन शुल्लक इत्यर्थ, ततो हन्त ! इति आमन्नण, यूय भवन्त-पूज्या वहिर्गामेषु भिक्षाचर्यार्थं व्रजत इत्येव ब्रूयात्” इति । ५ । पुनः श्रीनिशीथभाष्यचूर्णो यथा “जे भिक्षू दुगच्छिअकुलेसु असणाइ-यत्याइ-यसहि-

सङ्गाय वा करेइ" इत्यादि षट्ठुष्य तेषिं एसो मे दोसक्य षट्ठिहा गाहा इत्तरिअत्ति सूअगगाहा निज्जूढा जे ठप्पा-
 कया सिलागा पठिअत्ति, आक्कहिआ जे अत्य वीसए आदि जुगिआ जहा दक्खिणापहे लोहगार कलाला लाइसु,
 नट-परुठच्चम्मकारादि एए आक्कहिआ १ आक्कहिआ २ इमे इत्तरिआ सूअगगाहा कालावहीए जे ठप्पाकया ते
 गाहा, समासो संखेवे, लोइअ दुविहा इत्तिआ १ आक्कहिआ २ इत्यर्थः । कम्मणे वा सिप्पेण वा जाइए वा कम्मे एहा वि आसाधिक
 निज्जूढा जेचि कुला जत्य विसए जुगिआ अमोअ्या इत्यर्थः । कम्मणे वा सिप्पेण वा जाइए वा कम्मे एहा वि आसाधिक
 मोरपोसगा सिप्पेहिहा एहाविआ तेरिमापतकरा निहेवा जातीए पाणा दुया मोरुत्तिआय, खलुशन्दो अवि तथाहि-
 वेय अन्नस्य जुगिआ जहा सिंपूए निहेवगा इत्यादि । ७ । पुनरेवमेव श्रीनिशीयपोबशोदेशकभाज्यचूर्णिपु १ ॥ सूअगम-
 "दुविहा दुगच्छिआ खलु, इत्तरिआ हुंति आक्कहिआ य । एएसिं नाणत्त, बुच्छामि आणुपुवीए ॥ १ ॥ अत्तण यत्वाइ,
 यजुलाइ, इत्तरिआ जे हवति निज्जूढा जे अत्य जुगिआ खलु, ते हुती आक्कहिआ च ॥ २ ॥ तेसु अत्तण यत्वाइ,
 वसही विप्परिणामो तरेव कुच्छिआ । तेषिं पि होइ संका, सवे एवारिसा मधे ॥ ३ ॥" इति भाज्यम् । अत्र चूर्णिन्याल्या-
 सूअगगाहा कालावहीए जे वप्पाकया ते निज्जूढा, भक्कपानमहणावौ निपिन्नाः १ जे कुला जत्य विसए जुगिआ दुग-
 छिआ अमोअ्या इत्यर्थः, कम्मणे १ सिप्पेण वा २ जाइए वा ३, कम्मे न्हावियाइणो १ सिप्पे वि ठार न्हाविआइणो २ दि-
 द्दान्हाविया तेरिमाज्जाइए पाणाइणो ३, पुनरपि श्रीवशवैकालिकसूत्रे पञ्चमाध्ययने श्रीहरिभद्रसूरिकृतायां तदृशौ
 (१६६ पत्रे) सूतकायिकुले प्रवेशस्य वर्जनीयत्वेन चकत्वात्, तथाहि-

‘पण्डितकुलं न पविसे, मासग परिषज्जप । अचियत्तकुल न पविसे, चिअत्त पविसे कुल ॥ १७ ॥ व्याख्या-प्रतिकुष्ट कुल द्विविधम्-इत्वरं यावत्कथिक च, इत्वरं सूतकयुक्तं, यावत्कथिकं अभोज्य, एतन्न प्रविशेत् शासनलघुत्वप्रसंगात् ।

अत्राऽप्ये प्रशमरतिसूत्रवृत्ती अपि (४० पत्रे), तथा-
 “लोकः स्वल्पाचारः, सर्वेषा ब्रह्मचारिणा यस्मात् । तस्माद्भोक्तविरुद्धं च सत्याज्यम् ॥ १३१ ॥ व्याख्या-
 लोको जनपदः, स्वल्पशब्दो अवधारणो, लोक एव आधारः सर्वेषा ब्रह्मचारिणा, यस्मात् ब्रह्म-संयम सप्तदशभेद, तद्यो-
 गात् सयमिनः तेषां सर्वेषामिति गच्छवासिना गच्छनिर्गताना च, तस्मात् लोके यद्विरुद्धं जात-मृतक-सूतक समूह-
 निराकृतादियहेषु भिक्षादिग्रहण अभोज्येषु च परिहार्यं, तथा चाऽऽप्ये-

“जे जहिं वुण्छिआ सल्लु, पक्खणवसहिमत्तपाणेसु । जिणवयणे पण्डितुत्ता, वज्जेअपा पयत्सेण ॥ १ ॥” यच्च लोके-
 कदेशे विरुद्धं मद्य-मांस-उशुन-वीजानन्तकायादि धर्मसाधनविरुद्धं अनेकं तदपि परिहार्यमिति ॥ १३१ ॥ इतश्च लोके-
 कर्त्तव्येषु श्रेयोहेतुः इति दर्शयति । ननु-दशदिनादिमान अपि कुत्राऽपि प्रोक्तमस्ति ?, उच्यते-श्रीव्यवहारभाष्यवृत्ती
 श्रीमलयगिरिसूत्रिभिः दशदिनमानं उक्तं अस्ति, तथाहि-“जातसूतक नाम जन्मानन्तरं दशाऽहानि यावत्, मृतकसूतक
 मृत्वानन्तरं दश दिवसान् यावत् । १ । पुनरपि व्यवहारभाष्यवृत्तौ प्रथमोद्देशकः, तथाहि-“लौकिकं द्विधा, इत्तर यावत्-
 यिकं च, तत्र इत्तर मृतकसूतकादिः, तथाहि-लोकैः सुतकादि दश दिवसान् यावत् धर्ज्यते इति, यावत्कथिकं चरुह-छिम्प-
 क-धर्मकार-दुम्बादि पत्रे हि यावज्जीव शिष्टैः समोगाविना धर्ज्यन्ते इति । २ । पुनः निशीथचूर्णौ परिहारनिदोषाधिकारे

“लोड्ओ बुविहो इत्तरिओ आवकहिओ अ, इत्तरिओ सूरगाविसु दसाविदिसपरिवज्जण, आवकहिओ जहा नट्ट-अरुह-
 छिपग-अस्मार उषा य, लोडत्तरिओ सेज्जादाण-अभिगमसङ्गादि आवकहिओ रायपिहो इति ३ । पद्मपुराणेऽपि चक्रम्-
 “मृते स्वजनमात्रेऽपि, सूतक जायते किल । अस्तंगते विवानाये, भोजन क्रियते कथम् ? ॥ १ ॥” तथा लौकिकसूत-
 कमपि पद्यं, तथाहि-“सूतक वृद्धिहानिम्या, दिनानि त्रीणि द्वादश । प्रसूतिस्थानमासैक, वासराः पञ्च गोत्रिणाम् ॥ १ ॥
 प्रसूति च मृते षाले, देशान्तरमृते रणे । सन्ताने मरण चैव, दिनैक सूतक मतम् ॥ २ ॥ यद्दिने सूतके जाते, गते
 द्वादशके दिने । जिनामिपकपूजायां, पात्रदानेन शुद्धति ॥ ३ ॥ पञ्चहा सूतक क्षेत्रे, शूद्रे पक्षैकसूतकम् । दशहा त्राह्मणे
 विद्धि, द्वादशहा वैश्यमाचरेत् ॥ ४ ॥ सतीसूतक इत्या च, पापं पाण्मासिक भवेत् । अन्येपामात्महत्याना, यथापाप च
 कल्पयेत् ॥ ५ ॥ अश्वी-चेटिका-महिषी-गोप्रसूतिर्गृहाङ्गणे । सूतक दिनमेक स्यात्, गृहवाद्ये न सूतकम् ॥ ६ ॥ दासी
 दासस्तया कन्या, जायते व्रियते यदि । त्रिरात्र सूतक ज्ञेय, गृहमग्येऽतिदूषितम् ॥ ७ ॥ यदि गर्भविपत्तिः स्यात्, श्रवणे
 याऽपि योषिताम् । यावन्मास स्थितो गर्भ-स्त्रावदिनानि सूतकम् ॥ ८ ॥ महिषीपक्षकं क्षीर, गोक्षीर च दिना दश ।
 अष्टक च अजाक्षीर, पञ्चात् क्षीरं प्रवर्त्तकम् ॥ ९ ॥ इत्यादिस्वशासनपरशासनसम्मत्या समर्थितं सूतकवर्जनम् ॥ २१ ॥

॥ इति जातमृतकसूतकपिण्डनिषेधाधिकारः ॥ २१ ॥

ननु-खरतरगच्छीयाः श्राद्धाः प्रतिक्रमणसूत्रान्ते उच्यन्तेः “तस्य घम्मस्स केवलपिण्डचत्से ति” वाक्य न कथयन्ति,
 वाचा अनुत्तरन्तो मनस्येव तदर्थं ध्यायन्तीति, अत्र काऽपि ग्रन्थसम्मतिरस्ति ? उच्यते—अस्तीति, श्रीजिनपतिसूरिभि

सामाचार्या स्पष्ट उक्तत्वात् । तथाहि—“साधया पढिकमणसुत्तवे तस्स धम्मस्स केवलपन्नत्तस्सेति न भणति”, इति ॥ १ ॥ पुनरपि श्रीतरुणप्रभसूरिकृतपढावश्यकवालावबोधेऽपि, तथाहि—“तस्स धम्मस्स केवलपन्नत्तस्स” इसल पद श्रावक प्रति-
 क्रमणप्राति आन्नायतणा अमायइ तवो केइएक पढइ, तथापि हि “अब्भुट्टिओमि आराहणाए विरओमि ।धेराहणाए” ए पद जुगलु तिहाजि सबधियु छइ, तिण कारणि मतिवर्तमानु जाणिबु (१५२ पत्रे) ॥ २ ॥ एव
 श्रीचन्द्रसूरिकृतप्रतिक्रमणवृत्तौ अपि तथैव उक्तम्, तथाहि—“तस्स धम्मस्स केवलपन्नत्तस्स” इत्यादि द्वादशाक्षरी वाचा
 अनुधरन् श्राद्ध उचिष्ठतीति ॥ ३ ॥ एव श्रीजिनप्रभसूरिकृतविधिप्रपायामपि “तस्स धम्मस्स केवलपन्नत्तस्सेति” वाक्य
 न लिखितमस्ति, तथाहि—तत्पाठः—“तवो पुत्तीए कट्टासण पाचछण वा पढिलेहिअ, वाम जाणु हिट्ठा दाहिण च लहं
 काच करजुअगहिअपुत्ती सम्म पढिकमणसुत्त भणइ, तवो दधमावुट्टिओ अब्भुट्टिओमि इच्चाइ दहगं पठित्ता वदण
 दाच”, इत्यादि ॥ ४ ॥ २२ ॥

॥ इति तस्स धम्मस्स केवलपन्नत्तस्स कथननिषेधाधिकार ॥ २२ ॥

ननु—आत्मना गच्छे श्रावणस्य वृद्धौ द्वितीयश्रावणद्वितीयपक्षे, भाद्रपदवृद्धौ प्रथमभाद्रपदद्वितीयपक्षे श्रीपर्युपणा-
 पर्वकरणात् आपाढचातुर्मासकात् पञ्चाशता दिनैरेव यत्पर्युपणापर्वं क्रियते, तत्कुत्र तदक्षराणि सन्ति ? उच्यते—श्रीजिन-
 पतिसूरिभिः निजसामाचार्या ११ तथैव उक्तत्वात्, तथाहि—“सावणे भदवए वा अहिगमासे चरम्मासाओ पण्णासइमे
 दिणे पजोसवणा कायवा न असीइमे” इति ॥ ११ ॥ ननु—यैः आपाढचातुर्मासकात् अशीत्या दिनै श्रीपर्युपणापर्वं विधी

कारयेदिति । पुनः श्रीपर्युपणाकल्पटिप्पणकेऽपि चक्रे “नो से कप्पइ त रयणिं ति” भाद्रपदशुक्लपञ्चमी अतिक्रमिवु
 इत्यादि, एव सर्वत्र पर्युपणाकर्तव्यस्य भाद्रपदशुक्लपञ्चम्यामेव प्रोक्तत्वात्, न काऽपि श्रावणे तत्कर्तव्यता दृश्यते इति
 घक्तव्य, कथं ? इत्याह—मूलपत्रे आपाठवृद्धौ “नो तं रयणिं उवायणाविस्रए ति” सामान्यसूत्रापेक्षया “अभिवद्विअमि
 वीसेति” विशेषसूत्रस्य घलीयस्त्वात्, श्रावणेऽपि पर्युपणासत्कसर्वकर्तव्यकरणात्, ततोऽस्माकं लौकिकटिप्पणकानुसारेण
 श्रावणवृद्धौ आपाठवृद्धौ इव श्रावणेऽपि पर्युपणापर्वकुर्वतां सिद्धान्तपक्षिकरणात् को दोषः ?, पुनरपि कार्तिकचातुर्मास-
 काधिकारे तु चन्द्रसवत्सरोपेक्षया पर्युपणातो विनैः सप्तत्या एव तस्य जैनाम्नायेन अवर्धितवर्षेऽपि सप्तत्या दिनैः तस्य
 समवः पौषापाठयोः एव वृद्धेः, लौकिकटिप्पणकानुसारेण तु भाद्रपदाश्वयुजवृद्धौ दिनशतसंभवः स्यात्, वीपमालिकाऽनन्त-
 रमेव घतुर्मासकसंभवात्, शैलकज्ञाते कार्तिकयूर्णिमाया घतुर्मासकप्रतिक्रमणस्य उक्तत्वादिति, न च असक्रान्तिमासोऽधि-
 कमासः स्फुटं स्यादिति भास्कराचार्योक्तत्वात्, असक्रान्तिमासे कथं पर्युपणा ? इति वाच्य, तस्मिन् लग्नकार्यस्य एव नियि-
 त्तत्वात्, वीक्षा-स्थापना-प्रतिष्ठावलक्षणं नाऽन्यत् धर्मकर्म, यत उक्तं नारचन्द्रीयद्वितीयप्रकरणे (१४५ पत्रे), तथाहि—

“रविश्रेत्रगते जीषे, जीवक्षेत्रगते रवौ । दीक्षामुपस्थापना चाऽपि, प्रतिष्ठां च न कारयेत् ॥ ४५ ॥ वर्षशुद्धि-हरि-
 शयनेऽधिकमासे, गुरुशुक्लमासे न लग्नमन्वेष्य, लग्नेशाश्राधिपयोर्नीचाऽल्लमने च न शुभं स्यात् ॥ ४६ ॥” ततो असक्रान्ति-
 मासे पर्युपणाकरणप्रतिषेधो न घटते, इत्यलं विसरेण ॥ तत इदं स्थितं श्रावणवृद्धौ द्वितीयश्रावणशुक्लचतुर्थ्यां, भाद्रपद-

दृष्टौ प्रथमभाद्रपदशुक्लचतुर्थ्यां पर्युषणापूर्वं कर्तव्यं न अशीत्या दिने, इदं च स्थल बहुगम्भीरार्थं, मया तु पूर्वगीतार्थप्रतिपादितसिद्धान्ताक्षरयुक्त्यनुसारेण लिखितं अस्ति, न स्वगृहकल्पितं, पुनर्यथाऽस्ति तथा बहुश्रुता विदन्ति ॥ २३ ॥

॥ इति श्रावणभाद्रपदयोः दृष्टौ ५० पञ्चाशद्दिने पर्युषणा कार्या इत्यधिकारः ॥ २३ ॥

ननु-श्रीस्वरतरंगच्छे कदाचित् कुत्रचित् कल्पसूत्र गीतार्थो नव वाचनानि वाचयन्ति, कदापि काऽपि एकादशवाचनाभिः, कदापि कुत्राऽपि त्रयोदशवाचनाभिः वाचयन्ति, तथागच्छीयादिगीतार्थास्तु नवमिरेव वाचनानि नाऽधिकन्यूनानि, तत्र किमपि नियामकं वर्तते न वा? उच्यते--सत्यं, भोः! पूर्वं मूलविधिः कल्पसूत्रश्रावणस्य श्रूयता, तथाहि--“तथा गिहत्थाणं अश्रुतित्थिभाणं गिहत्थीणं अश्रुतित्थीणीणं चसेणाणं संजईणं च अगगो पज्जोसवणाकप्पो न कङ्खिअवो, सम्मीसवाससकाइवोसप्पसंगाओ, पज्जोसवणाकप्पो विवसओ कङ्खित्तं न च्वेव कप्पइ, जत्थं वि खेत्तं पडुच्चं कङ्खिअइ, जहा दिवसओ, आणदपुरे मूलचेइयहरे सवज्जणसमक्खं कङ्खिअइ, तत्थं वि साहू नो कहुइ, पासत्थो कहुइ, तं साहू सुणिआ न दोसो, आणंदपुरं नाम सपइ वडनगरं महाठाणं भण्णइ, पासत्थाणं कहुगस्स असइ दंडगेण वा अब्भत्थिओ सहेहिं वा साहू ताहे दिवसओ सभाए सयं कहुइ, पज्जोसवणाकप्पे यं कहुणे इमा सामायारी । अप्पणो उवस्सए पादोसिए आवस्सए कए कालं वेत्तु काले सुद्धे वा असुद्धे वा पट्टवित्ता कङ्खिअइ एगो कहुइ सेसा उद्धट्ठिआ सुणति, एव चउत्तु वि राईत्तु पज्जोसवणा-राईए पुणं कङ्खिए सब्भे (साहवो) साहू कप्पसमप्पावणिअं कारस्सगं (करेति) करिंता पज्जोसवणाकप्पस्स समप्पावणिअं करेमि कारस्सगं जं ख्खिअं जं विराहिअं जं न पडिपूरिअं जं तस्स उचरीकरणेण जाव वोसिरामित्तिं सब्भो दंडओ कङ्खिअवो

जाय दोसरामिच्छि लोगस्स सज्जोअगरं चिंतिरुण वस्सारित्ता पुणो लोगस्स वज्जोअगर कहित्ता संवे साहुणो निमीअलि,
जेण कहुओ सो ताहे कालस्स पडिक्कमइ, ताधे वरिसाकाल ठवणा ठविज्जइ, एसो विधि भणियो जइ च कहुज्जते गिहत्त्या
अणतित्थिआ वसण्णा च आगच्छिज्जा तो वि ण किज्जा इत्थादि” इति श्रीनिशीयचूर्णो दशमोद्देशके, इत्यमेव श्रीदशाश्रुत
स्कन्धचूर्णो अपि, एवमेव श्रीसन्देशविषयौषधिषुचिप्रान्तेऽपि, एतद्ग्रन्थानुसारेण पूर्वं पञ्चरात्रं प्रतिक्रमणानन्तरं पात्रिकस्व-
त्रपाठवत् साधूना कल्पसूत्रश्रवणं त्रपलभ्यते, परं अयं विधिः व्यवस्थितः । सांप्रतं तु श्रीबीरनिर्वृतेः नवसु वर्षशतेषु अशी-
त्यधिकेषु गतेषु आनन्दपुरे पुत्रमरणार्थं घृवसेननृपस्य पुत्रमरणार्त्तस्य समाधये आनन्दपुरे समायां
सूत्रावधूरी, तथाहि—केषिणु इदं आहुः यत् “इयत्कालातिक्रमे घृवसेननृपस्य पुत्रमरणार्त्तस्य समाधये आनन्दपुरे समायां
अयं ग्रन्थो वाचयितुं प्रारब्ध इति” अन्यत्र तु सर्वसम्मतचिरन्तनग्रन्थेषु कुत्रापि वाचनानियमो न कृतः, पूर्वसूरिभिः
प्रस्युत निशीयचूर्णो प्रोक्तमस्ति “ये नववाचनाभिः कल्प वाचयन्ति ते पार्थस्या इति” अत एव ऐदयुगीना—गीतार्या
प्रतिगच्छ स्वपरम्परया यथारुचि वाचना विदधानाः सन्ति, न च वाच्यं यय मूलविषयानुसारेण पञ्च दिनानि कल्प वाच-
यन्तो नववाचनानियमः कुर्वाणाः स्मः, कथं तद्विधिलेशस्याऽपि अभावात्, कथं तदनुसारिता ! कथं इत्याह—मूलविषयो
रात्रौ पार्थस्यपार्थश्रवणं, सांप्रतं तु विवसे, पूर्वं तु गृहस्थादीनां असमकं, संप्रति तु तत्समकं, पूर्वं तु एकवारं, अधुना तु
दिवसमध्येऽपि बारह्मय वाचनं, अथ ये नववाचनातो अथिक्वाचनावाचने विनाशाभावात्त्व वदन्ति तेषामपि इदं अशा-
नविज्जम्मितं, यतोऽत्र सूत्रोक्तविधिविपरीतत्वेन गीतार्याचरणतो गच्छपरम्परा वर्तते । पुनः श्रीबीरविजयसूरिप्रसादीकृत-

प्रश्नोत्तरसमुच्चये (१२ पत्रे) तच्छिष्य ५० कीर्तिविजयगणिसमुच्चिते ग्रन्थे ५० वेलङ्गपिगणिकृतप्रश्नाधिकारे प्रथमप्रश्नेऽपि प्रोक्तं, तथाहि—“नवक्षणेः कल्पसूत्र वाच्यते, कैश्चिदधिकैरपि वाच्यते, तदक्षराणि क्व सन्ति ? इति, तत्रोत्तरम्—कल्पसूत्रं नवक्षणेः वाच्यते परम्परात् ? अन्तर्वाच्यमस्यै नवक्षणविधानाक्षरसम्प्राधाचेति २ अत्राऽपि नववाचनावाचने गच्छपरम्परा एव, प्रत्युत्तरिता न तदक्षराणि दर्शितानि, अन्तर्वाच्यं तु तत्कृत आधुनिकं च, तत इदं रहस्यं आगतम्—मूलपक्षाः कोऽपि नाऽस्ति क्वाऽपि, पश्चात् येषां नववाचनानां गच्छपरम्परा ते नववाचनाभिः वाचयन्तु, अथ च येषां गच्छे नवाधिकवाचनानां परम्परा ते तदेकादशक तत्रयोदशक वा कुर्वन्तु, न कस्याऽपि निन्दा कार्या घर्माधिभिः गच्छपरम्परया व्यवस्थायाश्च स्वरुच्यनुयायित्वात् ॥ २४ ॥

॥ इति कल्पसूत्रवाचने नववाचनानियमाभावविचारः ॥ २४ ॥

ननु—“करेमि मते ! पोसह आहारपोसह देसओ सवओ च” इत्यादिपाठसम्भावात् पौषधो देशतः सर्वतश्च सर्वत्र प्रतिपादितः, ततो यथा देशतः पौषधोच्चारं श्रावका पानीय पिबन्ति तथा एकानानादिकरणेन भोजनमपि कथं न कुर्वन्तु ? देशत इति पाठस्य अत्राऽपि भङ्गाभावात्, उच्यते—सत्यं, पर उपधानं विना पौषधे त्रिधाहारप्रत्यारयानस्य चतुर्धाहारप्रत्याख्यानस्य वा उपधासस्य एव घटमानत्वात् पौषधोपवासरूपराब्ध्याख्यानस्याऽपि श्रुतत्त्वार्यंभाव्यवृत्तौ (१२ पत्रे) तथैव उक्तत्वाच्च, तथाहि—
पौषधोपवासो नाम इत्यादिना पौषधस्वरूप निरूपयति, रुद्ध्या पौषधशब्दः पर्वसु वर्तते, पर्वाणि च अष्टम्यादि-

तिथयः पूरणात् पूर्वं घर्मोपचयहेतुत्वात्, तत्र=पौषधे पूर्वाणि उपवासः पौषधोपवासः त्रिविधस्य चतुर्विधस्य वाऽऽधारस्य छेदः इत्यादि, एवमेव श्रीसमवायाङ्गसूत्रवृत्तौ श्रीअभयवदेवसूरिभि व्याख्यानात् (१९ पत्रे), तथाहि—“पौषध पूर्व-दिन अष्टम्यादिः तत्रोपवासोऽमकार्यं पौषधोपवास इति इय व्युत्पत्तिरेव, प्रवृत्तित्वु अस्य शब्दस्य आर्हारशरीरसत्का-रप्रसर्धर्यन्यापारपरिवर्जनेषु इति ध्वेयमिति” । ननु—तर्हि श्रीजिनवल्लभसूरिभिः श्रीपौषधविधिप्रकरणे (३५ पत्रे) कथं पौषधमध्ये भोजनं प्रतिपादितम् ? तथाहि—

“जो पुण आहारपोसही देसओ सो पुण्णे पच्चक्खाणे तीरिए अ खमासमणदुगेण मुहपत्तिं पहिलेहिअ खमासमणेण वदिए भणइ—इच्छाकारेण सदिसह पारावह पोरिसी पुरिमह्ठ चचविहाहार एगासण निधीय आयविल वा कय, जा का-वि वेला तीप पारावेमि, तओ सक्कथएण चेइए वंदिए सञ्जाय सोलस वीस वा सिलोणे काठ जहासभवममितिहिस-विभाग दाजं मुह इत्यपाए पहिलेहिअ नवकारपुबमरसदुडो मुजइ”, इति । अत्रोत्तरं—यद्यपि अत्र पौषधमध्ये भोजनं तर्क, पर एतदुपधानं आभित्य अभ्यधायि, येषां पुनः गच्छे पौषधमध्ये भोजनं अनुज्ञातं तेषां अपि अपवादतः एव न चत्सर्गतः । तथा चोक्तं तपागच्छीयसोमसुन्दरसूरिशिष्यहेमहसगणिकृतपढावश्यकवालवबोधेऽपि, तथाहि—

“तृतीयशिक्षाप्रत पौषधोपवासः, स च पूर्वतिथिषु अहोरात्रं यावत् चतुर्विधाहारपरित्यागेन, तथा न शक्नोति चेत् तदा त्रिविधाहारपरित्यागेन, एवमपि अशक्तौ अपवादत आचाम्नादि समुच्चार्यं भोजनं क्रियते इत्यादि” न च अपवाद-पदं चत्सर्गपदे क्षेत्रव्य, तस्य षड्मन्त्राभिज्ञत्वेन अभिधानात्, उपधानविचारस्तु अयम्—उपधानानि श्रीमहानिशीथसूत्रे

सामान्यतया प्रोक्तानि, पर यद्यपि तत्र उपधानतपसि पौषघ्नत न चक, तथापि समस्तगच्छीयगीतार्थसम्मततया सर्वेषु अपि धर्मगच्छेषु नियत यथा स्वस्वोपधानादिप्रमाणतया तत्र स्वस्वतपोयोगविधिप्रकरणेषु गीतार्थः निबद्ध दृश्यते, तै कार्यमाण च उपासकैः उपलभ्यते । तत्र श्रीअभयवेषसूरिशिष्यपरमानन्दकृतयोगविधिग्रन्थे चतुश्चत्वारिंशदधिकद्वादशशतवर्षे १२४४ लिखिते यथा “पौषघ्नप्रहणपुरस्तर उपधानतपो विधेयमिति अत उपधानविधिः उच्यते इति १” पुनः श्रीचन्द्रगच्छीय-श्रीअजितदेवसूरिकृतयोगविधौ त्रिसप्तत्यधिकद्वादशशतवर्षे १२७३ कृते यथा “श्रावकश्राविकाणा तु एकस्मिन् उपधाने अब्यूढेऽपि गुर्वाज्ञया अनुज्ञानन्दी विधीयमाना दृश्यते, पर एतैः अहोरात्रपौषघ्नदिनानि पश्चादपि शीघ्र सविशेष पूरणीयानि २” पुनरपि-तपागच्छीय-श्रीरत्नशेखरसूरिकृते श्रीआचारप्रदीपे (१९ पत्रे), यथा-

पौषघ्नप्रहणक्रिया तु यद्यपि श्रीमहानिशीथे साक्षात् नोक्ता, तथाऽपि यथा साधो योगेषु अतिशायि क्रियावत्त्व सर्वप्रतीत तथा श्राद्धाना अपि उपधानेषु धिलोष्यते ३” पुनरपि श्रीखरतरगच्छाधिपति-श्रीजिनपतिसूरिकृतद्वादशकुलकर्तृत्ति - वरगच्छीयजीर्णसामेाचारी-श्रीजिनप्रमसूरिकृतविधिप्रपा-श्रीमानदेवसूरिकृतकुलं कप्रमुखग्रन्था विलोकनीयाः ॥

ननु-श्रीविधिप्रपाया “मुह्यपत्तिं पखिलेहिअ वविअ भणइ भगवन् ! भातपाणी पारावेह, उवहाणवाही भणइ-नयकार-सहिअ चवविहाहार, इवरो भणइ-पोरिसिं पुरिमहं वा तिविहाहार चवविहाहार वा पगासण निविइअ आयविल वा जा काइ वेलातीए भत्तपाण पारावेमि चि”, श्रीजिनप्रमसूरिभिः ‘उवहाणवाही भणइ इअरो भणइ’ इति भेदद्वयोक्त्या पौषघ्न-मध्ये उपधान विनाऽपि कथं भोजन अनुज्ञातम्? उच्यते-—तत्परमार्थ लघुखरतरगच्छीया श्रीखिनप्रमसूरय एव जानन्ति,

सुरेः हि श्रीमत्प्रपमेवेशिव्यस्य न ह्यमिचरति शिशपत्वे वृक्षत्ववत् । तथा तपागच्छीयमन्येऽपि सुरिप्रतिष्ठा एव स्थाने स्थाने
 हृदयते, यदुक्त-तपाश्रीसोमसुन्दरसूरि-तच्छिष्यमहोपाध्याय-श्रीचारित्रगणितद्विनेय-५० सोमधर्मगणिविस्थिताया उप-
 देशसप्ततिकायां द्वितीयाधिकारे अष्टमोपदेशे (३८ पत्रे), तथाहि-“निर्मापित पासिलसंज्ञकेन, श्रद्धावता श्राद्धवरेण
 चैत्यम् । आरासणे श्रीगुरुवैवसूरि-प्रतिष्ठितं तीर्थममूत् क्रमेण ॥ १ ॥” पुनः अत्रैव सम्बन्धप्रान्ते (४० पत्रे)—
 “गोगाकस्य सुतेन मन्दिरमिदं श्रीनेमिनाथप्रभो-स्तुङ्गं पासिलसञ्ज्ञितेन सुधिया श्रद्धावता मन्त्रिणा । शिष्यैः श्रीमुनिचन्द्र-
 सूरिसुरोर्निर्ग्रन्थपूठामणे-र्यादीन्द्रैः प्रमुवेवसूरिगुरुभिर्नेमेः प्रतिष्ठा कृता ॥ १ ॥” एतदक्षरानुसारेण सुरिः एव प्रतिष्ठाकृत्
 संभाव्यते, पुनः यथार्पता यथार्थवेदिगम्या इति ॥ २६ ॥

॥ इति सुरेः प्रतिष्ठाधिकारः ॥ २६ ॥

ननु-आत्मना गच्छे चतुर्वशीहानौ चतुर्वशीकृत्य पौषषमहणपाक्षिकातिचारालोचनदिक पूर्णिमाया क्रियते, अन्यग
 र्छेयु तु केषुचित् त्रयोदश्यां विधीयते तत्कथं ? सञ्च्यते—पूर्णिमायाः पर्वतियित्वेन मूलपक्षे सिद्धान्ते प्रत्याख्यातत्वात्
 पूर्णिमायां एव तत्सङ्गतिं अङ्गतिः, अपि च पर्वभूतां पूर्णिमां अमावास्या वा विहाय अपर्वभूताया त्रयोदश्या कथं पाक्षिक-
 कृत्य क्रियेत ?, को नाम विज्ञमन्यो निकटवर्तिनीबृहस्पत्याहा गङ्गा तीर्थभूता विहाय अतीर्थभूते कूपे स्नान समाचरेत् ?,
 पुनः त्रयोदश्या तिथ्या तत्करणे तु आगमाशरणयोः द्वयोः मध्ये एकस्याऽपि पक्षस्य अनाराधितत्व स्यात् । यदुक्त श्रीजि-
 नप्रभसूरिभिः विधिप्रपाया, तथाहि-

“नवर चातुर्मासिए तद् चतुर्दशीद्वासे पुण्णिमा जुञ्जइ, तेरसीगहणे आगमआयरणेण अन्नतरपि न आराहिअ होज्जा” इति, ननु-एतदर्थसंवादिका जीर्णग्रन्थे सम्मतिः अपि अस्ति ? उच्यते—अस्त्येष, कथं ? इत्याह—श्रीहरिमद्रसूरिभिः स्वकृतत्त्वविचारसारग्रन्थे तथैव उक्तत्वात्, तथाहि—“भवइ जहिं तिहिहाणी, पुढतिही विद्धिआ य सा किरइ । पक्खी न तेरसीए, कुज्जा सा पुण्णिमासीए ॥ १ ॥ इति”, । एवमेव श्रीरामास्वातियाचका अपि स्वकृताया आचारवल्लभाया प्रोक्तुः, तथाहि—“तिहिपहणे पुढतिही, कायवा जुसाधम्मकज्जेसु । चाचइसी विलेवे, पुण्णिमिअ पक्खिपडिक्कमण ॥ १ ॥” इति, इत्यमेव श्रीज्योतिष्करण्डेऽपि अकथि, तथाहि—“छट्टिसहिआ न अट्टमि, तेरसिसहित न पक्खिअ होइ । पडिवयसहिअ न क्क्या वि, इअ मणिअ वीअरागेहि ॥ १ ॥” ? इति, ननु-यथा चतुर्दशीद्वासा अग्निमतिथिपूर्णिमाया अमावास्या वा पाक्षिक कर्तव्यं क्रियते, तथा अष्टमीद्वासानौ नवमीतियौ अष्टमीर्त्तव्यं क्रियतां, परं सप्तम्या कथं क्रियते ? उच्यते—सत्यं भो यौक्षिक ! श्रूयता, पूर्णिमायास्तु पर्वतिथित्वेन तत्र पाक्षिककृत्य घटा आदीकृते, परं नवमी तु अपर्वतिथिः, ततो नवमीतियेः अपर्वतिथित्वेन सप्तम्या साम्येऽपि अष्टमीसत्कभोगबहुलत्वेन धरं सप्तम्या एव अष्टमीकृत्य, यदुक्तं श्रीजिनप्रमसूरिभिः विधिप्रपात्रग्रन्थे, तथाहि—

“जया य पक्खिआइपडतिही पढइ तथा पुढतिही चेव तन्मुत्तिवहुला पक्खस्साणपूआइसु विप्पइ, न उत्तरा तन्भोगगधस्स वि अमावाओ इति”, एतदर्थसंवादिका गाथा अपि च श्रीसूर्यप्रज्ञप्तौ श्रूयते । तथाहि—“पञ्चसणे चरमासे, पक्खिअपडट्टमीसु कायवा । जाए उदए सूरुओ, ताओ तिहिओ न अभाओ ॥१॥” इति, न च ‘क्षये पूर्वा तिथिः ग्राह्या’ इति

सुरे हि श्रीशुक्लपर्ववशिष्यत्व न न्यमिषरति शिशपत्वे वृक्षत्ववत् । तथा तपागन्धीयग्रन्थेऽपि सुरप्रतिष्ठा एव स्थाने स्थाने
दृश्यते, यदुक्त-तपाश्रीसोमसुन्दरसूरि-तच्छिष्यमहोपाध्याय-श्रीचारित्रगणितद्विनेय-५० सोमधर्मगणिविरचिताया उप-
देशसप्तिकायां द्वितीयाधिकारे अष्टमोपदेशे (३८ पत्रे), तथाहि-“निर्मापित पासिलसङ्गकेन, श्रद्धावता श्राद्धवरेण
चैत्यम् । आरासणे श्रीगुल्लेवसूरि-प्रतिष्ठितं तीर्थममृत क्रमेण ॥ १ ॥” पुनः अत्रैव सम्बन्धप्रान्ते (४० पत्रे)—
“गोगाकस्य सुतेन मन्दिरमिद श्रीनेमिनायप्रमो-सुङ्ग पासिलसङ्गितेन सुधिया श्रद्धावता मन्त्रिणा । शिष्यैः श्रीमुनिचन्द्र-
सूरिसुरोर्निर्ग्रन्थचूडामणे-र्वादीन्द्रैः प्रमुवेवसूरिगुरुमिर्नेमेः प्रतिष्ठा कृता ॥ १ ॥” एतदक्षरानुसारेण सूरि एव प्रतिष्ठाकृत्
समाव्यते, पुनः यथार्थता यथार्थवेदिगम्या इति ॥ २६ ॥

॥ इति सुरेः प्रतिष्ठाधिकारः ॥ २६ ॥

ननु-आत्मनां गण्ठे चतुर्दशीहानौ चतुर्दशीकृत्य पौषघमहणपाक्षिक्रान्तिघारालोचनाविक पूर्णिमाया क्रियते, अन्यग-
ण्ठेषु तु केचुचित् त्रयोदश्यां विधीयते तत्कथं ? उच्यते—पूर्णिमाया पर्वतिथित्वेन मूलपक्षे सिद्धान्ते प्रत्याख्यातत्वात्
पूर्णिमाया एव तत्सङ्गति अङ्गति ?, अपि च पर्वभूता पूर्णिमां अमावास्या वा विहाय अपर्वभूताया त्रयोदश्या कथं पाक्षिक
कृत्य क्रियेत ?, को नाम विश्वमन्यो निकटवर्तिनीबृहस्पत्याद्या गङ्गा तीर्थभूता विहाय अतीर्थभूते कूपे स्नान समाचरेत् ?,
पुनः त्रयोदश्या तिथ्या तत्करणे तु आगमाचरणयोः द्वयोः मध्ये एकस्याऽपि पक्षस्य अनाराधितत्व स्यात् । यदुक्त श्रीजि-
नप्रमसूरिभिः विधिप्रपायां, तथाहि-

पौषधं पर्वदिनानुष्ठान, तच्च द्वेषा-इष्टजनभोजनदानादिरूप, आहारादिपौषधरूप च, तत्र शङ्कः इष्टजनभोजनदानरूप पौषधं कर्तुं कामः सन् यदुक्त्वान् तद्दर्शयत-इदं उक्त इति, अथ यदि शतकादिश्रावकैः भोजनानन्तर पौषधो गृहीतो अभविष्यत् तदा तत्र पौषधपारणप्रस्तावोऽपि प्रोक्तो अभविष्यत्, परं न उक्तः इति नो गृहीतः, न च वक्तव्यं यथा तथा पौषधकरणं भव्य एव, एवं चेत्तर्हि प्रभाते मुक्त्वा पौषधः कर्तव्यः, ततः पुनरपि सन्ध्याया पौषधमध्ये मुक्त्वा पौषधकरणं पौषधस्य आराधनं कर्तव्यं, न च अथ पौषधो लाभाय भवेत्, यदि अतिप्रसङ्गनिवारणार्थं भोजनद्वयी पौषधो गीतार्थैः निषिद्धः, तदा अस्माकीनगीतार्थैः अपि अतिप्रसङ्गनिवारणार्थं पौषधमध्ये भोजनं निषिद्धं अस्ति, पुनः सिद्धान्तवचनं प्रमाणं, न अस्माकं कोऽपि पक्षपातः ॥ २९ ॥

॥ इति भोजनानन्तर पौषधग्रहणनिषेधाधिकारः ॥ २९ ॥

ननु-श्रीखरतरगच्छे यदि चतुष्पर्वी कस्याणकादितिथिं च विना पौषधग्रहणं निराकृतं, तर्हि उपधानमध्ये कथं श्राद्धानां सदा पौषधग्रहणं कार्यते ? उच्यते-सत्यं, यद्यपि उपधानाधिकारे श्राद्धानां श्रीमहानिशीथसूत्रे पौषधग्रहणं न अलेखि, तथापि समस्तगच्छीयगीतार्थसम्मततया सर्वेषु अपि धर्मगच्छेषु गीतार्थैः स्वस्वोपधानदिनप्रमाणतया तत्र स्वस्वतपोयोग-विधिप्रकरणेषु निषेधः, ततो अस्मन्नीतार्थवृद्धैः अपि अन्यगीतार्थसम्मतया आचरणया उपधानमध्ये पौषधग्रहणं प्रमाणीकृतं, उपधानमध्ये पौषधग्रहणपारणादिसर्वविधिः श्रीखरतरगच्छाधिपतिश्रीजिनवल्लभसूरिभिः श्रीपौषधविधिप्रकरणे प्रोक्तोऽस्ति, तथैव श्रीजिनपतिसूरिभिः द्वादशकुलकवृत्तौ, पुनः श्रीजिनप्रभसूरिभिः विधिप्रपाया, अपि च श्रीअभयदेव-

मेण जुत्ताओ । ता अवतरविब्रवधरा, वि हुब्ब न हु पुबतबिद्धा ॥ ४ ॥” इति, “क्षये पूर्वा तिथिप्राणा, वृद्धौ प्राणा तयो
 चरा” इदमपि वाक्य श्रीरत्नशेखरसूरिणा विधिकौमुदीग्रन्थे समास्वातिवचनपरिधोपतया लिखित अस्ति ॥ २८ ॥

॥ इति तिथिवृद्धौ प्रथमा तिथिः मान्या इत्यधिकारः ॥ २८ ॥

ननु-श्रीखरतरगच्छे श्रावकाः मुक्त्वा पौषव कथं न गृह्णन्ति तपागच्छीयश्रावककथम् ? च्यते,—मुक्त्वा पौषवग्रहण
 जीर्णग्रन्थेषु सर्वसम्मतेषु केषुचित् अपि दृष्टं वा नास्ति, न च श्रीभगवतीसूत्रे द्वादशशतकप्रथमोद्देशके शङ्ख-
 श्रावकाधिकारे- (५५२ पत्रे) ॥

“तए नं से संखे समणोवासए ते समणोवासए एव वयासी-तुन्मे ण देवाणुप्पिआ ! विचल असण पाण खाइम साइम
 चवक्खवावेह, तए ण अम्हे त विचल असण पाण खाइम साइम आसाएमाणा विसाएमाणा परिमुजेमाणा परिभाएमाणा
 पक्खिअं पोसह पडिजागरमाणा विहरिस्सामो” इति अक्षरवर्शनात् वक्तव्य, अत्र भोजनानन्तर पौषवग्रहण प्रतिपादितं
 अस्ति तदभिप्रायापरिज्ञानात्, अतोऽत्र पौषवग्रहणेन व्यापारपौषधो व्याख्यातोऽस्ति, न तु आहारपरित्यागरूपः । यदुक्तं
 एतदालापकदृशौ (५५५ पत्रे) तथाहि-

“पक्खिअ पोसह पडिजागरमाणा विहरिस्सामो च्चि” पक्षे=अर्धमासि भव पाक्षिक पौषव=अव्यापारपौषव प्रतिजाग्र-
 तोऽनुपालयन्तो विहरिष्यामः=स्यामः, यच्च इह अतीतकालीनप्रत्ययान्तत्वेऽपि चार्तमानिकप्रत्ययोपादानं तद्भोजना-
 नन्तर एव अक्षेपेण पौषवाम्युपगमप्रदर्शनार्थं, एव चत्तराऽपि गमनिका कार्या इत्येके, अन्ये तु व्याचक्षते-इह किल

पौषधं पर्वविनानुष्ठान, तच्च द्वेषा-इष्टजनभोजनदानादिरूप, आहारादिपौषधरूप च, तत्र शङ्ख इष्टजनभोजनदानरूप पौषध कर्तुकामः सन् यदुक्तवान् तद्दर्शयत-इदं उक्त इति, अथ यदि शतकादिश्रावकैः भोजनानन्तर पौषधो गृहीतो अमविष्यत् तदा तत्र पौषधपारणप्रस्तावोऽपि प्रोक्तो अमविष्यत्, परं न उक्तः इति नो गृहीतः, न च वक्तव्यं यथा तथा पौषधकरणं मन्व्यं एव, एव चेत्तर्हि प्रभाते भुक्त्वा पौषधः कर्तव्यः, ततः पुनरपि सन्ध्याया पौषधमध्ये भुक्त्वा पौषधकरणं पौषधस्य आराधनं कर्तव्यं, न च अथ पौषधो लाभाय भवेत्, यदि अतिप्रसङ्गनिवारणार्थं भोजनद्वयी पौषधो गीतार्थे- निषिद्धः, तदा अस्माकीनगीतार्थे अपि अतिप्रसङ्गनिवारणार्थं पौषधमध्ये भोजनं निषिद्धं अस्ति, पुनः सिद्धान्तवचनं प्रमाणं, न अस्माकं कोऽपि पक्षपातः ॥ २९ ॥

॥ इति भोजनानन्तर पौषधग्रहणनिषेधाधिकारः ॥ २९ ॥

ननु-श्रीखरतरगच्छे यदि षडुष्पर्वी कल्याणकादितिथिं च विता पौषधग्रहणं निराकृतं, तर्हि उपधानमध्ये कथं श्राद्धानां सदा पौषधग्रहणं कार्यते ? उच्यते-सत्यं, यद्यपि उपधानाधिकारे श्राद्धानां श्रीमहानिशीथसूत्रे पौषधग्रहणं न अलेखि, तथापि समस्तगच्छीयगीतार्थसम्मततया सर्वेषु अपि धर्मगच्छेषु गीतार्थैः स्वस्वोपधानदिनप्रमाणतया तत्र स्वस्वतपोयोग-विधिप्रकरणेषु निबद्धं, ततो अस्मिन्गीतार्थवृद्धेः अपि अन्यगीतार्थसम्मत्या आचरणया उपधानमध्ये पौषधग्रहणं प्रमा-णीकृतं, उपधानमध्ये पौषधग्रहणपारणादिसर्वविधिः श्रीखरतरगच्छाधिपतिश्रीखिनवल्लभसूरिभिः श्रीपौषधविधिप्रकरणे प्रोक्तोऽस्ति, तथैव श्रीखिनपतिसूरिभिः द्वादशकुलकवृत्तौ, पुनः श्रीखिनप्रभसूरिभिः विधिप्रपाया, अपि च श्रीअमयदेव-

मेण जुत्ताओ । ता अवरसिद्धअवरा, वि हुज्ज न हु पुषवबिद्धा ॥ ४ ॥” इति, “क्षये पूर्वा तिथिर्प्राद्या, वृद्धौ प्राद्या तयो-
चरा” इदमपि वाक्य श्रीरत्नाशेखरसूरिणा विचिकीमुदीग्रन्ये उमास्वातिवचनपरिधोपतया लिखितं अस्ति ॥ २८ ॥

॥ इति तिथिवृद्धौ प्रथमा तिथिः मान्या इत्यधिकारः ॥ २८ ॥

ननु-श्रीस्वरतरगच्छे श्रावका मुक्त्वा पौषघ कथ न गृह्णन्ति तपागच्छीयश्रावकवत् ? उच्यते,—मुक्त्वा पौषघग्रहण
जीर्णग्रन्थेषु सर्वसम्भतेषु केषुचित् अपि दृष्टं श्रुतं वा नास्ति, न च श्रीभगवतीसूत्रे द्वादशशतकप्रथमोद्देशके शङ्ख-
श्रावकाधिकारे- (५५२ पत्रे) ॥

“तए णं से संखे समणोवासए ते समणोवासए एव वयासी-तुग्मे ण देवाणुप्पिआ ! वितल असण पाण स्वाइम साइम
सवक्खवावेह, तए ण अम्हे त वितल असण पाण स्वाइम साइम आसाएमाणा विसाएमाणा परिमुजेमाणा परिभाएमाणा
पक्खिअ पोसह पडिआगरमाणा विहरिस्सामो” इति अक्षरदर्शनात् वक्तव्य, अत्र भोजनानन्तर पौषघग्रहण प्रतिपादितं
अस्ति तदभिप्रायापरिज्ञानात्, अतोऽत्र पौषघशब्देन व्यापारपौषधो व्याख्यातोऽस्ति, न तु आहारपरित्यागरूपः । यदुक्तं
एतदालापकवृद्धौ (५५५ पत्रे) तथाहि-

“पक्खिअ पोसह पडिआगरमाणा विहरिस्सामो सि” पक्षे=अर्धमासि मत्र पाक्षिक पौषघ=अव्यापारपौषघ प्रतिजाम्र-
तोऽनुपालयन्तो विहरिभ्यामः=स्यामः, यच्च इह अतीतकालीनप्रत्ययान्तत्वेऽपि चार्तमानिकप्रत्ययोपादानं तन्मोजना-
नन्तर एव अक्षेपेण पौषघाम्युपगमप्रदर्शनार्थं, एव सत्तरत्राऽपि गमनिका कार्या इत्येके, अन्ये तु व्याचक्षते-इह किल

उत्सर्गतः प्राथरणग्रहण नाऽस्ति, पर अपवादत श्रीजिनदत्तसूरियुगप्रधानैः सन्देहदोलावल्या (६८ पत्रे) काष्ठदाहशीता-
 विकारण आश्रित्य प्रावरणत्रय स्रक्त अस्ति, तथाहि-

“उत्सर्गनपुर्णं सावगत्स परिहाण साङ्गादवर । कप्यद् प्रावरणाद्, न सेसमववायवो तिणिण ॥ ४६ ॥”

ननु-मूलग्रन्थे तु न क्वाऽपि श्रावकाणा प्रावरण दृश्यते ? सत्य, पर सामाधिकस्यः श्रावको यतितुल्य सर्वत्र प्रति-
 पावित । यतीनां तु शीताथपवावे कस्यत्रयस्य क्रमेण प्रावरणं स्रक्त, तथाहि ओघनिर्युक्तिभाष्य-‘जाहे तद् वी न तरे, ताहे
 निषिद्धग पावणे खोम । तेण वि असंथरंते, दो खोमी पावणा ताहे ॥ १ ॥ “तहवी असंथर तो तइआणं ओणिण पावणे” इति’
 ततः “पागुरण संदिसावेमि पागुरण पडिघापमि” इति क्षमाश्रमणद्वय दत्त्वा, गुरोः पार्श्वे आदेश लत्वा, प्रावरणं गृह्यता
 सांप्रतीना शक्त्यमावे अपवादपद अङ्गीकुर्वता न दोषभाक्त्वम् । ननु-केपाषित् गच्छे गुरो पार्श्वे “पागुरण सदिसावेमि
 पांगुरण पडिघापमि” इति क्षमाश्रमणद्वय अदत्त्वा एव पागुरणं गृह्यते तत्कथम् ? उच्यते-दोष एव तेपा समाव्यते, तत्राऽर्थे
 ते एव प्रष्टव्याः, तत्क्षमाश्रमणद्वय कुत्राऽन्तर्भवतीति वा ॥ ३४ ॥

॥ इति सामायिकादौ उत्सर्गतः प्रावरणनिषेधाधिकारः ॥ ३४ ॥

ननु-प्रतिक्रमणस्थापने आत्मना गच्छे क्षमाश्रमणचतुष्क दीयते, तत्कुत्र प्रतिपादित अस्ति ? उच्यते-“यदित्तु चेइआद्,
 वाच चवराइ क्षमासमणे । भूनिहिसिरो सयला-इयारमिच्छुक्कह देई ॥ १ ॥” इति श्रीजिनवल्लभसूरिकृत‘प्रति-

ननु-श्रीखरतरगण्डीयाः श्राद्धाः प्रामाणिकसामायिकग्रहणे पूर्वं वइसण सदिसापमि वइसण सदिसापमि ठापमि, पञ्चात् सञ्ज्ञाय
 सदिसापमि सञ्ज्ञायं करेमि इति वदन्ति, सायन्तनसामायिकग्रहणे तु पूर्वं सञ्ज्ञाय सदिसात्रेमि सञ्ज्ञाय करेमि, पञ्चात्
 वइसण सदिसात्रेमि वइसण ठापमि इति भ्रुवते, तत्र किं व्यत्ययकथने कारणम् ? सामायिकविधे तुल्यत्वात् उभयत्र, उच्य-
 ते-सत्य, पर श्रीखिनवहमसूरिकृतपौषधविधिप्रकरणे श्रीखिनप्रमसूरिखिरचितश्रीविधिप्रमाण्ये श्रीपञ्चादशकूर्णों च
 रात्रिपौषधिकप्रावकस्य सामायिकग्रहणावसरे प्रातः वइसणाक्षमाश्रमणद्वयदानात् अनु स्वाध्यायक्षमाश्रमणद्वयदान
 प्रोक्त, पुनः तत्रैव पञ्चाशकूर्ण्यार्थो पौषधिकस्य साय प्रथम स्वाध्यायक्षमाश्रमणद्वयदान, तदनु वइसणाक्षमाश्रमणद्व-
 यदान उक्त, यथा पौषधे तथा सामायिकेऽपि उभयत्राऽपि क्रियायाः तुल्यत्वात्, तथा श्रीआवश्यककूर्णों प्रामाणिकसा-
 मायिकग्रहणे “उवविद्दो पढइ” इत्यादिपाठप्रामाण्यात्, “उवविद्दु”शब्देन वइसणा क्षमाश्रमणे, ‘पढइ’शब्देन स्वाध्याय-
 क्षमाश्रमणे, सायन्तनसामायिकग्रहणे तु सर्वेष्वपि स्वाध्यायक्षमाश्रमणाम्या, अनु वइसणाक्षमाश्रमणदान समत एव इति
 किं विचार्यं ? अत्र पौषधविधिप्रकरण-विधिप्रया-पञ्चाशकूर्णों-आवश्यककूर्णों-पाठस्तु तत्तद्व्यविलोकनेन ज्ञातव्यः ॥

॥ इति सामायिकग्रहणे प्रमाते पूर्वं वइसणं ततः स्वाध्यायम् इति अधिकारः ॥ ३३ ॥

ननु-“पावरणं पमुपूण गिण्हत्ता मुहपत्तिव । वर्यकायविद्युद्रीप करेइ पोसहा इव ॥ १ ॥” इति व्यवहारचूर्णिवच-
 नात्, तथा “सो अ स्त्रि सामाह्व्य करितो मरुढ अवणेइ कुडलानि नाममुह तत्रोलपावारगमाइ वोसिरइ” इति आव-
 श्यककूर्णोंपाठप्रामाण्यात्, प्रावरणनिषेधे सति किमिति सामायिकपौषधावौ श्रावकैः प्रावरण गृह्यते ? उच्यते-यद्यपि

उत्सर्गतः प्रावरणग्रहण नाऽस्ति, पर अपवादतः श्रीजिनवचसूरियुगप्रधानैः सन्वेह्वदोलवल्यां (६८ पत्रे) काष्ठदाहशीता-
दिकारणं आश्रित्य प्रावरणत्रयं चक्रे अस्ति, तथाहि-

“उत्सर्गनपुण साधगस्त परिहाण साहगादवर । कप्पइ पाचरणाइ, न सेसमववायओ तिणिण ॥ ४६ ॥”

ननु-मूलग्रन्थे तु न क्वाऽपि श्रावकाणां प्रावरणं दृश्यते ? सत्यं, परं सामाधिक्यः श्रावको यतितुल्यः सर्वत्र प्रति-
पादितः । यतीनां तु शीताद्यपवादे कल्पत्रयस्य क्रमेण प्रावरणं चक्रे, तथाहि ओषनिर्युक्तिभाष्य-‘जाहे तह वी न तरे, ताहे
निविट्ठेण पावणे खोम । तेण वि असथरतो, दो खोमी पावणा ताहे ॥ १ ॥ “तहवी असथर तो तहआणं ओणिण पाचणे” इति’
ततः “पांगुरणं सदिसावेमि पांगुरणं पठिघायमि” इति क्षमाश्रमणद्वयं दत्त्वा, गुरोः पार्श्वे आवेशं लत्वा, प्रावरणं गृह्यता
साप्रतीनां शक्त्यभावे अपवादपदं अङ्गीकुर्वता न दोषभाक्त्वम् । ननु-केपाचित् गच्छे गुरो पार्श्वे “पागुरणं सदिसावेमि
पागुरणं पठिघायमि” इति क्षमाश्रमणद्वयं अदत्त्वा एव पागुरणं गृह्यते तत्कथम् ? उच्यते-दोष एव तेपा समाव्यते, तत्राऽर्थे
ते एव प्रष्टव्याः, तत्क्षमाश्रमणद्वयं कुत्राऽन्तर्भवतीति वा ॥ ३४ ॥

॥ इति सामायिकादौ उत्सर्गतः प्रावरणनियेधाधिकारः ॥ ३४ ॥

ननु-प्रतिक्रमणस्थापने आत्मना गच्छे क्षमाश्रमणचतुष्कं दीयते, तत्कुत्र प्रतिपादितं अस्ति ? उच्यते-“वंदिदुं चेइमाइ,
दाचं चरराइ खमासमणे । भूनिहिअसिरो सयला-इयारमिच्छुक्कव देई ॥ १ ॥” इति श्रीजिनवह्मसूरिकृतं प्रति-

क्रमणसामाधारी' पाठसञ्ज्ञावात् । पुनः "शिरिया कुसुमिणुसगो, सकस्यय साहुनमण सञ्ज्ञाय । चररो वि स्वमासमणा,
 सप्तस वि वृखो वेव ॥ १० ॥" इत्यादि भाष्येष्वसुरिकृत(८ पत्रे)प्रतिदिनचर्याग्रन्थसम्मत्या च क्षमाश्रमणचतुष्कं
 एव सङ्गतिं अङ्गति, एवं तरुणप्रमसूरिकृतषालावधोषे अपि, तथाहि—"देववन्दना अनन्तरं तत्रो पाछइ एक स्वमासमणि
 आचार्यमित्र वांवीयइ १ बीअ स्वमासमणि वपाध्यायमिअ वाधीयइ २ तत्रो पाछइ एक स्वमासमणि भगवत वर्तमान-
 गुरु वादीयइ ३ चरयी स्वमासमणि सर्वसाधु वांवीयइ ४ इसी परे चररादि स्वमासमण देइ करी गोडिलिया होइ, मायउ
 मुइ लिंगाठी, मुइपचि मुहि दीषा हुति हाय ओडिप "सवस्स वि देवसिअ" इत्यादि कहीये छेहि, "इच्छाकारेण सदि-
 स्सह" इहु पद न कहियइ, तस्स मिच्छामि दुक्क कही करी समा थइ करेसि भते ! इत्यादि, एवमेव रात्रिप्रतिक्र-
 मणस्यापनासमयेऽपि क्षमाश्रमणचतुष्कं लिखित अस्ति, एव श्रीजिनप्रमसूरिकृतविधिप्रपाया अपि क्षमाश्रमणचतुष्क
 एव, तथाहि "चेइआइ वंविट्ट चरराइ स्वमासमणेहिं आयरियाई वविअ भूनिहिअसिरो "सवस्स वि देवसिअ" इच्चाइ दड-
 नेण सयलाइयारमिच्छामि दुक्क दावं" इत्यादि । ननु-तपागच्छीयगीतार्थैः अपि काऽपि प्रतिक्रमणप्रारम्भे क्षमाश्रमणचतु-
 ष्टय उक्त अस्ति ! सध्यते—तपागच्छीय—श्रीजयचन्द्रसूरिभिः प्रतिक्रमणहेतुगर्भग्रन्थे स्पष्ट तस्य प्रतिपादनात्, तथाहि-
 "चतुरादिक्रमाश्रमणैः श्रीगुरुन् वन्द्यते" इत्यादि । ननु-तर्हि साम्प्रतीनाः तपागच्छीयाः साध्यादय. "भगवन् ! देवसिअ
 पठिकमणु ठावं" इत्येवरूप पञ्चम क्षमाश्रमण अनुक्त अपि कथं ददते ? सध्यते—तत्राऽर्थे ते एव प्रष्टव्या, पुनः तपा-

गच्छीयाः प्रथमक्षमाश्रमणे श्रीभगवन् धातुं इति घवन्ति, तत्र भगवच्छब्देन किं वेद्यो वा गुरुः वा ? , न देवः, तस्य च देववन्दनाधिकारे पूर्वं वन्दितत्वेन पुनरुक्तदोषसंभवात्, नाऽपि गुरुः, गुरुवन्दने आचार्यवन्दनस्य पृथक्क्षमाश्रमणेन प्रतिपादितत्वात्, नाऽपि आचार्यात् अधिको गुरु कोऽपि समाभ्यते, अत्र बहु विचार्यमपि तेषाम् ॥ ३५ ॥

॥ इति प्रतिक्रमणस्यापने क्षमाश्रमणचतुष्क एव न तत्पञ्चकम् ॥ ३५ ॥

ननु-लौकिकटिप्पणकानुसारेण कार्तिकवृद्धौ कस्मिन् कार्तिके चतुर्मासिकप्रतिक्रान्त्यादिकृत्य क्रियमाण अस्ति? उच्यते- प्रथमकार्तिके एव, यदुक्त श्रीखरतरगच्छीयसामाचारीपत्रे, तथाहि-“काती वधइ तउ पहिलीइ काती चउमासउ की-जइ । १ ।” इत्यमेव श्रीजिनपतिसूरिसामाचार्या अपि, तथाहि-“कत्तिअबुहीए पढमकत्तिए चैव चारम्मासिअ पडिक्कमि-जइ, सेसमासबुहीए पंचसु मासेसु षसमास कीरइ” इति १४ सामाचारी । २ । ननु-यथा श्रीखरतरगच्छे कार्ति-कवृद्धौ प्रथमकार्तिके एव चतुर्मासिकप्रतिक्रान्त्यादिकृत्य क्रियते, तथा अन्यगच्छेषु अपि क्वाऽपि एव वर्तते न वा? उच्यते-श्रीतपागच्छीयपट्टावल्यां अवदातवर्णनाधिकारे, श्रीसोमप्रभसूरय प्रथमकार्तिके एव प्रतिक्रम्य विहृताः सन्ति, तथाहि तत्पट्टावलीप्रवन्ध -“सं० १३१० वर्षे श्रीसोमप्रभसूरिणा जन्म २१ वीक्षा ३२ सूरिपद, श्रीगुरुदत्तमन्त्र-पुस्तिका “चारित्र मे प्रयच्छत मन्त्रपुस्तिकां न” इत्युक्त्या न गृहीता, अपरयोग्याभावात् गुरुभिः जले बोलिता सा, श्रीसोमप्रभसूरिणा एकादशाज्ञाना सूत्रार्थौ कण्ठस्थौ, भीमपट्ट्या चतुर्मासी अवस्थिता, एकादशासु अपरेषु आचा-

क्रमणसामाचारी' पाठसद्भावात् । पुनः "इरिया कुसुमिणुसगो, सक्स्थय साहुनमण सञ्ज्ञाय । षतरो वि खमासमणा, सवस्स वि दढओ चेष ॥ १० ॥" इत्यादि भावदेवसूरिकृत(८ पत्रे)यतिदिनचर्याग्रन्थसम्मत्या च क्षमाश्रमणचतुष्क एव सङ्गतिं अङ्कति, एवं तरुणप्रमसूरिकृतबालावबोधे अपि, तथाहि—"देववन्दना अनन्तर तबो पाछइ एक खमासमणि आचार्यमिअ वादीयइ १ वीअ खमासमणि सपात्थायमिअ वादीयइ २ तबो पाछइ एक खमासमणि भगवत वर्तमान-गुरु वादीयइ ३ षतयी खमासमणि सर्वसाधु वादीयइ ४ इसी परे षतरावि खमासमण देइ करी गोडिलिया होइ, मायउ मुइ लिंगाठी, मुहपचि मुहि वीधा हुति हाथ जोडिप "सवस्स वि देवसिअ" इत्यादि कहीये छेहि, "इच्छाकारेण सदि-स्सह" इहुं पद न कहियइ, तस्स मिच्छामि बुक्क कही करी समा थइ करेमि भते ! इत्यादि, एवमेव रात्रिप्रतिक्र-मणस्यापनासमयेऽपि क्षमाश्रमणचतुष्कं लिखितं अस्ति, एव श्रीजिनप्रमसूरिकृतविधिप्रपाया अपि क्षमाश्रमणचतुष्क एव, तथाहि "वेइआइ वंदिनु षतराइ खमासमणेहि आयरियाई षदिअ मूनिहिअसिरो "सवस्स वि देवसिअ" इच्चाइ दढ-गेण सयलाइयारमिच्छामि बुक्कं वात्" इत्यादि । ननु-तपागच्छीयगीतार्थः अपि काऽपि प्रतिक्रमणप्रारम्भे क्षमाश्रमणचतु-ष्टय उक्तं अस्ति ! उच्यते—तपागच्छीय-श्रीजयचन्द्रसूरिभिः प्रतिक्रमणहेतुगर्भग्रन्थे स्पष्ट तस्य प्रतिपादनात्, तथाहि- "षतुरादिक्रमाश्रमणैः श्रीगुरुन् वन्दते" इत्यादि । ननु-तर्हि साम्प्रतीनाः तपागच्छीयाः साध्यादय "भगवन् ! देवसिअ पढिकमणु ठावं" इत्येवंरूप पञ्चम क्षमाश्रमणं अनुक्तं अपि कथं ददते ? उच्यते—तत्राऽर्थे ते एव प्रष्टव्याः, पुनः तपा-

सागा, मुग्गगय आमगोरसुम्मीस । संसञ्जए अ इयरा, तहवि हु, नियमा तु दोसायत्ति ॥ १ ॥” इति आत्मसंयमविराघ-
 नाक्यौ द्वौ दीपौ इत्यर्थं ॥ पुनरपि तथैव श्रीकुमारपालभूपालशुश्रूषितश्रीहेमचन्द्रसूरिभि अपि उक्तं, तथाहि-

“आमगोरससंपृक्त-द्विदलादिषु जन्तवः । दृष्टा केवलिभिः सूक्ष्मा-स्रस्मात् तानि विषर्जयेत् ॥१॥” अत्र इदं रहस्य—अत्र
 सर्वत्र एवं प्रतिपादित यदुत अनुत्कालितगोरसेन सम मीलिते द्विदलाभे समूर्च्छत्सूक्ष्मत्रसजीवविराघनादोपो भवति । ननु-मुखे
 यदा आमगोरसद्विदलाभयोः संयोगो भवति, तदा सूक्ष्मत्रसजीवा समूर्च्छन्ति इति बहवो लोकाः प्रतिपादयन्ति तत्र किं उच्य-
 रम् ? उच्यते—तयोः मुखसयोगे तदुत्पत्त्यक्षराणि न दृष्टानि, प्रत्युत नियेषो दृश्यते । यदुक्त श्रीजिनभद्रसूरिपट्टालङ्कारश्री-
 जिनचन्द्रसूरिविजयराज्ये श्रीमेरुसुन्दरनामोपाध्यायैः स्वकृतसाधिकशतप्रश्नोत्तरग्रन्थे, तथाहि—“विदल किम जीव सपजइ
 तत्रार्ये श्रीवढाकल्पना भाष्यमाहे गाहा कही जइ—“जइ मुग्गमासपमुहं, विदल कच्चमि गोरसे पढइ । ता तसजीवुप्पत्तिं,
 मणति दहिए वि तिविणुवरिं ॥ १ ॥” अत्र काचा गोरसमाहि विदलाभ पढइ तिवारइ त्रसजीव सपजइ, पणि कठतालुया
 नइ योगइ नही कञ्जा, वलि खिणदिहाढइ विदल जिमइ छइ तिणदिहाढइ गोरस केइ नही जिमता, ते स्यु कारण ?
 तत्रार्ये ते वात अयुक्का, जे भणी विदलाभ जेतलइ जिमच तेतलइ सदराभियोगि ते परिपक्क हुयच, ते भणी तिवारइ
 तक्रादि लीजइ तच दोष न हुवइ, तेह तक्रादिक सदराभि मुखि पढता सामानि परिपक्क थायइ तेहभणी एह दोष नही,
 यतो “विदलं कच्चमि गोरसे पढइ” इतिवचनात्, इति ६४ प्रश्ने” ॥ ३७ ॥

॥ इति अनुत्कालितगोरसेन समं मीलिते द्विदलाभे दोषाधिकारः ॥ ३७ ॥

येषु वारयस्तु अपि कार्तिकद्वये प्रथमे कार्तिके मते, न तु पक्षः, ते आचार्याः चतुर्मासके प्रतिक्रम्य विहृताः” इत्यादि ॥
 ॥ इति कार्तिकदृष्टौ प्रथमकार्तिके चतुर्मासिकप्रतिक्रमणाधिकारः ॥ ३६ ॥

ननु-आमगोरसेन समं द्विदलास्र मुञ्जानाना दोषः प्रतिपादितः सर्वत्र, तनु सङ्गतिं अङ्गति, पर स दोष किं स्या-
 त्यादिभोजनादिमाखनस्थितेन आमगोरसेन सम मीलिते द्विदले भवति १ किं वा मुखे प्रक्षिपे २ किं वा गिलनान-
 न्तर ३ ? उच्यते—आद्ये विकल्पे द्विदलदोषो भवति, पर न मुखे प्रक्षिपे, नाऽपि गिलनानन्तर, यतः श्रीसन्वेहदोला-
 वलीसूत्रवृत्त्यो (१३ पत्रे) आमगोरसमध्ये द्विदले पतिते दोषो भवति, इत्यमेव उक्तत्वात्, तथाहि—

“सकालिवांसि तर्के, विदलक्खेधे वि नस्थि तद्दोसो । अतसगोरसमि य, पडिअ संसप्पए विदल ॥ ६६ ॥”

व्याख्या—‘सकालिते’ अग्नितापात् अस्युष्णीभूते, ‘तर्के’ गोरसे तत्र गोरसमेदाना दध्यादीनां उपलक्षण, द्वे दले यस्य
 तद्विदल-मुद्गादि, तस्य ‘क्षेपे’ऽपि न्यासेऽपि, किं पुनः द्विदलकवलगिलनानन्तर सत्कालिततक्रायात्मकप्रवले अवलेहादि-
 पाने, इति अपेः अर्थः, ‘नाऽस्मि’ न भवति तद्दोषो=द्विदलदोषो जीवधिराधनालक्षण । अत्र हेतु आह-यत इति अध्या-
 हायं, यतः कारणात् ‘अतसगोरसे’ आमगोरसे ‘पतित’ सगत् ‘द्विदल’ पालक्यालट्टशाकमुद्गादि ससर्पति=ससज्जति
 समूर्च्छस्तस्मात्प्रसवीषयुक्त भवति इत्यर्थः ॥ इत्यमेव श्रीबुर्लभराजसमालंघजययादश्रीजिनेश्वरसूरिभिः अपि उक्तम्, तथा-
 हि—“अइ मुग्गमासपमुहं, विदल आममि गोरसे पडइ । ता तसजीवुप्यप्पी, भणंति दहिअमि तिदिणुवर्णि ॥ १ ॥”
 ननु-पूर्वाचार्यग्रन्थेषु अपि इत्थं प्रतिपादित अस्ति न वा ? उच्यते—श्रीकल्पभाष्ये तथैव प्रतिपादना, तथाहि—“पालकलट्ट-

॥ अथ द्वितीयः प्रकाशः ॥

॥ श्रीमत्पार्श्वनाथाय नमः ॥

ननु—श्रीजिनशासने संप्रति कति आगमाः सन्ति ? उच्यते—पञ्चषत्वार्तिशत, ययुक्—“इकारस अगाइ ११, वारसजव-
गाइ २३ दस पइण्या ३३ य । छ व्छेअ ३९ मूलचचरो ४३, नदी ४४ अणुयोगदाराइं ४५ ॥ १ ॥” पृथक् पृथक् नामानि
अपि इत्थ—श्रीमाधाराङ्ग १ सूत्रकृताङ्ग २ स्थानाङ्ग ३ समवायाङ्ग ४ भगवती ५ ज्ञाताधर्मकथा ६ सपासकदशाङ्ग
७ अन्तकृदशाङ्ग ८ अनुसरोपपतिकदशाङ्ग ९ प्रश्नव्याकरण १० विपाकश्रुत ११ चेति एकादश अङ्गानि । औपपातिक १
राजप्रथीय २ जीवाभिगम ३ प्रज्ञापना ४ सूर्यप्रज्ञप्तिः ५ जम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिः ६ चन्द्रप्रज्ञप्ति ७ निरयावली ८ कल्यावत-
सिका ९ पुष्पिका १० पुष्पचूलिका ११ वह्निदशोपाङ्ग १२ चेति द्वादश सपाङ्गानि पूर्वमीलने २३ । चतुःशरणप्रकीर्णक १
चन्द्रावेभ्यकः २ आतुरप्रत्याख्यान ३ महाप्रत्याख्यान ४ भक्तप्रत्याख्यान ५ तन्दुलवैकालिक ६ गणिविद्या ७ मरणस-
माधिः ८ देवेन्द्रस्तवः ९ संस्तारकप्रकीर्णकं १० चेति दश प्रकीर्णकानि पूर्वमीलने ३३ । निशीथ १ महानिशीथ २
व्यवहार ३ बृहत्कल्पः ४ जीतकल्पः ५ दशाश्रुतस्कन्धः ६ चेति पट्ट छेदग्रन्थाः पूर्वमीलने ३९ । ओघनिर्युक्तिः १ पिण्ड-
निर्युक्तिः २ दशवैकालिक ३ उत्तराध्ययन ४ चेति चत्वारि मूलसूत्राणि । काऽपि विचारामृतसप्रहादौ ओघनिर्युक्तिस्याने

स्वरतरंगच्छापीशा, खिनचन्द्रयुगप्रधानगुरुशाः । श्रीपातसाहिमान्या, सममूधन् भूमिविख्याता ॥ १ ॥
 श्रीपूज्यमुख्यशिष्याः, दक्षाः श्रीसकलचन्द्रनामानः । महुरवो गुणगुरव-स्तेपामेप प्रसादो मे ॥ २ ॥
 सप्तत्रिंशन्मितैर्यं, पूर्णं प्रश्नोत्तरेः स्फुटम् । प्रकाश प्रथम षट्के, गणिः समयसुन्दरः ॥ ३ ॥
 इति श्रीसामाचारीशतके पञ्चप्रकाशे श्रीसमयसुन्दरोपाध्यायविरचिते प्रथमः प्रकाशः सम्पूर्णः ॥ १ ॥

इति श्रीसमयसुन्दरोपाध्यायविरचिते सामाचारी-

शतके प्रथमः प्रकाशः समाप्तः ॥

महानिशीय २ दशप्रकीर्णक १२ अनुयोग (द्वाराणि) १३ एते त्रयोदश, तेषां पूर्वाचार्यछद्मस्थप्रणीतत्वात्, मम मनस्तु गणधरदेवभाषित एव प्रीतिं जनयति न अन्यत्, अत्रार्थे रे मनोमतिशिष्य ! शृणु निश्चलमनोदानेन गणधरदेवभाषिता तु द्वावशास्त्री अभूत् मूलतः, तत्राऽपि दृष्टिवादः सूत्रार्थाम्यां व्यवच्छिन्नः, साप्रत एकादश अङ्गानि गणधरभाषितानि, अन्यागमाः सर्वेऽपि छद्मस्थैः पूर्वाचार्यैः अङ्गैर्म्यः सन्ति, यथा प्रज्ञापना श्रीश्यामाचार्येण कृता, यदुक्तं प्रज्ञापना प्रथमपादे (५ पत्रे) अन्यकृत गाथाद्वयं इदम्, तथाहि—‘घायगवरवसाओ, तेवीसइसेण धीरपुरिसेण । दुद्धरघरेण मुणिणा, पुषसुयसमिद्धुद्धीण ॥ १ ॥ सुयसागरा विणेऊ-ण जेणं सुअरयणमुत्तम विन्न । सीसगणस्त भगवओ, तस्स नमो अज्ज-सामस्स ॥ २ ॥ एतद्दीकायां एतद्गाथाद्वयव्याख्यान अपि अस्ति, श्रीश्रपिमण्डलसूत्रेऽपि १११ गाथायाम्, यथा—‘निज्जूढा जेण तथा, पन्नवणा सवभावपन्नवणा । तेवीसइसो पुरिसो, जाओ सामज्जनामुत्ति ॥ १ ॥ स च श्रीश्यामाचार्यः श्रीमहा-धीरात् ३३५ वर्षे जातो, यदुक्तं विचारसारे—‘सिरिवीरात् गणसुं, पणतीसहिण्णसुं । पढमो कालिगसूरी, जवओ सामज्जनामुत्ति ॥ १ ॥’ ॥ १ ॥ तथा दशाश्रुतस्कन्धस्तु श्रीमद्रत्नबाहुस्वामिना चतुर्दशपूर्वधरेण श्रीमहावीरदेवत सप्तत्यधिकशत १७० वर्षे जाते तेन विनिर्मितः ॥ २ ॥ श्रीदशवैकालिकसूत्रमपि श्रीसुधर्मस्वामिनः चतुर्थपट्टधरेण श्रीशय्यं-भवसूरिणा विहितम् ॥ ३ ॥ श्रीरत्तराध्ययनसूत्रं तु श्रीपाक्षिकवृत्तौ “श्रुपिभाषितानि उत्तराध्ययनानि” इति व्याख्यातत्वात् श्रुपिभाषित ॥ ४ ॥ एव अन्येऽपि आगमाः छेवग्रन्थाविका अवशिष्टाः सर्वेऽपि पूर्वाचार्यकृता एव सन्ति, ततः त्व एका-दश अङ्गानि एव मन्यस्व न द्वात्रिंशत् आगमान् । अथ यदि षण्णवदीन् द्वात्रिंशद् आगमान् मानयिष्यसि तदा

आवश्यकर्णिकः अस्ति पूर्वमीलने ४३ नन्दीसूत्र ४४ अनुयोगद्वार ४५ इति ४५ आगमाः । एतानि एव आगमनामानि श्रीजिनप्रमसूरिभिः अपि स्वकृतसिद्धान्तसूत्रेषु प्रोक्तानि, तथाहि-

“सिरीवीरविण सुपरय-ण रोहण पणमिऊण । भत्तोए किंचेसि तप्पणीअ सिद्धातमह जगप्पईव ॥ १ ॥ पढम आथारग १, सुअगहं २ ठाणंग ३ समवायं ४ । भगवइअंग ५ नाया-धम्मकहो ६ वासगदसा ७ य ॥ २ ॥ अतग रुदसा ८ शुत्तर-वाइदसा ९ पण्हवागरणनामं १० । सुहदुक्खविवागसुअ ११, विट्ठीवायं १२ च अगाणि ॥ ३ ॥ अतग उयवाई १ रायपसे-णिय २ तह जीयाभिगम ३ पन्नवणा ४ । जंबुप्पअत्ती ५ च-द ६ सुरपअत्ति ७ नामाओ ॥ ४ ॥ निरयायलिआ ८ कप्पा-ययंसि ९ पुष्किया १० पुक्फपूला य ११ । वहीदसा १२ य एए, वारसुवगाण नामाणि ॥ ५ ॥ चवसरण १ चंवधिज्जग २, आतर ३ महपुवपच्चक्खाण ४ च । भत्तपइण्णा ५ ततुल-वेयालीय ६ च-गणिविज्जा ७ ॥ ६ ॥ मरणसमाही ८ वेवि-रथओ ९ संथार १० इय दस पइण्णा । वीरत्थय गच्छाया-रपमुह चउ वससहस्स पुरा ॥ ७ ॥ दसवेअलिअ १ तह ओ-ध २ पिड्ढनिसुत्ति ३ उत्तरज्जयणा ४ । चचारि मूलगया, नदी १ अनुयोगवारां २ ॥ ८ ॥ निस्तीह १ कप्पववहा-र २ पंचकप्पो ३ दसासुअक्खयो ४ । तह महनिसीह ५ एए, छ-च्छेआ जीअकप्पो ६ अ ॥ ९ ॥ पंचपरमिड्डसामा-इयाइ आवस्तय च छ-च्छेअ । निज्जुत्तिउण्णिविची, विसे-सआवस्सयाइजुअ ॥ १० ॥ इय विणपहेण गुरुणा, रेअ सिद्धतनाममेगच । पणयालीसपमाण, निअनिअनामेण नायव ॥ ११ ॥” अत्र आह कोऽपि मनोमतिस्त्रिष्यः—ननु-अहं द्वात्रिंशत् एव आगमान् मानयिष्यामि. न त्रिंश-

महानिशीथ २ दशप्रकीर्णक १२ अनुयोग (द्वाराणि) १३ एते त्रयोदश, तेषां पूर्वाचार्यछद्मस्थप्रणीतत्वात्, मम मनस्तु गणधरदेवभाषित एव प्रीतिं जनयति न अन्यत्, अत्रार्थे रे मनोमतिशिष्य ! शृणु निश्चलमनोदानेन गणधरदेवभाषिता तु द्वादशाङ्गी अभूत् मूलतः, तत्राऽपि दृष्टिवादः सूत्रार्थाम्यां व्यवच्छिन्नः, साप्रत एकादश अङ्गानि गणधरभाषितानि, अन्यागमाः सर्वेऽपि छद्मस्थैः पूर्वाचार्यैः अङ्गैर्म्यः सन्ति, यथा प्रज्ञापना श्रीश्यामाचार्येण कृता, यदुक्तं प्रज्ञापना प्रथमपादे (५ पत्रे) अन्यकृत गायार्हयं इदम्, तथाहि—‘धायगवरवसाओ, तेवीसइमेण धीरपुरिसेण । बुद्धरधरेण मुणिणा, पुबसुयसमिच्चबुद्धीण ॥ १ ॥ सुयसागरा विणेऊ-ण जेण सुअरयणमुत्तम दिअ । सीसगणस्स भगवओ, तस्स नमो अज्जा-सामस्स ॥ २ ॥ एतद्दीकाया एतद्गाथाद्वयव्याख्यान अपि अस्ति, श्रीश्रुतिमण्डलसूत्रेऽपि १९१ गाथायाम्, यथा—‘निज्जूढा जेण तथा, पन्नवणा सवभाषपन्नवणा । तेवीसइमो पुरिसो, जाओ सामज्जनामुत्ति ॥ ३ ॥ स च श्रीश्यामाचार्यः श्रीमहा-वीरात् ३३५ वर्षे जातो, यदुक्तं विचारसारे—‘सिरीवीराउ गण्ठु, पणतीसहिण्ठु तिसयवरिसेसु । पढमो कालिगसूरी, अओ सामज्जनामुत्ति ॥ १ ॥’ ॥ १ ॥ तथा दशाश्रुतस्कन्धस्तु श्रीमद्रघाटुस्वामिना चतुर्दशपूर्वधरेण श्रीमहावीरदेवतः सप्तत्यधिकशत १७० वर्षे जाते तेन विनिर्मितः ॥ २ ॥ श्रीदशवैकालिकसूत्रमपि श्रीसुधर्मस्वामिनः चतुर्थपट्टधरेण श्रीशय्य-भवसूरिणा विहितम् ॥ ३ ॥ श्रीचरित्राध्ययनसूत्रं तु श्रीपाक्षिकृत्तौ ‘श्रुतिभाषितानि उत्तराध्ययनानि’ इति व्याख्यातत्वात् श्रुतिभाषितं ॥ ४ ॥ एव अन्येऽपि आगमाः छेदग्रन्थाविका अवशिष्टाः सर्वेऽपि पूर्वाचार्यकृता एव सन्ति, ततः त्व एका-दश अङ्गानि एव मन्यस्व न द्वारिंशत् आगमान् । अथ यदि षपाङ्गादीन् द्वारिंशद् आगमान् मानयिष्यसि तदा

मारितः इति कथं न विरोधः ? ॥ १ ॥ अपि च श्रीज्ञानाधर्मकथायां (२०६ पत्रे) “तएवं सा सुमालिआ अजा अणो-
 हट्टिआ अनिघारिआ सच्छदमई अभिक्खण अभिक्खण हृत्ये धोवेइ जाव चेएति, तत्थवि अण पासत्था पासत्यविहारी,
 ओसप्ता ओसप्ताविहारी कुसीठा कुसीठा सत्तविहारी चहुणि वासाणि सामणपरिआग पाण्णति अद्धमासिआए
 सलेहणए तस्स ठाणस्स अणालोइअ अपठिक्कंता कालमासे कालं किञ्चा ईसाणे कप्पे अणयरसि विमाणसि देवगणिअत्ताए
 सवप्ता, तत्थेगइआण देवीणं नवपलिओयमाइं ठिई पत्तत्ता, तत्थण सुमालिआए देवीए नव पलिचमाइं ठिई पत्तत्ता”
 अपि च श्रीज्ञानाधर्मकथाया विराधितसयमा सुकुमारिकाऽऽर्या ईशाने कल्पे देवगणिकात्वेन चत्पत्ता इत्यादि प्रोक्तं अस्ति,
 एतत् सूत्रविसवादि च इदं श्रीभगवतीसूत्र (४९ पत्रे), यथा “विराहिअसजमाणं कहिं चववाओ ? गोयमा ! जहन्नेण
 भवणवासु, उक्कोसेणं सोहम्मं कप्पे” इति । अत्र इदं रहस्य—ज्ञातायां विराधितसयमाया अपि सुकुमारिकाया ईशाने देवलोके
 चत्पादं चक्र, भगवत्यां तु चत्कर्षेण अपि विराधितसयमस्य सौधर्मे एव चत्पादं, तर्हि कथं न विसवादं ? ॥ २ ॥ पुनः श्री-
 जीवाभिगमसूत्रे (३७ पत्रे) “से किं तं यलयपरिसप्पसमुच्छिमा ? २ दुविहा पत्तत्ता, तं जहा—उरगपरिसप्पसमुच्छिमा,
 मुयगपरिसप्पसमुच्छिमा । से किं तं उरगपरिसप्पसमुच्छिमा ? २ चत्तविहा पत्तत्ता, तं जहा—अही १ अयगरा २ आसा-
 लिआ ३ महोरगा ४ । से किं तं अही ! अही दुविहा पत्तत्ता, तं जहा—दबीकरा मत्तलिणो अ, से किं तं दबीकरा ? दबी
 करा अणेगविहा पत्तत्ता, तं जहा—आसीविसा आय से तं दबीकरा । से किं तं मत्तलिणो ? मत्तलिणो अणेगविहा पत्तत्ता,
 तं जहा—दिवा गोणसा जाव से तं मत्तलिणो ; से तं अही । से किं तं अयगरा ? अयगरा पत्तत्ता, से तं अयगरा ।

से किं त आसालिआ ! १ आसालिआ २ जहा पन्नवणाए । से त आसालिआ । से किं तं महोरगा ? महोरगा जहा पन्नवणाए,
 से तं महोरगा । से यावणे तहप्यगारा ते समासओ दुविहा पन्नत्ता, तं जहा-पन्नत्ता थ, अपन्नत्ता थ त चेव, नवरि सरीरो
 गाहणा जहणेण अगुलस्ससंखेज्जभाग उक्कोसेणं ज्योणपुहुत्त” एतत्सूत्रविरोधितु इद श्रीप्रज्ञापनासूत्र (४६ पत्रे), तथाहि-
 कहिणे भते ! आसालिआ संमुच्छति ? गोयमा ! अंतोमणुस्सखिचे अहाइजेसु दीवेसु निषाधाएण पभरससु कम्म-
 मूमिसु वाधाय पडुच्च पचसु महाविदेहेसु चक्खवट्टिल्लधावारेसु बलदेवखधावारेसु बामुदेवखधावारेसु महल्लिअखधावारेसु
 महामंडल्लिअखधावारेसु गामनिवेसेसु निगमनिवेसेसु खेइनिवेसेसु नगरनिवेसेसु कन्वडनिवेसेसु महबनिवेसेसु दोणमुहनिवेसेसु
 पट्टणनिवेसेसु आगरनिवेसेसु आसमनिवेसेसु सवाहननिवेसेसु रायहाणीनिवेसेसु एएसिण चेव विणासेसु एत्थ ण आसालिआ
 संमुच्छति । जहणेण अगुलस्स असखेज्जभागमित्ताए ओगाहणाए उक्कोसेणं धारसज्योणाइ तयणुक्ख च णं विक्खम-
 बाहणेण मूमिं दालित्ता णं समुहेइ, असन्धी मिच्छदिट्ठी अन्नाणी पर्वादी अतोमुहुत्तद्धाचया चेव काल करेइ, अत्र अयं
 विरोधः-पुनः जीवाभिगमसूत्रे संमूर्च्छिमोरपरिसर्पभेदेषु आसालिकसर्पान् आश्रित्य शरीरावगाहना ज्यन्येन अङ्गुठासस्य-
 भागा उत्कृष्टा अवगाहना च योजनपृथक्त्वं इति उक्तं, प्रज्ञापनासूत्रे तु द्वादश योजनानि इति । ३ । अपि च श्रीस्थानाङ्गे
 सूत्रे (३९८ पत्रे) “ज्जुदीवे दीवे भारहे वासे अतीत्ताए उसप्पिणीए सच्च कुलगरा होत्था, त जहा-मिचवामे १ सुवामे अ
 २, सुपासे अ ३ सयपमे ४ । विमलघोसे ५ सुघोसे त ६, महाघोसे ७ अ सत्तमे ११॥” एतद्विसत्तादि च श्रीस्थानाङ्गस्य एव
 दशमं स्थानम् तथाहि-(५१८ पत्रे) ज्जुदीवे २ दीवे भारहे वासे अतीत्ताए उसप्पिणीए दस कुलगरा होत्था, त जहा-सय-

मारितः इति कथं न विरोधः ? ॥ १ ॥ अपि च श्रीज्ञाताधर्मकथाया (२०६ पत्रे) “तए ण सा सूमालिआ अज्जा अणो-
 हट्टिआ अनिघारिआ सच्छदमई अभिक्खण अभिक्खण हत्ये घोवेइ जाव वेपति, तत्थवि अ ण पासत्या पासत्यविहारी,
 ओसन्ना ओसन्नविहारी कुसीला कुसीला कुसीलविहारी संसत्ता ससच्चविहारी बहूणि वासाणि सामणपरिआग पाउणति अद्धमासिआए
 संलेहणाए तस्स ठाणस्स अणालोइअ अपच्छिक्खा कालमासे काल किच्चा ईसाणे कप्पे अण्णयरसि विमाणसि देवगणिअत्ताए
 चयन्ना, तत्थेगइआण देवीणं नवपलिओधमाइं ठिईं पन्नत्ता, तत्थण सूमालिआए देवीए नव पलिवमाइं ठिईं पन्नत्ता”
 अपि च श्रीज्ञाताधर्मकथाया विराधितसंयमा सुकुमारिकाऽऽर्या ईशाने कल्पे देवगणिकात्वेन उत्पन्ना इत्यादि प्रोक्तं अस्ति,
 एतत् सूत्रसिंवादि च इदं श्रीभगवतीसूत्र (४९ पत्रे), यथा “विराट्टिअसजमाणं कट्ठिं उववाओ ? गोयमा ! जहन्नेण
 भवणवाट्टु, वक्कोसेण सोहम्मै कप्पे” इति । अत्र इदं रहस्य—ज्ञातायां विराधितसंयमाया अपि सुकुमारिकाया ईशाने देवलोके
 उत्पादं वक्तुः, भगवत्या तु वृत्कर्षेण अपि विराधितसंयमस्य सौधर्मे एव उत्पादः, तर्हि कथं न विसवादः ? ॥ २ ॥ पुनः श्री-
 श्रीवाभिगमसूत्रे (३७ पत्रे) “से किं तं घलयरपरिसप्पसमुच्छिमा ? २ दुविहा पन्नत्ता, तं जहा-उरगपरिसप्पसमुच्छिमा,
 मुयगपरिसप्पसमुच्छिमा । से किं तं उरगपरिसप्पसमुच्छिमा ? २ उरगपरिसप्पसमुच्छिमा ? २ अयगरा २ आसा-
 लिआ ३ महोरगा ४ । से किं तं अही ! अही दुविहा पन्नत्ता, तं जहा-दवीकरा मरलिणो अ, से किं तं दवीकरा ? दवी
 करा अणेगविहा पन्नत्ता, तं जहा-आसीविसा आव से तं दवीकरा । से किं तं मरलिणो ? मरलिणो अणेगविहा पन्नत्ता,
 तं जहा-विवा गोणसा आव से तं मरलिणो ; से तं अही । से किं तं अयगरा ? अयगरा एगागारा पन्नत्ता, से तं अयगरा ।

दस अक्षय्याणा पक्षत्वा, त अहा-उवमा १ संखा २ इतिभासिआइ ३ आयरिअभासिआइ ४ महावीरभासिआइ ५ खोमग
 पसिणाइ ६ कोमलपसिणाइ ७ अच्चा[हा]गपसिणाइ ८ अगुहुपसिणाइ ९ बाहुपसिणाइ १०" इति अत्र अय विरोध—अत्र
 उक्त 'एतानि दश अक्षय्यानानि श्रीप्रश्नव्याकरणे सन्ति,' तानि कानि ? न एतादृशानि नामानि क्वाऽपि सन्ति, नाऽपि
 अर्थवक्तव्यता सङ्गतिः, साप्रत तु पञ्च आश्रवद्वाराणि पञ्च संवरद्वाराणि च सन्ति ॥७॥

एवं श्रीजीवाभिगमसूत्रे नारकाणां संहनन न उक्तं, अथ च उत्तराध्ययनसूत्रे एकोनत्रिंशदध्ययने मास नारकाणा
 उक्तम् ॥ ८ ॥ तथा श्रीआचाराङ्गसूत्र द्वितीयश्रुतस्कन्धे पिण्डैपणाऽध्ययने चतुर्थोदेशके पद्मरसनवविकृतिग्रहण अनगाराणा
 उक्तं, श्रीस्थानाङ्गे भगवत्यां च मासनिषेधः प्रत्यपादि, दशवैकालिके मद्यनिषेध ॥ ९ ॥ तथा दशवैकालिकादौ उक्तम्—साधव
 पद्मीवनिकायरक्षकाः सखित्तपृथिव्यसेजोवायुवनस्पत्याविसर्गद्वे आहार अपि न गृह्णन्ति । पुन श्रीआचाराङ्गे श्रीकल्पसूत्रे
 च साधूनां नदीलङ्घन नद्युत्तरण वर्षति अपि मेघे आहारार्थं गमन च समनुज्ञातम् ॥ १० ॥ श्रीभगवत्यादौ श्रावकाणा पञ्च-
 दश कर्मादानानि निधारितानि ॥ उपासकदशासूत्र आनन्दकामदेवादीना पञ्चशतहलवाहनेऽपि श्रावकत्व श्लाघितम् ॥ ११ ॥
 तथा प्रथमोपाङ्गे तापसाना उक्त्या गति ज्योतिष्केषु प्रोक्ता ॥ भगवत्या तु तामलितापस ईशानकल्पे समुत्पन्न ॥ १२ ॥
 तथा सूत्रकृत्वाङ्गे साधोः स्त्रीसङ्गतौ त्रिविध त्रिविधेन परिहारः प्रत्यपादि । श्रीस्थानाङ्गे तु साधु प्रपतन्ती साध्वी स्वहस्तेन
 अवलम्बयेत् इति उक्तम् ॥ १३ ॥ ज्ञातायां श्रीकृष्णवासुदेवस्य अन्तःपुर्यो द्वात्रिंशत्सहस्रा लिखिता, अन्तकृते च षोडश-
 सहस्राः ॥ १४ ॥ तथा अष्टमाङ्गे श्रीकृष्णो द्वादशमो जिनो भावी इति निगदित, समवायाङ्गे तु त्रयोदशम इति ॥ १५ ॥

जले १ सयाज य २ अणतसेणे अ ३ अमितसेणे अ ४ । तक्षसेणे अ ५ सीमसेणे अ ६ महासीमसेणे सत्तमे ७ ॥१॥ ददरहे ८
 दसरहे ९ सयरहे १०" इयं विघटना यदुत-अतीतोरसर्पिण्या एकस्मिन् एव स्थानान्ने सप्तमस्थाने सप्त, दशमस्थाने दश
 कुलकरा चक्राः ॥ ४ ॥ तथा पुनः श्रीस्थानान्ने (३९८ पत्रे) "जंबुद्वीवे द्वीवे भारहे वासे आगमिस्माए चमपिणीए
 सप्त कुलकरा भविस्सति, त जहा-मिचवाहणे १ सुमोमे अ २, सुप्पमे अ ३ सयपमे ४ । दत्ते ५ सुहुमे ६ [सुहे सुल्हे य]
 सुवंधू अ ७ आगमेस्सिण होक्खई ॥ १ ॥" एतत्सूत्रविसंवादि च दशम स्थान (५१८ पत्रे), तथाहि-जंबुद्वीवे २ द्वीने
 भारहे वासे आगमिस्माए सप्त कुलगरा भविस्सति, त जहा-सीमकरे १ खेमघरे २ सीमकरे ३ खेमघरे ४ यिम
 लवाहणे ५ संमुती ६ पडिद्युए ७ दडघणू ८ दसघणू ९ सतघणू १०" अत्रापि सप्ताना दशभिः सप्त कुलकरसल्यया
 विरोधः ॥ ५ ॥ तथा श्रीस्थानान्ने (३९८ पत्रे) अर्तमानावसर्पिण्यां सप्त कुलकरा चक्राः, तथाहि-

जंबुद्वीवे द्वीवे भारहे वासे इमीसे ओसपिणीए सप्त कुलगरा होत्या, तं जहा-"पढमित्य विमलगाहण १ चक्खुम २
 जसम ३ चत्थमसिचंदे ४ । ततो य पसेणइ ५ पुण, मरुदेवे देव ६ नामी य ७ ॥ १ ॥" इति, जम्बूद्वीपप्रज्ञप्त्या
 (१३२ पत्रे) तु पञ्चदश चक्राः, तथाहि-"तीसेणं समाए पच्छिमे तिभागे पलिओवमहुभागावसेसे एत्थण इमे पण्णरस
 कुलगरा समुपपज्जित्या, त जहा-सुमई १ पडिस्तुई २ सीमकरे ३ सीमघरे ४ खेमकरे ५ खेमघरे ६ विमलवाहणे ७
 चक्खुम ८ जसम ९ अभिचंदे १० चयामे ११ पसेणई १२ मरुदेवे १३ नामी १४ चसमे सि १५" इति, सप्तकुलकराणां
 पञ्चदशकुलकरसल्यया समं विसंवाद्यः ६ । तथा श्रीस्थानान्ने दशमस्थाने (५०६ पत्रे) एव प्रत्यपादि 'पण्हायागरणदसाण

तव्य इति १३ पत्रे । ततः पञ्चचत्वारिंशदपि आगमाः एकसमानकर्तृकाः, छद्मस्यैः एकसमानबुद्ध्या माननीयाः, न
अत्र शङ्काशङ्कः इति रक्षणीयो विचक्षणैः ॥ ३८ ॥

॥ इति ४५ आगमस्यापनाविकारः ॥ ३८ ॥

ननु-केषु केषु आगमेषु जिनप्रतिमा अस्ति, केन केन च सा पूजिता वन्दिता वाऽस्ति ? तद्दर्शयन्तु, वच्यते—श्रीज्ञा-
ताधर्मकथायां पौढशास्त्रयने (२१० पत्रे) द्रौपद्या जिनप्रतिमा पूजिताऽस्ति, तथाहि—“तएण सा दोवई रायवरकम्मा
जेणेव मज्जणघरे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छित्ता मज्जणघर अणुपविसइ, अणुपविसित्ता न्हाया कयवलिकम्मा कयकोट-
अमगलपायच्छित्ता सुद्धप्पावेसाइ मगलाइ वत्थाइ पवराई परिहिआ, मज्जणघराओ पढिनिक्खमइ, पढिनिक्खमित्ता
जेणेव जिणघरे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छित्ता जिणघर अणुपविसइ, अणुपविसित्ता जिणपढिमाण आलोए पणाम
करेइ, पणाम करित्ता लोमहत्थय परामुसइ, एवं अहा सूरिआओ जिणपढिआओ अच्चेइ, अच्चेइत्ता तहेव भाणिअव जाव
धूव ठहइ धूयं ठहित्ता वाम जाणु अचेइ वाहिण जाणु धरणियलसि निवेसेइ, निवेसित्ता तिक्खुचो मुद्धानं धरणियलसि
नमेइ, नमेइत्ता ईसिं पङ्खुणामइ करयल जाव कट्टु एव वयासी “नमोत्तु णं अरिहताण भगवताण जाव ठाण संपत्ताणं”
वदइ नमसइ, नमसित्ता जिणघराओ पढिनिक्खमइ, पढिनिक्खमित्ता जेणेव अतेउरे तेणेव उवागच्छइ” इत्यादि, अत्र
इदं रक्षस्यम्—द्रौपदीश्राविकया प्रतिमा पूजिता, पुन अत्राऽर्थे श्रूयतां अत्र “जेणेव जिणघरे तेणेव उवागच्छइ” इति
उक्तं, इदं जिनपुणं शाश्वत अशाश्वत वा ? न आद्यपक्षो वक्षः, एतत्स्थाने शाश्वतचैत्यस्य सिद्धान्ते अनभिधानेन

तथा चतुर्दशपूर्वर्षिणो अष्वन्यतोऽपि लान्तके गच्छन्ति, कार्तिकस्तु चतुर्दशपूर्वघरोऽपि सौधर्मे समुत्पन्नः ॥ १६ ॥ एव
 प्रत्यागम घातशो विसवादाः सन्ति किं क्रियते ? ननु-यदि एक एव श्रीशैवद्विगणिसमाश्रमणः पञ्चषत्वारिशतोऽपि
 आगमाना संकलना कृतवान् तर्हि कथं एतावन्तो विसंवादा लिखिता तेन ? उच्यते-एक तु कारण इदं, यथा यथा
 यस्मिन् यस्मिन् आगमे मृतावशिष्टसाधुभिः यद् यद् सक्र तथा तथा तस्मिन् तस्मिन् आगमे श्रीशैवद्विगणिसमाश्रमणेन
 अपि पुस्तकास्वीकृतं, नहि पापमीरवो महान्त इव सत्यं, इदं तु असत्यं इति एकान्तेन प्ररूपयन्ति इति, द्वितीय तु कारणं
 इदं, यथा बहूम्या यस्मिन् काले शैवद्विगणिसमाश्रमणतो वाचना प्रवृत्ता, तथा तस्मिन् एव काले मथुरानगर्या अपि
 स्कन्दिशाचार्यतोऽपि द्वितीया वाचना प्रवृत्ता, तथा तत्कालीनमृतावशिष्टसमाधुमुखविनिर्गतागमालापकेषु सकल-
 नायां विस्मृतत्वादियेष एव वाचनाविसंवादकारको जातः । यदुक्तं श्रीज्योतिष्करण्डकवृषां, तथाहि-“इह स्कन्दिशाचा-
 र्यप्रवृत्तौ दुःप्रमानुभावतो दुर्भिक्षप्रवृत्त्या साधूनां पठनगनाविक सर्वं अपि अनश्यत्, ततो दुर्भिक्षातिक्रमे सुभिक्षप्र-
 वृत्तौ द्वयोः सद्द्वयो मेलापको अभूत्, तद् यथा, एको बहूम्यां, एको मथुराया, तत्र सूत्रसंघटने वाचनामेदो जातः,
 विस्मृतबोः हि सूत्रार्थयोः स्मृत्वा स्मृत्वा संघटने भवति अवश्य वाचनामेदः, न क्वाचित् अनुपपत्तिः, तत्र अनुयोग-
 द्वारादिक इवानीं कर्तमान मापुरीवाचनानुगत, ज्योतिष्करण्डकसूत्रकर्ता च आचार्यो बहूम्याः, तत इदं सस्यास्थानप्र-
 तिपादनबाह्यम्यबाह्यानुगत, इति न अस्य अनुयोगद्वाराप्रतिपादितैः सस्यास्थानैः सह विसहस्रत्वं उपलभ्य विशिष्टिस्ति-

तव्य इति १३ पत्रे । ततः पञ्चचत्वारिंशदपि आगमाः एकसमानकर्तृकाः, छत्रस्यैः एकसमानबुद्ध्या माननीयाः, न अत्र शक्नाशाङ्क इति रक्षणीयो विषक्षणैः ॥ ३८ ॥

॥ इति ४५ आगमस्यापनाधिकारः ॥ ३८ ॥

ननु—केषु आगमेषु खिनप्रतिमा अस्ति, केन केन च सा पूजिता वन्दिता वाऽस्ति ? तद्दर्शयन्तु, उच्यते—श्रीज्ञा-
ताधर्मकथार्यां पौढशाभ्ययने (२१० पत्रे) द्रौपद्या खिनप्रतिमा पूजिताऽस्ति, तथाहि—“तपुण सा दोषई रायवरकञ्जा
जेणेव मज्जणघरे तेणेव सवागच्छइ, सवागच्छिता मज्जणघर अणुपविसइ, अणुपविसिता न्हाया कयवलिकम्मा कयकोउ-
अमगलपायच्छिता सुद्धप्यावेसाइ मगहाइ वत्याइं पवराइं परिहिया, मज्जणघराओ पढिनिक्खमइ, पढिनिक्खमिसिा
जेणेव खिणघरे तेणेव सवागच्छइ, सवागच्छिता खिणघर अणुपविसइ, अणुपविसिता खिणपढिमाण आलोए पणाम
करेइ, पणाम करिसा लोमइत्ययं परामुसइ, एवं जहा सूरिआमो खिणपढिमाओ अच्चेइ, अच्चेइत्ता तहेव भाणिअव जाव
धूवं इइइ धूवं इहिसा वाम जाणु अचेइ वाहिण जाणु घरणियलसि निसेइ, निवेसिसिा तिक्खुत्तो मुद्धाण घरणियलसि
नमेइ, नमेइत्ता ईसिं पञ्चुणमइ कटयल जाव कट्टु एवं वयासी “नमोत्तु णं अरिहताण भगवताण जाव ठाण सपत्ताण”
ववइ नमसइ, नमसिसिा खिणघराओ पढिनिक्खमइ, पढिनिक्खमिसिा जेणेव अतेचरे तेणेव सवागच्छइ” इत्यादि, अत्र
इदं रहस्यम्—द्रौपदीश्राविकया प्रतिमा पूजिता, पुनः अत्राऽर्थे श्रूयतां अत्र “जेणेव खिणघरे तेणेव सवागच्छइ” इति
उक्तं, इदं खिनपुहण शाश्वत अशाश्वत वा ? न आद्यपक्षो दक्षः, एतत्स्थाने शाश्वतचैत्यस्य सिद्धान्ते अनभिधानेन

तथा चतुर्दशपूर्विणो अप्रन्यतोऽपि छान्तके गच्छन्ति, कार्तिकस्तु चतुर्दशपूर्वधरोऽपि सौधर्मे समुत्पन्नः ॥ १६ ॥ एव
 प्रत्यागम शतशो विसंवादाः सन्ति किं क्रियते ? ननु—यदि एक एव श्रीदेवद्विगणिसमाश्रमणः पञ्चषत्वार्तिशतोऽपि
 आगमानां संकलनां कृतवान् तर्हि कथं पतायन्तो विसंवादा लिखिता तेन ? उच्यते—एक तु कारण इदं, यथा यथा
 यस्मिन् आगमे मृतावशिष्टसाधुभिः यद् यद् उक्तं तथा तथा तस्मिन् तस्मिन् आगमे श्रीदेवद्विगणिसमाश्रमणेन
 अपि पुस्तकाकृतीकृतं, नहि पापमीरयो महान्त इदं सत्यं, इदं तु असत्यं इति एकान्तेन प्ररूपयन्ति इति, द्वितीयं तु कारण
 इदं, यथा बहूम्यां यस्मिन् काले देवद्विगणिसमाश्रमणतो वाचना प्रवृत्ता, तथा तस्मिन् एव काले मपुरानगर्या अपि
 स्कन्दिखाचार्यतोऽपि द्वितीया वाचना प्रवृत्ता, तथा तत्कालीनमृतावशिष्टभ्रष्टसाधुमुखविनिर्गतागमालापकेषु सकल-
 नायां विस्मृतत्वादिवेष एव वाचनाविसंवादाकारको जातः । यद्युक्तं श्रीज्योतिष्करण्डकवृत्तां, तथाहि—“इह स्कन्दिखाचा-
 र्यप्रवृत्तौ दुःसमानुभवतो दुर्भिक्षप्रवृत्त्या साधूना पठनगणनाविकं सर्वं अपि अनश्यत्, ततो दुर्भिक्षातिक्रमे सुभिक्षप्र-
 वृत्तौ द्वयोः सङ्घयोः मेलापको अमूत्, तद् यथा, एको बहूम्यां, एको मधुरया, तत्र सूत्रसंघटने वाचनामेदो जातः,
 विस्मृतयोः हि सूत्रार्थयोः स्मृत्या स्मृत्या संघटने भवति अवश्य वाचनामेदः, न कदाचिद् अनुपपत्तिः, तत्र अनुयोग-
 द्वारादिक इदानीं वर्तमान मापुरीवाचनानुगत, ज्योतिष्करण्डकसूत्रकर्तो च आचार्यो बाल्म्यः, तत इदं सख्यास्थानप्र-
 तिपादनबाल्म्यवाचनानुगत, इति न अस्य अनुयोगद्वाराप्रतिपादितैः सख्यास्थानैः सह विसदृशत्व उपलभ्य विचिकित्सि-

तव्य इति १३ पत्रे । ततः पञ्चषत्वारिंशदपि आगमाः एकसमानकर्तृकाः, छद्मस्यैः एकसमानबुद्ध्या माननीयाः, न
 अत्र शङ्काशङ्कः इति रक्षणीयो विचक्षणैः ॥ ३८ ॥

॥ इति ४५ आगमस्यापनाधिकार ॥ ३८ ॥

ननु—केषु आगमेषु जिनप्रतिमा अस्ति, केन केन च सा पूजिता वन्दिता चाडस्ति ? तदर्शयन्तु, उच्यते—श्रीज्ञा-
 ताधर्मक्याया पोषशाध्ययने (२१० पत्रे) त्रौपद्या जिनप्रतिमा पूजिताडस्ति, तथाहि—“तपण सा दोषई रायवरकक्षा
 जेणेव मज्जणघरे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता मज्जणघर अणुपविसइ, अणुपविसिता न्हाया कयवलिकम्मा कयकोउ-
 असगलययच्छिता सुद्धप्यावेसाइ मंगल्लाइ वत्याइं पवराइं परिहिया, मज्जणघराओ पढिनिक्खमइ, पढिनिक्खमिसा
 जेणेव जिनघरे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता जिनघर अणुपविसइ, अणुपविसिता जिनपढिमाण आलोए पणाम
 करेइ, पणाम करिचा लोमहत्थय परामुसइ, एव जहा सूरिआओ जिनपढिमाओ अच्चेइ, अच्चेइसा तहेव भाणिअव जाव
 धूव इइइ धूव इइइ वरिचा वामं जाणु अचेइ दाहिण जाणु घरणियलसि निवेसेइ, निवेसिता तिक्खुओ मुद्धाण घरणियलसि
 नमेइ, नमेइसा ईसिं पक्खुणमइ करयल जाव कट्टु एव वयासी “नमोत्थु णं अरिहताणं भगवताण जाव ठाण संपत्ताण”
 ववइ नमसइ, नमंसिसा जिनघराओ पढिनिक्खमइ, पढिनिक्खमिसा जेणेव अतेचरे तेणेव उवागच्छइ” इत्यादि, अत्र
 इदं रस्यम्—त्रौपदीश्राविकया प्रतिमा पूजिता, पुनः अत्राड्ये श्रूयतां अत्र “जेणेव जिनघरे तेणेव उवागच्छइ” इति
 उक्तं, इदं जिनगृहणं शाश्वत अशाश्वतं वा ? न आद्यपक्षो दक्षः, एतत्स्थाने शाश्वतचैत्यस्य सिद्धान्ते अनभिधानेन

मान्यत्वेन यौषनादिमदोक्ततया नारदस्य न सत्यानादि चक्रे इति, यतः सूत्रे गणधरवेवोक्तं अनुत्थानादौ असयतावि-
 रतादिक हेतुं मुक्त्वा नवीनस्वगल्लक्षितहेतुं वदतः तव महोत्सवदोषापत्तिः भविष्यति इति, अपि च यदि द्रौपदी श्रा-
 धिका न अभविष्यत् तदा नमोत्सु ण कथं अकथयिष्यत्, नहि श्रावकधर्मं विना कोऽपि नमोत्सु ण पठति जिनप्रतिमात्रे
 कथयति वा । पुन प्राह मनोमतिशिष्यः ननु-द्रौपद्या जिनप्रतिमा पूजिता पर धर्मार्थं न, किन्तु विवाहसमयत्वात् ससा-
 रार्थं, तत्राऽर्थे शृणु रे मूर्ख ! यदि कोऽपि विद्यमान तीर्थङ्कर पूर्व वन्दयित्वा वा साधु वा पूर्व प्रतिलाभयित्वा सामा-
 यिक वा पूर्व लत्वा पश्चात् भोजन कुर्वते, तर्हि किं विद्यमान तीर्थङ्करवन्दनादिपुण्य संसारार्थे किं पतिष्यति ? प्रत्युत
 एवं प्रशसा कर्तव्या तस्याः “अहो ! धन्या एषा द्रौपदी, अहो ! दृढ अस्या सम्यक्त्व, अहो ! शस्यं अस्या श्राविकात्व,
 यदुत विवाहादिकर्तव्यव्यग्रतायां अपि जिनप्रतिमा पूजितवती” इति । न च घाळ्यं अनया तु पूर्वजन्मनि निदानं व्यघायि,
 तेन तस्मिन् सति कथं तस्याः सम्यक्त्वस्त्व श्राविकात्वं चेति ? द्रौपदीकृतनिदानस्य “निव १ धणि २ नारी ३ नर ४ सुर ५
 अप्यप्यविहार ६ आयविआरत्त ७ सहस्र ८ दरिवत्त ९ चइज्ज नवनिआणाइ ॥ १ ॥” इति निदाननघके न अन्तर्भावात्
 निदानता एव न भवति, यथा कथञ्चित् षत्पुर्णनिदानमध्ये अन्तर्भावेऽपि अश्वसयविशेषेण तस्य निदानताया अभावात्
 तस्याः श्राविकात्व न व्याहन्यते, अपि च तादृशनिदानसम्भावे ब्रह्मदत्तचक्रवर्तिषत् न विरतिः सदय एति, द्रौपदी तु प्रव्र-
 जिता अतो न तस्याः निदानता ? तथा श्रीभगवतीसूत्रे २० शतके नवमोदेशके (७९३ पत्रे), यथा विद्याचारणजङ्घाचा-
 रणसाधुभिः शाश्वतानि नन्दीश्वरादिसत्त्वानि अशाश्वतानि च, भरतक्षेत्रसत्त्वानि चैत्यानि वृत्तानि च

तदुक्तौ स्फुटं तत्त्वत्रयोपापसे, अथ यदि अशान्धतं तर्हि केनचित् कारित एव भविष्यति, न च भिष्यात्त्रिना तत् सारागो
 अधिकारः, ततः कैश्चित् भावकैः एव तत् जिनगृहं कारित इति निश्चयः, न च यत्कच्य द्रौपदी तु अत्र श्रायिका न उक्ता,
 किं तु राजवरकन्या कथिता इति, यतो राजवरकन्या इति उक्तौ श्रायिकात् न व्याहन्यते, यथा श्रीउत्तराख्यने द्वाविंश-
 तितमे अध्याये (४९२ पत्रे) राजीमती राजवरकन्या प्रोक्ता, तर्हि न सम्यक्त्वधारिणी न श्रायिका ? तत्रातो यथा-

“सोऽरुण रायकक्षा, पञ्चं सा क्षिणस्व च । जीहासा च निराणदा, सोऽरोण य समुच्छिडा ॥ २८ ॥ रांमई विगितेऽ,
 धिगत्सु [धिरत्सु] मम जीविम । आऽह तेण परिचत्ता, सेअ पवइत्त मम ॥ २९ ॥ अह सा भमरमग्निभे, फुच्छरुगगन्-
 साहि । सयमेव छुषई केसे, धिइमती क्वस्सिमा ॥ ३० ॥ वासुदेवो अ ण भणइ, लुत्तकेसिं जिइदिअ । समारसागर
 धोर, तर कसे ? लहु लहुं ॥ ३१ ॥ अइ सा रायवरकक्षा, सुडिआ नियमपए । जाई फुल च सील च, रस्ममानी तय
 ववे ॥ ४० ॥” इति, तथा पुनः श्रीशांताया (१३५ पत्रे) मल्लिकुमारी अपि राजवरकन्या प्रोक्ताऽस्ति, तथादि-उप ण
 कुंमए तेसिं संबसगणं जाव पडिच्छइ, पडिच्छिता मही विदेहरारायकक्ष सहावेइ, सहायिचा त दिय कुउलजुअउं
 महीए विदेहरारायकक्षगाए पिणद्धचि, पिणद्धिचा पडिचिसज्जइ” इति, अपि च रे मनोमते । शिव्य ! ध्रुवी क्षण निर्मीत्य
 विचारय, यतो द्रौपदी श्रायिका, तत एव नारदस्य असयताऽविरताऽप्रतिहतप्रत्याख्यातपापकर्मणो न उघानादिभक्ति
 कृतवती, तत्यागे शांतास्तुको यथा (२१३ पत्रे) “तते ण सा दोषई कच्छुद्धनारयं अस्सजय अरिय अपडिइएपच-
 क्खायपावकम्म तिक्कहु नो आहाति नो परिआणइ नो अग्गुडुइ नो पञ्चुवासइ” इति, न च वाप्य द्रौपदी पञ्चभर्तु-

आराहणा (सूत्र ६८३), से केण्डुण भंते ! एव बुद्धइ जघाचारणे ? जघाचारणे गोयमा ! तस्स ण अट्टमं अट्टमेण अणि-
 विस्सत्तेण तवोकस्सेण अप्पारणं भावेमाणस्स जघाचारणलब्धीनाम लब्धी समुप्पज्जइ, से तेण्डुण जाव एव बुद्धइ जघाचारणे,
 जघाचारणस्स ण भंते ! कइ सीहा गति कइ सीहे गइविस्सए पन्नत्ते ? गोयमा ! अयत्त अबुद्धीवे दीवे एव जहेव विज्जा-
 धारणस्स, गवरं तिससक्खुत्तो अणुपरिअट्टिसाण हव्वमागच्छेज्जा, जघाचारणस्स णं गोयमा ! तथा सीहा गई तथा सीहे
 गतिविस्सए पन्नत्ते सेसं तं वेव । जघाचारणस्स णं भते ! तिरिअ केवतिए गइविस्सए पन्नत्ते ? गोयमा ! से णं इतो
 एणेण उप्पाएण रुअगव्वरे दीवे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वदति, वदित्ता ततो पड्डिनिअत्तमाणे वितिएण
 उप्पाएण नदीसरवरदीवे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वंदइ वदित्ता इहमागच्छइ, आगच्छित्ता इह चेइआइ
 वदइ, जघाचारणस्स ण गोयमा ! तिरिअ एवतिए गइविस्सए पन्नत्ते, । जघाचारणस्स ण भते ! उहं केवतिए गइविस्सए
 पन्नत्ते ? गोयमा ! से ण इतो एणेण उप्पाएण पड्डगव्वणे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वदइ, वदित्ता तवो
 पड्डिनिअत्तमाणे वितिएण उप्पाएण नवणव्वणे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वदइ, वदित्ता इहमागच्छइ, आग-
 च्छित्ता इह चेइआइ वंदइ, जघाचारणस्स ण गोयमा ! उहं एवतिए गइविस्सए पन्नत्ते, से ण तस्स ठाणस्स अणालोइअ-
 अपड्डिक्कते कालं करेइ नत्थि तस्स आराहणा, से णं तस्स ठाणस्स आलोइअपड्डिक्कते काल करेइ अत्थि तस्स आराहणा, सेव
 भते ! सेव भते ! जाव विहरति (सूत्र ६८४) ॥ इति विंशतितमशतके नवमोद्देशकः सम्पूर्णः ॥

इह विद्याचारणेन तिर्यग्लोके मानुषोत्तरपर्वते नन्दीश्वरपर्वते च चैत्यानि वन्दितानि, ऊर्ध्वलोके च नन्दनवने पाण्डु-

“कईविधा ण भते ! धारणा पञ्चत्ता ? गोयमा ! धारणा बुद्धिहा पञ्चत्ता, त जहा-विज्ञाधारणा य अघाचारणा य, से केण्टे ण भते ! एव बुद्धि विज्ञाधारणा ? विज्ञाधारणा गोयमा ! तस्स णं छट्ठच्छण अणिक्लिप्तं तवोकस्सेण विज्ञाप उत्तरणुल्लिं सममाणस्स विज्ञाधारणल्लदीनाम ल्ळदी समुप्पज्जइ, से तेणट्ठेण जाव विज्ञाधारणा, विज्ञाधारणस्स णं भंते ! कह सीहा गई कं सीहे गईविसए पञ्चत्ते ? गोयमा ! अयन्न ज्जुद्धीवे दीवे जाव किंचिविसेसा-दिए परिक्लेवेण देवे णं मइद्धीए जाव महेसक्खे जाव इणामेधत्तिकहु, केवलकप्प ज्जुद्धीव दीव तिहि अच्चरानिवापहि तिक्खुत्तो अणुपरिअट्ठिता ण इवमागच्छेज्जा, विज्ञाधारणस्स णं गोयमा ! तथा सीहा गई तथा सीहे गईविसए पञ्चत्ते ! विज्ञाधारणस्स ण भते ! तिरिअ केवतिय गतिविसए पञ्चत्ते ? गोयमा ! से ण इओ एणेण उप्पाएण माणुसुत्तरे पवए समोसरणं करेइ, समोसरण करिआ तहिं वेइआइ वदइ, वदिआ वितिएण उप्पाएण नदीसरवरे दीवे समोसरण करेइ, समोसरणं करिआ तहिं वेइआइ वदइ, वंदिआ ततो पडिनियत्तति २ इहमागच्छइ, आगच्छिता इह वेइआइ वदइ ! विज्ञाधारणस्स ण गोयमा ! तिरिअ एवतिए गतिविसए पञ्चत्ते ! विज्ञाधारणस्स ण भंते ! उहु केवतिए गइविसए पञ्चत्ते ! गोयमा ! से णं इओ एणेण उप्पाएण नदणवणे समोसरण करेइ, करिआ तहिं वेइआइ वदइ वदिआ, वितिएण उप्पाएण पंढगवणे समोसरण करेइ, करिआ तहिं वेइआइ वदइ, वदिआ तओ पडिनियत्तति तओ २ इहमागच्छइ, आगच्छिता इह वेइआइ वंदिआ, वंदिआ विज्ञाधारणस्स ण गोयमा ! उहु एवतिए गइविसए पञ्चत्ते ! से ण तस्स ठाणस्स अणा-ओइअपडिक्कंते कालं करेइ, नत्थि तस्स ठाराहणा, से णं तस्स ठाणस्स आलोइअपडिक्कंते कालं करेइ अत्थि तस्स

स ग अट्टमं अट्टमेण अणि-
उणे आव एवं बुद्धइ जघाचारणे,
अनुदीवे दीवे एव अहेय विज्जा-

ग गोयमा ! तथा सीहा गईं तथा सीहे
गतिविसए पन्नत्ते सेसं त वेय । जघाचारणस्स ग भवे ! तिरिअं केवत्तए गइविसए पन्नत्ते ! से ण इतो
एणेण उप्पाएण रुअगवरे दीवे समोसरण करेइ, करिआ तहिं वेइआइ वदति, वदिआ ततो पढिनिअत्तमाणे वितिएण
उप्पाएण नदीसरवरदीवे समोसरण करेइ, करिआ तहिं वेइआइ वंदइ धविआ इहमागच्छइ, आगच्छिआ इह वेइआइ
वंदइ, जघाचारणस्स ण गोयमा ! तिरिअं एवत्तिए गइविसए पन्नत्ते, । जघाचारणस्स ण भवे ! उहु केवत्तिए गइविसए
पन्नत्ते ! गोयमा ! से ण इतो एणेण उप्पाएणं पहगवणे समोसरणं करेइ, करिआ तहिं वेइआइ वदइ, वदिआ तजो
पढिनिअत्तमाणे चितिएणं उप्पाएण नदणवणे समोसरण करेइ, करिआ तहिं वेइआइ वदइ, वदिआ इहमागच्छइ, आग-
च्छिआ इह वेइआइ वंदइ, जघाचारणस्स ण गोयमा ! उहु एवत्तिए गइविसए पन्नत्ते, से ण तस्स ठाणस्स अणालोइअ-
अपढिक्खते काल करेइ नत्थि तस्स आराहणा, से ण तस्स ठाणस्स आलोइअपढिक्खते काल करेइ अत्थि तस्स आराहणा, सेव
! सेवं भवे ! आव विहरति (सुत्र ६८४) ॥ इति धियतितमशतके नवमोद्देशकः सम्पूर्णं ॥

विद्याचारणेन तिर्यग्लोके मानुषोत्तरपर्वते नन्दीश्वरपर्वते च चैत्यानि वन्दितानि, ऊर्ध्वलोके च नन्दनवने पाण्डु-

“कइविहा ण भते ! चारणा पससा ? गोयमा ! चारणा कुविहा पससा, त जहा-विजाचारणा य अथाचारणा य, से केणट्टे ण भते ! एव बुद्धि विजाचारणा ? विजाचारणा गोयमा ! तस्स ण छट्ठुट्टणं अणिविस्सत्तेणं तवोकम्ममेण विजाए चत्तरुणल्लिं खममाणस्स विजाचारणल्लीनामं लळी समुप्यज्जइ, से तेणट्टेण जाव विजाधारणां, विजाचारणस्स ण भते ! कइ सीहा गई कई सीहे गइविसए पससे ? गोयमा ! अयन्न जवुदीवे दीवे जाव किंचिविसेसा-धिए परिक्खेवेण देवे णं महदीए जाव महेसक्खे जाव इणामेधत्तिकइ, केवलकप्प जवुदीव वीवं तिहिं अच्चरानिवाएहिं तिक्खुत्तो अणुपरिअट्ठिचा ण इवमागच्छेज्जा, विजाधारणस्स णं गोयमा ! तथा सीहा गई तथा सीहे गइविसए पससे ! विजाधारणस्स ण भते ! तिरिअ केवतिय गतिविसए पससे ? गोयमा ! से ण इओ एणेण सप्पाएण माणुसुत्तरे पसए समोसरणं करेइ, समोसरण करित्ता तहिं चेइआइ वदइ, वंदित्ता विट्ठिएण सप्पाएण नवीसरवरे दीवे समोसरण करेइ, समोसरण करित्ता तहिं चेइआइ वदइ, वदित्ता तवो पठिनियत्तति २ इहमागच्छइ, आगच्छित्ता इट्ट चेइआइ वदइ ! विजाचारणस्स ण गोयमा ! तिरिअ एवतिए गतिविसए पससे ! विजाधारणस्स ण भते ! चहु केवतिए गइविसए पससे ? गोयमा ! से णं इओ एणेण सप्पाएण नवणवणे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वदइ वदित्ता, विट्ठिएण सप्पाएण पंडगवणे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वदइ, वदित्ता तवो पठिनियत्तति तओ २ इहमागच्छइ, आगच्छित्ता इह चेइआइ वंदइ, वदित्ता विजाधारणस्स ण गोयमा ! चहु एवतिए गइविसए पससे ! से ण तस्स ठाणस्स अणा-लोइअपडिक्कते कालं करेइ, नत्थि तस्स आराइणा, से णं तस्स ठाणस्स आलोइअपडिक्कते काल करेइ अरिय तस्स

आराहणा (सूत्र ६८३), से केण्डुण भंते ! एव बुद्धइ जघाचारणे ! जंघाचारणे गोयमा ! तस्स ण अट्टमं अट्टमेण अणि-
 विस्सत्तेणं तवोकम्ममेण अप्पाणं भावेमाणस्स जघाचारणलद्धीनाम लद्धी समुप्पज्जइ, से तेण्डुण जाव एयं बुद्धइ जघाचारणे,
 जघाचारणस्स ण भंते ! कह सीद्दा गति कह सीद्दे गइविसए पन्नत्ते ? गोयमा ! अयन्न ज्जुद्धीवे दीवे एव जहेव विज्जा-
 चारणस्स, गवर तिसप्तक्खुत्तो अणुपरिअट्टित्ताण इहमागच्छेज्जा, जघाचारणस्स ण गोयमा ! तथा सीद्दा गई तथा सीद्दे
 गतिविसए पन्नत्ते सेस त चेव । जघाचारणस्स णं भंते ! तिरिअ केवतिए गइविसए पन्नत्ते ? गोयमा ! से ण इतो
 एगेण उप्पाएणं रुअगधरे दीवे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वदति, वदित्ता ततो पडिनिअत्तमाणे वितिएण
 उप्पाएण नदीसरवरदीवे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वंदइ वदित्ता इहमागच्छइ, आगच्छित्ता इह चेइआइ
 वदइ, जघाचारणस्स ण गोयमा ! तिरिअ एवतिए गइविसए पन्नत्ते, । जघाचारणस्स ण भंते ! उहं केवतिए गइविसए
 पन्नत्ते ? गोयमा ! से णं इतो एगेण उप्पाएण पढगवणे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वदइ, वदित्ता ततो
 पडिनिअत्तमाणे वितिएण उप्पाएण नंदणवणे समोसरण करेइ, करित्ता तहिं चेइआइ वंदइ, वदित्ता इहमागच्छइ, आग-
 छित्ता इह चेइआइ वंदइ, जघाचारणस्स ण गोयमा ! उह एवतिए गइविसए पन्नत्ते, से ण तस्स ठाणस्स अणालोइअ-
 अपडिक्कते कालं करेइ नत्थि तस्स आराहणा, से ण तस्स ठाणस्स आलोइअपडिक्कते कालं करेइ अत्थि तस्स आराहणा, सेव
 भंते ! सेवं भंते ! जाव विहरति (सूत्र ६८४) ॥ इति विद्यतितमथतके नवमोषेशकः सम्पूर्णः ॥

इह विद्याचारणेन तिर्यग्लोके मानुषोत्तरपर्वते नन्दीश्वरपर्वते च चैल्यानि वन्दितानि, ऊर्ध्वलोके च नन्दनवने पाण्ड-

कथने च चैत्यानि वन्दितानि, तानि च स्थानकचतुष्केऽपि शाश्वतचैत्यानि ज्ञेयानि, अपर भागानि च वारद्वयं च
 चैत्यानि वन्दितानि, एवं अङ्गधारणेन अपि रुचके नन्दीश्वरे च तिर्यग्मंडोके चान्दुश्याने च तिर्यग्मंडोके
 स्थानचतुष्के शाश्वतचैत्यवन्दना अकारि, अत्राऽऽमाने चारद्वयं च अत्राभ्यां म्बेदु आगरुकारादिषु चन्द्रा दिग्भे,
 अत्राऽऽह मनोमतिशिष्यः ननु-विद्याधारणा अङ्गधारणाश्च चैत्यवन्दनार्पणतागां पर आत्रात्रोषिताश्च विगतपद्म
 प्रोक्ताः, अरे अत्राश्वे गणधरामिप्राय शृणु, एभिः लब्धिः प्रयुक्ता, तेन लब्धयुष्पीयित्वेन प्रमादन्त्या आनेधिा, तानु
 प्रमादस्थान गुरुसमीपं आगत्य अवश्यं आलोचयितव्य, अन्यथा विरापकृत्य आरयेत, पर चैत्यपन्दनाया आत्रोषो
 तत्र गमन एव न घटां आटीकते, गमनागमनालोचना तु सद्गतिं अद्गति एव, यदि हस्तशतातुपरि गम्यते तदा अदि
 आगतेन गमनागमन गुरुसमक्ष आलोचयितव्य एव, किं वाच्य नन्दीश्वरद्वीपरुचकद्वीपगमागमनयोः?, यदुक्तं
 श्रीआवश्यकनिर्युक्तौ—

“इत्यसयादागंतुं, गतु च मुहुत्तग अहि चिह्ने । एते वा वचते, नइसतरणे पठिकमण ॥ १ ॥” पुन श्रीदशरै-
 कालिकसूत्रे पञ्चमाख्यनेऽपि (१७८ पत्रे) आलोचनाविधिः, तथाहि—

“धिणएण पविसिच्चा, सगासे गुरुणो मुणी । इरियावहियमायाय, आगओ अ पठिकमे ॥ ८८ ॥ आभोइत्ताण नीसेस,
 आईंकार च अहक्कम । गमणागमणे वेव, भसपाणे ष संजए ॥ ८९ ॥ सजुप्पओ अणुत्तिगो, अवविल्लेण चेतसा ।
 आलोए गुरुसगासे, ज अहा गहिस भवे ॥ ९० ॥ न सम्ममालोइअ हुज्जा, पुदि पच्चा व अ कड । पुणो पठिकमे

तस्स, वोसद्धो वित्तप इमं ॥ ९१ ॥ अहो खिणेहि असावजां, विषी साहण वेसिआ । मुक्खसाहणहेचस्स, साहुदेहस्स धारणा ॥ ९२ ॥ नमुक्कारेण पारित्ता, करित्ता जिणसयव । सञ्जाय पट्टवित्ता ण, वीसमेज्ज खण सुणी ॥ ९३ ॥ पुन-

श्रीगौतमस्वामिना श्रीचपासकदशासूत्रे (२१ पत्रे) गमनागमन आलोचित अस्ति, तथाहि—
“तते ण से भयव गोयमे आणवएण समणोवासएणं एवबुत्ते समाणे, संकिए कखिए वितिगिच्छिए भेवसमा-
वसे आणवदस्स समणोवासगस्स अंतियाओ पड्डिनिकखमइ पड्डिनिकखमित्ता जेणेव वुइपलासे चेइए, जेणेव समणे
भगव महावीरे तेणेव एवागच्छइ, एवागच्छित्ता भगवओ महावीरस्स अट्टुरसामते गमणागमणे पड्डिक्क-
मइ, पड्डिक्कमित्ता पसणमणेसणं आलोएइ, आलोइत्ता भत्तपाण पड्डिक्कसेइ, पड्डिक्कित्ता समण भगव महावीर वदइ
नमंसइ” इत्यादि, एवं स्थाने स्थाने साधुभिः आहाराद्यर्थं गत्वा आगत्य गुरुपाश्वे गमनागमन आलोचित अस्ति ।
पुनरपि आह मनोमतिः ननु—यदि विद्याचारणा जङ्घाधारणाश्च अन्तराले कदाचित् कालं कुर्युं तदा कुत्र यान्ति ?
उच्यते—गतिः तेषां सूत्रे न लिखिताऽस्ति पर त्वमपि विद, आहारार्थं विद्यमानतीर्थङ्करवन्दनार्थं वा गत्वा कदा
चित् साधुः खियते तदा कुत्र गच्छेत् ? अत्र इदं रहस्य जानीहि—अत्र भावस्य एव प्रधानत्वं ज्ञेय, यथा सविभ्रगी-
वार्थसमीपे साधुः आलोचनाग्रहणार्थं गच्छन् अन्तराले एव कालं कुर्वन् शुद्धभावत्वेन सुगतिमेव गच्छेत् तथा विद्या-
धारणा जङ्घाधारणा अपि सुगतिभाज एव । अपि च मनुष्यक्षेत्राव् बहिः न केऽपि त्रियन्ते मनुष्यक्षेत्रान्तरं अपि “दु-
समुपे तिल्लि सेस जले” इति उक्तत्वात्, लवणसमुद्रादौ सिद्धान्ते उक्ता, अथ च पञ्चचत्वारिंशलक्षयोजनप्रमिते क्षेत्रे

“यत्र एकः सिद्धः सत्र अनन्ताः सिद्धाः” इत्येवप्रकारेण सर्वमपि सिद्धक्षेत्र सिद्धजीवव्याप्त सदा एव जातं यदा तदघः पद्मघत्वारिंशद्विंशत्योजनप्रमिते मनुष्यक्षेत्रेऽपि समंश्या सर्वत्र अनन्ताः सिद्धाः, ततो मनुष्यक्षेत्रान्तः समुद्रेऽपि अनन्ताः सिद्धाः सन्ति ते के ! तान् विचारय, विचारय । तथा श्रीबौपपातिकसूत्रे (९७ पत्रे) अम्बुश्रावकाधिकारो यथा-
 ‘अम्बुस्र ण नो कप्पइ अण्णत्थियेववयाणि वा अण्णत्थियपरिगहिआणि वा अरिहत्तेइआणि वा अरिहत्तेइआणि
 धंदिस्स वा नमस्सिस्स वा जाव पज्जुवासिस्स वा, नत्तत्थ अरिहंते वा अरिहंतेइआणि वा” इत्यादि, अत्र अर्ह-
 द्येत्यादिविनप्रतिमा इति ॥ ३ ॥ एव श्रीतपासकदशासूत्रे (१४ पत्रे) आनन्दश्रावकाधिकारेऽपि, तथाहि-“नो
 ल्हत्तु मे मते ! कप्पइ अज्जप्पभिइ अण्णत्थिय वा अण्णत्थियववयाणि वा अण्णत्थियपरिगहिआणि अरिहंतेइआणि
 वा धंदिस्स वा नमस्सिस्स वा” अत्राऽपि चैत्यानि अर्हत्प्रतिमालक्षणानि यथा भौतपरिगृहीतानि वीरभद्र १ महाकाला
 दीनि ॥ ४ ॥ तथा श्रीप्रसन्न्याकरणसूत्रे (१२२ पत्रे) चैत्यवैपाष्वित्करणे कर्मनिर्जरा प्रोक्ता, तथाहि-

“अह केरिस्सए पुण्णाइ आराइए पयमिणं ? खे से सवहि-भत्त-पाण सगहण-दाणकुत्तले अम्बुत्तवाल-सुन्वल-गि-
 लाण-सुहुत्तमके पवसि-आयरिय-उक्क्याए सेहे साहम्मिय तवस्सीकुल-गण-संघ-वेइअठ्ठे अ निज्जरही येयावच्च अणि-
 स्सिअ दसविहं बहुविह करेइ” व्याख्याऽपि यथा (१२६ पत्रे) ‘खे से’ इत्यादि योऽसौ सपथेः भक्त्यानाना च दानं च
 संप्रहण च तयोः कुशलो=विचिह्नो यः स तथा, बाल्य दुर्बल्य इत्यादि समाहारद्वन्द्वः, ततो अत्यन्त यद्बाल-सुर्बल-

ग्लान-धृद्ध-क्षपक तत् तथा, तत्र विषये वैयावृत्य करोति इति योगः, तथा प्रवृत्त्याचार्योपाध्याये इह इन्द्रैकत्वात् प्रवृत्त्यादिषु, तत्र प्रवृत्तिलक्षण इदं—

“तवसजमजोगेसुं, जोगो तत्थ त पवत्तेइ । असहु च निअत्तेइ, गणतत्तिहो पवित्ती च ॥ १ ॥ इतरौ प्रतीतौ तथा ‘सेहे’त्ति शैश्वे-अभिनवप्रप्रजिते साधर्मिके=समानधर्मके लिङ्गप्रयचनाम्या तपस्विनि-चतुर्थमकादिकारिणि, तथा कुल=गच्छसमुदायरूप चन्द्रादिक, गणः=कुलसमुदायः कोटिकादिकः, सङ्घः=तत्समुदायरूपः, चैत्यानि जिनप्रतिमा, एतासा योऽर्थः-प्रयोजन स तथा, तत्र च निर्जरार्थी-कर्मधयकामः वैयावृत्य-व्यावृत्तकर्मरूप तपष्टम्भन इत्यर्थः, अनिश्रित-की-र्त्यादिनिरपेक्षं दशविध-दशप्रकार आह ष-

“धेयावच्च वायढ-भावो इह धम्मसाहणनिमित्त । अन्नाइयाण विहिणा, सपायणमेस भावत्यो ॥ १ ॥

आर्यरिय त्वज्झोए, थेरे तवस्सी गिलेण सेहाणं । साहम्मिअ कुळ गणे सं-धं सगय तस्सिह कायढ ॥ २ ॥”

इति, बहुविध भक्त्यानादिदानमेदेन अनेकप्रकार करोति इति ॥ अत्राऽऽह मनोमतिशिष्य ॥

ननु-प्रश्नव्याकरणे आश्रयद्वारे (१२ पत्रे) निगदित अस्ति “ये विहार-प्रासाद चैत्य-देवकुलादीना अर्थे पृथि-वीचीवान् हिंसन्ति ते मन्दबुद्धिकाः” ततोऽह कथ प्रासाद-चैत्यदेवकुलानि मानयामि ? तत्पाठोऽपि (८ पत्रे) यथा-‘किं ते ? करिसाणपोक्खरणी-चावि-विप्पिणी-कूव-सर-तलाग-चित्ति-वेत्ति-खाति अ-आराम-विहार-धूम-पागार-दार-गोपुर-अट्टालाग-घरिआ-सेतु-सकम-पासाय-विकप्प-भवण-घर-सरण-लेण-आवण-चेइअ-देवकुल-चित्तसमा-

पया-आयतण-आवसह-भूमिघर-संबवाण य कप मायण-संढोवगरणस्स विविहस्स य अट्ठाए पुढयि हिंसति मद-
 बुद्धिया" अत्र सच्यते, रे पूर्वापरविचारक ! अत्र विहारो-चौद्धाद्याश्रयः, प्रासादो-नरेन्द्राश्रयः, जिनप्रासादात्स्य
 तु प्रायो जिनगृह सिद्धायतनं च इति संज्ञत्वात्, चैत्यानि व्यन्तरादिवेवप्रतिमा, देवकुलानि च सशिवरलौकिकद्वारि-
 हरादिवेषप्रासादाः, अयं अर्थो ज्ञेयः, अन्यथा "वेइअट्टे निज्जरद्धी" इति सवरद्वारे चैत्यवैयावृत्तिकारको निर्जराभागी
 कथं उक्तः !, नहि गणघरदेवघचन पूर्वापरविसवादि स्यात्, अपि च राजप्रश्नीयोपाङ्गादौ (१७ पत्रे) प्रोक्त- "एय मे
 पेच्चा हिआए सुहाए लमाए निस्सेसाए आणुगामियथाए मविस्सतिसिक्कहु एव सपेहेइ" इति, मोक्षपर्यन्त पूजाफल विघ-
 टेव, न च वाच्य चैत्यशब्दस्य अन्यायं कोऽपि भविता (भाष्यते) इति, चैत्यशब्दस्य कुत्राऽपि वृक्षाद्यर्थं वाचकत्वेऽपि
 तद्वैयावृत्तिकरणे निर्जरामागित्वासमवात् ॥ ४ ॥ एव श्रीजीपपातिकोपाङ्गे (२ पत्रे) चम्पानगरीवर्णनेऽपि अहंचैत्यानि
 प्रतिपादितानि सन्ति, यावन्तरे तथाहि-

"अरिहतचेईअजणवय-सिसण्णिविहुबहुलेसि" व्याख्या यथा-अहंचैत्याना १ जनाना २ त्रतिना च ३ विविधानि
 यानि सनिविष्टानि-पाटकाः तैः बहुलेति विग्रहः ॥ ५ ॥ तथा श्रीभगवत्या चमरोदेशके चमरेन्द्रेणाऽपि सौषमं गच्छता
 अहंचैत्यनिमा गृहीताऽस्ति, (१७० पत्रे) तथाहि-

"किं निस्साए ण मते ! असुरकुमारा देवा उहुं सण्णयति जाव सोहम्मो कप्पो ? गोयमा ! से जहानामए-इह सवरा
 इ वा वच्चरा इ वा टकणा इ वा सुसुया इ वा पन्हया इ वा पुलया इ वा एग मठ गइ वा खइ वा दुग वा-

दरिं वा विसम वा पथय वा नीसाप सुमहच्छमवि आसवल वा हृत्थिबल वा जोहवल वा घणुबल वा आगलेति एवा
 मेव असुरकुमारा वि देवा णणत्थ अरिहते वा अरिहतचेइमाणि वा अणगारे वा भाविअप्पणो निस्साए बहु उप्पयंति
 जाव सोहम्मो कप्पो । $x \times x$ (१७५ पत्रे) तते ण तस्स सकस्स देविंदस्स देवरत्तो इमेयारूवे अज्झत्थिए ४ जाय समु-
 प्पज्जित्था-णो खलु पद्ध भमरे असुरिंदे असुरराया नो खलु समत्थे भमरे असुरिंदे असुरराया, णो खलु विसए भम-
 रस्स असुरिंदस्स असुररण्णो अप्पणो निस्साए बहु उप्पइत्ता जाव सोहम्मो कप्पो, णणत्थ अरिहते वा अरिहतचेइ
 माणि वा अणगारे वा भाविअप्पणो णीसाए बहु उप्पयति जाव सोहम्मो कप्पो” इत्यादि ॥ ६ ॥ पुन श्रीराजप्रश्रीयो-
 पाङ्गे (१०४ पत्रे) सूर्याभदेवेन यथा ज्विनप्रतिमापूजा विस्तरेण विहिताऽस्ति, तथा श्रुयता, तथाहि-“ता ण से सूरि-
 यामे देवे पोत्थयरयणं गिण्हति, गिण्हित्ता पोत्थयरयण मुयइ, मुयइत्ता पोत्थयरयण विहाडिइ, विहाडित्ता पोत्थयरयण वाएइ,
 पोत्थयरयण वापत्ता धम्मिअ धवसाय गिण्हइ, गिण्हित्ता पोत्थयरयण पडिनिक्खिवति, पडिनिक्खिवित्ता सीहासणाओ
 अण्णुइइ, अण्णुट्टित्ता ववसायसमाओ पुरच्छिमिहेण दारेण पडिनिक्खमइ, पडिनिक्खमित्ता जेणेव नदापुकखरणी तेणेव
 उवागच्छइ, उवागच्छित्ता णंदापुक्खरणिं पुरच्छिमिहेण तोरणेण पुरच्छिमिहेण तिसोवाणपडिरुवएण पच्चोरुइइ, पच्चो-
 रुहित्ता हरयपाय पक्खालेइ, पक्खालित्ता आर्यंते चोक्खे परमसुइभूए एग मह सेअ रययामय यिमल सल्लिपुण्ण मत्त-
 गयमुहागित्तिहुमसमाण भिंमार पगिण्हइ, पगिण्हित्ता जाइ तत्थ उप्पलाइ जाव सतसहस्सपत्ताइ वाइ गिण्हइ, गिण्हित्ता
 णवातो पुक्खरणीतो पच्चोरुइति, पच्चोरुहित्ता जेणेव सिञ्जायतणे तेणेव पहारेत्थ गमणाए (सूत्र ४३) (१०५ पत्रे)

तते ण त सुरिआम देव वइवे आभिओगिआ देवाय देवीओ अ अप्पेगइआ कलसहत्थगया जाव अप्पेगइआ घूवकडुच्छुय
हत्थगया इट्टुट्टु जाव सुरियाम देव पिट्टुओ पिट्टुओ समणुगच्छति तए ण से सुरिआमे देवे चवहिं सामाणिअसाह-
स्सीहिं जाव अण्णेहिं य वट्ठहिं य सुरियाम जाव देवेहिं य देवीहिं य सत्थिं सपरिखुटे, सबद्धीए सबवलेहिं जाव णातिरयेण
जेणेय सिद्धायतणे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता सिद्धायतण पुरच्छिमिहेण दारेण अणुपधिसइ, अणुपधिसित्ता जेणेव
देवच्छदए जेणेव जिणपढिआओ तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता जिणपढिआण आलोए जिणपढिआण पणाम करेइ,
पणाम करित्ता लोमहत्थग गिणइइ, गिण्ठित्ता जिणपढिआण लोमहत्थेण पमज्जइ, पमज्जित्ता जिणपढिआओ सुरमिणागघो-
दएण ण्हाणेइ, ण्हाणित्ता सरसेण गोसीसचदणेण गायइ अणुलिंपइ, अणुलिंपइत्ता सुरमिगघकासाइएण गायइ ल्हइति-
त्थित्ता जिणपढिआण अहाइ देवदूसजूलाइ निर्यसेइ, निर्यसित्ता पुक्कारुहण मझारुहण चुण्णारुहण वआ,
रुहण वत्थारुहण आमरणारुहणं करेइ, करित्ता आसत्तोसत्तवित्तवट्ठवट्ठवघारिअ मझदामकलाव करेइ, करित्ता कयगहग-
हियकरयलपन्मट्ठविप्पमुक्केण वसत्थवसेण कुम्भुमेण मुक्कपुफ्फुजोवयारकलिअ करेइ, करित्ता जिणपढिआण पुरओ अच्छेहिं
सण्णेहिं रययामयहिं अच्छरसातवुलेहिं अट्ठमगले आलिइइ, त जहा-सोत्थिअ जाव दप्पण, तयाणतर च ण चवप्पभरयण-
घइरवरुलिअविमलवट्ठ क्कषणमणिरयणभत्तिचित्त कालागुरुपवरुकुतुरुक्कहज्जतमयमधतगधुडुआभिराम च गघवाट्ठि
ध्रुववाट्ठि विणिमुअत वेरुलिअमय कडुच्छुय पगहिअ पयत्तेणं ध्रुव दाक्कण जिणवराण अट्ठसयविसुब्बगघ(गन्थ)जुत्तेहिं
अत्थजुत्तेहिं अपुणरुत्तेहिं महावित्तेहिं सयुणइ, सयुणित्ता पच्छा सत्तडुपयाइ पच्चोसकइ, पच्चोसकित्ता वाम जाणु अचेइ,

अचिन्ता दाहिण जाणु धरणितलसि निहट्टु तिक्बुत्तो मुच्छाण धरणितलंसि निवाडेइ, निवाडित्ता एगसाहिअ सत्तरासग करेइ, करित्ता ईसिं पञ्चुणमइ, पञ्चुणमिच्चा करयलपरिगहिअ दसनह सिरसावत्त मत्थाए अजलिं कट्टु एव वयासी-“नमुत्थुण अरहताण जाव ठाण सपत्ताण” इति ॥ अत्राऽऽह मनोमतिशिष्य —

ननु-सूर्याभवेन प्रतिमावत् स्तम्भादीनि अपि अनेकवस्तूनि पूजितानि सन्ति, कथं तर्हि सम्यक्त्वधारी ? उच्यते,—अहो ! विमृश स्तम्भादीनि पूजितानि, परं जिनप्रतिमां विना कस्याऽप्रे नमुत्थुण कथित स्यात् ? तदा दर्शय, अथ च स्तम्भादीना पूजा यदि व्यधायि तदा सम्यक्त्वस्य किं ? यदि श्रीआदिनाथपुत्रेण श्रीभरतचक्रवर्तिना चक्ररत्न पूजित, किं तर्हि तस्य सम्यक्त्व गत ? चक्ररत्नपूजाक्षराणि श्रीजम्बूद्वीपप्रज्ञस्या(१८४ पत्रे) यथा-

“तते णं से भरहे राया तस्स आचहघरिअस्स अतिए एयमट्ट सोच्चा निसम्म हट्ट जाव सोमणस्सिए यिकसितवरकमलनयणवयणे पयलिअवरकहगतुडियकेअरमचहकुंडलहारविरायतरइअवच्छे पालवपलघमाणघोलतभूसणधरे ससमम तुरिअ षवल नरिंदे सीहासणाओ अन्मुट्टेइ, अन्मुट्टित्ता पायपीढाओ पच्चोरुहइ, पच्चोरुहित्ता पाचयाओ ओमुअति, ओमुइत्ता एगसाहिअ चत्तरासंग करेइ, करित्ता अजलिमत्तलिअगहत्थे चक्करयणाभिमुहे सत्तट्टुपयाइ अणुगच्छइ, अणुगच्छित्ता वाम जाणु भवेइ, अचित्ता दाहिण जाणु धरणितलसि निहट्टु करयल जाव अजलिं कट्टु चक्करयणस्स पणाम करेइ” इति, पुन श्रीअभयकुमारेण पूर्वसंगतिक देवं मनसि कृत्वा निजलघुमाट्टदोहदपूरणनिमित्त अट्टममक अकारि, तर्हि किं सम्यक्त्वधारी न ? तदक्षराणि अपि श्रीज्ञाताधर्मकथासत्कानि (३० पत्रे) “तए ण

तते ण त सूरिआभं देव षड्वे आभिवीगिआ देवाय देवीओ अ अप्येगइआ कलसहस्रथगया जाव अप्येगइआ ध्रुवकडुच्छ्रुय
हृत्यगया इहुहुट्ट जाव सूरियाभ वेव पिडुओ पिडुओ समणुगच्छति तए ण से सूरिआभे देवे चवहिं सामाणिअसाह-
स्सीहिं जाव अण्णेहिं य वद्धहिं य सूरियाभ आष देवेहिं य देवीहिं य सच्चिं सपरिबुद्धे, सबह्मीए सबवलेहिं जाव णातियरयेण
जेणेव सिद्धायतणे तेणेव सवागच्छइ, सवागच्छिता सिद्धायतण पुरच्छिमिद्धेण दारेण अणुपविसइ, अणुपविसित्ता जेणेव
देवच्छदए वेणेव अिणपडिमाओ तेणेव सवागच्छइ, सवागच्छिता अिणपडिमाण आलोए अिणपडिमाण पणाम करेइ,
पणाम करित्ता लोमहत्थं गिणइ, गिणित्ता अिणपडिमाण लोमहत्थेण पमज्जइ, पमजित्ता अिणपडिमाओ सुरमिणागधो-
दएण ग्हाणेइ, ग्हाणिता सरसेण गोसीसचदणेणं गायइ अणुलिंपइ, अणुलिंपइत्ता सुरमिगधकासाइएण गायइ ल्हहेति-
द्धित्ता अिणपडिमाण अइयाइ देवदूसजूयलाइ नियंसेइ, नियसित्ता पुंकारुहण महाारुहण बुण्णारुहण वज्जा,
रुहण वथारुहण आभरणारुहणं करेइ, करित्ता आसत्तोसत्तवित्तलवट्टवग्यारिअ मल्लदामकलाव करेइ, करित्ता कय्यगहग
हियकरयलपन्मडुप्पिप्पुकेण वसत्तवभेण कुसुमेण मुक्कपुप्फुजोवयारकलिअ करेइ, करित्ता अिणपडिमाण पुरओ अच्छेहिं
सण्हेहिं रययामयहिं अच्छरसातवुलेहिं अट्टमगले आलिइइ, त अहा-सोरियअ जाव दप्पण, तयाणतर च ण घदप्पमरयण-
पइरवेरुलिअविमलदढ कचणमणिरयणमच्चिचिं कालागुरुपवरुकुदुरुक्कहज्जतमघमघतंगंधुओ आभिराम च गधवट्टि
ध्रुववाट्टिं विणिम्मुअत वेरुलिअमय कडुच्छ्रुय पगहिअ पयत्तेण ध्रुव दाऊण अिणवराण अट्टसयविसुद्धगध(गन्त्य)जुतेहिं
अत्यशुचेहिं अणुगरुचेहिं महाविचेहिं संयुणइ, संयुणिता पच्छा सत्तहुपयाइ पच्चोसकइ, पच्चोसकित्ता वाम जाणु अचेइ,

जहारिह एव वयासी-स्त्रिप्यामेव भो देवाणुप्पिआ ! सवरयणामए महइमहालय तओ षेइअथूमे करेह, एग भगवओ तित्थगरस्स चिइगाए, एग गणहरचिइगाए, एग अवसेसाण अणगाराण चिइगाए, तते णं ते बहवे जान करिति, तते णं ते बहवे भवणवइ जाव वेमाणिआ देवा तित्थगरस्स परिनिषाणमहिम करेइ, करित्ता जेणेव नदीसरथरे दीवे तेणेव उवागच्छंति तते णं से सके देविदे देवराया पुरच्छिमिले अजणगपघए अट्टाहिअ महामहिम करेति, तए णं सक्खस्स देविदस्स षत्तारि लोगपाला चवसु दहिमुहगपघएसु अट्टाहिय महामहिम करेति, ईसाणे देविदे देवराया उत्त-रिले अजणगे अट्टाहिअ, तस्स लोगपाला चवसु दहिमुहपघगेसु अट्टाहिअ, षमरो अ दाहिणिले अजणगे तस्स लोग-पाला दहिमुहगपघएसु, षली पच्चत्थिमिले अजणगे, तस्स लोगपाला दहिमुहगपघएसु, तते ण ते बहवे भवणवइवा-णमतर जाव अट्टाहिआओ महामहिमाओ करेति, करित्ता तेणेव साइ साइ विमाणाइं जेणेव साइ साइ भवणाइ जेणेव सावो साओ समाओ सुहम्माओ, जेणेष सगा सगा माणवगा चेइअखभा तेणेव उवागच्छति, उवागच्छत्ता षइरामएसु गोलवट्टसमुग्गएसु जिणसकहाओ पक्खिवंति, पक्खिवित्ता अग्गेहिं वरेहिं गधेहिं अ महेहिं अ अच्चंति, अच्चिआ विवलाइ मोगमोगाइ मुजमाणा विहरति” इति ॥ ८ ॥ एव जीवाभिगमसूत्रे (२४९ पत्रे) विजयवेनेनाऽपि यया जिनप्रतिमापूजा व्यघाथि, तथा श्रूयतां—

“तते ण तस्स विजयस्स देवस्स आभियोगिया देवा पोत्थयरयण उवणंति, तए ण से विजये देवे पोत्थयरयण गिण्हइ, गिण्हिआ पोत्थयरयण अके मुअइ पोत्थयरयण सुइत्ता पोत्थयरयण विहाडेइ, पोत्थयरयण विहाडेत्ता पुण पोत्थ-

तस्स अभयकुमारस्स अयमेयारुवे अढमत्थिए जाव समुप्पञ्चित्था-नो खल्लु सका माणुस्सएण उवाएण मम चुल्लमाड-
 याए धारिणीए देवीए अकालढोहलमणोरहसंपसिं करेत्ताए, णणत्थय विवेण उवाएण, अत्थि ण मज्झ सोहम्मकप्पत्तामी
 पुयसंगतिए देवे महिद्धिए आव महासोक्खे, त सेअ खल्लु मम पोसहसालाए पोसहियस्स वभयारिस्स उम्मुक्कमणिमुवण्णास्स
 ववगयमालावन्नगविलेवणस्स निक्खिस्सत्तत्थमुसलस्स एगस्स अवीअस्स दढ्मसथारोचगयस्स अट्टमभत्त परिगिण्हिच्चा
 पुयसगतिकं देव मणसि करेमाणस्स विहरिस्सए, तते ण पुव्वसंगतिए देवे मम चुल्लमावयाए धारिणीए देवीए अयमेयान्ते
 अकाल्मेहेसु ढोहलं विपेहिच्चि, एवं संपेहेइ, सपेहिच्चा ज्ञेपेथ पोसहसाला तेणामेव उवागच्छति, उवागच्छित्ता पोसहसाल
 पमज्जाति, पमज्जिच्चा उच्चारपासवणभूमिं पडिलेहेइ, पडिलेहिच्चा ढढ्मसथारग पडिलेहेइ, पडिलेहिच्चा ढढ्मसथारग दुरुहर,
 दुरुहिच्चा अट्टममत्त परिगिण्हइ, परिगिण्हिच्चा पोसहसालाए पोसहिए वभयारी जाव पुयसगतिय देव मणसि करेमाणे
 करेमाणे चिट्ठति" इत्यादि ॥ ७ ॥ तथा पुनः यदि शक्रादयो देवेन्द्राः जिनदट्टा अपि पूजयन्ति, तदा जिनप्रतिमाया किं
 धाच्यन् ! तत्रार्थे जम्बूद्वीपप्रज्ञप्त्या (१५८ पत्रे) यदुक्तं तत् श्रोतव्यं, तथाहि-

तते ण से सक्के देविदि देवराया भगवओ तित्यगरस्स उवरिख्ख दाहिण सक्कह गेण्हइ, ईसाणे देविदे देवराया उवरिख्खं
 वाम सक्कह गेण्हइ, वमरे अस्सरिदि अस्सराराया हिट्ठिख्ख दाहिण सक्कह गेण्हइ, वली चइरोअणिदे चइरोअणाराया हिट्ठिख्ख
 वाम सक्कह गेण्हइ, अवसेसा भवणवइ जाव वेमाणिया देवा जहारिहं अवसेसाइ अगमगाइ, केई जिणभचीए, केई
 जित्तेयतिकट्टु केई वम्मोसि कट्टु गेण्हति, तते णं से सक्के देविदि देवराया वइवे भवणवइ जाव वेमाणिए देये

सुरभिणा गधोदपण ण्हाणेइ, ण्हाणिता विद्याय सुरभिगघकासाइए गाताइ ल्हेइ, ल्हहिता सरसेणं गोसीसचदणेण
गाताणि अणुलिंएइ, गाताणि अणुलिंएचा खिणपठिमाण अहयाइ सेआइ विद्याइ देवदूसजुअलाइ निर्यसेइ, निअसित्ता
अगेहिं दरेहिं अ गवेहिं अ मळेहिं अ अखेइ, अखित्ता पुफ्फारुहण मल्लारुहण यस्मारुहण चुस्मारुहण आभरणा-
रुहण करेति, करित्ता आसत्तोसत्तविचलवट्टवघारिअमल्लदामकलाव करेइ, करित्ता अच्छेहिं सण्हेहिं [सेएहिं] रययामएहिं
अच्छरसातवुलेहिं खिणपठिमाण पुरओ अट्टुमगलए आलिहति, त जहा-सोत्थिअ सिरिवच्छ जाव दप्पण अट्टुमगलगे
आलिहति, आलिहित्ता कयगाहगहिअकरयलपग्मट्टविप्पमुक्केण दसद्धवझेण कुसुमेण मुक्कपुक्फपुजोवयारकलिअ करेइ,
करित्ता चदप्पमवइरेरुलिअविमलदह कचणमणिरयणमत्तिचित्त कालागुरुपवरकतुरुक्कतुरुक्कधूवगधुत्तमाणुविद्ध धूमवट्टी
धिणिम्मुअव वेरुलिआमय कडुच्छुय पमाहिसु पयत्तेण धूव दाऊण खिणवराण अट्टुसयविसुद्धगत्यजुत्तेहिं महाविस्सेहिं अत्य-
जुत्तेहिं अणुणरुत्तेहिं सधुणइ, सधुणित्ता सत्तट्ट पयाइ ओसत्तइ, ओसरित्ता वाम जाणुं अचेइ, अचेइत्ता दाहिण जाणु घर-
णितलसि निवाठेइ तिक्खुत्तो मुद्धाण घरणितलसि नमेइ, नमित्ता ईसिं पक्खुणमति, पक्खुणमित्ता क्हगतुद्धिअयभिआओ
मुयाओ पहिसाहरइ, पहिसाहरित्ता करयलपरिगाहिअं सिरसावत्त मत्थए अजलिं कट्टु पम [एव] वयासी-नमोरथुण अरिह-
ताण भगवताण जाव सिद्धिगइनामधेय ठाण सपत्ताण त्तिकट्टु वदइ नमसइ” इत्यादि, पुनः अत्रैव अग्रे पत्रान्तरे विजय-
देवेन खिनसत्कानि अपि पूजितानि सन्ति, तत्पाठो यथा (२५१ पत्रे) “जेणेव सुहम्मा समा तेणेव प्हारेत्थ गमणाए,
तए ण तत्स विजयदेवस्स चचारि सामाणिअसाहस्सीओ एअप्पभिइं जाव सधिट्ठीए जाव नाइयरवेणं जेणेव सुहम्मा समा

यरयण घाण्ड पोत्यरयण वापचा घम्मिअ ववसाय पगिण्हइ, घम्मिय ववसायं पगिण्हत्ता पोत्यरयण पड्डिनि-
 विखयइ, पड्डिनिक्खिवात्तिचा सीहासणाओ अम्भुट्टेइ, अम्भुट्टिच्चा ववसायसमाओ पुरत्थिमिहेण दारेण पड्डिनिक्खमइ,
 पड्डिनिक्खमिच्चा जेणेव नवा पुक्खरिणी तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिच्चा नदा पुक्खरिणीं अणुप्पयाहिणीकरेमाणे
 पुरत्थिमिहेण दारेण अणुप्पविसइ, अणुप्पविसिच्चा पुरत्थिमिहेण तिसोपाणपडिस्वगएण पञ्चोरुइ, पञ्चोरुहिच्चा हत्य
 पाय पक्खालेइ, पक्खालिच्चा एग मह सेअ रयतामय विमलसलिलपुण मत्तगयमहामुहाकितिसमाण भिंगार पगिण्हइ,
 भिंगारं पगिण्हत्ता जाइं तय उप्पलाइ पवमाइ जाव सयसइस्सपत्ताइ ताइ गिण्हइ, गिण्हिच्चा नदाओ पुक्खरि-
 णीओ पड्डुत्तेइ, पड्डुत्तिच्चा जेणेव सिद्धायत्ते तेणेव पहारेत्थ गमणाए ॥ तए ण तस्स विजयस्स देवस्स वत्तारि
 सामाणिअसाहस्सीओ जाव अझे अ बहवे वाणमत्तरा देवा य देवीओ अ अप्पेगइआ उप्पलहत्थगया जाव हत्य-
 गया विजय देवं पिट्ठओ अणुगच्छंति । तए ण तस्स विजयस्स देवस्स बहवे आभिओगिया देवा देवीओ अ
 कलसहत्थगया जाव घूवक्खुब्बुयहत्थगया विजय देव पिट्ठओ अणुगच्छति । तए ण से विजए देवे ववहि
 सामाणिअसहस्सीहिं जाव अझेहिं य बद्धहिं वाणमंतेरहिं देवेहिं य देवीहिं अ सद्धिं सपरिवुत्ते सविट्ठीए सघजुईए जाव
 निगोसणाइअवेण जेणेव सिद्धायत्ते तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिच्चा सिद्धायत्तण अणुप्पयाहिणी करेमाणे पुर-
 त्थिमिहेण दारेण अणुप्पविसइ, अणुप्पविसिच्चा जेणेव देवच्छदेए तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिच्चा आलोए जिणपडिमाण
 पणामं करेइ, पणाम करिच्चा लोमहत्थग गिण्हइ, लोमहत्थग गिण्हिच्चा जिणपडिमाओ लोमहत्थएण पमज्जइ, पमज्जिच्चा

षया पञ्चत्ता, तं जहा-पुरतियमिले अंजणगपषए १ दाहिणिले अंजणगपषए २ पश्चतियमिले अंजणगपषए ३ उत्तरिले अज-
 णगपषए ४, ते णं अजणगपषया चवरासीति ज्योयणसहरसाइ उहु उच्चत्तेण एग ज्योयणसहस्स उवेहेण मूले दसजोय-
 णसहस्साइं विक्खंमेण, तदणतर च ण सायाए मायाए परिहायेमाणा परिहायेमाणा चवरिमेगं ज्योयणसहस्स विक्खमेण
 पन्नत्ता, मूले इक्कतीसं ज्योयणसहस्साइं छच्च तेवीसे ज्योयणसए परिक्खेवेण, चवरिं तिसिं तिसिं ज्योयणसहस्साइ एग च छावहुं
 ज्योयणसय परिक्खेवेण, मूले वितियभा (विच्छिन्ना) मज्जे सं खित्ता उप्पितणुआ० गोपुच्छसठाणसठिआ सवअजणमया
 अच्छा सण्हा लण्हा घट्टा मट्टा नीरया निर्यंका निक्कक्खच्छाया सप्पभा समिरीया सउओया पासाईया दरिसणीया अभिरूवा
 पडिरूवा, तेसिं णं अजणगपषयाण चवरिं बहुसमरमणिज्जभूमिभागा पन्नत्ता, तेसिं ण बहुसमरमणिज्जभूमिभागाण घहु-
 मज्जवेसभागे चत्तारि सिद्धायतणा पन्नत्ता, ते ण सिद्धाययणा एगं ज्योयणसय आयमेण पन्नत्ता, पन्नास ज्योयणाइ
 विक्खमेण, चावत्तरि ज्योयणाइ उहुं उच्चत्तेण, तेसिं सिद्धाययणाण चचदिसिं चत्तारि दारा पन्नत्ता, त जहा-वेवदारे १ असु-
 रदारे २ नागदारे ३ सुवण्णदारे ४, तेसु ण दारेसु चचविद्वा देवा परिवसति, त जहा-देवा १ असुरा २ नागा ३ सुवण्णा ४,
 तेसिं ण दाराण पुरओ चत्तारि मुहमढवा पन्नत्ता, तेसिं ण मुहमढवाण पुरओ चत्तारि पेच्छाघरमढवा पन्नत्ता, तेसिं णं
 पेच्छाघरमढवाण बहुमज्जवेसभागे चत्तारि वइरामया अक्खात्तगा पन्नत्ता, तेसिं ण वइरामयाण अक्खात्तगाण बहुमज्ज-
 वेसभागे चत्तारि मणिपीठिवाओ पन्नत्ता, तासाणं मणिपीठिआण चवरिं चत्तारि सीहासणा पन्नत्ता, तेसिं ण सीहासणाण
 चवरिं चत्तारि विजयदूस पन्नत्ता, तेसिं ण विजयदूसगाणं बहुमज्जवेसभागे चत्तारि वइरामया अकुत्ता पन्नत्ता, तेसु णं वइ-

तेणेव सवागच्छति, सवागच्छिता तं सप्त सुधम्म अणुप्पयाहिणी करेमाणे पुरत्थिमिणंण अणुपयिमइ, अणुत्थि-
सिच्चा आलोप षिणसकहाणं पणाम करेइ, करिच्चा जेणेव माणवचेइअस्समे जेणेन यइरामया गोअयट्ट-
मुगका तेणेव सवागच्छइ, सवागच्छिच्चा लोमहत्थयं गिणहइ, गिण्हित्ता यइरामए गोलअट्टसमुगए लोमहत्थयण पमअइ,
पमज्जित्ता यइरामए गोलवट्टसमुगए विहाडेइ, विहाडित्ता षिणसकहाओ लोमहत्थयण पमअइ, पमज्जित्ता सुरभिजा गपो-
दएण तिसत्तलुत्तो षिणसकहाओ पक्खालेइ, पक्खालिच्चा सरसेण गोसीसचदणेण अणुलिपइ, अणुलिपेत्ता अग्गोदि घरेइ
गपेहिं महोदि अ अच्चिणइ, अच्चिपित्ता धूव दलयइ, दलिच्चा यइरामएसु गोलवट्टसमुगएसु पडिनिक्खिसयति, पडिनिक्खिसिच्चा
माणवक चेइयस्सम लोमहत्थयणं पमअइ, पमज्जिच्चा विवाए सद्गधाराए अणुक्खेइ, अणुक्खेइत्ता सरसेणं गोमीमचदजेण
चअए दलयति, दलिच्चा पुप्फरुहणं जाव आसत्तोसत्तं कयगाहं धूवं दलयति, धूव दलिच्चा जेणेव सभाए सुदन्माए यइ-
मग्गवेसभाए त चेव वारच्चणिआ” इत्यादि ॥ ८ ॥ पुनः श्रीजीवाभिगमे चन्द्रविमाने चन्द्रवक्व्यताया (३८३पत्रे) तथाधि-

“ चदस्स ण ज्योतिसिंदस्स ज्योतिसरणो चववठेसए यिमाणे सभाए सुहम्माए माणवगति चेइयत्त्वमभसि यइरामएसु
गोलयट्टसमुगएसु बहुआओ षिणसकहाओ सन्निक्खित्ताओ चिट्ठति, जाओ ण चंदरस जोइसिंदस्स जोइसरणो अग्गेसिं च
बहूण जोइसिआण देवाण य देवीण य अच्चणिज्जाओ जाव पज्जुवासणिज्जाओ” इत्यादि ॥ ९ ॥ अय श्रीस्थानाङ्गसूत्रे चतु-
र्थस्थानके द्वितीयोद्देशके (२२९ पत्रे) शाश्वतञ्चिनप्रतिमाधे अथादिकामहोत्सवं देवाः कुर्वन्ति, तथा निशम्यता, तथाहि-

“[अथ-नन्दीश्वरविचारः] नवीसरवरस्स णं दीवस्स चक्खालविकलंमस्स बहुमग्गवेसभागे चउदिसिं चत्थारि अज्जगप-

गाण एव आयसगाण घालाण पातीण सुपत्तिट्टकाणं मणगुलिआण चातकरगाण चित्ताण रयणकरडगाण” इत्यादि ॥ १० ॥
 तथा चमरेन्द्रादयोऽपि ईशानान्ता इन्द्रा निजनिजसौधर्मादिसभाया स्थिता, तत्रवर्तिन्यो जिनदद्याः पूजनीया अर्चनी-
 याथेति ज्ञात्वा तत्समक्ष अप्सरोभिः सम मैथुनमपि न सेवन्ते । यदुक्त श्रीभगवतीसूत्रे दशमशतके पञ्चमोद्देशके
 (५०३ पत्रे), तथाहि—

“चमरस्स ण भते ! असुरिदस्स असुरकुमाररणो कति अगमहितीओ पन्नत्ताओ ! अज्जो ! पच अगमहितीओ
 पन्नत्ताओ तज्जहा-काली १ रायी २ रयणी ३ विञ्जु ४ मोहा ५ तत्थ ण पगमेगाए देवीए अट्टु देवीसहस्सा परिवारो पन्नत्तो,
 पभू ण भते ! ताओ पगमेगा देवी अण्णाइ अट्टुदेवी सहस्साइ परिवार विवधितए ? एवामेव सपुष्पावरेण चत्तालीस देवी-
 सहस्सा, से त तुडिए, पभू ण भते ! चमरे असुरिदे असुरकुमारराया चमरचचाए रायहाणीए समाए चमरसि सीहासणसि
 तुडिएणं सद्धिं विद्वाइ भोगभोगाइ मुज्जमाणे विहरित्तए !, णो तिण्ठे सम्भे, से केण्ठे ण भते ! एव बुच्चइ ? णो पभू चमरे
 असुरिदे चमरचचाए रायहाणीए जाव विहरित्तए ? अज्जो चमरस्स ण असुरिदस्स असुरकुमाररणो चमरचचाए राय-
 हाणीए समाए सुहम्माए माणवए चेइयस्वमे वइरामएसु गोलवडुसमुगएसु वहुओ जिणसकहाओ सनिविषत्ताओ चिट्ठति,
 ज्जाओ ण चमरस्स असुरिदस्स असुरकुमाररणो अण्णेसिं च चहुण असुरकुमाराण देवाण य देवीण य अच्चणिज्जाओ वद-
 णिज्जाओ नमसणिज्जाओ पूयणिज्जाओ सक्कारणिज्जाओ सम्माणणिज्जाओ क्खण मगळ देवय चेइअ पञ्चुवासणिज्जाओ भवति
 तेसिं पणिहाए नो पभू, से तेण्ठेणं अज्जो ! एव बुच्चति-णो पभू चमरे असुरिदे जाव राया चमरचंचाए जाव विहरित्तए

रामणसु अकुसेसु चत्तारि कुंभिआ मुत्तादामा पन्नत्ता, ते ण कुंभिआ मुत्तादामा पत्तेय पत्तेय अन्नेहिं तदद्धत्तच्चत्तपमाणमि-
 चेहिं चगहिं अद्धकुंभिकेहिं मुत्तादामेहिं सबाओ समता सपरिक्खित्ता, तेसि ण वेच्छाघरमढवाण पुरओ चत्तारि मणिपीडि-
 आओ पन्नत्ताओ, तसि णं मणिपीडिआण उवरिं चत्तारि चत्तारि चेतितयूभा पन्नत्ता, तसि ण चेतितयूभाण पत्तेय पत्तेय
 चत्तारि चत्तारि मणिपीडिआओ पन्नत्ता, तसि ण मणिपीडिआण उवरिं चत्तारि जिणपडिमाओ सपरयणामइंओ सपलि-
 अक निसन्नाओ यूमाभिसुआओ चिट्ठति, त अहा-रिसहा १ षड्ढमाणा २ चदाणणा ३ वारिसेणा ४” इत्यादि ॥ ९ ॥ पुन
 श्रीजीवामिगमसूत्रे (२३३ पत्रे) शाश्वतञ्जिनप्रतिमापूजाधिकार, तथाहि-

“तसि णं जिणपडिमाण पिठुओ पत्तेअ पत्तेअ छत्तधारपडिमाओ पन्नत्ताओ, ताओ ण छत्तधारपडिमाओ हिमर-
 ययकुद्वेदुसप्पकासाइ सकोरेटमल्लयामधवलाइ आतपत्ताइ सलील ओहारेमाणीओ चिट्ठति । तसि ण जिणपडिमाण
 उभओ पासिं पत्तेअ पत्तेअ चामरधारपडिमाओ पन्नत्ताओ, ताओ ण चामरधारपडिमाओ चदप्पहयइवेरुलियनाणामणिक्क-
 णगरयणयिमलमहरिहत्तवणिज्जलविचिच्चदढाओ चिल्लिआओ सस्सककुददगरयमतमधितफेणपुजसत्तण्णिक्कासाओ सुहु-
 मरयतदीहवालाओ धवलाओ चामराओ सलील ओहारेमाणीओ चिट्ठति । तसि ण जिणपडिमाण पुरओ दो दो
 नागपडिमाओ, दो दो जक्खपडिमाओ, दो दो भूतपडिमाओ, दो दो कुडधारपडिमाओ विणओणयाओ पायवडिआओ
 पंजलित्ठओ सन्निक्खित्ताओ चिट्ठति, सवरयणामतीओ अच्छाओ सण्हाओ लण्हाओ मट्ठाओ नीरयाओ
 निर्यपकाओ जाव पडिस्वाओ । तसि ण जिणपडिमाण पुरओ अट्टसय घटाण अट्टसय घदणकलसाण पय अट्टसय भिंजार-

गाण एव आयसगाण धालाणं पातीण सुपतिट्टकाणं मणगुळिआण वातकरगाण चित्ताण रयणकरडगाण” इत्यादि ॥ १० ॥
 तथा चमरेन्द्रादयोऽपि ईशानान्ता इन्द्रा निजनिअसौधमाविसमायां स्थिताः, तत्रवर्तिन्यो अिनदट्टा पूजनीया अर्षनी-
 याश्चेति ज्ञात्वा तत्समस्र अप्सरोभिः सम मैथुनमपि न सेयन्ते । यदुक्क श्रीभगवतीसूत्रे दशमशतके पञ्चमोद्देशके
 (५०३ पत्रे), तथाहि-

“चमरस्स ण भते ! असुरिदस्स असुरकुमाररणो कति अगमहिसीओ पन्नत्ताओ ? अज्जो ! पच अगमहिसीओ
 पन्नत्ताओ तज्झा-काली १ रायी २ रयणी ३ विञ्चु ४ मोहा ५ तत्थ ण एगमेगाए देवीए अट्टुट्ट देवीसहस्सा परिवारो पन्नत्तो,
 पमू ण भते ! ताओ एगमेगा देवी अण्णाइ अट्टुट्टेवी सहस्साइ परिवार विवखितए ? एवामेव सपुष्पावरेण चत्तालीस देवी-
 सहस्सा, से त तुळिए, पमू ण भते ! चमरे असुरिदे असुरकुमारराया चमरचचाए रायहाणीए सभाए चमरसि सीहासणसि
 तुळिएण सच्चिं विवाइ भोगभोगाइ मुज्जमाणे विहरित्तए ?, णो तिण्ठे सम्भे, से केण्ठे ण भते ! एव बुच्चइ ? णो प्ह चमरे
 असुरिदे चमरचचाए रायहाणीए जाव विहरित्ताए ? अज्जो चमरस्स ण असुरिदस्स असुरकुमाररणो चमरचचाए राय-
 हाणीए सभाए सुहम्माए माणवए वेइयस्वमे वइरामएसु गोलववुसमुगएसु धहुओ जिणसकहाओ सनिक्खित्ताओ चिडुति,
 जाओ ण चमरस्स असुरिदस्स असुरकुमाररणो अणोसिं च बहूण असुरकुमाराण देवाण य देवीण य अच्चणिज्जाओ वद-
 णिज्जाओ नमसणिज्जाओ पूयणिज्जाओ सक्कारणिज्जाओ सम्माणणिज्जाओ कल्लाण मगल देवय वेइअ पञ्जुवासणिज्जाओ भवति
 तेसिं पणिहाए नो पमू, से तेण्ठेणं अज्जो ! एव बुच्चति-णो प्ह चमरे असुरिदे जाव राया चमरचंचाए जाव विहरित्तए

पद्मं अञ्जो चमरे असुरिदे असुरकुमाराराया चमरचंघाए रायहाणीए समाए सुद्धमाए चमरसि सीहासणसि पव-
सट्टीए सामाणियसाहस्सीहिं तायत्तीसाए जाव अण्णेहिं य बद्धहिं असुरकुमारोहिं देवेहिं अ देवीहिं य सद्धिं सपरिवुट्टे
महायाइय जाव मुजमाणे विहरिसए०, केवल परियारिद्धीए णो चेव ण मेहुणवत्तिअ (सूत्र ४०५)” इत्यादि, अत्र तेपा
देवानां स्त्रीशब्दश्रवणरूपदर्शनप्रमुखार्ह्या भोग सकः, न मैयुनसेवा, एव तेपा लोकपालानामपि आलापका ज्ञेया ॥११॥

पुनः मरणसमाधिप्रक्रीर्णकमभ्येऽपि (१७ पत्रे) चैत्यमक्तिः प्रोक्ताऽस्ति, तथाहि—“अरिहतसिद्धचेइअ--गुरुसु अयधम्म-
साहुधग्गे अ । आयरिअत्तवन्साए, पबयणे सबसधे अ ॥ १९ ॥ एएसु भत्तिजुत्ता, पूअता अहरह अण्णमणा । सम्मत्तमणुस-
रिन्ता, परित्तससारिआ हुति ॥ २० ॥ सुविहिअ ! इम पइण्ण, असद्धतेहिं णेगजीवेहिं । बालमरणाणि तीए, मयाइ काले
अणंताइ ॥ २१ ॥” ॥ १२ ॥ पुनरपि नामस्तवे “क्विसिअवविअमहिआ” तत्र कीर्तिता नामादिभि, वन्दिता मनोचाक्कायैः,
महिताः पूण्यादिभिः, “सबलोए अरिहतचेइआण करेमि कालस्सगं वदणवत्तिआए पूअणवत्तिआए” इत्यादि । १३ ।
पुनः “आवति चेइआई, उहे अ अहे अ तिरिअ लोए अ । सबाई ताई वदे, इह सतो तत्थ सताइं ॥ १ ॥” ॥ १४ ॥
एवं श्रीआवश्यकनिर्युक्तौ (१९९ पत्रे) अपि श्रीअष्टापदतीर्थे भरतकारितजिनप्रतिमादिवर्णन, तथाहि—

“धूमसय मारुगाण, चत्थीस चेव खिणहरे क्कासी । सधजिणाण पडिमा, वण्णपमाणेहिं निअपहिं ॥ ४५ ॥ (मू० भा०)
आयंसधरपवेसो, भरहे पठणं च अगुलीअस्स । सेसाण उग्गुअण, सवेगो नाण दिक्खा अ ॥ ४३६ ॥” न च
वाच्य-आवश्यकनिर्युक्तेः पञ्चषत्वारिश्वादागमेभ्योऽतिरिक्त्वेन न तद्वचन प्रमाणमिति-आवश्यकनिर्युक्ते चतुर्दशपूर्वधर-

श्रीभद्रबाहुस्वामिप्रणीतत्वात् श्रीकल्पसूत्रस्य इव सुतरा मान्यत्वात्, नहि समानैककर्तृकग्रन्थेषु एको मान्योऽन्ये
सु अमान्या इति ॥ १५ ॥

तथा श्रीजम्बूद्वीपप्रज्ञप्तौ पुनः भणितं, तथाहि—“तित्ययरगुणा पडिमा-सु नत्थि निस्ससय धियाणतो । तित्ययरत्ति
नमतो, सो पावइ निब्बर विरल ॥ १ ॥” ॥ १६ ॥ पुन श्रीआवश्यकनिर्मुक्तौ (४९३ पत्रे) वंदनाध्ययने यथा-

“अकसिणपवत्तगण, विरयाविरयाण एत्त खलु जुत्तो । संसारपयणुकरणो, दयथए कूषविट्ठतो ॥ १ ॥” ॥ १९४ ॥ (भा०)

श्रीमहानिशीयसूत्रेऽपि यथा—
“क्वच पि जिणायतने-हिं मडिअ सम्भेइणीपिट्ठ । दाणाइचवक्केण, सुट्ठु वि गच्छिअ अच्चुय न पुरओ ॥ १ ॥” ॥ १८ ॥

गणिविद्याप्रकीर्णकेऽपि (७३ पत्रे) यथा—“घणिट्ठा सयभिसा सर्व, सवणो अ पुणवत् । एएसु गुरुसुस्सुत्त, चेइआण च
पूअणं ॥ ३८ ॥” इति, ॥ १९ ॥ एव देवेन्द्रस्तवेऽपि भवनपरत्यधिकारे पूजाधिकारो यथा—

“कृणगमणिरयणधूमिअ-रम्माइं चेइआइ भवणाइ । एएसिं दाहिणओ, सेसाण उत्तरे पासे ॥ १ ॥” ॥ २० ॥
पुनः देवेन्द्रस्तवे व्यन्तराधिकारेऽपि (८१ पत्रे) यथा—“मणिकणगरयणधूमिअ-जयुणय[चे]नेइआइ भवणाइ । एएसिं
दाहिणओ, सेसाण वत्तरे पासे ॥ ७८ ॥ तथा च (९२ पत्रे) “तत्थ विमाणा बहुविहा, पासायपगइवेइयारम्मा । वेरु-
ळिअधूमिआगा, रयणामयदामलकारा ॥ २४२ ॥” ॥ २२ ॥ तथा अनार्यदेशोत्पन्नोऽपि आर्द्रकुमार श्रीअभयकुमारमु-
क्कजिनप्रतिमादर्शनेन जातिस्मरणज्ञानेन प्रतिबोध अवाप्य आर्यदेशे समागत्य दीक्षा गृहीतवान्, नाऽपि प्रतिमादर्शन

धिना तस्य प्रतिबोधकारणं क्वाऽपि दृष्ट श्रुत वा, तद्वशराणि तु श्रीद्वितीयाङ्गनिर्युक्तौ (३८६ पत्रे) श्रीभद्रबाहुस्वामिकृताया, तथाहि-

“गामे वसतपुरए, सामइओ धरणिस्सहिअ [ओ] निक्खतो । भिक्खायरिआदिट्ठा, ओह्वासिअभत्तत्रेहास ॥ १९१ ॥
 सवेगसमायसो, माई भच चइणु विअलोए । चइकण अइपुरे, अइसुओ अइओ जाओ ॥ १९२ ॥ पीती अ दोण्ह डूओ,
 पुच्छणमभयस्स पट्टवे सोऽवि । तेणावि सम्मद्धिट्ठि-सि होअ पडिमा रहंमि गया ॥ १९३ ॥” इति ॥ २३ ॥ तथा
 श्रीबृहत्कल्पेऽपि तीर्थङ्कर १ सामान्यकेवलि २ चतुर्दशपूर्वधर ३ सपूर्णपूर्वधर ४ संविमिश्रचरित्रि ५ असविमिश्र-
 चरित्रि ६ साधुसहस्रवपमान्नधारि ७ द्वादशत्रयधारिश्चावक ८ निष्केवलसम्यक्त्वधारि ९ जिनप्रतिमाना १० दशाना
 दर्शनेन भव्यजीवाना भावप्राममोक्षज्ञानाधिलामो जायमानो निगदितोऽस्ति, तथाहि-“तिथयरा १ जिण २ चतदस ३,
 भिन्ने ४ सविग ५ तह य असंविगो ६ । सारुविअ ७ वय ८ दंसण ९-पडिमाओ १० भावगामाओ ॥ १ ॥” इति
 ॥ २४ ॥ पुनः श्रीबृहत्कल्पच्छेदग्रन्थे साधो प्रायश्चित्ताधिकारे एव प्रोक्त अस्ति, कोऽपि महात्मा क्वाऽपि ग्रामादौ जिन-
 प्रासाद इद्वा चैत्य नमस्कृतुं मध्ये गतः, तत्र कथञ्चिद् असमार्थमाणे चैत्ये भगवत्प्रतिमाया उपरिष्टात् लूताकौलिकजाल-
 कश्चमरीगृहाधिकं इद्वा च यदि उपेक्षां कुर्यात्, कोऽर्थो यदि स्वय तत् न दूरीकुर्यात्, तदा गुरुप्रायश्चित्तं प्राप्नोति, तत्क-
 रणे तु लघुप्रायश्चित्तम्, तत्राऽर्थे तत्रत्या गाया यथा-

“लूआ कोलिगजालिग-कोत्यलहारी अ उवरिगेहे अ । साढतमसाढते, लहुगा गुरुगा य भत्तीए ॥१॥” इति ॥ २५ ॥

पुन श्रीतीर्थोत्सालिप्रकीर्णकेऽपि श्रेणिकषीवपथनाभतीर्यङ्करवीक्षाधिकारे जलजस्थलज्जकुसुमैः भगवतः पूजा प्रतिपा-
 विताऽस्ति, तथाहि—“चदप्पहाइ सीआ, अधिरहिआजम्मरणमुक्कस्स । आसत्तमहवामा, जलयथलयदीवकुसुमेहिं ॥ १ ॥”
 इति ॥ २६ ॥ इत्थ चैत्यस्तवेऽपि पूजा “पूअणवत्तिआए” इति ॥ २७ ॥ श्रीचत्तराध्ययननिर्युक्तौ (३२१ पत्रे) अपि
 गौतमेन विनप्रतिमा वन्दिताऽस्ति, तथाहि—

“सोऊण त भगवओ, गच्छइ तहि गोअमो पहिअकिस्सी । आरुहइ त नगवर, पढिमाओ वदइ खिणाण ॥ २९१ ॥”
 पुनः श्रीआवश्यकनिर्युक्तौ (२१० पत्रे) यथा—

“तत्तो अ पुरिमताले, वगुर ईसाण अच्चए पढिमा । मल्लीजिणायण पढिमा, उण्णाए वसि बहुगोटी ॥ ४९० ॥”
 पुनः श्रीआवश्यकचूर्णौ (२९५ पत्रे) तत्सम्बन्धलेसोऽपि यथा—“तेण कालेणं तेणं समएण ईसाणे वेर्विदे देवराया
 जहा अभिसेगे आव जाणमाणेण सच्चिदीय सामीं तिक्खुत्तो आयाहिण पयाहिण काऊण वदइ नमसइ, वदिता नमसित्ता,
 जाव पजलिकढे भगवओ चरिअ आगायमाणे सामिमि विअदिटीए पञ्जुवासेमाणे चिट्ठइ, वगुरो य सेट्ठी त काल
 ण्हाओ ओल्लपससाओ सपरिजणो महया इट्ठीए विविहकुसुमहत्थगतो त आयतण अच्चओ जाति, त च वितिवयमाण
 ईसाणिदो पासइ, भणति य भो वगुरा ! तुअ पच्चक्खतित्थगरस्स महिम ण करेसि, तो पढिम अच्चतो जासि, जा एस
 महइमहावीरवद्धमाणसामी जगनाहेति लोगपूजेति, सो आगओ मिच्छाबुक्कह काउ खमेति महिम करेइ” इति ॥ ३० ॥
 श्रीसमवायाङ्गसूत्रे (६० पत्रे) जलज-१ स्थलज-२ वैक्रिय-३ पुण्यै सपचारकरण देवाना यथा—“चोत्तीस बुद्धाइसेसा

यिना तस्य प्रतिबोधकारण काऽपि दृष्ट श्रुत वा, तदकाराणि तु श्रीद्वितीयाङ्कनिर्युक्तौ (३८६ पत्रे) श्रीभद्रबाहुस्वामिकृताया, तथाहि-

“गामे षसतपुरए, सामइओ घरणिसहिअ [ओ] निक्खतो । भिक्खायरिआदिट्ठा, ओहासिअमत्तवेहास ॥ १९१ ॥
संवेगसमावसो, माई मए चइत्तु दिअलोए । षइरुण अइपुरे, अइसुओ अइओ जाओ ॥ १९२ ॥ पीती अ दोण्ह दूओ,
पुच्छणममयस्स षट्ठवे सोऽधि । तेणाधि सम्महिट्ठि-सि होज पडिमा रहमि गया ॥ १९३ ॥” इति ॥ २३ ॥ तथा
श्रीबृहत्सन्धेऽपि तीर्यङ्कर १ सामान्यकेवलि २ षतुर्दशपूर्वधर ३ सपूर्णपूर्वधर ४ संविम्लशुद्धचारित्रि ५ असविम्लचा-
रित्रि ६ साधुसहस्रवेषमात्रधारि ७ द्वादशप्रतधारिश्रायक ८ निष्केवलसम्यक्त्वधारि ९ जिनप्रतिमाना १० दशाना
दर्शनेन भव्यजीवानां भाषप्राममोक्षज्ञानाविलाभो आयमानो निगदितोऽस्ति, तथाहि-“तित्थयरा १ जिण २ चवदत्त ३,
भिन्ने ४ सविग ५ तइ य असधिगो ६ । सारूथिअ ७ षय ८ दसण ९-पडिमाओ १० भावगामाओ ॥ १ ॥” इति
॥ २४ ॥ पुनः श्रीबृहत्सन्धेऽप्येवमन्ये साधो प्रायश्चित्ताधिकारे एय प्रोक्तं अस्ति, कोऽपि महात्मा काऽपि ग्रामादौ जिन-
प्रासाद इष्ट्वा चैत्यं नमस्कृतुं मध्ये गतः, तत्र कथञ्चिद् असमार्यमाणे चैत्ये भगवत्प्रतिमाया उपरिष्टात् लूताकौलिकजाल-
कञ्चमरीगृहादिक इष्ट्वा च यदि उपेक्षा कुर्यात्, कोऽर्थो यदि स्वय तत् न दूरीकुर्यात्, तदा गुरुप्रायश्चित्त प्राप्नोति, तत्क-
रणे तु लघुप्रायश्चित्तम्, तत्राऽर्थे तत्रत्या गाया यथा-

“दूआ कोलिगजालिग-कोत्यलहारी अ उवरिगेहे अ । साहवमसाहते, लहुगा गुरुगा य भत्तीए ॥१॥” इति ॥ २५ ॥

उदायनस्य राज्ञः प्रभावत्याः देव्याः सत्का देवदत्ताऽभिधाना दासी अभूत्, सा च देवनिर्मिता गोशीर्षचन्दनमयी श्रीमन्महा-
वीरप्रतिमां राजमन्धिरान्तर्वर्तिचैत्यभवनव्यधस्थिता प्रतिचरति स्म, तद्धन्दनार्थं च श्रावक कोऽपि देशान् संचरन् समायतः,
तत्र च आगतोऽसौ रोगेण अपटुशरीरो जात, तथा च सम्यक् परिचरितः, तुष्टेन च तेन सर्वकामिक आराधितदेवतावितीर्णं
गुटिकाशत अवाधि, तथा च “अहं कुन्ता विरूपा सुरूपा भूयास” इति मनसि विभाव्य एका गुटिका भक्षिता, तत्प्रभावात्
सा सुवर्णवर्णा जाता, इति सुवर्णगुलिका इति नाम्ना प्रसिद्धिं उपगता, ततोऽसौ चिन्तितवती-“जाता मे रूपसपदा एतया
च किं भर्तृविहीनया ? तत्र तावद् अयं राजा पितृदुल्यो न कामयितव्य, शेषास्तु पुरुषमात्र अतः किं तै ?” ततः
उज्जयिन्याः पतिं चण्डप्रद्योतराजं मनसि आधाय गुटिका भक्षिता, ततोऽसौ देवतानुभावात् ता विज्ञाय तदानयनाय
हस्तिरत्न आरुह्य तत्राऽऽयातः, आकारिता च तेन सा, तथा उक्त आगच्छामि यदि प्रतिमा नयसि, तेन उक्त-“तर्हि श्वो
नेष्यामि ।” ततोऽसौ स्वनगरीं गत्वा तद्रूपा प्रतिमा कारयित्वा ता आदाय तथैव रात्रौ आयातः, स्वकीयप्रतिमा देवता-
निर्मितप्रतिमास्थाने विमुच्य ता सुवर्णगुलिका च गृहीत्वा गतः, प्रभाते चण्डप्रद्योतगन्धहस्तिविमुक्तमूत्रपुरीपगन्धेन धिम-
दान् स्वहस्तिनो विश्वाय ज्ञातचण्डप्रद्योतागमोऽधगतप्रतिमासुवर्णगुलिकानयनोऽसौ उदायनराजा परं कोप उपगतो दशभि
महाबलैः राजभिः सह उज्जयिनीं प्रति प्रस्थितः, अन्तरा पिपासावाधितसैन्यं त्रिपुष्करकरणेन देवतया निस्तारितसैन्यः
अक्षेपेण उज्जयिन्याः वहिः प्राप्तो रथारूढश्च धनुर्वेदकुशलतया सन्नद्धहस्तिरत्नारूढ चण्डप्रद्योत प्रजिहीर्षुः मण्डल्या

पद्मत्ता त जहा—“अवष्टिप” इत्यादि + + + तत्र जलथलयभासुरपभूएणं विट्टुइणा दसख्वलेणे कुसुमेण जाणुस्सेहप्पमा-
 णमिचे पुप्फोषयारे किञ्चइ” इति ॥ ३१ ॥ पुन आवश्यकचूर्णेः (२५७ पत्रे) यथा “सधलोए अरिहतचेइआइ वदणयत्ति-
 आप” इत्यादि, अस्य व्याख्या—“न केषल खसवीसाए (जेवि) जाव सधलोए सिद्धादी अरिहता चेइआणि अ तेमिं चेष
 प्रतिकृतिलक्षणानि, ‘चिती संज्ञाने’, संज्ञान सत्पथते काष्ठकर्मादिपु प्रतिकृतिं दृष्टा यथा अरिहतपडिमा एमा इति, अण्णे
 भणति अरहंता-तित्यगारा तेसिं चेइआणि अरहंतचेइआणि आर्हत्प्रतिमा इत्यर्थः, तेसिं वन्दनादिप्रत्यय ‘ठामि
 फारस्सग’ इति योग’, तत्र वन्द्यत्वात् तेषां वन्दनार्थं कायोत्सर्गं करोमि” इत्यादि ॥ ३२ ॥ श्रीदशाश्रुतस्कन्धनिर्युक्तां
 २४२ पत्रेऽपि यथा—“बोहिण पडिमा सद्यण-पमावई सप्पायवेवदत्तहे । मरणुववायतावस-नयण तह मीसणा समणी
 ॥ १ ॥ गघारगिरी-देवय-पडिमा गुलिआगिलाण पडिवरणे । पज्जोअहरणपुक्खर-करण गहणामओ सयणा
 ॥ २ ॥” इति ॥ ३३ ॥ पुन श्रूयतां (श्रीप्रश्नव्याकरणसूत्रे ८५ पत्रे)—

“विपुलमोहाभिमूअसन्ना, मेहुणमूलं च सुवप तत्य तत्य वत्तपुवा सगामा जणक्खयकरा सीआए १ दोवईए २ कए
 रुप्पिणीए ३ पवमावईए ४ ताराए ५ कषणाए ६ रत्तसुभवाए ७ अहिड्डिआए ८ सुवण्णागुलिआए ९ किन्नरीए १० सुरु-
 वविज्जुमईए ११ रोहिणीए १२ य, अण्णेसु अ एवमाइएसु बहवो महिलाकपसु सुवति” इति श्रीप्रश्नव्याकरणसूत्रसम्मा-
 यात्, प्रभावत्या दास्याः देवदत्ताभिधानायाः सुवर्णगोलका इति नाम जात, तत्र प्रतिमान्यतिकर एव पूर्वदशाश्रुतस्कन्ध-
 निर्युक्तिलिखितो हेतुः, नाऽन्या, तत्सम्बन्धा तद्वृत्तिगतो (८९ पत्रे) विस्तरेण यथा—“सिन्धुसौवीरेषु जनपदेषु विदर्भकनगरे

यथा श्रीरूपदेशमालासूत्रे[प्रकरणे]—“गाहाण सवंगं, पञ्चसया चेष षालीसा” इति उक्तं, परं प्रान्त्यगाथा तद्व्यतिरिक्ताऽस्ति एव अत्राऽपि ज्ञेय ॥ ३९ ॥

॥ इति जिनप्रतिमापूजाधिकारः ॥ ३९ ॥

ननु-पूजनीया जगति ज्ञानादयो गुणाः, तद्योगात् तद्वानपि विद्यमानतीर्यङ्करवत्, परं जिनप्रतिमा तु काष्ठपापाणा-
विमयी अचेतना च, ततो ज्ञानादिगुणराहित्येन कथङ्कार पूजार्हा जिनप्रतिमा काष्ठादिपुसलकवत् ? अत्र उच्यते—सत्य,
परं श्रूयतां परमार्थः—

“नामजिणा जिणनामा १, ठवणजिणा जिणवरिदपडिमाओ २ । दवजिणा जिणजीवा ३, भावजिणा समवसरणट्ठा[त्था] ४
॥ १ ॥ इति श्रीआवश्यकनिर्युक्तौ श्रीभद्रबाहुस्वामीवचनात् जिनप्रतिमास्थापनाजिनः, तद्दर्शने च सति समवसरणादिस्यो
भावजिनः स्मृतिं आयाति, तत्स्मृतौ च तद्गुणचिन्तने चाऽनन्तो लाभः सप्रतिपद्यते, सद्यः दुर्गतिनाश सुगतिप्राप्ति-
श्चाऽपि भवेतामिति, अत्राऽर्थे दृष्टान्तो यथा-भगवता उक्त-‘भो साधो ! त्वं चित्रलिखितनारी मां द्राक्षीः, तद्दर्शने नारी
स्मृतिं धायास्यति, तत्स्वरूपचिन्तने च दुर्गतौ पातः स्यात्, यदुक्तं श्रीदशवैकालिकसूत्रे (२३६ पत्रे)—

“चित्तमिच्छिं न निञ्छाप, नारिं वा सुअलकिअ । भक्खर पिव दडूण, दिट्ठिं पड्डिसमाहरे ॥ ५५ ॥” इति ।’ ततो यथा
चित्रनारीदर्शने अशुभपरिणामः प्रादुर्भवति तथा जिनप्रतिमादर्शने शुभपरिणामो जायते समानयुक्तित्वात् सगतिं अङ्गतिं च
एतत्, पुनरपि श्रूयता उपासकदशदा (१२ पत्रे), “अअरत्थियेदेवयाणि वा” इत्यादि उक्तत्वात्, हरिहरप्रमुखमिथ्यात्विवदेव-

अमन्त खलनतलशरव्यथितहस्तिनो सुवि निपातनेन वशीकृतवान्, 'दासीपतिः' इति छलाटपट्टे मयूरपिच्छेन अङ्कितवान् इत्यादि ॥ ३४ ॥ पुनः भक्तप्रतिज्ञाप्रकीर्णके (२१ पत्रे) जिनभवनजिनचिम्बप्रतिष्ठा प्रतिपादिताऽस्ति, तथाहि-

“अनियाणोदारमणो, हरिसवसविसङ्कसुयकरालो । पूपइ गुरु सघ, साहम्मिअमाइ भचीए ॥ ३० ॥ निअदवम-
पुयजिणि-दमवणजिणविबवधरपइहासु । विअइ पसथपोत्यय-सुतित्यतित्ययरपूआसु ॥ ३१ ॥” न च इद वक्तव्य अत्र-
अहो ! (३१ पत्रे) “ससरिसय जिणण, व गाहाण समयस्सिपअत्तं । आराहतो विहिणा, सासयसुक्ख लहइ मुक्ख ॥ १ ॥”
इति वक्तव्येन अत्र प्रकीर्णके सप्तविगाथासंख्या सफाऽस्ति, अनिआणेत्यादिगाथाद्वये सति द्वासप्तविगाथा भवन्ति,
तत इद गाथाद्वय केनाऽपि नव्य कृत्वा मध्ये स्तिस अस्तीति न मानयामि इति, युक्तियुक्तत्वात्, कथ इत्याह-अरे ! शृणु,
इद गाथाद्वय प्रतिमोत्यापकमतप्रादुर्भावात् पूर्वं कृत पञ्चाद्या ? न तावत्पूर्वं, प्रयोजनमन्तरेण पूर्वं तत्करणस्य असगतत्वात्
नाऽपि पश्चात्, यतः प्रतिमोत्यापकमत त्रिंशदधिकपञ्चदशशत १५३० वर्षे प्रादुर्भूत, तन्मतसंवत्प्राक्कलिखितासु भक्त-
प्रतिज्ञाप्रकीर्णकप्रतिष्ठु (२४ पत्रे) सर्वत्र तन्नाथाद्वयस्य दर्शनात्, अपि चाऽस्मिन्नेव भक्तप्रज्ञाप्रकीर्णके-

“अरिहतसिद्धवेइअ-पवपणआथरिअसषसाहसु । [तिब] तित्यकरेसु भच्चिं, तिगरणसुद्धेण भावेण ॥ १ ॥” इति
गाथा वर्तते, तस्याः का धार्ता ? अत्राऽपि चत्यभक्तिः प्रतिपादिताऽस्ति, पुन संख्यासकलनविचारः श्रूयता-अत्र गाथा-
द्वयवर्धनेऽपि न संख्या विषटेत, यतः प्रथमान्त्यगाययोः तद्विचाराभावात्, तद्विचारप्रतिपादिका गाथा सप्तति एव,

यथा श्रीरूपदेशमालासूत्रे[प्रकरणे]—“गाहाण सवग, पचसया चैव षालीसा” इति उक्त, पर प्रान्त्यगाथा तद्व्यतिरिक्ताऽस्ति एय अत्राऽपि ज्ञेय ॥ ३९ ॥

॥ इति जिनप्रतिमापूजाविचारः ॥ ३९ ॥

ननु-पूजनीया जगति ज्ञानादयो गुणाः, तद्योगात् तद्दानपि विद्यमानतीर्थङ्करवत्, पर जिनप्रतिमा तु काष्ठपापाणा-
दिमयी अचेतना च, ततो ज्ञानादिगुणराहित्येन कथङ्कार पूजार्हा जिनप्रतिमा काष्ठादिपुत्तलकवत् ? अत्र उच्यते—सत्य,
पर श्रूयता परमार्थः—

“नामजिणा जिणनामा १, उवणजिणा जिणवरिदपडिमाओ २ । दवजिणा जिणजीवा ३, भावजिणा समवसरणट्ठा[त्था] ४
॥ १ ॥ इति श्रीआवश्यकनिर्युक्तौ श्रीभद्रबाहुस्वामीवचनात् जिनप्रतिमास्थापनाजिन, तद्दर्शने च सति समवसरणादिस्यो
भावजिनः स्मृतिं आयाति, तस्मृतौ च तद्गुणचिन्तने भावजिनो लाभः संप्रतिपद्यते, सद्यः दुर्गतिनाश सुगतिप्राप्ति-
श्चाऽपि भवेतामिति, अत्राऽर्थे दृष्टान्तो यथा-भगवता उक्त-‘भो साधो! त्व चित्रलिखितनारी मा द्राक्षीः, तद्दर्शने नारी
स्मृतिं आयास्यति, तस्वरूपचिन्तने च दुर्गती पात स्यात्, यदुक्त श्रीदशवैकालिकसूत्रे (२३६ पत्रे)—

“चित्तमिच्छिं न निञ्चाए, नारिं वा सुअलंकिअ । भक्खर पिय दइण, दिट्ठिं पडिस्समाहरे ॥ ५५ ॥” इति । ततो यथा
चित्रनारीदर्शने अशुभपरिणामः प्रादुर्भवति तथा जिनप्रतिमादर्शने शुभपरिणामो जायते समानयुक्तित्वात् सर्गतिं अङ्गति च
एतत्, पुनरपि श्रूयता उपासकदशादौ (१२ पत्रे), “अमरुत्थियदेवयाणि वा” इत्यादि उक्तत्वात्, हरिहरप्रमुखमिथ्यात्विवेव-

अमन्त चलनतलशरब्यथितहस्तिनो भुवि निपातनेन घशीकृतवान्, 'दासीपतिः' इति ललाटपट्टे मयूरपिण्डेन अङ्कितवान् इत्यादि ॥ ३४ ॥ पुनः भक्तप्रतिज्ञाप्रकीर्णके (२१ पत्रे) जिनभवनखिनविम्बप्रतिष्ठा प्रतिपादिताऽस्ति, तथाहि-

“अनियाणोदारमणो, हरिसवसविसहकचुयकरालो । पूणइ गुरु सघ, साहम्मिअमाइ भत्तीए ॥ ३० ॥ निअदधम-
पुवजिणि-इभवणजिणविभवपरइहासु । विअरइ पसत्थपोत्थय-सुत्तित्थयित्थयपरपूआसु ॥ ३१ ॥” न च इदं वक्तव्यं अत्र-
अहो ! (३१ पत्रे) “सत्तरिसय जिणण, व गाहाण समयस्सित्तपअत्त । आराहतो विहिणा, सासयसुक्ख लहइ मुक्ख ॥ १ ॥”
इति उक्तत्वेन अत्र प्रकीर्णके सप्ततिगाथासंख्या सक्ताऽस्ति, अनियाणेत्यादिगाथाद्वये सति द्वासप्ततिगाथा भवन्ति,
तत इदं गाथाद्वय केनाऽपि नभ्य कृत्वा मन्थे क्लिप्तं अस्तीति न मानयामि इति, युक्तियुक्तत्वात्, कथं इत्याह-अरे ! शृणु,
इदं गाथाद्वयं प्रतिमोत्यापकमतप्राबुर्भावात् पूर्वं कृतं पञ्चाद्वा ? न तावत्पूर्वं, प्रयोजनमन्तरेण पूर्वं तत्करणस्य असगतत्वात्
नाऽपि पश्चात्, यतः प्रतिमोत्यापकमत त्रिंशदधिकपञ्चदशशत १५३० वर्षे प्राबुर्भूत, तन्मतसवत्प्राकृतलिखितासु भक्त-
प्रतिज्ञाप्रकीर्णकप्रतिष्ठु (२४ पत्रे) सर्वत्र तन्नाथाद्वयस्य दर्शनात्, अपि चाऽस्मिन्नेव भक्तप्रज्ञाप्रकीर्णके-

“अरिहतसिद्धेषुइअ-पवयणआयरिसवसाहसु । [तिष्ठ] तित्यकरेसु भत्तिं, तिगरणसुद्धेण भावेण ॥ १ ॥” इति
गाथा वर्तते, तस्याः का वार्ता ! अत्राऽपि चत्यमक्तिः प्रतिपादिताऽस्ति, पुनः सख्यासकलनविचारः श्रूयता-अत्र गाथा-
द्वयवर्धनेऽपि न संख्या विघटेत, यतः प्रथमान्त्यगाथयोः तद्विचारप्रतिपादिका गाथा सप्तति एव,

यथा श्रीउपदेशमालासूत्रे[प्रकरणे]-“गाहाण सबग, पषसया चैव चालीसा” इति उक्त, परं प्रान्त्यगाथा तद्व्यतिरिक्ताऽस्ति एष अत्राऽपि ज्ञेय ॥ ३९ ॥

॥ इति जिनप्रतिमापूजाधिकारः ॥ ३९ ॥

ननु-पूजनीया जगति ज्ञानावयो गुणाः, तद्योगात् तद्वानपि विद्यमानतीर्थङ्करवत्, पर जिनप्रतिमा तु काष्ठपापाणा-
विमयी अचेतना च, ततो ज्ञानादिगुणराहित्येन कथङ्कार पूजार्हा जिनप्रतिमा काष्ठादिपुत्तलकथत् ? अत्र उच्यते—सत्य,
पर श्रूयता परमार्थः-

“नामजिणा जिणनामा १, ठवणजिणा जिणवरिदपड्डिमाओ २ । दवजिणा जिणजीघा ३, भावजिणा समवसरणट्टा[त्या] ४
॥ १ ॥ इति श्रीआषयकनिर्युक्ते श्रीभद्रबाहुस्वामीवचनात् जिनप्रतिमास्थापनाजिन, तद्दर्शने च सति समवसरणादिस्यो
भावजिनः स्मृतिं आयाति, तस्मृतौ च तद्गुणचिन्तने चाऽन्ततो लाभः सप्रतिपद्यते, सद्य दुर्गतिनाश सुगतिप्राप्ति-
क्षाऽपि भवेतामिति, अत्राऽर्थे दृष्टान्तो यथा-भगवता उक्त-‘मो साधो ! त्य चित्रलिखितनारी मा द्राक्षीः, तद्दर्शने नारी
स्मृतिं आयास्यति, तत्स्वरूपचिन्तने च दुर्गतौ पातः स्यात्, यदुक्त श्रीदशवैकालिकसूत्रे (२३६ पत्रे)-

“चित्तमिच्छिं न निज्जाए, नारिं वा सुअलकिअ । भक्खर पिव दङ्गण, दिट्ठिं पडिसमाहरे ॥ ५५ ॥” इति । ततो यथा
चित्रनारीदर्शने अशुभपरिणामः प्रादुर्भवति तथा जिनप्रतिमादर्शने शुभपरिणामो जायते समानयुक्तित्वात् सगतिं अङ्गति च
एतत्, पुनरपि श्रूयता उपासकदशादौ (१२ पत्रे), “अञ्जवत्थियदेवयाणि वा” इत्यादि उक्तत्वात्, हरिहरप्रमुखमिथ्यात्विवदेव-

तथाहि—“नमो अरिहंताण नमो सिद्धाण नमो आयरियाणं नमो सवज्झायाणं नमो लोए सवसाहूण (५ पत्रे) णमो
 घमीए लिबीए” इति, अर्थोऽपि अयं श्रीअमयेवसूरिकृतवृत्तिगतः—लिपिः पुस्तकादौ अक्षरविन्यासः, सा च अष्टादश-
 प्रकाराऽपि श्रीसन्नामेयजिनेन स्वस्रुताया ब्राह्मीनामिकाया दर्शिता, ततो ब्राह्मी इति अभिधीयते, आह च—“लेह लिबी-
 विहाण, खिणेण वमीइ दाहिण करेण” इति, अतो ‘ब्राह्मी’ इति स्वरूपविशेषण लिपेः इति, तदाऽत्र ब्राह्मीलिपेः यो
 वेत्ता तस्मै नमस्कारो भविष्यति इति अर्थान्तर कार्यं, तस्य सर्वथाविरुद्धत्वात्, कथं ? इत्याह—श्रूयता, नमो ब्राह्मीलिपेः
 यो वेत्ता तस्मै इति अर्थे क्रियमाणे दूषणत्रयं, कथं ? एक तु वेत्तीति पदं सूत्रे नाऽस्ति, अर्थकरणे कुतः आनीत ? १, द्वितीयं
 तु व्याकरणादिषु असंगतिः २, तृतीयं तु तस्याः वेत्ता कः साधु श्रावको वा ? नाऽऽद्यः पक्षः, यतः तस्य अर्हदादिपञ्च-
 कान्यतरत्वेन पूर्वं वक्तृत्वात् पुनरुक्तदोषोपपत्त्य प्रसगात्, नाऽपि श्रावकः, तस्य नमस्कारकरणे सुधर्मस्वामिनोऽनुचि-
 तत्वेन असंभवात्, तत समथयाऽपि विरुद्धत्वात् इदं नमस्कारकरणं न श्रेयस्कर इति । पुनः ‘नमो बंमीए’ इति वाक्यस्य
 अर्थे व्यक्तिः, श्रीसमवायाङ्गसूत्रतो ज्ञेया । पुनः श्रीमद्रवाहुस्वामिना दशधा स्थापना श्रीओघनिर्युक्तिसूत्रे (१२८ पत्रे)
 प्रोक्ताऽस्ति, तत्र गाथा—

‘अक्खे १ वराहए वा २ कट्ठे ३ पोत्थे ४ व चित्तकम्मे वा ५ । सम्भावमसम्भावा, ठवणापिह विवाणाहि
 ॥ ३३४ ॥ व्याख्या—स्थापना द्विविधा—सम्भावस्थापना असम्भावस्थापना चेति, तत्र अक्षविषया सम्भावस्थापना अस-
 भावस्थापना च भवति । कथं ? यदा एक एव अक्षः पिण्डकल्पनया बुद्ध्या कल्प्यते तदा असम्भावस्थापना, यत्र पुनः

ते एव अक्षाः त्रिप्रमृतय एकत्र स्याप्यन्ते तदा सन्नावस्थापना, एव वराटकेषु १ कपर्दकेषु २ तथा काष्ठकर्मणि ३ वा इति । यदा एक एव काष्ठं पिण्डः एष इत्येवं कल्प्यते तदा असन्नावस्थापना, यदा तु एकत्र बहूनि मिलितानि पिण्डत्वेन कल्प्यन्ते तदा सन्नावस्थापना, एव 'पुस्ते' [धीचक्षिकादौ] पुत्तलिकादिषु अपि, एव चित्रकर्मणि अपि, यदा एकचित्रकर्मणि पुत्तलपिण्ड इति स्याप्यते तदा असन्नावपिण्डस्थापना, यदा त्रिप्रमृतिपिण्डयुद्ध्या कल्प्यते तदा सन्नावस्थापना, एवं सन्नावपिण्ड असन्नावपिण्ड च जानीहि । इत्यादि स्थापनापिण्डाधिकारे । पुनः श्रीअनुयोगद्वारखन्दे

(१२ पत्रे) स्थापनावश्यक यथा ॥

“से किं तं ठवणावस्सयं ? ठवणावस्सय २ जण कट्टकम्मे वा १ चित्तकम्मे वा २ पोत्थकम्मे वा ३ लेप्पकम्मे वा ४ गंगिमे वा ५ वेद्धिमे वा ६ पूरिमे वा ७ संघाइमे वा ८ अक्खे वा ९ वराठए वा १० एगो वा अणेगो वा सन्भाव-ठवणा वा असन्भावठवणा वा आवस्सएत्ति ठवणा ठयिज्जइ से त ठवणावस्सय (सूत्र १०)” इति, एतद्व्याख्या-एतद्वृत्तितो ज्ञेया, पुनः विचार्यता मनोमते रे ! तव नूतनम् मतं त्रिशवधिकपञ्चदशशतवर्षे १५३० प्रवर्तित, पर काऽपि तीर्थे श्रूयते सीवत्स्वामिप्रतिमा, पुनः घट्टाणीनामग्रामे सांप्रतमेव भूमिगृहाव् बहुयो पुरातन्यो जिनप्रतिमाः प्रकटीबभूवुः ता अतिपुरातनाः सन्ति, तत्र तत्र लिखितग्रथस्त्रिसंवद् एव प्रतिभूः । पुना रामसेन्यग्रामे अपि अतिगीर्णा श्रीऋषभदेव-प्रतिमा प्रादुर्भूताऽस्ति, एवं अतश्चः स्थाने स्थाने शतशः प्रतिमा इति । पुनः श्रीवशाश्रुतस्कन्धे स्वविरावस्यां श्रीभद्रबाहु-स्वामिना देवर्द्धिगणिसामग्रमण्यर्पन्ता माथिनः साधवो धन्दिताः सन्ति, यस्मिन् अवसरे धन्दिताः तदवसरे ते स्वपुजीवाः

चतुर्गतिवर्तमानाः । ननु-भावश्रमणाः काऽभूवन् ? ततो भाविनिना अपि ब्रव्यन्तिना इति हेतोः नमस्कारार्थाः, तथा स्थापनायाः रूपाईत्वात् भावाईद्वत् खिनप्रतिमाऽपि पूजनीया इति रहस्य, पुनरपि पिण्डनिर्णुको तद्वृत्तौ च (६ पत्रे) पिण्डस्थापनाया एव स्वरूपं, तथाहि-“ठवणापिण्ड अतो वोच्छं” तत्समर्थयमानः स एव आह-

“अक्षे १ वराहप वा २, कष्टे ३ पोत्ये ४ व चित्तकस्मे वा ५ । सवभाव ६ मसवभाय ७, ठवणापिण्ड विआणाहि ॥ ७ ॥” व्याख्या-सत इव=विद्यमानस्य इव भाव सत्ता=सम्भावः, किं सकं भवति ?-स्थाप्यमानस्य इन्द्रादेः अनुरूपाङ्गो-पाङ्गचिह्नवाहनप्रहरणादिरिकरूपो य आकारविशेषो यद्दर्शनात् साक्षाद् विद्यमान इव इन्द्रादिः लक्ष्यते स सद्भावः, तदभावो असम्भावः, तत्र सम्भाव असम्भावं च आश्रित्य अक्षे-चन्दनके वराटके-कपर्दके, वाशब्दोऽङ्गुलीयकादिसमु-च्चयार्थः, समयत्राऽपि च जातौ एकवचनं, तथा काष्ठे-दारुणि पुस्ते=टिवल्लिकादौ, वाशब्दो लेप्यपापाणसमुच्चये, चित्रकर्मणि वा या पिण्डस्य स्थापना साऽक्षादिः, काष्ठादिषु आकारविशेषो वा पिण्डत्वेन स्थाप्यमानः स्थापनापिण्ड, इयं अत्र भावना-यदा काष्ठे लेप्ये षपले चित्रकर्मणि वा प्रमूतद्रव्यसम्भेरूपः पिण्डाकार साक्षाद् विद्यमान इव आलिख्यते, यद्वा अक्षाः कपर्दकाः अङ्गुलीयकादयो वा एकत्र सम्भेस्यपिण्डत्वेन स्थाप्यन्ते यथा एव पिण्डः स्थापित इति, तदा तत्र पिण्डाकारस्य षपलभ्यमानत्वात् सम्भावतः पिण्डस्थापना, यदा तु एकस्मिन् अक्षे वराटके अङ्गुलीयके वा पिण्डत्वेन स्थापना एव पिण्डो मया स्थापित इति, तदा तत्र पिण्डाकारस्य अनुपलभ्यमानत्वात्, अक्षादिगतपरमाणुसङ्घातस्य च अविष्यणाद् असम्भावतः पिण्डस्थापना, चित्रकर्मणि अपि यदा एकविन्द्वालिखनेन पिण्डस्थापना, यथा एव पिण्ड-

आलिखित इति विवक्षा तदा प्रभूतद्रव्यसंश्लेषाकारादर्शनात् असम्भावपिण्डस्थापना, यदा पुनः एकविन्द्वालिखनेऽपि एव मया गुह्यपिण्डः ओदनपिण्डः सजुपिण्डो वा आलिखित इति विवक्षा तदा सम्भावतः पिण्डस्थापना ॥ अमुं एव सम्भावसाध्यावस्थापनाविभाग माव्यकृद् उपदर्शयति—

“इको व असम्भावे, तिण्ड उवणा च होइ सम्भावे । चित्तेसु असम्भावे, दारुअलेप्योवले सियरो ॥ ७ ॥”

व्याख्या—एकोऽशो घराटकौऽगुलीयकादिः वा यदा पिण्डत्वेन स्थाप्यते तदा सा पिण्डस्थापना, ‘असम्भावे’ असम्भावविषया, असम्भाविकी इत्यर्थः ॥

तत्र पिण्डाकृतेः अनुपलभ्यमानत्वात्, अक्षादिगतपरमाणुसद्घातस्य च अविवक्षणात् । यदा तु त्रयाणा अक्षाणा घराटकानां अगुलीयकादीनां वा परस्परं एकत्र संश्लेषकरणेन पिण्डत्वेन स्थापना तदा सा पिण्डस्थापना, ‘सम्भावे’ सम्भाविकी, तत्र पिण्डाकृतेः उपलभ्यमानत्वात्, त्रयाणां चेति उपलक्षणं, तेन द्वयोः अपि बहूनां च इत्यपि द्रष्टव्यं । तथा ‘चित्तेषु’—चित्तकर्मसु यदा एकविन्द्वालिखनेन पिण्डस्थापना तदा साऽपि असम्भावे, यदा तु चित्रकर्मसु अपि अनेकविन्दुसंश्लेषालिखनेन प्रभूतद्रव्यसद्घातात्मकपिण्डस्थापना तदा सा सम्भावस्थापना, पिण्डाकृते तत्र दर्शनात् । तथा दारुकलेप्योपलेषु पिण्डाकृतिसंपादनेन या पिण्डस्य स्थापना स ‘इतरः’ सम्भावस्थापनापिण्डः, तत्र पिण्डाकारस्य दर्शनात् ॥ तद् एवैवै चक्रः स्थापनापिण्डः इति ॥ ४० ॥

॥ इति त्रिनप्रतिमास्थापना त्रिन-इत्यधिकारः ॥ ४० ॥

ननु-जिनप्रतिमापूजायाः फल किं ? का च जिनप्रतिमापूजकस्य गतिः ? तव आगमाक्षरैः दर्शयतु, उच्यते—यदेव विद्य-
मानतीर्थङ्करस्य वन्दनपूजादिफलं तदेव जिनप्रतिमापूजाया अपि फल सा एव गतिश्चाऽपि, श्रीराजप्रश्रीयोपाङ्गे (१७ पत्रे)
विद्यमानतीर्थङ्करस्य वन्दनादिफलं यथा “त महाफलं खलु देवाणुप्यियाण तहारुवाण अरहंताणं भगवंताणं नामगो-
अस्स वि सवणयाए ? किमग ! पुण अभिगमणवंदणनमसणपडिपुच्छणपज्जुवासणयाए ! त सेय खलु एगस्स वि
आयरिअस्स धम्मिअस्स सुवयणस्स सवणयाए किमग ! पुण विठलस्स अट्टस्स गहणयाए ? त गच्छामि [गच्छामो]
णं देवाणुप्पिय समण भगव महावीर वदामि नमसामि सक्कारेमि सम्माणेमि कक्खण मगल चेइयं देवय पज्जुधा-
सामि, एअ मे पिच्चा हिआए सुहाए खमाए निस्सेयसाए आणुगामियसाए भविस्सति चिकट्टु एवं सपेहेइ’ इत्यादि
॥ १ ॥ एवमेव श्रीविपाकसूत्रे चम्पानगर्यां श्रीमहावीरसमवसरणे श्रीमहावीरदेवस्य वन्दनादिफल, तथाहि—“एतेणं
पेच्चमवे हिआए सुहाए खमाए निस्सेयसाए आणुगामिअसाए भविस्सति चिकट्टु” इत्यादि ॥ २ ॥ इत्थमेव श्रीभगवती-
सूत्रादौ सर्वत्र ज्ञेय । अथ जिनप्रतिमापूजायाः फलं श्रीराजप्रश्रीयोपाङ्गे (१८ पत्रे) प्रोक्तं तन्निशम्यता, तथाहि—
“तएणं तस्स सूरिआमस्स देवस्स पचविहाए पज्जचीए पज्जचीमाव गयस्स समाणस्स इमेयारुवे [अज्जत्थिए]
अज्जत्थिए धिंतिए पत्थिए मणोगए संकल्पे समुपज्जित्था—किं मे पुंविं करणिज्ज ? किं मे पच्छा करणिज्ज ? किं
मे पुंविं सेयं ? किं मे पच्छा सेय ! किं मे पुंविं पि पच्छावि करणिज्जं ? किं मे पुंविं पि पच्छा वि हिआए सुहाए खमाए
निस्सेयसाए आणुगामिअसाए भविस्सइ ? तए ण तस्स सूरिआमस्स देवस्स सामाणिअपरिसोववणगा देवा सूरिआमस्स

आलिखित इति विवक्षा तदा प्रभूतद्रव्यसंश्लेषाकारावर्शनाद् असम्भावपिण्डस्थापना, यदा पुनः एकविन्द्वालिखनेऽपि एव मया गुढापिण्डः ओदनपिण्डः सक्तुपिण्डो वा आलिखित इति विवक्षा तदा सम्भावतः पिण्डस्थापना ॥ अमुं एव सम्भावनावस्थापनाविभाग भाष्यकृद् उपदर्शयति—

“इक्षो च असम्भावे, तिण्ड व्यणा च होइ सम्भावे । चिचेसु असम्भावे, दारुमलेष्योवले सियरो ॥ ७ ॥”
 व्याख्या-एकोऽक्षो वराटकोऽगुलीयकादिः वा यदा पिण्डत्वेन स्थाप्यते तदा सा पिण्डस्थापना, ‘असम्भावे’ असम्भाव-
 विषया, असम्भाविकी इत्यर्थः ॥

तत्र पिण्डाकृतेः अनुपलभ्यमानत्वात्, अक्षादिगतपरमाणुसङ्घातस्य च अविवक्षणात् । यदा तु त्रयाणा अक्षाणां घराटकानां अङ्गुलीयकादीनां वा परस्परं एकत्र संश्लेषकरणेन पिण्डत्वेन स्थापना तदा सा पिण्डस्थापना, ‘सम्भावे’ सम्भाविकी, तत्र पिण्डाकृतेः उपलभ्यमानत्वात्, त्रयाणां चेति उपलक्षणं, तेन द्वयोः अपि बहूना च इत्यपि द्रष्टव्यम् । तथा ‘चित्रेणु’-चित्रकर्मसु यदा एकविन्द्वालिखनेन पिण्डस्थापना तदा साऽपि असम्भावे, यदा तु चित्रकर्मसु अपि अनेकविन्दु-संश्लेषालिखनेन प्रभूतद्रव्यसङ्घातमकपिण्डस्थापना तदा सा सम्भावस्थापना, पिण्डाकृतेः तत्र दर्शनात् । तथा दारुक-लेष्योपलेषु पिण्डाकृतिसंपादनेन या पिण्डस्य स्थापना स ‘इतरः’ सम्भावस्थापनापिण्डः, तत्र पिण्डाकारस्य दर्शनात् ॥ तद् एव चक्रः स्थापनापिण्डः इति ॥ ४० ॥

॥ इति त्रिनिप्रतिमास्थापना त्रिनि-इत्यधिकारः ॥ ४० ॥

ननु-अग्निप्रतिमापूजायाः फलं किं? का च अग्निप्रतिमापूजाकस्य गतिः? तद् दर्शयतु, उच्यते—यदेव विद्य-
 मानतीर्थङ्करस्य धन्दनपूजादिफलं तदेव अग्निप्रतिमापूजाया अपि फलं सा एव गतिश्चाऽपि, श्रीराजप्रश्नीयोपाङ्गे (१७ पत्रे)
 विद्यमानतीर्थङ्करस्य धन्दनादिफलं यथा “स महाफलं खलु देवाणुप्पियाणं अरहताणं भगवंताणं नामगो-
 अस्स वि सवणयाए? किमग! पुण अभिगमणवंदणनमसणपडिपुच्छणपज्जुवासणयाए! त सेय खलु एगस्स वि
 आयरिअस्स घम्मिअस्स सुवयणस्स सवणयाए किमग! पुण विठलस्स अट्टस्स गहणयाए? त गच्छामि [गच्छामो]
 णं देवाणुप्पियं समण भगवं महावीरं वदामि नमसांमि सक्कारेमि मंगलं भेइयं देवयं पज्जुवा-
 सामि, एव मे पिच्छा हिआए सुहाए खमाए निस्सेयसाए आणुगामियत्ताए भविस्सति त्तिकट्टु एवं सपेहेइ” इत्यादि
 ॥ १ ॥ एवमेव श्रीविपाकसूत्रे चम्पानगर्या श्रीमहावीरसमवसरणे श्रीमहावीरदेवस्य वन्दनादिफलं, तथाहि—“एतेणं
 पेक्षभवे हिआए सुहाए खमाए निस्सेयसाए आणुगामिअत्ताए भविस्सति चिकट्टु” इत्यादि ॥ २ ॥ इत्थमेव श्रीभगवती-
 सूत्रादौ सर्वत्र ज्ञेयं । अथ अग्निप्रतिमापूजायाः फलं श्रीराजप्रश्नीयोपाङ्गे (१८ पत्रे) प्रोक्तं तन्निशम्यता, तथाहि—
 “तए णं तस्स सूरिआभस्स देवस्स पचविहाए पज्जत्तीए पज्जत्तीभाव गयस्स समाणस्स इमेयाख्वे [अज्जत्थियए]
 अम्मत्थियए च्छितियए पत्थियए मणोगए संकल्पे समुपज्जित्था-किं मे पुंविं करणिज्जं? किं मे पच्छा करणिज्ज? किं
 मे पुंविं सेय? किं मे पच्छा सेयं? किं मे पुंविं पि पच्छावि करणिज्ज? किं मे पुंविं पि पच्छा वि हिआए सुहाए खमाए
 निस्सेयसाए आणुगामिअत्ताए भविस्सइ? तए ण तस्स सूरिआभस्स देवस्स सामाणिअपरिसोववण्णा देवा सूरिआभस्स

देवस्त इमे आख्यमग्मस्थिअ जाव समुप्यञ्जं समभिजाणिषा खेणेव सूरिआभे देवे तेणेव उवागच्छति, सूरिआम देव
 करयलपरिगद्विअं सिरसावत्तं मत्थप अंअलिं कहु अण्ण विजएण वद्धाविति, वद्धाविष्ठा एव वयासी-एव खलु देवाणु-
 प्पिआण सूरिआभे विमाणे सिद्धायतर्णसि विणपदिमाण विणुस्सेहपमाणमिप्पण अट्टसयं सन्निखित्त चिट्ठति, समाए ण
 सुहम्माए माणवए चेइए खमे वइरामएसु गोलवहसमुणएसु बह्जो विणसकहाओ सन्निखित्तओ चिट्ठति, ताओ ण
 देवाणुप्पिआणं अण्णेसिं च बह्जण वेमाणियाणं देवाण य देवीण य अच्चणिजाओ जाव पज्जुवासणिजाओ, त एय णं
 देवाणुप्पिआणं पुबिं करणिअं, तं एय णं देवाणुप्पिआण पच्छा करणिज्ज तं एय ण देवाणुप्पियाण पुधिं सेय, त एय ण
 देवाणुप्पियाणं पच्छा सेय, त एय णं देवाणुप्पिआण पुबिं पि पच्छा वि हिआए सुहाए खमाए निस्सेयसाए आणुगामिअ-
 णाप भविस्सति” । पुनः श्रूयतां देवपूजाफलं साधोः पञ्चमहाव्रतपालनस्य श्रीस्थानान्ने तृतीयस्थाने चतुर्थोद्देशके (१७६
 पत्रे) प्रोक्तं, तदेव फल विनम्रप्रतिमापूजनस्याऽपि प्रोक्तं, तथाहि-

“तत्रो ठाणा अबवसितस्स अहिताते असुमाते असुमाते अणस्सेसाते अणणुगामिअसाते भवति, तं-से णं मुंढे
 भविष्ठा अगारतो अणगारिअ पत्तिते निग्गये पावयणे सकिते कसिते वित्तिगिच्छिते मेवसमावसे कहुससमावसे
 निग्गय पावयणं गो सुहहति गो पत्तियति गो रोपति, त परिस्सहा अभिजुब्बिअ अभिजुब्बिअ अभिमवति, नो से
 परिस्सहे अभिजुब्बिअ अभिजुब्बिअ अभिमवति” से णं मुंढे भविष्ठा अगारतो अणगारिं पत्तिते पत्तहिं महावपहिं
 संकिते जाव कहुससमावसे पचमहवत्ताइं नो सुहहति जाव गो से परिस्सहे अभिजुब्बिअ अभिजुब्बिअ अभिमवति ।

से णं मुंठे भविषा आगारातो अणगारिब्बं पवतिते छहिं जीवनिकापहिं निस्संकप [कित्ते] जाव परिसहे अभिजुजिअ अभिजुजिअ अभिसवति । णो त परिसहा अभिसवति ३ ॥”

व्याख्याऽपि यथा—अनन्तरं मरणमुक्तं, मृतस्य तु जन्मान्तरे यथाविधस्य यद्वस्तु त्रय यस्मै सपद्यते तस्य तत्सस्मै दर्शयितुं माह—‘तज्जो ठाणा इत्यादि’ त्रीणि स्थानानि—प्रवचनमहाप्रतजीवनिकायलक्षणानि अव्यवसितस्य—अनिश्चयवतोऽपराक्रमवतो वाऽऽहिताय अपथ्याय—असुखाय—दुःखाय अक्षमाय—असगतत्वाय अग्निःश्रेयसाय—अमोक्षाय अननुगामिकत्वाय—अशुमानुव-
 द्याय भवन्ति । ‘से ण’ति यस्य त्रीणि स्थानानि अहितादित्वाय भवन्ति । स शक्तितो—देशतः सर्वतो वा सशयवान्, काक्षितस्त-
 धेव मतान्तरस्यापि साधुत्वेन मन्ता विचिकित्सितः—फलं प्रति शङ्कोपेतः अत एव भेदसमापन्नो—द्वैधीभावमापन्न एवमिदं न
 वैवमितिमतिकं, कष्टुपसमापन्नो—नैतदेवमितिप्रतिपत्तिकः । ततश्च निर्भन्यानामिदं नैर्ग्रन्थकं, प्रशस्तं प्रगतं प्रथमं वा च
 नमिति प्रवचन—आगमो दीर्घत्व प्राकृतत्वात्, न श्रद्धते सामान्यतो न प्रत्येति—न प्रतीतियिषयी करोति न रोचयति—न
 चिकीर्षाविषयी करोति ‘त’मिति य एवंभूतस्तं प्रव्रजिताभासं परिसह्यन्ते इति परीपहा—धुधादय अभियुज्य अभि-
 युज्य—सम्बन्धमुपगत्य प्रतिस्पर्धं वा अभिमवन्ति—न्यकुर्वन्ति इति, शेषं सुगमं । उक्तविपर्ययसूत्रं प्राग्वत्, किन्तु हित-
 अदोपकर इह परत्र च आरामनः परेया च पथ्यान्नभोजनवत्, सुख आनन्दः तृपितस्य शीतलपानमिव, क्षम उचित
 तथाविधव्याधिव्याघातकौपधपानमिव, निःश्रेयसं निश्चितं श्रेयः—प्रशस्य भावतः पचनमस्कारकरणमिव अनुगामिकं अनु-
 गमनशीलं भास्वरद्रव्यजनितच्छायेवेति ॥ ४ ॥

पुनः श्रीपाक्षिकसूत्रेऽपि, तथाहि—“एष खलु पाणाद्वायस्स वेरमणे हिण सुहे खमे निस्सेयसिण आणुगामिण” इत्यत्र इदं रहस्य—पंचमहाव्रतपालनस्य यत् “हिआण सुहाण खमाण निस्सेसिआण आणुगामिआण” इत्यनेन फलमुक्तं तदेव जिन-प्रतिमापूजाया अपि फलमुक्तं, पुनश्चैतस्य जिनप्रतिमापरूपस्य वैयावृत्तिकरणे कर्म निर्जरारूपं फलं श्रीप्रसन्नव्याकरणे सर्व-रक्षारे (१२२ पत्रे) प्रोक्तं, तथाहि—

“अचंतवाल-बुबल-गिलाण बुहुखमके पवसि-आयरिअ-सवज्जाण सेहे साहम्मिण तवस्सी कुलगण संघ चेइअहे अ निज्जरही वैयावचं अणिस्सियं दसविह बहुविह करेइ अ” अयं जिनप्रतिमापूजकस्य सूर्यामदेवस्य श्रीराजप्रभृतीयोपाङ्गे (४४ पत्रे) श्रीमहावीरदेवेन या गतिरुक्ता ता भूयतां, तथाहि—

“तए ण से सूरिआमे देवे समणस्स भगवओ महावीरस्स अंतिण धम्म सोखा निसम्म हट्टतुट्ठ जाव हयहियण चट्ठाण चंडुति, चट्ठिणा समणं भगवं महावीरं वंदइ, नमसाइ धंदिणा नमसिणा एव वयासी-अहं मंते ! सूरिआमे देवे किं भवसिद्धिण किं अमवसिद्धिण १ सम्मधिद्धी मिच्छधिद्धी ? २ परिचसंसारिण अणतसंसारिण ? ३ सुलभवोहिण बुह्भवोहिण ! ४ आराहण विराहण ! ५ चरिमे अचरिमे ! ६ तए णं समणे भगव महावीरे सूरिआमं देवं एव वयासी-सूरिआमा ! तुम णं भवसिद्धिण नो अमवसिद्धिण १ सम्मधिद्धी नो मिच्छधिद्धी २ परिचससारी नो अणंतसंसारी ३ सुलभवोही नो बुह्भवोही ४ आराहण नो विराहण ५ चरिमे नो अचरिमे ६ । तए ण से सूरिआमे देवे समणेणं भगव-

या महावीरेणं पूर्वं बुध्ते समाणे हृष्टतुडुचिचमाणंदिए परमसोमणस्से” इत्यादि । पुनः श्रीबृहत्कल्पे जिनप्रतिमादर्शनात् ज्ञानदर्शनचारित्रलाभरूपो भावग्रामः कथितोऽस्ति, तथाहि—
 “तित्ययरा १ जिन २ चचदस ३ भिक्षे ४ सविग्ग ५ तह य असविग्गे ६ सारुविय ७ वय ८ दंसण ९ पडिमाओ १० भावगामाओ ११ ॥ ४१ ॥”

॥ इति जिनप्रतिमापूजाफलाधिकारः ॥ ४१ ॥

ननु-प्रतिमायाः पूजने पट्कायवधेन महानारम्भो जायते, कथं ? पूर्वं पापाणादिघटने सच्चिसपापाणच्छेदादिना पृथ्वीकायवधः १ प्रतिमायाः स्नानकारापणे एकस्मिन् जलविन्दौ केवलानाऽसख्याता जीवा हृष्टाः प्रतिपादिताश्चेति हेतोरष्कायवधः २ धूपोत्क्षेपे दीपप्रज्वालने चाऽग्निकायवधः ३ शङ्खादिवाद्यवादने वायुकायवधः ४ कुसुममालादीना कण्ठादिपरिघापने वनस्पतिकायवध ५ दीपादौ पतङ्गादिजीवमरणेन त्रसकायवधः ६ इति । अैनधर्मस्तु जीवदयामयः, तत्कथमानयामि जिनप्रतिमापूजाम्, इत्यत्र सच्यते—ननु-जिनधर्मो निःकेवल जीवदयारूपो वाऽऽज्ञासहितदयारूपो वा ? नाऽऽद्यः पक्ष कक्षीकार्यः, भगवदुक्कागमपक्षेण सम प्रत्यक्ष विरोधस्य लक्ष्यमाणत्वात् । कथं यदि श्रीवीतरागदेवेन निःकेवल जीवदयारूपो धर्मः प्ररूपितोऽभविष्यत् तदा साधूना नदीलङ्घनाविकं कर्तव्यं भगवान् नाऽकथयिष्यत्, तत्रापि पृथिव्यादिजीवाना वधस्य प्रत्यक्ष जायमानत्वात् । नदीलङ्घनं च श्रीस्थानाङ्गसूत्रे पञ्चमस्थाने द्वितीयोद्देशके प्रथमालापके (३०८ पत्रे), तथाहि—“नो कप्पइ निगयाण वा निगयाणीण वा इमाओ सविट्ठाओ गणिआओ वितज्जिता-

तो पंच महृष्णवातो महानदीओ अंतो मासस्व बुक्खुत्तो वा तिक्खुत्तो वा सत्तरित्तए वा, त अहा-गगा १
 जवणा २ सरक ३ परावती ४ मही, ५ पंधहिं ठणेहिं कप्पति, त अहा-मतसि वा १ दुग्ग्भिक्खसि वा २ पयहेज्ज व ण
 कोइ ३ दओघसि वा एज्जमाणंसि महत्ता वा ४ अणारित्तु यं इत्यादि । पुनः श्रीआचाराद्भसूत्रे द्वितीयश्रुतस्कन्धे
 तृतीयाध्ययने ईर्यायाः प्रथमोद्देशके (३४६ पत्रे) “से भिक्खू वा भिक्खुणी वा पुषामेव तिरिच्छस्सपातिम नाय जाणिज्जा,
 जाणित्ता से तमायाए एगंतमवक्कमिज्जा २ भइग पडिलेहिज्जा २ एगओ भोअणमडग करिज्जा २ ससी-सोवरिज काय
 पाए पमज्जिज्जा २ सागारं मत्त पच्चक्खाइज्जा, एग पाय अले किच्चा एग पाय थले किच्चा ततो सजयामेव नायं दुरुहिज्जा ॥
 (सूत्र ३४१) । से भिक्खू वा भिक्खुणी वा नाव दुरुइमाणे नो नावाओ पुरतो दुरुहिज्जा, नो नावाओ मगगओ दुरु-
 हिज्जा, नो नावाओ मज्झओ दुरुहिज्जा, नो वाह्वओ पगिज्झिय २ अगुलियाए च्हिसिअ २ ओणमिअ २ तन्नमिअ २
 निज्झाइज्जा । से ण परो नावागओ नावागय वइज्जा-आरसतो ! समणा ! एय ता तुम नाव उक्कसाहिज्जा वा बुक्क-
 साहि वा सिवाहि वा रज्जूआए वा गहाय आकसाहि, नो से त परिअ परिजाणिज्जा, तुसिणीओ उवेहिज्जा । से ण परो
 नावागओ नावाग० वइज्जा आरसतो ? समणा ! नो सचाएसि तुम नावं उक्कसित्तए वा बुक्कसित्तए वा सित्तए वा
 रज्जूयाए वा गहाय आकसित्तए वा, आइर, एवं नावाए रज्जूअ सय वेव ण वयं नावं उक्कसिस्सामो । वा आव रज्जूए
 वा गहाय आकसिस्सामो, णो से तं प० तुसिणीओ वइज्जा, से ण परो नावागओ नावा गय वइज्जा । आउसंतो ।
 समणा ! एय ता तुमं नावं आलिच्चेण वा पीढएण वा धंसेण वा बलएण वा अक्खएण वा वाहेहि, नो से तं प० पुत्ति० ।

से णं परो० एय ता तुमं नावाए उदय हृथेण वा पाएण वा मत्तेण वा पडिगहेण वा नावाउस्सिचणेण वा उस्सिचवाहि,
 णो से तं । से ण परो आउसतो ! समणा ! एयं तुम नावाए उत्तिंग हृथेण वा पाएण वा धाहुणा वा करुण वा उदरेण
 वा सीसेण वा काएण वा उस्सिचणेण वा चेलेण वा मट्टियाए वा कुसपत्तएण वा कुविंदएण वा पिहेहि, नो से त । से
 भिक्खु वा भिक्खुणी वा नावाए उत्तिंगेण उदय आसवमाण पेहाए उवरुवरिं नाथ कज्जवावेमाणिं पेहाए नो पर उवस-
 कमिचु एव बूया-आउसतो ! गाहावई एय ते नावाए उदय उत्तिंगेण आसवइ उवरुवरिं नावा वा कज्जलावेइ, एयप्प-
 गार मण वा वाय वा नो पुरओ कट्टु विहरिज्जा, अप्पुस्सुए अवहिहेसे एगतगएण अप्पाणं विउसेज्जा समाहीए, तओ०
 सं०, नावाउतारिमे य उदए आहारिय रीइज्जा, एय खल्ल सया जइज्जासित्तिवेमि x x x से ण परो णावा० आउ
 संतो ! समणा ! एय ता तुम छत्तग वा जाव चम्मछेयणग वा गिण्हाहि, एआणि तुम विरुवरूवाणि सत्थजायाणि
 धारेहि, एय ता तुम दारग वा दारिग वा पजेहि णो से त x x x से ण परो नावागए नावागय वएज्जा-आउसतो !
 एस ण समणे नावाए मढभारिए भवति, से ण बाहाए गहाय नावाओ उदगसि पक्खिविज्जा, एयप्पगार निग्घोस सुच्चा
 निसम्म से अ चीवरधारी सिया खिप्पामेव चीवराणि उवेढिज्ज वा निवेढिज्ज वा उप्फेस वा करिज्जा, अह पुण एयं
 ज्जाणिज्जा अमिक्कतकूरकम्मा खल्ल बाला वाहाहिं गहाय नावाओ उदगसि पक्खिविज्जा से पुधामेव वइज्जा-आउसतो !
 गाहावती मा मेत्तो वाहाए गहाय नावाओ उदगसि पक्खिवह, सय चेव ण अह नावाओ उदगसि ओगाहिस्तामि से
 णेव वयतं परो सहसा बलसा वाहाहिं ग० नावाओ उदगसि पक्खिविज्जा, त णो सुमणे सिया, नो दुम्मणे सिया, नो

चन्दाय मण नियञ्जिजा, णो तेसिं बालाण घयाए वहाए समुट्टिजा, अप्पुस्सुए जाव समहीए तओ सजयामेव चदगसि
 पविजा x x x से भिक्खु वा भिक्खुणी वा चदगसि पवमाणे नो हत्थेण हत्थ पाएण पाय काएण काय आसाइजा,
 से अणासायणाए अणासायमाणे तओ सजयामेव चदगसि पविजा । से भिक्खु वा भिक्खुणी वा चदगसि पवमाणे नो
 चम्मुगानिमुगिअ करिजा, मामेय चदगं कषेसु वा अच्छीसु वा नक्कसि वा मुहसि वा परिआवज्जिजा, तओ, सज-
 यामेव चदगसि पविजा । से भिक्खु वा चदगसि पवमाणे दुब्बलिअ पाचणिजा, खिप्पामेव चवहिं विगिंचिज्ज वा विसो-
 दिज्ज वा, नो येव ण साइज्जिजा, अह पुण आणिजा पाएए सिआ चदगाओ तीर पावणित्तए, तओ सजयामेव चद-
 चहेण वा ससिणद्रेण वा काएण चदगतीरे चिट्ठिजा । से भिक्खु वा भिक्खुणी वा चदचल्ल वा कायं वा ससिणद्ध वा
 काय नो आमञ्जिजा वा, णो पमञ्जिजा वा सल्लिहिआ वा तवल्लिजा वा चवट्टिजा वा आयाविज्ज वा
 पयाविज्ज वा अह पुण एव आणिजा विगओवओ मे काए छिन्नसिणेहे काए तहप्पगार काय आमञ्जिज्ज वा पयाविज्ज
 वा, तओ सजयामेव गामाणुगाम दूइज्जमाणे णो परेहि सद्धिं परिज्जविअ २ गामाणुगाम दूइज्जिजा ।” पुनरत्रैव तृती
 याऽध्यायनस्य द्वितीयोद्देशके (३४९ पत्रे) एव अङ्गप्रमाणनदीजललङ्घनविधिमाह, तथाहि—“से भिक्खु वा भिक्खुणी
 वा गामाणुगामं दूइज्जमाणे अतरा से अघासंतरिमे चदग [गे] सिआ, से पुबामेव ससीसोवरिय काय पाए य पमञ्जिजा २
 एणं पाय सले किआ एग पाय थले किआ ततो संजयामेव अघासतारिमे चदगसि आहारिअ रीएजा” इत्यादि ॥

पुनः श्रीकल्पसूत्रेऽपि तृतीयसामाचार्यां (२५३ पत्रे) नदीलङ्घन चक आहारार्थे, तथाहि—“वासावास पज्जोसवियाण

कप्पइ निगथाण वा निगथीण वा सबओ समंता सक्कोसं जोयण भिक्खायरिआए गतुं, पडिनियत्तए × × × × एरावई कुणालाए जत्थ चक्किआ सिआ, एग पाय जले किच्चा, एव चक्किआ, एव पाय थले किच्चा, एव ण कप्पइ सबओ समता सक्कोस जोयण भिक्खायरियाए गतु पडिनियत्तए” इत्यादि । तथा पुनरपि श्रीकल्पे त्रयोदशसामाचार्यां (२६३ पत्रे) अल्पवृष्टौ जायमानायामपि निग्रन्थाना निग्रन्थीनां च भक्तपानार्थं गमन अनुज्ञात श्रीमहावीरदेवेन, तथाहि—

“वासावासं पज्जोसविअस्स पडिगहधारिस्स भिक्खुस्स नो कप्पइ वग्घारिअबुद्धिकायसि गाहावइकुल भत्ताए वा पाणाए वा निक्खमित्तए वा पविसित्तए वा । कप्पइ से अप्पबुद्धिकायसि सतरुत्तरसि गाहावइकुल भत्ताए वा पाणाए वा निक्खमित्तए वा पविसित्तए वा” इति वर्षत्यपि मेघे अनस्तमिते सूर्ये साधोः वसतौ आगमने एव आराधकत्व उक्त, तत्र स्थितौ तु विराधकत्व, अत्र आम्ना एव प्रमाण । निष्केवल जीवदयापक्षे तु अनागमन श्रेयस्कर, आगमनादिना जाताया अक्कायविराधनाया तत्राऽभावात्, तत्सामाचारीपाठोऽपि तत्रैव यथा—

“वासावास पज्जोसविअस्स निगथस्स निगथीए वा गाहावइकुल पिंढवायपहिआए अणुपविट्ठस्स निगिज्झिय निगिज्झिय बुद्धिकाए निवइज्जा, कप्पइ से अहे आरामंसि वा अहे उवस्सयंसि वा, अहे विअढगिहसि वा अहे रुक्खमूलसि वा उवागच्छित्तए”, (पुनः २६४ पत्रे) “नो से कप्पइ पुव्वगहिण भत्तपाणेण वेल उवायणावित्तए, कप्पइ से पुव्वामेव विवढग मुच्चा पिच्चा पडिगहग सल्लिअ सल्लिअ सपमज्जिय एगाययं भद्दग कट्टु सावसेसे सूरं जेणेव उवस्सए वेणेव उवागच्छित्तए, नो से कप्पइ त रथणिं तरथेव उवायणावित्तए” इति । पुन श्रूयतां—श्रावकाणा साधूना

उचायय मण नियच्छिञ्जा, णो तेसिं बालाण घयाए वषाय समुद्धिञ्जा, अप्पुस्सुए जाव समहीए तओ सजयामेव उदगसि
 पयिञ्जा x x x से भिक्खु वा भिक्खुणी वा उदगसि पवमाणे नो हृत्येण हृत्य पाएण पाय काएण काय आसाइञ्जा,
 से अणासायणाए अणासायमाणे तओ सजयामेव उदगसि पयिञ्जा । से भिक्खु वा भिक्खुणी वा उदगसि पवमाणे नो
 उम्मुगनिमुगिय करिञ्जा, मामेय उदगं कश्चेसु वा अञ्ठीसु वा नकसि वा मुहसि वा परिआवजिञ्जा, तओ, सज-
 यामेव उदगसि पयिञ्जा । से भिक्खु वा उदगसि पवमाणे पुञ्चलिय पावणिञ्जा, सिप्पामेव सवहिं विगिंचिञ्जा वा विसो-
 हिञ्जा वा, नो येव ण साइञ्जिञ्जा, अह पुण आणिञ्जा पाएए सिञ्जा उदगाओ तीर पावणिस्सए, तओ सजयामेव उद-
 गेण वा ससिणद्वेण वा काएण उदगतीरे चिद्धिञ्जा । से भिक्खु वा भिक्खुणी वा उदबल वा काय वा ससिणद्व वा
 कार्यं नो आमज्जिञ्जा वा, णो पमज्जिञ्जा वा संलिहिञ्जा वा निल्लिहिञ्जा वा उयट्टिञ्जा वा आयविञ्ज वा
 पयाविञ्ज वा अह पुण एव आण्णिञ्जा विगओदओ मे काए छिन्नसिणेहे काए तहप्पगार काय आमज्जिञ्ज वा पयाविञ्ज
 वा, तओ सजयामेव गामाणुगाम दूइज्जमाणे णो पेहेहि सद्धिं परिजविअ २ गामाणुगाम दूइज्जिञ्जा ।” पुनरत्रैव तृती-
 याऽध्ययनस्य द्वितीयोद्देशके (३४९ पत्रे) एवं जङ्गप्रमाणनदीजललङ्घनविधिसाह, तथाहि—“से भिक्खु वा भिक्खुणी
 वा गामाणुगाम दूइज्जमाणे अंतरा से जघासंतारिमे उदग [गे] सिआ, से पुबामेव ससीसोवरिय काय पाए य पमज्जिञ्जा २
 एण पाय जले किञ्चा एणं पाय थले किञ्चा ततो सजयामेव जघासंतारिमे उदगसि आहारिअ रीएञ्जा” इत्यादि ॥

पुनः श्रीकल्पसूत्रेऽपि तृतीयसामाचार्या (२५३ पत्रे) नदीलङ्घन उक्त आहारार्थे—“वासावास पञ्जोसवियण

महाथीरं वंदति नमसंति वंदिषा नमसिषा पसिणाइं पुच्छति पसिणाइं पुच्छिता अडाइ परिआविअंति अ० २ उडाए
वद्वेति व० २ समणस्स म० महा० अंतियाओ कोट्टयाओ चेइयाओ पडिनि० प० २ जेणेव सावत्थी नगरी तेणेव पहा-
रेरथ गमणाए । तए णं से संखे समणोवासए ते समणोवासए पयं धयासी-तुज्जे ण देवाणुप्पिया ! विउल असण पाण
खाइम साइम उवक्खहावेइ, तए ण अग्हे त विउल असण पाण खाइम साइम आसाएमाणा विसाएमाणा परिभुजेमाणा परि-
भाएमाणा पक्खिय पोसह पडिजागरमाणा विहरिस्सामो, तए णं ते समणोयासगा सवस्स समणोयासगस्स एअमहुं
विणएण पडिहुणति, तए ण तस्स सवस्स समणोवासगस्स अयमेयारूवे अब्भत्थिए जाव समुप्पज्जित्या-नो खलु मे
नेयं त विउल अत्तण पाण जाव चाइम आत्ताएमाणस्स जाव ४ पक्खिअ पोसह पडिजागरमाणस्स विहरिस्सए, सेअ
खलु मे पोचहत्ताए पोसहिअत्त वमचारिस्स उम्मुक्कमणिहुवन्नस्स ववगयमालाअग्गविलेवणस्स निक्खित्तसत्यमुत्तलस्स
एत्त जअइएत्त दब्बत्तपत्तेव एत्त पक्खिअ पोसह पडिजागरमाणस्स विहरिस्सए त्तिक्कु पयं सपेहेति २ जेणेव
आरथी नारी देवेव चरं ति हे देणेव उप्पलात्तमणोवासिआ तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता उप्पल ममणोवासियं
उपुच्छइ, अपुच्छिता देवेव देवइत्त तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता पोसहसाल अणुपविसइ, अणुपविसिता पोसह-
त्तल पलत्तइ, ते० २ उच्चरत्त उवात्तु पडिलेहेइ उ० पडि० २ दब्बसथारग सयरति, दब्ब० सं० २ दब्बसथारगं
उचइइ, उ० २ पोसहत्त उए देवेइइ उच्चरत्त जाव पक्खिअ पोसह पडिजागरमाणे विहरइ । तए णं ते समणोवासगा
जेणेव सावत्थी नपते देवेव उच्चरं ति हेइं ते वि उवात्तति, उवागच्छिता विउल असण पाण खाइमं साइम उअत्ता-

च सर्वधर्मकर्तव्यं पृथिव्याधारमूर्ध्वक्रमेव दृश्यते, यतो षट् स्वं श्रेणिककोणिकतुङ्गिकानगरीषास्त्वव्यश्रावकादीना भग-
 वद्वन्द्वनार्यं गमनाऽऽगमने पृथिव्यन्वनस्यतिकुन्धुपिपीलिकादिजीवाना उपमर्दनं जातं न या ? जातमेव, न च वक्तव्यं
 जीवोपमर्दे तेषां पुण्यमपि जातं न भविष्यतीति । तेषां हि-

"आए सुहाए खमाए निस्सेअसाए अणुगामिअसाए भविस्सइ" इति फलस्योक्तत्वात् । अपि च पुण्यकलिश्रावकेण
 पाधिकर्पवर्णयपि साधर्मिकाणां भोजनार्थिना साधर्मिकवात्सल्यं चक्रे, तत्र तस्यारम्भो लभ्यते न वा ? न च वाच्यं तस्याऽऽरम्भ
 एव लभ्यते, न शुभं फलं भावि इति । यतस्तत्रैव तस्य पुण्यपुष्टेः फलस्योक्तत्वात् । यदुक्तं श्रीभगवतीषुत्रे द्वादशशतके प्रथ-
 मोद्देशके (५५२ पत्रे) तथाहि—

"तेण कालेण तेण समएण सावत्थी नाम नगरी होत्या, वल्लओ कोट्टए चेइए वल्लओ, तत्थ ण सत्थीए नगरीए
 षट्ठवे सत्थपामोक्खा समणोवासगा परिवसति, अहा जाव अपरिभूया अमिगयजीवाजीवा जाव विहरति, तस्स णं
 सत्थस्स समणोवासगस्स सत्थलन्नामं भारिआ होत्या, सुत्थुमाल जाव सुत्थुवा समणोवासिया अमिगयजीवाजीवा
 जाव विहरति । तत्थ णं सावत्थीए नगरीए पोक्खलीनाम समणोवासए परिवसइ अट्ठे अमिगयजाव विहरइ, तेण
 कालेणं तेणं समएणं सामी समोसठे परिआ निगया जाव पज्जुवासति, तए ण ते समणोवासगा इमीसे अहा आलभि-
 याए जाव पज्जुवासइ, तएण समणे भगवं महावीरे तेसिं समणोवासगाण तीसे य महतिं धम्मकहा जाव परिआ
 पडिगया, तए ण ते समणोवासगा समणस्स भगवओ महावीरस्स अटियं धम्म सोळा निसम्म हट्ट पुट्टं समणं भगव

महावीर र्वंदति नमसंतिं वदिचा नमसिचा पसिणाई पुच्छति पसिणाई पुच्छिता अट्टाइ परिआदिअंति अ० २ उट्टाप
उट्टेति उ० २ समणस्स भ० महा० अतियाओ कोट्टयाओ चेइयाओ पडिनि० प० २ जेणेव सावत्थी नगरी तेणेन पहा-
रेत्य गमणाए । तए णं से सखे समणोवासए ते समणोवासए एव वयासी-तुज्जे णं देवाणुप्पिया ! विउल असण पाण
खाइम साइम उवक्खहावेह, तए णं अम्हे त विउल असण पाण खाइम साइम आसाएमाणा परिभुजेमाणा परि-
भाएमाणा पक्खिय पोसहं पडिजागरमाणा विहरिस्सामो, तए ण ते समणोवासगा सखस्स समणोवासगस्स एअमहुं
विणएणं पडिसुणति, तए ण तस्स सखस्स समणोवासगस्स अयमेयारूवे अब्भत्थिए जाव समुप्पज्जित्या-नो खलु मे
सेयं त विउल असणं पाणं जाव साइम आसाएमाणस्स जाव ४ पक्खिअ पोसह पडिजागरमाणस्स विहरित्तए, सेअ
खलु मे पोसहसालाप पोसहिअस्स र्भचारिस्स उम्मुक्कमणिसुवन्नस्स ववगयमालावन्नगणिलेउणस्स निक्खित्तसत्यमुसलस्स
एगस्स अविइयस्स दब्भसंथारोवगयस्स पक्खिअ पोसहं पडिजागरमाणस्स विहरित्तए त्तिक्कट्टु एव सपेहेति २ जेणेन
सावत्थी नगरी जेणेव सए गिहे जेणेव उप्पलासमणोवासिआ तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता उप्पलं समणोवासिय
आपुच्छइ, आपुच्छिता जेणेव पोसहसाला तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता पोसहसाल अणुपविसइ, अणुपविसिता पोमह-
साल पमज्जइ, पो० प २ उच्चारपासवणमूर्मी पडिलेहेइ, उ० पडि० २ दब्भसथारग सथरति, दब्भ० सं० २ दब्भसथारग
वुरूइ, दु० २ पोसहसालाप पोसहिए वभयारी जाव पक्खिअ पोसह पडिजागरमाणे विहरइ । तए ण ते समणोवासगा
जेणेव सावत्थी नयरी जेणेव सयाइ गिहाइ तेणेव उवागच्छति, उवागच्छिता विउल असण पाण खाइम साइम उउत्ता-

दावैति ३० २ अण्णमण्णे सद्दवैति अ० स० २ एव वयासी-एवं खलु देवाणुप्पिया ! अग्नेहिं से विचले असणपाणखा-
 इमसाइमे उवक्खढाविप, संखे य ण समणोवासए नो ह्वमागच्छइ, त सेय खलु देवाणुप्पिया ! अग्घ सख समणोवा-
 सग सद्दवेचए । तए ण से पोक्खली समणोवासए ते समणोवासए एव वयासी-अच्छह ण तुज्जे देवाणुप्पिया ! सुणिषुया
 वीसत्त्या अहन्न सख समणोवासग सद्दवेमिच्चिकहु तेसिं समणोवासगण अतिआओ पढिनिक्खमइ ५० २ सावत्थीए
 नगरीए मज्जमग्गेण जेणेव सखस्स समणोवासगस्स गिहे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छित्ता सखस्स समणो वासगस्स गिह
 अनुपविट्ठे । तए णं सा उप्पला समणोवासिआ पोक्खलिं समणोवासग एज्जमाण पासइ पासित्ता हट्टतुट्ठ० आसणाओ
 अन्नुट्ठइ, अमुट्ठित्ता सट्ठ पयाइ अणुगच्छइ अणुगच्छित्ता पोक्खलिं समणोवासगं वदति नमसति, वदित्ता नमसित्ता
 आसणेण उवनिमतेइ, आ० २ एवं वयासी-सदिसंतु ण देवाणुप्पिया ! किमागमणप्पयोअण ? तए णं से पोक्खली
 समणोवासए उप्पल समणोवासिय एव वयासी-इदिन्न देवाणुप्पिये ? सखे समणोवासए ? तए ण सा उप्पला समणोवासिआ
 पोक्खल समणोवासग एव वयासी-एव खलु देवाणुप्पिया ! सखे समणोवासए पोसहसालाए पोसहिए धमयारी जाव
 विहरइ । तए ण से पोक्खली समणोवासए जेणेव पोसहसाला जेणेव सखे समणोवासए तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छित्ता
 गमणागमणाए पढिक्कमइ, ग० २ सख समणोवासग थदति नमसति, वदित्ता नमसित्ता एव वयासी-एव खलु देवाणुप्पिया !
 अग्नेहिं से विचले असण जाव साइमे उवक्खढाविप तं गच्छामोण देवाणुप्पिया ! त विचल असण जाव साइम आसाए-
 माणा जाव पढिबागरमाणा विहरामो । तए ण से संखे समणोवासए पोक्खलिं समणोवासग एव वयासी-नो खलु कप्पति

देवाणुष्यिया ! त विचल असण पाणं खाइमं साइमं आसाएमाणस्स जाव पडिजागरमाणस्स विहरिचए, कप्पइ मे योसह-
 सालाए पोसहिअस्स जाव विहरिचए, त छेदेणं देवाणुष्यिया ! तुब्भे त विचल असण पाण खाइम साइमं आसाएमाणा ज्ञाव
 विहरह, तए ण से पोक्खली समणोमासए सखस्स समणोवासगस्स अतियाओ पोसहसालाओ पडिनिक्खमति, पडिनिक्ख-
 मित्ता । सावत्थि नगरिं मज्झमञ्जेणं जेणेव ते समणोवासगा तेणेव उवागच्छइ” इत्यादि । अपि च श्राद्धाना साधुवन्दनार्थं
 सामायिकपौपघग्रहणार्थं धर्मशालाया गमनागमने, तथा क्षुधितस्य भोजनप्रदाने, तृपितस्य पानीयपाने आरभो जायते न
 वा ? तथा साधवे अन्न [दान] दत्त्वा उष्णधान्यस्थाल्युद्धाटने उष्णषाण्यादिना वायुकायस्य सर्वत्र भ्रमरसूक्ष्मत्रसजीवाना च
 धावो भवति न वा ? । तथा कहिच्छिकाझाटने वादरवायुकायादिधधो भवति न वा ? । तथा धान्यादिना सर्पादिजीवमोचने
 आरम्मो जायते न वा ? । सर्वत्र भवत्येव इति रहस्य, तस्य प्रत्यक्ष दृश्यमानत्वेन अपलपितु अशक्यत्वात् । पुनर्वद
 सामायिकपौपघादिकधर्मकर्त्तव्यकरणार्थं धर्मशाला कार्यते तत्र तु प्रकट पट्टायोपमदो दरीदृश्यते, ततस्तद्धर्मशाला-
 कारापणे पुण्य पाप वा जायते ? । न च पुण्यमिति वक्तव्य, स्वपक्षधतेः । नाऽपि पाप, न च धर्मार्थं पापं कर्तव्यमिति
 भवन्मत, तदा कुत्र यास्यति ? । पुनः पाप चेत्, तदा धर्मशालानामस्थाने पापशालेति कथ्यताम् । तत उभयथाऽपि तव
 सकृते पावो जात इतो व्याघ्र इतस्तदी । एव साधूनामपि गोचरी(र्या)भ्रमणे १ गुरुवन्दनार्थं गमने २ विहारकरणे ३ वख-
 पात्रादिप्रतिलेखनादिक्रियाकरणे ४ प्रतिक्रमणादौ क्षमाश्रमण दाने ५ च सर्वत्र पदे पदे आरम्भपूर्विकैव धर्मप्रवृत्तिः
 दृश्यते । अत्राऽऽह मनोमति शिष्यः, ननु यदि आरम्भपूर्धिका प्रवृत्तिः एषा, तर्हि आरम्भस्य अशुभगतिहेतुत्वेन

भावैति च० २ अण्णमण्णे सदावेति अ० स० २ एव वयासी-एवं खलु देवाणुप्पिया ! अम्हेहिं से विचले असणपाणसा-
 इमसाइमे उवक्खहाविप, सखे य ण समणोवासप नो ह्वमागच्छइ, त सेय खलु देवाणुप्पिया ! अम्ह सख समणोवा-
 सग सदावेत्तप । तए ण से पोक्खली समणोवासप ते समणोवासप एव वयासी-अच्छइ ण तुज्जे देवाणुप्पिया ! सुणिडुया
 वीसरया अइअ सख समणोवासग सदावेमित्तिक्कट्टु तेसिं समणोवासगणं अतिआओ पढिनिक्खमइ प० २ सावथीए
 नगरीए मउमज्जेण जेणेव संखस्स समणोवासगस्स गिहे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता सखस्स समणो वासगस्स गिह
 अणुपविट्ठे । तए ण सा उप्पळा समणोवासिआ पोक्खलिं समणोवासग एअमाण पासइ पासित्ता दइतुट्ठ० आसणाओ
 अउमुट्ठेइ, अमुट्ठिता सत्तइ पयाइ अणुगच्छइ अणुगच्छित्ता पोक्खलिं समणोवासग वदति नमसति, ववित्ता नमसित्ता
 आसणेण उवनिमतेइ, आ० २ एवं वयासी-खविसंतु ण देवाणुप्पिया ! किमागमणप्पयोअण ? तए णं से पोक्खली
 समणोवासप उप्पल समणोवासियं एव वयासी-इहिअ देवाणुप्पिये ? सखे समणोवासप ? तए णं सा उप्पळा समणोवासिआ
 पोक्खल समणोवासग एव वयासी-एव खलु देवाणुप्पिया ! सखे समणोवासप पोसहसालाप पोसहिप वमयारी जाव
 विहरइ । तए ण से पोक्खली समणोवासप जेणेव सखे समणोवासप तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छित्ता
 गमणागमणाए पढिक्कमइ, ग० २ संख समणोवासग वदति नमसति, वदित्ता नमसित्ता एव वयासी-एव खलु देवाणुप्पिया !
 अम्हेहिं से विचले असण जाव साइमे उवक्खहाविप त गच्छामोण देवाणुप्पिया ! त विचल असण जाव साइम आसाप-
 माणा जाव पढिजागरमाणा विहरामो । तए ण से संखे समणोवासप पोक्खलिं समणोवासग एव वयासी-नो खलु कप्पति

देवाणुषिया ! त विठल असण पाणं खाइमं साइमं आसापमाणस्स जाव पडिजागरमाणस्स विहरित्तप, कप्पइ मे पोसह-
 सालाप पोसहिवस्स जाव विहरित्तप, त छदेण देवाणुषिया ! तुब्भे त विठल असण पाण खाइम साइमं आसापमाण जाव-
 विहरइ, तए णं से पोक्खली समणोमासए सखस्स समणोवासगस्स अतियाओ पोसहसालाओ पडिनिक्खमति, पडिनिक्ख-
 मित्ता । सावत्थि नगरिं मज्झमज्जेणं जेणेव ते समणोवासगा तेणेव उवागच्छइ” इत्यादि । अपि च श्राद्धाना साधुवन्दनार्थं
 सामायिकपौषघ्रहणार्थं धर्मशालाया गमनागमने, तथा क्षुधितस्य भोजनप्रदाने, तृपितस्य पानीयपाने आरभो जायते न
 वा ? तथा साधवे अन्न [दान] ददतां स्रष्टान्यस्थाल्युद्धाटने स्रष्टान्वाप्यादिना वायुकायस्य सर्वत्र श्रमत्सूक्ष्मत्रसजीवाना च
 घातो भवति न वा ? । तथा कबिच्छिकाश्राटने बादरवायुकायादिवधो भवति न वा ? । तथा घान्यादिना सर्पोविजीवमोचने
 आरम्भो जायते न वा ? । सर्वत्र भवत्येव इति रहस्य, तस्य प्रत्यक्ष दृश्यमानत्वेन अपलपितु अशक्यत्वात् । पुनर्वद
 सामायिकपौषधादिकधर्मकर्तव्यकरणार्थं धर्मशाला कार्यते तत्र तु प्रकट पट्टायोपमदो दरीदृश्यते, ततस्तद्धर्मशाला-
 कारापणे पुण्य पाप वा जायते ? । न च पुण्यमिति वक्तव्य, स्वपक्षधतेः । नाऽपि पाप, न च धर्मार्थं पाप कर्तव्यमिति
 भवन्मत, तदा कुत्र यास्यति ? । पुनः पाप भेत्, तदा धर्मशालानामस्थाने पापशालेति कथ्यताम् । तत समयथाऽपि तव
 सकटे पातो जात इतो व्याघ्र इवस्तदी । एव साधूनामपि गोचरी(र्यो)श्रमणे १ गुरुवन्दनार्थं गमने २ विहारकरणे ३ वस्त्र-
 पात्रादिप्रतिलेखनादिक्रियाकरणे ४ प्रतिक्लमणादौ क्षमाश्रमण दाने ५ च सर्वत्र पदे पदे आरम्भपूर्विकेव धर्मप्रवृत्ति
 दृश्यते । अत्राऽऽह मनोमतिः शिष्यः, ननु यदि आरम्भपूर्विका प्रवृत्तिः एषा, तर्हि आरम्भस्य अशुभगतिहेतुत्वेन

किमर्थं धर्मायिभिः सा क्रियते ? सृष्यते—तीर्यङ्करैवस्य आशात्वात्, सा च निर्वाणफलेति । ततो निर्वाणसुखफलार्थिभिः अवश्यं कर्तव्या इति । अत्रार्थे श्रीस्थानांगवृत्तिगतं गायाम्यं (११० पत्रे) यथा—

“भण्णइ जिणपूआए, कायवहो अइवि होइ च कइहिचि । तहवि तई परिसुआ, गिहीण कुंवाहरणजोगा ॥ १ ॥

असदारमपवचा, ज च गिही तेण तेसिं विसेआ । तन्निविचिफलच्चिअ, एसा परिभावणीअमिद ॥ २ ॥”

ननु—चहिं सर्वत्र धर्मकर्तव्ये आरम्भकरणे सत्यपि किं पाप न लगति ? सृष्यते—सत्य, सत्यारम्भेऽपि पृथिव्यादित्रस-जीयानामुपरि तेषां मारणाध्यवसायो नास्ति, किं तु रक्षणाध्यवसाय । पापं तु दुष्टमनसि आध्याते भवेद्, यदुक्तं श्रीपिण्डनिर्युक्ती (१७८ पत्रे)—

“जो जयमाणस्स भये, विराहणा सुत्तविहिसमगस्स । सा होइ निजरफला, अज्जत्थयविसोहिजुत्तस्स ॥ १७९ ॥”

पुनरत्रार्थे श्रीभगवतीसूत्र प्रतिभूः, तथाहि— (२८८ पत्रे)

“समणोवासगस्स णं भते पुबामेव तसपाणसमारमे पच्चक्खाए भवति पुढविसमारमे अपच्चक्खाहे भवति से अ पुढवि लणमाणे अण्णयर तस पाणं विहिसेज्जा से णं भते ? त वय अतिचरति गो० नो तिण्ठे समठ्ठे णो सल्लु से तस्स अइवायाए आवट्टति ।” पुनस्त्वत्रैबोक्तं—

“समणोवासगस्स णं पुबामेव वणस्सइसमारमे पच्चक्खाए से अं पुढवि लणमाणे अण्णयरस्स सल्लुस्स मूळं छिंवेज्जा से ण भते ? त वयं अतिचरति ? नो तिण्ठे समठ्ठे णो सल्लु से तस्स अइवायाए आवट्टति इति ।” एवमेव यद्यपि पुजाकरणे

अलाभिपुष्यादीनां सपमर्दो जायते पर पूजोर्कतुस्तेषां जलाभिपुष्यादीना सपमर्दे मनो नाऽस्ति, मृत्युव तद्रक्षणो यतना क्रियमाणा अस्ति, मनस्तु निष्केवलं भगवन्मूर्त्तिविशिष्ट वर्तते, तदिव आगत-सत्यपि आरम्भे यत्तीर्थङ्करदेवेन अनुज्ञातं तत्सत्यमेव । तत आज्ञासहितो जीषदयारूपो, न तु निष्केवलं जीषदयारूपोऽपि आज्ञारहित इति ॥

॥ इति आज्ञासहितदयाधर्माधिकारः ॥ ४२ ॥

ननु-श्रीभगवतीसूत्रे देवा अधर्मिण वफास्तर्हि क्वाऽऽगमे जिनप्रतिमापूजाया फल ? उच्यते-रे मनोमतिन् ! शास्त्रमत्या विचारय, 'अधर्मिण' इति कोऽर्थः ? तथाविधया कयाचिद् भवस्थित्या विरतिरूपो धर्मो नाऽस्ति तेषां, परं अन्यो धर्मो विरतिव्यतिरिक्त सर्वोऽप्यस्ति, तथाहि-सर्वं सूर्याभदेवाधिकारे पश्य विमुक्त "धम्मिअ ववसायमि गिण्हइ" कोऽर्थ ? सूर्याभदेवेन धर्मं कर्तुं इच्छता पूर्वं जिनप्रतिमापूजा म्यधायि, एव विजयवेवादिभिरपि विदधे, तथा देवा क्केऽपि सम्यक्त्वधर्ममपि पालयन्ति तत् सम्यक्त्व सवरमध्ये प्रोक्तं, यदुक्त श्रीस्थानागे पचमस्थाने द्वितीयोद्देशके सवराधि-कारे (३१६ पत्रे), तथाहि-

"पच आसवदारा पञ्चत्ता, व जहा-मिच्छत्त अविरती पमादे कसाया जोगा ५ । पच संवरदारा पञ्चत्ता, त जहा सम्मत्त विरती अपमादो अकसात्तिचमजोगित्त" इत्यत्र । इदं रहस्य-ये देवा सम्यक्त्ववन्तस्ते सवरवन्त सक्का, ततः कथ अधर्मिणः ? १ । पुनः श्रोतव्य-वेवाः शाश्वतरत्नादिमयपुस्तक्याघनपूर्वं परस्पर देवगुरुधर्मसम्बन्धिन विचार कुर्वन्ति स धर्मो न वा ? २ । तथा जिनाना पचकल्याणकेयु मनुष्यक्षेत्रे समागत्य तीर्थङ्कराणा भर्कि वितन्वते, स धर्मो न वा ? ३ ।

किमयं धर्मार्थिभिः सा क्रियते ! सच्यते—तीर्थंकरदेवस्य आश्रत्वात्, सा च निर्वाणफलेति । ततो निर्वाणसुखफलायिभिः
अयस्य कर्तव्या इति । अत्रार्थे श्रीस्थानांगवृत्तिगतं गाथाद्वयं (११० पत्रे) यथा—

“भण्णइ जिणपूआए, कायवहो जइवि होइ व कइहिं चि । तइवि तई परि सुद्धा, गिहीण कूयाहरणजोगा ॥ १ ॥

असदारंभपवत्ता, अं च गिही तेण सेसिं विअेआ । तन्निविचिफलच्चिअ, एसा परिमावणीअमिद ॥ २ ॥”

ननु—तर्हि सर्वत्र धर्मकर्तव्ये आरम्भकरणे सत्यपि किं पापं न लगति ? सच्यते—सत्य, सत्यारम्भेऽपि प्रयिव्यादित्रस-
जीवानामुपरि तेषा मारणाध्यवसायो नास्ति, किं तु रक्षणाध्यवसायः । पाप तु दुष्टमनसि आध्याते भवेद्, यदुक्तं श्रीपि-
ण्डनिर्युक्ती (१७८ पत्रे)—

“जा जयमाणस्स भवे, विराहणा सुत्तविहिसमगस्स । सा होइ निअरफला, अज्जल्यविसोहिजुत्तस्स ॥ १७१ ॥”

पुनरत्रार्थे श्रीमगधतीसूत्र प्रतिभूः, तथाहि— (२८८ पत्रे)

“समणोवासगस्स णं भत्ते पुब्बामेव तसपाणसमारंभे पच्चक्खाणं भवति पुढविसमारंभे अपच्चक्खाहे भवति से अ पुढविं
सणमाणे अण्णयरं तसं पाणं विहिंसेज्जा से णं भत्ते ! त वय अतिचरति गो० नो तिण्ठे समंठे णो सल्लु से तस्स अइवा-
याए आवट्टति ।” पुनस्तत्रैवोक्तं—

“समणोवासगस्स णं पुब्बामेव वणस्सइसमारंभे पच्चक्खाणं से अ पुढविं सणमाणे अण्णयरस्स रुक्खस्स मूळं छियेज्जा-
से णं भत्ते ! त वय अतिचरति ! नो तिण्ठे समंठे णो सल्लु से तस्स अइवायाए आवट्टति इति ।” एवमेव यद्यपि पुजार्थं भवे

ठिते धम्म चेष उवसपज्जित्ताण विहरइ, असंयतजाव पावकम्मे अधम्मे ठिए अधम्म चेष उवसपज्जित्ताण विहरइ, संजयासअए धम्माधम्मे ठिते ! धम्माधम्म उवसपज्जित्ताण विहरति, से तेणट्टेण जाव ठिए ॥ जीवा ण भते ! किं धम्मे ठिआ अधम्मे ठिआ धम्माधम्मे ठिआ गोयमा ! जीवा धम्ममेवि ठिआ अधम्ममेवि ठिआ धम्माधम्ममेवि ठिआ, नेरइयाण पुच्छा ! गोयमा ! नेरइया नो धम्ममे ठिआ अधम्ममेठिआ नो धम्माधम्ममे ठिआ, एव जाव चचरिदियाण, पच्चिदियतिरिक्खजोणियाण पुच्छा, गोयमा ! पच्चिदियतिरिक्खजोणिया नो धम्ममे ठिआ अधम्ममे ठिआ धम्माधम्ममेवि ठिआ, मणुस्सा जहा जीवा, वाणमतरजोइसिअवेमाणिया जहा नेरइया x x x अन्नवत्थिया ण भते ! एव आइक्खति जाव परूवेति—एव खल्लु समणा पंढिआ समणोवासया वालपडिआ जस्स ण एगपाणाएवि दढे अणिक्खित्ते से ण एगतवालेषि वत्तव सिआ, से कहमेय भते ! एव गोयमा ! जण ते अण्णवत्थिया एव आइक्खति जाव वत्तवं सिआ, जे ते एवमाहसु मिच्छ ते एवमाहसु, अह पुण गोयमा ! एवमाइक्खामि जाव परूवेमि एव खल्लु समणा पडिआ समणोवासगा वालपडिआ जस्स णं एग पाणाएवि दढे निक्खित्ते से ण नो एगतवालेति वत्तव सिआ ॥ जीवा ण भते ! किं वाला पडिआ वालपडिआ ? गोयमा ? जीवा वालावि पडिआ वि वालपडिआ वि, नेरइयाण पुच्छा, गोयमा ! नेरइया वाला नो पडिआ नो वालपडिआ, एव जाव चचरिदियाण । पच्चिदिअतिरिक्खजोणिया पुच्छा गोयमा ? पच्चिदियतिरिक्खजोणिया वाला नो पडिआ वालपडिआ वि, मणुस्सा जहा जीवा, वाणमतरजोइसियवेमाणिया जहा नेरइया” अत्राड्य परमार्थः—देवाना असयतत्व ? अविरतत्व ? अप्रत्याख्यानपापकर्मकत्व ३ च प्रतिपादित, तेन चारित्रमाश्रित्य

पुनस्त्रीयङ्कराणां साधूनां च वन्दनां कुर्वन्ति, तदग्रे व्याख्यानं च शृण्वन्ति, स धर्मो न वा ४ । पुनर्नन्दीश्वरादौ अष्टा-
 दिकामहिमां देवाः कुर्वन्ति स धर्मो न वा ? ५ । अयमेवादर्शः सिद्धान्तालापकैः अग्रे प्रपञ्चयिष्यते । पुनर्देवानां राज-
 प्रश्रीयोपाङ्गे (२६ पत्रे) धर्मत्वं चकमस्ति । तथाहि-

“तए ण ते सूरिआभविमाणवासिणो बह्वे वेमाणिया देवा देवीओ य पायत्ताणिआहिवइस्स देवस्स अतिए एअमट्ठ
 सोआ निसम्म हट्ठुट्ठ आव हियया अप्पेगइआ वंदणवत्तियाए अप्पेगइया पूयणवत्तियाए सक्कारवत्तियाए
 एय समाणवत्तियाए अप्पेगइया कोरुहलवत्तियाए अप्पेगइया असुआइ सुणिस्सामो, सुआइ अट्ठाइ हेऊइ पत्तिणाइ कार-
 णाइ धागरणाइ पुच्छिस्सामो अप्पेगइया सूरियामस्स देवस्स वयण-मणुअत्तमाणा अप्पेगइया अन्नमन्नमणुअत्तमाणा
 अप्पेगइया जिणभत्तिराणेण अप्पेगइआ धम्मोस्सि अप्पेगइया जीअमेअति कट्टु” इत्यादि । अत्रालापके अप्पेगइआ जिण-
 भत्तीए अप्पेगइआ धम्मो इति पदद्वयेऽपि प्रोक्तं । केचिद्देवा धर्मनिमित्तं, केचिद्देवा जिनभक्तिनिमित्तं वीतरागदेवान्
 यन्दन्ति, तर्हि कथं न धर्मिणः ? । पुन श्रीमगवतीसूत्रे सप्तदशशतके द्वितीयोद्देशके [७२२ पत्रे], तथाहि-

“से णूण भते ! संजयविरयपट्टिहयपञ्चक्खायपावकम्मे धम्मे ठिए असजयअविरयअपट्टिहयअपञ्चक्खायपावकम्मे
 अहम्मे ठिए संजयासंजए धम्माधम्मे ठिते ? इता गोयमा ! संजयविरयजाव धम्माधम्मे ठिए, एतेसि ण भते !
 धम्मसि वा अधम्मसि वा धम्माधम्मसि वा षक्किआ केइ आसइत्तए वा जाव तुअट्टित्तए वा गोयमा ! णो तिण्णहे
 समहे, से केण खाइ अट्टेणं भते ? एवं बुच्चति जाव धम्माधम्मे ठिए ? गोयमा ! सजतविरतजाव पावकम्मे धम्मे

ठिते धम्म चेष एवसपज्जिचाण विहरति, असंयतजाव पावकम्मे अधम्मे ठिए अधम्म चेष एवसपज्जिचाण विहरइ, सअयासजए धम्माधम्मे ठिते ! धम्माधम्म एवसपज्जिचाण विहरति, से तेणट्टेण जाव ठिए ॥ जीवा ण भते ! किं धम्मे ठिआ अधम्मे ठिआ धम्माधम्मे ठिआ गोयमा ! जीवा धम्मेवि ठिआ अधम्मेवि ठिआ धम्माधम्मेवि ठिआ, नेरइयाण पुच्छा ! गोयमा ! नेरइआ नो धम्मे ठिआ अधम्मेठिआ नो धम्माधम्मे ठिआ, एव जाव चत्तरिदियाण, पर्विदियतिरिक्खजोगियाण पुच्छा, गोयमा ! पर्विदियतिरिक्खजोगिआ नो धम्मे ठिआ अधम्मे ठिआ धम्माधम्मेवि ठिआ, मणुस्सा जहा जीवा, वाणमतरजोइसिअवेमाणिया जहा नेरइया x x x अन्नरथिया ण भते ! एव आइ-क्खंति जाव परूवेति-एव खलु समणा पडिआ समणोवासया बालपडिआ जस्स ण एगपाणाएवि दढे अणिक्खित्ते से ण एगतवालेत्ति वत्तव सिआ, से कहमेय भते ! एव गोयमा ! जण्ण ते अण्णरथिया एव आइक्खति जाव वत्तव सिआ, जे ते एवमाहसु भिच्छ ते एवमाहसु, अह पुण गोयमा ! एवमाइक्खामि जाव परूवेमि एव खलु समणा पडिआ समणोवासगा बालपडिआ जस्स ण एग पाणाएवि दढे निक्खित्ते से ण नो एगतवालेत्ति वत्तव सिआ ॥ जीवा ण भते ! किं बाला पडिआ बालपडिआ ? गोयमा ? जीवा बालावि पडिआ वि बालपडिआ वि, नेरइयाण पुच्छा, गोयमा ! नेरइया बाला नो पडिआ नो बालपडिआ, एव जाव चत्तरिदियाण । पर्विदिअतिरिक्खजोगिया पुच्छा गोयमा ? पर्विदियतिरिक्खजोगिया बाला नो पडिआ बालपडिआ वि, मणुस्सा जहा जीवा, वाणमतरजोइसियवेमाणिया जहा नेरइया” अत्राडय परमार्थ —देवाना असयतत्व १ अचिरतत्व २ अप्रत्याख्यानपापकर्मकत्थं ३ च प्रतिपादित, तेन चारित्रमाश्रित्य

पुनस्त्रीर्घङ्कराणां साधूनां च धन्दना कुर्वन्ति, तदग्रे ब्याख्यानं च शृण्वन्ति, स धर्मो न वा ४ । पुनर्नन्दीश्वरादौ अष्टा-
 द्दिकामहिमा देवाः कुर्वन्ति स धर्मो न वा ? ५ । अयमेवाऽर्थः सिद्धान्तालापकैः अग्रे प्रपञ्चयिष्यते । पुनर्देवानां राज-
 प्रश्रीयोपाङ्गे (२६ पत्रे) धर्मत्व उक्तमस्ति । तथाहि-

“तएव ते सूरिआमविमाणवासिणो बह्वे वेसाणिया देवा देवीओ य पायत्ताणिआहिवइस्स देवस्स अतिए एअमट्ठ
 सोच्चा निसम्म हट्टुट्ठ जाव हियया अप्येगइआ वंदणवसिया अप्येगइया पूयणवसियाए सक्कारवत्तियाए
 एव समाणवसियाए अप्येगइया कोवहल्ववत्तियाए असुआइ सुणिस्सामो, सुआइ अट्ठाइ हेऊइ पसिणाइ कार-
 णाइ वागरणाइ पुच्छिस्सामो अप्येगइया सूरियामस्स देवस्स वयण-मणुअत्तमाणा अप्येगइया अन्नमन्नमणुअत्तमाणा
 अप्येगइया जिणभत्तिरागेण अप्येगइआ धम्मोसि अप्येगइया वीअमेअति कट्टु” इत्यादि । अत्रालापके अप्येगइआ जिण-
 भत्तीए अप्येगइआ धम्मो इति पदद्वयेऽपि प्रोक्तम् । केचिद्देवा धर्मनिमित्त, केचिद्देवा जिनभक्तिनिमित्त वीतरागदेवान्
 पन्दन्ति, तर्हि कथं न धर्मिणः ? । पुन श्रीभगवतीसूत्रे सप्तदशशतके द्वितीयोद्देशके [७२२ पत्रे], तथाहि-

“से णूण भते ! सजयविरयपठिहयपञ्चस्सायपावकम्मे धम्मे ठिए असंजयअविरयअपठिहयअपञ्चस्सायपावकम्मे
 अहम्मे ठिए सजयासंखए धम्माधम्मे ठिते ? इता गोयमा ! संजयविरयजाव धम्माधम्मे ठिए, एतेसि ण भते !
 धम्मसि वा अधम्मसि वा धम्माधम्मसि वा धम्मिआ केइ आसइत्तए वा जाव तुअट्ठित्तए वा गोयमा ! णो तिण्हे
 समहे, से केण साइ अट्ठेण भते ? एवं बुद्धति जाव धम्माधम्मे ठिए ? गोयमा ! सजतविरतजाव पावकम्मे धम्मे

समर्थं मैत्रुनसेवामपि तदावातनाभीत्या न कुर्वन्तीति एतत् तेषां ध्यानम् ।
असुरिवे असुरकुमारराया चमरचंषाप रायपाणीय तथाप नगरेशि नगराणांश्चि तुष्टिण्य ॥ १५ ॥
भुजमाने विहरिष्य, नो तिण्डे समुडे, से फेण्डेण भते ! एवं तुष्य नो पशु नगरे असुरिवे चमरचंषाप रायपाणीय तथाप तुष्टिण्य सायण्य
प्य विहरिष्य, ? अज्जो चमरस्स णं असुरिवस्स असुरकुमाररसो नगरचंषाप रायपाणीय तथाप नो पशु नगरे असुरिवे चमरचंषाप रायपाणीय
इअखंमे यइरामपसु गोलयइसमुगाएसु माओ विणसत्थाओ सगिनिपसाओ सिवसि, जाओ णं चमरस अस-
रिवस्स असुरकुमाररसो असेसि च माणं असुरकुमारणं तेवाण च तेपीण च भसजिजाओ पुअजिजाओ नो
णिज्जाओ नमसणिज्जाओ सफारणिज्जाओ समणणिज्जाओ कमाणं भगवं तेवयं चोइअं यण्णयाणिज्जाओ यति तेति
पणिहाप नो पशु, से तेण्डेणं अज्जो ! एवं तुमइ-णो पशु नगरे असुरिवे जाण राया चमरचंषाप जाण निज्जि-
त्तप । पशु णं अज्जो ! चमरे असुरिवे चमरकुमारराया चमरचंषाप नगराणांश्चि तेति च तेति च मत्त
सणसि चउत्तुपीय सामानियसाहसीहि तापसीयाए याए भाणोति च नरति चमरचंषाप नगराणांश्चि तेति च तेति च मत्त
असुरिवे चमरचंषाप जाय अंजमाने निहरिष्य केयं च परिआरिणो नो चोच नो तेण्णयत्ति ॥ इति । पुनः सीमाणाए
एते एतीयस्थाके एतीयोदेशके (१५५ पने) तेनातां तेषां परिणय ॥ चोचपत्ति, ततो यदि चमरचंषाप यथापय
अस्ति तथा तेषां विशेषतो धर्मात्, तथा यथासौ यथा-
सिद्धि लगेति वेने परितप्पेज्जा, त अस्स-पदो ॥ ॥ सने च) एते परिणय एते परिणय एते परिणय

१५५ पनाम । परितपम त्वना सर्वे घमोः ॥ ४३ ॥

अधर्मत्व समागतं, पर "ज्ञानदर्शनधारित्राणि मोक्षमार्गाः" इत्युक्तत्वात्, न तु मोक्षमार्गमाश्रित्य । पुनः श्रीत्यानागे तृतीया-
स्थाने चतुर्थोद्देशके (१५९ पत्रे), तथाहि—

"तिथिशा आराहणा यक्षसा, तं जहा नाणाराहणा वंसणाराहणा चरित्चाराहणा" इत्युक्तत्वात् देशेऽपि ज्ञानारापना
दर्शनारापना २ चेति आराधनाद्वय विषये ततः कथमधर्मित्वम् ? ३ ॥

पुनः श्रुयता-श्रीस्थानागतृतीयस्थानके चतुर्थोद्देशके (१७३ पत्रे), "तिथिहे धम्मे भगवया पलत्ते, त जदा सुअपि-
अिश्ते सुअ्जातिवे सुववस्सिते, जया सुअधिअित भवति, जया सुअ्जातित भवति, जया सुअ्जातिअ भवति तदा सुअर-
स्सिमं भवति, से सुअधिअिते सुअ्जातिवे सुववस्सिए सुववस्साते ण भगवया धम्मे पलत्ते," इत्युक्तत्वादेयाना यीतराग-
वन्दनादिशुभध्यानवता धर्मित्यमेव । पुनः श्रीजम्बूद्वीपप्रज्ञप्त्या (१५८ पत्रे) प्रोक्त, केऽपि देवा जिनभक्त्या केऽपि देवा
धर्म इति कृत्वा अिनद्वया गृह्णन्ति, तेऽपि धर्म पृषाऽऽस्ते, तत्पाठो यथा—

"तए णं से सत्ते देवदे देवराया भगवओ तित्थगरस्स उवरिअ दाहिण सकह गेण्हइ, इंसाने देधिदे देवराया
उवरिअ धाम सकह गिण्हति, धमरे असुरिदे असुरराया दिअिअ दाहिणं सकहं गिण्हति, नली वरुरोअजिदे वरुरो-
अणराया दिअिअ धाम सकहं गिण्हति, अवसेसा भवणवइ जाव वेमाणिआ देवा जहारिअ अवसेसाइ [अंतमंगाइ]
अयुयगाई, केई अिणमचीए केई अिअमेअतिकट्टु केई धम्मोअि कट्टु गिण्हंति ।" पुनः श्रीभगवतीसूत्रे एवम-
व्रतके चतुर्थोद्देशके (५०३ पत्रे), धमरेन्द्रावय ईशानेन्द्रान्ता देवा माणवकैस्त्वकिंतसमुद्रकण्ठरचरिअिअवर्षेण-

“पंचहिं ठाणेहिं जीवा बुद्धमवोधि-अत्ताए कम्म पकरेति, त जहा-अरहताणं अवण्ण वयमाणे १ अरहतपञ्चत्तस्स घम्मस्स अवण्ण वयमाणे २ आयरिसवज्झायाण अवण्ण वयमाणे ३ चात्तवञ्चस्स सघस्स अवण्ण वयमाणे ४ विवक्कत्व वमवेराण देवाणं अवण्णं वयमाणे ५” । पुनरपि तादृशाना धर्मवता देवाना श्लाघा कुर्वन्तस्तु निज बोधिधीज सुलभ कुर्वन्ति यदुक्तं तत्रैव, तथाहि-“पंचहिं ठाणेहिं जीवा सुलभवोधिपत्ताए कम्म पकरेति, त जहा-अरिहताण वण्ण वयमाणे १ अरिहतपञ्चत्तस्स घम्मस्स वण्ण वयमाणे २ आयरिअ-सवज्झायाण-वण्ण वयमाणे ३ चात्तवण्णस्स सघस्स वण्ण वयमाणे ४ विवक्कत्ववमवेराण देवाण वण्ण वयमाणे ५” इति । पुनः श्रीजीवाभिगमसूत्रे नन्दीश्वरद्वीपवक्त्रव्यताया चतुरञ्जनपर्वताधिकारे (३५७ पत्रे) प्रोक्तमस्ति भवनपत्यादयो देवाश्चातुर्मासिकसावत्सरिकदिनेषु अष्टाहिका प्रमुदितमनस्का सन्तोऽपि विवसान् यावत्कुर्वन्ति, अबो तेषा दृढो धर्मरागो वीतरागोपरि, तस्मात् कथं न ते धर्मवन्तः ? तत्पाठो यथा-

“तत्थ ण वद्दथे भवणवइवाणमतरज्जोइसियवेमाणिया देवा चात्तमासियापडिवएसु सवच्छरिएसु वा अण्णेसु वद्दसु जिणजम्म[ण]-निक्खमण-नाणुप्पत्ति-परिनिघाणमाइएसु य देवकज्जेसु य देवसमुदएसु य देवसमिईसु य देवसमवाएसु य देवपओअणेसु य एगतओ सहिता समुवागता समाणा पमुइअपक्कीलिआ अट्टाहितारुवाओ महामहिमाओ करेमाणा पालेमाणा सुइंसुहेण विहरति” इत्यादि । अतो विरतिरूपधर्ममन्तरेण सम्यक्त्वधारका देवाः स्वभावतोऽपि धर्मवन्तोऽपि जिनप्रतिमापूजाया विशेषतो धर्ममाजो ज्ञेयाः ॥ ४३ ॥

॥ इति देवाना विरतिधर्मं विना सर्वे धर्माः ॥ ४३ ॥

प्रत्यसि आयरिअवयञ्ज्ञापहिं विज्जमाणेहिं कळसरिरेण णो बहुए सुए अधीए १, अहो ण मते इहलोकपडिबद्धेण परलो-
 गपरमुहेण विसयतिसिण्णं णो दीहे सामन्नपरिआए अणुपालिए २ अहो ण मए इट्टिरससायगरुएण भोगमिसगिद्धेण
 णो विमुद्धे चरिचे फासिए ३” इति । पुनर्देवानां धर्मित्वप्रतिपादक औपपातिकसूत्रे (४३ पत्रे), तथाहि-

“धम्मञ्ज्ञाणे चतविहे चत्थप्पोआरे पन्नत्ते, तं जहा आणाविजए १ अवायविजए २ विवागविजए ३ सठाणविजए ४,
 धम्मस्स ण ज्ञाणस्स चत्तारि लक्खणा पन्नत्ता, त जहा-आणारुई १ निसग्गरुई २ उवदेसरुई ३ सुत्तरुई ४, धम्मस्स ण
 ज्ञाणस्स चत्तारि आलवणा पन्नत्ता, त जहा-वायणा १ पुच्छणा २ परिजट्टणा ३ धम्मकहा ४, धम्मस्स ण ज्ञाणस्स
 चत्तारि अणुप्पेहाओ पन्नत्ताओ तज्जहा-अणिब्बाणुप्पेहा २ असरणाणुप्पेहा ३ ससाराणुप्पेहा ४”, इत्यत्र
 आलापकघट्टये ये आज्ञारुण्युपदेशरुचिप्रमुत्वा धर्मभ्यानप्रकारा धर्मलक्षणानि धर्मानुपेक्ष्याथेति, तत्सर्वं देवेषु वेविद्यते
 ततो धर्मभाजस्ते इह च आर्तरीद्रे परिहार्यतया साधुविशेषणे धर्मशुक्ले तु आसेव्यतया इति “चत्थप्पोआरे”स्ति चतुर्थु
 मेदल्लणालम्बनानुपेक्षालक्षणेषु पदार्थेषु प्रत्यवतारः-समवतारो वक्ष्यमाणस्वरूपो यस्य तच्चतुःप्रत्यवतारमिति, ‘आणा-
 विजए’स्ति आज्ञा-भिनप्रवचन तस्या विषयो-निर्णयो यत्र तदाज्ञाविषय, प्राकृतत्वात् आणाविजय आज्ञागुणानुचिन्तन
 इत्यर्थ, एव शेषपदानि अपि, नवर अपायाः-रागद्वेषादिजन्या अनर्था, विपाक-कर्मफल, सस्थानानि-लोकद्वीपसमु-
 द्राद्याकृतय । पुनरेतादृशेषु धर्मिषु देवेषु सत्सु ये देवा अधर्मिण इति पूच्छुर्वन्ति ते स्वकीय बोधिनीज दुर्लभ कुर्वन्तीति
 ज्ञेय, यदुक्तं श्रीस्थानाङ्गसूत्रे द्वितीयोद्देशके (३२१ पत्रे), तथाहि-

“पंचहिं ठाणेहिं जीवा दुह्मबोधि-अचाए कम्म पकरेति, त जहा-अरहताण अवण वयमाणे १ अरहतपञ्चत्तस्स धम्मस्स अवण वयमाणे २ आयरिअरचञ्जायाण अवण वयमाणे ३ चात्तवञ्जस्स सघस्स अवण वयमाणे ४ विवक्कतव वमचेराण देवाण अवण वयमाणे ५” । पुनरपि ताहशानां धर्मवता देवाना श्लाघा कुर्वन्तस्तु निज बोधिबीज सुलभ कुर्वन्ति यदुक्त तत्रैव, तथाहि-“पंचहिं ठाणेहिं जीवा सुलभबोधिचत्ताए कम्म पकरेति, त जहा-अरिहताणं वण वयमाणे १ अरिहतपञ्चत्तस्स धम्मस्स वण वयमाणे २ आयरिअ-रचञ्जायाण-वण वयमाणे ३ चात्तवणस्स सघस्स वण वयमाणे ४ विवक्कतवमचेराण देवाण वण वयमाणे ५” इति । पुनः श्रीजीवाभिगमसूत्रे नन्दीश्वरद्वीपवक्यताया चतु-रञ्जनपर्वताधिकारे (३५७ पत्रे) प्रोक्तमस्ति भवनपत्यादयो देवाश्चातुर्मासिकसावत्सरिकदिनेषु अष्टाहिका प्रमुवितमनस्का सन्तोऽप्यौ विवसान् यावत्कुर्वन्ति, अहो तेषां दृढो धर्मरागो वीतरागोपरि, तस्मात् कथं न ते धर्मवन्तः ? , तत्पाठो यथा-

“तत्प णं बहवे भवणवइवाणमतरजोइसियवेमाणिया देवा चात्तमासियापडिवएसु वा अण्णेसु बहसु जिणजम्म[ण]-निक्खमण-नाणुप्पत्ति-परिनिवाणमाइएसु य देवकज्जेसु य देवसमुदएसु य देवसमिईसु य देवसमवाएसु य देवपओअणेसु य एगतओ सहिता समुवागता समाणा पमुइअपक्कीलिया अट्टाहितारूवाओ महामहिमाओ करेमाणा णालेमाणा सुहसुहेण विहरति” इत्यादि । अतो विरतिरूपधर्ममन्तरेण सम्यक्त्वधारका देवा स्वभावतोऽपि धर्मव-न्तोऽपि जिनप्रतिमापूजाया विशेषतो धर्ममाजो ज्ञेयाः ॥ ४३ ॥

॥ इति देवाना विरतिधर्म विना सर्वे धर्माः ॥ ४३ ॥

कस्यसि आयरिववञ्जापिठि विज्जमाणेहिं कल्लसरीरेण णो बहुए सुए अहीए १, अहो ण मते इहलोकपडिषड्ढेण परलो-
 गपरसुदुहेण विसयतिसिण्ण णो वीहे सामन्नपरिआए अणुपालिए २ अहो णं मए इद्धिरससायगरुण्ण भोगामिसगिञ्जेण
 णो विसुद्धे चरिस्से फासिए ३” इति । पुनर्देवानां धर्मित्वप्रतिपादक औपपातिकसूत्रे (४३ पत्रे), तथाहि—

“धम्मञ्जाणे षठ्ठविहे षट्ठप्पडोआरे पन्नस्से, त जहा आणाविजए १ अवायविजए २ धिवागविजए ३ सठाणविजए ४,
 धम्मस्स ण ज्ञाणस्स चत्तारि लक्खणा पन्नत्ता, त जहा—आणारुई १ निसगरुई २ उववेसरुई ३ सुत्तरुई ४, धम्मस्स ण
 ज्ञाणस्स षत्तारि आलवणा पन्नत्ता, तं जहा—वायणा १ पुच्छणा २ परिजट्टणा ३ धम्मकहा ४, धम्मस्स ण ज्ञाणस्स
 चत्तारि अणुप्येहाओ पन्नत्ताओ तज्जहा—अणिच्चाणुप्येहा १ असरणाणुप्येहा २ एगत्ताणुप्येहा ३ ससाराणुप्येहा ४”, इत्यत्र
 आलापकचतुष्टये ये आञ्जारुच्युपवेशरुधिप्रमुखा धर्मध्यानप्रकारा धर्मलक्षणानि धर्मानुप्रेक्ष्याञ्चेति, तत्सर्वं देवेषु धेविद्यते
 ततो धर्मभाजस्से इह च आर्तरीत्रे परिहार्यतया साधुविशेषणे धर्मशुद्धे तु आसेव्यतया इति “चत्ठप्पडोआरे”ति चतुर्षु
 भेदलक्षणालम्बनानुप्रेक्षालक्षणेषु पदार्थेषु प्रत्यवतारः—समवतारो षड्यमाणस्वरूपो यस्य तच्चतुष्प्रत्यवतारमिति, ‘आणा-
 विजए’ति आज्ञा—अग्निप्रवचन तस्या विषयो—निर्णयो यत्र तदाज्ञाविचय, प्राकृतत्वात् आणाविजय आज्ञागुणानुचिन्तन
 इत्यर्थः, एष शेषपदानि अपि, नवर अपायाः—रागद्वेषाद्विचन्या अनर्था, विपाकाः—कर्मफल, संस्थानानि—लोकद्वीपसमु-
 द्राद्याकृतयः । पुनरेतादृशेषु धर्मेषु देवेषु सत्सु ये देवा अधर्मिण इति पूरुर्बन्ति ते स्वकीय धोधिबीज दुर्लभ कुर्वन्तीति
 ज्ञेय, यदुक्त श्रीस्थानाङ्गसूत्रे पञ्चमस्थाने द्वितीयोद्देशके (३२१ पत्रे), तथाहि—

‘धारस्ते’ति द्वादशवार्षिकस्य तथा कालपर्यायेण अरुणोपपातादीनि पञ्चाध्ययनानि, तद्यथा अरुणोववाप १ वरुणो-
 ववाप २ गरुलोववाप ३ बेलघरोषवाप ४ वेसमणोषवाप ५, । त्रयोदशवार्षिकस्य तथोत्थानश्रुतादीनि चत्वारि, तद्यथा—
 चट्टाणसुभ १ समुद्राणसुभ २ देवैर्दोषववाभो ३ नागपरिआवणिआभो त्ति ४ गायार्थ ॥ ८५ ॥ ‘चड’ चतुर्दशवर्षस्य
 तथा पर्यायेण आशीषिषभावनां जिना भुवते, नारतः, पचदशवर्षस्य तु पर्यायेणैव दृष्टिविषभावना तथैव भुवते इति
 गायार्थः ॥ ८६ ॥ ‘सोलसेति’ षोडशवर्षादिषु च पर्यायेषु एकोत्तरवर्धितेषु ‘यथासख्य’ यथाक्रम चारणभावना १ महा-
 स्वप्नभावना २ तेजोनिर्गर्ग ३ इत्येतानि त्रीणि भवन्तीति गायार्थ ॥ ८७ ॥ ‘एणू’ एकोनविंशतिकस्य तु पर्यायेण दृष्टि-
 वादो द्वादशमग, अत एव शेषलाभो ज्ञेय इति, संपूर्ण विंशतिवर्षपर्यायेणाऽनुपातौ योग्यः सर्वस्य सूत्रस्य विन्दुसा-
 रादेरिति गायार्थः ॥ ८८ ॥ सवहाणं पुण आय-बिलाइ जं जस्स वन्निअ सुत्ते । त तेणेव सदेअ, इहरा आणाइआ दोसा
 ॥ ५८९ ॥ एवं दशाश्रुतस्कन्धेऽपि, तथाहि—

“तिवासपरिआयस्स निगयस्स कप्पइ आयारकप्प नामस्सयण, चरवासपरिआयस्स कप्पइ सूअगह नामज्झयण,
 दसकप्पववहारा सवच्छरपणगदिविस्सअस्से वा कप्पति, ठाण समवायगे अ अडवासपरिआयस्स, दसवासपरिआयस्स
 विवाहो कप्पइ, एव आष सपुभवीसवरिसपरिआभो सवसुत्तस्स अणुवाई हवइ” इति । तथा श्रावकाणा तु श्रीसूत्रकृ-
 ताङ्गनवमाध्ययने (१८५ पत्रे) श्रुतज्ञानलाभाभाव प्रोक्तोऽस्ति, तर्हि कुत सिद्धान्तमणन ?, तत् पाठो यथा—

“गिहे दीवमपासंता, पुरिसावणिआ नरा । ते वीरा वधणुम्मुक्का, नावकखति जीविअ ॥ ३४ ॥” ब्याख्या—‘गृहे’

“कालक्रमेण पच, सवच्चरमाङ्गणा च ज अंभि । च तस्मि चेष घीरो, वाएजा सो अ कालोऽय ॥ ५८१ ॥ तिवरि-
 सपरिआगतस च, आयारपकल्पनामज्जयण । चववरिसत्स च सम्म, सूअगढ नाम अगति ॥ ५८२ ॥ अत्राऽऽधा-
 रप्ररुन्पो निशीयाभिधानमध्ययन-“दसकप्यवहारा, संवच्चरणगदिविस्वअस्सेव ठाण समवाओत्ति अ अगेए अट्ट-
 यासत्स ॥ ५८३ ॥ दसवासत्स विआहो, एकारसवासयत्स य इमे च । खुद्धिअधिमाणमाई, अज्जायणा पंच नायवा
 ॥ ५८४ ॥ धारसवासत्स तद्वा, अरुणुववायाइ पच अज्जयणा । तेरसवासत्स तद्वा, चट्टाणसुआइआ चढरो ॥ ५८५ ॥
 चोइसवासत्स तद्वा, आसीविसमावण खिणा विति । पत्तरसवासगत्स य, विट्ठीविसमावण तद्वा य ॥ ५८६ ॥ सोल
 सयासाईसु अ, इकुत्तरवट्टिएसु अहसंख । चारणभाषण महसुवि-णमावणा तेअगनिसग्गा ॥ ५८७ ॥ एगुणवीस-
 गत्स च विट्ठीवाओ बुवालसममग । संपुण्णवीसवरिसो, अणुवाई सव्वसुत्तस्स ॥ ५८८ ॥” पचवस्तुकवृत्तौ (९५ पत्रे)
 श्रीहरिमद्रसूरिभिः एता एव गाथा व्याख्याताः सन्ति । तथाहि-‘ति०’ त्रिवर्षपर्यायस्यैव नारतः आधारप्रकल्पनाम निशी-
 याऽभिधानमध्ययनं वाच्यते इति क्रिया योजनीया, षतुर्वर्षस्य तु सम्यगस्वलितस्य ‘सूत्रकृत’-नामाग द्वितीयमिति
 गार्थार्थः ॥ ८२ ॥ ‘दत्तेति’ दशामृतकल्पव्यवहाराः श्रयोऽपि पचसंघत्तरदीक्षितस्यैव, स्थान समवाय इति च अगे एते द्वे
 अपि अष्टवर्षस्येति गार्थार्थः ॥ ८३ ॥ ‘दशे’ दशवर्षस्य व्याख्येति व्याख्या-अज्ञप्तिर्मगवती, एकादशवार्षिकस्य चाऽमूनि
 इति इदयस्यो निर्देशः, दुल्लिकाधिमानादीनि अव्ययनानि फालयोग्यतामगीकृत्य पच ज्ञातव्यानि, तद्यथा खुद्धिआविमाण
 पविमत्ती १ महळिया-विमाणपविमत्ती २ अगच्चूलिया ३ धगच्चूलिया ४ विवाहचूलिय चि ५ इति गार्थार्थः ॥ ८४ ॥

‘धारस्से’ति द्वादशवार्षिकस्य तथा कालपर्यायेण अरुणोपपातादीनि पचाह्यनानि, तद्यथा अरुणोववाप १ वरुणो-
ववाप २ गरुलोववाप ३ धेलधरोववाप ४ वेसमणोववाप ५, । त्रयोदशवार्षिकस्य तथोत्थानश्रुतादीनि चत्वारि, तद्यथा—
सद्धानसुभं १ समुद्धानसुभ २ देवैदोधववाओ ३ नागपरिआवणिआओ च्ति ४ गार्थः ॥ ८५ ॥ ‘चरु’ चतुर्दशवर्षस्य
तथा पर्यायेण आशीविषभावनां चिना ह्रुवते, नारतः, पचदशवर्षस्य तु पर्यायेणैव दृष्टिविषभावना तथैव ह्रुवते इति
गाथार्थः ॥ ८६ ॥ ‘सोलसेति’ पौरुषशवर्षादिषु च पर्यायेषु एकोत्तरवर्धितेषु ‘यथासल्य’ यथाक्रम चारणभावना १ महा-
स्वप्नभावना २ तेजोनिर्गर्ग ३ इत्येतानि त्रीणि भवन्तीति गार्थः ॥ ८७ ॥ ‘एगू’ एकोनविंशतिकस्य तु पर्यायेण दृष्टि-
वादो द्वादशमग, अत एव शेषलाभो ज्ञेयः इति, सपूर्णं विंशतिवर्षपर्यायेणाऽनुपातौ योग्य सर्वस्य सूत्रस्य विन्दुसा-
रादेरिति गार्थार्थः ॥ ८८ ॥ चघहाणं पुण आय-बिलाइ जं जस्स वग्निअ सुत्ते । त तेणेव सदेअ, इहरा आणाइआ दोसा
॥ ५८९ ॥ एव दशाश्रुतस्कन्धेऽपि, तथाहि—

“तिवासपरिआयस्स निगयस्स कप्पइ आयारकप्प नामज्जयण, चत्वासपरिआयस्स कप्पइ सूअगड नामज्जयण,
दसकप्पववहारा सबच्छरपणगदिव्विअस्से वा कप्पति, ठाणं समवायगे अ अहवासपरिआयस्स, दसवासपरिआयस्स
विवाहो कप्पइ, एव जाव संपुअवीसवरिसपरिआओ सधसुत्तस्स अणुवाई हवइ” इति । तथा श्रावकाणा तु श्रीसूत्रकृ-
ताङ्गनवमाह्यने (१८५ पत्रे) श्रुतज्ञानलाभाभाव प्रोक्तोऽस्ति, तर्हि कुतः सिद्धान्तमणन ?, तत् पाठो यथा—

“गिहे दीवमपासंता, पुरिसावणिआ नरा । ते वीरा बंधणुम्मुक्का, नावकखति जीविअ ॥ ३४ ॥” व्याख्या—‘गृहे’

इत्ताण अत्यिताण वायावेइ तत्तय्यवेसि अप्पाणए वा गच्छे ठितया गिलाणइ ताण व गच्छे वायावेइ अह तेसिं आयरि-
याण मोत्तु अन्नो नत्थि वायणसमस्यो ते अ अघाहजोगवाही ताहे भणइ, फ़ालं सोहेअह जत्थिआणि दिवसाणि दिणाणि
फ़ालो सोहिअो तत्थिआणि दिवसाणि उद्वेसणकालो एगदिवसेण उद्विस्सिस्सामो जत्थिआणि दिवसाणि पमाओ फ़ालग-
हणे फ़ओ, तत्थिआणि दिवसाणि उद्वेसणकाला नो उद्विस्सिज्जंति, जे पुण अणागाढइ ता तेसिं निक्खिअप्पइ” तथा समा-
याइस्सेउपि उपासकदशास्त्ररूपरूपणाधिकारे साक्षादेव श्रावकाणा उपधानानि उक्तानि, तथाहि—“उवासगण च
सीलप्रयेरमणपद्मस्त्राणपोसहोषवासपडिवज्जणयाओ सुअपरिगहो तवोषणाइ पडिमाओ” इति । अत्र वृत्त्येकदेशो
यथा-श्रुत-परिग्रहः, तप-उपधानानि प्रतीतानि उपलक्षणावु व्यवहारवृत्तौ अपि यथाश्रुतग्रहण उपधान कार्यमिति ॥

॥ इति योगोपधानवहनावधिकारः ॥ ४५ ॥

ननु-दण्डकः कुत्राप्यस्ति !, किं वा एवमेव गृह्यते ? उच्यते-श्रीप्रश्नव्याकरणसूत्रे (१२२ पत्रे) एतस्य प्रकट प्रतिपा-
दनाइ युक्तमेव साधुना तद् ग्रहण, तथाहि-“न य अचिअसभत्तपाण अचियत्तपीठफलगसेजासथारगवत्यपत्तकवल-
दडगरयहरणनिसेअचोलपट्टगुहपोत्थियपायपुच्छणाइ भायणभंडोवहिसवगरण ॥” व्याख्या-(१२६ पत्रे) ‘न च’ नैव
च ‘अचिअत्तस्स’चि अप्रीतिकारिणो गृह प्रविशति, न च नैव च ‘अचियत्तस्स’चि अप्रीतिकारिणः सत्क गृह्णाति भक्त-
पान, न च ‘अचियत्तस्स’चि अप्रीतिकर्तुः सेवते-भजते, पीठफलकशव्यासस्तारकवखपात्रकम्वलदण्डकरजोहरणनि-
पद्याचोलपट्टकमुखपोतिकापादप्रोच्छनादिभाजनमाणहोपध्युपकरण” इति श्रीप्रश्नव्याकरणे तृतीयसवरद्वारे । पुन

श्रीप्रश्रव्याकरणप्रथमसवरद्वारे (१०१ पत्रे) साधो रजोहरणादिवत् दण्डकस्याऽपि सयमोपकर-
 णत्वेन प्रोक्तत्वात्, तथाहि “पञ्चम आयाणनिक्षेवण समिर्इ, पीढ १ फलग २ सिजा ३ संधारग ४ वत्य ५ पत्त ६
 कवल ७ दहग ८ रयहरण ९ चोलपट्टग १० मुहपोत्तिग ११ पायपुछणादी १२ दुवालसविह एयपि सजमस्स उववूह-
 णहुयाए वातातवदंसमसगसीअपरिरक्खणट्टाए उवगरण रागदोसरहिअ परिहरित्ठ”, व्याख्या—(११२ पत्रे)—“पञ्चम”ति
 पंचम माधनाथस्तु आदाननिक्षेपसमितिलक्षण, एतदेवाह—पीठादि द्वादशविध उपकरण प्रसिद्ध, ‘एयपी’ति एतदपि
 अनन्तरोदित उपकरण, अपिशब्दान्दन्त्यदपि संयमस्य उपबृहणार्थतया—सयमपोपणाय तथा वाताऽऽतपदशमशकशीत-
 परिरक्षणार्थतया, उपकरण—उपकारक उपधिं रागद्वेषरहित क्रियाविशेषणमिद ‘परिहरिअथ’ति परिभोक्तव्य, न विभू-
 पादिनिमित्तमिति भावना । एव श्रीदशवैकालिकसूत्रेऽपि (१५५ पत्रे) “से भिक्खू वा भिक्खुणी वा सजयविरयपट्टि-
 हयपञ्चक्खायपावकम्मे दिआ वा राओ वा एगओ वा परिसागओ वा सुत्ते वा जागरमाणे वा से कीढं वा पयग वा
 कुयु वा पिपीलिय वा हत्थसि वा वाहुसि वा ऊरुसि वा उदरसि वा सीससि वा वत्थसि वा पढिग्गहसि वा
 कवलसि वा पायपुछणसि वा रयहरणसि वा गोच्छगसि वा उदहगसि वा दहगसि वा पीढगसि वा फलगसि वा सेज्जसि वा
 संधारगसि वा अन्नयरसि वा तहप्पगारे उवगरणयाए तओ सजयामेव पढिलेहिअ पढिलेहिअ पमज्जिअ पमज्जिअ एगत-
 मषणेज्जा नो ण संघायमावज्जेज्जा ॥ ७ ॥ एव श्रीभगवतीसूत्रेऽपि दण्डग्रहण साधूनामुपदिष्ट । इत्थमेव श्रीओघ-
 निर्युक्तिसूत्रवृत्तावपि, (८७ पत्रे) “मत्तट्ठिअ आवस्सग, सोहेउ तो अइति अवरण्हे । अग्गमुट्टाणं दहा—इआण गहणेक्क

इत्थाण अत्थिताण धायावेइ तरथस्थवेत्ति अप्पाणए वा गच्छे ठितया गिलाणइ ताण ष गच्छे वायावेइ अह तेसिं आयरि-
याणं मोत्तु अत्तो नत्थि वायणसमत्तो ते अ अघाढजोगवाही ताहे भणइ, कालं सोहेज्जह जत्तिआणि दिवसाणि दिवसाणि दिणाणि
कालो सोहिओ तत्तिआणि दिवसाणि च्छेसणकालो एगदिवसेण च्छेसिस्सामो जत्तिआणि दिवसाणि पमाओ कालग-
हणे कओ, तत्तिआणि दिवसाणि च्छेसणकाला नो च्छेसिज्जति, जे पुण अणागाढइ ता तेसिं निक्खिप्पइ” तथा समवा-
याइसूत्रेऽपि सपासकदशाङ्गस्वरूपप्ररूपणाधिकारे साक्षादेव श्रावकाणां उपधानानि उक्तानि, तथाहि—“उवासगाण च
सीलयवेरमणपच्चक्खाणपोसहोचवासपडिक्खणयाओ सुअपरिगहो तवोवहाणाइ पडिमाओ” इति । अत्र वृत्त्येकदेशो
यथा-श्रुतं-परिमह, तप-उपधानानि प्रतीतानि उपलक्षणाद् व्यवहारवृत्तौ अपि यथाश्रुतग्रहण उपधान कार्यमिति ॥

॥ इति योगोपधानबहनाधिकारः ॥ ४५ ॥

ननु-दण्डकः कुत्राप्यस्ति ?, किं वा एवमेव गृह्यते ? उच्यते-श्रीप्रश्नव्याकरणसूत्रे (१२२ पत्रे) एतस्य प्रकट प्रतिपा-
दनाद् युक्तमेव साधुना तद् ग्रहण, तथाहि-“न च अचिअत्तमत्तपाण अचियत्तपीढफलगसेजासथारगवत्थपत्तकवल-
दढगरयहरणनिसेज्जचोलपट्टगमुहपोत्थियपायपुच्छणाइ भायणमहोवहिसवरणं ॥” व्याख्या- (१२६ पत्रे) ‘न च’ नैव
च ‘अचिअत्तस्स’चि अप्रीतिकारिणो गृह प्रविशति, न च-नैव च ‘अचियत्तस्स’चि अप्रीतिकारिणः सत्क गृह्णाति भक्क-
पान, न च ‘अचियत्तस्स’चि अप्रीतिकर्तुः सेधते-भजते, पीठफलकशय्यासस्सारकवत्तपात्रकम्बलदण्डकरजोहरणनि-
पद्याचोलपट्टकमुलपोतिकापादप्रोञ्चनानिमाजनमाणहोपन्युपकरण” इति श्रीप्रश्नव्याकरणे तृतीयसवरद्वारे । पुन-

श्रीप्रश्नव्याकरणप्रथमसवरद्वारे (१०१ पत्रे) साधो रजोहरणादिवत् दण्डकस्याऽपि सयमोपकर
 णत्वेन प्रोक्तत्वात्, तथाहि “पञ्चम आयाणनिक्खेवण समिई, पीढ १ फलग २ सिञ्जा ३ संथारग ४ वत्थ ५ पत्त ६
 कवल ७ दहग ८ रयहरण ९ षोलपट्टग १० मुहपोत्तिग ११ पायपुछणादी १२ दुवालसविह प्यपि सज्जमस्स सवयूह-
 णट्टयाए वातातवदंसमसगसीअपरिरक्खणट्टाप सवगरण रागदोसरहिअ परिहरितव”, व्याख्या—(११२ पत्रे)—“पंचम”ति
 पञ्चम भावनावस्तु आदाननिक्षेपसमितिलक्षण, एतदेवाह—पीठादि द्वादशविध उपकरण प्रसिद्ध, ‘प्यपी’ति एतदपि
 अनन्तरोचित उपकरण, अपिशब्दादन्यदपि सयमस्य उपबृहणार्थतया—सयमोपणाय तथा वाताऽऽतपदशमशकशीत-
 परिरक्षणार्थतया, उपकरण—उपकारक उपधिं रागद्वेषरहित क्रियाविशेषणमिद ‘परिहरिवध’ति परिमोकव्य, न विभू-
 पादिनिमित्तमिति भावना । एव श्रीदशवैकालिकसूत्रेऽपि (१५५ पत्रे) “से भिक्खु वा भिक्खुणी वा सजयविरयपडि-
 हयपञ्चक्खायपावकम्मे दिआ वा राजो वा एगओ वा परिसागओ वा सुत्ते वा जागरमाणे वा से कीड वा पयग वा
 कुशु वा पिपीलिय वा हत्थसि वा पायसि वा बाहुसि वा करुसि वा उदरसि वा सीससि वा यत्थसि वा पडिगहसि वा
 कवलसि वा पायपुछणसि वा रयहरणसि वा गोच्छगसि वा उदगसि वा दहगसि वा पीढगसि वा फलगसि वा सेज्जसि वा
 संथारगसि वा अन्नयरसि वा तहप्पगारे सवगरणयाए तओ सज्जयामेव पडिलेहिअ पडिलेहिअ पमज्जिअ पमज्जिअ एगत-
 मवणेज्जा नो ण सघायमावज्जेज्जा ॥ ७ ॥ एव श्रीभगवतीसूत्रेऽपि दण्डग्रहण साधूनामुपदिष्टं । इत्थमेव श्रीओघ-
 निर्युक्तिसूत्रवृत्तावपि, (८७ पत्रे) “सत्तट्ठिअ आधस्सग, सोहेउ तो अइति अवरण्हे । अम्मुट्टाणं दंडा—इआण गहणेक

इत्ताण अत्यिताणं वायावेइ तत्यत्यवेसि अप्पाणए वा गच्छे ठितया गिलाणइ ताण व गच्छे वायावेइ अह तेसिं आयरि-
याण मोचुं अन्नो नत्थि यायणसमस्यो ते अ अघाहजोगवाही ताहे भणइ, काल सोहेज्जह जत्थिआणि विवसाणि दिवसाणि
कालो सोहिओ तत्थिआणि विवसाणि च्छेसणकालो एगदिवसेण च्छेसिस्सामो अत्थिआणि दिवसाणि पमाओ कालग-
हणे कओ, तत्थिआणि विवसाणि च्छेसणकालो नो च्छेसिज्जति, जे पुण अणागाढइ ता तेसिं निक्खिप्पइ” तथा समा-
याइस्सुत्तेऽपि सपासकदशाइस्वरूपरूपणाधिकारे साक्षादेव श्रावकाणां उपधानानि उक्तानि, तथाहि—“उवासगाण च
सीलयवेरमणपञ्चकखाणोसदोषवासपठिवज्जणयाओ सुअपरिगहो तवोवहाणाइ पठिमाओ” इति । अत्र वृत्त्येकदेशो
यथा-श्रुतं-परिग्रहः, तप-उपधानानि प्रतीतानि उपलक्षणाद् व्यवहारवृत्तौ अपि यथाश्रुतग्रहण उपधान कार्यमिति ॥

॥ इति योगोपधानवहनाधिकारः ॥ ४५ ॥

ननु-दण्डकः कुत्राप्यस्ति !, किं वा एवमेव गृह्यते ? उच्यते-श्रीमश्रम्याकरणसूत्रे (१२२ पत्रे) एतस्य प्रकट प्रतिपा-
दनाद् युक्तमेव साधुना तद् ग्रहण, तथाहि-“न य अचिअत्तमसपाण अचियत्तपीढफलगसेज्जासथारगवत्थपत्तकवल-
दढगरयहरणनिसेज्जचोलपट्टगमुहपोत्थियपायपुछणाइ भायणभंडोवहिसवगरण ॥” ब्याख्या-(१२६ पत्रे) ‘न च’ नैव
च ‘अचिअत्तस्स’त्थि अप्रीतिकारिणो गृह प्रविशति, न च-नैव च ‘अचियत्तस्स’त्थि अप्रीतिकारिण सत्क गृह्यति भक्त-
पान, न च ‘अचियत्तस्स’त्थि अप्रीतिकर्तुः सेवते-भजते, पीठफलकशय्यासस्तारकवखपात्रकम्बलदण्डकरजोहरणनि-
पथाचोलपट्टकुलपोतिकापादप्रोच्छनादिभाजनमाणहोपभ्युपकरण” इति श्रीमश्रम्याकरणे तृतीयसवरद्वारे । पुनः

श्रीप्रश्रव्याकरणप्रथमसंघरद्वारे (१०१ पत्रे) साधो रजोहरणादिवत् दण्डकस्याऽपि सयमोपकर-
 णत्वेन प्रोक्तत्वात्, तथाहि “पचम आयाणनिष्केवण समिई, पीठ १ फलग २ सिजा ३ सघाराग ४ वत्थ ५ पत्त ६
 कवल ७ दडग ८ रयहरण ९ चोलपट्टग १० मुहपोत्तिग ११ पायपुछणादी १२ तुवालसविह प्यपि सजमस्स उववृह-
 णट्टयाए वातातवदत्तमसगसीअपरिरक्खणट्टाप उवगरण रागवोसरहिअ परिहरितव”, व्याख्या—(११२ पत्रे)—‘पंचम’ति
 पचम भावनावस्तु आदाननिक्षेपसमितिलक्षण, एतद्देवाह—पीठादि द्वादशविध उपकरण प्रसिद्ध, ‘प्यपी’ति एतदपि
 अनन्तरोचित उपकरण, अपिशब्दादन्यदपि सयमस्य उपबृहणार्थतया—सयमपोपणाय तथा वाताऽऽत्तपदशमशकशीत-
 परिरक्षणार्थतया, उपकरण—उपकारक उपधिं रागद्वेपरहित क्रियाविशेषणमिद ‘परिहरिअव’ति परिभोक्तव्य, न विभू-
 यादिनिमित्तमिति भावना । एव श्रीदशवैकालिकसूत्रेऽपि (१५५ पत्रे) “से भिक्खू वा भिक्खुणी वा सजयविरयपडि-
 ह्यपच्चक्खायपायकस्से दिआ वा राओ वा एगओ वा परिसागओ वा सुत्ते वा जागरमाणे वा से कीडं वा पयग वा
 कुथु वा पिपीलिय वा हत्थसि वा वाहुसि वा ऊरुसि वा उवरसि वा सीससि वा वत्थसि वा पडिगहसि वा
 कवलसि वा पायपुछणसि वा रयहरणसि वा गोच्छगसि वा उदगसि वा दडगसि वा फलगसि वा सेअसि वा
 संघारगसि वा अन्नयरसि वा तहप्पगारे उवगरणयाए तओ संजयमेव पडिलेहिअ पडिलेहिअ पमज्जिअ पमज्जिअ एगत-
 मवणेज्जा नो ण संघायमावजेज्जा ॥ ७ ॥ एव श्रीभगवतीसूत्रेऽपि दण्डग्रहण साधूनामुपदिष्ट । इत्थमेव श्रीओय-
 निर्युक्सुत्रवृत्तावपि, (८७ पत्रे) “मत्तट्ठिअ आवस्सग, सोहेउ तो अइति अवरण्हे । अब्भुट्ठाणं दडा-इआण गहणेक

वयणेणं ॥ २११ ॥ न्याख्या-इदानीं ते साधर्मिकसमीपे प्रविशन्तः, 'भक्तद्विअ चि' मुक्त्वा तथा 'आवस्सग सोहेउ'ति आवश्यक च-क्याधिकोच्चारदि 'शोधयित्वा' कृत्वेल्यर्थः, अतो अपराहसमये आगच्छन्ति, येन वास्तव्याना मिष्ठा-दनाद्याकुल्य न भवति, वास्तव्या अपि कुर्वन्ति, किं इत्यत आह 'अग्मुद्वाण'ति तेषा प्रविशता अम्युत्यानादि कुर्वन्ति, 'दढादितान-गहण'ति दण्डकादीना प्रहण कुर्वन्ति, कथं ? 'एगवयणेण'ति एकेनैव वचनेन उक्ताः सन्तः पात्रकादीन् समर्पयन्ति, वास्तव्येनोक्ते मुखस्येति ततश्च मुञ्चन्ति, अथ न मुञ्चति एकवचनेन ततो न गृह्यन्ते, मा भूत् प्रमादः इति । श्रीआवश्यकचूडुत्तौ हारिमन्त्रामपि (५१२ पत्रे) यथा-

"जे तुग्ग माइज्जा ते आगया विआलोचि न पविट्ठा, तेण कह्मिअ तुट्ठो, इमेसिंपि रत्तिं सुमेण अज्जवसाणेण चण्हयि केवलनाण समुप्पन्न । पभाए आयरिआ दिस्सर पलोएइ पत्ताहे मुहुत्तेण एहिंति, पोरिसिसुत्त मण्णे करेति अच्छति, उग्गाढाप अत्यपोरिसिंत्ति, अतिचिराधिते य ते देवकुलिअ गया, ते वीअराया न आढायति, दढओ अणेण ठविओ पठिक्कतो आलोइए मणति-कओ वदामि ? मणति-जओ मे पढिहायति, सो धितेइ-अहो पुट्ठसेहा निहज्जत्ति" इत्यादि । एवं श्रीआवश्यकचूर्णावपि, तथाहि-उग्गाढाप अत्य पोरसिं त अतिचराधि ते देवल्लिअ गया ते वीयराराणा दायति दंढव ठविओ पठिक्कतो" इत्यादि । एवमेव श्रीदशाश्रुतस्कन्धचूर्णावपि भिक्षुप्रतिमाऽधिकारे, तथाहि-

एगस्स आयरियस्स सयासे एगो सेट्ठिसुओ पवइओ, सेहो पचण्ह सज्जयसयाण जो जो साह् एति तस्स दढग गहाय ठवेइ, एव तस्स उट्ठितिगस्स अच्छतस्स अओ एति अओ आति, तथाधि सो भयव ! अतुरिअ अचवलं उवरि दिट्ठा य

पमञ्जिप्ता ठवेइ, एवं षड्रुपणं वि कालेणं न परितप्पई” इति आवान-निक्षेपणासमितौ दृष्टान्तः । इत्थमेव व्यवहारचूर्णौ अष्ट-
 मोदेशकेऽपि यथा-दडगगाहा सुत्तपयाणि गहिआणि थेरो नाम जराए जिणो अट्टावणानिमित्तं छण्हा परितावणा पत्रा-
 णार्यं छसयं गिण्हति दडस्स कारण पुण वत्तति दंढावीण गहणकारण निसीहे कप्पे अ भणिअ, सो पुणकारण उवगरणं
 ठवेइ एसा पुच्चा वण्यते सो वीहो दंढजो धुगेरो अ सो त दुगोवग्घाइवारणा निमित्त परिघहति सेसाउ गाहा उ कठा”
 इत्यादि । पुनर्विस्तरार्थिना श्रीनिशीथश्रीअनुयोगद्वारश्रीप्रवचनसारोज्जारादयो ग्रन्था द्रष्टव्या । ननु साधूना चतुर्द-
 शोपकरणानि प्रतिपादितानि, तन्मध्ये दण्डकस्तु नाऽस्ति किमिति गृह्यते ? सत्य, यद्यपि तु उपधिश्चतुर्दशधा एव पर औप-
 ग्रहीकोपधिः बहुधाऽस्ति, तत्र दण्डकस्य प्रतिपादनात् । यदुक्तं श्रीपञ्चस्तुक्तस्वोपज्ञवृत्तौ (१२८ पत्रे) श्रीहरिभद्रसूरिभिः
 तथाहि-सक्त औधोपधिः औपग्रहिकमाह-“पीढग निसज्ज दडग, पमज्जणी घट्टए डगलमाई । पिप्पलग सूई नहरणि,
 सोदणगदुग जहण्णो उ ॥ ८३४ ॥” ब्याख्या-पीठक काष्ठछगणात्मक लोकसिद्धिमान, त्रेहवत्या वसतौ वर्षाकाले वा ध्रियते
 इति औपग्रहिक, सयतीना तु आगताभ्यागतसाधुनिमित्तमिति, निषद्या पादपुञ्ज प्रसिद्धप्रमाण, जिनकल्पिकादीना न
 भवति, निषीदनाभावात्, दण्डकोऽप्येवमेव, नवर निवारणाऽभावात् एपः, प्रमार्जनी वसतेर्दण्डकपुञ्जनाभिधाना एव,
 ‘घट्टकः’ पात्रमुखादिकरणाय लोहमयः, ‘सूची’ शीवनादिनिमित्त वेण्यादिमया, नखरदनी प्रतीता लोहमयेव, शोधनकद्वय
 कर्णशोधनकदन्तशोधनकाभिधान लोहमयादि, जघन्यस्तु अय जघन्य औपग्रहिक खलु उपधिरिति गायार्थ इति वृत्तौ ॥

॥ इति साधूना दण्डकग्रहणाधिकारः ॥ ४६ ॥

वयणेण ॥ २११ ॥ व्यास्या-इदानीं ते साधर्मिकसमीपे प्रविशन्तः, 'भक्तद्विम स्ति' भुक्त्वा तथा 'आवस्सग सोहेव'ति आवश्यकं च-कायिकोच्चारदि 'शोधयित्वा' कृत्वेत्यर्थः, अतो अपराहसमये आगच्छन्ति, येन वास्तव्याना भिक्षा-टनाद्याफुल्लव न भवति, वास्तव्या अपि कुर्वन्ति, किं इत्यत आह 'अभ्युद्गाण'ति तेषां प्रविशता अभ्युरथानादि कुर्वन्ति, 'दृढादिताण-गहण'ति दण्डकादीना ग्रहण कुर्वन्ति, कथं ? 'एगवयणेण'ति एकेनैव वचनेन उक्ताः सन्तः पात्रकादीन् समर्पयन्ति, वास्तव्येनोक्ते मुखस्वेति ततश्च मुञ्चन्ति, अथ न मुञ्चति एकवचनेन ततो न गृह्यन्ते, सा भूत् प्रमाद इति । श्रीआधश्यकदृढवृत्तौ हारिमब्यामपि (५१२ पत्रे) यथा-

"जे तुज्ज माइणिज्जा ते आगया विवालोत्ति न पविट्ठा, तेण कहिअ तुट्ठो, इमेसिपि रत्तिं सुमेण अज्जवसाणेण चवण्हपि केवलनाण समुण्णं । पमाए आयरिआ विसाठ पलोएइ एत्ताहे मुहुत्तेण एहिंति, पोरिसिसुत्त मण्णे करेति अचंति, उग्याढाप अयपोरिसिच्चि, अतिचिराविते य ते देवकुलिअ गया, ते वीअराया न आढायंति, दढओ अणेण ठविओ पठिक्खतो आलोइए भणति-कओ वदामि ? भणति-जओ मे पढिहायति, सो चितेइ-अहो दुट्ठसेहा निहज्जत्ति" इत्यादि । एवं श्रीआधश्यकचूर्णावपि, तथाहि-उग्याढाप अत्य पोरसिं त अतिचरावि ते देवल्लिअ गया ते वीयरागणा ढायति दढव ठविओ पठिक्खतो" इत्यादि । एषमेव श्रीदशाश्रुतस्कन्धचूर्णावपि भिक्षुप्रतिमाऽधिकारे, तथाहि-

एगस्स आयरियस्स सयासे एगो सेट्ठिसुओ पवइओ, सेहो पचण्ह सजयसयाण जो जो साह् एति तस्स दढग गहाय ठवेइ, एव तस्स चट्ठितिगस्स अण्णतस्स अण्णो एति अण्णो जाति, तहावि सो भयय ! अतुरिअ अचवल तवरिं दिट्ठा य

जिनप्रतिमावन्वनपूजादीना श्रावकाणा प्रत्याख्यान कार्यते तत् कस्मिन्० ? । २४ । धैत्राश्विनमासयोः अस्वाध्यायो गण्यते
 सूत्रपठनादौ तत् कस्मिन्० ? । २५ । निन्धनिषिद्धकुले साधुभिः आहारो गृह्यते तत् कस्मिन्० ? । २६ । श्रावका एकादश-
 प्रतिमां विना भिक्षा याचन्ते तत् कस्मिन्० ? । २७ । श्रावकाः प्रतिक्रमणादि कुर्वन्त प्रथममीर्यापथिकीं प्रतिक्रमन्ति तत्
 कस्मिन्० ? । २८ । श्रावकैः करेमि भन्ते ! इत्यादि दण्डकोच्चारण क्रियते तत् कस्मिन्० ? । २९ । ईर्यापथिकी तस्सोचरी-
 लोकस्योद्योतकरवन्दनकप्रभृतीना पाठः कथ्यते तत् कस्मिन्० ? । ३० । प्रत्याख्याने आकारा कथ्यन्ते तत् कस्मिन्० ?
 । ३१ । श्रावकैः वंदिषुसूत्रं प्रतिक्रमणे कथ्यते तत् कस्मिन्० ? । ३२ । प्रतिक्रमणादिक्रिया कुर्वन्निः श्रावकैः उपवेशनोत्था-
 नादिकायधेष्टा क्रियते तत् कस्मिन्० ? । ३३ । चञ्छिष्टाश्च गृह्यते तत् कस्मिन्० ? । ३४ । श्रावकैश्चोलपट्टको ध्रियते तत्
 कस्मिन्० ? । ३५ । शेषकाले पीठफलकपट्टिकादिपरिमोगः क्रियते तत् कस्मिन्० ? । ३६ । साधुश्रावकाना आलोचनादि प्राय-
 श्चित्त च प्रदीयते तत् कस्मिन्० ? । ३७ । पौषादिभ्रह्मणपारणविधिः साम्प्रत विधीयते तत् कस्मिन्० ? । ३८ । सामायिक-
 दण्डके दुविह्व विविहेणमित्येवाऽस्ति सिद्धान्ते, न तु मणेणमित्याधियुक्ति पर साम्प्रत क्रियते तत् कस्मिन्० ? । ३९ । काय-
 मुखवस्त्रिकादीना पञ्चविंशतिः २५ प्रतिलेखनाः क्रियते तत् कस्मिन्० ? । ४० । साधर्मिकाणा हस्ते गृहे वा खण्डपुटकाः
 प्रदीयन्ते ब्रह्मादीना वा लम्भनिका क्रियते तत् कस्मिन्० ? । ४१ । श्रीपर्युपणापर्वणि लोकसमक्ष छेदग्रन्थरूप श्रीकल्प-
 सूत्र वाच्यते तत् कस्मिन्० ? । ४२ । लौकिकटिप्पनकोपरि दीक्षादिमुहूर्तं गण्यते, द्वादशमासवृद्ध्या पर्युपणापर्व क्रियते तत्
 कस्मिन्० ? । ४३ । नव्योपाश्रयाः कार्यते तत् कस्मिन्० ? । ४४ । अन्यगच्छावू सवृत्राद्य यदाऽऽत्मीयः श्रावकः क्रियते तदा

ननु-ये एकत्रिंशद् द्वात्रिंशद्वा सिद्धान्तान् मानयन्ति, न पञ्चत्वारिंशत् ते स्वमानितसिद्धान्ताऽनुकान्यपि कर्त-
 व्यानि कुर्वन्ति न वा ! उच्यते-शतशः कुर्वन्ति, ततस्तेषां प्रत्यक्ष वचनोक्तौ विरोध, तत्रार्थे ते प्रष्टव्या इत्य-भोः ! श्रावका
 नमस्कारान् गुणयन्ति तत् कस्मिन् सिद्धान्ते प्रोक्तमस्ति ? । १ । श्रावकाणां साप्रत क्रियमाणप्रतिक्रमणादिविध्यनुक्रम
 क्रियते तत् कस्मिन् ? । २ । श्रावकैर्मुखवस्त्रिका गृह्यते तत् कस्मिन् ? । ३ साधुभिः पुस्तकादीनि रक्षन्ते तत् कस्मिन् ? ।
 ४ । ओष १ कल्प २ चोलपट्टक ३ मुखवस्त्रिका ४ मान क्रियते तत् कस्मिन् ? । ५ । पात्रकाणां लेपन क्रियते तत्
 कस्मिन् ? । ६ । अलसेलरोगानादिकूपिका रक्ष्यते तत् कस्मिन् ? । ७ । त्रिपणे दवरको दीयते तत् कस्मिन् ? । ८ ।
 श्लोत्रिकाया ग्रन्थिः प्रदीयते तत् कस्मिन् ? । ९ । गोचरीगमने वामबाहौ श्लोत्रिका स्थाप्यते तत् कस्मिन् ? । १० ।
 साध्यादिभिर्मुखवस्त्रिका पाशकदवरकाभ्यां कर्णयोर्धार्यते तत् कस्मिन् ? । ११ । श्रावका यदा वन्दन्ते तदा साधु-
 भिरुद्धारः क्रियते तत् कस्मिन् ? । १२ । पटीप्रावरणे वामस्कन्धे आत्रियते, दक्षिण चद्वादितो रक्ष्यते तत् कस्मिन् ? ।
 १३ । ओषे ऊर्णादिदशिका वध्यन्ते तत् कस्मिन् ? । १४ । त्रिपणे कण्ठको वध्यते तत् कस्मिन् ? । १५ । कटौ साधु-
 भिर्दवरको वध्यते तत् कस्मिन् ? । १६ । मषीमाज्जन रक्ष्यते तत् कस्मिन् ? । १७ । गोचरी कुर्वता [पर्यटता] साधूना
 पथाद् गृहस्था भ्रमन्ति तत् कस्मिन् ? । १८ । आर्याः साधून् आपृच्छ्य विहरणार्थं यान्ति तत् कस्मिन् ? । १९ ।
 आर्याणामुपकरणानि मानोपेतानि क्रियन्ते तत् कस्मिन् ? । २० । पानीयं प्रासुक कियत् काल तिष्ठति तत् कस्मिन् ? ।
 २१ । पक्वान्न कियत्कालमधिनष्ट सचिष्ठति तत् कस्मिन् ? । २२ । छिम्पकादिघौतवखद्यवन गृह्यते तत् कस्मिन् ? । २३ ।

षिनप्रतिमावन्दनपूजादीनां श्रावकाणां प्रत्याख्यान कार्यते तत् कस्मिन् ० । २४ । चैत्राश्विनमासयोः अस्वाध्यायो गणयते
 सूत्रपठनादौ तत् कस्मिन् ० । २५ । निन्द्यनिषिद्धकुले साधुभिः आहारो गृह्यते तत् कस्मिन् ० । २६ । श्रावका एकादश-
 प्रतिमां विना भिक्षा याचन्ते तत् कस्मिन् ० । २७ । श्रावकाः प्रतिक्रमणादि कुर्वन्तः प्रथममीर्यापथिकीं प्रतिक्रमन्ति तत्
 कस्मिन् ० । २८ । श्रावकैः करेसि मन्ते ! इत्यादि दण्डकोच्चारण क्रियते तत् कस्मिन् ० । २९ । ईर्यापथिकी तस्सोत्तरी-
 लोकस्योद्योतकरवन्दनकप्रमृतीनां पाठः कथ्यते तत् कस्मिन् ० । ३० । प्रत्याख्याने आकाराः कथ्यन्ते तत् कस्मिन् ० ।
 ३१ । श्रावकैः वदितुसूत्र प्रतिक्रमणे कथ्यते तत् कस्मिन् ० । ३२ । प्रतिक्रमणादिक्रिया कुर्वन्निः श्रावकैः उपवेशनोत्या-
 नादिकायश्चेष्टा क्रियते तत् कस्मिन् ० । ३३ । चञ्छिष्टाश्च गृह्यते तत् कस्मिन् ० । ३४ । श्रावकैश्चोलपट्टको ध्रियते तत्
 कस्मिन् ० । ३५ । शेषकाले पीठफलकपट्टिकादिपरिमोगः क्रियते तत् कस्मिन् ० । ३६ । साधुश्राद्धानां आलोचनादि प्राय-
 श्चित्तं च प्रदीयते तत् कस्मिन् ० । ३७ । पौषादिग्रहणपारणविधिं साम्प्रतं विधीयते तत् कस्मिन् ० । ३८ । सामायिक-
 दण्डके बुविह्व तिबिह्वणमित्येवाऽस्ति सिद्धान्ते, न तु मणेणमित्यादियुक्तिं परं साम्प्रतं क्रियते तत् कस्मिन् ० । ३९ । काय-
 मुखवस्त्रिकादीनां पञ्चविंशतिः २५ प्रतिलेखनाः क्रियते तत् कस्मिन् ० । ४० । साधर्मिकाणां हस्ते गृहे वा खण्डपुटकाः
 प्रदीयन्ते ब्रह्मादीनां वा लम्भनिका क्रियते तत् कस्मिन् ० । ४१ । श्रीपर्युपणापर्वणि लोकसमक्षे छेदग्रन्थरूपं श्रीकल्प-
 सूत्रं वाच्यते तत् कस्मिन् ० । ४२ । लौकिकटिप्पनकोपरि दीक्षादिमुहूर्तं गणयते, द्वादशमासवृक्षा पर्युपणापर्वं क्रियते तत्
 कस्मिन् ० । ४३ । नव्योपाश्रया कार्यते तत् कस्मिन् ० । ४४ । अन्यगच्छावुं चवृत्राद्य यदाऽऽत्मीयः श्रावकः क्रियते तदा

पूर्वं देवपूजाशुभ्यादियात्राकरणस्य सिध्यांशुष्कृत वाप्यते तत् कस्मिन् ० ? । ४५ । तैलचूर्णादिमध्ये वस्त्रादि मलिनानि क्रियन्ते तत् कस्मिन् ० ? । ४६ । एव शतशः कर्तव्यानि क्रियमाणानि दृश्यन्ते, अत्रेद रहस्यम्—येषु आगमेषु एतानि सन्ति ते आगमास्तेर्न मन्यन्ते, मन्यमानागमेषु न सन्ति तानि, ततो यदि एतानि तैः क्रियन्ते, तदा एतद्गर्भिता आगमा अपि माननीयाः, नो चेवेतानि कार्याणि न करणीयानि, तथा यानि शुद्धाचरणानि क्रियन्ते तानि कस्मिन् ग्रन्थे प्रोक्तानि सन्ति ? ॥

॥ इति पञ्चषत्वारिंशदागममाननाधिकारः ॥ ४७ ॥

ननु-चार्तमानिकेषु गण्डेषु [अजातेषु] निर्विरोधैः आत्मगवेषकैः पापभीरुभिः पूर्वस्वरिभिः प्राक्नग्रन्थेषु जिनप्रतिमा-पूजा तत्फलाधिकं च प्रतिपादितमस्ति ?, सच्यते-शतशः स्यानेषु तन्निरूपितमस्ति, तत्रार्थे-श्रीमहानिशीपसूत्रे द्रव्यपूजा-फलं यथा-“कस्य पि शिणायतणेहि मंडिअं सबमेइणीपीठं दाणाइ चउक्केण सुहु वि गच्छिअ अशुअ न पुरओ ॥ १ ॥” तथा श्रीपञ्चवैत्ये गायत्रय चैत्यमेदपञ्चकनिरूपकं यथा-

“मची १ मणलचेइअ २ निस्सकळ ३ अनिस्सचेईए षाधि ४ । सासयचेइअ ५ पचम-मुवइहुं जिणवरिदेहि ॥ १ ॥
 गिह जिणपडिआमणी, चेईअं १ चचरगयडिअमि । जिणधिदि मणलचेईयति २ समयशुणो धिति ॥ २ ॥ निस्स-
 कडगच्छरस च निस्सिअ ३ तविअर अनिस्सकळं ४ सिद्धाययण च इम ५ चेइअयणं विणिदिहु ॥ ३ ॥ इति ।
 पुनः-श्रीनिशीपमध्यखण्डे १५ चदेसे घूपकुसुममलिपूजा यथा-“तमो विहिणा न्हाओ परमस्ररभियपोत्तियअगल-

परिदियो ! सुसुरार्शु अणुगम्ममाणेसु महयाधूयकुसुमबलिगधोवहारेसु कालागुरुपरधूयसुस्वरादेअङ्गीअवाइअरवेणं
 अओ धिणाययणं"ति, तथा आवश्यकचूर्णौ (१९६ पत्रे) श्रीधञ्जस्वामिभिरपि दशपूर्वधरे स्वय आकाशमुत्पत्य
 हुवाशनात् पुष्याणि आनीय श्रावकाणां दत्त्वा धिनप्रतिमायाः पूजा पर्युपणापर्वणि कारिता, तथाहि—“एव पञ्चा
 सप्यइओ भगवं, पओ पुरिय नयरिं, तत्य सुभिक्षं तत्य य सावगा धहुगा, एव तत्य सहाहा, तत्य य राया तच्च-
 न्निअसहो, तत्य य अम्हच्चयाणं सहाण तेसिं च वरुट्टएण महारुभणाणि वट्टति, सपत्य तच्चन्नियसहुा पराजी-
 यती, ताहे तेहिं राया पुष्फाणि वारावियो, पञ्जोसवणाए सहा अइण्णा, जतो पञ्जोसवणाए पुष्फाणि नत्थित्ति, ताहे
 सवाबडुहा धयरसामिं तवट्टिआ, तुब्भे जाणह जइ तुब्भेहिं जाणएहिं पवयण ओहामिज्जइ, एव बहुप्पगार भणिए ताहे
 तप्यइओ माहेसरिं गओ, तत्य य दुयासणगिह नाम वाणमंतर, तत्य कुभो पुष्फाण वट्टेइ, तत्य भगवओ पितुमिओ
 वडिठु, तत्य गतो, सो समंतो भणइ—किमागमणपयोअण ? , भगवता भणित-पुष्फेहिं पयोअण, सो भणइ अणुगहो,
 ता तुब्भे गहेह जाव एसि, पञ्चा चुल्लहिमवते सिरिसगास गओ, सिरीए चेइअच्चणिया-निमित्त पउम छिण्णग, ताहे
 सिरीए धरिआ निमंतियो, त गहाय अग्निहर एति, तत्य कुम पुष्फाण छोड्ढण अण्णाणि तु सारियाणि, एव जभग-
 ण्य[रि]बुओ विषेण गीअगधन्ननाएण आगतो आगासेण, तस्स य पउमस्स वेटे वइरसामी, तत्य तच्चण्णिआ भणति-
 अम्हं एतं पाडिहेरं, अघ गहाय निगया, तं विहार बोलेत्ता अरिहवथर गया, तत्य देवेहिं महिमा कया, तत्य लोगस्स

पूर्वं देवपूजाशत्रुं जयाविद्यात्राकरणस्य मिथ्यावुद्धृतं वाच्यते तत्र कस्मिन् ० ? । ४५ । तैलचूर्णादिमध्ये वखादि मलिनानि क्रियन्ते तत्र कस्मिन् ० ? । ४६ । एवं श्रतप्तः कर्तव्यानि क्रियमाणानि दृश्यन्ते, अत्रेद रहस्यम्—येषु आगमेषु एतानि सन्ति ते आगमस्तेर्न मन्यन्ते, मन्यमानागमेषु न सन्ति तानि, ततो यदि एतानि तैः क्रियन्ते, तदा एतद्गर्भिता आगमा अपि माननीयाः, नो चेदेतानि कार्याणि न करणीयानि, तथा यानि दुष्टाचरणानि क्रियन्ते तानि कस्मिन् ग्रन्थे प्रोक्तानि सन्ति ? ॥

॥ इति पञ्चचत्वारिंशदागममाननाधिकारः ॥ ४७ ॥

ननु—वार्तमानिकेषु गच्छेषु [अज्ञातेषु] निर्विरोधैः आत्मगवेषकैः पापमीरुभिः पूर्वसूरिभिः प्राकनग्रन्थेषु जिनप्रतिमा-पूजा तत्कलादिकं च प्रतिपादितमस्ति ?, उच्यते—श्रवणः स्यानेषु तन्निरूपितमस्ति, तत्रार्थे—श्रीमहानिशीयसूत्रे द्रव्यपूजा-फलं यथा—“क्वचिदपि श्रिणायतणेहि मंथिअं सबमेइणीपीठ दाणाइ चतकेण सुहु वि गच्छिअ अचुअ न पुरओ ॥ १ ॥” तथा श्रीपञ्चवैत्ये गाथात्रयं चैत्यमेदपञ्चकनिकक यथा—

“भक्ती १ मंगलचेइत्य २ निस्सकठ ३ अनिस्सचेइए षावि ४ सासयचेइअ ५ पचम-मुवइठ जिणवरिरेहि ॥ १ ॥
 गिह जिणपडिमामची, चेईअं १ उचरंगायडिअमि । श्रिणविदे मंगलचेईयति २ समयश्रुणो धिति ॥ २ ॥ निस्स-
 कठगच्छस्स य निस्सिअ ३ तविअर अनिस्सकठं ४ सिअायण ष इम ५ चेइअपणग विणिद्धिठ्ठ ॥ ३ ॥ इति ।
 पुता—श्रीनिशीयमव्यसण्ठे १५ उचेशे नूपकुसुमत्रलिपूजा यथा—“तमो धिहिणा न्हाओ परमसुरभियपोत्तियजुगल-

“सिद्धिंभव गणहर, जिणपद्धिमावसणेण पठिबुद्ध । सिरिमणगपिअ वसकालियस्स निज्झुहं वंदे ॥ १ ॥ इति ।” श्रीश्रद्धिभि-
 ष्ठलसूत्रे तथा आवश्यकचूर्णवपि (२२३ पत्रे) अष्टापदप्रासादाधिकारे यथा “मरहो य तत्य चेइयधरं करेइ बहइइरयणेणं
 ओअणायाम तिगतुस्सेइ सीहनिसादि सिद्धायतणपलिभाग अणेगळंमसयसनिविट्ट । एवं जहा वेयहसिद्धायतण जंबूदीव-
 पत्तचीए जाव मायाइ” इत्यादि । पुनः श्रीआचाराङ्गहृद्दृष्टौ (८२ पत्रे), तथाहि “अर्हत्सिद्धचैत्यतपःश्रुतगुरुसाधु-
 सङ्गमत्थनीकृतया दर्शनमोहनीयं कर्म बह्नाति, येन चाऽसौ अनन्तसंसारसमुद्रान्तःपाल्या इवाऽवतिष्ठते ।” औपपाति-
 कसूत्रे (२५) उचितप्रदान यथा “तए ण कोणीए राया तस्स पवसिवाइ[त्त]यस्स अद्दुसरसयसहस्सं पिइदाणं दलइ” इति ।
 निरयावलिकाश्रुतस्कन्धे पुष्पिकाया चतुर्याष्ययने बहुपुत्रिकाऽग्रिममन्त्रे साधर्मिकभोजनाधिकारो यथा “तए णं रट्टुकूढे-
 विरलअसण-पाण-खाइमसा-इमं सवक्खढावेइ, सवक्खढावित्ता तहेव जाव पुवमन्त्रे सुमहा जाव अजा जाया” इति ।
 अत्रेदं रहस्यम्-पूर्वोक्तपूर्वाचार्यैः निजपूर्वप्रतिपादितशास्त्रेषु जिनप्रतिमापूजा-जिनप्रतिमाप्रतिष्ठा-जिनमवनकारापणसप्त-
 दशमेदपूजा-वीपबूबौचित्यदानसाधर्मिकवात्सल्यादयो धर्माः प्ररूपिताः । पुनः श्रीपादलिष्ठाचार्य-श्रीरामास्वातिवाचका-
 विभिः प्रतिष्ठाकल्याः कृताः सन्ति, स्वयं तु ते संविन्ना महानुभावाः शुद्धमरूपकाश्चासन्, ततस्तेषामपि ग्रन्थसम्मत-
 मान्याः, कदाग्रहं अपास्य धर्मार्थिभिरिति ॥ ४८ ॥

॥ इति जिनप्रतिमापूजाया जिनप्रतिमापूजाफलस्य षाडधिकारः ॥ ४८ ॥

अतीय धनुमानो जाओ रायाचि आठहावितो समणोवासगो जाओ” इति । श्री आशयकवृत्तौ हारिमद्रया एवमेव
 सम्यन्धो, नन्दीवृत्तौ अपि । इत्यमेव श्री आशयकचूर्णावधि अर्धप्रतिमाधिकारे यथा—“चिती सज्ञाने” सज्ञान उत्पद्यते काष्ठ-
 कर्मादिषु प्रकृतिं दृष्ट्वा “जहा अरिहतपदिमापसु इति, अरिहता तित्यगरा तेषिं च तेषिं चेइआणि अरिहत चेइआणि”
 अरिहतप्रतिमा इत्यर्थः । तथा क्षेत्रविचारप्रकरणे—साधर्मिकमक्ति १ शिनिधिम्बप्रतिष्ठा २ पुस्तकमक्ति ३ तीर्ययात्रादिक ४
 सर्वं प्रकटतयाऽस्मि, तथाहि “अह इज्ज देसधिरओ, सम्मत्तओ रओ अ शिणवयणे । तस्स वि अणुधयांइं, आरोविजति
 सुद्धां ॥ २९ ॥ अनिआणोदारमणो, हरिसवसविसटकचुयकरालो । पूणइ गुहं संधं, साहम्मियमाइ भचीए ॥ ३० ॥
 निअदधमपुष जिणिदभवण, शिनाविववरपइहासु । विअरइ पसरयपोत्ययसुतित्यतित्ययरजत्तासु ॥ ३१ ॥ अरिहतसिद्धचेइ-
 अपवयणआयरिअसवसाहसु । निबं करेइ भत्तिं, तिगरणसुद्धेण भावेण ॥ ७० ॥” तथा पुनः श्रीवत्तराण्ययनचूर्णो पुष्पपूजा,
 तथाहि “तित्ययो अरिहतो तस्स चेष भची कायबा, सा च पूआवदणाईहिं हवइ, पूअ च पुप्फामिसुइ-पडिवत्तिमे-
 एण चरविह पि जहासचीए कुज्जा इति, ओ सो सोबा धम्म पवयति सो आयरिएण मणइ-सदिसह किं मए कायव ?
 आयरिआ तस्स सार नाढण मणइ-चेइआणं विचलपूअ करेहि, समणसधस्स य ण धयगुडणारसिं पूअ करेहि”, इत्यादि ।
 एव कल्पचूर्णो चैत्यपूजासाधर्मिकमक्तिः प्रतिपादिता, तथाहि “भण्णइ शिणपूआए, कायवहो जइवि होइ च कहिवि ।
 तहवि भंचीतई परिसुद्धा, गिणीण कूवाहरणयोगा ॥ १ ॥ असदारंमपविचा ज च निही तेण तेषिं विज्ञेया । तन्नविजि
 फलच्चिअ एसा परिमावणायमिम ॥ २ ॥” इति गाथाद्वय श्रीस्यानाङ्गवृत्तौ (११० पत्रे) श्रीअभयदेवसूरिभिः प्रोचे ।

“शे किं त लोगुत्तरिभ भावावस्सय अणं इमे समणे वा समगी वा सावओ वा साविआ वा तच्चित्ते तम्मणे तल्लेसे तदब्बसिप तत्तिवअवसाणे तददोवउत्ते तदधियकरणे तवभावाणाभाविप अत्तथ कत्थइ मण अकरेमाणे समओकाल आवस्सय करेति” इत्येतद् दृश्येकदेशो यथा ‘तदर्पितकरणः’ करणानि-तत्साधक-तमानि देहरजोहरणमुखवस्त्रिकादीनि, तस्मिन्भावश्यकं यथोचितव्यापारनियोगेन अर्पितानि-नियुक्तानि तानि येन स तथा, सम्यक् यथास्थानन्यस्तोपकरण इत्यर्थः । एकार्थिकानि वा विशेषणानि एतानि प्रस्तुतोपयोगप्रकर्षप्रतिपादन-पराणि, अमूनि च लिङ्गविपरिणामतः श्रमणीश्राविकयोरपि योज्यानि, तस्मात् तच्चित्तादिविशेषणविशिष्टाः श्रमणा-दयः ‘समयकाल’ समयसन्ध्य यदावश्यक कुर्वन्ति तल्लोकोत्तरिक, भावमाश्रित्य भावश्चासौ आवश्यकं चेति वा भावावश्यकं, अत्रापि अवश्यकरणादावश्यकत्व तदुपयोगपरिणामस्य च सम्भावाद् भावत्व मुखवस्त्रिकाप्रत्युपेक्षणर-जोहरणव्यापारादिक्रियालक्षणदेशस्य अनागमत्वात् नोआगमत्व भावनीयं” इति । पुन श्रीअनुयोगद्वारवृत्तौ श्रीधी-रनिर्वाणात् सहस्रवर्षसमयसंचाते श्रीहरिमद्रसूरिभिः कृतायां २० पत्रे । एव श्रीअनुयोगद्वारचूर्णोपपि (१४ पत्रे) तथाहि “तस्साहणे जाणि सरिररजोहरमुहणंतगावि यानि द्वाणि ताणि किरिआकरणसणतो अप्विआणि” इति, तथैव मल्लघारि-हेमचन्द्रसूरिकृताया अनुयोगद्वारवृत्तावपि (३० पत्रे), तथाहि “तदर्पितकरणः” करणानि-तत्साधकतमानि देहरजोहरणमुखवस्त्रिकादीनि तस्मिन्भावश्यकं यथोचितव्यापारनियोगेन अर्पितानि नियुक्तानि करणानि येन स तथा, अमूनि च तच्चित्तादिविशेषणानि लिङ्गविपरिणामतः श्रमणीश्राविकयोरपि योज्यानि । अत्र वृत्तिद्वये चूर्णौ च तदर्पितकरण

“धासत्ताणावरिया, निष्कारण ठंति कज्जि अयणाए । इत्यच्छंस्थ]गुलिसमा, पुसाथरिआ व भासंति ॥ १३३० ॥” इति ।
 घृत्तिर्यया—निष्कारणे—कारणाभावे वर्षात्राण कम्बलमयः कल्पः, तेन सौत्रिककल्पान्तरितेन सर्वात्मना आवृताः तिष्ठन्ति,
 न कामपि लेभ्ततोऽपि चेष्टा कुर्वन्ति, कार्ये तु समापतिते यतनया हस्तसंज्ञया अक्षिसंज्ञया अङ्गुलिसंज्ञया वा व्यवहरन्ति,
 ‘पोत्ताथरिआ’ वा भापन्ते, गलानादिप्रयोजने वर्षाकस्पावृता गच्छन्ति इति ॥ श्रीव्यवहारभाष्यवृत्तौ सप्तमोद्देशे
 (१२० पत्रे) “पुनरिह प्रमार्जनेन श्रम्यादेः आसेवनकाले यत्नोपान्तादिना आशयकवृत्तौ अत्र पोतशब्देन मुखवल्बिका
 पयोच्यते नतु वस्त्र । तथैव श्रीहरिमद्रसूरिमिथ्याख्यातत्वात् इति विचारसा(अन्ये लिखितमस्ति । पुनर्विवाहचूलिकाया
 “दपद्यणे पथिचिं, करेण अह कर च वथतणुसुद्धी । भावद्यणपि कुम्भा, तह इरिआए विमलचित्ता ॥ १ ॥ दषट्ठि कुसुम-
 सेहर-मुज्झइ दषाहिंगारमज्झमि । ठवणायरिय ठविच, पोसहसालाइसो सीसो ॥ २ ॥ सम्मुक्कभूसणो सो, इरिआ य पुरस्सर
 च मुहपत्तिं । पढिलेहिकण तत्तो, चरबिहं पोसहं कुणइ ॥ ३ ॥ पुनर्व्यवहारचूर्णो यथा [घस्ते] “घसुअणुवसुवा वि, पुत्ति
 पेहण पुवय । सामाइअं करेमाणो भणियो कम्म निज्जरी ॥ १ ॥ पापारंभ पमुत्तुगं, धित्तूण मुहणतर । वत्थकायविहसुद्धरीए,
 सीहो गिणइइ पोसह ॥ २ ॥” इत्येवं । वन्दनकभाव्येऽपि, तथाहि—“धामकरगिद्धिम पोत्ती, एगदेसेण धामकम्माओ । आर-
 भिकण निवालपमज्जिआ दाहिणो कम्मो ॥ १ ॥ तह विच्छिन्न धामगजाणुं निसिक्कण तत्थ । मुहपत्तिं रयहरणमज्झभागमि
 ठावप पुज्जपायजुगं ॥ २ ॥ एवं सुसावथो वि णुं बुवालसावचर्ववर्णं विज्जो । मुहपत्ति मज्झभागमि ठावप पुज्जपाय-
 जुग ॥ ३ ॥” पुनरत्रार्थे श्रीअनुयोगद्वारसूत्रे (३० पत्रे), तथाहि—

“हे किं तं लोगुत्तरिअ भावार्थस्सयं ? भावावस्सय जणं इमे समणे वा समणी वा सावओ वा साविआ वा तच्चित्ते तम्मणे तल्लेसे तदब्जवसिए तच्चिबज्जवसाणे तददुडोउउत्ते तदधिक्करणे तवभावणामाविए अन्नत्थ कत्थइ मण अकरेमाणे सभओकाल आयस्सय करेति” इत्येतव् वृत्त्येकदेशो यथा ‘तदर्पितकरणः’ करणानि-तत्साधक-तमानि देहरजोहरणमुखवस्त्रिकादीनि, तस्मिन्नावश्यकं यथोचितव्यापारनियोगेन अर्पितानि-नियुक्तानि तानि येन स तथा, सम्यक् यथास्थानन्यस्तोपकरण इत्यर्थः । एकार्थिकानि वा विशेषणानि एतानि प्रस्तुतोपयोगप्रकर्षप्रतिपादन-पराणि, अमूनि च लिङ्गविपरिणामतः श्रमणीश्राविकयोरपि योज्यानि, तस्मात् तच्चित्तादिविशेषणविशिष्टाः श्रमणा-दयः ‘समयकाल’ समयसन्ध्यं यवावश्यकं कुर्वन्ति तल्लोकोत्तरिक, भावमाश्रित्य भावश्चासौ आवश्यक वेति वा भावावश्यक, अत्राऽपि अवश्यककरणादायश्यकत्वं तदुपयोगपरिणामस्य च सम्भावाद् भावस्व मुखवस्त्रिकाप्रत्युपेक्षणर-जोहरणव्यापारादिक्रियालक्षणदेशस्य अनागमत्वात् नोआगमत्व भावनीयं” इति । पुन श्रीअनुयोगद्वारवृत्तौ श्रीवी-रनिर्वाणात् सहस्रवर्षसमयसजातैः श्रीहरिमद्रसूरिभिः कृताया २० पत्रे । एव श्रीअनुयोगद्वारचूर्णावपि (१४ पत्रे) तथाहि “तस्साहणे जाणि सरिररजोहरमुहणतगादि यानि द्वाणि ताणि क्किरिआकरणत्तणतो अप्पिआणि” इति, तथैव मल्लघारि-हेमचन्द्रसूरिकृतायां अनुयोगद्वारवृत्तावपि (३० पत्रे), तथाहि “तदर्पितकरणः” करणानि-तत्साधकतमानि देहरजोहरणमुखवस्त्रिकादीनि तस्मिन्नावश्यकं यथोचितव्यापारनियोगेन अर्पितानि नियुक्तानि करणानि येन स तथा, अमूनि च तच्चित्तादिविशेषणानि लिङ्गविपरिणामतः श्रमणीश्रावकयोरपि योज्यानि । अत्र वृत्तिद्वये चूर्णौ च तदर्पितकरण

इति विशेषणस्य श्रमणभावकारिसम्बन्धिनः सदृशमेव व्याख्यानं कृतं त्रिभिरपि ग्रन्थकृद्भिः । सूत्रे च करणशब्दस्य रजोहरणं मुलवस्त्रिकादिरूपं पद्याड्यैः प्रदर्शितः । पुनः श्रीआवश्यकं वन्दननिर्युक्तौ (५४३ पत्रे), तथाहि—
 “अवणामा दुस्रहाजायं, आवणा वारसेव च । सीसा चत्तारि गुचीजो, तिस्रि दो अ पवेसणा ॥ १२०३ ॥
 एण निक्खमणं चेष, पणधीसं सिआहिआ । आवस्सगेहिं परिसुद्ध, किइकम्म जेहि कीरइं ॥ १२०४ ॥
 किइकम्मपि करितो, न होइ किइकम्मनिष्कारमागी । पणवीसामस्रयर, साहू ठणं विराहितो ॥ १२०५ ॥”

इह आवश्यकशूर्णौ (४२ पत्रे) यथा—“बुओणत आप् वेलाइ पढम धंदइ तहेव निक्फेठिऊण पुणो वदइ अहाजाते सामसे जोणिनिक्खमणे अ सामसे रवहरणं मुहपोषिया चोलपट्टो अ जोणिनिक्खमणे अजली सीसे काऊणणीति ।” एव श्रीअनुयो-
 गद्वारेण इद्विधा आवश्यककक्रिया मुलवस्त्रिका-रजोहरणादिव्यापारपूर्विका प्रोक्ता । वन्दननिर्युक्तौ च इह यथाज्ञातानुरूपं रजोहरणमुलवस्त्रिकाऽभिनामृतं दर्शितं, तथा साधूनां श्रावकाणां च शेषचतुर्विंशत्यावश्यकवत् प्रायः समानमेव युज्यते । श्राद्धान् एव केवतानाश्रित्य वन्दनकविधेः काऽपि सिद्धान्तेऽनुपलम्भात् । नन्वेव श्रावकाणां चोलपट्टोऽपि प्रसृत्यते, इति न वाच्यं, यतो यथाज्ञातावश्यकं सामान्येन चकमपि पूर्वार्थायसम्प्रदायात् किञ्चिद्विशेषणमेव ज्ञेयं । अन्यथा श्रमण्या अपि मुलवस्त्रिकावत् चोलपट्टः अपि प्रसृत्येत । कश्चिदाह श्रावकाणां सर्वानुष्ठानेषु चत्तरासङ्गमुद्रा एव इति, तद्वयुक्तं, आगमे सम्प्रदाये च तथाऽनुपलम्भात्, तथाहि—

“दुगिबाए नवरीए मल्ल मल्लेणं निगच्छति, सिगच्छिता जेणेव पुप्फवईए चेइए तेजेव उबागच्छति, उबाग-

च्छित्ता येरे भगवन्ते पंचविहेण अभिगमेण अभिगच्छति, त जहा-सचित्ताण द्वाणं विचसरणयाए १ अचित्ताण द्वाणं अविचसरणयाए २ एगसाहिणं उत्तरासंगकरणेण ३ षक्खुप्फासे अजलिप्पगहेण ४ मणसो एगत्तीकरणेण ५ जेणेव येरा भगवतो तेणेव उवागच्छति, उवागच्छित्ता तिव्खुत्तो आयाहिण पयाहिण करेइ, करित्ता जाव तिविहाए पज्जुवासणाए पज्जुवासति" इति श्रीभगवतीसूत्रे द्वितीयशतके पंचमोदशके (१३७ पत्रे)—

अभिसेक्कावो हत्थिरयणाओ पच्चोरुहति, पच्चोरुहत्ता अवहट्टु पंच रायककुहाइ, त जहा-खग १ छत्त २ सप्फेस ३ वाह-णाओ ४ धालवीअणं ५, जेणेव समणे भगवं महावीरे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छित्ता समण भगव महावीर पचविहेण अभिगमेण अभिगच्छति, तं जहा-सचित्ताण द्वाण विउसरणयाए १ अचित्ताण द्वाण अविचसरणयाए २ एगसाडिय उत्तरासंगकरणेण ३ षक्खुप्फासे अजलिपगहेण ४ मणसो एगत्तभावकरणेणं ५ समण भगव महावीर तिव्खुत्तो आया-हिणं पयाहिणं करेइ, करित्ता ववति नमंसति, वंदित्ता नमसित्ता तिविहाए पज्जुवासणाए पज्जुवासति, त जहा-काइआए वाइआए माणसिआए, इति श्रीऔपपातिके (१४१ पत्रे), इत्यादि ग्रन्थेषु श्रावकाणा साधुपाश्रयादिप्रवेशे उत्तरासंग साखाहुत्तोऽस्ति । ननु नामग्राह प्रवेशानन्तरविषेयकृत्येषु श्राविकाणा तु प्रवेशेऽपि उत्तरासंगो नाऽस्ति, यदुक्त श्रीभगव-तीसूत्रे नवमशतके ३३ श्लोके (४५७ पत्रे)—

“तए णं सा देवाणदा माहणी धम्मिआओ जाणप्पवराओ पच्चोरुहति २ बह्हिं खुआहिं जाण महत्तरगवदपरि-
 कित्ता समणं भगवं महावीरं पंचविहेण अभिगमेण अभिगच्छति, त जहा-सचित्ताण द्वाणं विचसरणयाए, अचि-

त्वाण दधानं अविमोक्षणयाए विणयोगयाए गायलट्टीए चक्कुफासे अञ्जलिपगहेणं मणस्स एगचीभावकरणेणं जेणेव समण भगव महावीरे तेणेव उवागच्छति, उवागच्छिच्चा समण भगव महावीर तिक्कुचो आयाहिणं पयाहिण करेइ, करिच्चा वदति नमसति” इति ॥

पुन -श्रीऔपपातिकसूत्रे (१४५ पत्रे) कोणिकमार्याः सुभद्रापमुखा, तथाहि “समणं भगव महावीर पंचविहेण अभिगमेण अभिगच्छति, त जहा-सच्चिच्चण दधान विउसरणयाए, अचित्ताण दधानं अविउसरणयाए, विणओणताए गायलट्टीए चक्कुफासे अञ्जलिपगहेण मणसो एगसकरणेणं समण भगव महावीर तिक्कुचो आयाहिणं पयाहिण करेति, करिच्चा वदति नमसति” इत्यादि । अत्रेद रहस्यम्-आवकाणां साधूपाश्रयादिप्रवेशे उत्तरासगः प्रतिपादितोऽस्ति, आशि-काणा तु तत्रापि तदभावः, ततः कथ सामायिकादिक्रियाया उत्तरासगः?, प्रत्युत सामायिकारौ उत्तरासगोत्तराण सर्वत्र प्रतिपादितमस्ति । यशुक उपासकदशाया षष्ठाध्ययने (३७ पत्रे), तथाहि “तए ण से कुइकोलिए समणोवासए अझया कयाइ पुढावरण्हकालसमयसि जेणेव असोगवणिआ जेणेव पुढविसिलापट्टए तेजेउ उवागच्छइ, उवागच्छिच्चा नाममुद्दग च उत्तरिज्जा च पुढविसिलापट्टए उवेइ, ठविच्चा समणस्स भगवओ महावीरस्स अतिय धम्मपञ्चसि उवसपलित्ता ण विहरइ” ‘धम्मपञ्चसीति’ श्रुतधर्मप्ररूपणादर्शनगतसिद्धान्त इत्यर्थः, इति श्रीउपासकवृत्तौ षष्ठाध्ययने । पुनरत्रैवाऽधि-कारे (३७ पत्रे) देवपरीक्षाऽनन्तर “तेणं कालेण तेणं समएणं सामी समोसटे, तए ण से कुइकोलिए समणो-वासए इमीसे क्कहाए लब्धे समणे हइ जहा/ कामदेवो तथा निगच्छइ जाव पञ्जवासइ” ॥ इति श्रीउपासकदशाया

पद्याध्ययने । कामदेवश्चाऽत्रैव द्वितीयाध्ययने (२७ पत्रे) एव निर्गतो यथा “तए ण से कामदेवे समणोवासए इमीसे क्हाए जाव लद्धे समणे एव खल्ल समणो भगव महावीरे जाव विहरति त सेअ खल्ल मम समण भगव महावीर वंदित्ता नमसित्ता तओ पढिनियत्तस्स पोसह पारिचयत्तिकट्टु एव सपेहेइ” इत्यादि । इह कुण्डकोलिकेन तदेव अन्यदा वा प्रतिपन्नपौपघेन परिसुकोत्तरीयेण श्रुतधर्मप्ररूपणारूपानुष्ठानं कृतं । तथा—“एव सामाइअ काठ पढिक्कतो वदित्ता पुण्णइ, सो अ क्खि सामाइअ करित्तो मरुव अवणेइ, कुळलाणि नाममुए पुप्फतवोल पावारणगमादी वोसिरति” इत्या-
 वश्यकवृत्तौ पद्याध्ययने (८३२ पत्रे) प्रावारशब्दश्च सलोमपटोत्तरासंगवाचकत्वात् द्वर्थः, तथाहि—

“पण्हवि १ कोयव २ पवार ३ नवत्तए ४ तहय दाडिगाली ५ य । दुप्पच्छिलेहिअदूसे, एय वितिअ भवे पणग ॥ १ ॥” इति, निशीयमाब्धे १२ उद्देश्यके—

“स्वरहो तह पूरुही, सलोमपवओ तहा हयइ जीण । सदस वत्थ पण्हविमार्इणमिमे च पजाया ॥ १ ॥” इति प्रव-
 चनसारोद्धारे, ‘वैकस्ये प्रावारोत्तरासंगो बृहतिकाऽपि च’, इति श्रीहेमनाममालाया, एव प्रावारशब्दस्य अर्थद्वये सति य एव वृत्तिगतप्रावरणे मादीयतिपाठानुकूलः, बहुश्रुतैराचीर्णः स एव आचरणीयतया प्रमाण, आविशब्दाच्च, सलोम-
 पटादीनां परिहारो भविष्यति, इत्याद्यनेकेषु स्थानेषु श्रावकाणां मुखवस्त्रिका भणित्वाऽस्ति, अश्वलेन वन्दनं न क्वाऽपि
 दृश्यते, यत्र कृष्णषामुदेवहृदान्तः कैश्चित्कथ्यते तत्राऽपि यथा मुखवस्त्रिकया वन्दनं न भणितं, तथा अश्वलेनाऽपि
 नोक्तं । ‘यत् असइ पुत्तस्स अतेणं ति’ आवन्यकचूर्णधराणि दृष्ट्वा पुत्तशब्देन भ्रान्ताः सन्तस्ते अश्वलेन वन्दनं वन्दन्ति,

ज्ञान दयाण अविमोक्षणयाए विणयोगयाए गायलद्वीए चक्खुफासे अज्जलिपगह्णेणं मणस्स एगचीभावकरणेणं जेणेव समण भगव महावीरे तेणेव उवागच्छति, उवागच्छिता समणं भगव महावीरं तिक्खुचो आयाहिण पयाहिण करेइ, करिचा ववति नमसति” इति ॥

पुनः-श्रीश्रीपपातिकचूत्रे (१४५ पत्रे) कोणिकभार्याः सुभद्राप्रमुखाः, तथाहि “समण भगव महावीर पच्चविहेण अभिगमेण अभिगच्छति, त अहा-सच्चिचार्णं दवाण विउसरणयाए, अचित्ताण दवाणं अविउसरणयाए, विणओणताए गायलद्वीए चक्खुफासे अज्जलिपगह्णेण मणसो एगसकरणेण समण भगव महावीर तिक्खुचो आयाहिण पयाहिण करेति, करिचा वदति नमसति” इत्यादि । अत्रेद रहस्यम्-श्रावकाणा साधूपाश्रयादिप्रवेशे उत्तरासगः प्रतिपादितोऽस्ति, श्राविकाणा तु तत्रापि तदभावाः, ततः कथं सामायिकादिक्रियाया उत्तरासगः ?, प्रत्युत सामायिकादौ उत्तरासंगोत्तारण सर्वत्र प्रतिपादितमस्ति । यदुक्त उपासकदशाया पष्ठाध्ययने (३७ पत्रे), तथाहि “तए ण से कुहकोलिए समणोत्तासए अअया कयाइ पुषावरणह्वालसमयसि जेणेव असोगवणिआ जेणेव पुढविसिलापट्टए तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता नाममुइग च उत्तरिज्जंग च पुढविसिलापट्टए ठवेइ, ठविचा समणस्स भगवओ महावीरस्स अतिय धम्मपञ्चात्तिं उवसपजिचा ण विहरइ” ‘धम्मपञ्चात्ति’ श्रुतधर्मरूपणादर्शनगतसिद्धान्त इत्यर्थ, इति श्रीउपासकवृत्तौ पष्ठाध्ययने । पुनरत्रैवाऽधि-कारे (३७ पत्रे) देवपरीषाज्जन्तर “तेणं कालेण तेणं समण सामी समोसढे, तए ण से कुहकोलिए समणो-वासए इमीसे काहाए लब्धे समणे इहु अहा/ कामदेवो तथा निगच्छइ जाव पञ्जुवासइ” ॥ इति श्रीउपासकदशाया

पद्याध्ययने । कामदेवश्चाऽत्रैव द्वितीयाध्ययने (२७ पत्रे) एव निर्गतो यथा “तए णं से कामदेवे समणोवासए इमीसे क्हाए जाव लब्धे समाणे एव खल्लु समणो भगव महावीरे जाव विहरति त सेव खल्लु मम समण भगव महावीर वदिता नमसिचा तओ पढिनियत्तस्स पोसह पारिचएत्तिकट्टु एवं सपेहेइ” इत्यादि । इह कुण्डकोलिकेन तदेव अन्यथा वा प्रतिपन्नपौषेन परिसुकोत्तरीयेण श्रुतधर्मप्ररूपणारूपानुष्ठानं कृतं । तथा—“एव सामाइअ काठ पढिक्कंतो वदिता पुच्छइ, सो अ किर सामाइअ करित्तो मरठ अवणेइ, कुठलाणि नाममुइ पुप्फतवोल पावारणगमादी वोसिरति” इत्या-
 धश्यकवृत्तौ पद्याध्ययने (८३२ पत्रे) प्रावारशब्दश्च सलोमपटोत्तरासयाचकत्वात् व्यर्थः, तथाहि—
 “पण्हवि १ कोयव २ पवार ३ नवतए ४ तहय दाढिगाली ५ य । तुप्पढिलेहिअदूसे, एय वितिअ भवे पणग ॥ १ ॥”

इति, निशीथमाव्ये १२ उद्देशके—

“खरहो तह पूरुही, सलोमपढओ तहा हवइ जीण । सदस वत्थ पल्हयिमाईणमिमे च पजाया ॥ १ ॥” इति प्रव-
 चनसारोद्धारे, ‘वैकश्ये प्रावारोत्तरासगो बृहतिकाऽपि च’, इति श्रीहेमनाममालाया, एव प्रावारशब्दस्य अर्थद्वये सति य एव वृत्तिगतप्रावरणे मादीयतिपाठानुकूलः, बहुश्रुतैराधीर्णः स एव आचरणीयतया प्रमाण, आदिशब्दाच्च, सलोम-
 पटादीनां परिहारो भविष्यति, इत्याद्यनेकेषु स्थानेषु श्रावकाणा मुखवस्त्रिका भणित्वाऽस्ति, अश्वलेन वन्दनं न क्वाऽपि
 हस्यते, यश्च कृष्णघासुदेवहृद्यान्तः कैश्चित्कथ्यते तत्राऽपि यथा मुखवस्त्रिकया वन्दनं न भणितं, तथा अश्वलेनाऽपि
 नोक्तं । ‘यसू असइ पुत्तस्स अवेण ति’ आवश्यकचूर्ण्यध्वराणि हृद्वा पुत्तशब्देन भ्रान्त्वा सन्तस्ते अश्वलेन वन्दनं वन्दन्ति,

त्वाणं द्वाणं अविमोक्षणयाप विणयोणयाप गायल्ल्ठीप चक्खुफासे अजल्लिपगहेणं मणस्स एगसीमावकरणेणं जेणेव समण भगव महावीरे तेणेव चवागच्छति, चवागच्छिस्सा समणं भगव महावीरं तिक्खुत्तो आयाहिण पयाहिण करेइ, करिच्चा वदति नमसति” इति ॥

पुन-श्रीबौपतिकदूत्रे (१४५ पत्रे) कोणिकमार्याः सुभद्राप्रमुखाः, तथाहि “समण भगव महावीर पचविहेण अभिगमेण अभिगच्छति, स जहा-सच्चिषाण द्वाणं विठसरणयाप, अचिषाण द्वाणं अविठसरणयाप, विणओणताए गायल्ल्ठीप चक्खुफासे अजल्लिपगहेण मणसो एगसकरणेण समण भगव महावीर तिक्खुत्तो आयाहिण पयाहिण करेति, करिच्चा वंदति नमसति” इत्यादि । अत्रेद रहस्यम्-आवकाणा साधूपाश्रयादिप्रवेशे उत्तरासग प्रतिपादितोऽस्ति, श्राविकाणा तु तत्रापि तदभावः, ततः कथ सामायिकादिक्रियाया उत्तरासंगः ?, प्रस्तुत सामायिकादौ उत्तरासगोत्तराण सर्वत्र प्रतिपादितमस्ति । यदुक्तं तपासकदशाया षष्ठाध्ययने (३७ पत्रे), तथाहि “तए ण से कुइकोलिए समणोत्रासए अन्नया कयाइ पुवावरण्हकालसमयसि जेणेव असोगघणिमा जेणेव पुढविसिलापट्टए तेणेव उत्तरागच्छइ, चवागच्छिस्सा नाममुहग च उत्तरिज्जां च पुढविसिलापट्टए ठवेइ, ठविच्चा समणस्स भगवओ महावीरस्स अतिय घम्मपन्नत्तिं चवसपलित्ता ण विहरइ” ‘घम्मपन्नत्तीति’ श्रुतधर्मप्ररूपणादर्शनगतसिद्धान्त इत्यर्थः, इति श्रीउपासकवृत्तौ षष्ठाध्ययने । पुनरत्रैवाऽधि-कारे (३७ पत्रे) देवपरीक्षाऽनन्तर “तेण कालेण सामी समोसडे, तए ण से कुइकोलिए समणो-धासए इमीसे काहाए लब्धे समणे इह जहा/ कामदेवो तथा निगच्छइ जाव पज्जुवासइ” ॥ इति श्रीउपासकदशाया

ननु-केपाचिद् गच्छे “होइ मगल” इति पठति, आत्मना गच्छे तु “हवइ मगल” इति तत्कथम् ? सत्यं—सत्यं, यद्यपि ‘हवइ’ ‘होइ’ इत्येतयोः पाठयोः अत्रार्थ प्रति न कश्चिद्विशेषः, होइ मंगलमिति च पाठे प्रत्युत श्लोको नाऽधिकारो भवति, तथापि हवइ मगलमित्येष पठनीय महानिशीथाद्यनेकागमेषु अस्यैव पाठस्य प्रतिपादितत्वात्, नमस्कारपटलन-मस्कारपञ्चिकाविषु ग्रन्थेषु च इत्यमेव श्रेयोहेतुत्वेन समर्थितत्वात्, बहुश्रुतैः आहतत्वाच्च प्रयोगः । होइ मगलमिति पाठो मिय्या विसंवादवत्त्वाद् यथा शुक्तिकाशकले च रजतज्ञान । ननु—आवश्यकं नमस्कारनिर्युक्तौ ‘पठम होइ मगल’ इति पाठेन सवावसम्भवात्, विसंवादवत्त्वाधिति असिद्धं, सत्यं, किन्तु अयं नमस्कारपाठनियामकोऽव्य-भिचारात्, तथाहि—तत्रैव ‘धीअ हवइ मगल’ इत्युक्तं । ननु—‘पठम हवइ मगल’ इति पाठो न उक्तः छन्दोमगहेतुत्वात्, छन्दो ह्यत्र श्लोकः, स चाऽष्टाक्षरप्रमाणपाद एव भवति नाऽन्यथा । अयं च नयाक्षरपाद इति चेत्, सत्यं, किन्तु आर्प-श्लोकेषु बहुशो नवाक्षरस्याऽपि पादस्य दर्शनात्, तथाहि—दशवैकालिके ‘भमरो आवियइ रस’ १ तथा ‘न य कोइ स्व-हम्मइ’ २ ‘छत्तस्स य धारणट्ठाए’ ३ तथा ‘अहं च भोगरायस्स त चसि अधगवण्हणो’ ४ तथैव श्रीवत्तराध्ययने (३४८ पत्रे) एकादशाध्ययनेऽपि, तथाहि—

“जहा से कबोयाण, आइझे कथए सिया । आसे ज्वेण पवरे, एव हवइ बहुस्सुए ॥ १६ इत्यादि पूर्वश्रुतधरव-चनानुयायित्वात्, ‘हवइ मगल’ इति अयमेव पाठः सत्त्वामृतसग्रहेऽपि (७७ पत्रे) हवइ मंगलमिति पाठः समर्थितस्तथा च तत्पाठलेशः । अपरं च—आवश्यकदर्शेषु ‘हवइ’ ‘होइ’ इति पाठद्वयमपि दृश्यते,

अकुलाणि वा खचियकुलाणि वा इक्खागकुलाणि वा हरिवंसकुलाणि वा एसिअकुलाणि वा वेसिअकुलाणि वा गढागकुलाणि वा कोट्टागकुलाणि वा गामरक्खकुलाणि वा बुक्कासकुलाणि वा अण्णयरेसु वा तहप्यगारेसु वा कुलेसु वा अदुगुच्छिएसु अगार-
 हिएसु असण वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा फासुअ जाव पहिगगहिज्जा” । व्याख्या-स भिक्षुभिस्त्वार्यं प्रवेष्टुकामो यानि पुनरेयंभूतानि कुलानि ज्ञानीयात् तेषु प्रविशेदिति सम्बन्धः, तद्यथा-उत्था-आरक्षिकाः १ भोगा-राज्ञः पूज्यस्थानीयाः २ राजन्याः-सखिस्थानीयाः ३ षड्रिया-राष्ट्रकूटादयः ४ इक्खाक्खः-ऋषभस्वामिबंधिकाः ५ हरिवशा-हरिवशजा अरिएनेमि-
 यशस्थानीयाः ६ ‘एसिअ’सि गोष्ठाः ७ वैश्या-वणिजः ८ गढको-नापितो यो हि ग्रामे लद्धोपयति ९ कोट्टागाः-काष्ठ-
 तसक्का वर्षकिन इत्यर्थः १० षोक्कशालियाः तन्तुवायाः ११ कियन्तो वा वस्यन्ते इत्युपसहरति, अन्यतरेषु वा तथाप्रका-
 रेषु अजुगुप्पितेषु कुलेषु नानावैश्याविनेयसुखप्रतिपत्त्यर्थं पर्यायान्तरेण दर्शयति, अगर्होषु यदि वा जुगुप्पितानि-धर्मका-
 रकुलादीनि गर्होषि-वात्यादिकुलानि, एतद्विपर्ययभूतेषु कुलेषु, लभ्यमानमाहारादिकं प्राप्तुकमेपणीयमिति मन्यमानो गृही-
 यादिति ।” पुनर्निशीथचूणो भक्कपानग्रहणादौ एतेः निषिद्धाः, तथाहि-“कालावहीए जे ठप्पा कया ते निज्जूढा” भक्कपान-
 ग्रहणादौ निषिद्धाः, “जे कुला जत्थ विसए वि जुगिया ते तुगच्छिवा” अमोन्या इत्यर्थः, कम्मेण १ सिप्पेण वा २ जाइए
 वा ३ कम्मे न्हाविआणो १ सप्पे वि द्वारन्हाविआणो हिट्ठान्हाविआ तेरिमाजाइए पाणाइणो ३ । पुनरत्रार्ये ज्ञातमृत-
 कसुतकपिण्डनिषेधाऽधिकाररूप एकविंशतितम प्रश्नोत्तरं विलोक्यम् ॥ ५१ ॥

॥ इति साधुना भक्कपानग्रहणाय योग्यायोग्याधिकारः ॥ ५१ ॥

मंगलमहासुअखंधस्त वक्त्राण त महया य पवधेण अणतगमपज्ज्वेहिं सुत्तस्स पिडुभूयाहिं निज्जुचिभासचूणीहिं
अहेय अणंतनाणवसणधरेहिं तित्थयेरेहिं वक्त्राणिअ तहेव समासजो वक्त्राणिज्जत आसि, अहडधया कालपरिहाणि
दोसेण तजो निज्जुचिभासचूणीओ बुच्छिआओ, इओ अ वधतेण कालेण तेण समएण महहीपत्ते पयाणुसारी वइरसामी
नाम [दुवालसग सुअहरे] पुवदसंगसुअहरो समुप्पओ, तेणेसो पचमगलमहासुअखधस्त चद्धारो मूलसुत्तस्स मज्जे
लिहियो” इति महानिशीये । तथा नमस्कारपंजिका-सिद्धचक्रादौ “पचपयाण पणतीस वण्ण चूलाइ वण्ण तिचीस । एव
इमो समप्यति फुढमक्खरमडुसट्टीय ॥ १ ॥ तथा अष्टप्रकाश्या आग्नेयादिविदिग्व्यवस्थितेषु दलेषु पादचतुष्क “एसो
पच नमुक्कारो, सवपावप्पणासणो । मगलाण च सवेसिं, पढम हवइ मगल” ॥ १ ॥ इति ध्यायेत्, तथा बृहन्नमस्कारफले
“सत्त पण सत्त य, नवक्खर पमाण पयइपचपय । तिचीसक्खरमूल, सुमरह नवकारवरमत ॥ १ ॥” इत्याद्यने-
कानि स्थानानि अष्टपष्टिवर्णात्मकनमस्कारदर्शकानि । इति नमस्कारस्याऽष्टपष्टधरप्रमाणत्व, एव श्रीसधाचारबृहदृत्तौ
(२१० पत्रे) श्रीदेवेन्द्रसूरिभिरपि हवइ मगलमेव पाठं समर्थित । तथा च तत्पाठ —सिद्धान्तेऽपि स्फुटाधरे हवइ
मंगलमिति भणित, तथाहि महानिशीयचतुर्थ्याध्ययनसूत्र—“तहेव तदवत्याणुगमिअ इक्कारसपयपरिच्छिन्न तिआलावग तिची-
सक्खरपरिमाण एसो पचनमुक्कारो, सवपावप्पणासणो । मगलाण च सवेसिं, पढम हवइ मगल ॥ १ ॥” इअ चूलति अहि-
ज्जतीति प्रकृत । तदेव हवइ मगलमित्यस्य साक्षादागमे भणितत्वात् प्रमुश्रीचक्रस्वामिप्रमृति सुवहुश्रुतसुधिहितसविन्न-
पूर्वाचार्यसमतत्वाच्च पढम हवइ मगलमिति पाठेन अष्टपष्टधरप्रमाण एव नमस्कार पठनीयः । तथा च महानिशीये—

तथा उपांगछेद-ग्रन्थकर्म-ग्रन्थाद्यनेकागमानुयोगसूत्रचरैः श्रीमलयगिरिभिः आवश्यक विघृणद्भिः “अरिहतनमु-
 कारो” इत्यादिका “एसो पचे”ति पर्यन्ताः षट्गाथाः “ह्रवइ मगल”मिति पाठत एव लिखिताः सन्ति, एव प्रवचन-
 सारोच्चारधृत्तौ अपि ह्रवइ मंगलमिति पाठः समर्थितोऽस्ति, तथाहि—यद्यप्यत्र ‘ह्रवइ’ ‘होइ’ इत्यनयो पाठयोरर्थे न
 कश्चिद्विशेषः, तथापि अष्टपद्यक्षरार्थं नवकारे ह्रवइ इति पठितव्यं, ततो नमस्कारावलिकादिग्रन्थेषु यन्त्रपद्मे उक्तमस्ति,
 विशेषकार्योत्पत्तौ चूलिकाध्यानं यदा क्रियते तदा द्वात्रिंशदलकमले द्वात्रिंशदक्षराणि स्यापयित्वा त्रयस्त्रिंशत्तम
 अक्षर मध्यकर्णिकायां स्याप्यते, ततो ‘होइ’ पाठे द्वात्रिंशत्त्रिंशदक्षरैः द्वात्रिंशत्कमलदलान्येव पूर्यन्ते पर
 मध्यकर्णिका शून्यैव तिष्ठति, ततो ह्रवइ मंगलमिति पाठो युक्तः, तथा चैतत्सयादि पूर्वार्चार्थकृतप्रकरणवचन “अह-
 सट्टि अक्खरपरमाणू, षिणसासननवकारपहाणू । अतिमचूला तिसिद्धा, सोलसअट्टनवकार सिद्ध ॥ ३ ॥” न च
 वाच्यं नमस्कारसूत्रे नमस्कारस्य सप्तपद्यक्षरवत्त्वं प्रोक्तमस्ति, यतः ‘एसो पचनमुकारो’ इत्यादिगाथाऽपि नमस्कारसूत्रसम्ब-
 न्धिनी नाऽस्ति, किं तु निर्युक्तिका, ततो “ग्रामो नाऽस्ति, कुतः सीमा ?” इति न्यायात् कथं सप्तपद्यक्षरवत्त्वं नमस्का-
 रस्य ! मूलसूत्रनिर्युक्तिकाभ्यन्तूर्णिवृत्तिटिप्पनकादिषु क्वाऽपि निर्दिष्टं न दृश्यते च । अष्टपद्यक्षरप्रमाणत्वं च
 महानिशीथादिषु स्पष्टमेव दृष्टिं, तथाहि—

“तदेव तद्वदत्याणुगमिष इकारसपयपरिच्छिन्नं तिआलावग तिचीसक्खरपरिमाण एसो पचनमुकारो, सवपावप्प-
 णासणो । मगलणं च सवेसिं, पठमं ह्रवइ मगलं इयचूल ति “अहिज्जति” महानिशीथे तथा—‘एस तु ज पंच-

अर्चितामणिकम्पभू-अस्त पचमगलमहासुअस्वधस्स णं सुत्तथ पक्षत्त । त जहा-जे ण पचमगलमहासुअस्वधे से ण सयलागमतरोवधत्ती तिलतिष्ठ १ कमलमयरद २ सबलोगपचत्थिकायमिव ३ जहत्थ किरियाणुवायसम्भूय गुणुक्कित्तणे जहि-च्छियफलपसाहगे थेव परमथुइवाए सा य परमथुई केसिं कायवा सबजगुत्तमाण सबजगुत्तमे अ जे केइ भूए जे केइ भयति जे केइ भविस्सति, ते सबेवि, अरिहत्तादमो चेव, नो णं अन्नेति, ते अ पंचहा-अरिहते १ सिद्धे २ आयरिए ३ उवज्जाए ४ साहुणो अ ५, तत्थ एएसिं चेव गच्छस्स सब्भावो इमो, त जहा-सनरामरासुरस्स ण सबस्स चेव जगस्स अट्टमहापा-टिहेराइपूआइउवलक्खिय अण्णअसरिसमर्चितमप्यमेअ केवलाहिट्ठिअ, पवरुत्तमतत्त अरिहति त्ति अरहंता अरिहता ११ । एव अतए एएसिं नमुक्कारो 'एसो पचनमुक्कारो' किं करिज्जा ? सबं पाव नाणावरणीआइकम्मं निस्सेस त पयरिसेण दिसो दिस्सिं नासइ 'सबपावप्पणासणो' एस वूलाए पढमो उइसो "एसो पचनमुक्कारो, सबपावप्पणासणो" किंविहो ऊ ? मग्गे निवाणसुइसाहणिक्खलमो सम्मदसणाइआराहओ, अहिंसाळक्खणो घम्मो त मे लाइज्जति मगल ममं भवाओ ससाराओ गमिज्जाओ तारिज्जा वा मंगल २ वच्चपुट्टुनिच्छत्तनिकाइअहुपथार कम्मरासिं मे गालिज्जा विज्जविज्जत्ति मगल, १ एएसिं सबेसिं अन्नेसिं च मंगलाण किं ! पढम आइए अरिहताईण थुईं थेव मगलंत्ति समासत्थुत्ति" सघाचारवृत्तौ (२१८ पत्रे) ॥

॥ इति "होइ मगल" इति पाठनिषेधाधिकारः ॥ ५२ ॥

ननु-अशन-पान-खादिस-स्वादिमाना आहाराणा विवेचन कथं ज्ञायते ? । उच्यते--शास्त्रसम्मत्या तदवबोधत्, का शास्त्रसम्मतिः ? , इत्याह-श्रीमत्स्वरतरगच्छाधिराज-श्रीजिनभद्रसूरिपट्टपूर्वाचलप्रभाकरश्रीजिनचन्द्रसूरिशिष्य-श्रीमेरुसु-

“एअ तु ज पचमगलमहासुअखधस्स वक्खाणं त महया पवधेण अणतगमपज्जवेहिं सुत्तस्स य पि दु मूआहिं निञ्चुत्ति-
 भासचूणीहिं जहेव अणतनाणदंसणघरेहिं तित्थयेरेहिं वक्खाणित तहेव समासओ वक्खाणिजत आसि, अह अन्नया
 फालपरिहाणिदोसेण ताओ निञ्चुत्तिभासचूणीओ बुञ्छिन्नाओ, इओ अ वच्चतेण कालसमएणं महद्दीपचे पयाणुसारी
 पइरसामी नाम दुवालसंगसुअहरे समुप्पन्ने, तेणसो पषमंगलसुयखधस्स सज्जारो मूलसुत्तस्स मज्झे लिहिओ, मूल-
 सुत्त पुण सुत्तए गणहरेहिं अरथत्ताए अरिहंतेहिं भगवतेहिं धम्मतित्थयेरेहिं वीरजिणिंवेहिं पन्नवि
 अति २ । एअ बुहुसपयाओ, इत्थ अत्थ पथ पणणाणुलग सुत्तालावग न सबज्झइ तत्थ सुअहरेहिं कुलिहिअदोसो
 न दायवो किं तु ओ सो एअस्स अर्चितचित्तमणिकप्पभूअस्स महानिसीहसुअखधस्स पुषायरिसो आसि, तहिं चेष
 खढाखडीए सदेहिंआपहिं हेचहिं बहवे पत्तगा परिसाहिआ तहापि अच्चतसुमहत्थाइसय इम महानिसीहसुअखंध कसि-
 णपवयणस्स परमसारभूर्यं, पर तत्त महत्थतिकलिक्कण पवयणवच्छल्लत्तेणेण तहा भयसत्तोवयारअ ष काउ, तहा य
 आयहिहुआए आयरिअहरिभवेणं ज तत्थायरिसे विट्ट त सब समईए सोहिउण ल्हिअति, अन्नेहिं पि सिद्धसेणदिवायर-
 बुहुवाइअस्ससेणवेवगुचनसवन्नणलमासमणसीसरविगुत्तनेमिचदजिणदासणिल्लमागसवसिरिपमुहेहिं जुगप्पहाणसुअहरेहिं
 बहुमन्नियमण वि” । अत्र सूत्रं व्याख्यायते, अस्य व्याख्यान-यदेव श्रीवज्रस्वामिना छेदग्रन्थमध्ये लिखित तदेव
 मकिंबहुमानातिशयतो विशेषतश्च बहुमव्यसत्त्वोपकारकमिति कृत्वा दर्शयते । तथाहि-

“से भयवं किमेअस्स अर्चितचित्तमणिकप्पभूअस्स पचमगलमहासुअखधस्स सुत्तय पन्नत्त ? गोयमा ! इय एयस्स

अर्चितचित्तमणिकल्पभू-अस्स पचमगलमहासुअखधस्स ण सुत्तत्थं पन्नत्त । त जहा-जे ण पचमगलमहासुअखधे से ण
 सयलागमतरोववत्ती तिलत्तिल्ल १ कमलमयरद २ सबलोगंपंचत्थिकायमिव ३ जहत्य किरियाणुवायसन्भूय गुणुक्कित्तणे जहि-
 ष्छियफलपसाहगे वेव परमयुइवाए सा य परमयुई केसिं कायषा सधजगुत्तमाण सधजगुत्तमे अ ले केइ भूए जे केइ भवति
 जे केइ भविस्सति, ते सबेवि, अरिहतादवो वेव, नो ण अभेत्ति, ते अ पचहा-अरिहते १ सिद्धे २ आयरिए ३ उवज्जाए ४
 साहुणो अ ५, तत्थ एएसिं चेव गच्छस्स सन्भावो इमो, त जहा-सतरामरासुरस्स ण सबस्स चेव जगस्स अट्टमहापा-
 बिहैराइपूआइववलक्खिय अण्णन्नसरिसमर्चितमप्पमेअ केवलहिट्ठिअ, पवरुत्तमतत्त अरिहति ति अरहंता अरिहता ११ ।
 एव अतए एएसिं नमुक्कारो 'एसो पचनमुक्कारो' किं करिज्जा ? सव पाव नाणावरणीआइक्कम्म निस्सेस त पयरिसेण दिसो
 दिसिं नासइ 'सवपावप्पणासणो' एस चूलाए पढमो उदेसो "एसो पचनमुक्कारो, सवपावप्पणासणो" किंविहो क ? मग्गे
 निषाणसुहसाहणिकखमो सम्मदसणाइआरादवो, अहिंसालक्खणो धम्मो त मे लाइज्जति मगल मम भवावो ससाराओ
 गमिज्जाओ तारिज्ज वा मंगल २ वच्चपुट्टनिद्धत्तनिकाइअट्टपयार कम्मरासिं मे गालिक्खा विज्जविज्जत्ति मगल, १ एएसिं सबेसिं
 अभेसिं च मगलाण किं ! पढम आइए अरिहताईण थुई चेव मगलत्ति समासयुत्ति" सघाचारवृत्तौ (२१८ पत्रे) ॥

ननु-अशन-पान-स्वादिस-स्वादिमाना आहाराणां विवेचन कथं ज्ञायते ? । उच्यते-शास्त्रसम्मत्या तदववोधात्,

का शास्त्रसम्मतिः ? , इत्याह-श्रीमत्स्वरतरगच्छाधिराज-श्रीजिनमद्रसूरिपट्टपूर्वाचलप्रमाकरश्रीजिनचन्द्रसूरिशिष्य-श्रीमेरुसु-

“एअ तु जं पंचमगलमहासुअलंघत्स वक्खाणं त महया पवघेण अणतगमपज्जेवेहिं सुत्तस्स य पि हु मूआहिं निञ्जुत्ति-
 भासचूष्णीहिं जहेव अणतनाणवसणवरेहिं तित्थयरेहिं वक्खाणित तहेव समासओ वक्खाणिजत आसि, अह अन्नया
 कालपरिहाणिदोसेण तामो निञ्जुचिमासचूष्णीओ पुच्छिछाओ, इओ अ वच्चतेण कालसमपणं महहीपत्ते पयाणुसारी
 यइरसामी नाम दुवालसगसुअहरे समुप्पत्ते, तेणसो पचमंगलसुयल्लघत्स तच्चारो मूलसुत्तस्स मज्झे लिहिओ, मूल-
 सुत्तं पुण सुत्तत्ताए गणहरेहिं अत्थत्ताए अरिहंतेहिं भगवतेहिं घम्मतित्थयरेहिं तिलोयमहिएहिं वीरजिणिवेहिं पल्लवि
 अति २ । एस बुद्धसपयाओ, इत्थ जत्थ पय पएणाणुलग सुत्तालावग न सवज्जइ तत्थ तत्थ सुअहरेहिं कुलिहिअदोसो
 न दायवो किं तु जो सो एअस्स अर्चितचित्तमणिकप्पभूअस्स महानिसीहसुअल्लघत्स पुषायरिसो आसि, तहिं चेव
 खट्ठालहीए उवेहिंआएहिं हेतहिं बहवे पत्तगा परिसाहिआ तहावि अच्चतसुमहत्थाइसय इम महानिसीहसुअल्लघ कसि-
 णपवपणस्स परमसारमूर्धं, पर तत्तं महत्थतिकल्लिऊण पवयणवच्छत्तणेण तहा भवसत्तोवयारअ च कात्त, तहा य
 आयहिहुआए आयरिअहरिमर्देणं ज तत्थायरिसे विट्ठ त सब समईए सोहित्तण ल्हिअति, अन्नेहिं पि सिद्धसेणदिवायर-
 बुद्धवाईजक्खसेणवेवगुत्तजसवद्धणत्तमासमणसीसरविगुत्तनेमिचदक्खिणदासगणिल्लमगसच्चसिरिपमुहेहिं जुगप्पहाणसुअहरेहिं
 बहूमन्निअमण ति” । अत्र सूत्रं व्याख्यायते, अस्य व्याख्यानं—यदेव श्रीवज्रस्वामिना छेदग्रन्थमस्ये लिखित तदेव
 भक्तिबहुमानातिशयतो विशेषतश्च बहुमव्यसत्त्वोपकारकमिति कृत्वा दर्शयते । तथाहि—

“से भयवं किमेअस्स अर्चितचित्तमणिकप्पभूअस्स पचमगलमहासुअल्लघत्स सुत्तत्थं पन्नत्थं ? गोयमा ! इय एयस्स

भ्रमेद द्रुघ दधि सूरणा मंडकादिक जाणवो, तथा च भणित-“असण सत्तुग, सुगाजगराइलज्जाग विहीय ।
 खीरणार्ई सूरणार्ई, महग पमिई अ विभेअ ॥ १ ॥” आछण जवोदक तुपोदक तदुलोदक उष्णोदक शुद्धविकट
 अक्काय समग्र पनक जाणवु, तद्यथा-“पाण सोधीरज्यो-दगाइ चित्त सुराइव्ं चैव । आउक्काओ सवो, कक्कडगज
 लाइव च तहा ॥ २ ॥ अत्र प्चित्त सुराइवमिति चित्र नानाप्रकार काष्ठ पिटजातिभेदभिन्न सुरामधु आविशब्दतो
 द्राक्षा शर्करा पानकावि अक्काय सगलच कर्कटी चिर्भटी प्रमुखनो जल तथा कालिंग जलादिक सगलु जाणवु ॥ २ ॥
 नालिकेर खर्जूर द्राक्षा भृष्टधान्यादिक आषफल रभाफल कर्कटी फणसादिक पल्लुसुपुणि सगलो खादिम जाणवु, तथा
 च भणित च “भत्तो संदतार्ई, खर्जूर नालिकेरदक्खार्ई । कक्कडअवगणसाइ, बहुविह ख्वाइम तेय ॥ १ ॥ दतवण तंबोल,
 सुठि पिप्पली मिरच हरितकी विमीतकतुलसी प्रमुख स्वादिम जाणवु, तथा च भणित-“दंतवण तंबोल, चित्त तुलसी
 वहेबमार्ई अ । महु पिप्पली सुठार्ई, अणेगहा साइम नेय ॥ १ ॥” एव तपागच्छनायकश्रीसोमसुन्दरसूरिपट्टपूर्वाचल-
 भास्करश्रीमुनिसुन्दरसूरिकृतपडावश्यकबालावबोधेऽपि, तथाहि-

चिहुं प्रकारे आहारस्यु असण वा पाण वा स्वाइम वा साइम वा अशन कर्हतां-शालि ज्वारि वरटी प्रमुख
 सर्व ओदन मुन्नादिक सर्व कठचल सायुयादिक सर्व लोट पेयादिक सर्व तिमज मोदकादिक सर्व पकवान सूर-
 णादिक सर्वकद मंडकादिक सर्व केलवी वस्तु ए सर्व अशन कर्हिर, वली वेसण विरहाली आमला सेंधव कठिपत्र
 लीबुइ लूण हींग ए अशन माहि आवइ १ । पान कर्हतां पाणी काजिक जव गोधूम ज्वारि घोखा काकडी आदि-

न्दरोपाध्यायविनिर्मितश्रीपद्मवश्यकपालावबोधे पञ्चानामपि निर्णयप्रतिपादनात्, तथाहि—असन कहता अन्न-चोला ज्वारि
 परटी मुग प्रमुख सर्वधान, सात सत्तु गिहु [आदि] ना सर्व लोट सर्वराव सालणा लाडु प्रमुख सर्वं पक्कान, सुरणादि
 सर्वं कद दूध दही मढादिक सर्वकेलधी वस्तु, हींग वेसण विरयाली लूण सैधवादिक ए सर्वं असन माहि जाणिवा । १ ।
 हिंवे पानक कहतां आछण जवोदक तुषोदक तदुलोदक सण्णोदक शुद्धोदक कहता वर्णाद्वय प्रमुखसर्वंअपकाय पानक
 जाणिवा, अथवा काष्ठस पिष्टज सुरादि द्रावनापाणी साकर आविलपाणी इधुरसादि काकडी चीभडा कालिंगना जल
 इत्यादि सर्वं पानक जाणवा । २ । हिंवे स्वादिम कहतां सुखबी नालेर खजूर द्राख विदाम सेक्यु धान आवा केडा कारुडी
 असोढ त्तारेक प्रमुख सर्वं मेवो इत्यादिक स्वादिम ॥ ३ ॥ हिंवे स्वादिम कहता तमोल मुठ मिरी पिपल हरढे पहेडा
 तुटसी कसेलो कायो वेठीमघ तमालपत्र एलची लवींग नीढग काठी अजमो अजमोद कुलिंजण चोणीकरोपा कचूरो
 कांटासेलीयो मोथ हरढे कुमठर पान सोपारी पोकरमूल जवासामूल वावची चालवछाली घवछालि हयरसार सेजडछालि
 ए सर्वं स्वादिम ॥ ४ ॥ हिंवे निंबके-छाल मूलपान सिंली गोमूत्र गिलोइ कडूकिरियातव अतिथिप कुडउ सुफटिगम
 रोहणी पीपलामूल वज्र घमासत नाहिं रीगणी एलीयो चिणोठी कयर वोरनामूल कथारियव कुयारि इत्यादि अणादार
 ॥ ५ ॥ पिणि ए अणाहार जत इच्छा पासइ अनिट पणइ लीजे तो, अने जत भावता लीजे तो आहारमाही पडइ इति ।
 श्रीतरुणप्रभसूरिकृतपालावबोधे तु एव, तथाहि—

षटुविध आहार अशन पान स्वादिम तत्र अशन-ओदन राध्या घोखा सत्तु मुग राव लढलापादि पक्का-

लमेद दृग्ध दधि सुरणा मडकादिक जाणवो, तथा च भणित-“असण भोजण सत्तुग, मुगाजगराइत्यजग विधीय ।
 खीरप्याई सुरणाई, मडग पमिई अ विझेअ ॥ १ ॥” आछण जयोदक तुपोदक तडुलोदक उप्पोदक शुद्धधिकट
 अक्काय समग्र पनक जाणवु, तथया-“पाण सोधीरजवो-दगाइ चित्त सुराइअ घेव । आरफाओ सवो, कफडगज-
 ताइअ च तथा ॥ २ ॥ अत्र चित्त सुराइअमिति चित्र नानाप्रकार काष्ठ पिष्टजातिमेदभिन्न सुरामधु आदियन्दतो
 ब्राह्म शर्करा पानकादि अक्काय सगलच कर्कटी चिर्मटी प्रमुखनो जल तथा कालिंग जलादिक सगलु जाणवु ॥ २ ॥
 नालिकेर खर्जूर द्राक्षा शृष्टधान्यादिक आम्बफल रंभाफल कर्कटी फणसादिक पल्लुसुपुणि सगलो ख्यादिम जाणवु, तथा
 च भणित च “भसो सदताई, खर्जूर नालिकेरदक्खाई । ककडअवगणसाइ, धहुयिह ख्याइम नेय ॥ १ ॥ दतयण तत्रोल,
 सुठि पिप्पली मिरच हरितकी विमीतकतुलसी प्रमुख स्वादिम जाणवु, तथा च भणित-“दतयण तत्रोल, चित्त तुलसी
 बहेहमाई अ । महु पिप्पली सुठाई, अणेगहा साइम नेय ॥ १ ॥” एव तथागच्छनायकश्रीसोमसुन्दरचरिपट्टपूनीचल-
 भास्करश्रीसुनिमुन्दरचरिपट्टपूनीचलवावोघेऽपि, तथाहि-

चिठुं प्रकारे आहारस्युं असण था पाण वा ख्याइम वा साइम वा अशन कहुता-शालि ज्वारि चरटी प्रमुख
 सर्व ओदन मुद्गादिक सर्व कठवल साजुयादिक सर्व लोट पेयादिक सर्व तिमज मोदकादिक सर्व पक्यान सुर-
 णादिक सर्वकव मडकादिक सर्व केलयी वस्तु ए सर्व अशन कहिउ, वली वेसण विरहाली आमटा संधय कउठिपत्र
 लीबुइ लूण हींग ए अशन माहि आवइ १ । पान कहुता पाणी काजिक जव गोधूम ज्वारि चोगा काकडी आदि-

फनु घोषण, अनइ सर्वं जलाशय सणो अक्वय, ए पान कहिजइ, साकरपाणी द्राखपाणी आवलपाणी इधुर-
 सपाणी प्रमुख सर्वं सरस पाणी पान कहतां आवइ, पिणि व्यवहारइ अशन, बिनु जिनु खाइम स्वादिम रुहिजइ
 सुखबी सेक्नु घान सर्वं खारिक टोपरा द्राक्षा विदाम अखोष खजूर प्रमुख सर्वं मेवो, काकडी आद्य फलसादिक
 सर्वं फल स्वादिम कहिजइ, स्वादिम कहतां सुठि हरइइ पीपरी मिरी अजमत कायफल कसेल कायो खयरसार
 बेठीमय वज्र समालपत्र एलची लवंग विहग काठी विहलवण अजमोद कुलिजन पीपलीमूल धीणीकचाला कचूर
 मोय कट्यासेरीयो कपुर सचल हरदा बईदा आमला कुमठत पान युगी हिगुलाटक हींग त्रेवीसठ पुष्करमूल जयामा-
 मूल वाषची बाबल छालि खेजठछालि ए स्वादिम कहिजइ, गुडस्वादिम कहिजइ, पिणि व्यवहारइ अशन, जीकु कुर्नार
 साकर वासित सुंठो पाणी हरहेनो पाणी ए लीचे नीतारनइ गल्यो हुवे तो, न गल्यो हुइ तो नहि, तिपिहार पञ्च-
 क्वाणि जे सुसइ शंशइ स्वादिमपि, जीरो प्रवचनसारोद्धारमाहि स्वादिम कष्टु छइ, अनइ श्रीकल्पवृत्तौ शादिम कष्टु
 छइ, ए चार आहारनो विचार नीचनी छालि मूलाना पाददा सीली गोमूत्र गिलो फड्किरियानु अतिथिय कजुओ
 सुकराल इलवा रोहपि उपलोड वज्र त्रिफला पञ्चमूलनिव घमासत नाहि आसगधि रोगणी एलीयो गूगल हरदा छालि
 वरणमूल घोरीमूल कयारीमूल कयरठानुमूल पुमाठी आठी मजीठ घोल धीयुत्त कुयारी इत्यादिक बीजुई जे अनिट पणइ
 इच्छा पासइ लीचइ ते बिहुं आहारमाहि एकइ सागइ नहि, अणाहार जाणवो । विचारप्रये अनादारगाथा यथा-
 “अभयक्व फलामल्प भूनिवाक्कु अगिलोअ रसाई । जोगोनिपाइण तथाइ पत्ताणि अणाहारो ॥ २ ॥” इति, श्रीपि-

शेषकल्पचूर्णौ पञ्चमोद्देशकेऽपि यथा—“अणाहार गाहीमो” अकाश्व छला निर्धारण मूल पंचमूलादिफल अहामलय हरी-
 तगवहेडगादि से सति, अणाहार मुक्त्वा ज अणत आहारमिति । पुनर्मणित-अणाहारो मोअछही मूल च फल च होइ
 अणाहारो पूर्वार्ध, ‘मोक’ कायकी, ‘छही’ निर्बादित्वक् ‘मूल’ च पंचमूलाविक ‘फल’ च आमलकविभीतकादिकं एतत्
 सर्वं अनाहारो भवतीति चूर्णिः । निशीथचूर्णौ तु या, निर्बादीना छलि -त्वक्, यच्च तेपामेव निबोलिकादिफल, यच्च तेपामेव
 मूल एवमादिक सर्वमनाहार इति । अत्र श्रीमेरुसुन्दरोपाध्यायकृत-चालावबोधोऽत् श्रीमुनिसुन्दरसूरिकृतवालावबोधे
 स्वादिममध्ये एवानि नव ९ वस्तूनि अधिकानि सन्ति, तथाहि—“कायफल १ विडलवण २ पीपलीमूल ३ कपूर ४ सचल ५
 वहेडा ६ आमला ७ हिंगुलाष्टक ८ हिंगुलीत्रेविसठ ९ । पुनरेतस्माद् एतस्मिन् अनाहारकमध्येऽप्यर्थे ११ । विशेषः
 तथाहि—“हलद १ सप्लोट २ त्रिफला ३ आसगंध ४ गूगल ५ हरदेछालि ६ वगणिमूलि ७ पुमाह ८ आछीमजीठ ९
 कृत-चालावबोधे पीपलीमूल स्वादिममध्ये प्रोक्तमस्ति । तथा तपागच्छीयरक्षशेखरसूरिणाऽपि श्रीमुनिसुन्दरसूरि-
 नादीनामेव विवेचन लिखितमस्ति, तथाहि—अशनादिविभागश्चेत्य—“अन्न-पक्काभ-भंडक-सकुकादि-धुधोपशमनसमर्थम्
 अशन १ तक्रोदक-मथादि पान २ फलेक्षुष्टुकसुखमधिकानि स्वाद्य ३ स्वाद्य शुठी-हरितकी-पिंपली मरिच-जीरक-अज-
 मक जातिफल-जावत्री-कसेछक-कच्छकसदिरघटिका-ज्येष्ठीमधु-तज-तमालपत्र एलची-लवंग काठी-यिंहंग विडलवण-अजक-

अजमोद-कुलिञ्जण-पिपलीमूल-चिणीक-चाला कडूरक-मुस्ता-कंटासेलियो-कर्पूर-सचल हरडा विभीतक-कुंभट-चण्डू-पर-
 खदिर-खेजबाविछडीपत्र-भूण-हिगुलाहक-हिगत्रेवीसो-पंचमूल-पुष्करमूल-जवासकमूल-चावपी-चुलसी-कपूरी-कदारिक-नीरु
 स्वामप्यं ४ । प्रवचनसारोद्धारमिप्रायेण स्वाद्यं, कल्पवृत्त्यभिप्रायेण तु स्वाद्य, अजमकं स्वाद्यनिति, केचित्
 सर्वं स्वाद्य फला-कर्पूरगविजलवत् तत् द्विविधाहारप्रत्याख्यानं कल्पन्ते । वेसण विरयाली-सोया-स्त्रत्रयी-ग्रामठागादी-
 आषागोली-कवठीय लीबूई-पत्र-ग्रमुखस्वाद्यत्वादिना द्विविधाहारे न कल्पते, त्रिविधाहारे तु जलमेव कल्पते, तत्रापि
 द्रुकानीरं साकरी-कर्पूर-एला-कण्ठक-खदिरचूर्ण-कसेछक-पाढलादिजल च नीतरित गालित वा नाड्यन्यथा, गान्धेनु
 मधु-गुडशर्करा-सबाधपि स्वाद्यतया, द्राक्षा-शर्करादिजल तक्रादि च पानकतया चक, पर द्विविधाहारादौ च कल्पते ।
 उक्तं च तन्नागपुरीयगण्डप्रत्याख्यानमाख्ये—

“दक्षसापाणाईव, पाणं तद् साइम गुढाईम । पठिथ सुअमि तद्वपि दु, तिची-णगति नापारियं ॥ १ ॥”
 स्त्रिया संभोगे षतुर्विधाहारो न भज्यते, बालादीना ओषादिविचुम्बने तु भज्यते । द्विविधाहारे तु तरसि कल्पते,
 प्रत्याख्यान हि कावलिकाहारविषयमेव, न तु लोमाद्याहारविषयमपि । अन्यथा उपयासावाभ्यायोः षतुरम्पङ्ग-गण्डुकरम्ब-
 बन्धनादिनाऽपि भङ्गप्रसङ्गात्, न चैव व्यवहारो लोमाहारस्य निरन्तर संभवेन प्रत्याख्यानभाष्यसंगत् ४ प्रजा-
 हारतया व्यवहियमाणानि यथा-पचांग निंब १ मूल २ गडूची ३ कडू ४ किरिआत ५ अतिशिय ६ कुर ७

वीह ८ सूकधी ९ रखा १० ह्रिवा ११ रोहिणी १२ तपलोट १३ वज १४ त्रिफला १५ वावलछ्ठी १६ इति,
 अन्ये घमासव १७ नाहि १८ आसर्गधि १९ रीगणी २० एलियो २१ गूगल २२ हरबाधालि २३ वरणि २४ चदरी २५
 कपुर ३५ प्रमृति अनिष्टस्वाद रोगाघापदि चतुर्विधाहारेऽप्येतानि कल्पन्ते ॥ ५३ ॥

॥ इति अशनाविनिर्णयाधिकारः ॥ ५३ ॥

ननु केचित् शृगाटकाना अभक्ष्यत्व अनन्तकायत्व च प्रतिपादयन्ति तत्सत्य असत्यं वा ? उच्यते—ये तेषा अभ-
 क्ष्यत्व अनन्तकायत्व च प्रतिपादयन्ति ते सर्वे सिद्धान्तानभिज्ञा एव, यत उक्त श्रीखरतरगच्छाधिराज-श्रीजिनभद्र-
 सूरिपट्टालङ्कार-श्रीजिनचन्द्रसूरिविजयरज्ये श्रीमुनिमरुन्दुरोपाध्यायैः सधाम्यर्थनया कृतवार्तिकसार्धशतकप्रश्नोत्तरे

सिंधोबादिजीवा वनस्पतिसचरीमाहि कक्षा छद् अने अभक्ष्य अनन्तकाय कहै ते किम ? तत्रार्थे सिंधोबा अभक्ष्य

अनन्तकाय न हुवे, जे अभक्ष्य अनन्तकाय कहै ते सिद्धान्तना जाण नहीं, यत प्रज्ञापनासूत्रे (३४ पत्रे)—
 “सिंधाढगस्त गुच्छो, अणेगजीवो च होइ नायवो । पत्ता पत्तेगजीवा, दुस्त्रि य जीवा फले भणिआ ॥५१॥” इणि कारणि

विहुं जीवनो फल साधारण अनन्तकाय न थायइ, जेह भणी प्रज्ञापना पृत्तिमाहि कक्षो छद्, “साधारणस्तु नियमादन-

अजमोद-कुलिञ्जण-पिप्पलीमूल-चिणीक-बाला कञ्जूरक-मुस्ता-कंटासेलियो-कर्पूर-सचल हरदा विमीतक-कुंभटउ-यन्तूलघन-
 खदिर-खेजब-विछ्छीपत्र-पूग-हिगुलाटक-हिगनेवीसो-यघमूल-पुष्करमूल जवासकमूल-चावची-तुलसी-कपूरी-कदादिक जीरकं
 स्वभाष्यं ४ । प्रथमसारोद्वाराप्रामिप्रायेण साध्यं, कल्पधृत्यभिप्रायेण तु स्वाद्य, अजमकं साधनिति, केचित्
 सर्वं स्वाद्य एला-कर्पूरादिजलघत् तत् द्विविधाहारप्रत्यास्थाने कल्पन्ते । वेसण विरयाली सोया-कउठवडी-आमलागांटी-
 आंषागोली-कचठीय लीवूई-यत्र-प्रसुसखद्यत्वादिना द्विविधाहारे न कल्पते, त्रिविधाहारे तु जलमेव कल्पते, तत्रापि
 पुक्रातीरं साकरी-कर्पूर-एला-कञ्जूरक-खदिरचूर्ण-कसेहक-पाढलादिजल च नीतरितं गालित वा नाऽन्यथा, शार्ङ्गेयु
 मधु-नुदशर्करा-खडाद्यपि साध्यतया, ब्राह्म-शर्करादिजल तक्रादि च पानकतया उक्तं, परं द्विविधाहारादी न कल्पते ।
 उक्तं च तद्भागपुरीयगच्छप्रत्यास्थानभाष्ये—

“द्वस्वापाणाईअ, पाणं तद् साइमं गुढाईअ । पढिअ सुअमि तद्वचि दु, तिचीजणगति नायरिय ॥ १ ॥”
 स्त्रिया संभोगे षतुर्विधाहारो न भज्यते, बालादीना ओषादिविचुम्बने तु भज्यते । द्विविधाहारे तु तदपि कल्पते,
 प्रत्यास्थानं हि कावलिक्काहारविषयमेव, न तु लोमाद्याहारविषयमपि । अन्यथा उपवासाचाम्बोदे-वपुरम्पङ्ग-गडुकरम्ब-
 बन्धनादिनाऽपि भङ्गप्रसङ्गात्, न चैव व्यथहारो लोमाहारस्य निरन्तरं समवेन प्रत्यास्थानाभावप्रसात् ४ अना-
 हारतया व्यवहियमाणानि यथा-पचांग निच १ मूल २ गदूषी ३ कद्दू ४ किरिआतठ ५ अतिविष ६ कुडर ७

श्रीचन्द्राचार्यैरपि स्वकृतयोगविधौ सम्यक्त्वारोपणानन्तर श्रावकवर्जनीयद्वार्षिद्यत्यमक्ष्यप्रतिपादकं गाथाद्वय प्रत्यपादि,
 तथाहि “पञ्चुषर षष्ठविगर्ह, अनायफल कुट्टमशीमधिसकरणे । मज्जं राईभोयण, धोलवडाः रीगणी चेय ॥ १ ॥ पपो-
 टय सषास्य, वायगण कार्गवणे य तह चेव । वावीस दव्वाणि, अमक्खणीयानि सहाण ॥ २ ॥” एष श्रीजिनपतिसूरि-
 शिष्य-श्रीपूर्णभद्रकृते श्रीकृतपुण्यकचरित्रेऽपि शृङ्गाटकानामभक्ष्यत्व, तथाहि—“मथ १ मार्सं २ नवनीत ३, मधू ४ तुम्बर-
 पञ्चकम् ५ । अनन्तकाय १० मज्ञात—फलं ११ रात्रौ च भोजनम् १२ ॥ १ ॥ आमगोरससप्तक, द्विदल १३ पुष्पितोद-
 नम् १४ । दध्यहर्दितयातीत १५, सन्धान १६ कुथितासकम् १७ ॥ २ ॥ बहुबीज यच्च फल १८, शृगाटकान् १९ सर्प-
 मृत्तिका २० करकान् २१ । हिम २२ विष २३ घृन्ताकीफल २४, धोलवटान् २५ वर्जयेत् दाम्भत् ॥ ३ ॥” अत्रास्य पर-
 मार्यः—श्रीप्रवचनसारोच्चारदौ शृगाटकानि द्वार्षिद्यत्यमक्ष्यमध्ये नाऽऽनीतानि, पर श्रीचन्द्रसूरिकृत-योगविधिग्रन्थे,
 श्रीपूर्णभद्रकृत-श्रीकृतपुण्यकचरित्रे च प्रोक्तत्वात् १ मोहोदयकारित्वात् २ जीवद्वययुक्तत्वात् ३ विषट्मासतुल्यत्वेन गणि-
 तत्वात् ४ घर्माथिना श्राद्धादीना अमक्ष्याणि अग्राह्याणि ज्ञेयानि ॥ ५४ ॥

॥ इति शृङ्गाटकानामभक्ष्यत्वाधिकार ॥ ५४ ॥

ननु-लवण १ हरिताल २ मन शिला ३ पीपली ४ खर्जूर ५ द्राक्षा ६ हरीतकी ७ पत्र ८ पुष्य ९ फल १० प्रमृ-
 तीना प्राहुकत्व भवति न वा १, उच्यते—भवति, कथमित्याह—श्रीचृहकल्पसुत्रवृत्तियु योजनश्रुतागमनादिकारणं तेषाम-

न्तकाय एवेति, कामदीपकबन्ध मणी जंब डालइ तो जिम दूब न ल्यै प्रवाहै, तिमतेही न ल्यौ पनि अमक्ष्य अनन्तकाय नही
 इति । ननु-तर्हि तन्नखणे न दोषः ? न एतद्वक्तुं युरु, घर्माथिनां श्रावकादीनां तेषा अमक्ष्यत्वेन अत्राह्मत्वेन प्रतिपादनात् ।
 “महु १ ‘मक्ष्यण २, सयाहग ३
 यदुक्त श्रीशिनवहमंस्वरिभिः श्राद्धकुलके श्रावकाणा अमक्ष्यनियमाधिकारे, तथाहि “मवि न मुज्जति ॥ १ ॥” तथा “कह नु
 गोरसजुअधिदल ४ जाणिअमणंत ५ । अणायफलं ६ वयगण ७ पचुबरी ८ मवि न मुज्जति ॥ १ ॥” तथा “कह नु
 कुजा सामन्न, जो कामे न निवारए ।” इति पद्यद्वयस्य व्याख्यां कुर्वन्निः श्रीहरिमद्रसूरिभिरपि (८५ पत्रे) शृंगाटकाना
 द्रव्यकामत्व विकटमांसतुह्यत्व च प्रतिपादितमस्ति, तथाहि “शब्दरूपरसगंधस्पर्शाः मोक्षोदयाभिमूत्रै सत्वैः काम्यन्त
 इति कामा, मोक्षोदयकारीणि च यानि द्रव्याणि शृंगाटकविकटमांसादीनि तान्यपि मदनकामाख्यभावकामहेतुत्वाद्द्रव्य-
 कामा इति” । एष श्रीप्रज्ञापनासूत्रधृत्स्योरपि प्रथमपदे-तथाहि-शृङ्गाटकफले जीवद्वय प्रत्यपादि, तथाहि-
 “सिंघाढगस्त गुच्छो, अणेगजीवो च होइ नायबो । पत्ता पत्ते अखिआ, दोन्नि च जीवा फले भणिआ ॥ ५१ ॥”
 व्याख्या-“सिंघाढगस्ते”त्यादि शृङ्गाटकस्य यो गुच्छः सोऽनेकजीवो भवति ज्ञातव्यः, त्वक्शशाखादीना अने-
 कजीयात्मकत्वात्, केवलं तत्रापि यानि पत्राणि तानि प्रत्येकजीवानि, फले पुनः प्रत्येक एकैकस्मिन् द्वौ द्वौ जीवौ
 भणितौ इति । पुनः “दुन्निखिआ सिंघाढग-फलमि जे केइ नालिआ बद्धा । पुष्पां सखिज्जलिआ, योहरि-
 माईणणंतखिआ ॥ १ ॥” इत्यादि गाथाचतुष्टय वर्द्धनसप्ततिकायामस्ति । एवमेव वनस्पतिसप्ततिकायामपि । तथैव

निषीदन्ति, तेषां गवादीना च यः कोऽपि पृष्ठादिगात्रोष्मा तेन वा परिणामो भवति, तथा यो यस्य भौमादिकः पृथिव्यादिकः आहारस्त्वव्यवच्छेदे तस्य परिणाम उपक्रमः शस्त्र, “उपक्रम्यते जीवादीना आयूपि अनेन” इति व्युत्पत्तेः, तच्च शस्त्र त्रेधा, स्वकायशस्त्र परकायशस्त्र तदुभयशस्त्र चेति, तत्र स्वकायशस्त्र यथा-लवणोदक मधुरोदकस्य, कृष्णभौम वा पाञ्चुरा भौमस्येति, परकायशस्त्र यथा-अग्निः उदकस्य, उदक चाऽग्नेरिति २ तदुभयशस्त्रं यथा-उदकमृत्तिका शुद्धोदकस्येत्यादि । एवमादीनि सचित्तवस्तुना परिणमनकारणानि मन्तव्यानि, गतं क्षेत्रतो लक्षणम् । अथ कालत आह—

“उत्पलपत्रमाई पुण, उण्हे दिक्षाइ जाम न धरती । मुगरगजूहिआभो, उण्हे छूढा चिर हुंति ॥ १ ॥”

मगदंतीपुष्पांश्च, उदप छूढाश्च जाम न धरती । उत्पलपत्रमाइ पुण, उदप छूढा चिर हुति ॥ २ ॥” उत्पलानि पद्मानि च उदकयोनिकत्वात्, उष्णो आतपे दसानि याम-प्रहरमात्र काल न ध्रियन्ते न अवतिष्ठन्ते, किंतु प्रहरादवर्गागेव अचिन्तीभवन्ति, मुद्गराणि मगदतिपुष्पाणि-शूथिकापुष्पाणि च उष्णयोनिकत्वात्, उष्णो क्षिप्तानि चिरमपि कालं भवन्ति सचित्तानि एव तिष्ठन्तीति भाव । मगदन्तिकापुष्पाणि उष्णो [उष्णोदके] क्षिप्तानि याम-प्रहरमात्रमपि न ध्रियन्ते, उत्पलपद्मानि पुनः उदके क्षिप्तानि चिरमपि भवन्ति, गत कालतो लक्षणम् ॥

अथ भावत आह,—“पत्तानं पुष्पाण, सरडुफलाण तर्हेव हरिआण । विट्टमि मिलाणमि, नायध जीवविष्पजड ॥ १ ॥” पत्राणा पुष्पाणा सरडुफलानां अवद्भास्थिकफलाना तर्थैव हरिताना वा स्थूलादीना सामान्यत तरुणवत्स्यतीना वा

चिन्तव्य प्रतिपादनात्, तथाहि—अथ क्षेत्रवस्तु आह—“ओयणसय तु गंता अणहारेणं तु भंडसंकंती । वायागणिचूमेण य, विद्वत्प्र होइ लोणार्ई ॥ १ ॥” लवणाधिकं घस्तु स्वस्वस्थानाद् गच्छत् प्रतिविन चतुर्वहतरादिक्रमेण विध्वस्यमान योजनदातात् परतो गत्या सर्वयैव विध्वस्त—अथिच भवति । अहो ! शस्त्राभावे योजनशतगमनमात्रेणैव कथं अचिन्तीभवति ? इत्याह—“अनहारेण” यस्य यदुत्पत्तिदेशादिक साधारण ततो व्यवच्छिन्न, स्वोपष्टभकाहारविच्छेदात् विध्वस्यते, तच्च लवणादिक माण्डसंक्रान्त्या पूर्वस्मात् भाजनाद् अपरभाजनेषु यद्वा पूर्वस्या भण्डशालाया अपरस्या भण्डशालाया चक्रम्यमाण विध्वस्यते, तथा घातेन वा अग्निना वा महानसादौ घृमेन वा लवणादिक विध्वस्त भवति । “लोणार्ई” इत्यत्र आदिशब्दात् अमी द्रष्टव्या । स्थानाङ्गसूत्रे (५४ पत्रे)—

“हरियाल १ मणोसिल २ पिप्पली य ३ खजूर ४ मुद्दिआ ५ अभया ६ । आइण्णमणाइण्णा तेऽवि हु एमेव नायवा ॥ १ ॥
 व्यास्या—हरियाल—मनःशिला—पिप्पली—खर्जूर—एते प्रतीताः, मुद्रिका—द्राक्षा, अभया हरीतकी, एतेऽप्येवमेव लवणयत् योजनशतगमनादिभिः कारणैः अचिन्तीभवन्तो द्रष्टव्याः, परं एके अत्र आचीर्णाः अपरे अनाचीर्णाः, तत्र पिप्पलीहरीतकीप्रभृतय आचीर्णा इति कृत्वा गृह्यन्ते, खर्जूरमुद्रिकादयः पुनरनाचीर्णा इति न गृह्यन्ते, अत्र सर्वेषा सामान्येन परिणमनकारणमाह—

“आलहणे, ओलहणे निसिअण गोणाइणं च गाठग्हा । सुमाहारच्छेप, एवक्कमेणेव परिणामो ॥ १६ ॥” शकटे गवादिपृष्ठे च लवणादीना यद्भूयोभूय आरोहणभवरोहण च तथा यत्तस्मिन् शकटादौ लवणादिभारोपरि मनुष्या

एव श्रीनिशीयचूर्णिपञ्चदशोद्देशकेऽपि, तथाहि—चोखग आह इन्धनाभावे कथमचित्त भवति ? आचार्य आह—“अणा-
हारेणति जस्स अ साधारण, त ततो बुच्छिन्न आहारविच्छेद् विष्वस आगच्छति । जहा पुढवी उ बुच्छिन्न लोणाइ
अ लोणाइ, जोयणसयमगयपि सठाणे, अन्तरे वा विद्धसइ, जोयणसया उ परेण अचित्त सबहा भवइ, भइसकतीए पुध-
मायणाओ अन्न पि मायणं सकामिज्जइ, भइसालाओ वा अन्न भइ सकामइ, चातेण आतवेण भसघरे वा अगणिनिरोहेण
बूमेण आइसहाओ, इमा हरिताल गाहा-हरिताल मणोसिला जहा लोण अमयत्ति, हरियटे पिप्पलीमाइणो जोयणस-
तातो आगयादि, जे हरितकीमाइणो आइण्णा ता घेप्पति, खर्जूरादयो अण्णाइण्णत्ति न घेप्पति, इम सवेसिं सामेण
परिणामकारण । आरुहणे गाहा इति ॥ लवण १ हरिताल २ मन शिला ३ पिप्पली ४ खर्जूर ५ द्राक्षा ६ हरितकी ७
प्रसुखाणा प्रासुकविचार ॥ ५५ ॥

॥ इति लवणादिसप्ताना प्रासुकाधिकारः ॥ ५५ ॥

ननु-चूर्णस्य सचित्तत्व १ अचित्तत्व २ ब्राह्मत्व ३ अत्राह्मत्व च ४ कथ ज्ञेयम् ? उच्यते—विचारसारग्रन्थोक्तगाथाभि
सष्ट तदवबोधवात्, तथाहि—“पण पडुर माइ फग्गुणि, पडुरा चचारिचित्त वेसा हे । जिद्धासंढे तिण्णि य तेण पर होइ
सचित्तो ॥ १ ॥ पणदिणमी सो लुट्ठो, अचालिओ सावणे अ भइवए । चइदिण आसोए कत्तिय-मिगसर-योसेसु
तिण्णि दिणा ॥ २ ॥”

घृन्ते मूलनाले म्लाने सति ज्ञातव्यं यथा जीवधिप्रमुक्तमेतद् पत्रादिकं, उक्तं माचलक्षणम् । तदुक्तौ च समर्थितं चतुर्विधं सचिन्ताचिचिज्ञानद्वार इति । एवमेव श्रीस्थानान्तरे द्वितीयस्थानके प्रथमोद्देशके (५३ पत्रे), तथाहि—

“दुग्धिहा पुढविकाश्या पक्ष्ता, त जहा सुहुमा चैव वायरा चैव १, एव जाव दुग्धिहा वणस्वइकाश्या पक्ष्ता, त जहा सुमा चैव वायरा चैव ५ दुग्धिहा पुढविकाश्या मक्ष्ता, त जहा पक्ष्तागा चैव अपक्ष्तागा चैव १ एव जाव वणस्वइकाश्या १० दुग्धिहा पुढविकाश्या पक्ष्ता, त जहा परिणया चैव अपरिणया चैव ११ ॥ दुग्धिहा पुढवी इत्यादिपद्सूत्रीपरिणता, स्वकायपरकायशस्त्राविना परिणामान्तर आपादिताः—अचिन्तीमृता इत्यर्थः । तत्र द्रव्यतः क्षेत्रादिना मिश्रेण द्रव्येण, कालतः पीरुव्यादिना [मिश्रेण] कालेन भावतो वर्णगन्धरसस्पर्शान्यथात्वेन परिणता, क्षेत्रतस्तु ‘जोयणसय तु गता अणहारेणं तु महसकंती । वायागणिचूमेणय, विद्धत्य होइ लोणाइ ॥ १ ॥ हरिआल मणोसिल पिप्पली अखर मुदिआ अभया । आइअवणाइधा, तेअधि दु एमेव नायवा ॥ २ ॥ आरुहणे ओरुहणे, निसिअण गोणाइण च गाग्हा । मूमाहारच्छेदे, एवअमेणेव परिणामो ॥ ३ ॥”

‘अणहारेणंति स्वदेधजाहारामावेन इति, ‘महसकंती’ति भाजनावृ भाजनान्तरसक्रान्त्या खर्जुरादयोऽनाचरिता, अमयादयस्तु आचरिता इति, परिणामान्तरेऽपि पृथिवीकायिका एव ते, केवल अचेतना इति, कथ अन्यथा अचेतन-पृथिवीकायपिण्डप्रयोजनामिधानमिदं स्यात्, यथा “घट्टगढगलेषो एमादि पयोयण बहुहा” इति ‘एव’ इत्यादि प्रागिव, तदेव पञ्चैतानि सूत्राणि ॥

श्रीजिनमद्रसूरिपट्टालङ्कारश्रीजिनचन्द्रसूरिविजयराज्ये श्रीमेरुसुन्दरोपाध्यायकृतवार्तिकप्रश्नोत्तरशतके, तथाहि—वढां वासी
अग्राह्य कहइ छइ ते किम ? तत्रायें पहिलु कोरा वढा जे घणो राखिजइ तिहा लालापातादिक दोप प्रत्यक्ष दीसे
छे, ते भणी सकाली छाशि—माहि तत्काल जे मुक्या हुवइ वढा ते वासी लेटा दोप नहिं, ए अक्षर श्रीआचारागने छेहइइ
छे तिहाथी ओ ज्यो १२ प्रश्ने इति । दिनद्वयानन्तर अमस्य दधि । तत्रायें श्रीहेमचन्द्रसूरयोऽपि स्वोपज्ञयोगशास्त्रवृह-
द्वृत्तौ (१७१ पत्रे) प्रोचु, तथाहि—

“आमगोरससप्तक—द्विदलाविषु जन्तवः । इष्टाः केवलिभिः सूक्ष्मा—स्रस्मात् तानि विवर्जयेत् ॥ ७१ ॥” इह हि इय
स्थितिः—केचिन्नावा हेतुगम्याः, केचिपु आगमगम्या, तत्र ये यथा हेत्वादिगम्यास्ते तथैव प्रवचनधरै प्रतिपादनीयाः,
भागमगम्येषु हेतून्, हेतुगम्येषु तु आगममात्र प्रतिपादयन् आज्ञाविराघक स्याद्, यदाह—

“ओ हेचवायपक्खमि हेचओ आगमे अ आगमिओ । सो ससमयपक्ख[घ]वाओ, सिद्धातविराहओ अओ ॥ १ ॥” इति
आगोरससप्तकद्विदलादौ न हेतुगम्यो जीवसम्प्रायः, किन्तु आगमगम्य एव, तथाहि—आमगोरससप्तके द्विदले आदि-
शब्दात् पुष्पितौघने, अहर्द्वितीयातीते दग्नि, कथिताक्षे च, ये जन्तवः ते केवलज्ञानिभिर्दृष्टा इति, जन्तुमिश्र गोरसमिश्र-
द्विदलादिभोजन वर्जयेत्, तन्मोजनान्नि प्राणातिपातलक्षणो दोषः, न च केवलिना निर्दोषत्वेन आधाना च तानि वच-
नानि विपरियन्ति, ननु पक्कसप्तस्य ग्राह्यत्वे कियदिनानि ?, इत्याह—

लिपसूत्रे, तथाहि—“वण्णरसगघण, परिणय फरसेण वा । अजीव फासुय नच्चा, पडिगाहेज्ज सजए ॥ ३ ॥” इति, पुन-
सूत्राणांपि (२४ पत्रे) तथाहि—‘तच्चानिबुद्धमोइ’सि, तच्च पाणीय पुणो सीतलीभूत अनिपुंडं भण्णइ, त च गिण्ठे रत्ति-
पञ्चुवसिय सचिचीभवति, हेमतवासासु पुण्णहे कय अवरण्ठे सचिचीभवति, एय सचिचं जो मुजइ सो तत्तानिपुड-
भोइ भवति, अयवा तच्चमपि जाहे तिस्सिवाराओ तच्च भवति ताहे त अनिबुद्ध सचिच निबुत्त भवति, त जो अपरिणय
मुजइ सो तच्चानिबुद्धमोइसि” इति ॥ ५७ ॥

॥ इति प्रासुकमपि पानीय इयता कालेन सचिच भवतीति विचार ॥ ५७ ॥

ननु—जर्गरी १ घृष्टि २ तक्र ३ करम्बको ४ दन ५ दधि ६ प्रमृतीना कति प्रहरान् यावद् आद्यत्व ? कियत्प्रहरा-
नन्तर च तेपा अमस्य अग्राद्यत्व च ? उच्यते—जगरेति गायाया प्रवर्तमानाया सकाशाद्विज्ञेय, तथाहि—

“जगरा य वार पहरा, वीस विसितक करवको गिण्हइ । पच्छा निगोअजतू, उपजइ सपदेसेसु ॥ १ ॥” इति ओदनस्य
चतुर्विंशतिप्रहरानन्तर अग्राद्यत्व, दमस्तु षोडशप्रहरानन्तर अग्राद्यत्व यदुक्तं
तत् तपागच्छीय श्रीमुनिसुन्दरसूरिकृत-श्रीपढावस्यकपालायवोधे । श्राद्धप्रतिक्रमणसूत्रे “मज्जमि य मसमि य” इत्यादिगाया-
व्याख्यानाधिकारे, तथाहि—बलितरस से कुण्णो अन्न १ चतवीस पडुर उपरु ओदनादिक २ सोलपडुर उपरहं दही ३
इत्यादि अमस्य तेहमाहि वीव उपसे ते मणी इति । पर्युपित घोडवढा अमस्यमाहि, यदुक्तं—श्रीस्तरतरगच्छीय-

आवश्यकचूर्णिकारोऽप्याह—प्रहरविषसोऽर्धरात्रप्रहर यावत् विवसो वइ०, रात्रिप्रहरार्धदिवसप्रहर यावत् राइ अथ०, पादो-
 सिए जाव पोरिसी न लग्घाठेति ताव देवसिअं भणणइ, पुवण्हे जाव पोरिसी न लग्घाठेइ ताव राइअति।” एव विचारसार-
 ग्रन्थेऽपि, तथाहि “देवसिअपडिक्कमणं, सुअइ रथणीइ जाव पढम पहरं । राइअमह लग्घाढा-पोरिसिमुव जाव पुरिमहु
 ॥ १ ॥” इत्यादि । एषमेव ओघनिर्युक्तिसूत्रवृत्तौ ॥

॥ इति दैवसिकरात्रिकप्रतिक्रमण कियत् काल यावच्छुध्यतीति [अधिकार] विचार ॥ ५९ ॥

ननु—पञ्चम्याः पर्वस्य क्व प्रोक्तमस्ति ? , येन तत्र विशेषतः पुण्यकर्तव्यानि क्रियमाणानि सन्ति, उच्यते—पर्युपणाचूर्णो
 तस्याः पर्वत्वेनोक्तत्वात्, तथाहि—“इत्थं च पणग पणग, कारणिअ जा सवीसईमासो । सुद्धदसमीठिआण थ आसाढी
 पुणिमोसरण ॥ १ ॥ आसाढपुणिमाए, ठिआण जदि ढगलाईणि गहियाणि पज्जोसवणाक्कप्यो अ क्खिओ तो सावणवहुलप
 चमीए पज्जोसवति । असति खिचे सावणवहुलदसमीए, असति खिचे सावणवहुलस्य पन्नरसीए । एव पच पच ओसारि
 तेण आव असति भइवयसुद्धपचमीए, अओ परेण न वट्टइ । अइक्कमेउ आसाढपुणिमाओ आढत्त मगंताण जाथ भइव-
 यज्जोण्हस्स पचमीए । इत्थतरे जइ न लद्ध ताहे जइ रुक्खाहे ठितो तोऽपि पज्जोसवेअं । एएसु पवेसु जहा लमे पज्जोसवे-
 अथ अप्पवे न वट्टइ, कारणिआ चवत्थीवि अज्जकालमायरिएहि पवत्तिआ ।” इति (३२ पत्रे) एव श्रीनिशीथचूर्णो
 दशमोद्देशके ३१७ पत्रेऽपि, तथाहि—

“यासासु पनरविषसं, सिचण्णच्छलेसु मास-धीसदिणा । ओगाहिमं जहीण, कप्पइ आरम्भ पढमदिण ॥ १ ॥”

॥ इति जर्गरी १ घृष्टि २ सक्त ३ करम्बक ४ ओदन ५ दधि ६ पक्कान्नप्रमुत्तानां प्राद्याप्राह्यत्वयिचाराः ॥ ५८॥

ननु-दैवसिक रात्रिक च प्रतिक्रमणं केनाऽपि प्रमादेन कार्यव्यग्रत्वादिना कारणेन वा कालवेलायां न चक्रे, तर्हि काल-
वेलातोऽप्रतः कति प्रहरान् यावत् कृत शुच्यति १, उच्यते-अपवादतो दैवसिक प्रतिक्रमणं दिवसवृत्तीयप्रहरादारम्ब्य
अर्धरात्रं यावत्, रात्रिकं प्रतिक्रमणं तु अर्धरात्रादारम्ब्य मध्याह्ना यावत् शुध्यते १ । यद्युक्त तपागच्छोय-ओरजशोत्तरसू-
कृत-श्राद्धविधिकौमुद्या, तथाहि-“तच्च प्रतिक्रमणं पञ्चमेदं-दैवसिक १ रात्रिक २ पाक्षिक ३ चातुर्मासिक ४ सायत्सरिक ५
चेति ।” एतेषां कालस्तु उत्सर्गेण एवमुक्तः, “अन्ननिबुद्धे विवे, सुत्तं कहति गीअत्या । इययण-पमाणेण, देयसिआपत्सप
कालो ॥ १ ॥ रात्रिकस्य चैवं-आवत्सयस्स समये निदामुद्ध चयति आयरिया । तद्द त कुणति जाइ दस (दिसि) पडिलेइ-
णंतरं स्रो ॥ २ ॥” अपवादतस्तु दैवसिक दिवसवृत्तीयप्रहरादर्वाक् अर्धरात्रं यावत् इति-उक्त, योगशास्त्रवृत्तौ तु मध्याह्ना-
दारम्ब्य अर्धरात्रं यावत् इति उक्तं, रात्रिक चार्धरात्रादारम्ब्य मध्याह्ना यावत् इति, उक्त च “उग्गाठपोरिसं जाव राइयभा-
वत्सयस्स बुल्लीप चैव । ववहराभिप्पाया, भणति पुण जाव पुरिमह् ॥१॥” पाक्षिकचातुर्मासिकसायत्सरिकानि तु पक्काटग्गतेऽ
च स्युः, एवं श्रीखिनप्रमसूरिकृत्वविधिप्रपायामपि, तथाहि-“तस्य देवसियपडिक्रमण रयणीपढमपहर जाव सुग्गइ, राइय
पुण आवत्सयबुद्धिअभिप्पाएणं उग्गाठपोरिसि जाव, ववहराभिप्पाएण पुण पुरिमहं जाव सुग्गइ” इति (५१ पत्रे)

छट्टुमे न करिञ्चा तो पायच्छित्त इति”, ननु-एव सति पञ्चमी १ अष्टमी २ पूर्णिमा ३ अमावास्या २ अन्यतरा चेति गणनाया पञ्चमभ्ये त्रिपर्वी स्यात्, चतुःपर्वी-पञ्चपर्व्यावपि च ग्रन्थान्तरे प्रोच्येते, एवमत्र पर्वणामनियतत्वात् त्रिपर्वी १ चतुःपर्वी २ पञ्चपर्वी ३ वाक्यात् तपःशीलादिना आराध्यते ? इति चेदुच्यते-स्वशक्त्यपेक्ष सर्वा द्वे एका वा, तामाराधयता न कश्चिदोपः । पुनः पञ्चम्याः पर्वत्वप्रतिपादका एकोनविंशतिपञ्चाशकवृत्त्यादि-अनेकग्रन्था सन्तीति तदर्थिना ते विलोकनीयाः ॥ ६० ॥

॥ इति पञ्चम्याः पर्वत्वम् ॥ ६० ॥

ननु-“सवीसए राइमासे षड्कस्ते पञ्जोसवती”ति श्रीकल्पसूत्रवचनात् “जाव भद्रवयसुद्धपचमीए अओ परेणं न वट्टइ अइक्कमित्त आसाढपुत्तिमाओ आढत्त, मगताण जाव भद्रवयज्जोणहस्स पचमीए” इति श्रीपर्युपणाचूर्णिवचनाच्च भाद्रपदसुविपञ्चम्यामेव श्रीपर्युपणापर्वकरणमुचितम् । अन्यगच्छेध्वपि केषुचित् साम्प्रत भाद्रपदसुविपञ्चम्यामेव पर्युपणापर्व क्रियमाण हस्यते, परम्-आत्मीयगच्छे भाद्रपदसुविचतुर्थ्यां तत् क्रियते तत्कथम् ? इति, सच्यते-सत्य भो शिष्य ! पूर्वमेवं आसीत्, पर श्रीवीरात् त्रिनवत्यधिकेषु नवशतवर्षेषु (९९३) गतेषु सत्सु श्रीशालिवाहनराजामहात् श्रीकालिकाचार्यैः, “अतरावि ष से कप्पइ” इति श्रीकल्पसूत्राक्षरदर्शनबलेन पञ्चमीत चतुर्थ्यां श्रीपर्युपणापर्व प्रवर्तित, तद्वशेन च चातुर्मासमपि चतुर्दश्या जात, अन्यथा आगमोक्त पञ्चदश्यामासीत्, तत् इदानींतनसमस्तसंश्लेषेनाऽपि प्रमाणीकृत,

“इत्य उ पणग पणग, कारणिअ आ सवीसईमासो । सुद्धवसमीठिआण च आसाठी पुण्णिमोसरण ॥ १ ॥ तथाच-
 आसादपुण्णिमाए पविट्ठा ढगडाइअ गिण्हति पज्जोसवणकप्प कर्हिति, पचदिणा ताहे सावणवहुलपचमीए पज्जोसवति,
 खिचाऽभावे कारणेण पणगे संबुद्धे दसमीए पज्जोसवति, एव पभरसीए, एव पणगबुद्धि ताव कज्जति जाव सवीसतिमासो
 पुत्रो इत्यादि सवीसइराए मासे पुत्रे अदि वासखिण न लभ्मइ तो रुक्खहेठेवि पज्जोसविअय । त च पुण्णिमाए पचमीए
 दसमीए, एवमादिएसु पषेसु पज्जोसविअ नो अपवेसु । सीसो पुच्छइ-इआणि कर्हि च चवत्थीए अपवे पज्जोसविज्जति ।
 आयरिओ मणइ-कारणिआ चवत्थी अज्जकालायरिएर्हि पवत्तिआ” इति । अत्र पूर्वचूर्णिद्वयेऽपि “एतेसु पषेसु जहा लभ
 पज्जोसवेअव अपवे न वट्ठइ, इत्यनेन पुण्णिमाए १ पचमीए २ दसमीए ३ एवमाइएसु पषेसु पज्जोसवेअव नो अपवेसु ।”
 इत्यनेन वचनेन पूर्णिमावत् पञ्चम्याः पर्वत्वं सिद्धम् । अत्राऽऽह कोऽपि कोपितमाय -चर्चाचशुचिपश्चित्-ननु एतैरक्षरैर्द-
 शम्या अपि पर्वत्वं पञ्चमीवन्माननीय स्यात् ? इति चेदुच्यते-सिद्धान्ताक्षरसिद्धेऽर्थे का नाम विचारणा ? । नन्वेव दशम्या
 तपोऽपि विधीयते ? इति चेदुच्यते-पञ्चम्याः पर्वत्वं तावत् सिद्धान्ताक्षरैः सिद्ध, अथ केवल दशमीतपोविषये विवा-
 दोऽवतिष्ठते, तत्र चेदमुत्तरम्-दशम्याः पर्वत्वं सत्यपि पूर्वाचार्यपरम्पराया महानिशीये च दशम्या तपस करणस्य अद-
 र्थनात् । तत्र तपो न क्रियते इति महानिशीय-भाष्यपाठो यथा-

“संते बलवीरिअपुरिसायारपरक्कमे अट्टमि १ चवइसी २ नाणपचमी ३ पज्जोसवणाओ ४ चावम्मासिएसु चवत्य,

छट्टट्टमे न करिञ्जा तो पायच्छिच इति”, ननु-एव सति पञ्चमी १ अष्टमी २ पूर्णिमा ३ अमावास्या २ अन्यतरा चेति गणनाया पञ्चमद्ये त्रिपर्वी स्यात्, चतुःपर्वी-पञ्चपर्व्यावपि च ग्रन्थान्तरे प्रोच्येते, एवमत्र पर्वणामनियतत्वात् त्रिपर्वी १ चतुःपर्वी २ पञ्चपर्वी ३ याख्यात् तपःशीलादिना आराध्यते ? इति चेदुच्यते-स्वशक्त्यपेक्ष सर्वा द्वे एका वा, तामाराचयता न कश्चिदोपः । पुनः पञ्चम्या पर्वत्वप्रतिपादकाः एकोनविंशतिपञ्चाशककृत्यादि-अनेकग्रन्था तवर्धिना ते विलोकनीयाः ॥ ६० ॥

॥ इति पञ्चम्याः पर्वत्वम् ॥ ६० ॥

ननु-“सवीसप राइमासे षडङ्कते पञ्जोसवंती”ति श्रीकल्पसूत्रवचनात् “जाव भद्रवयसुद्धपचमीए अबो परेण न षट्टइ अइक्कमिच आसाढपुन्निमाओ आढच, मगताण जाव भद्रवयसोणहस्स पचमीए” इति श्रीपर्युपणाचूर्णिवचनाच्च माद्रपदसुविपञ्चम्यामेव श्रीपर्युपणापर्वकरणमुचितम् । अन्यगच्छेच्चपि केपुचित् साम्प्रत माद्रपदसुविपञ्चम्यामेव पर्युपणापर्वं क्रियमाण इत्यते, परम्-आत्मीयगच्छे माद्रपदसुविचतुर्थ्यां तत् क्रियते तत्कथम् ? इति, उच्यते-सत्य भो शिष्य ! पूर्वमेवं आसीत्, परं श्रीवीरात् त्रिनवत्यधिकेषु नवस्रतवर्षेषु (९९३) गतेषु सत्सु श्रीशालिवाहनराजाग्रहात् श्रीकालिकाचार्यैः, “अतरावि अ से कप्पइ” इति श्रीकल्पसूत्राक्षरदर्शनवलेन पञ्चमीतः चतुर्थ्यां श्रीपर्युपणापर्वं प्रवर्तितं, तद्वशेन च चातुर्मासमपि चतुर्दश्यां जातं, अन्यथा आगमोक्त पञ्चदश्यामासीत्, तत् इदानींतनसमस्तसधेनाऽपि प्रमाणीकृतं,

यदुक्तं श्रीतीर्थोद्गालिप्रकीर्णके, तथाहि—“तेजस्यनवसर्पिर्हि (१९१), समश्कतेर्हि यद्धमाणाओ । पञ्जोसत्रग चउरर्या, कालगसूरिर्हि तो ठविआ ॥ १ ॥ वीसर्हि विणेहि कप्पो, १ पचगदाणीय कप्पठवणा च । नवसयतेणउपहि, पुन्निउत्ता सघआणाए ॥ २ ॥ सालाहणेण रक्षा, संघापसेण कारिओ भयव ! । पञ्जोसवणचउरर्या, चाउम्भासं चउइत्तिए ॥ ३ ॥ चवमासयपडिक्कमणं, पक्खियदिवसंमि चउविहो संघो । नवसयतेणउपहि, आयरण त पमाणत्ति ॥ ४ ॥”

पुनरपि श्रीस्थानाङ्गवृत्तावपि तथैव प्रत्यपादि, तथाहि—“एव च कारणेणं अज्जकालगायरिपिहि चउरर्याए पञ्जोसत्रग पयत्तिय सम्मत्तं संघेण य अणुमत्तिअं तवसेण य पक्खिआइणि वि चउइसीए आयरिआणि, अत्तहा आगमुत्ताजि पुत्तिमाए चि”, एवं पर्युपणापूर्णावपि, तथाहि—‘कारणिआ चउरर्या वि अज्जकालएहि पवत्तिअ’ त्ति । पुनरेयमेव निशीयणुणेंदशमोदंशकेऽपि, तथाहि—“सिसो पुच्छइ इयाणि कह च चउरर्याए अपवे पञ्जोसविज्जसि ? आयरिओ भणइ—कारणिआ चउरर्या अज्जकालगायरिपिहि पवत्तिअ इति ।’ न च वाच्य तस्मिन्नेव धर्मे शालिवाहनजीवनावधिं वा तत्पर्युपणापर्यं चतुस्र्यां कृत, पश्चात् पुनरपि पञ्चम्यामेव जातं भविष्यतीति, तदनन्तरमपि चतुस्र्यामेव क्रियमाणमासीत्, यदुक्तं श्रीनिशीयचूर्णां दशमोदंशके, तथाहि—“इयाणि कहं अपवे चउरर्याए पञ्जोसविज्जइ ?” इति शिष्यपृच्छाया गुरुवचनावसरे—“एव च अणुपपाणेहि चउरर्या कारणे पवत्तिआ, सञ्जेव अणुमया सबसाहण” इति । ततः श्रीकालिकाचार्यान्तरं पश्चात् कियत्ता-छमावी निशीयचूर्णिकरः—उक्त्वचनप्रामाण्यात् शायते श्रीकालिकाचार्यात् पश्चादपि श्रीपर्युपणापर्यं भाद्रपदचतुस्र्यामेव

क्रियमाणमासीत्, ततस्तत्परम्पराऽऽयातैः अस्मामिरपि षट्पुण्यमिव श्रीपुण्यपार्व विधीयते इति न दोषः कोऽपि ॥
 ननु-यदि एव च-“एव च कारणेण अञ्जकालगेहि चरथीए पञ्जोसवण पयत्तिअ समत्तसघेण य अणुमञ्जिअ”,
 इति स्थानाङ्गदृष्टौ भणितं । तदा समस्तसंघेन षट्पुण्यां तस्याऽङ्गीकरणात् । साम्त केपुचिद्गच्छेपु पञ्चम्यां तत्करण कुत ? ॥
 उच्यते-श्रीकालिकाचार्यपरम्परां न ते मन्यन्ते इति संभाव्यते । ननु तर्हि असत्वेण समाइश' इत्याद्युक्त्वेन कथं न
 ते दोषमाजः ? ॥

उच्यते-तत्रार्थे त एव प्रष्टव्या, वयं च न काश्चिदपि निन्दामः । ननु-आत्मगच्छे पञ्चम्या केवल श्रीकल्पसूत्र पाठमात्रतः
 श्रीसद्योमे वाच्यते न वा ? न वाच्यम्-इति उत्तर, यतः सायत्सरिकप्रतिक्रमणानन्तरिककल्याटमाध्ययनपाठादनु-“कप्पस-
 मयाबणिय करेमि कात्तसग्ग” इति वाक्येन कल्पसमाधिनेमिचिककायोत्सर्गस्य तद्गुण्यार्थी प्ररूपणात्, सायत्सरिकप्रति-
 क्रमणस्य षट्पुण्यामेवाचरितत्वात्, षट्पुण्यामेव तद्द्वचन यौक्तिक, न पञ्चम्या, अतश्चतुर्थ्यां सायत्सरिककृत्यसमाप्तिकार-
 काणां पञ्चमी पटीवदोषकृत् ज्ञेया । पुनर्यथा श्रीकल्पसूत्रे-“नो से कप्पइ त रयणि उवाइणावित्तए” इति पयमीमा-
 श्रित्य प्रोक्त, तथा षट्पुण्यामानकाना षट्पुण्यामाश्रित्यापि ज्ञेय, ततश्चतुर्थीमानकाना पञ्चम्या श्रीकल्पसूत्रस्य प्रप्रसमस्य पाठ-
 वाचनेऽपि महान् दोषः । इति षट्पुण्यां श्रीपुण्यपार्वकरणम् ॥ ६१ ॥
 ॥ इति षट्पुण्यां श्रीपुण्यपार्वकरणम् ॥ ६१ ॥

स्वरतरगन्धाधीशा, खिनचन्द्रयुगप्रधानगुरुराजाः । श्रीपातिशाहिमान्या, समभूवन् भूमिविख्याताः ॥ १ ॥
 श्रीपूज्यमुख्यशिष्या, दद्याः श्रीसकलचन्द्रनामानः । महुरवो गुणगुरव-स्तेपामेप प्रसादो मे ॥ २ ॥
 त्रयोदशमित्येव, पूर्ण प्रभोत्तैर्व्यधात् । तृतीयक प्रकाश श्री-समयादिमसुन्दरः ॥ ३ ॥
 इति श्रीसमयसुन्दरोपाध्यायविरचिते श्रीसामाचारीशतके पञ्चमप्रकाशे तृतीयः प्रकाशः सम्पूर्णः ॥ ३ ॥

इति श्रीसमयसुन्दरोपाध्यायविरचिते सामाचारीशतके
 पञ्चमप्रकाशे तृतीयः प्रकाशः समाप्तः ॥ ३ ॥

॥ अथ चतुर्थः प्रकाशः ॥

॥ श्रीमत्स्थमणपार्श्वनाथाय नमः ॥

ननु-श्रीखिनवल्लभसूरीणा परमसविभाना कठोरसत्क्रियापात्राणा का सामाचारी प्रवर्तते ?, यदुपरि सर्वोऽपि श्रीखरत-
रगच्छसंघः प्रतिक्रमणाधिक्रिया कुर्वाणोऽस्ति ? उच्यते-श्रूयताम्, एषा षत्वारिंशद्गाथारूपा तेषा सामाचारी, तथाहि-

“सम्म नमित्त देवं, देविद्वदियपय महावीर । पठिक्कमणसमाचारो, भणामि जह सभरामि अह ॥ १ ॥ पचवि-
हायारविमु-च्चिहेत्तमिह साह् सारवगो वावि । पठिक्कमण सह गुरुणा, गुरुविरहे कुणइ इक्को वि ॥ २ ॥ वदित्त चेइआइ,
दात्त चत्तराइए खमासमणे । भूनिहियसिरो सयला-ऽइआरमिच्छुक्कह देइ ॥ ३ ॥ सामाइअपुधमिच्छा-मि ठाइत्त कात्त-
सगमिच्छाइ । सुत्त भणिअ पलविअभूयकुप्परचरिअपहिरणओ ॥ ४ ॥ सजइ १ कविट्ट २ घण ३ लय ४ लवुत्तर ५
खल्लिण ६ सवरि ७ बहु ८ पेहा ९ । यारुणि १० भमुह ११ गुलि १२ सीस १३ मूअ १४ हय १५ काय १६ निहलु १७
च्ची १८ ॥ ५ ॥ यभाइ १९ [घोहगमाई] दोसरहिय, तो कुणइ बुद्धसियो तणुत्सग । नाभिवहो जाणुक्क, चतुरगुलठविअ-
कळिपट्टो ॥ ६ ॥ तत्थ य धरेइ हिअए, अहक्कम दिणकए अईआरे । पारेत्तु नमुक्कारेण पढइ चत्तवीसथयवट्ट ॥ ७ ॥ सहा-
सणे पमज्जिय, उवविसिय अलमाविअयवाहुजुओ । मुहणतग च कायं, पेहए पचवीसइहा ॥ ८ ॥ उट्टियट्टिओ सविणयं,

विहिणा गुरुणो करेइ किइकम्म । वचीसवोसरहिय, पणवीसावस्सगविमुच्च ॥ ९ ॥ यच्च १ पविच्च २ मणाट्ठिअ ३ परि-
विट्ठिअ ४ मंकुसं ५ समुवत्त ६ । कण्ठवरिगिअ ७ टोलगइ-८ ढहर ९ घेइ-आवच्च १० ॥ १० ॥ मणदुट्ठ ११ रुट्ठ १२
तच्चिय १३ सट्ठ १४ हीलिअ १५ तिणिअ १६ मढणीअ च १७ । विट्ठमविट्ठ १८ संग १९ कर २० मोजण २१ मूण २२
मूर्खं च २३ ॥ ११ ॥ मय २४ मिची २५ गारव २६ कारणेहिं २७ पलिओयि । [चि]अ २८ भयत च २९ । आलिच्च ३०
मणालिच्चं ३१ चूलिअ ३२ चुडुलिप्पि वचीसा ॥ १२ ॥ उपवेसमहाजाय, दुहोणप पयडधारसावत्त । एगनिरमणतिगुत्त,
धवसिर न मणंति पणवीसा ॥ १३ ॥ अह सम्मवणअगो, करजुअविहिधरिअपोत्तियहरणो । परिचिंतिय जइआरे,
जहकम्म गुरुपुरो विअरे ॥ १४ ॥ अह ववयिसिसु सुत्त, सामाइअमाइअ पवीअ पयओ । अब्बुद्धियओ म्मि इया-इ पढइ
बुद्ध लट्ठिओ विहिणा ॥ १५ ॥ दाळण वरणं तो, पणगाइसु जइसु खामए तिप्पि । किइकम्म किरियठिओ, नहो गाहा-
तिगं मणई ॥ १६ ॥ अह [इय] सामाइअवस्सगसुचमुच्चरिअ कावसगठिओ । चित्तइ लज्जोयदुग, धरित्तअइआरमुच्चि-
कप ॥ १७ ॥ विहिणा पारिअ सम्म-वट्ठिअ च पठिअ लज्जोअ । तह सयलोयअरिइ-तचेइआरोदणुरसगं ॥ १८ ॥
काव लज्जोयगर, चिंतिय पारेइ सुच्चसम्मणो । पुक्खवरदीवह, कट्ठइ सुयसोहणनिमिअ ॥ १९ ॥ पुण पणवीसोस्सात्तो
वस्सगं कुणइ पारए विहिणा । तो सयलकुसलकिरिआ, फलाण सिद्धाण पढइ थय ॥ २० ॥ अह मुअसमिच्चिहव, सुव
वेवीए करेइ वस्सगं । चित्तेइ नमुक्कारं, सुणइ वदेइ व तीइ पुइ ॥ २१ ॥ एव खेत्तसुरीए, वस्सग कुणइ मुणइ वेइ पुरं ।
पठिअं च पंचमगल चवविसइ पमज्ज सहासे ॥ २२ ॥ पुब्बविट्ठिणेय पेडिअ. पत्तिं दाळण वरणं मण्णो ।

सङ्घि, -ति भणिअ जाणूहितो ठाइ ॥ २३ ॥ गुरुशुश्रूषणे शुइ तिग्नि, यच्चमाणक्खरस्सरो पढइ । सक्कथय थय पठिअ कुणइ
पच्छिच्चरस्सग ॥ २४ ॥ एव ता देवसिअं, राइअमधि एवमेव नवरि तहिं । पढम दावं मिच्छा-मि दुक्खह पढइ सक्कथय
॥ २५ ॥ उट्टिय करेइ विहिणा, उस्सग चित्तए अ उज्जोय । बीअ दसणसुद्धीए चित्तए तथ इममेव ॥ २६ ॥ तइए
निसाअइयारे, जहक्कम्म चित्तिजण पारेइ । सिद्धत्थय पठिसा, पमज्ज सहासमुवविसइ ॥ २७ ॥ पुढं च पोत्तिपेहण-वदण-
सालोयसुत्तपढण थ । वंदणखामणवंदण-गाहातिगपढणमुत्सगो ॥ २८ ॥ तत्थ वि चित्तए संयम-योगाण न जेण होइ
ने ह्याणी । त पठिवज्जामि तव, छम्मासं ता न काउमल ॥ २९ ॥ एगाइगुणतीसूणय अ पि न सहो न पचमासमधि । एव
क्व ति बुमास, न समत्थो एगमासं पि ॥ ३० ॥ जा त पि तेरसूणं, चवतीसइमाइअ बुहाणीए । जाव चवत्थ तो आय-
विताइ आ पोरसि नमो वा ॥ ३१ ॥ जो सक्क त हियाए, धरिउ पारेत्तु पेहए पोत्तिं । दाऊ वदणमसढो, त चिअ
पक्कखए विहिणा ॥ ३२ ॥ इच्छामो अणुसङ्घिं, ति भणइ उववसिअ पढइ तिग्नि । शुई मित्तसहेण सक्कथयाइ तो खेइए
वंदे ॥ ३३ ॥ अह पक्खिय चउइसि-दिणमि पुष व तत्थ वेवसिअ । सुत्त पठिक्कमित्त, तो सम्ममिम क्कम कुणइ
॥ ३४ ॥ मुहपोत्तिय वंदणय, सबुद्धाखामणं तहालोए । वदण पचेयखामणाणि च वदणयमह सुत्त च ॥ ३५ ॥ सुत्त अणु
ट्ठाण, उस्सगो पोत्ति वदण तह य । पज्जंतिअखामण, तह चउरो थोभवदणया ॥ ३६ ॥ पुषविहिणेव सध, देवसियं
वंदणाइ तो कुणइ । सिज्जसुरी उस्सगो, भेओ सतित्थयपढणे अ ॥ ३७ ॥ एव चि अ चउमासे, वरिसे अ जहक्कम्म
विहिं णेयो । पक्खचउमास-वरिसेसु नवरि नाममि नाणत्त ॥ ३८ ॥ तह उस्सगोज्जोया, धारस वीसा सम्म गलिगचत्ता ।

सबुद्धाखामण ति-पण सत्त साद्वण जइसंख ॥ ३९ ॥ इअ जिणवहहगणिणा, लिहिअ ज सुमरिअं च मइणापि । उत्सु-
समणाइअ, ज मिच्छाभि बुद्ध तस्स ॥ ४० ॥”

॥ इति श्रीश्विनवल्लभसूरिसामाचार्यधिकारः ॥ ६२ ॥

ननु-श्रीश्विनदससूरीणां युगप्रधानगुरुष्णामपि अनायतनचैत्य-स्त्रीकृतमूलप्रतिमापूजा-प्रमुखनिर्घकवाक्यानि सामा-
चारीरूपानि क्वाऽपि सकलितानि सन्ति ? सन्तीति ब्रूमः, स्वकृतोत्सूत्रपदोद्धाटनकुलके तै सविस्तर प्ररूपितत्वात्
तथाहि, तत्कुलक-

“लिंगी जत्य गिहिव देवनिलए निचं निवासी तय, सुत्तेऽणायतण न तत्य उ जओ नाणाइबुही भवे । निस्तानिस्स-
जिणिदमदिरदुग वल्लभ हेउ तय, सिद्धतमि पसिद्धमेव तहवी खिसंति ही बालिसा ॥ १ ॥ चेइअमटेसु जइवेसधारया
निद्धमेव निवसंति । तमणाययणं अइसावगेहिं सखु वल्लणिज्जति ॥ २ ॥ उत्सुत्तदेसणाकारपहिं केहिं तु वसइयासीहिं । पडि-
घोहिअसावयेइय पुणो होइऽणाययण ॥ ३ ॥ एयमि हुस्सुच पुण, जुवइपवेसो निसाइ चेइहरे । रयणीइ जिणपरइहा,
न्हाण नेवेज्जदाण च ॥ ४ ॥ पूएइ मूलपठिमपि साविआ चिइनिवसिसम्मत्त । गन्मापहारकल्लाण पि न हु होइ
वीरस्स ॥ ५ ॥ कीरइ मासविहारोऽणुणाऽवि साहूहिं नतिय किर दोसो । पुरिसित्थीओ पडिमा, वहति तत्या-इमा चउरो
॥ ६ ॥ कडुअसगरिआओ, न हुति निदलति विरुहगाऽणत । न य सिंघियवेराइ, सच्चि ससिंघवो दक्खला ॥ ७ ॥
इरियावहिय पडिकमिअ ओ जीणाईण पूअणाइ पुणो । कुळा इरिय पडिकमिअ कुणाइ किइय]कम्मदाणाई ॥ ८ ॥ चिहि-

वेद्वाम नाम पि हु न जुत्तमेव अमागमेणुत्तं । निस्साकढाइ जिणवेइआइ, लिंगीहि विजुआइ ॥ ९ ॥ तिच्चियमिचं कुब्जा,
 अच्चियमिचं जलाइ मुखिजा । अजियजलाहारगिही, पाणागारे समुच्चरइ ॥ १० ॥ उगगय[ए]सूरे सूरुगमे अ मणि-
 अमि नत्थि किर दोसो । एगजुगे जुगपवरा, वस पच ह्वंति न हु एगो ॥ ११ ॥ वत्तीस देविदा, षट्ठसही नेअ हुति जिण-
 पयहा । पूआ अहुविअप्पा, पाससुपासा न नव ति फणा ॥ १२ ॥ स्त्रीरघएहिं ष्हाण, जिणपडिमाण न काठ जुत्तमिण ।
 ददत्थओच्चि काच, गिहीणमुखिआ जिणपइहा ॥ १३ ॥ कत्तियडमावासाए, पच्छिमरयणीइ वीरपडिमाए । कीरइ न्हाण
 पूआ, वाइअ महनट्टगीअं च ॥ १४ ॥ लठठारसो वि दिज्जइ, विहि-जिणमवणमि सावएहिं पि । सासणसुराणमदो-लण
 च तत्थेव जलकील ॥ १५ ॥ माहे मालारोषण-मिह कीरंत च साहए सिद्धिं । मालगहणे न्हाणे, जिणाय रयणीइ [ए] को
 दोसो ? ॥ १६ ॥ न्दवणयरसिहावधो, सुदाकल्लसेसु वासस्सेवाइ । सूरी विणा पइह, कुणइ अ वस्तुत्तमाईअ ॥ १७ ॥
 गिहिणोडवि विसावधो, कीरतो धम्मसाहगो होइ । वेइवसहिनिवासीवि साहुवेसद्धिया पुजा ॥ १८ ॥ जिणविंघमणा-
 यणं, न होइ निवसंति ते अहिं स मढो । सो सुविहियसद्धिं, परिहरिणिज्जो न य गिहीहिं ॥ १९ ॥ मेरुगिरिमि तिअसा
 हि-वेहिं जिणजम्मन्हाणमवि किरिय । आरत्तियमुत्तारिय, मगलदीव कय नट्ट ॥ २० ॥ आरत्तियमेगजिणि-दपडिम-
 पुरवो कय न निम्मह । परिहाविज्जइ जेण, वत्थेण तमवि निम्मह ॥ २१ ॥ आरत्तियमुवरिजल, भामिअइ तह पयत्तओ
 पूअ । तमि अ जमुत्तरे, तवुवरि कुसुमंजलिक्खेवो ॥ २२ ॥ आरत्तिय धरिज्जइ, जयंतराले वि उत्तरत तु । कीरइ नट्ट
 गीअ, वाइअमुअगीअ नट्टं च ॥ २३ ॥ जिणपुरओडवि फलक्खय-पमुह जं दोइअ तु पूअहा । तमवि न कप्पइ

पठिक्रमणाद् मोषेण कृणति ॥३०॥ गौरमपहिगह १ मुक्त्वदहग २ मरुहसत्तमी माणिकपत्थारिआद् तद्य अकरण ॥ ३१ ॥
 संपद्काले सावयपदिमाओ न वहिञ्जति ॥३२॥ देवस्स गाम १ गोरुल २ आराम ३ कूवाइ ४ न कीरइ ॥३३॥ चेइवहराइसु
 अद्दुठधय पडिसेहो ॥३४॥ राईमई विरहणीआई परिहारो ॥३५॥ अहन्नओ वि पाकृत्यय विणा न न्हवण ॥ ३६ ॥ रयणीए
 नदि १ बलि २ पइहा ३ रहत्तचा ४ न्हयणाई ५ समजा १ समणी २ सावय ३ साविआण ४ चेइअ पवेसो न मंगलदीवस्स
 न भामण ॥ ३७ ॥ न य धारयिए विसेस पूआ ॥ ३८ ॥ उवणस्स जलस्स य सत्तारिअ जलणे खिवण ॥ ३९ ॥ न य याल
 विणा आरचि अ मगळ्दीवा ॥ ४० ॥ न वेईए वेसा नखण ॥ ४१ ॥ न य लहहारसदाण ॥ ४२ ॥ लोण १ जल २
 आरचिआइ ३ खिणस्स सकेण न कय किंतु गीयत्थेहिं आइण्णं सहरेण य सजुत्त ॥ ४३ ॥ अट्टादिआओ तथा आर-
 भियबाओ जहा सत्तमी अट्टमी नवमीओ अट्टाहिआ मज्जे इति ॥ ४४ ॥ परिगहप्पमाणटिप्पणए मूलगुरूपासे इम
 गदिअति लिहिञ्जइ न तण अत्तेहिं वि आयरिय उवज्जाय धायणायरिपहिं विन्ने परिगहप्पमाणे स नाम लिहिय ॥ ४५ ॥
 मूलगुरूपरधानं काठ जाव विक्खिसय ठाणं न संपत्तो ताव धोवणीया सबठाणेसु साहूहिं न कायथा ॥ ४६ ॥ कंधक-
 थलियाए असमपिआए पंढगो न अयेअबो आयरियउवज्जायाण गिणहत्तेहिं पढम वडओ धेतवो पण्ठा कथकथ
 लिया ॥ ४७ ॥ आयरिय-उवज्जायाण कथकवली विहारभूमिए केयायञ्जारेण धेतवा न पुण वायणायरिअस्स ॥ ४८ ॥
 षत्तरो तिप्पाओ धेतवा न पुण तिप्पि ॥ ४९ ॥ अपठिकम्मत्त वण्णदायारो सावया जहा पमाए तथा सप्पाए वि दोहि

छदणेहिं कमेण आलोयण स्वामणं पञ्चक्खाणं करेति, न पुण सप्ताए पढम छदणदुगेण पञ्चक्खाण ततो दो दो छदणेहिं
आलोयण स्वामणया ॥ ५० ॥ सावय-पडिक्कमणसुत्तते तस्स धम्मस्स केवलपञ्चत्तस्सत्ति न भणंति ॥ ५१ ॥ पडिक्कमणे
साहूणे सावया य काउस्सग्गे आइआर मुक्कलं चितति न पुण गाहारुवं ॥ ५२ ॥ वक्खाणवायणेवि रागद्धुणी न कायवो
॥ ५३ ॥ सामाइअदंढग मुहपोत्तिआ पडिलेहणपुत्त भणिअ तओ इरिआवहिआ पडिक्कमिज्जइ न पुण इरिअ पडिक्क
मित्ता तओ सामाइअगहण ॥ ५४ ॥ पक्खियपडिक्कमणे पुढोक्य आलोयण मुत्तु परोप्पर एगमढलीए न छदणा
दोसो अओ मुहपोत्ति पडिलेहिज्जइ ॥ ५५ ॥ अट्टमीचचइसीसु चववासकरणं सइ सामत्थे वीआपचमीएगारसीसु
निविगयं अन्नया एगमत्तमविज्जण आय खुद्धिय गिलाणाइ मोत्तु ॥ ५६ ॥ पइविण सपुण्णाचियवंदणा वेवालए ॥ ५७ ॥
रत्तिए गुरुणो सोअत्थं दुप्परिआए जलोच्छिय धीयरत्थढठावण अइसाराइसु ल्हणयाइ धोवण भइए धारेअव ॥ ५८ ॥
चतमासिया धोवणी ॥ ५९ ॥ वासा चउमासए सूरिण पुक्कवला निसिज्जा चवज्जायस्स एग कवला वायणायरिअस्स
य ॥ ६० ॥ जेठुचवज्जाया मह-चवज्जाया इति भणति न पुण अत्ते ॥ ६१ ॥ आयरिय नाम लेहाइसु अमुग आयरिय
इय लिहिअव न पुण सूरिचि ॥ ६२ ॥ संघाहयधाहिरे मए तस्स अतिय यत्थ पत्त पुत्थआइ पढआसण कवलसहिअ
मूलगुरुणो विज्जइ ॥ ६३ ॥ साहसु कणिट्ठो भोयणमढलिं समुद्धरइ ॥ ६४ ॥ ओमरायणीआ जलं विहरति सो सा
मसाइअ ॥ ६५ ॥ वीसओसिरिमाल-ओसवाल-पोरवाढ-कुलसमूओ चेव आयरिओ ठाविज्जइ चवज्जाओवि तहेव न
पुण दसाआतिओ मट्टचीयाणो ठाविज्जइ, वायणागुरु जो धा सो धा ठाविज्जइ महत्तरी सिरिमाला चेव ठाविज्जइ ॥ ६६ ॥

पठिकमणाइ मोणेण कुणति ॥३०॥ गोयमपट्टिग्गह १ सुक्खदडगा २ मत्तदसत्तमी माणिकपत्थारिआइ तव अकरण ॥ ३१ ॥
 सपइकाले सावयपट्टिमाओ न बहिज्जति ॥३२॥ देवस्स गाम १ गोत्तल २ आराम ३ कूवाइ ४ न कीरइ ॥३३॥ चेइअहराइसु
 अत्तुत्तच्चय पट्टिसेहो ॥३४॥ राईमई विरइगीआई परिइरो ॥३५॥ जइअओ वि पात्थय विणा न न्हवण ॥ ३६ ॥ रयणीए
 नदि १ वलि २ पइहा ३ रत्तत्ता ४ न्हवयाई ५ समणा १ समणी २ सावय ३ साविआण ४ चेइअ पवेसो न मंगलदीवस्स
 न मामण ॥ ३७ ॥ न य आरत्तिए विसेस पूआ ॥ ३८ ॥ लवणस्स अलस्स य वत्तारिअ जलणे खिवण ॥ ३९ ॥ न य थाल
 विणा आरत्ति अ मत्तदीवा ॥ ४० ॥ न चेईए वेसा नखण ॥ ४१ ॥ न य लठठारसदाण ॥ ४२ ॥ लोण १ जल २
 आरत्तिआइ ३ त्रिणस्स सकेण न कय किंतु गीयत्थेहिं आइण्णं सट्टरेण य सलुत्त ॥ ४३ ॥ अट्टाहिआओ तथा आर-
 भिअमाओ जहा सत्तमी अट्टमी नवमीओ अट्टाहिआ मन्ने इति ॥ ४४ ॥ परिग्गहप्पमाणटिप्पणए मूलगुरूपासे इम
 गहिअति लिहिअइ न चण अत्तेहिं वि आयरिय तवत्ताय वायणायरिण्हिं धिंने परिग्गहप्पमाणे स नाम लिहिअय ॥ ४५ ॥
 मूलगुरूपत्याण क्खर जाव विवक्खिय ठाणं न संपत्तो ताव घोवणीया सबठाणेसु साहूहिं न कायवा ॥ ४६ ॥ कंधक-
 बलियाए असमपिआए दंडगो न अप्पेअवो आयरियतवत्तायाण गिण्हत्तेहिं पढम दडओ घेतवो पण्णा कंधकंध
 लिआ ॥ ४७ ॥ आयरिय-त्तवत्तायाणं क्वक्कवली विहारभूमिए वेयावत्तारेण घेतवा न पुण वायणायरिअस्स ॥ ४८ ॥
 वत्तरो तिप्पाओ घेतवा न पुण तिप्पि ॥ ४९ ॥ अपट्टिअत्तमत वंदणदायारो सावया जहा पभाए तथा सप्पाए वि दोहि

छदणेहिं कमेण आलोयण स्वामणं पञ्चक्खाण करेति, न पुण सप्पाए पढम छदणवुगेण पञ्चक्खाण ततो दो दो छदणेहिं
आलोयण स्वामणया ॥ ५० ॥ सावय-पडिक्कमणसुचते तस्स धम्मस्स केवलियत्तस्सत्ति न भणंति ॥ ५१ ॥ पडिक्कमणे
साहूणो सावया य कावस्सगे आइवार मुक्कल चिंतति न पुण गाहारुवं ॥ ५२ ॥ वक्खाणवायणेवि रागङ्गुणी न कायघो
॥ ५३ ॥ सामाइअदहनं मुहपोत्तिआ पडिलेहणपुत्त भणिए ततो इरिआवहिआ पडिक्कसिज्जइ न पुण इरिअ पडिक्क
मित्ता ततो सामाइअगहण ॥ ५४ ॥ पक्खियपडिक्कमणे पुढोकय आलोयण मुत्तु परोप्पर एगमवलीए न छदणा
दोसो अओ मुहपोत्ति पडिलेहिज्जइ ॥ ५५ ॥ अट्टमीचवइसीसु सववासकरण सइ सामत्ये वीआपचमीएगारसीसु
निविगय अन्नया एगमत्तमर्विज्जण जाय खुद्धिय गिलाणाइ मोत्तु ॥ ५६ ॥ पइविण सपुण्णचियवंदणा देवालए ॥ ५७ ॥
रत्तिए गुरुणो सोअत्यं दुप्परिआए जलोत्थिय धीयरस्वइठावण अइसाराइसु लूहणयाइ घोषण भइए धारेअव ॥ ५८ ॥
चवमासिया घोषणी ॥ ५९ ॥ वासा चवमासए सूरिण पुकंवला निसिज्जा सवज्जायस्स एग कवला वायणायरिअस्स
य ॥ ६० ॥ जेह्ववज्जाया मह-चवज्जाया इति भणंति न पुण अन्ने ॥ ६१ ॥ आयरिय नाम लेहाइसु अमुग आयरिय
इय लिहिअव न पुण सूरिप्ति ॥ ६२ ॥ संघाअयवाहिरे मए तस्स अतिय वत्थ पच पुत्त्यआइ पढआसण कव्वलसहिअ
मूलगुरुणो दिज्जइ ॥ ६३ ॥ साहूसु कणिट्ठो भोयणमव्हलिं समुद्धरइ ॥ ६४ ॥ ओमरायणीआ जलं विहरति सो सा
मसाइव ॥ ६५ ॥ धीसवोत्तिरिमाल-ओसवाल-योरवाव-कुलसभूजो चेव आयरिओ ठाविज्जइ सवज्जाओवि तहेव न
पुण दसाज्जातिओ महूचीयाणो ठाविज्जइ, वायणागुरु जो वा सो वा ठाविज्जइ महचरी सिरिमाला चेव ठाविज्जइ ॥ ६६ ॥

पठिक्रमणाइ मोगेण कुणति ॥३०॥ गोधमपडिगाइ १ मुक्खदडग २ सुक्खदडग २ सतडसत्तमी माणिकपत्थारिआइ तव अकरण ॥ ३१ ॥
 सपइकाले सावयपडिमाओ न धहिअति ॥३२॥ देवस्स गाम १ गोचल २ आराम ३ कूवाइ ४ न कीरइ ॥३३॥ चेइअहराइइ
 अनुठचय पडिसेहो ॥३४॥ राईमई विरइगीआई परिहोरो ॥३५॥ जइअओ वि पारुत्थय विणा न न्हवणं ॥ ३६ ॥ रयणीए
 नदि १ वलि २ पइहा ३ रइअत्ता ४ न्हवणाई ५ समणा १ समणी २ सावय ३ साविआण ४ चेइअ पवेसो न मगलदीवस्स
 न मामण ॥ ३७ ॥ न य आरत्तिए विसेस पूआ ॥ ३८ ॥ लवणस्स जलस्स य सत्थारिअ जलणे खिवण ॥ ३८ ॥ न य थाल
 विणा आरत्ति अ मगलीया ॥ ४० ॥ न चेईए वेसा नअण ॥ ४१ ॥ न य लटढारसदाण ॥ ४२ ॥ लोण १ जल २
 आरत्तिआइ ३ अणिस्स सकेण न कय किंतु गीयत्थेहिं आइणं सधारेण य सजुत्त ॥ ४३ ॥ अट्टाहिआओ तहा आर-
 भियआओ जहा सत्तमी अट्टमी नवमीओ अट्टाहिआ मन्ने इति ॥ ४४ ॥ परिगहप्पमाणटिप्पणए मूलगुरुपासे इम
 गहिअति छिडिअइ न उण अजेहिं धि आयरिय उयज्जाय वायणायरिपहिं दिझे परिगहप्पमाणे स नाम लिहिय ॥ ४५ ॥
 मूलगुरुपत्त्याण अर आब विवक्खियं ठाणं न संपत्तो ताव धोषणीया सत्ताणेसु साह्मिं न कायवा ॥ ४६ ॥ कंधक-
 मडियाए असमपिआए दंडगो न अप्येअवो आयरियउवज्जायाण गिण्हतेहिं पढम दढओ घेतवो पच्छा कधकच
 लिया ॥ ४७ ॥ आयरिय-उवज्जायाण कधकबली विहारभूमिए वेयाधच्चगरेण घेतवा न पुण वायणायरिअस्स ॥ ४८ ॥
 धवरो तिप्पाओ घेतवा न पुण तिभि ॥ ४९ ॥ अपडिकम्मत्त धदणदायारो सावया जहा पमाए तहा सप्पाए वि दोहि

किमपि न आनाय्य किं तु सघाटक प्रति पृष्ठा । ८ । विशति वर्षपयोचं विना योगपट्टाद न प्राह्य । ९ । साक्षात्पचार्य
 वर्जनं । १० । संस्कारके सामान्यतपोधनस्य कम्बलिका निषिद्धा ग्लानवर्जं । ११ । ऋतादिना वस्त्रादि अपूर्वं न आनाय्य
 । १२ । सागारिकसमक्ष गाढकलहे आचाम्लं अज्ञाते निर्विकृतिक । १३ । सागारिकेभ्यो याचकेभ्यश्च निजाभ्रपानादि
 न देय । १४ । उपाध्यायवाचनाचार्ययो मण्यक्षपूजानियेषः । १५ । गुरोराज्ञया विहारो गमनागमनादिक । १६ ।
 उपाध्यायवाचनाचार्याणां प्राधृतानामेव उपयोगकरण आचार्यवत् । १७ । उपाध्यायवाचनाचार्याणां आरात्रिकावतारणं
 न । १८ । प्रथमदिने आचार्योपाध्यायवाचनाचार्यैः यथाज्येष्ठ रात्रिक पादशौचं कार्यं । १९ । उपाध्यायवाचनाचार्याणां
 पृष्ठपट्टे कम्बल वस्त्र च नाऽस्ति । २० । भोजनकाले आचार्योपाध्यायाभ्रे पट्टक धार्यं, न वाचनाचार्यत्रि । २१ । व्याख्या-
 नारम्भे गरुडाधिपतेः नमस्कारकथन प्रतिक्रमणे तन्नाम कथन च । २२ । दीक्षादान मूलगुरोस्तदाज्ञया आचार्याणां च
 । २३ । सागारिकद्वौ उच्छोऽच्छनाभ्यगनिषेधोऽन्यत्र हस्तपादमुखशौचात् । २४ । वर्णाचतुर्मास्या एका विकृतिः धीरक-
 ल्यागके च बालग्लानवर्जं । २५ । रात्रकाचरनिषेध । २६ । देवस्व ज्ञानस्व च न क्वाऽपि व्यापार्यं देवकार्योदन्यत्र । २७ ।
 पूर्विसाऽसायास्योः नन्दीश्वरदेववन्दन । २८ । कार्तिकषातुर्मासिक पारण बह्विधियं यतनया । २९ । गुरुरूपद्रव्यमपि
 देवस्व-ज्ञानस्ववत् । ३० । सकाले संज्ञायां यथा उपवासाः प्रवेश्यः । ३१ । अष्टमीचतुर्दशयोः पादशौचवर्जं उच्छोलना-
 निषेधः करणे उपवासा । ३२ । उत्सर्गेण बुग्धनिषेधः य कश्चित् लघयिष्यति तस्याज्ञाभंगः इति ॥ ३३ ॥

॥ इति व्यवस्थापत्राधिकारः ॥ ६५ ॥

पये सइजाय दुपडिछेहण गोअरपरिवर्मनेचि अहा-जेहुं साहूणो विस्सामिअ विस्सामिअ सुह विहारो पुच्छिअओ ॥ ६७ ॥
 साहूणं पढमो-वहाणे बुढे वउरअणणाइ ओगा बोढवा ॥ ६८ ॥ वीरस्स छ कक्षाणा य ॥ ६९ ॥^१

॥ इति श्रीखिनपतिस्वरिसामाचार्यविकारः ॥ ६४ ॥

ननु-श्रीहरहरगण्ठे एतस्सामाचारीप्रयातिरिक्तं व्यवस्थापत्रमपि किमपि वर्तते न वा ? उच्यते-वर्तते एव सायूनां
 शिक्षारूपं, तथाहि-

सर्वं वक्ष्यामि विह्वल मूलगुरुभ्यो निवेदनीय । १ । प्राभृतकाविपरिघापने आचाम्ल, अन्यत्र चातुर्मासिक-साचत्स-
 रिक्कारणात् । २ । पात्रबालने कल्पपरिघाने निर्विकृतिकं । ३ । गुरुणासह सत्तारक-मुखवखिकाऽप्रतिष्ठेत्तने निर्गि-
 तिक मार्गप्रसन्नत्वादिधारणे विना । ४ । गुरोरनापृच्छया साधुभ्यो वखादिवानं न कार्यम् । अन्यत्र पृथक् सपाटकान्
 । ५ । पात्र प्रेषणक घटभंगे आचाम्ल । ६ । चेतणी ढांकणी प्रभृतिभंगे निर्विकृतिक । ७ । आत्मरुष्या गृहस्थपार्श्वोत्

१ गच्छपतिः पञ्चमः सावर्धः । सुरिनामं अगावति । प्रबद्धं द्विसप्तदशमवर्षं करोति । हरहरनादपुरे उभयकाण्डसहस्रकम् [गुणम्] आचाम्ल-
 नादः सप्त शिवपदी २००० पुष्पीया । आदौ सप्तदशे मासमध्ये आचाम्लकृतं कार्यं । सति सामर्थ्ये हरतरयापुभिः पृथगानं कार्ये । एते सप्त वराः
 श्रीविष्णुस्वरिणां कर्णे बोधिसीमाविद्याः । बोधिसीमाः तु पुरे । प्रतिमास एक आदौ दीप्तः । प्रापसः आठरनादौ विर्धनीय । आठरनादौ कुमारलेप न
 क्रियते । सायरी वीर्यम् न । आठरनादं साकिनी न उच्यते । विष्णुस्वरिणां विष्णुवृमसे न । हरतरनादः शिष्पुदेरो गत्वा आचाम्लम् अभिषेकति । इति
 विष्णुस्वरिणां सप्त वराः बोधिसीमाः इति पूर्व-पत्रे ॥

ननु-श्राविका श्रावको वा यदा मुखवस्त्रिकोपरि वन्दनक ददते तदा एकपट्टाया मुखवस्त्रिकाया उपरि तत् दान घटामाटीकते ? , किंवा द्विपट्टाया उपरि ? उच्यते—एकपट्टायाः, न द्विपट्टायाः, यतो वन्दनकावसरे पूज्यपादयुगमकल्पना मुखवस्त्रिकाया मध्यभागे कथिताऽस्ति । द्विपट्टायास्तस्या उपरि वन्दनकदाने मुखवस्त्रिकाया मध्यभागे न भवति किन्तु चतुर्थभागे, स तु विरुद्धो ग्रन्थेऽप्रतिपादनात्, तस्या मध्यभागे वन्दनकदाने तु श्रीभयदेवसूरिकृतवन्दनकभाष्ये प्रोक्तमस्ति, तथाहि—

“तद् वि छिन वामयज्वाणु नमिरुण तस्य मुहुषुत्तिं । रयहरणमज्जभागमि ठावपे पुज्जपायजुग ॥ १ ॥

एव सुसावओ वि ङु दुवालसावत्तवंणं दित्तो । मुहुषुत्तिमज्जभागमि ठावपे पुज्जपायजुग ॥ २ ॥

॥ इत्येकपट्टमुखवस्त्रिकोपरि वन्दनकदानाधिकारः ॥ ६८ ॥

ननु-श्रीस्वरतरगच्छे पदस्थानां व्यवस्थाविधिः कोऽपि प्राकनोऽस्ति न वा ? उच्यते—अस्तीति । तथाहि-श्रीयुगप्रधानाचार्यस्य गच्छाधिपतेः पाञ्चजन्यशब्दवादनविना प्रवेशः क्रियते, निरञ्जन च क्रियते, मङ्गलकलशः सम्मुखमागच्छति [आनीयते], व्याख्यानं कृते सति श्राविका गीत गायन्ति, इति संक्षेपेण श्रीयुगप्रधानाचार्यस्य प्रतिपत्तिः ॥ १ ॥

द्वितीयस्थानीय-सामान्याचार्यस्य नगरप्रवेशे चतुर्विधसधः सम्मुख आगच्छति, शङ्खो वाद्यते, श्राविकाश्च गीत

ननु-देवयन्वनाऽनन्तरं श्रीआचार्यमिश्र-इत्यादि क्षमाश्रमणचतुष्टयादारम्य क्षेत्रदेवतास्तुतिपूर्वकवन्दनद्वयदानेन नमोऽर्हस्तिस्त्रा इत्यादिपर्यन्त आन्तरणीनामकः छन्दनादोषः प्रतिपादितोऽस्ति, अतः पाक्षिकप्रतिक्रमणे क्षामणाकाले परस्पर-आतरणीदोषो न गण्यमानोऽस्ति, तत् काऽपि प्रतिपादितमस्ति न वा ? उच्यते--श्रीखिनपतिचूरिसामाचार्या स्पष्ट तदक्ष-राणि सन्ति, तथाहि--“पक्षिस्वयपडिक्कमणे पुढोक्य आलोयण मोसु परोप्पर एग मडलीए न छवणा दोसो अओ मुह-पचि पडिलेहिज्ज” १ एव श्रीखिनप्रमसूरिकृतविधिप्रपायामपि, तथाहि--“पक्षिस्वयपडिक्कमणे पचेअस्वामणकुणताण पुढो क्य आलोयण मोसुं नसिप छवणादोसो अओ खेव अम्ह सामाचारीए मुहपत्तिआ पचेअ स्वामणानन्तर पडिलेहिज्ज इत्ति २ एवं तरुणप्रमसूरिकृत-वालावबोधेऽपि ज्ञेयम् ३ ॥

॥ इति पाक्षिकप्रतिक्रमणे क्षामणाया न आन्तरीणानामकः छन्दना-दोषाधिकारः ॥ ६६ ॥

ननु-देवसिय धइसं कियन्त काल कस्यते !, कियन्त काल च राइय वइकंत पठ्यते ? उच्यते--प्रादोषिके प्रतिक्रमणे रात्रिप्रथमप्रहर यावत् देवसिय कस्यते, पूर्वाह्णे तु दिवसप्रथमप्रहर यावत् राइय कस्यते, यदुक्त श्रीआवश्यकचूर्णो (५१ पत्रे) तृतीयाध्ययने, तथाहि--“एवं देवसिओ वंदण विद्धानं भणिय । रत्तिमाइसुवि जेसु ठाणेसु दिवसगहण तत्य राई गादी वि भाणियबा । पादोसिए जाव पोरसी न उघाढेइ ताव देवसिअ मण्णइ, पुघण्हे जाव पोरिसी न उघाढेइ ताव राइयअ” इत्यादि ॥ ६७ ॥

॥ इति देवसिअं राइयं पाठकालाधिकारः ॥ ६७ ॥

ननु-श्राविका श्रावको वा यदा मुखवस्त्रिकोपरि वन्दनक ददते तदा एकपट्टाया मुखवस्त्रिकाया उपरि तत् दान घटामाटीकते ?, किंवा द्विपट्टाया उपरि ? उच्यते—एकपट्टायाः, न द्विपट्टायाः, यतो वन्दनकावसरे पूज्यपादयुग्मकल्पना मुखवस्त्रिकाया मध्यभागे कथिताऽस्ति । द्विपट्टायास्तस्या उपरि वन्दनकदाने मुखवस्त्रिकाया मध्यभागे न भवति किन्तु चतुर्थभागे, स तु विरुद्धो ग्रन्थेऽप्रतिपादनात्, तस्या मध्यभागे वन्दनकदान तु श्रीअभयदेवसूरिकृतवन्दनकभाष्ये प्रोक्तमस्ति, तथाहि—

“तह वि छिन धामयजाणु नमिऊण तत्थ मुहपुत्तिं । रयहरणमञ्जभागमि ठावणं पुञ्जपायजुगं ॥ १ ॥

एव सुसावओ वि ङु दुवालसावत्तवंदण दिंत्तो । मुहपुत्तिमञ्जभागमि ठावणं पुञ्जपायजुग ॥ २ ॥

॥ इत्येकपट्टमुखवस्त्रिकोपरि वन्दनकदानाधिकार ॥ ६८ ॥

ननु-श्रीखरतरगच्छे पदस्थाना व्यवस्थाविधिः कोऽपि प्राक्तनोऽस्ति न वा ? उच्यते—अस्तीति । तथाहि-श्रीयुगप्रधानाचार्यस्य गच्छाधिपतेः पाञ्चजन्यशब्दवादानाविना प्रवेश क्रियते, निरछन च क्रियते, मङ्गलकलशः सम्मुखमागच्छति [आनीयते], व्यास्थाने कृते सति श्राविका गीत गायन्ति, इति संक्षेपेण श्रीयुगप्रधानाचार्यस्य प्रतिपतिः ॥ १ ॥

द्वितीयस्थानीय-सामान्याचार्यस्य नगरप्रवेशे घटुर्विधसप्तः सम्मुख आगच्छति, शङ्खो वाचते, श्राविकाश्च गीत

अनुयोगपठिगणतयं करेमि कावत्सर्ग” इत्यादि भणित्वा कायोत्सर्गं क्रियते, लोगस्स चज्जोअगरे एको चिन्त्यते पायंते च लोगस्स १ कथ्यते, यदा चदेशका अव्ययानानि च परिपूर्णानि भवन्ति, तदा वन्दनकह्य दीयते, समाप्तो प्रारम्भे च वन्दनकह्य दीयते । इत्यनुयोगविधिः, चदेशो वाचनासूत्रप्रदानमित्यर्थः १, समुद्देशो व्याख्याया अर्थप्रदानमिति २, अनुज्ञा सूत्रार्थयोः अन्यप्रदानं प्रति अनुमनन ३, सुलवखिका प्रतिलेख्य वन्दनकह्य दीयते, पश्चात् धर्माश्रमणदान-पूर्वमनुयोगं विससर्जः । अनुयोगविसर्जनार्थं कावत्सर्गं करेमि कावत्सर्गमित्यादि भणित्वा कयोत्सर्गे नमस्कार एकश्चिन्त्यते पायंतेऽपि एकः कथ्यते पश्चाद् विश्रामण्य कृत्वा मिथ्या दुष्कृत दीयते ॥ ७० ॥

॥ इत्यनुयोगदानविसर्जनविधिरधिकारः ॥ ७० ॥

ननु-पाञ्चिक-चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे यथा भवनदेवतायाः कायोत्सर्गः स्तुतिश्च कथ्यते—तथा सावत्सरिकप्रतिक्रमणेऽपि कथ्यते न वा ? उच्यते पाञ्चिक-चातुर्मासिक-सावत्सरिकप्रतिक्रमणे भवनदेवता शुई अधिक्ती कहिजइ इति श्रीचरुणाप्रभ-सूरिकृतवालावचोपचनप्रामाण्यात् कथ्यते एव, यत्तु श्रीविधिप्रपाया श्रीजिनप्रभसूरिभि प्रोक्त “सावत्सरिए भवन-देवता कावत्सर्गो न कीरइ, न य शुई असज्जायकावत्सर्गोवि न कीरइ” इति तत्परमार्थं तु त एव जाणन्ति । ननु श्रीवरुणप्रभसूरिवचनोक्तिसम्मति कुत्राऽप्यस्ति जीर्णग्रन्थे ? उच्यते—हेतुगर्भे तथैव प्रतिपादनात्, तथाहि—श्रुतदेवतायाः प्रत्यहं स्मृत्या तु आराध्यत्वेन तद्धिने - तत्कायोत्सर्गस्थाने भवनदेवताकायोत्सर्गः, क्षेत्रदेवतायाः प्रत्यहं स्मृतौ भवनस्व

श्रेत्रान्तर्गतत्वात् भवनदेव्या अपि स्मृतिः कृतैष, तथापि पर्वदिने तस्या अपि बहुमानार्हत्वात् कायोत्सर्गः साक्षात् क्रियते, स्वस्थाने अशितयान्त्रिस्तव पाठश्च । उक्तं च—

“पुबं विहिणेव सधं, देवसिअ वदणाइवो कुणइ । सिञ्जसुरी वस्सगो, मेओ संतिथयपढणे य ॥ १ ॥”

इत्यादि पाक्षिकप्रतिक्रमणविधिः । चातुर्मासिक-सायत्सरिकप्रतिक्रमणयोरपि क्रम एव, नवर नाम्नि विशेषः, कायोत्सर्गे च चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे चतुर्विंशतिस्रवविंशतिः चिन्तन । सायत्सरिकप्रतिक्रमणे च चत्वारिंशच्चतुर्विंशतिस्रव, तदन्ते एको नमस्कारश्च चिन्त्यते । क्षामणकं च पाक्षिकचातुर्मासिकयोः पञ्चानां, सायत्सरिके च सप्तानां, श्रीगुर्वादीनां यदि द्वौ शेषौ तिष्ठतः ॥ उक्तं च—

“एव चिअ चरम्मासे, वरिसे अ जहक्कम विही नेओ । पक्खियचउमासवरिसे-सु नवरि नामसि नाणत्त ॥ १ ॥
तह वस्सगो ज्जोया, वारस वीसा समं गलिगचत्ता । संबुद्धखामण ति-पण-सत्त साहूण जह सखं ॥ २ ॥”

इत्यमेव श्रीप्रवचनसारोद्धारवृत्तौ, तथाहि—

“पाक्षिकाविषु त्रिषु श्रुतदेवताकायोत्सर्गस्थाने भवनदेवताकायोत्सर्गः क्रियते” इत्यादि । एव श्रीदेवेत्रसूरिविरचित पद्मवस्यकवन्वारकवृत्ताद्यपि (८५ पत्रे) पाक्षिक-चातुर्मासिक-सायत्सरिक-प्रतिक्रमणत्रयेऽपि भवनदेवताकायोत्सर्गः प्रतिपादितोऽस्ति, तथाहि-तथा पाक्षिकादीनि—

अनुयोगपङ्क्तिगहनत्वं करोमि काचस्सर्गं" इत्यादि मणित्वा कायोत्सर्गं क्रियते, लोगस्स च लोगस्स १ कथ्यते, यदा तद्देशका अभ्ययनानि च परिपूर्णानि भवन्ति, तदा यन्दनरूप्य दीप्यते, मत्तो दाने च यन्दनरूप्यं दीयते । इत्यनुयोगविधिः, तद्देशो वाचनासूत्रप्रदानमित्ययं १, मपुरेगो व्यापाया तपंदशा नै २, अनुज्ञा सूत्रार्थयोः अन्वप्रदानं प्रति अनुमतन ३, मुखयस्त्रिका प्रतिलेख्य यन्दनरूप्यं दीप्यते, पथाए युनागमत्तत्तत् पूर्वमनुयोगं विससर्जः । अनुयोगविससर्जनार्थं काचस्सर्ग करेह । अनुयोगविमर्जनार्थं करेनि काचस्सर्गमित्यादि मणित्वा कायोत्सर्गे नमस्कार एकचित्त्व्यते पार्यतेऽपि एकः कथ्यते पथाद् विश्रामण्य कृत्वा मित्वा तुष्ट्य दीप्यते ॥ ७० ॥

॥ इत्यनुयोगदानविससर्जनविधिरधिकारः ॥ ७० ॥

ननु-याञ्चिक-चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे यथा भवनदेवतायाः कायोत्सर्गं स्तुतिश्च कथ्यते—तथा मासर्गाश्च्यतिक्रमोऽपि कथ्यते न वा ? उच्यते पाञ्चिक-चातुर्मासिक-सावत्सरिकप्रतिक्रमणे भवनदेवता युई अपिची कदिदाइ इति श्रोत्रान्तर-सूरिकृतपालावबोधवचनप्रासाप्यात् कथ्यते एव, यत्तु श्रीविधिप्रपाया श्रीजिनमभसूरिभिः प्रोक्त "सापच्छरिण भवन-देवता काचस्सर्गो न कीरइ, न य युई असञ्जायकाचस्सर्गोयि न कीरइ" इति तस्परमार्थं तु त एव आजन्ति । तु श्रीतरुणप्रमसूरिवचनोक्तिसम्प्रतिः कुत्राऽप्यस्ति जीर्णग्रन्थे ? उच्यते-हेतुगर्भे तथैव प्रतिपादनात्, तथाहि-श्रुतदेवतायाः प्रत्यहं स्मृत्या तु आराध्यत्वेन तद्दिने-तत्कायोत्सर्गस्थाने भवनदेवताकायोत्सर्गः, क्षेत्रदेवतायाः प्रत्यहं स्मृतौ भवनस्व

ब्रह्मन्तर्गतत्वात् भवनदेव्या अपि स्मृतिः कृतैव, तथापि पर्वदिने तस्या अपि बहुमानार्हत्वात् कायोत्सर्गः साक्षात् क्रियते, स्रवस्थाने असितशान्तिस्तथ पाठश्च । उक्तं च—

“पुष विहिणेव सध, देवसिअ वदणाइतो कुणइ । सिञ्जसुरी उस्समो, मेओ संतिथयपढणे य ॥ १ ॥”

इत्यादि पाक्षिकप्रतिक्रमणविधिः । चातुर्मासिक-सावत्सरिकप्रतिक्रमणयोरपि क्रम एव एव, नवर नाम्नि विशेषः, कायोत्सर्गो च चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे चतुर्विंशतिस्रवविंशतिः चिन्तन । सावत्सरिकप्रतिक्रमणे च चत्वारिंशच्चतुर्विंशतिस्रव, तदन्ते एको नमस्कारश्च चिन्त्यते । क्षामणकं च पाक्षिकचातुर्मासिकयोः पञ्चानां, सावत्सरिके च सप्तानां, श्रीगुर्वादीनां यद्दि द्वौ शेषौ तिष्ठतः ॥ उक्तं च—

“एवं चिअ चरम्मासे, वरिसे अ जहक्कम विही नेओ । पक्खियचरमासवरिसे-सु नवरि नाममि नाणत्त ॥ १ ॥
तह उस्सगो ज्जोया, वारस वीसा समं गळिगचत्ता । संबुद्धस्वामण ति-पण-सत्त साहूण जह सल्ल ॥ २ ॥”

इत्यमेव श्रीप्रथमसरोद्धारवृत्तौ, तथाहि—

“पाक्षिकादिषु त्रिषु श्रुतदेवताकायोत्सर्गस्थाने भवनदेवताकायोत्सर्गः क्रियते” इत्यादि । एव श्रीदेवेन्द्रसूरिविरचित षडायश्वकवन्यारकवृत्तायपि (८५ पत्रे) पाक्षिक-चातुर्मासिक-सावत्सरिक-प्रतिक्रमणत्रयेऽपि भवनदेवताकायोत्सर्गः प्रतिपादितोऽस्ति, तथाहि—तथा पाक्षिकादीनि—

अनुयोगपङ्क्तिगङ्गत्य करेमि कावस्सगं" इत्यादि भणित्वा कायोत्सर्गं क्रियते, लोगस्स चज्जोअगरे एको चिन्त्यते पार्यते च लोगस्स १ कथ्यते, यदा उद्देशका अल्ययनानि च परिपूर्णानि भवन्ति, तदा वन्दनकद्वयं दीयते, समाप्तौ प्रारम्भे च वन्दनकद्वयं दीयते । इत्यनुयोगविधिः, उद्देशो वाचनासूत्रप्रदानमित्यर्थः १, समुद्देशो व्याख्याया अर्थप्रदानमिति २, अनुज्ञा सूत्रार्थयोः अन्यप्रदानं प्रति अनुमननं ३, मुखवस्त्रिका प्रतिलेख्य वन्दनकद्वयं दीयते, पश्चात् क्षमाश्रमणदानपूर्वमनुयोगं विससर्षः । अनुयोगविसर्षनार्थं कावस्सगं करेह । अनुयोगविसर्षनार्थं करेमि कावस्सगमित्यादि भणित्वा कयोत्सर्गे नमस्कार एकस्त्रिन्त्यते पार्यतेऽपि एकः कथ्यते पश्चात् विश्रामण्यं कृत्वा मिथ्या दुष्कृतं दीयते ॥ ७० ॥

॥ इत्यनुयोगदानविसर्जनविधिरधिकारः ॥ ७० ॥

ननु-पाक्षिक-चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे यथा भवनदेवतायाः कायोत्सर्गः स्तुतिश्च कथ्यते—तथा सायत्सरिकप्रतिक्रमणेऽपि कथ्यते न वा ? उच्यते पाक्षिक-चातुर्मासिक-सायत्सरिकप्रतिक्रमणे भवनदेवता शुद्धं अधिकी कहिजइ इति श्रीतरुणप्रमसूरिकृतमालावधवचनप्रामाण्यात् कथ्यते एव, यत्तु श्रीविधिप्रपाया श्रीजिनप्रमसूरिभिः प्रोक्तं "सायच्छरिण भवनदेवता कावस्सगो न कीरइ, न य शुद्धं असम्भायकावस्सगोवि न कीरइ" इति तत्परमार्थं तु त एव जाणन्ति । ननु श्रीतरुणप्रमसूरिवचनोक्तिसम्मतः कुत्राप्यस्ति जीर्णग्रन्थे ? उच्यते—हेतुगर्भे तथैव प्रतिपादनात्, तथाहि-श्रुतदेवतायाः प्रत्यहं स्मृत्या तु आराध्यत्वेन तद्धिने-तत्कायोत्सर्गस्थाने भवनदेवताकायोत्सर्गः, क्षेत्रदेवतायाः प्रत्यहं स्मृतौ भवनस्य

भ्रान्तर्गतत्वात् भवनदेव्या अपि स्मृतिः कृतैव, तथापि पर्वदिने तस्या अपि बहुमानार्हत्वात् कायोत्सर्गः साक्षात् क्रियते, स्वस्थाने अजितशान्तिस्त्व पाठश्च । उक्तं च—

“पुष विहिणेष सबं, देवसिभ वदणाशतो कुणश्च । सिञ्जसुरी वस्सगो, भेवो संतिययपढणे य ॥ १ ॥”

इत्यादि पाक्षिकप्रतिक्रमणविधिः । चातुर्मासिक-सावत्सरिकप्रतिक्रमणयोरपि क्रम एव, नवर नान्नि विशेषः, कायोत्सर्गे च चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे चतुर्विंशतिस्रवविंशतिः चिन्तन । सावत्सरिकप्रतिक्रमणे च चत्वारिंशच्चतुर्विंशतिस्रव, तदन्ते एको नमस्कारश्च चिन्त्यते । क्षामणकं च पाक्षिकचातुर्मासिकयोः पद्यानां, सावत्सरिके च सप्तानां, श्रीगुर्वादीनां यद्वि द्वौ शेषौ तिष्ठतः ॥ उक्तं च—

“एव चिभ चरम्मासे, वरिसे अ जहक्कम विही नेवो । पक्खियथमसावसरिसे-सु नवरि नाममि नाणत्त ॥ १ ॥

तद् वस्सगो ज्जोया, बारस वीसा समं गलिगचचा । संबुद्धक्षामण ति-पण-सत्त साहूण जह सख ॥ २ ॥”

इत्थमेव श्रीप्रवचनसारोद्धारशृत्तौ, तथाहि—

“पाक्षिकादिषु त्रिषु शुतदेवताक्रयोत्सर्गस्थाने भवनदेवताकायोत्सर्गः क्रियते” इत्यादि । एव श्रीदेवेन्द्रसूरिविरचित पदावश्यकवन्दारकवृत्तावपि (८५ पत्रे) पाक्षिक-चातुर्मासिक-सावत्सरिक-प्रतिक्रमणत्रयेऽपि भवनदेवताकायोत्सर्गः प्रतिपादितोऽस्ति, तथाहि—तथा पाक्षिकादीनि—

अनुयोगपडिगहणस्य करेमि काचस्सर्गं” इत्यादि मणित्वा कायोत्सर्गः क्रियते, लोगस्स सज्जोअगरे एको चिन्त्यते पार्यते च लोगस्स १ कथ्यते, यदा उद्देशका अध्ययनानि च परिपूर्णानि भवन्ति, तदा वन्दनकद्वय दीयते, समाप्ती प्रारम्भे च वन्दनकद्वयं दीयते । इत्यनुयोगविधिः, उद्देशो वाचनानुप्रदानमित्यर्थः १, समुद्देशो व्याख्याया अर्थप्रदानमिति २, अनुशा सूत्रार्थयो अन्यप्रदानं प्रति अनुमनन ३, मुखवस्त्रिका प्रतिलेख्य वन्दनकद्वय दीयते, पश्चात् क्षमाश्रमणदान-पूर्वमनुयोग विसर्जनः । अनुयोगविसर्जनार्थं काचस्सर्गं करेह । अनुयोगविसर्जनार्थं करेमि काचस्सर्गमित्यादि भणित्वा कयोत्सर्गे नमस्कार एकस्मिन्त्येऽपि एकः कथ्यते पश्चाद् विश्रामण्य कृत्वा मिथ्या दुष्कृत दीयते ॥ ७० ॥

॥ इत्यनुयोगदानविसर्जनविधिरधिकारः ॥ ७० ॥

ननु-पाथिक-चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे यथा भवनदेवतायाः कायोत्सर्गः स्तुतिश्च कथ्यते—तथा सावत्सरिकप्रतिक्रमणेऽपि कथ्यते न वा ? उच्यते पाथिक-चातुर्मासिक-सावत्सरिकप्रतिक्रमणे भवनदेवता युई अधिकी कहिजइ इति श्रीतरुणप्रभ-सूरिकृतवालावधोपचनप्रामाण्यात् कथ्यते एव, यत्तु श्रीविधिप्रपाया श्रीजिनप्रभसूरिभिः प्रोक्त “सावच्छरिए भवन-देवता काचस्सर्गो न कीरइ, न य युई असज्जायकाचस्सर्गोवि न कीरइ” इति तत्परसार्थं तु त एव जाणन्ति । ननु श्रीतरुणप्रभसूरिधचनोक्तिसम्प्रतिः कुत्राऽप्यस्ति जीर्णग्रन्थे ? उच्यते—हेतुगर्भे तथैव प्रतिपादनात्, तथाहि—श्रुतदेवतायाः प्रत्यहं स्मृत्या तु आराध्यत्वेन तद्धिने - तत्कायोत्सर्गस्थाने भवनदेवताकायोत्सर्गः, क्षेत्रदेवतायाः प्रत्यहं स्मृतौ भवनस्य

पञ्चम छट्टि चतुष्टसि, सत्तमि पठिपुष वायवे कृणे । दसमी विइजा उत्तर, अट्टमि अमावसाइ ईसाणे ॥ २ ॥ इइ गाह-
 क्कमेण जोगिणि च वामे पिठ्ठिठ वा काल, बुहसोमवारेसु चदवलाइ भावे सुक्कगुरुसु वि, पुत्स १ पुण्णवसु २ रेवइ ३ चित्ता ४
 सवण ५ धनिट्ठा ६ मिअसिर ७ अस्तिणि ८ हृत्येसु ९ कित्तिआ १ विसाहा २ महा ३ भरणी ४ वज्जेसु । अन्नेसु वा
 रिक्खेसु सववसिअ सम्ममहिआ संतो लोअ कारिअ लोअगारवाहु विस्सामिअ । इरिअ पढिक्कमिअ सकयय भणिअ गुरु
 समीवमागस्स खमासमण तुगेण मुहपोत्तिं पखिलेहिअ, बुवालसावत्तवंदण दाउ, पढमखमासमणे भणइ इच्छाकारेण संविसह
 लोअ पवेएमि, गुरु भणइ पवेह, वीए खमासमणे सदिसह किं मणामो, गुरु भणइ वदिच्चा पावेअह, तइएख० केसा मे
 पञ्जुवासिआ तवो तुक्कर कय, अगिणी साहियसि गुरुणा बुत्ते, इच्छामो अणुसट्ठति भणइ, चतुत्थे तुम्हाण पवेइअ सदि-
 सह साट्ठण, पवेएमि पचमे नमुक्कार भणइ, छट्ठे तुम्हाण पवेइअं साट्ठण पवेइअ सदिसह कानरस्सग करेमि, सत्तमे केसेसु
 पञ्जुवासिअमाणेसु सम्म ज न अहिआसिअ कुइअ कक्कराइअ छीअ अमाइअ तस्स सहहावणिअ करेमि काचस्सग
 अत्तयूससिएणमिअइणा, सत्तावीसूत्सासं काचस्सग करेइ, चत्तवीसत्थय भणिच्चा जहारायणिय साह वंदइ पाइअ विस्सा-
 मेइ । जो पुण सय थिय लोअ करेइ सो संविसावण पवेयणाइ न करेइ ॥ ७इ ॥

॥ इति लोचकारापणविधिरधिकारः ॥ ७इ ॥

ननु-श्रावका अतिचारकायोत्सर्गं कथं काश्च अतिचारान् आलोचयन्ति ? उच्यते-श्रीतरुणप्रभसूरिकृतपद्मावश्यकयाला-

भारो कथो" इत्यादि कही करी तत्सुखरी कही, अकिसंभवइ सवह कावस्सग कीजइ । एक श्रावक श्रीवाचार्यमिश्र आगे आधी एक समासमण देइ करी मणइ, इच्छाकारेण संविसह भगवन् सुतं सविसाहु ? गुरु संदिसावेह इसु भणियइ हुतइ, बीजुं समासमण देई करी भगवन् सुच कहु ! इहुं मणइ, गुरु मणइ कट इस्यु कथौ, छतइ इच्छ इसु भणी करी समतयक-हात जोडिकरि सुहे मुहपची देइ तिणह नमुकार कही मधुरस्वर व्यक्काकर सावधानचिच सूत्रार्थ मनचिंत-प तव हुतव पठिकमणासुच गुणइ, बीजा कावस्सगे वर्तमान सावधान थका सामलइ । साधुसरसा पठिकमता हुता तिणहसंयसाठि पविस्सयसूत्र सांमलइ अकि अभावे बइया सांमलइ सूत्रं प्रति सवे कावस्सग करेइ सपूर्णसूत्र भणियइ नमुकारेण पारिचा तमां थका तिणह नवकार कही बेसी करी इत्यादि ॥ ७२ ॥

॥ इति पाण्डिकसूत्रमणने श्रुतौ च पूर्वपाठकमाधिकारः ॥ ७२ ॥

अनु-ओषकारापणविधिः कस्सिन् ग्रन्थे निवेदितोऽस्ति ? उच्यते-श्रीविधिप्रयाया श्रीखितप्रमसूरिभि समीचीनतया भणितोऽस्ति, तथाहि-

पणइएण लोको ऋयबो अयो तविशी मणइ, गुरुसमीचे समासमण मुहपोत्तिं पढिलेहिअ, दुवालसावसंवदण दाव पढमसमासमणेण इच्छाकारेण सदिसइ भगवन् लोअ सदिसावेमि, बीए लोअ करेमि, तईए उच्चासण सदिसावेमि चतथप उच्चासणं ठामि, तयो लोअगारं समासमणपुबं मणइ इच्छकर लोअ करेह, मत्थया रक्खभारिणो च इच्छाकार देइ तयो "पुबं पठिषप नवमी, वइया इकारसीइ अग्गीप । दाहिण पग्गी तेरसि, बारसि चवथीप नेरईप ॥ १ ॥

पच्छिम छट्टि चत्तसि, सत्तमि पठिपुष पायवे कूणे । दसमी विइजा उत्तर, अट्टमि अमावसाइ ईसाणे ॥ २ ॥ इइ गाह-
 क्कमेण जोगिणि व घामे पिण्डिच वा कात्त, बुहसोमवारेसु चदवलाइ मावे सुक्कगुरुसु वि, पुत्त १ पुण्णवसु २ रेवइ ३ चित्ता ४
 सवण ५ धनिट्टा ६ मिअसिर ७ अस्विणि ८ हरथेसु ९ किस्सिआ १ विसाहा २ महा ३ मरणी ४ वज्जेसु । अण्णेसु वा
 रिक्खेसु सववसिअ सम्ममहिआ संतो लोअ कारिअ लोअगारवाहु विस्सामिअ । इरिअ पटिक्कमिअ सक्कथय भणिअ गुरु
 समीवमागस्स खमासमण पुणेण मुहपोत्ति पडिलेहिअ, बुवालसायत्तवंदण दाउं, पढमखमासमणे भणइ इच्छाकारेण सदिसह
 लोअ पवेण्मि, गुरु भणइ पवेह, वीप खमासमणे संदिसह किं भणामो, गुरु भणइ वदिता पावेअह, तइएख० केसा मे
 पञ्जुवासिआ तथो तुक्कर कय, अगिणी साहियत्ति गुरुणा बुत्ते, इच्छामो अणुसट्टति भणइ, चतुत्थे तुग्हाण पवेइअ सदि-
 सह साहूण, पवेण्मि पचमे नमुक्कार भणइ, छट्टे तुग्हाण पवेइअ साहूण पवेइअ सदिसह कात्तस्सग करेमि, सत्तमे केसेसु
 पञ्जुवासिअमाणेसु सम्म अ न अहिजासिअ कुइअ कक्कराइअ छीअ जमाइअ तत्त सहवावणिअ करेमि कात्तस्सग
 अक्करूपससिपणमिच्चाइणा, सत्तावीसूत्तासं कात्तस्सग करेइ, चत्तवीसत्यय भणित्ता जहारायणिय साह वदइ पाइअ विस्सा-
 मेइ । जो पुण सय चिय लोअ करेइ सो संदिसावण पवेयणाइ न करेइ ॥ ७३ ॥

॥ इति लोचकारापणविधिरधिकारः ॥ ७३ ॥

ननु-आधका अतिचारकायोत्सर्गे कथ काथ अतिचारान् आलोचयन्ति ? उच्यते-श्रीतरुणप्रमसूरिकृतपहावश्यकवाला-

आरो कओ" इत्यादि कही करी तस्सुचरी कही, शक्तिसंभवइ सबह काचस्सग कीजइ । एक श्रावक श्रीवाचार्यमिश्र आगे आषी एक समासमण देख करी मणइ, इच्छाकारेण संविसह भगवन् सुत्त सविसाहु ? गुरु सविसावेह इत्तु भणियइ हुतइ, नीजुं समासमण देख करी भगवन् सुत्त कहु ? इहुं भणइ, गुरु मणइ कढ इत्सु कहौ, छतइ इच्छ इत्तु भणी करी चभवयकत्त-हात जोडिकरि मुहें मुहपची देख तिण्ह नमुकार कही मधुरस्वर व्यफाक्षर सावधानचित्त सूत्रार्यं मनचिंतव व तव हुतव पठिकमणसुत्त गुणइ, नीजा काचस्सगे वर्चमान सावधान थका सामलइ । साधुसरसा पहिकमता हुता तिण्हसंयसाठि पक्खियसूत्र सांयलइ शक्ति अभावे वइठा सांभलइ सूत्रं प्रति सबे काचस्सग करेव सपूर्णसूत्र भणियइ नमुकारेण परिचा वमों थकां तिण्ह नवकार कही बेसी करी इत्यादि ॥ ७२ ॥

॥ इति पाबिकसूत्रमणने शुतौ च पूर्वपाठकमाधिकारः ॥ ७२ ॥

तनु-ओषकरापणखिधिः कस्सिन् ग्रन्थे लिखेदितोडस्ति ? उच्यते-श्रीविधिप्रपाया श्रीजिनप्रमसूरिभिः समीचीनतया मणितोडस्ति, तथाहि-

पणइण लोओ फायबो अओ तविही मणइ, गुत्तमीवे समासमण मुहपोत्तिं पडिलेहिअ, दुवालसावचवंदण दाव पढमत्तमासमणेण इच्छाकारेण सदिच्चइ भगवन् लोअ सविसावेमि, बीप लोअ करेमि, तईए उच्चासण सविसावेमि चत्त्यप उच्चासणं ठामि, तओ लोअगारं समासमणपुबं भणइ इच्छकार लोअं करेह, मत्थया रक्खबारिणो य इच्छाकार देख तओ "पुबं पडियव नवमी, वइया इकारसीइ अग्गीए । दाहिण पणमी तेरस्सि, नारस्सि चत्थीए नेरईए ॥ १ ॥

पच्छिम छट्टि चरहसि, सत्तमि पहिपुष वायवे कूणे । दसमी विश्जा उत्तर, अट्टमि अमावसाइ ईसाणे ॥ २ ॥ इइ गाह-
 क्कमेण जोगिणि च धामे पिट्टिच वा काच, बुहसोमवारेसु षदधलाइ भावे सुक्कगुरुसु वि, पुत्त १ पुण्णवसु २ रेयइ ३ च्चिचा ४
 सवण ५ घनिट्टा ६ मिअसिर ७ अस्तिणि ८ हत्येसु ९ कित्तिआ १ विसाहा २ महा ३ भरणी ४ वज्जेसु । अझेसु वा
 रिक्खेसु चववसिअ सम्ममहिआ संतो लोअ फारिअ लोअगारषाहु विस्सामिअ । इरिअ पहिक्कमिअ सकयय भणिअ गुरु
 समीवमागस्स खमासमण दुगेण मुहपोत्तिं पहिलेहिअ, दुवालसावचवदण दाउ, पढमखमासमणे भणइ इच्छाकारेण संदिसह
 लोअ पवेएमि, गुरु भणइ पवेह, वीए खमासमणे सविसह किं भणामो, गुरु भणइ वदिचा पावेअह, तइएख० केसा मे
 पञ्जुवासिआ तओ तुक्कर कय, अगिणी साहियच्चि गुरुणा बुत्ते, इच्छामो अणुसंठुंति भणइ, चतुत्ये तुम्हाण पवेइअ सदि-
 सह साहूण, पवेएमि पचमे नमुक्कार भणइ, छट्टे तुम्हाण पवेइअ साहूण पवेइअ सविसह कात्तसग करेमि, सत्तमे केसेसु
 पञ्जुवासिअमाणेसु सम्म ज न अहिजासिअ कुइअ कक्कराइअ छीअ जमाइअ तत्त सहदावणिअ करेमि कात्तसग
 अअरथूससिपणमिच्चाइणा, सत्तावीसूत्सासं कात्तसग करेइ, चत्तावीसत्थय भणिचा जहारायणिय साह वदइ पाइअ विस्सा-
 भेइ । जो पुण सय चिय लोअ करेइ सो संदिसावण पवेयणाइ न करेइ ॥ ७६ ॥

॥ इति लोचकारापणविधिरधिकारः ॥ ७६ ॥

ननु-श्रावका अतिचारकायोत्सर्गे कथं काश्च अतिचारान् आलोचयन्ति ? तत्र्यते-श्रीतरुणप्रभसूरिकृतपद्मावश्यकवाला-

स्वोकामपि मंडलीं लघते तदा किं तदोपनिवारणकर्तव्यं ? अत्रोच्यते—अत्रार्थे विधिप्रपाया श्रीजिनप्रभसूरिवाक्य प्रमाण, तथाहि तस्याः—“जया य मञ्जारिया छिंदइ तथा जा-सा कालीकण्ठरी । अक्खल्लिक्ककडियारि महलमाहि सचरी ह्य पडिइय मञ्जारिसि ॥ १ ॥ बत्तयपय वारतिग मणिया खुदोपध्ववहुराणत्थ कावस्सगो कायधो, सिरिसतिनाह नमो-च्चारो घोसेअधो इति प्रतिक्रमणविधिः ।” छुटकपत्रे तु धार्तिकरूपेऽयमनुक्रमः । देवसिकादिप्रतिक्रमणपञ्चकेऽपि यदि मार्जारीमंडलीं स्वोकामपि लघते तदा अणशकुनादि क्षयोत्सर्गत्रय पूर्ववत्प्रतिक्रमणकरणानन्तरं क्रियते, ततो “जा सा कालीति” गाथा वारत्रयं पठ्यते, धामपादेन वारत्रयं मृमिराहन्यते च ॥ ७७ ॥

॥ इति मार्जारीमंडलीप्रवेशनदोपनिवारणविधिरधिकारः ॥ ७७ ॥

ननु-सामाधिक्यप्रशङ्क्याया आद्धाना कति क्षमाश्रमणानि ? उच्यते—त्रयार्थे श्रीविधिप्रपाठ-प्रमाण, तथाहि-अगीक्रय सामाश्रण य उभयसंज्ञ सामाश्रय गृहेअथ, तस्स एसो विहि-पोसहसालाप साहू समीवे गिहे वा पृग्देसे वा, खमास-मणदुग्गुब सामाश्रय मुहपोत्तिं पडिलेहिअ २ पढमखमासमणेण सामाश्रय सदित्सावेमि इ बीअखमासमणेण सामाश्रय ठायमिसि ४ मणिकण पुणो वदिअ ५ अर्द्धानयगात्र हुतो नमुक्कारतिगपुबं करेमि भते सामाश्रय इच्छाइ दढग वोसिरामि पञ्चत वारतिग कडुअ, खमासमणेण इरियावहिअं पडिक्कसिअ ६ खमासमणदुगेण वासासु कट्ठासण उवबजे पाउछण ८, खमासमणदुगेणं सञ्जाय च संदिस्ताविअ सञ्जायं करेमि १० पुणो वदिअ नवकारदुगं मणइ ११ तयो सीअकाले पगुरण संदिसावेइ पगुरणं पडिग्गहेमि १२ सञ्जायाणतर कट्ठासण संदिसावेइ चि । एवं तरुणप्रभसूरिकृतपढावस्यकपालाव

बोधेऽपि, तथाहि-इच्छामीत्यादि भणी एक खमासमणु देइ १ सामायिक मुहपतिं पहिलेइमि इमु कही कमा थइ इच्छामि खमासमणो भणी खमासमणु देइ करी २ ततइयको वेदिकामा हि बाहुकरी मुहुपति पहिलेही एकखमा समणे सामाइय सदिसावेमि ३ इमु भणी बीअखमासमणे सामाइअ ठापमि ४ इसो भणी तइअ खमासमण देइ करी ५ अर्धाघनतगात्र हुतो तिण्ह नमस्कार कही तिण्वार करेमि भते इमु सामायिकसूत्र तिअ चार कहइ गुरुयघनतणी अनु-भाषणा करतच हुतो सामाइकारोपण विधि नदी सिद्धान्तमाहे तिण्ह नमस्कारमणनपूर्वक सामायिक दंडकरइइ भणनइ तो पाछइ इरियावही पडिक्कीयइ । आवश्यक्चूर्णीवृत्तिमांही इम भणियइ छइ यथा-“करेमि भते सामाइअ सा० जाव साहू पसुधासेमि चि क्राऊण पच्छा इरियावहिय पडिक्कमइ” तवो पाछइ विस्तरतो द्वादशावर्तवदनक देइ करी प्रत्याख्यान कीजइ, सखेपइ, तवो खमासमण ववणापूर्वक प्रत्याख्यान कीजइ तो पाछइ एक खमासमण सञ्ज्ञा० ७ बीअ खमासमण सञ्ज्ञायकरं कही ८ सञ्ज्ञाय, तइअ खमासमण दानपूर्वक ९ आठ नमस्कार कही पाछइ एक खमासमणे कट्टासण सदिसावेमि १० कही बीअ खमासमणे कट्टासण पहिगाहेमि कही ११ तइअ खमासमणे पांगुरण सदिसावेमि १२ कही, चरत्य खमासमणे पांगुरण पहिगाहेमि १३ कही करी वइसइ, अत्राऽय विशेषः—प्रभाते सामायिक-प्रहणे त्रयोदशखमात्रमणानि, अथ च सायन्तनसामायिकग्रहणे यदि मुखवस्त्रिका प्रतिलेख्य वन्दनकानि दत्त्वा प्रत्याख्यान करोति तवा चतुर्दश, अन्यथा तु त्रयोदशैव ॥ ७८ ॥

॥ इति सामायिकग्रहणे त्रयोदश-खमाधमणाधिकारः ॥ ७८ ॥

ननु—कदा कियत्काल अस्वाध्यायो भवति ? उच्यते—सूक्ष्म रज आकाशात् यावत्पतति तान्द् अस्वाध्यायः । १ ।
तथा घूमरी यावत्काल पतति तावद् अस्वाध्यायः । यस्मान्घूमरीपाते सकलक्षेत्र अष्कायमय स्यात्, तदा साधुः कम्बल-
प्राधृतसर्वाङ्गोपाङ्गोऽपवरकमध्ये स्थितो भवति, मुखमपि नोद्घाटयति, किमप्यङ्गोपाङ्गं न इतस्ततो विसृजति, एवं
जीवदयापालनाय घूमर्या निवृत्तायां समस्तक्रिया कार्या । २ । तथा आकाशे गन्धर्वनगर देवताकृत दृश्यते, तथा
चन्द्रापातो भवति, तथा कणकाः पतन्ति, तत्रोल्कापाते रेखा भवति चक्ष्योतश्च, यत्र च रेखा चक्ष्योतश्च न भवति,
स कणकः । तथा विग्दाहो दग्धविष्ठा बल्ललन्त्यो दृश्यते, षतुर्दिशा रक्तत्व चहिसदृश स्याद्, एतेषु सत्सु विद्युत्पाते
च अस्वाध्यायनिवर्ति तेषु प्रहरमेकमस्वाध्यायः । तत्र वर्षतीं सप्त कणकाः, शीतकाले पत्र ५ उष्णकाले त्रय ३ कणका-
पतति तदाऽस्वाध्यायः प्रहरमेकं यावत्, तथा अस्वाध्यायो निर्वृते—तेषु प्रहरद्वय यावत् अस्वाध्यायः । ४ । अकाल
गर्जिते प्रहरद्वयं यावदस्वाध्यायः । ५ । अकालविद्युन्झात्कारे प्रहरमेक यावदस्वाध्यायः । ६ । आषाढकार्तिकषा-
नुर्मासिकप्रतिक्रमणानन्तर अच्ययन प्रतिपदं यावत्, द्वितीयाया शुध्यते, श्रीस्थानाङ्गे षतुर्घस्याने द्वितीयोद्देश-
केऽप्युक्तं (२१३ पत्रे)—“नो कप्यद् निगथाण वा निगंयीण वा षवर्हि महापटिवपहि सज्जाय करिष्ये त
जग्रा—आसाढपटिवप १ ईवमहपटिवप २ कत्तियपटिवप ३ सुगिग्पटिवप” ४ इति । ६ । आश्विनशुक्लपञ्चमी-
मास्याहादारम्य कार्तिककृष्णप्रतिपदं यावत् अस्वाध्यायकाल उपरि शुध्यते । ७ । षत्रशुक्लपञ्चमीमास्याहादारम्य वैशाख-
कृष्णप्रतिपद यावदस्वाध्यायः, परं अत्राऽय विशेषः—चैत्रशुक्लकादशीत आरम्य मध्ये पूर्णिमाया यद् दिनत्रय ‘अश्विनवत्

बृहत्वाणियं करेमि कावस्सग्ग' लोगस्स ४ षित्यते, यदि एकादशीदिने न स्मर्यते तदा द्वादशीत्रयोदशीदिनेषु कायोत्सर्गः
 क्रियते, यदि द्वादशीदिने न स्मर्यते, तदा त्रयोदशी चतुर्दशी पूर्णिमाया यावत् कायोत्सर्गः क्रियते, यदि त्रयोदशीदि-
 नेऽपि नो स्मर्यते, तदाऽऽगामिनं चैत्र यावद्बुद्धिर्नोऽप्युपैते तावदस्वाध्यायः । अयमर्थश्च एव—शुक्लैकादशीदिनात् “सचि-
 चरज्ज बृहत्वाणत्थ करेमि कावस्सग्ग” इत्यादिना दिनत्रयं यावत् कायोत्सर्गं क्रियते । विस्मृते तु पूर्णिमा यावदन्यथा
 वर्षमप्यस्वाध्यायः । ८ । द्वयो राज्ञोः कलहे म्लेच्छादिमये वपाश्रयासन्नवासिखीपुरुषयुद्धे होलक्या भस्मोद्भयने चैतानि
 यावन्त काल वर्तन्ते तावदस्वाध्याय । ९ । राज्ञो मृत्युकाले जाते यावत् नवीनो राजा पट्टे नोपविशति तावदस्वाध्याय ,
 स्थापितेऽपि राज्ञि यावदसमञ्जस न निवर्तते तावदस्वाध्याय । १० । नगरप्रधानपुरुषे मृते प्रहराष्टक यावदस्वाध्यायः
 । ११ । वपाश्रयात् सप्तगृहमध्ये क्रोऽपि प्रसिद्धपुरुषो वियते तदाऽहोरात्र यावदस्वाध्याय । १२ । तथाऽनाथसामान्य-
 पुरुषमरणे कलेवरोत्थानानन्तर शुच्यते, एव तिर्यग्मरणेऽपि । १३ । अथाऽऽचार्यं १ महर्षिकं २ कृतानशनमहातपस्वि ३
 बहुस्वन्नवल्लभ ४ मरणे दिनत्रयमस्वाध्याय एकदिनमुपवास , अन्येषा मरणे द्वयमपि न । १४ । तिर्यग् रुधिरं पतिते
 अण्डके स्फुटिते, गवि च प्रसूतायां, जरायुपतने शतहस्तमध्ये प्रहरत्रय यावदस्वाध्याय । अण्डके पतिते तिलकाचार्यकृ-
 तावस्यकवृत्तौ अयं विशेष—यसतेरन्तर्बहिर्वा अण्डक भिन्नमुज्झित वा यतिकल्पोपरि तदा हस्तपटे परतः त्यक्त्वा कल्पं
 धालयन्ति, ततः शुद्ध, भूमौ तु भिक्षेन भूमिं खनन्ति यतस्ता खनित्वाऽपि छर्दितेन शुध्यति, केवल पौरुषीत्रय परिद्धि-
 यते । १५ । मनुष्यरुधिरं पतिते सद्भूतानन्तरमपि अहोरात्रमस्वाध्यायः, तथा बहुवृष्टिपतनेन भूमिः सिक्का जायते

तर्हि स्वल्पवेष्टयाऽपि शुष्यति, घटिमात्ररात्रिशेषे मनुष्यसम्बन्धि रुधिर पतितमुद्धृत च ततः सूर्योद्गमे शुद्धिः । १६ ।
 तथा मनुष्यास्य निपतिते द्वावशवर्षाणि अस्वाध्यायः । १७ । तथा दन्तो घा वंष्ट्रा वा पतिता बह्वायासेन विलोकित्वाऽपि
 चेन्न लब्धा, “तदा वृत वृहदावणिअं करेमि कारस्सग” इत्युक्त्वा कायोत्सर्गः क्रियते, तत्र नमस्कार एकश्चिन्त्यते पारा-
 यित्वा कथ्यते च, तदनन्तर अस्वाध्यायो न भवति । १८ । तथा यदि मार्जारी जीवित मूपक गृहीत्वा याति तदा नाऽस्वध्यायः,
 अथ विनास्य नयति तदाऽश्वोरात्रमस्वाध्यायः । १९ । तिर्यगवयवाः तद्गुधिर च पट्टिहस्तमथ्येनाऽस्वाध्याय कुर्वन्ति । २० ।
 मनुष्याधयवरुधिरपाते हस्तशतमथ्येऽस्वाध्यायो, यद्यन्तरे समयदिमामी शकटस्य मार्गो न भवति । २१ । तथा स्त्रिया
 मासि मासि ऋतुभ्रमः समायाति, तदनन्तर दिवसत्रयं यावदस्वाध्यायः । तथा कल्याश्चित्प्रदरोगोदयाद्वियसत्रिकस्योपर्यपि
 रुधिरं पतति तदा ‘असञ्ज्ञाय वृहदावणिय’ कायोत्सर्गं कृते पश्चात् शुष्यति । २२ । तथा आर्द्रानक्षत्रादारम्य स्वातिनक्ष-
 त्रपर्यन्तगर्जित विद्युत्पातश्च न स्वाध्याय उपहन्ति । तारकादर्शनमपि यावत् स्वातिनक्षत्रे आदित्यस्य गमन भवति, शेषकाले
 पुनरवश्यं तारकादिकवर्धने शुष्यते, अथ केषांचित् साधूनां तथाविधनक्षत्रपरिज्ञान न भवति, तत आषाढचातुर्मासि-
 कादारम्य कार्तिकाचातुर्मासिकं यावद् विद्युत्प्रखितेष्वपि नाऽस्वाध्यायः, सन्तु तु सदाऽपि स्वाध्यायमुपहन्ति प्रहर
 यावत् । २३ । तथा सद्यम्बो षडहस्रम्बरहितो भूकम्पः तयोर्जातयोः प्रहराष्टक यावदस्वाध्यायः । २४ । तथा
 प्रदीपने लभे यावन्नोपग्रमः तावत्स्वाध्यायः । २५ । तथा वर्षाकाले बुद्धवृष्टिः अहोरात्रोपरि यावद्धर्षति तावदस्वाध्यायः
 । २६ । विधिप्रपायां २५ पत्रे एवं पाठः—

“संपयबुद्धी असज्जाओ धारससु वि मासेसु बुब्बुअवरिसे अहोरत्ताओ सहुपि अइ वरिसइ तो असज्जाओ, बुब्बुअ
 वज्जवरिसे दोण्हमहोरत्ताणमुवरि जाव पढइ ताव असज्जाओ”ति बुद्बुदवर्जं वर्यं वर्यति द्वाभ्यामहोरात्राभ्याम् उपरिष्टाद्
 यावद्धर्यति तावदस्वाध्यायः । २७ । फुसारमात्रवर्यणे सप्ताहोरात्रोपरि यावद्धर्यति तावदस्वाध्यायः २८ । सूर्येऽनुप्रते,
 सन्ध्याह्ने २ सन्ध्यायां ३ अर्धरात्रे च ४ सन्ध्याचतुष्टयेऽप्यस्वाध्यायः । २९ । पुत्रे जाते शतहस्तमध्ये दिनसप्तक यावद-
 स्वाध्यायः, पुत्र्यां जाताया तु दिनाष्टकमस्वाध्यायः, स्त्रियारकोत्कटत्वात् । ३० । शुक्लपक्षे प्रतिपदाया द्वितीयाया
 तृतीयाया वा आरभ्य दिनत्रय यावत् यूपकनामाऽस्वाध्यायो भवति, रात्रिप्रथमग्रहरं यावत् तत्र प्रादोषिककालो न
 शुष्यति, एवं पाक्षिकदिनेऽपि, श्रीतिलकाचार्यकृत-आवश्यकवृत्तौ यूपकनिरूपणमेव, तथाहि-“जुअओ सुकदिण तिमि”
 सन्ध्याप्रभा चन्द्रप्रभा च युगपद् भवतः स युगपद्भावाः, शुक्लपक्षे हि दिनत्रय सन्ध्याप्रभाया चन्द्रप्रभापृथक्त्वात् सन्ध्या-
 छेदो न ज्ञायते, तत्र शुक्लप्रतिपदा-द्वितीया-तृतीयासु कालवेदानवबोधत्वात्, प्रादोषिककालाऽग्रहणे सूत्रपौरुषि अकरण, तथा
 “केसिं च होइ मोइओ जूअओ ताव होइ आइओ । जेसिं तु अणाइओ, तेसिं किर पोरिसी तिमि ॥ २ ॥” व्याख्या-
 केषाचिद्भवति अमोहात्-अमूढत्वात् यूपक-बुद्धिन पुष्योपरागमुदये अस्ति एव, आदित्य-आताम्रः कृष्ण इयासः शक-
 दोद्विसस्थितो वा अगतामुत्पातरूपः तावत् तत्र पौरुषी अनध्यायत्वेन आर्चीर्णं । सत्तरार्धं स्पष्ट नवर “पोरिसि तिमि”
 पौरुषीत्रय अनध्यायः । ३१ ।

अथ चन्द्रग्रहणास्वाध्यायो लिख्यते-चन्द्रग्रहणस्योत्कृष्टतो द्वादश ग्रहरान् अस्वाध्यायः, कथमित्याह-कदापि काले उत्पा-

तर्हि स्वप्नवेष्ट्याऽपि शुच्यति, घटिमात्ररात्रिशेषे मनुष्यसम्बन्धि रुधिर पतितमुच्यते च ततः सूर्योन्नमे शुद्धिः । १६ ।
 तथा मनुष्यास्य निपतिते द्वादशवर्षाणि अस्वाध्यायः । १७ । तथा दन्तो घा वंष्ट्रा घा पतिता वद्धायासेन विलोकिताऽपि
 श्रेष्ठ उच्यते, “तदा दत्तं चहृष्टावणिभं करोमि क्लृप्तस्वर्गः” इत्युक्त्वा कार्योत्सर्गः क्रियते, तत्र नमस्कार एकस्त्रिन्त्यते पारा-
 यित्वा कथ्यते च, तदनन्तर अस्वाध्यायो न भवति । १८ । तथा यदि मार्जारी जीवितं मूपक गृहीत्वा याति तदा नाऽस्वध्यायः,
 अथ विनास्य नयति तदाऽशोरात्रमस्वाध्यायः । १९ । तिर्यग्वयथाः तद्गुधिर च पट्टिहस्तमन्वेनाऽस्वाध्याय कुर्वन्ति । २० ।
 मनुष्याय यथरुधिरपाते हस्तस्रतमन्वेऽस्वाध्यायो, यद्यन्तरे हभयदिग्गामी शकटस्य मार्गो न भवति । २१ । तथा स्त्रिया
 मासि मासि ऋतुधर्मः समायाति, तदनन्तर विवसत्रय यावदस्वाध्यायः । तथा कस्याश्चित्प्रदररोगोदयाद्दिवसत्रिकस्योपर्यपि
 रुधिरं पतति तदा ‘असञ्ज्ञाय चहृष्टावणिय’ कार्योत्सर्गं कृते पश्चात् शुच्यति । २२ । तथा आर्द्रानक्षत्रादारम्य स्वातिनक्ष-
 त्रपर्यन्तगर्जितं विद्युत्पातश्च न स्वाध्याय उपहन्ति । तारकावर्धनमपि यावत् स्वातिनक्षत्रे आदित्यस्य गमनं भवति, शेषकाले
 पुनरवश्यं तारकादिकवर्धने शुच्यते, अथ केषाञ्चित् साधूनां तथाविधनक्षत्रपरिज्ञानं न भवति, तत आषाढचातुर्मासि-
 कादारम्य कार्तिकचातुर्मासिकं यावद् विद्युद्गर्जितेष्वपि नाऽस्वाध्यायः, चल्का तु सदाऽपि स्वाध्यायमुपहन्ति प्रहर-
 यावत् । २३ । तथा सद्यम्बो घट्टहृष्टाब्दरहितो भूकम्पः तयोर्जातयो महाराष्टक यावदस्वाध्यायः । २४ । तथा
 मदीपने तन्ने यावत्सोपश्रमः तावदस्वाध्यायः । २५ । तथा वर्षाकाले बुधुदृष्टिः अहोरात्रोपरि यावद्भवति तावदस्वाध्याय-
 । २६ । विधिप्रणयां २५ पत्रे एव पाठः—

“संपयवुद्धी असञ्ज्ञावो वारससु वि मासेसु बुब्बुअवरिसे अहोरत्ताओ उह्वपि जइ वरिसइ तो असञ्ज्ञावो, बुब्बुअ
 वज्जवरिसे दोण्हमहोरत्ताणमुवरि जाव पढइ ताव असञ्ज्ञावो”सि बुहुदवर्जं वर्षं वर्षति द्वाभ्यामहोरात्राभ्याम् उपरिष्टाद्
 यावद्धर्षति तावद्वर्षतायाः । २७ । फुसारमात्रवर्षणे सप्ताहोरात्रोपरि यावद्धर्षति तावदस्वाध्याय २८ । सूर्येऽनुव्रते,
 मध्याह्ने २ सन्ध्यायां ३ अर्धरात्रे च ४ सन्ध्याचतुष्टयेऽप्यस्वाध्यायः । २९ । पुत्रे जाते शतहस्तमध्ये दिनसप्तक यावद-
 स्वाध्याय , पुत्र्या जाताया तु दिनाष्टकमस्वाध्यायः, स्त्रियारकोत्कटत्वात् । ३० । शुक्लपक्षे प्रतिपदाया द्वितीयाया
 तृतीयाया या आरम्य दिनत्रय यावत् यूपकनामाऽस्वाध्यायो भवति, रात्रिप्रथमप्रहर यावत् तत्र प्रादोपिककालो न
 शुष्यति, एव पाक्षिकदिनेऽपि, श्रीतिलकाचार्यकृत-आवश्यकपृक्तौ यूपकनिरूपणमेव, तथाहि-“जुअवो सुकदिण तिम्भि”
 सन्ध्याप्रभा चन्द्रप्रभा च युगपष्ट भवतः स युगपद्भवतः हि दिनत्रय सन्ध्याप्रभाया चन्द्रप्रभापृत्वत्वात् सन्ध्या-
 छेदो न ज्ञायते, तत्र शुक्लप्रतिपदा-द्वितीया-तृतीयासु कालवेदानवबोधत्वात्, प्रादोपिककालाऽग्रहणे सूत्रपौरुषि अकरण, तथा
 “कंसिं च होइ मोहावो जूअवो ताव होइ आइअवो । जेसिं तु अणाइअवा, तेसिं किर पोरिसी तिम्भि ॥ २ ॥” व्याख्या-
 केपाचिन्नवति अमोहात्-अमूढत्वात् यूपक-दुर्दिन पुष्योपरागमुदये अस्ति एव, आदित्य-आताव कृष्णः श्यामः शक-
 दोद्धिसस्थितो वा जगतामुत्पातरूपः तावत् तत्र पौरुषी अनध्यायत्वेन आचीर्णः । उत्तरार्धे स्पष्ट नवर “पोरिसि तिम्भि”
 पौरुषीत्रय अनध्यायः । ३१ ।

अथ चन्द्रग्रहणास्वाध्यायो लिख्यते-चन्द्रग्रहणस्योत्कृष्टतो द्वादश प्रहरान् अस्वाध्यायः, कथमित्याह-कदापि काले उत्पा-

स्रवभणन, ततो दशनमस्कार-कथनानन्तर श्रीशत्रुञ्जयपुण्डरीकाराधनार्थं "करेमि कावत्सग"मित्यादि विधिपूर्व कायोत्सर्ग-
 स्रत्र दशलोगस्स चिन्त्यते पारिते लो० १ दशगाथाप्रमाण स्तोत्र च, एवमेका पूजा जाता १ इत्यमेव द्वितीया २ तृती-
 या ३ चतुर्थी ४ पञ्चमी च ५ पूजा कार्या, विशेषतस्तु तत्र अयम्-द्वितीया पूजा जाता २ तस्या द्वितीयपूजाया विदति-
 नमस्कारा विदतिपुष्पमाला विदतिवस्तुदौकन च कार्य, पूर्वविधिना कायोत्सर्गकरणलोगस्स २० चिन्तन पारिते च एक १
 लोग० विदति २० गाथास्तोत्र वेति द्वितीया पूजा जाता २। तृतीयपूजाया त्रिंशत् नमस्कारा ३० त्रिंशत् ३० पुष्पाणि ३०
 त्रिंशद्दस्तु दौकन त्रिंशद्लोगस्स ३० कायोत्सर्गः पूर्ववत्त्रिंशद्गाथास्तोत्र ३० वेति तृतीयपूजा जाता ३। चतुर्थपूजाया
 चत्वारिंशत् नमस्कारा, चत्वारिंशत् पुष्पाणि, चत्वारिंशद् वस्तुदौकन कायोत्सर्गं चत्वारिंशत् लोगस्स चिन्तन पारिते
 एकलोगस्स चत्वारिंशद्गाथास्तोत्र इति चतुर्थीपूजा जाता ४। पञ्चमपूजाया पञ्चाशन्नमस्काराः ५० पञ्चाशत्पुष्पाणि ५०
 पञ्चाशद्दस्तु ५० दौकन पञ्चाशद्लोगस्स ५० कायोत्सर्गं पारिते एक १ लोगस्स पञ्चाशद्गाथास्तोत्र ५० वेति पञ्चमीपूजा
 जाता ५। पूजायां प्रान्ते काऽपि देशैः कैरपि वशाधिज्जूकृतयोऽपि कार्यन्ते तथा पूजा पञ्चकानन्तर एकैकपूजान-
 न्तरं वा यथाशक्ति यथासमवं महाष्वज्जारोपः संघाधिपेन कर्म्यः, तत्राऽऽशत्रिक १ मङ्गलप्रदीप २ गुरुमक्ति ३ संघभक्ति ४
 साधर्मिकवारधन्य ५ संघपतितिलक ६ कर्तव्यानि कार्यणि, प्रान्ते घर्मोपदेशे शत्रुञ्जयमाहात्म्यवर्णन ॥

॥ इति चैत्रपूर्णिमादेववन्दनविधिरधिकारः ॥ ८० ॥

ननु-गुरुणा स्तूपस्य प्रतिमायाश्च प्रतिष्ठा कियते, तत्र को विधिः प्रतिपादितोऽस्ति ? उच्यते—अत्र गुरुपरम्परगत-

पत्रलिखितविधि प्रमाण, स षाड्य शुभदिने शुभनक्षत्रे शुभवेलाया च गुरुणा स्तूप-प्रतिमाप्रतिष्ठा क्रियते, तत्र रात्रिजा-
 गरणमहोत्सवपूर्वक प्रातः संघसमक्ष सपुत्रकलत्रा पवित्रा कृतस्नानाः परिहितधौतवस्त्राः चत्वार श्रावकाः समागच्छन्ति,
 तत्करेण चतुरङ्गुलाः श्राविकाः सधवाः कङ्कणं वभ्रन्ति, तन्माले च कुङ्कुमतिलक कुर्वन्ति, अथ ते चत्वारोऽपि पुरुषाः
 तत्कृततोऽष्टोचरशततीर्थजलौपधीभृतान् तदभावे एकविंशतितिलकतीर्थजलौपधीभृतान् कलयान् लाल्वा ऊर्ध्वीभूय
 तिष्ठन्ति, ततो दशदिक्पालस्थापना क्रियते, सा चैवं कार्या, ओं ह्रीं इन्द्राय सायुधाय सवाहनाय सपरिजनाय अस्मिन्
 जलुब्दीपे दक्षिणमरताक्षेत्रे अमुकनगरे, अमुकजिनचैत्ये इह प्रतिष्ठाया आगच्छ आगच्छ वलिं गृह्णाण वलिं गृह्णाण
 उदय अम्युदय च कुरु कुरु स्वाहा १ एव अग्नये २ यमाय ३ नैऋताय ४ वरुणाय ५ वायवे ६ कुबेराय ७ ईशानाय ८
 ब्रह्मणे ९ नागाय १० इति । एव ९ नव ग्रहस्थापनाऽपि कार्या, सर्वत्रोपरि वलिवाकुलपनश्रीमोचन वासक्षेपश्च कार्याः,
 ततो दशविंशु वलिवाकुलोच्छालन कार्यं, ततस्तेषु पुरुषा पावुके पञ्चामृतेन स्नपयन्ति, तत स्तूपपूजा कार्या, ततः
 सधवा स्त्री कुङ्कुमहस्तौ ददाति, ततः कर्पूरकस्तूरीमिश्रितकेसरचन्दनाभ्यां पावुकापूजा कार्या, ततो “वर्धमानविद्यया”
 वासक्षेपः कार्यः, ततस्तदग्रे अक्षतपुञ्जत्रयं कार्यं, तदुपरि पूगीफलत्रय मोच्य, चतुर्दिक्षु नालिकेरचतुष्टय भङ्क्त्वा सर्वेषां
 देव, ततो घूपः कार्यः, तत सधवाः स्त्रियो गायन्ति, वादित्राणि वाद्यन्ते, दान च दीयते, गुरुभक्तिश्च क्रियते साधर्मि-
 क्वात्सल्य च विस्तरेण कार्यं, ततो गीतगानवाद्यवादनपुरस्सर श्रीसधेन सम धर्मशालाया आगत्य श्रीगुरुपार्श्वे प्रति-

स्रवभणन, ततो दशनमस्कार-कथनानन्तर श्रीशुभ्रयपुण्डरीकाराधनार्थं "करेमि कावत्सग"मित्यादि विधिपूर्वं कायोत्सर्ग-
 स्त्रत्र दशलोगस्स चिन्त्यते पारिते लो० १ दशगाथाप्रमाण स्तोत्र च, एवमेका पूजा जाता १ इत्यमेव द्वितीया २ तृती-
 या ३ चतुर्थी ४ पञ्चमी च ५ पूजा कार्या, विशेषतस्तु तत्र अयम्-द्वितीया पूजा जाता २ तस्या द्वितीयपूजाया विंशति-
 नमस्कारा विंशतिपुष्पमाळा विंशतिवस्तुदौकन च कार्यं, पूर्वविधिना कायोत्सर्गकरण लोगस्स २० चिन्तन पारिते च एरु १
 लोग० विंशति २० गायस्त्रोत्र चेत द्वितीया पूजा जाता २। तृतीयपूजाया त्रिंशत् नमस्कारा ३० त्रिंशत् ३० पुष्पाणि ३०
 त्रिंशद्द्वस्तु दौकन त्रिंशद्द्वस्तु ३० कायोत्सर्गः पूर्वषड्विंशद्गाथास्त्रोत्र ३० चेति तृतीयपूजा जाता ३। चतुर्थपूजाया
 चत्वारिंशत् नमस्कारा, चत्वारिंशत् पुष्पाणि, चत्वारिंशद् वस्तुदौकन कायोत्सर्गे चत्वारिंशत् लोगस्स चिन्तन पारिते
 एकलोगस्स चत्वारिंशद्गाथास्त्रोत्र इति चतुर्थीपूजा जाता ४। पञ्चमपूजाया पञ्चाशद्वस्तुदौकनः ५० पञ्चाशत्पुष्पाणि ५०
 पञ्चाशद्द्वस्तु ५० दौकन पञ्चाशद्द्वस्तु ५० कायोत्सर्गः पारिते एक १ लोगस्स पञ्चाशद्गाथास्त्रोत्र ५० चेति पञ्चमीपूजा
 जाता ५। पूजायां प्रान्ते काऽपि देशैः कैरपि दशविजृत्कृतयोऽपि कार्यन्ते तथा पूजा पञ्चकानन्तर एकैकपूजान-
 न्तरं वा यथाशक्ति यथासंभव महाध्वजरोपः संघाधिपेन कर्तव्यः, तत्राऽऽरात्रिक १ मङ्गलप्रदीप २ गुरुमक्ति ३ संघमक्ति ४
 साधर्मिकधारसस्य ५ संघपतितिलक ६ कर्तव्यानि कार्याणि, प्रान्ते घर्मोपवेशे शत्रुञ्जयमाहात्म्ययर्णन ॥

॥ इति चैत्रपूर्णिमादेवचन्दनविधिरधिकारः ॥ ८० ॥

ननु-गुरुणां स्तूपस्य प्रतिमायाश्च प्रतिष्ठा क्रियते, तत्र को विधिः प्रतिपादितोऽस्ति ? उच्यते—अत्र गुरुपरस्परगत-

कुयसनैर्नामिरवो यद्भुतम् । स्पृष्टं तुष्टजनैर्धनैरमिहत यत् दूषित कीटकै-स्त्याज्य तत् कुसुम दल फलमथो भक्तैर्जिनप्रीतये
 ॥ १२ ॥ नैक पुष्पं द्विधा कुर्या-न्न छिन्धात् कलिकामपि । चम्पको दलमेवेन, यतिहत्यासम भवेत् ॥ १३ ॥ गन्ध-
 प्रपाञ्चतैः स्रग्मिः, प्रदीपैर्वलयारिभिः । प्रधानैश्च फले पूजा, विधेया श्रीजिनेशितुः ॥ १४ ॥ शान्तौ श्वेतं जये श्यामं, भद्रे
 रक्तं भये हरित् । पीत धान्यादिके लामे, पञ्चवर्णं तु सिद्धये ॥ १५ ॥ खण्डिते सन्धिते छिन्ने, रक्ते रौद्रे च याससि ।
 दान पूजा तथा होमः, स्वाच्यायो निष्फलं भवेत् ॥ १६ ॥ वर्जयेदहृतः पृष्ठ-मग्रतः शिवसूर्ययोः । पार्श्वतो ब्रह्म-
 विष्णोश्च, खण्डी सर्वत्र वर्जयेत् ॥ १७ ॥ गणं नाही तथा राशिं, तारां राशिं शमेय च । योनिवर्गे रिपुलभ्ये, प्रति-
 माया विलोकयेत् ॥ १८ ॥

॥ इति प्रतिमाऽधिकारः ॥

अतीवाब्दशत यच्च, यच्च स्थापितमुत्तमैः । सद्बुव्यगमपि पूज्य स्याद्, विम्ब तन्निष्फल नहि ॥ १ ॥ आरभ्यैकाङ्गुलाब्-
 दय, यावदेकादशाङ्गुलम् । गृहेषु विम्ब तत्पूज्य, प्रासादाहं तदूर्ध्वकम् ॥ २ ॥ एक गुणे भवेत् श्रेष्ठ, द्व्यङ्गुल धननाश-
 नम् । त्र्यङ्गुलेन भवेत् सिद्धि-र्वर्जयेच्चतुरङ्गुलम् ॥ ३ ॥ पञ्चाङ्गुल भवेद्विच-मुद्गेग तु पञ्चङ्गुलम् । सप्ताङ्गुलेन गोवृद्धि-स्त्य-
 जेदष्टाङ्गुल सदा ॥ ४ ॥ नवाङ्गुल तु पुत्राय, द्रव्यहानिर्दशाङ्गुलम् । एकादशाङ्गुल विम्ब, सर्वकामार्थसिद्धिदम् ॥ ५ ॥
 ऊर्ध्वहृग् द्रव्यनाशाय, तिर्यग्हृग् भोगदा जये । श्रेयस्करी समदृष्टिः, कुलनाशे त्वधोमुखी ॥ ६ ॥ पद्मासनसमासीनो,
 नासाग्रन्यस्तलोचनः । मौनी वस्त्राष्टतास्योऽय, पूजा कुर्याज्जिनेशितु ॥ ७ ॥ स्नान १ विलेपन २ विभूषणा ३ पुष्प ४

घालाभोपदेशं च श्रुत्वा सर्वेऽपि स्वस्थानं प्रज्वन्ति, ततो दिनदशकं यावत् स्तूपपूजा कार्या नैवेद्यो मुच्यते, भोगद्यो-
त्सिष्यते, प्रतिष्ठाकारकश्च दशदिनानि एकाशनं करोति, शीलव्रतं च पालयति ॥ ८१ ॥

॥ इति गुरुस्तूपप्रतिष्ठाविधिरधिकारः ॥ ८१ ॥

ननु-श्रावकाणां गृहे देवतासरः कुत्र स्थाप्यते?, केन विधिना श्रावकाः पूजा कुर्वन्ति? उच्यते-तत्राऽर्थे श्रीउमास्वाति-
याचककृत पूजाप्रकरणमेव प्रमाण, तच्चेदं—“स्नानं पूर्वोन्मुखीभूय, प्रतीच्या दन्तदोधनम् । उदीच्या श्वेतवस्त्राणि, पूजा
पूर्वोत्तरामुखी ॥ १ ॥ गृहे प्रविशतां धाम-भागे स्वल्पधिवर्जिते । देवतावसरं कुर्यात्, सार्धहस्तोर्ध्वमूमिके ॥ २ ॥ नीचे-
र्भूमिस्थितिं कुर्याद्, देवतावसरं यदि । नीचेर्नीचैस्ततोऽवश्य, सन्तत्याऽपि समं भवेत् ॥ ३ ॥ तथाऽर्चकः स्यात्पूर्वस्था,
उत्तरस्था च संमुखम् । दक्षिणस्या विशो वर्जा, विदिग्दर्जक एव च ॥ ४ ॥ पश्चिमाभिमुखः कुर्यात्, पूजा च लिनमूर्तये ।
तदा स्यात् सन्ततिच्छेदो, दक्षिणस्यामसन्ततिः ॥ ५ ॥ आप्त्रेय्या तु यदा पूजा, धनहानिर्दिने दिने । वायव्यां सन्ततिर्नैव
नेर्श्र्वत्या च कुलक्षयः ॥ ६ ॥ ऐशान्या संमुखः किञ्चित्, सन्ततिर्नैव जायते । अग्निजानुकरांसिपु, मूर्ध्नि पूजा यथाक-
मम् ॥ ७ ॥ माले कण्ठे इवम्भोजे, सवरे तिलक तथा । [तथा] नवभिस्त्रिलकैः पूजा, करणीया निरन्तरम् ॥ ८ ॥ श्रीचन्द्र-
विना नैव, पूजा कुर्यात् कदाचन । प्रभाते प्रथमं वास-पूजा कार्या विचक्षणैः ॥ ९ ॥ मध्याह्ने कुसुमैः पूजा, सन्ध्यायां
वीपपूपयुक्तं । वामार्धे पूपदाहः स्या-दग्रपूजाऽत्र समुखी ॥ १० ॥ अर्हतो दक्षिणे भागे, वीपस्य च निवेशनम् । स्वान
तु दक्षिणे भागे, वैत्यानां घन्दन तथा ॥ ११ ॥ इत्सात्प्रस्थलितं धितौ निपतितं लभ्य कश्चित् पादयो-र्यन्मूर्ध्वोर्ध्वगतं पूजं

कुवसनैर्नमिरघो यवृतम् । स्पृष्टं तुष्टञ्जनैर्धनैरभिहत यत् दूयित कीटकै-स्त्याज्य तत् कुसुम दल फलमथो भकैर्जिनप्रीतये
 ॥ १२ ॥ नैक पुष्प द्विधा कुर्या-श्छिन्द्यात् कलिकामपि । चम्पको दलमेदेन, यतिहृत्यासम भवेत् ॥ १३ ॥ गन्ध-
 धूपाश्चतैः स्रग्मिः, प्रदीपैर्धलवारिमिः । प्रधानैश्च फले पूजा, विधेया श्रीजिनेशितुः ॥ १४ ॥ शान्तौ श्वेत जये श्यामं, भद्रे
 रक्त मये हरित् । पीत धान्याधिके लामे, पञ्चवर्णं तु सिद्धये ॥ १५ ॥ खण्डिते सन्धिते छिन्ने, रक्ते रीद्रे च याससि ।
 दान पूजा तथा होमः, स्वाध्यायो निष्फलं भवेत् ॥ १६ ॥ वर्जयेदर्हतः पृष्ट-सप्रतः शिवसूर्ययोः । पार्श्वतो ब्रह्म-
 विष्णोश्च, खण्डी सर्वत्र वर्जयेत् ॥ १७ ॥ गण नाहीं तथा राशिं, तारा राशिं शमेव च । योनिवर्गे रिपुलभ्ये, प्रति-
 माया विलोकयेत् ॥ १८ ॥

॥ इति प्रतिमाऽधिकारः ॥

अतीताब्दशत यच्च, यच्च स्थापितमुत्तमैः । सबुव्यगमपि पूज्य स्याद्, विम्ब तन्निष्फल नहि ॥ १ ॥ आरभ्यैकाङ्गुलाद्-
 द्वय, यावदेकादशाङ्गुलम् । गृहेषु विम्ब तत्पूज्य, प्रासादाहं तदूर्ध्वकम् ॥ २ ॥ एक गुणे भवेत् श्रेष्ठ, द्व्यङ्गुल घननाश-
 नम् । त्र्यङ्गुलेन भवेत् सिद्धि-वर्जयेच्चतुरङ्गुलम् ॥ ३ ॥ पञ्चाङ्गुल भवेद्विच-मुद्वेग तु पङ्कजम् । सप्ताङ्गुलेन गोवृद्धि-स्त्य-
 जेदशाङ्गुल सदा ॥ ४ ॥ नवाङ्गुल तु पुत्राय, द्रव्यहानिर्दशाङ्गुलम् । एकादशाङ्गुल विम्ब, सर्वकामार्थसिद्धिदम् ॥ ५ ॥
 ऊर्ध्वहृग् द्रव्यनाशाय, तिर्यग्हृग् भोगदा जये । श्रेयस्करी समदष्टिः, कुलनाशे त्वधोमुखी ॥ ६ ॥ पद्मासनसमासीनो,
 नासाग्रन्यस्तलोचनः । मौनी वस्त्राधृतास्योऽय, पूजा कुर्याज्जिनेशितुः ॥ ७ ॥ ज्ञान १ विलेपन २ विभूषणा ३ पुष्प ४

वास ५, धूप ६ प्रदीप ७ फल ८ तन्बुल ९ वस्त्र १० पूगैः ११ । नैवेद्य १२ घारि १३ वसनै १४ श्रमरा १५ तपत्र, १६ घावित्र १७ गीत १८ नटन १९ स्तुति २० कोषशुद्ध्या २१ ॥ ८ ॥ इत्येकविंशतिविधा जिनराजपूजा, ख्याता सुरासुर-गणैश्च कृता सदैव । खण्डीकृता कुमतिभि कलिकालयोगाद्, यद्यत् प्रिय तदिह भाववशेन योज्यम् ॥ ९ ॥”

॥ इति भावकाणा देवतावसरस्यापनापूजाविधिरधिकारः ॥ ८२ ॥

ननु-कल्पत्रेपोच्चारणं किमर्थं प्रतिपावितमस्ति?, कुत्र च तद्विधिः? उच्यते-कल्पत्रेपस्य आसेवनाशिखारूपत्वात् उक्त

तद्विधान यदुक्त-

“सा पुना बुधिहा सिक्खा, गहणे आसेवणे य नायना । गहणे सुत्ताहिज्जण, आसेवण कप्पतिप्पाई ॥ १ ॥ इति”
 पुनरपि ‘कयकप्पतिप्पकरिय’चि वचन च ततः सति शास्त्रोक्ते कल्पत्रेपविधौ श्रीजिनप्रभसूरिविनिर्मितविधिप्रपोफानु-
 क्रमेण कर्तव्यतापाठो लिख्यते, तथाहि-“जोगा य कप्पतिप्प विणा न वहिज्जति, कयकप्पतिप्पकरिय च्चि वयणाओ
 अजो संपय कप्पतिप्पविहि भण्णाइ, तत्य-यइसाह-कच्चियबहुलपाडिधयाणतर पसत्यविणे चउवाइअरिक्खे गुरुसोमवारे
 सुनिमिषोवत्तेहिं सवसवत्यवेठिअगिहत्थभायणेणं कप्पवाणिय माणित्ता जोइणीओ पिट्ठव वामत्त वा कात्त मुहहत्थपाय
 च्छे काज्जण अहारायणियाए छम्मासिअ कप्पो च्छारिज्जइ, पविस्समाणस्स आसदत्तिआइय कय आत्तज्जलेण पढम च्चवरो
 तिप्पात्त मुहे च्चिप्पति तजो पाएसु इत्थ हत्थ विणासो सपदाया नेतवो छम्मासिअकप्पे परदिआत्त च्चैव तिप्पात्त च्चैप्पति
 इयरकप्पे दत्तिआ पुच च्चलकोप्परेहिं परदिआत्त वा, तहा छम्मासिअ कप्पुत्तारणे उच्चट्ठिअस्स उच्चट्ठिओ तिप्पात्त दिज्जा,

स्वविद्वत्स स्वविद्वो सामन्न कप्ये नत्थि नियमो तन्नो वसहीभद्रुवगरण च नाणोवगरणवज्ज सध्वपि ते पिज्जइ नवर
 म्भल्लिट्ठाण गोमयलेवेकए ति पिज्जइ, कप्यमज्झे वा वरिअ पत्तमढ महग च्छरणी च्छाइ पमज्जाणिआ तलिया लोहरत्थाइ
 जलेण कपिअो तिप्पिज्जइ, एव कप्ये च्छारिए वसहि सोद्धितु इडकेसाइ परिट्टुविअ इरिअ पठिक्कमिय पढम गुरुणा
 सज्जाए च्छिखविए मुहपोत्तिं पडिलेहिअ बुवालसावत्तघटण दाई खमासमणेण भणति, सज्जाय च्छिखवामो वीअ
 खमासमणेण सज्जाय च्छिखवणत्थ कावत्सगग करेमि तन्नो अन्नत्थूससीएणमिच्चाइ पठिअ नवकार च्छववीसत्थय वा
 विचिंतिअ सुहेण त भणिअ कावत्सगगतिग कुणंति, पढम असज्जाइअ अणात्तच्छह्ठावणिअ, वीअ खुद्धोवद्धवत्तह्ठा-
 वणिअ, तइयं सक्काइवेयावच्चगरआराहणत्थ तिसु वि च्छवरुज्जोअ चिंतण तज्जोअ भणण च्छ तन्नो खमासमणदुगेण
 सज्जाय संदिसावेमि सज्जाय करेमि इति भणिअ जाणुठिएहिं पच्चमगलपुष धम्मो मगलाइअमज्झयणतिअ सज्जाओ कीर-
 इत्ति सज्जाय च्छिखवणविधी ॥ ८३ ॥

॥ इति कल्पत्रेपोत्तारणविधिरधिकारः ॥ ८३ ॥

ननु-श्रीबृहत्स्वतरगण्डे कोऽनुक्रमः प्रतिक्रमणविधेः १, कुत्र च सविधिः प्रतिपादितोऽस्ति ? उच्यते-अत्रानुक्रमः कोऽपि
 श्रीविधिप्रपा १ श्रीतरुणप्रभसूरिकृत-पद्मावश्यकमालावबोध २ श्रीजिनवह्मसूरिकृत-सामाचारी ३ श्रीयोगशास्त्रवृती-
 यप्रकाशवृत्ति ४ श्रीप्रतिक्रमणहेतुगर्भ ५ प्रमुखग्रन्थानुसारेणाऽपि च स्वगन्धीयपरम्परातो ज्ञेयः, तत्र प्रथम साधुर्गोचरी
 प्रतिक्रम्य श्रावको वा सामायिकं लात्वा, गुर्वीदेशेन 'जयति हुयणनमस्कार' कथयित्वा सर्वे सम "जयमहायसेत्यादि"

वास ५, घृप ६ प्रदीप ७ फल ८ तन्दुल ९ वस्त्र १० पूगैः ११ । नैवेद्य १२ घारि १३ वसनै १४ श्वमरा १५ तपत्र, १६ यावित्त्र १७ गीत १८ नटन १९ स्तुति २० कोषबुद्ध्या २१ ॥ ८ ॥ इत्येकविंशतिविधा जिनराजपूजा, ख्याता सुरासुर-गणैश्च कृता सदैव । खण्डीकृता बुभुक्षिताः कलिकालयोगाद्, यद्यत् प्रिय तदिह भाववशेन योज्यम् ॥ ९ ॥”

॥ इति श्रावकाणां देवतावसरस्यापनापूजाविधिरधिकारः ॥ ८२ ॥

ननु-कल्पत्रेपोत्तारण किमर्थं प्रतिपादितमस्ति ? कुत्र च तद्विधिः ? उच्यते-कल्पत्रेपस्य आसेननाशिक्षारूपत्वात् उक्त

तद्विधान यदुक्त-

“सा पुण बुविहा सिक्खा, गहणे आसेवणे य नायवा । गहणे सुत्ताहिज्जण, आसेवण कप्पतिप्पाई ॥ १ ॥ इति”
 पुनरपि ‘कयकप्पतिप्पकरिय’त्ति वचन च उतः सति शास्त्रोक्ते कल्पत्रेपविधौ श्रीजिनप्रभसूरिविनिर्मितविधिप्रपोक्कानु-
 क्रमेण कर्तव्यतापाठो लिख्यते, तथाहि-“जोगा य कप्पतिप्प विणा न वदिज्जति, कयकप्पतिप्पकरिय त्ति वयणाओ
 अओ सपय कप्पतिप्पविहि भण्णाइ, तत्थ-वइसाह-कच्चियबहुलपाठिवयाणंतर पसत्थविणे चउवाइअरिक्खे गुरुसोमवारे
 सुनिमित्तोवत्तेहिं सदसवत्थवेदिअगिहत्थभायणेणं कप्पवाणिय माणित्ता जोइणीओ पिट्ठउ वामउ वा काउ मुहहत्थपाय
 उहे काऊण अहारायणियाप छम्मासिअ कप्पो उत्तारिज्जाइ, पविस्समाणस्स आसंदसिआइय कय आवत्तजलेण पढम चवरो
 तिप्पाउ मुहे विप्पंति तओ पापसु इत्थ हत्थ विण्णासो सपदाया नेतवो छम्मासिअकप्पे परदिज्जाउ चेष तिप्पाउ चेष्पति
 इयरकप्पे वसिआ पुत्त बलकोप्पेरेहिं परदिज्जाउ वा, तथा छम्मासिअ कप्पुत्तारणे उच्चट्ठिअस्स उच्चट्ठिओ तिप्पाउ दिज्जा,

श्रमणेन श्रीआचार्यमिश्र १ द्वि० श्रीरत्नाचार्यायमिश्र २ तृती० भट्टारकवर्तमान अमुकसूरि ३ चतुर्थ० सर्वसाधुवन्दना ४
 पश्चात् भून्यस्तमस्तको मुखे दत्त्वा करद्वयं योजयित्वा “सर्वस्सवि देवसिञ्ज” इत्यादि पठति, परं इच्छाकारेण
 संदिसहेति पदं न पठति, इदं च सकलातिथारबीजकभूत अन्यत्राऽपि च ग्रन्थादौ बीजकस्य दर्शनात् ‘जय जंतु
 कम्पपायवे’ इत्यादाविव, अत्राऽवसरे श्राद्धस्तु साधुरिव पूर्ववत् क्षमाश्रमणचतुष्टयेन श्रीआचार्यादीन् वन्दित्वा इच्छकारि-
 समस्तश्रावका वांशु इति मणति, श्रीहेतुगर्भे इत्थमेव मणनात् । अत्राऽऽह शिष्य, ननु-प्रतिक्रमणप्रारम्भे प्रथमं कथं
 श्रीआचार्यादि वन्दनं विहितं ? उच्यते-अध्यानादि स्थानीयानां श्रीआचार्यादीनां बहुमाननेन स्वसमीहितसिद्धिर्भवतीति
 हेतोः यदुक्तं श्रीहेतुगर्भे लोकेऽपि हि-राज्ञः प्रधानादीनां च बहुमाननादिना स्वसमीहितकार्यसिद्धिर्भवति । अत्र राज-
 स्थानीयः तीर्थङ्कराः प्रधानादिस्थानीयाः श्रीआचार्यावय इति, तत उत्थाय द्रव्यतो वपुषा भावतश्च शुद्धपरिणामेन चारि-
 त्राचारविशुद्ध्यर्थं “करेसि मते सामाहय” इत्यादि सूत्रं पठित्वा प्रलम्बितभुज कूर्परधृतनाभ्यधोवर्तिं जानूर्ध्वचतुरङ्गुल-
 स्थापितकटिपट्टः “सजय स्वलिणे य वायस कविद्वैत्यादि” १९ दोषरहितं कायोत्सर्गं कुर्यात् । यदुक्तं हेतुगर्भे—सामाहय-
 पुषमिच्छामि कानस्सगमिच्छाश्च सुप्तं भणित्वा पलविअमुम कुम्परधरिअ परिहणओ ॥ १ ॥ इत्यस्मिन् कायोत्सर्गे च प्रातस्तव
 प्रतिलेखनायाः प्रभृति दिवसातिचारान् चिन्तयति, मनसा प्रधारेच्च “सयणासण्णपाभ्ने” त्यादिगाथा अचिन्तयति । श्राद्धस्तु
 आजुका चत्तमहर दिवसमाहि जिके जीव विराध्या हुवइ” इत्यादि अतिचारान् श्रीतरुणप्रभसूरिलिखितान् चिन्तयति ।
 तदनागमने गच्छप्रभृत्स्या अष्टौ नमस्काराश्चिन्तयति, एतदतिचारचिन्तनं मनसा सकथनं च श्रीगुरुसमक्षमालोचनार्थं

गाथा पठति, ततः शक्रस्त्रव जावति चेद्भाति गायत्रिकवर्जं कथयित्वा देवान् वन्दते, अन्यगच्छे तु जयति हुयणस्याने नमस्कारा एव कथ्यन्ते, श्रीस्वरतरंगच्छे तु नवाङ्गीष्टुचिकारकस्त्रम्भनकपार्श्वनाथप्रकटक-श्रीअभयदेवसूरित्स्वगच्छीयत्नेन तत्कृतैस्तु तेषां सतिशयत्वाच्च सुतरां प्रतिक्रमणप्रारम्भे आदेयता, अत्र च आयश्यक्प्रारम्भे साधुः श्रावकश्चादौ देव-गुरुवन्दनं विदधे, यतः सर्वमप्यनुष्ठान श्रीवेषगुरुवन्दनविनयवहुमानादिभक्तिपूर्वक सफल भवतीत्याह च-

“विणया हीणा विष्ठा, दीति फलं इह परे अ लोगमि । न फलंति विणयहीणा, सस्साणिव तो अहीणाणि ॥ १ ॥ भचीइ भिनवरानं , सिञ्जति पुवसंखिअं कम्मं । आयरिय नमुक्कारेण विज्जमता य सिञ्जति ॥ २ ॥” अतः पूर्वं देववन्दने द्वावधाधिकारा ज्ञेयाः । यदुक्त श्रीचैत्यवन्दनकमान्ये (४ पत्रे)-“पढमहिगारे वदे भावजिणे १ बीअए य दयणिजे २ इगचेइअ ठवणखिणे तइय ३ क्वत्थमि नामखिणे ४ ॥ १ ॥ तिहुअणठवणजिणे पुण, पचमए ५ निहरमाणजिण छट्ठे ६ ससमए सुअनारणं ७ अठमए सवसिञ्चयुईं ८ ॥ २ ॥ त्रित्याहिववीरुईं नवमे ९ दसमेअ चत्तयतयुईं १० । अट्ठावव पुइ इगदिसि ११, सुविट्ठि-सुरसमरणा घरमे ॥ १२ ॥ ३ ॥ अयाऽधिकारप्रथमपदानि द्वादश यथा-

“नमु १ वे अइ २ अरिह ३ छोणे ४ सब ५ पुक्ख ६ तम ७ सिद्ध ८ जो देवा ९ तज्जि १० चत्ता ११ वेआववण १२ अदिगार पढमपया ॥ १ इति ततो वदिसु चेइआइ, दाच चत्तराइए खमासमणो । भूमिहियसितो सयला-इ आरमिच्चुखरं वेइ ॥ १ ॥” इति श्रीखिनवत्थमसूरिवचनात् चतुराविधमाश्रमणैः श्रीगुरु वन्दते, इति हेतुगर्भसम्भवा च खमासस्यचतु-द्वयेन प्रतिक्रमण स्थापयन्ति, खमाश्रमणचतुष्टयदानानुक्रमच्च श्रीतरुणप्रमसूरिकृतबालावबोधे एव तथाहि-प्रथमखमा-

इअ मुहणतंगपडिलेहणाइ कमसो विधिंतिज्जा ॥ २ ॥ हासो १ रई अ २ अरई ३, मय ४ सोग ५ तुगंछाय ६ वज्जिज्जा ।
 मुअजुअल पेहतो, सीसो सुपसत्यलेसतिग ९ ॥ ३ ॥ गारवतिग च वयणे १२, उरिसछतिग १५ कसायचवपिट्ठे
 (सधे) १९ । पयजुगिछ्छजीववह २५, तणुपेहाए विजाणमिण ॥ ४ ॥ जइ वि पडिलेहणाए, हेऊ जिअरक्खण जिणा-
 णाय । तहवि इस मणमक्खडनिज तणत्य सुणी विति ॥ ५ ॥” इत्यत्र सामायिके “साविआ पुण पिट्ठि ४ सिर ७
 धियय १० वज्ज पनरस कुणइ” इति विधिप्रपाया श्रीजिनप्रभसूरिवचनात् श्राविका देहस्य पञ्चदशैव प्रतिलेखना करोति,
 तदनु वन्दनके दद्यात् वन्दनक च द्वात्रिंशदोपरहितं पञ्चविंशत्यावयकविशुद्ध च विधेय, एतद् वन्दनक च कायोत्सर्गाति-
 चारालोचनार्थं एव विधिना वन्दन प्रदाय, सम्यग्वनताङ्गं पूर्वं कायोत्सर्गे स्वमनोवधारितान् देवसिकातिचारान् इच्छाकारेण
 “सदिसह भगवन् देवसिअ आलोएमि” इत्यादि सूत्र धारिअविशुद्धिहेतुक उच्चारयन् श्रीगुरुसमक्षमालोचयेत्, आह च—
 श्रीजिनवहमसूरिभिः सयैव उक्त्वात् ॥

“अह सम्ममवणयंगो करजुअविदिधरिअपोत्तिरयहरणो । परिचिंतिय अइआरे, अहक्कम गुरुपुरो विअडे ॥ १४ ॥”

ततः तरुणप्रभसूरिवचनात् ‘ठाणेक्कमणे’ त्यादि कथयति साधुः, पौपघमध्ये श्रावकोऽप्येव देवसिकातिचारालोचनानन्तर
 मनोवचनकायसकलातिधारसंग्राहक “सवस्सवि देवसिए” त्यादि पठेत् इच्छाकारेण सदिसह इत्यनेन अन्तरालोचितातिचार
 प्रायश्चित्तं च मार्गयेत् गुरुवचथ “पडिक्कमह” इति प्रतिक्रमणरूप प्रायश्चित्तमुपविशन्ति, इदं च—

“आलोयण १ पडिक्कमणे २, मिस ३ विवेगे ४ तथा वि उस्सगो ५ । तव ६ छेम ७ मूल ८ अणवट्ठाया अ ९ पार

अन्यथा तत् सम्यक् न स्यात्, लोकेऽपि हि राजादीनां किमपि विज्ञाप्य मनसा सप्रार्थ्य कागदादौ लिखित्वा विज्ञाप्यते, ततश्च नमस्कारपूर्वं कायोत्सर्गं पारयित्वा चतुर्विंशतिस्त्रय प्रठेत् आह च—

“कावस्सगमि ठिओ, नीरेयकाओ निरुद्धवयपसरो । जाणइ सुहमेगमणो, [मुणि] पुण देवसिआइ अइयार ॥ १ ॥ परिजाणिकण य तओ, सम्म गुरुक्खणपगासणेण तु । सो होइ अप्पगसो, जग्घा य जिणेहिं सो भणित्ठ ॥ २ ॥ काउस्सगं मुक्खपह देसिअ जाणिकण तो धीरो । विवसाइआर जाणण, ठाप ठायति उस्सगो ॥ ३ ॥ सयणासणन्नपाणे, चेइअ जइसज्झकायउच्चारे । समिई भाषणगुत्ती, वि तहायरणे अ अइयारो ॥ ४ ॥ गोसमुहणतगाई, आलोए देसिएअ अइयारे । सये समाणइचाहि अणदोसे ठक्खिआहि ॥ ५ ॥ काउ हि अप्पदोसे, जहक्कम जानता व पारिति । ताम सुहुमाण पाणू, धम्म सुक्क च शाइज्जा ॥ ६ ॥ इति हेतुगर्भे । ननु-ज्ञानादिषु सत्सु प्रथम चारित्राचारकायोत्सर्गं कथं क्रियते ? उच्यते-ज्ञानावेधारित्रस्य गरिष्ठत्वज्ञापनार्थं आह च—“जग्घा वसणनाणा, सपुअफल न दिति पत्तेअ । चारित्तजुआ दिति, अविस्सिस्सए तेण चारिच ॥ १ ॥ इति ततश्च जानुपाध्यात्यभागपिण्हकादि प्रमृज्य उपविश्य च श्रीगुरुणा वन्दनकदानार्थं मुलवस्त्रिकां कत्रय च ह्मावपि प्रत्येक पञ्चविंशतिधा प्रतिलिखेत् । यदाह—“सहासने पमञ्जिय, उववसिअ अलगविअवाहु शुओ । मुहणतय च काय, च पेहए पचवीस इह ॥ १ ॥” इति मुत्तवस्त्रिकाकायप्रतिलेखनाया मनसस्वीरीकरणार्थमेव चिन्तयेत्, यदुक्क हेतुगर्भे—“सुत्तत्यवचदिडी १, वसणमोहतिअग च ४ रागतिग ७ । देवाइ तत्तति अर्गं १०, तथा अवेवाइ तत्ततिग १३ ॥ १ ॥ नाणाइ तिग १६ तह तधिराहणा १९ त्तिअगुत्ति २२ दढतिअ २५ ।

चारविशुद्धिहेतु कायोत्सर्गं च पारयित्वा दर्शनाचारविशुद्ध्यर्थं चतुर्विंशतिस्तव पठेत्, ततः “सधलोप अरिहतचेद्भागण” इत्यादि सूत्रं च पठित्वा तदर्थमेव कायोत्सर्गमेकचतुर्विंशतिस्तवचिन्तनरूपं कुर्यात्, तं च तथैव पारयित्वा श्रुतज्ञानाचारविशुद्ध्यर्थं ‘पुष्करवरीवहे’ इत्यादि सूत्रं “सुमत्स भगवओ करेमि कावत्सगं” इत्यादि च पठित्वा एकचतुर्विंशतिस्तवचिन्तनरूपं कायोत्सर्गं कुर्यात्, पारयित्वा च ज्ञान-दर्शन-चारित्र्याचारनिरतिचरणसमाचरणफलभूतानां सिद्धानां, “सिद्धाण बुद्धानां” इति सिद्धस्तव पठति । आह च—

“विहिणा पारिअ सम्मत्तसुद्धिहेर च पठियत्तज्जोअ । तह सधलोअरिह-त्तचेइआरोहणुत्सग ॥ १८ ॥ काव वज्जोयगर, चित्ति य पारेइ सुद्धसम्मत्तो । पुष्करवरीदीवह, कट्टइ सुयसोहणनिमित्त ॥ १९ ॥ पुण पणवीसोस्सास, वत्सगं कुणइ पारप विहिणा । तो सयलकुसलफिरिआ, फलाणसिद्धाण पढइ थय ॥ २० ॥” इह चतुर्विंशतिस्तवद्वयचिन्तनरूपो द्वितीयआरित्रविशुद्धिहेतुकः कायोत्सर्गं अस्मिन् पूर्वोक्तयुक्त्या चारित्र्याचारस्य ज्ञानाद्याचारेभ्यो वैशिष्ट्यादिना चतुर्विंशतिस्तवद्वयचिन्तन समाव्यते, नाऽप्येतनयोः तृतीयो दर्शनाधारविशुद्धिहेतुकः चतुर्थो ज्ञानाचारविशुद्धिहेतुः । आह च—

“नमुकार चरवीसग, किइकम्मालोयण पठिक्कमणं । किइकम्मपुरा लोइअ, तुप्पठिकते अ वत्सगो ॥ १ ॥ एस वीसुत्सगो, दसणसुद्धीइ तइअओ होई । सुअनाणत्स चत्थो, सिद्धाणयुई अ किइकम्म ॥ २ ॥” दिवसातिचारचिन्तनार्थः प्रथमआरित्र्याचारहेतुः कायोत्सर्गो द्वितीयोऽपि चतुर्विंशतिस्तवद्वयचिन्तनरूपं तत्रेतुरेव कायोत्सर्गः ।

यात् प्रतिक्रमणमनुकुर्वन्निव पञ्चात्पदैः अथग्रहात् बहिर्निःसृत्य 'आयुरिय स्वज्ज्ञाप' सूत्र पठति, अन्यगच्छेषु केषुचिद् 'आय-
रिय स्वज्ज्ञाप' इत्यादि गायत्रिक साधवोऽपि पठन्ति, न चैतत् संगतिमङ्गति, श्रीयोगशास्त्रवृत्तौ-हेतुगर्भे-श्रीजिनवल्लभ-
सूरि-श्रीजिनपतिसूरिप्रमुखनिर्मितग्रन्थेषु सर्वत्र 'सद्गो गार्हातिग पठइ' इत्येव नामग्राह श्राद्धस्यैव एतत् पठनमुक्त्वात्
न साधो, न च वाच्य-श्राद्ध इति कोऽर्थः?, अद्वावानिति व्युत्पत्त्या द्वयोरपि ग्रहण क्वाऽपि ग्रन्थे, अत्राधिकारे एतदर्थ-
करणाऽर्थनात्, नाऽपि च सर्वोऽपि प्रतिक्रमणसूत्रपाठो द्वयोरपि समान इति । सामाधिकसूत्र-प्रतिक्रमणसूत्रादियु
द्वयोरपि भिन्नभिन्नपाठात् । विस्तरवार्तार्थिना अस्मिन्नेव ग्रन्थे पञ्चम प्रश्नोत्तर प्रष्टव्य, कायोत्सर्गे च चारित्राचारविशु-
द्ध्यर्थं चतुर्विंशतिस्तवद्वय चिन्तयति, आह च--

“इय सामाहयवस्वगणसुषुम्भरिअ काचसगठिओ । चितइ चज्जोअदुग, चरित्तअइयार शुद्धीए कए ॥ १७ ॥

इह चाऽऽह ननु-करेमि भवे सामाहयमिति सूत्रमादौ प्रतिक्रमणसूत्रकथनक्षणे द्वितीय पुनरिह तदुच्चारण
किमर्थं? वच्यते-सर्वमपि धर्मानुष्ठान समतापरिणामे स्थितस्य सफल भवतीति, प्रतिक्रमणस्यादौ मध्येऽवसाने च पुन
पुनस्तस्य स्मृत्यर्थं तदुच्चारण, आह च--

“आइमकावत्सगणे, पठिअमतो य काच सामहय । तो किं करेइ बीअ, तइअ च पुणोवि चत्सगो ॥ १ ॥ समभावमि
ठिअप्पा, चत्सगं करिअ तो पठिअमइ । एमेव य समभावे, ठिअत्स तइअ पि चत्सगो ॥ २ ॥ सज्जाय १ ज्ञाण २
तय ३ ओसहेसु ४ स्वपस ५ पुइपयाणेसु ६ । सत्तणुणकिचणेसु य ७, न हुति पुणरुत्तदोसा च ॥ ३ ॥” इति चारित्रा-

ममे दास्यते, इत्यनेन दैवसिक्कप्रतिक्रमणं सपूर्णं जातं । अत्र प्रतिक्रमणे 'जयतिहुयण' कथने गच्छाचारेण आन्तरणीदोषो गण्यते, देववन्दन विना कायोत्सर्गं तद्दोषो न भवति, ततः 'सवस्सवि देवसिअ' कथनादारम्य 'इच्छामो अणुसट्ठि' याव-
 दान्तरणीदोषो भवेत् ततः परं न स्यात्, सर्वमपि धर्मानुष्ठानं श्रीदेवगुरुभक्तिवहुमाननादिपुरःसरं सफलं भवतीति, प्रति-
 क्रमणस्य प्रारम्भे सपूर्णीभवने च श्रीदेवगुरुवन्दन इति । आद्यन्तग्रहणेन मध्यस्याऽपि ग्रहणमिति न्यायेन तद्भक्ति-
 सार्वत्रिकी ज्ञेया, यथा शक्यते नसुर्युणमित्यादौ, नमो जिजाणमिति अन्ते च नमो इत्यस्य स्थापनेन शक्यते प्रतिपद-
 तत्पाठज्ञापनं, ततः 'कुणइ पच्छित्तसस्सगमिति' श्रीजिनवह्मसूरिविरचितप्रतिक्रमणसामाचारीवचनप्रामाण्यात् चतुर्थ-
 क्षमाश्रमणदानपूर्वं इच्छाकारेण सदिसह भगवन् 'देवसिअपायच्छित्तविसेहणत्थ' करेमि कारस्सगमिति, श्रीतरुणप्रभ-
 सूरिवचसा अन्नत्थूसस्सिएणमि त्यादि भणित्वा कायोत्सर्गं कुर्यात्, तन्मध्ये चतुश्चतुर्विंशतिस्सवचिन्तनं कुर्यात्, पारिते चैक-
 षचतुर्विंशतिस्सव मङ्गलार्थं पठेत्, हेतुगर्भेऽप्युक्तं, पूर्वं प्रतिक्रमणे चारित्रदर्शनज्ञानाचारशुद्ध्यर्थं कायोत्सर्गेषु कृतेष्वपि
 पुनरिह 'द्विर्बद्धं सुभद्धं' भवतीति न्यायेन प्राणातिपातादिविरमणातिचारविशुद्ध्यर्थं चतुर्थं चतुश्चतुर्विंशतिस्सवचिन्तनरूप-
 दैवसिक्कप्रायश्चित्तविशुद्ध्यर्थं कायोत्सर्गं कुरुते, उक्तं च—

“गुरुशुभ्रगहणे शुइ तिप्पि वद्धमाणक्खरस्सरो पढेइ । सक्कथय थय पठिअ कुणइ पच्छित्तउस्सग ॥ २४ ॥

पाणवह मुसावाप, अदत्तमेहणपरिगह चैव । सयमे गंतु अणूण, उस्सासाण हविज्जाहि ॥ २ ॥”

अथ च कायोत्सर्गः कैश्चित् सामाचारीवशेन प्रतिक्रमणस्य अन्ते क्रियते । कैश्चित् आदौ एव क्रियते, श्रीखरतरगच्छी-

“याउखीमन्दमूर्त्तानां, नृणां चारित्रकङ्कितानाम् । अनुग्रहार्थं तस्वज्ञैः, सिद्धान्तः प्राकृत कृतः ॥ १ ॥”

इत्याद्युक्तिभिः स्त्रीणां संस्कृतेऽनधिकारित्वसूचनात्, नाटकाधिष्वपि प्रायः ख्यालापाना प्राकृतादिभाषेयैव दर्शनात् साध्यः श्राविकाश्च नमोऽईत्सिद्धेत्यादि सूत्रं न पठन्ति, नमोऽस्तु वर्धमानेत्यादिस्थाने ‘ससारदावानले’ त्यादिरूपं स्तुतित्रयं च पठन्ति, यच्च श्रीगुरुकथनावसरे प्रतिस्तुतिप्रान्ते नमो स्वमासमणामिति गुरुनमस्कारं साधुसाध्व्यादिभिर्भण्यते । तत् नृपाणां लान्येषु प्रतिवार्ता प्रान्तं जीवेत्यादि भणनवत् श्रीगुरुवचःप्रतीच्छादिरूपं सभाव्यते, इदं नमो स्वमासमणामिति पदं विधिप्रपञ्चरुणप्रमवालावबोधार्थं नाऽस्ति, परं हेतुगर्भेऽस्ति, तथेदं श्रीवर्धमानस्वामिनस्तीर्थं तस्याऽऽज्ञया चेदं प्रतिरुमणविकरणं निर्विघ्नं च तत्संपूर्णमवने हर्षेण मङ्गलार्थं च श्रीवर्धमानस्तुतिपाठोऽयं कृतज्ञाना व्यवहारो यत्स्वसमीहितशुभकार्यनिर्विघ्नमवने श्रीगुरुवचबहुमाननादिवर्धमानस्वरेण स्तुतित्रयपाठश्च हर्षातिरेकादयं च न्यायो लोकेऽपि हृश्यते, यथा रामः शत्रुघ्नयादौ विवाहादौ वा हर्षेण विचित्रयावित्रवादनोच्चैःस्वरीतगाननृपपूजनादिः, स्तुतित्रयपाठानन्तरं शक्रस्रवपाठः, ततो गुर्वाज्ञया एकः श्राद्धो यतिर्वा इच्छाकारेण सदिसह भगवन् स्तोत्रमणुः ? इति क्षमाश्रमणदानपूर्वकमणुरस्वरेण सन्नृतगुणगर्भितञ्जोकाद्यैकादशकावारम्यं षष्टोत्तरशतं यावत् श्रीवीतरागस्य बृहत्स्ववनं पठति, अन्ये तु जानुभ्यां स्थित्वा सावधानमनसः कृताङ्गलिपुटाः शृण्वन्ति । ततः सपूर्णस्तोत्रकथनानन्तरं षट्शतं श्रीगुर्वादीन् धन्दवे इति श्रीहेतुगर्भवचनप्रामाण्यात्, क्षमाश्रमणचतुष्टयं दत्ते श्रीतरुणप्रभसूरिवालावबोधानुक्रमेण स षाऽयप्रथमं ष० श्रीआचार्यमिश्र १ द्वितीयक्षमाश्रमणं २ तृतीयक्षमाश्रमणं ३ सर्वसाधु ३ चतुर्थक्षमाश्रमण-

भवनवशात् देवा न वन्दिताः तदाऽपवादमार्गेण हृदस्त्वोत्रकथनसमये स वन्द्यते इति स्वगच्छप्रवृत्तिर्दृश्यते, परं विचार्यमाणा न तादृक् ।

ननु-प्रतिक्रमण पञ्चविधाचारशुद्धिनिमित्तं क्रियते, यदुक्तं—

“पञ्चविहायारविमुद्धिहेतुमिह साहु सावगो वा वि । पविफमणं साह गुरुणा, गुरुधिरहे कुणइ युकोधि ॥ १ ॥”

तत्र पञ्चविधाचारे कस्याऽऽचारस्य प्रतिफलणे केन सूत्रेण शुद्धिः स्यात्? इति, वक्ष्यते-प्रतिक्रमणशब्द आपनयकप्रियो-
पवाच्यपि अत्र सामान्ये आवश्यकके रूढत्वाभाऽऽवश्यकं पश्ययनात्मकं तानि पाऽपूति “साधोऽयं नजवीर्येभ्यः नयुगेभ्यः

पठिर्कमण कावस्सगो पञ्चकसाणंति” एतेषां च पठ्यर्था अपिहारा अग्री ग्याकाग्य—

सावज्जोगविरइ, १ वक्कसिण २ गुणधजो-अपडिपसि ३ । खरिशस निंरणा ४ य निगिस्ता ५ गुणधारणा ६ नेय ॥ १ ॥

तत्र सामाधिकेन चारित्राचारस्य शुद्धिः क्रियते १ यपुर्विगतिस्रोत्रेण तर्धानाधारण २ तदन्तर्गतं ज्ञानाधारणाधारणा ३ प्रतिक्रमणेन तेषामतिचाराऽपनयनरूपा ४ प्रतिक्रमणेनाऽशुद्ध्यात् तदतिवाराणां कायोरारोणे ५ तत्र आभारण्य गत्या-
स्योनेन ६ वीर्याचारस्य एभिः सर्वैरपि । वक्तं च—

“चारिचत्स विसोही, कीरइ सामाइयेण किल इइ यं । साख्खे आरजोमाण वज्जणा रोत्थराणउ ॥ १ ॥” मंशानागारणि
सोही, षचवीसाइत्य एण किल्लइ न । सञ्जुज्जयगुणकित्तण, रूपेणं खिणारोदाणे ॥ २ ॥ तानाईगा उ गुणा, तारा प्परा
पठिवसिक्करणाओ । वदणएण विहिणा, कीरइ सोही अ तेसिं तु ॥ २ ॥ खरिशस ७ तेसिं पुणे, विहिणा अ निग

येस्तु प्रतिक्रमणग्रान्ते क्रियते, तथा श्रीजिनवह्नमस्वरिणा प्रतिक्रमणसामाचार्या श्रीजिनप्रभस्वरिणा च त्रिपिप्रपायां
 देवसिद्धप्रतिक्रमणं देवसिद्धाप्रयच्छिष्यकायोस्वर्गपर्यन्तमेव लिखितं, तदानीं तत्प्रमाणस्य एव करणात् । अथ श्रीतरुण-
 प्रभस्वरिकृतपद्यावस्थकषालावबोधे प्रान्ततोऽप्रेतनाः प्रतिक्रमणानुक्रमेण अनुक्रमो लिख्यते, तथाहि-ततो गीतार्याऽऽचा-
 रणावदौन “इच्छाकारेण सदिसह भगवन् सुहोवहवओहृढावणत्य करेमि कावस्सग अन्नल्यूत्तस्सिपण” इत्यादि भणित्वा
 कायोत्सर्गं करोति, तत्र षट्पुर्विशतिस्त्वषषट्पुष्टयचिन्तन पारिते षेक षट्पुर्विशतिस्त्व षठेत्, ततो जानुम्या म्पित्वा सापु-
 पौपषका श्रावकस्य “सज्जाय संदिस्सावेमि सज्जायं करेमि” इति भणित्वा नमस्काराणा त्रय पयक वा कथयेत् । तत-
 श्रीपार्ष्णनायसंबन्धि स्रोत्रं कथयेत्, ततः शक्रस्ववाः “जावति चेइआइ” इत्यादि भणित्वा क्षमाश्रमणदानपूर्वं ‘जायत केपि
 साह नमोऽईत् सिद्धे’त्यादिकथनपूर्वकं श्रीपार्ष्णनायलघुस्त्वन भणित्वा जयवीरायेति पठति, ततो भूतलन्यस्त्वमस्तको
 मुखे मुखवस्त्रिकां दत्त्वा “सिरि-यभणयट्टियपाससामिणो” इत्यादि गाथायुगल ‘वदणवसिआप’ इत्याद्युक्तिपूर्वं कायोत्सर्गं
 कुर्यात्, तन्मध्ये षट्पुर्विशतिस्त्वषषट्पुष्टयचिन्तनं पारिते षेकअष्टपुर्विशतिस्त्वयः । ततः क्षमाश्रमणदानेन “भट्टारकश्रीजिन-
 दचस्सुरि-आराधनानिमिच्च करेमि कावस्समा” इत्याद्युक्तिपूर्वं षट्पुर्विशतिस्त्वषषट्पुष्टयकायोत्सर्गं करोति, पारिते षेक,
 अस्मिन् देवसिद्धप्रतिक्रमण विना पदस्थसावु सर्वरेक्षीभूय प्रतिक्रमण स्थापनीय । अथ कदापि कोऽपि श्राव्यादि-
 पद्यादापठति, तदा न शुक्लसति तस्य तैः संमं प्रतिक्रमणकरण किंतु स तेभ्यः पृथग् भूत्वा करोति, प्रतिक्रमण अथ
 मुख्यसावुर्यादि वाचनार्चार्यादिपदस्थो भवति. तदा श्राव्यसिद्धसावुर्यात्

भवनवशात् देवा न वन्दिताः तदाऽपवादमार्गेण बृहस्तोत्रकथनसमये स वन्दते इति स्वगच्छप्रवृत्तिर्हृदयते, परं विचार्यमाणा न तादृक् ।

ननु-प्रतिक्रमण पञ्चविधाचारशुद्धिनिमित्तं क्रियते, यदुक्त—

“पञ्चविधायारधिसुद्धिहेतुमिह साहु सावगो वा सि । पठिक्रमणं सह गुरुणा, गुरुधिरहे कुण्ड इकोवि ॥ १ ॥”

तत्र पञ्चविधाचारे कस्याऽऽचारस्य प्रतिक्रमणे केन सूत्रेण शुद्धिः स्यात् ? इति, उच्यते—प्रतिक्रमणशब्द आवश्यकविज्ञे-
पवाच्यपि अत्र सामान्ये आवश्यकं रूढत्वाच्चाऽऽवश्यकं पठ्ययनात्मकं तानि चाऽमूनि “सामाह्वय चरवीसंस्थित वदणाय
पठिक्रमण काचसेसगो पञ्चवर्षाणति” एतेषां च पहर्ष्या अधिकारा अमी यथाक्रमम्—

सावज्जोगधिरइ, १ उक्तसिण २ गुणवओ—अपठिवत्ति ३ । खलिअस्स निंदणा ४ य विगिच्छा ५ गुणधारणा ६ चेव ॥ १ ॥

तत्र सामाधिकेन चारित्राचारस्य शुद्धिः क्रियते १ चतुर्विंशतिस्लवेन दर्शनाचारस्य २ वन्दनेकेन ज्ञानाद्याचाराणां ३
प्रतिक्रमणेन तेषामतिचारऽपनयनरूपा ४ प्रतिक्रमणेनाऽशुद्धानां तदतिचाराणां कायोत्सर्गेण ५ तप आचारस्य प्रत्या-
ख्यानान् ६ वीर्याचारस्य एभिः सर्वैरपि । उक्तं च—

“चरिअस्स विसोही, कीरइ सामाह्वयेण किल्ल इह य । सावजे आरजोगेण वज्जणा सेवणत्तणत्त ॥ १ ॥” दसणयारवि-
सोही, चरवीसाइत्य एण किअइ अ । अहुज्जयगुणकिप्पण, रुवेणं जिणवरिदाणं ॥ २ ॥ नाणाईआ व गुणा, तस्स प्पञ्ज-
पठिवत्तिकरणाओ । वदणएण विहिणा, कीरइ सोही अ तेसिं तु ॥ ३ ॥ खलिअस्स य तेसिं पुणो, विहिणा ज्ञ निंद-

येस्तु प्रतिक्रमणप्रान्ते क्रियते, तथा श्रीजिनघहमसूरिणा प्रतिक्रमणसामाचार्या श्रीजिनप्रमसूरिणा च विधिप्रपाया
 देवसिक्कप्रतिक्रमणं देवसिक्कप्रायश्चित्तकायोत्सर्गपर्यन्तमेव लिखित, तदानीं तत्प्रमाणस्य एव करणात् । अथ श्रीतरुण-
 प्रमसूरिकृतषड्बाधस्थकषाळाषड्बोधे प्रान्ततोऽप्रेतनः प्रतिक्रमणानुक्रमेण अनुक्रमो लिख्यते, तथाहि-ततो गीतार्याऽऽचा-
 रणावशेन "इच्छाकारेण सदिसह भगवन् सुषोषष्वओहडावणत्य करेमि कावस्सग अन्नत्थूसस्सिप्पण" इत्यादि भणित्वा
 कायोत्सर्गं करोति, एतच्चतुर्विंशतिस्त्वचतुष्टयचिन्तनं पारिते चैक चतुर्विंशतिस्त्व पठेत्, ततो जानुम्या सित्वा सायु
 पौषकः श्रावकश्च "सज्जायं सदिस्सावेमि सज्जाय करेमि" इति भणित्वा नमस्काराणा त्रय पञ्चक वा कथयेत् । तत-
 श्रीपार्श्वनायसंबन्धि स्तोत्रं कथयेत्, ततः शक्रस्त्व "जावति च्चेइआइ" इत्यादि भणित्वा क्षमाश्रमणदानपूर्वं 'जायत केवि
 साह नमोऽईत् सिद्धे'त्यादिकथनपूर्वक श्रीपार्श्वनायलघुस्तवन भणित्वा जयवीरायेति पठति, ततो भूतलन्पस्तमस्तको
 मुखे मुखवस्त्रिकां दत्त्वा "सिरि-यभणयद्वियपाससामिणो" इत्यादि गाथायुगल 'वदणवत्तिआए' इत्याद्युक्तिपूर्वं कायोत्सर्गं
 कुर्यात्, तन्मध्ये चतुर्विंशतिस्त्वचतुष्टयचिन्तन पारिते चैकश्चतुर्विंशतिस्त्वचः । ततः क्षमाश्रमणदानेन "भट्टारकत्रीजिन-
 दत्तसूरि-आराधनानिमिच्च करेमि कावस्सग" इत्याद्युक्तिपूर्वं चतुर्विंशतिस्त्वचतुष्टयकायोत्सर्गं करोति, पारिते चैक,
 असिन् देवसिक्कप्रतिक्रमणं विना पदस्थसाधु सर्वैरेकीभूय प्रतिक्रमणं स्थापनीय । अथ कदापि कोऽपि श्राद्धादिः
 पद्मादापठति, तथा न शुद्धति तस्य तैः सम प्रतिक्रमणकरण किंतु स तेभ्यः पृथग् भूत्वा करोति, प्रतिक्रमण अथ
 मुख्यसाधुर्यदि वाचनाचार्यादिपदस्थो भवति, तथा आर्षप्रतिक्रमणसूत्रं यावत् पद्मावप्यापठति । अथ केनाऽपि वत्सूरवा

दर्शनज्ञानातिचारविशुद्ध्यर्थं कायोत्सर्गत्रयं करोति, प्रथमकायोत्सर्गं एकं चतुर्विंशतिस्त्वैव चिन्तयति, द्वितीयेऽप्येकं 'साय सयं गोसञ्जति' वचनात् चिन्तयति, 'साये'ति अत्र अनुस्वारलोपः प्राकृतत्वात् कृतः । ततः साय-सन्ध्याया, प्रतिब्रम्णे शत पादानां, तत्र श्लोकस्य चतुष्पादरूपत्वात् पञ्चविंशतिश्लोकानां चतुर्भिर्गुणने शत पादानां भवति । 'गोसे'ति प्रामाणिकोष्णोत्करद्वये अर्धं शतस्य भवति, पादानां पञ्चाशदित्यर्थः । इति श्रीमद्वचनसारोच्चारे (४३ पत्रे) ३८५ गथावृत्तौ । तृतीये तु निशातिचारान् चिन्तयति, इह पूर्वोक्तयुक्त्या चारित्रातिचारस्य ज्ञानाद्याचारेभ्यो वैशिष्ट्येऽपि यदेकस्यैव चतुर्विंशतिस्त्वैव चिन्तनं तत्रात्रौ प्रायोऽप्यव्यापारत्वेन चारित्रातिचाराणां स्वस्यत्वादिना सभाव्यते । ततः कायोत्सर्गं पारयित्वा सिद्धसत्त्वं पठित्वा सहासकप्रमार्जनपूर्वं उपविशति, एकं च—

“तद्विद्य करेण विहिणा, वस्सगं चित्तए अ वज्जोअ । वीअ वंसणसुद्धीए चित्तए तत्थवि तसेव ॥ २६ ॥

तत्र ए वि निसाण्णारे, जहक्कम चित्तिकण पारेण् । सिद्धत्थय पठित्ता, एमज्ज संढासमुवविसइ ॥ २७ ॥”

ननु-प्रथमे चारित्राचारविशुद्धिकायोत्सर्गो निशातिचारचिन्तन कस्मात्प्र क्रियते ? उच्यते—‘निवामतो न सरइ’ इत्यादि हेतुभिः, एकं च—

“एत्थ पढमो चरित्ते, वंसणसुद्धीए वीअओ होइ । सुअनाणस्स अ तइओ, नवर चित्ति अ तत्थ इम ॥१५२६॥” तत्र ए निसाण्णार” इत्यादि ततः पूर्वं च मुखवच्चिकादिप्रतिलेखनापूर्वं वन्दनकदानादिविधिं विधत्ते तावत् यावत् प्रतिक्रमणसू-
त्रानन्तरः कायोत्सर्गः । एकं च—“पूर्वं च पोचिपेहण, वंसणमालो अ सुत्तपढण च । वंसणस्सामणवदण, गाह्वातिगपढणमु-

गाइ पढिकर्मणं । तेण पढिकर्मणेणं, तेसिं पि कीरई सोही ॥ ४ ॥ चरणाइआयाण, जइकम वणविगच्छरूवेण । पढि-
कमणा सुआण, सोही तह काउसग्णेण ॥ ५ ॥ गुणधारणरूवेण, पञ्चक्खाणेण तवइआरस्स । विरियायारस्स पुणो, सवे
हि वि कीरए सोही ॥ ६ ॥” इति देवसिक प्रतिक्रमण सहेतुक स्वसामाचारीक संपूर्ण ॥ १ ॥

इदानीं रात्रिप्रतिक्रमणानुक्रमः कोऽप्युच्यते, तथाहि-पाश्चात्यनिशायामे निद्रां परित्यज्य ईर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य क्षमा-
श्रमणदानपूर्वं “कुमुमिण दुमुमिण राइपायच्छिचयिसोहणस्य करेमि काउसगमि”त्यादि भणित्वा चतुर्विंशतिस्तव-
चतुष्कञ्चिन्तनरूपं कायोत्सर्गं कुर्यात्, श्रावकस्तु सामायिकोच्चारपूर्वकं कायोत्सर्गं करोति, एष च कायोत्सर्गो देवसिकप्रा-
यश्चिचविशोधनार्थं च संभाव्यते । इह च सर्वं श्रीवेषगुल्वन्दनपूर्वं सफलमिति चैत्यवन्दनां विधाय स्वाध्यायकायोत्सर्गादि-
धमव्यापारं विधत्ते, यावत्प्राभातिकप्रतिक्रमणवेला, तदनु चतुरादिक्रमाश्रमणैः प्रतिक्रमणं स्यापयति, क्षमाश्रमणचतुष्टय श्रीत-
रुणप्रमसूरिवचनप्रामाण्याद्, एव प्रथमक्षमाश्रमणेन भीआचार्यमिश्र १ द्वितीय क्ष० श्रीचपाध्यायमिश्र २ तृतीय क्ष० वर्तमा-
नगुरु श्रीअमुकसूरि ३ चतुर्थ क्ष० सर्वसाधु, ततो भूतलन्यस्तमस्तको मुखे मुखवस्त्रिका वत्त्वा ‘सवस्सवि राइये’त्यादिसूत्र
सकलरात्रिकालाचारबीजकर्मूतं भणति, अत्राऽधिकारे ‘इच्छाकारेण सदिसहे’ति पदन वाच्य, ततः शक्रस्तव पठति, सक ष-

“एष ता देवसिम, राइथमवि एवमेव नवरि तहिं । पढम दाजं मिच्छामि दुक्कड पढइ सकयय ॥ १ ॥”

इह च शक्रस्तवपाठेन सङ्क्षेपदेववन्दन पूर्वं कृतवन्दनत्वेऽपि श्रीवेषभक्तिः सर्वत्र कार्या इति स्मरणार्थं इत्यादि कार-
णानि यथाऽप्यगम स्वय भाष्यानि, ततो ब्रह्मवतो भावतश्च उत्थाय ‘करेमि भते सामाइयमि’ त्यादि सूत्रपाठपूर्वं चारित्र-

किं ॥ ४९ ॥ सबदुक्खविमुक्खणं ॥ ४९ ॥ किं
 ॥ ४८ ॥ पढिक्कमिपु निस्सहो, वदिच्चाण तओ गुरु । काउस्सग तओ कुज्जा, सबदुक्खविमुक्खणं ॥ ४९ ॥ पारियकारस्सगो,
 तव पढिवज्जामि ? , एव तत्थ विचित्थए । काउस्सग तु पारिच्चा, करिज्जा जिणसयव ॥ ५० ॥ पारियकारस्सगो,
 वदिच्चाण तओ गुरु । तव सपहिवज्जिच्चा, करिज्ज सिच्चाण संथव ॥ ५१ ॥ पारिअकारस्सगो वदिताण । तओ गुरु सप-
 हिवज्जिच्चा करिज्ज सिच्चाण सथव ॥ ५१ ॥” इति ॥

अथ पाक्षिक-चातुर्मासिक-सावत्सरिक-प्रतिक्रमणानुक्रमः कथ्यते, तत्र पाक्षिकप्रतिक्रमणमाचरणा चतुर्दश्या—तत्र
 साधवः सूक्ष्मवादरातिचारजातस्य विशोधनार्थं सदा विवसनिशवसानेषु प्रतिक्रमण विदधाना अपि पक्षचतुर्माससवत्स-
 रेण विशेषेण प्रतिक्रमण कुर्वन्ति, उत्तरकरणविधानार्थं, तथाहि—यथा कश्चित् तैलादिभिः कृतवपु सस्कारोऽपि घृणविलेप-
 नभूषणादिभिः उत्तरकरण विधत्ते, तथा साधवोऽपि शुद्धिविशेषं कुर्वन्तीति । किं वा “जह गेह पइदिवस, पि
 सोहिओ तह वि पक्खसधीसु । सोहिज्जइ सविसेस, एव इहय पि नायव ॥ १ ॥” तथा नित्यप्रतिक्रमणे कश्चिदतिचारो
 विस्मृतः स्यात् स्मृतो वा भयादिना गुरुसमक्षे न प्रतिक्रान्तं स्यात् परिणाममान्धाद् असम्यक् प्रतिक्रान्तोच्चारणाद् अतः
 पाक्षिकादिषु त प्रतिक्रामन्ति । तत्र पाक्षिके पूर्ववत् दैवसिक प्रतिक्रमणसूत्रान्तं श्रीतरुणप्रभसूरिवचनेन “वदामि जिणे
 चत्तवीसमि” ति पर्यन्तं भणित्वा प्रथमक्षमाश्रमणेन इच्छाकारेण “सदिसह भगवन् पक्खियमुहपत्तिं पडिलेहेमि, चतुर्मासिके
 चत्तमासी सु०, सबच्छरिए संवच्छरिय सु०” इत्युक्त्वा द्वितीयक्षमाश्रमणं दत्त्वा मुखवास्त्रिका प्रतिलेख्य वन्दनफ दत्ते ।
 अत्रान्तरे बृहत्साधुः वक्ति—“पुण्यवन्तो देवसिने” स्थानके पाक्षिक-चातुर्मासिक-सावत्सरिक भणित्वो ह्रीं क राखज्यो

तमेऽप्ययने कोऽपि स्वस्यः प्रतिक्रमणानुक्रमः (५४० पत्रे) प्रतिपादितो नाऽन्यत्र क्वाऽपि, तत्राऽपि त्राप्तुमुद्दिश्य न श्राद्ध । सांप्रत क्रियमाणप्रतिक्रमणानुक्रम इयान् विस्तर—कोऽपि पूर्वघरादिप्राक्तनसूरिचिनिर्मितग्रन्थानुसारी कोऽपि च स्वगच्छप्रदायगम्य । श्रीवचराध्ययने प्रतिक्रमणानुसारेण क्रम एव, तथाहि—

“पोरसिए चरम्भागे, वदिचा ण तओ गुरु । पठिकमिचा कालस्स, सिज तु पडिलेहए ॥ ३७ ॥ पासगणुधारभूमि च, पडिलेहिज्ज जय अई । क्खस्सग तओ कुञ्जा, सवदुक्खविमुक्खण ॥ ३८ ॥ देसिय च अईयार, चिंतिअ अणुपु- बसो । नाणमि दसणे वेव, चरिचमि तहेव य ॥ ३९ ॥ पारियकारस्सगो, वदिचा य तओ गुरु । देसिअ तु अइयारं, आलोइज्ज अइक्कम ॥ ४० ॥ पठिकमिसाण निस्सहो, वदिचाण तओ गुरु । कारस्सग तओ कुञ्जा, सपदु- क्खविमुक्खण ॥ ४१ ॥ सिद्धाण संयवं किच्चा, वदिचाण तओ गुरु । युईमगल च काऊण, काल सपडिलेहए ॥ ४२ ॥”

इति दैवसिकप्रतिक्रमणानुक्रमः ।

“पढमं पोरिसिं सज्जाय, बीअ झाणं मियायई । तईयाए निव्वमुक्ख तु, चरथी भुज्जोवि सज्जाय ॥ ४३ ॥ पोरि- सीए चरत्थीए, काल तु पडिलेहए । सज्जाय तु तओ कुञ्जा, अवीहतो असज्जाए ॥ ४४ ॥ पोरिसीए चरम्भाए, वदिचा ण तओ गुरु । पठिकमिसु कालस्स, काल तु पडिलेहए ॥ ४५ ॥ आगए कायवुदसगो, सवदुक्खविमुक्खणे । क्ख- स्सग तओ कुञ्जा, सवदुक्खविमुक्खणं ॥ ४६ ॥ राईय च अईयार, चिंतिज्ज अणुपुबसो । नाणमि दसणमि अ, चरिचमि तवमि अ ॥ ४७ ॥ पारिअक्खारस्सगो, वदिचाण तओ गुरु । राईय तु अईयारं, आलोइज्ज अइक्कमं

मणेण अबुद्धिओमि अर्किमतर पक्खिय-घटम्मासिअं-संघच्छरिअं वा खामेमि” इत्यादि, ततो घन्दनकख्य इदाति, ततो
 “देवसिअं आलोइअ पठिअं पठिअं-घाठम्मासिअ-संघच्छरिअं वा पठिअमावेह” गुरुते “सम्म पठिअमह सि ि” तत
 इच्छमिति भणित्वा यः पाक्षिकसूत्र मणति स सामायिकसूत्र “इच्छामि पठिअमिउ जो मे पक्खिओ चठम्मासिओ
 संघच्छरिओ अइयारो कओ” इत्यादि सूत्र भणित्वा एकक्षमाश्रमणेन “पक्खियसुत्त संदिसावेमि द्वि० क्षमा० पक्खियसुत्त
 कहेमि सि” भणित्वा नमस्कारत्रय पठित्वा पाक्षिकसूत्र पठति । ये च साधुश्रावका शृण्वन्ति ते तदा पिं कुञ्चुरित्वा—
 सामायिकसूत्र उत्सर्गसूत्र तस्सुत्तरीसूत्र च पठित्वा कायोत्सर्ग कुञ्चुरन्ति, कायोत्सर्गकरणशक्त्यभावे उपयिष्टा अपि
 शृण्वन्ति, पर प्रान्ते सर्वेऽप्युत्थाय कायोत्सर्ग कुञ्चुरन्ति । यदुक्त्वा श्रीविधिप्रपाया, तथाहि—“वदण दाऊ भणइ देवसिअ आलो-
 इअ पठिअत्त पक्खिय पठिअमावेह, तओ गुरुणा सम्म पठिअमहेति भणिय सामाइयसुत्त उत्सर्गसुत्त च भणिय खमासम
 णेण पक्खियसुत्त सदिसावेमि पुणो खमासमणेण पक्खियसुत्त कहेमि ति भणित्वा नमुफारतिग कद्धिय पक्खियसुत्त भणइ
 जे य सुत्त सुणति ते उत्सर्गसुत्ताणत्तं तस्सुत्तरीकरणं ति दढग कद्धिय कावत्सर्गो ठति” इति । तरुणप्रभसूरिकृत-
 बालावबोधे तु ये कायोत्सर्ग कृत्वा शृण्वन्ति तेषामयमेवाऽनुक्रम प्रोक्तोऽस्ति, अथ च यः सूत्र भणति तस्य कर्तव्य-
 ताऽनुक्रमो न उक्तोऽस्ति । अथ ये श्राद्धाः श्रीगुरु विना प्रतिक्रामन्ति ते तु एव कुञ्चुरन्ति, तथाहि—एकः श्रावकः श्रीस्या-
 पनाचार्यामे समागत्य एकक्षमाश्रमणदानेन वक्खि इच्छाकारेण “सदिसह भगवन् सूत्र सदिसाहु” गुरुंकि “सदिसावेह”
 पुनादि० ष० भगवन् सूत्रं कहु, गुरुंकि भणहे ति, तत इच्छमिति भणित्वा ऊर्ध्वीभूय हस्तद्वय संयोज्य मुत्ते मुग्यत्रयिका

मधुरस्वरे पठिक्रमज्यो, अन्ये भणन्ति तद्वृत्ति, इदं वार्तिकवाक्य गच्छप्रवृत्त्या कथ्यमानमस्ति, पर विधिप्रपातठाममगुं-
 चालावबोधौ लिखित नास्ति । तत सबुद्धान् श्रीगुर्वादीन् क्षमयितु क्षमाप्रधान च सर्वमनुष्ठान मफलमिति ज्ञापयितु
 “संबुद्धा क्षामणेण अग्मुद्धिओह अम्भितरपक्खिय खामेमि” चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे “चातुर्मासिअ मामेमि” सात्त्वरिरु-
 प्रतिक्रमणे “संवच्छरिअं खामेमि” इति पाठमूर्ध्वस्थित एव मस्रके हस्तद्वय निवेदायन् फययित्वा ततो जानुम्या स्थित्वा
 भूतलन्यस्तमस्रको मुखे मुखवस्त्रिका दत्त्वा पाक्षिकप्रतिक्रमणे “पन्नरसण्ह राईण”मित्यादि, चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे “चउण्ह
 मासाण”मित्यादि, सांवत्सरिकप्रतिक्रमणे “बुवालसण्ह मासाण”मित्यादिपाठेन श्रीगुर्वादीन् क्षमयति । तत्र पाक्षिके नीन्,
 चातुर्मासिके पच्च, सावत्सरिके सप्त क्षामणकानि कार्यानि, पर त्रिषु अपि स्थानेषु साधुद्वय शेष रक्षणीय । अत्र गीजा-
 वन्यकट्टुहृत्तिः (७९४ पत्रे)—

“एव सेसाणवि साहूण खामणावंदण करेति, अह विआलो वाघाओ वा ताहे सत्तण्ह पचण्ह तिण्ह वा, पच्छा देवसिअ
 पठिक्रमति” इति, तत उत्थाय इच्छाकारेण “संदिसह मगवन् पक्खिय चत्तम्मासिअ सवच्छरिअ वा आलोपमि इच्छ आलो
 पमि ओ मे पक्खिओ ओ मे चत्तमासिओ वा” इत्यादि सूत्र भणित्वा सक्षेपेण विस्तरेण वा पाक्षिकान्
 चातुर्मासिकान् सांवत्सरिकान् वाडतिचारा नालोचयति “सवस्स वि पक्खिय चत्तम्मासिअ सवच्छरिअ” इत्यादि भणित्वा
 उपयासादिभ्य प्रायश्चित्तं प्रतिपद्यते, अत्र गच्छप्रवृत्त्या गुरुर्वकि—“चत्तयेण छट्टेणं अट्टमेण वा पठिक्रमह” इति ततो
 चन्दनकदानपूर्वकं प्रत्येक क्षामणकानि कुरुते, तत्पाठस्तारुणप्रमत्सरिणोको यथा—“देवसिअआलोइम पठिक्रत प्रत्येकला-

मणेण अब्भुद्धिओमि अग्निभतर पक्खिय-चरम्मसिअ-संवच्छरिअ वा खामेमि” इत्यादि, ततो यन्दनकद्वय ददाति, ततो
 “देवसिअं आलोइअ पडिक्कत पक्खिअ-चारम्मसिअ-सवच्छरिअ वा पडिक्कमावेह” गुरुवृत्ते “सम्म पडिक्कमह सि 1” तत
 इच्छमिति भणित्वा यः पाथिकसूत्र भणति स सामायिकसूत्र “इच्छामि पडिक्कमिअ जो मे पक्खिओ चरम्मसिओ
 संवच्छरिओ अइयारो कओ” इत्यादि सूत्र भणित्वा एकक्षमाश्रमणेन “पक्खियसुत्त सदिसावेमि द्वि० क्षमा० पक्खियसुत्त
 कहेमि सि” भणित्वा नमस्कारत्रय पठित्वा पाथिकसूत्र पठति । ये च साधुश्रावका शृण्वन्ति ते तदा किं कुर्युरित्याह—
 सामायिकसूत्र उत्तर्गसूत्र तस्सुत्तरीसूत्र च पठित्वा कायोत्सर्गं कुर्वन्ति, कायोत्सर्गकरणशक्त्यभावे उपविष्टा अपि
 शृण्वन्ति, पर प्रान्ते सर्वेऽप्युत्थाय कायोत्सर्गं कुर्वन्ति । यदुक्क श्रीविधिप्रपाया, तथाहि—“वदण दाऊ भणइ देवसिअ आलो-
 इअ पडिक्कत पक्खिय पडिक्कमावेह, तओ गुरुणा सम्म पडिक्कमहेति भणिय सामाइयसुत्त उत्तसगसुत्त च भणिय खमासम
 णेण पक्खियसुत्त सदिसावेमि पुणो खमासमणेण पक्खियसुत्त कहेमि सि भणित्वा नमुक्कारतिग कहिय पक्खियसुत्त भणइ
 जे य सुत्त सुणति ते उत्तसगसुत्ताणत्तरं तस्सुत्तरीकरणेण ति दहग कहिय काउत्तसगे ठति” इति । तरुणप्रभसूरिकृत-
 धालावधोपे तु ये कायोत्सर्गं कृत्वा शृण्वन्ति तेपामयमेवाऽनुक्रमः प्रोक्तोऽस्ति, अथ च य’ सूत्र भणति तस्य कर्तव्य-
 ताऽनुक्रमो न उक्तोऽस्ति । अथ ये श्राद्धा श्रीगुरु विना प्रतिक्रामन्ति ते तु एव कुर्वन्ति, तथाहि—एक श्रावकः श्रीस्था-
 पनाचार्याग्रे समागत्य एकक्षमाश्रमणदानेन वक्कि इच्छाकारेण “सदिसह भगवन् सूत्र सदिसाहुं” गुरुर्वक्कि “सदिसावेह”
 पुनाहे० क्ष० भगवन् सूत्रं कहु, गुरुर्वक्कि भणहे ति, तत इच्छमिति भणित्वा ऊर्ध्वीभूय हस्तद्वय संयोज्य मुखे सुखवस्त्रिका

दत्त्वा नमस्कारत्रय कथयित्वा मधुरस्वरेण व्यक्ताक्षर सावधानचित्तं सूत्रार्थं मनसि चिन्तयन् वदितुस्तत्र गुणयति श्रोता-
 रश्च पूर्वोक्तविधिना कायोत्सर्गं कृत्वा शृण्वन्ति । ततः सूत्रसमाप्तौ नमस्कारेण पारयित्वा सर्वेऽप्युच्चं स्थित्वैव नमस्कारत्रय
 पठित्वा उपविश्य नमस्कारत्रय-सामायिकसूत्रत्रयपूर्वं, “इच्छामि पङ्क्तिमिदं जो मे पक्विलजो अइयारो कजो” इत्यादि-
 दृढक पठित्वा, साधुः साधुप्रतिक्रमणसूत्र, श्राद्धः श्राद्धप्रतिक्रमणसूत्र भणति । श्रावकस्तु एको गुर्वादेशेन कथयति अन्ये
 शृण्वन्तीति गच्छप्रवृत्तिः, तत उत्थाय “अभुष्टिभोमि आराहणापत्ति” दृढक पठित्वा क्षमाश्रमणदानेन कथयति “इच्छाका-
 रेण संदिसह भगवन् मूलगुण-वचरगुणातिथारविशुद्धिनिमित्तं करेमि कावस्सग्ग”, गुरुर्ब्रूते “करेह तत इच्छ करेमि मते
 इच्छामि ठामि कावस्सग्ग अत्तयूसस्सिएण”मित्यादि भणित्वा प्रतिक्रमणेन न श्रुद्धाना अतिचाराणा विशुद्ध्यर्थं द्वादशचतुर्वि-
 शतिसवचिन्तनरूप कायोत्सर्गं कुर्यात् । चातुर्मासिके कायोत्सर्गे विशतिचतुर्विंशतिसवचिन्तन कुर्यात्, तथा सायत्सरिके
 कायोत्सर्गे च षत्वारिंशच्चतुर्विंशतिसवचिन्तन कुर्यात्, तत पारयित्वा चतुर्विंशतिसवचिन्तनमेक कथयित्वा
 उपविश्य मुखवस्त्रिभ्यः प्रतिलेख्य वन्दनकद्वयं दत्त्वा, इच्छाकारेण संदिसह भगवन् समत्तस्वामणेणं अभुष्टिभोमि अन्भि-
 तर पक्विस्य चचमासियं संवच्छरिय स्वामेउ इत्यादिना समाप्तक्षामणक विधत्ते, अत्र गच्छप्रवृत्त्या गुरुर्वक्ति पुण्यवन्त
 त्रीणि त्रीणि नमस्कार कवी प्यार स्वामसमण देइ पक्विस्य चचमासिय संवच्छरिय स्वामणा स्वामह, तत साधवः
 क्षामणासुत्रालापकैः वारचतुष्टयं क्षामयन्ति । श्राद्धस्तु चतुर्भिः पञ्चोभयन्दनैः भूतलन्यस्वमत्तको वारचतुष्टयं त्रीन् त्रीन्
 नमस्कारान् मणति, उक्तं च हेतुगर्भे—

“सुख अङ्गमुद्गाणं, वस्सगो पुत्तिवदण तह य । पज्जते अ खामणय, तह चवरो छोभवदणया ॥ १ ॥”

तदन्ते गुरवो भणन्ति ‘नित्यारगपारगाहोह’चि ततः सर्वे भणन्ति ‘इच्छ इच्छामो अणुसद्धि’ इति हेतुगर्भे । तरुणप्रम-
सूरिबालावबोधे तु पूर्वं सर्वेऽपि ‘इच्छामो अणुसद्धि’मिति भणन्ति, ततो गुरुर्वृते ‘नित्यारगपारगाहोह’चि । अत्रान्तरे इद
‘पाखीनइ लेखइ’ इत्यादिक धाक्य श्रीतरुणप्रमसूरिबालावबोधविधिप्रपादौ लिखित नाऽस्ति, तथापि आचारदिन-
करे लिखितमस्ति, तथाहि-“पाखिनइ एक सपवासु अथवा धी आखिल अथवा तिण्ह नीवी ब्यार एकासणां अथवा वीस-
इस्ससज्जाय पतलइ तपच्चर्याणि करी यथा शार्किं पक्खदियसमाहे प्रवेश करिज्यो, ततो गुरुर्वृते पुण्यवन्तो पाखिने लेखइ
एक सपवास वी-आखिल तिण्हि नीवी ब्यार एकासणा अथवा वीसइस्सज्जाय करी एक सपवासनच पूरपूरिज्यो,
पाखिनइ थानके देवसिक भणिज्यो, ततः सर्वेऽपि भणन्ति तहसि । चातुर्मासिकप्रतिक्रमणे एतत्सर्वं द्विगुण याच्यं,
सांघत्तरिकप्रतिक्रमणे त्रिगुण याच्य, परमेतद्भारतिकविधिः तरुणप्रमसूरिकृतवालावबोधौ लिखितो नाऽस्ति, ततो
वन्दनक दत्त्वा देवसिकप्रतिक्रमण पूर्ववत्कार्यं, नवर भवनदेवतास्तुतिरधिका कथ्यते, तत्र हेतुगर्भे हेतुर्थथा-क्षेत्र-
देवतायाः प्रत्यह स्मृतौ भवनस्य क्षेत्रान्तरगतत्वेन भवनदेव्या अपि स्मृति कृतैव, तथापि पर्वदिने तस्या अपि बहु-
मानार्हत्वात् कायोत्सर्ग साक्षात् क्रियते, पाक्षिकादिपर्वत्रयेऽपि । विधिप्रपाया तु प्रोक्त “सवच्छरिए भवणदेवया
कावस्सगो न कीरइ न य शुई, असज्जाइ कावस्सगो वि न कीरइ” इति । पर्वत्रयेऽपि गुरुणा वर्धमानस्तुतित्रये कथिते
चाऽन्ये वर्धमानस्तुतिं भणन्ति । श्रीक्षरतरगण्ठे सति तद्गोत्रीयादिश्रावके जयतिहुयणनमस्कार बोहित्यरागोत्रीयः

दत्त्वा नमस्कारत्रय कथयित्वा मधुरस्वरेण व्यक्ताक्षर सावधानचित्तः सूत्रार्थं मनसि चिन्तयन् धेदिदुसूत्र गुणयति श्रोता-
 रश्च पूर्वोक्तविधिना कायोत्सर्गं कृत्वा शृण्वन्ति । ततः सूत्रसमाप्तौ नमस्कारेण पारयित्वा सर्वेऽप्यूर्ध्वं स्थित्वैव नमस्कारत्रय
 पठित्वा उपविश्य नमस्कारत्रय-सामायिकसूत्रत्रयपूर्वं, “इच्छामि पट्टिकमित्र जी मे पक्खिज्जो अइयारो कओ” इत्यादि-
 दढक पठित्वा, साधुः साधुप्रतिक्रमणसूत्र, श्राद्धः श्राद्धप्रतिक्रमणसूत्र भणति । श्रावकस्तु एको गुर्वदेशेन कथयति अन्ये
 शृण्वन्तीति गच्छप्रवृत्तिः, तत उत्थाय “अन्मुद्धिओमि आराहणापत्ति” दढक पठित्वा क्षमाश्रमणदानेन कथयति “इच्छाका-
 रेण सविसह भगवन् मूलगुण-उत्तरगुणातिचारविशुद्धिनिमित्तं करेमि कावस्सगा”, गुरुव्रते “करेह तत इच्छ करेमि मते
 इच्छामि ठामि कावस्समां अघत्तयूसस्सिपण”मित्यादि भणित्वा प्रतिक्रमणेन न शुद्धाना अतिचाराणा विशुद्ध्यर्थं द्वादशचतुर्वि-
 शतिस्त्वचिन्तनरूप कायोत्सर्गं कुर्यात् । चातुर्मासिके कायोत्सर्गे विशतिचतुर्विंशतिस्त्वचिन्तन कुर्यात्, तथा सायत्सरिके
 कायोत्सर्गे च त्वत्वारिंशच्चतुर्विंशतिस्त्वान् नमस्कारमेकमधिकं च चिन्तयेत्, ततः पारयित्वा चतुर्विंशतिस्त्वमेक कथयित्वा
 उपविश्य मुत्तवस्सिद्धां प्रतिहेल्ल्य वन्दनकद्वय दत्त्वा, इच्छाकारेण संविसह भगवन् समचक्षामणेण अन्मुद्धिओमि अग्नि-
 तर पक्खिज्जो संवचछरिय खामेठ इत्यादिना समासक्षामणक विधत्ते, अत्र गच्छप्रवृत्त्या गुरुर्विकि पुण्यवन्त
 त्रीणि त्रीणि नमस्कार कही प्यार खमासमण देइ पक्खिज्जो चरमासिय सवचछरिय खामणा खामह, ततः साधव
 क्षामणासूत्रालापकैः वारचतुष्टयं क्षामयन्ति । श्राद्धस्तु चतुर्विंशतिभषन्दनैः मृतलन्यस्त्वमत्तको वारचतुष्टय त्रीन् त्रीन्
 नमस्कारान् भणति, षट्कं च हेतुगर्भे—

दुगइ आवस्सिय करिअ साहुइ उववत्तो निज्जीवथडिले गतुं अणुजाणह-अस्वावगहोत्ति भणिऊण विसिपवणगामसूरियाए समयविहिणा उच्चारपासवणे वोसिरिअ फासुअजलेण आयमिय पोसहसालाए आगतूण निसिहीआइ पुष पविसिअ इरि यावहियं पडिक्कमिअ खमासमणपुष भणति, इच्छाकारेण सविसह भगवन् गमणागमण आलोयह इच्छ आवस्सिअ करिअ अवरदक्खिणप्पमुहदिसाप गच्छिअ दिसालोअ करिअ सहासए थडिल च पडिलेहिअ उच्चारपासवण वोसिरिअ निसीहिअ करिअ पोसहसाल पविट्ठा आवतजतेहिं ज खडिअ ज थिराहिअ तस्स मिच्छामि तुक्कड", तओ सज्जाय ताव करेइ जाव पच्छिमपहरो जाए अ, तम्मि खमासमणपुष पडिलेहण करेमि, पुणो पोसहसाल पमज्जेमि ति पुष च अग पडिलेहण काक पोसहसाल दढपुच्छणेण पमज्जिअ कजेअ उद्धरिअ परिट्ठविअ इरिय पडिक्कमिअ ठवणायरीअ पडिलेहिअ ठवेइ । तओ गुरुसमीवे ठवणायरीय समीवे वा खमासमणपुगेण मुहपोत्ति पडिलेहिअ पढमखमासमणे इच्छाकारेण सदि-सह भगवन् सज्जाय संदिसावेमि बीअ, खमासमणे सज्जाय करेमि ति भणिअ सज्जाय वदणय दाऊण गुरुसक्खिय पच्च-क्खाइ, तओ खमासमणपुगेण उवहि थडिलपडिलेहण सविसावीय उवहि पडिलेहण करेमि खमासमणपुगेण वइसण सदि-सावेमि वइसण ठापमि ति भणिय वत्थकथलाइ पडिलेहेइ । इत्थ जो अमत्तही स सबोवधि पडिलेहाणतर कडिपट्टय पडिलेहेइ, जो पुण भत्तही सो कडिपट्टय पडिलेहिअ, उवहि पडिलेहि इति विसेतो । तओ सज्जाय ताव करेइ जाव कालवेला, जायाप अतीए उच्चारपासवण थडिले उववीस पडिलेहिअ, जइ तम्मि दिणे चउइसीए पक्खियं चाउम्मांसं

तत्र भवसिन्धुकुलगुणपादमूले द्वावशावर्तवन्दना वियद्, शक्तिसंभवद् चचविद्यार उपवास प्रत्याख्यान करद्, शक्ति अंस-
 भवद् सुगुरूपविष्टतिविद्यारोपवास प्रत्याख्यान करद्, पछै एक खमासमणे इच्छाकारेण सदिसह भगवन् बहुवेळ सदिसा-
 वेमि भणी । बीय खमासमणे भगवन् बहुवेळ करेमि पाछ्छ्ण एक खमासमणे इच्छाकारेण सदिसह भगवन् सञ्ज्ञाय संदि-
 सावेमि ३ वत्तय खमासमणे इच्छाकारेण सदिसह भगवन् सञ्ज्ञाय करेमि इत्तु भणि ४ पाचमद् खमासमणे इच्छा० स०
 म० बइसण सदिसावेमि ५ छट्ठद् खमासमणे इच्छा० स०, म० वइसण ठापमि इत्तु भणद् ६ पछ्छ्ण उपधान तप तणउ
 द्वावशावर्त वादणा देइ करी मुहपत्ति मुखे देइ करी मधुरस्वरद् सञ्ज्ञाय करद् इति । तओ जायाप पऊण पोरिसिप
 खमासमणदुगेण पछ्छेइण संविसाविअ मुहपत्तिं य पछ्छेइहिय भोयणपाणभायणाद् पछ्छेइहद्, तओ पुणो सञ्ज्ञाय
 करेइ जाव काल्वेला ताहे आवत्सिआद् पुबं चेइहरे गतु देवे ववेइ, उवहाणवाही पुण पचहिं सकत्थएहिं देवे ववेइ तओ
 जइ पारणाद् तओ पक्कसाणे पुञ्जे खमासमणदुगुब मुहपत्तिं पछ्छेइहिय भणद् भातपाणी पारावेह उवहाणी नवकार-
 सहिओ बवबिहारो इयरो भणद् पोरिसो पुरिमहो वा तिविद्याहारं चवविद्याहार वा एकासण नीवी आबिल वा जाव
 काइवेलातीए भउपाणं परावेमिपत्ति, तओ सकत्थय भणिय खण सञ्ज्ञाय च काऊ जहा समव अतिहिसविभाग काऊ
 मुह हत्ये पछ्छेइहिय नमुकारपुब अरत्त बुडो असुरसुर अचवषव अद्दुअम विलविअ अपरिसाडिअ जेमेइ, त पुण निअ-
 घरे अहाप्पवत्त फसुअति पोसहसालाए वा पुबसंविट्ठसयणोवणीयं न य भिक्ख हिंइहद्, तओ आसणाओ अचलिओ
 वेव दिवसचरिमं पक्कस्सद् तओ इरियावहिय पछ्छेइहिय सकत्थय भणद्, जइ पुण सरीरधिंताए अहो तो नियमा

बुगइ आधरिस्वय करिअ साहुष उवउत्तो निज्जीवथडिले गंतु अणुजाणह-अस्सावगहोत्ति भणिऊण विसिपवणगामसूरियाए
 समयधिणिणा उच्चारपासवणे वोसिरिअ फासुअजलेण आयमिय पोसहसालाए आगवुण निसिहीआइ पुष पविसिअ इरि
 यावहिय पढिकमिअ खमासमणपुष भणति, इच्छाकारेण संविसह भगवन् गमणागमण आलोयह इच्छ आवस्सिअ
 करिअ अवरक्खिणप्पमुहदिसाए गच्छिअ दिसालोअ करिअ सदासए थडिल च पडिलेहिअ उच्चारपासवण वोसिरिअ
 निसीहिअ करिअ पोसहसाल पविट्ठा आवतअंतेहिं ज खडिअ अ विराहिअ तस्स भिच्छामि तुक्कह”, तओ सज्जाय ताव
 करेइ जाय पच्छिमपहरो जाए अ, तम्मि खमासमणपुष पडिलेहण करेमि, पुणो पोसहसाल पमज्जेमि ति पुष च अग
 पडिलेहण काऊ पोसहसाल दढपुच्छणेण पमज्जिअ कज्जेअ उच्चरिअ इरिय पढिकमिअ ठवणायरिअ पडिलेहिअ
 ठवेइ । तओ गुरुत्तमीवे ठवणायरीय समीवे वा खमासमणदुगेण मुहपोत्तिं पडिलेहिअ पढमखमासमणे इच्छाकारेण सदि-
 सह भगवन् सज्जाय सदिसावेमि बीअ, खमासमणे सज्जायं करेमि ति भणिअ सज्जाय वदणयं दाऊण गुरुसक्खिय पच्च-
 क्खाइ, तओ खमासमणदुगेण उवहि थडिलपडिलेहण सदिसावीय उवहि पडिलेहण करेमि खमासमणदुगेण वइसण सदि-
 सावेमि वइसण ठापमि ति भणिय वत्यकवलाइ पडिलेहेइ । इत्थ जो अमत्तही स सवोवहि पडिलेहाणतर कडिपट्टय
 पडिलेहेइ, ओ पुण मत्तही सो कडिपट्टय पडिलेहिअ, उवहिं पडिलेहि इति विसेसो । तओ सज्जाय ताव करेइ जाव
 कालवेला, जायाए अतीए उच्चारपासवण थडिले चत्तवीसं पडिलेहिअ, अइ तम्मि दिणे चत्तवीसं पडिलेहिअ चात्तमांसं

तत भयसिन्धुकुलुगुणपादमूले द्वादशवर्तवन्दना दियइ, शक्तिसभयइ चतविधार उपवास प्रत्याख्यान करइ, शक्ति असं-
 भयइ सुगुरूपविद्यतिविद्यारोपवास प्रत्याख्यान करइ, पछे एक खमासमणे इच्छाकारेण सदिसह भगवन् बहुवेल सदिसा-
 वेमि मणी । वीथ खमासमणे भगवन् बहुवेल करेमि पाछइ एक खमासमणे इच्छाकारेण सदिसह भगवन् सग्साय संदि-
 सावेमि ३ षतय खमासमणे इच्छाकारेण सदिसह भगवन् सग्साय करेमि इसु भणि ४ पाचमइ खमासमणे इच्छा० सं०
 म० बइसण सदिसावेमि ५ छठुइ खमासमणे इच्छा० सं०, म० बइसण ठापमि इसु भणइ ६ पछइ उपधान तप तणउ
 द्वादशावर्ष वावणा वेइ करी मुहपत्ति मुखे देइ करी मधुरस्वरइ सग्साय करइ इति । तओ जायाप पऊण पोरिसिए
 खमासमणदुगेण पहिलेहण सदिसाविअ मुहपत्ति य पहिलेहिय भोयणपाणभायणाइ पहिलेहइ, तओ पुणो सज्जायं
 करेइ जाव कालवेला ताहे आवस्सिआइ पुबं चेइहरे गतु देवे ववेइ, उवहाणवाही पुण पचहिं सक्कथएहिं देवे ववेइ तओ
 जइ पारणाइ तओ पक्कस्साणे पुझे खमासमणदुगुब मुहपत्ति पहिलेहिअ भणइ भातपाणी पारावेह उवहाणी नवकार-
 सहिओ चतविधारो इयरो भणइ पोरिसो पुरिमहो वा तिविहाहार चतविहाहार वा एकासण नीवी आबिल वा जाव
 काइवेलातीए मत्तपाण परावेमिपि, तओ सक्कथय भणिय लण सग्साय च काऊ जहा सभव अतिहिसंविभाग काऊ
 मुह हत्ये पहिलेहिअ नमुक्कारुब अरत्त दुटो असुरसुर अचवचव अद्दुअम विलविअ अपरिसाहिअ जेमेइ, त पुण निअ-
 धरे अहाप्यवत्त फासुअति पोसहसालाए वा पुबसंविट्टसयणोवणीय न य भिक्ख हिइइ, तओ आसणाओ अबलिओ
 वेव वियसचरिमं पक्कस्सइ तओ इरियावहिय पढिक्कमिअ सक्कथय भणइ, जइ पुण सरिरर्धिताए अहो तो नियमा

बुगइ आवस्सिय करिअ साहुष उवउचो निज्जीयथिले गंतु अणुजाणह-जस्तावगहोत्ति भणिअण दिस्सिपवणगामसूरियाए
 समयविहिणा उच्चारपासवणे वोसिरिअ फासुअजलेण आयमिय पोसहसालाए आगतूण निसिहीआइ पुव पधिसिअ इरि
 यावहिंयं पडिक्कमिअ खमासमणपुव भणति, इच्छाकारेण संबिसह भगवन् गमणागमण आलोयह इच्छ आवस्सिअ
 करिअ अवरदक्खिणप्यमुहदिसाए गच्छिअ दिसालोअ करिअ संठासए थडिल च पडिलेहिअ उच्चारपासवण वोसिरिअ
 निसीहिअ करिअ पोसहसाल पविट्ठा आवतजतेहिं ज खडिअ जं विराहिअ तस्स मिच्छामि दुक्कह", तओ सज्जाय ताव
 करेइ जाव पच्छिमपहरो जाए अ, तम्मि खमासमणपुव पडिलेहण करेमि, पुणो पोसहसाल पमजेमि चि पुव च अग
 पडिलेहण काऊ पोसहसाल दढपुच्छणेण पमज्जिअ कजेअ उच्चरिअ परिट्टुविअ इरिय पडिक्कमिअ ठवणायरिअ पडिलेहिअ
 ठवेइ । तओ गुरुसमीवे ठवणायरीय समीवे वा खमासमणदुगेण मुहपोत्तिं पडिलेहिअ पढमखमासमणे इच्छाकारेण सदि-
 सह भगवन् सज्जाय सधिसावेमि बीअ, खमासमणे सज्जाय करेमि त्ति भणिअ सज्जाय वदणय दाऊण गुरुसक्खिय पच्च-
 क्ख्वाइ, तओ खमासमणदुगेण उवहि थडिलपडिलेहण संदिसावीय उवहि पडिलेहण करेमि खमासमणदुगेण वइसण सदि-
 सावेमि वइसण ठापमि चि भणिय थत्थकअलाइ पडिलेहेइ । इत्थ जो अमत्तडी स सवोवहि पडिलेहाणंतरं कडिपट्टय
 पडिलेहेइ, जो पुण भत्तडी सो कडिपट्टय पडिलेहिअ, उवहिं पडिलेहि इति विसेसो । तओ सज्जायं ताव करेइ जाव
 कालवेला, जायाए अतीए उच्चारपासवण थडिले चउवीस पडिलेहिअ, जइ तम्मि दिणे चउवसीए पक्खियं चउग्गमांसं

प्रपचः श्रीश्विनवह्नभसूरिखिरिचितपौषधिविधिप्रकरणादवसेयः । तथा अत्र श्रीतरुणप्रभसूरिचालावबोधे पूर्वं परिधान प्रति-
 लेख्यः पश्चात् स्थापनाचार्यं प्रतिलेखयतीत्युक्तं, अत्र च विधिप्रपाया स्थापनाचार्यं प्रतिलेख्य पश्चात् परिधान प्रतिलेख-
 यतीत्युक्तं १ तथा 'इयरो मणइ' इत्यत्र उपधानपौषध विना पौषधमह्ये भक्तपानीयपारणविधिधिरुक्तं २ तथा तृतीय-
 प्रहरप्रतिलेखनायां स्थापनाचार्यप्रतिलेखनानन्तरं श्रावकैस्तु साधुषत् स्वाध्यायकरण उपदिष्टं ३ पुनः तत्रैव स्वाध्याया-
 नन्तरं प्रत्यास्थाननिमित्तं बन्दनकदान पौषधिकृत्य प्रतिपादितं ४ तथा तरुणप्रभसूरिचालावबोधे प्रोक्तमिदं, यदुत श्रावको
 गोबोह्नवेलायां साधुसमीपे समागत्य १ अगप्रतिलेखना २ वस्त्रप्रतिलेखना ३ उच्चारभूमिप्रतिलेखना ३ च कृत्वा
 ईर्यापथिकीं प्रतिष्कम्य पश्चात् पौषध करोति इति, तत्र रात्रौ कथं तेषां त्रयाणां प्रतिलेखना शुद्ध्यति ? तथा प्रगृत्तरापि
 नो हृदयते ५ तथा सायमप्रतिलेखितोऽपकरणैः पाश्चात्यरात्रौ पौषधकरणं निगदितम् ६ इति । शब्दपट्टं विसर्वादि-
 प्रायं दृश्यते, गच्छप्रवृत्त्या समं, पुन उदमिप्रायं अन्यकर्तारोऽन्येऽपि च बहुश्रुता विदन्तीति नाऽस्माकमभिनिवेशो,
 यथाऽस्ति तथा प्रमाणम् ॥ ८५ ॥

॥ इति पौषधकरणानुक्तमाधिकार ॥ ८५ ॥

ननु-दीक्षा-दानविधि कुत्र प्रतिपादितोऽस्ति ? उच्यते—श्रीविधिप्रपाया, अत्र शिष्याणां सुखावबोधार्थं स एव पाठ-
 सस्कृतीकृत्य लिख्यते, श्रावकः कदाचित् चारित्रमोहनीयकर्मक्षयोपशमेन प्रव्रज्यापरिणामे जाते दीक्षा प्रतिपद्यते, अत

तस्या विधिर्भण्यते, प्रप्रण्याधिनात् पूर्वधिने सन्ध्यासमये प्रतप्राहिसत्त्वो यथा विमृत्या मङ्गलतुर्यसहितो रजोहरणादि-
 वेपसगत-च्छन्वकेन सधवाशुचिनरीशिरसि न्यस्तेन सम समागत्य गुरुवसत्यां समवसरणादि पूजासत्कारा-क्षतावर्तनालि-
 केरसहितो कृत्वा गुरुणा पादौ वन्दते, ततो गुरुर्वासचन्दनाक्षतानभिमन्थ्य शिष्यशिरसि वासक्षेपं कुर्यात्, वर्धमानविद्या-
 दिभिः । अद्या [आष्ट्री] अधिवास्य कुसुम्भरक्तदशिकाया चन्द्रनमक्षताश्च शिरसि ददाति, ततो रजोहरणादिवेप-
 मधिवास्य तस्य मन्थे पूगीफलानि पञ्च सप्त नव पञ्चविंशतिर्वा प्रक्षेपयति, भूतिपोष्टिका च, ततो वेपछन्वकेन सधवानारी-
 क्षिरोन्यस्तेन सम समयपार्श्वस्थितयोः हस्तगृहीतनिष्कोशस्त्रयो द्वयोः पुरुषयोः सतोर्युद्धं गत्वा क्षिनविम्बानि पूजयित्वा
 तेषा पुरस्तात् शासनदेवताया वा पुरस्तात् छन्नक स्थापयित्वा रात्रिजागरण कुर्वन्ति श्रायकाः, श्राविकाश्च देवगुरुणां
 चतुर्विधसधस्य च गीतानि गायन्त्यस्तिष्ठन्ति यावत् प्रमातवेष्टा । तत प्रभाते गुरुणां चतुर्विधसधसहिताना गृहभाग-
 ताना पूजा कृत्वा अमारिघोषणपूर्वं दान ददाति यथोचित स्वचनादिवर्गं सन्मानयति, तत तस्य मातृपितृवन्धुवर्गो गुरुणा
 पादौ वन्दयित्वा भणति-“इच्छाकारेण सचिस भिक्षु पङ्क्तिगृहेह” गुरुर्भणति-“इच्छामो वट्टमाणजोगेण” ततो सधसहि-
 तेन यानादिषु समारूढो मङ्गलतुर्यरेण स्वयमेव दान ददन् जिनभयन समागच्छति, लग्नादिकारणे पञ्चाद्वलितो जिनाना
 पूजा करोति, ततोऽक्षतेर्नालिकेरसहितैः अञ्जलिं भृत्वा नमस्कारपूर्वं प्रदक्षिणात्रयं ददाति, तत पूर्वोक्तविधिना पुष्पाणि
 अक्षताश्च क्षिपति दीक्षानिमिच, तत पश्चात् ईर्थापथिकीं प्रतिक्रम्य क्षमाश्रमणपूर्वं पूर्वप्रतिपन्नसम्यक्त्वादिगुण शिष्यो

प्रपञ्चः श्रीजिनगण्डमसूरिविरचितपौषविधिप्रकरणादवसेय । तथा अत्र श्रीतरुणप्रमसूरिपालान्वोषे पूर्वं परिधानं प्रति-
 लेख्यः पश्चात् स्थापनाचार्यं प्रतिलेखयतीत्युक्तं, अत्र च विधिप्रपाया स्थापनाचार्यं प्रतिलेख्य पश्चात् परिधान प्रतिज्ञेय-
 यतीत्युक्तं १ तथा 'इयरो भणार्' इत्यत्र उपधानपौषघ विना पौषघमध्ये भक्तपानीयपारणविधिरुक्तः २ तथा तृतीय-
 प्रहरप्रतिलेखनायां स्थापनाचार्यप्रतिलेखनानन्तर श्रावकैस्तु साधुवत् स्वाध्यायकरण उपदिष्ट ३ पुनः तत्रैव स्वाध्याया-
 नन्तर प्रत्याख्याननिमित्तं वन्दनकथनं पौषधिकस्य प्रतिपादित ४ तथा तरुणप्रमसूरिपालान्वोषे प्रोक्तमिदं, यदुत श्रावको
 गोदोहनवेलायां साधुसमीपे समागत्य १ अगप्रतिलेखना २ वस्त्रप्रतिलेखना ३ च चरुता
 ईर्यापयिकीं प्रतिक्रम्य पश्चात् पौषघ करोति इति, तत्र रात्रौ कथं तेषां त्रयाणां प्रतिलेखना शुद्ध्यति ? तथा प्रवृत्तिरपि
 नो दृश्यते ५ तथा सायमप्रतिलेखितोऽपकरणैः पाश्चात्परात्रौ पौषघकरण निगदितम् ६ इति । शब्दगद्ग शिमयादि-
 प्राय दृश्यते, गच्छप्रवृत्त्या समं, पुन तदमिप्राय अन्यकर्तारोऽन्येऽपि च षट्श्रुता विदन्तीति नाऽस्माकमभिनियेशो,
 यथाऽस्ति तथा प्रमाणम् ॥ ८५ ॥

॥ इति पौषघकरणानुक्रममाधिकार ॥ ८५ ॥

ननु-दीक्षा-दानविधिः कुत्र प्रतिपादितोऽस्ति ? उच्यते—श्रीविधिप्रपाया, अत्र शिष्याणां सुलाचयोपार्थं स एव पाठ-

तस्या त्वाघमप्यत, मप्रज्या॥११॥१॥ पूर्षदिने सन्ध्यासमये प्रतप्राहिसत्स्यो यथा विभूत्या मङ्गलतुर्यसहितो रजोहरणादि-
 धेपसंगत-च्छब्दकेन सधवाशुचिनारीशिरसि न्यस्तेन सम समागत्य गुरुवसत्या समवसरणादि पूजासत्कारा-क्षतावर्तनालि-
 केरसहितो कृत्या गुरुणा पादौ वन्दते, ततो गुरुर्वासचन्दनाक्षतानभिमन्त्र्य शिष्यशिरसि चासक्षेपं कुर्याद्, वर्धमानविधा-
 विभिः । अष्टा [आष्टी] अधिवास्य कुसुम्भरुदशिकाया रद्भाहयति चन्दनमक्षताश्च शिरसि ददाति, ततो रजोहरणादिवेप-
 मधिवास्य तस्य मध्ये पूगीफलानि पञ्च सप्त नव पञ्चविंशतिर्वा प्रक्षेपयति, भूतिपोष्टिका च, ततो वेपछब्दकेन सधवानारी-
 शिरोन्यस्तेन सम सभयपार्श्वस्थितयोः हस्तगृहीतनिष्कोशस्त्रयो द्वयोः पुरुषयो सतोर्गृह गत्वा जिनविम्बानि पूजयित्वा
 तेषा पुरस्तात् शासनदेवताया वा पुरस्तात् छन्दक स्थापयित्वा रात्रिजागरण कुर्वन्ति श्रावकाः, श्राविकाश्च देवगुरुणां
 चतुर्विधसधस्य च गीतानि गायन्त्यस्तिष्ठन्ति यावत् प्रमातवेला । तत प्रमाते गुरुणा चतुर्विधसधसहिताना गृहभाग-
 ताना पूजा कृत्वा अमारिघोषणपूर्वं दान ददाति यथोचित स्वजनाविघर्गं सन्मानयति, ततः तस्य मातृपितृवन्धुवर्गो गुरुणा
 पादौ वन्दयित्वा भणति-“इच्छाकारेण सचित्त भिक्ष्व पढिगहेह” गुरुर्भणति-“इच्छामो वट्टमाणजोगेण” ततो सधसहि-
 तेन यानादिषु समारूढो मङ्गलतुर्यरेण स्वयमेव दान ददन् जिनमवन समागच्छति, लग्नादिकारणे पश्चाद्दलितो जिनाना
 पूजा करोति, ततोऽक्षतैर्नालिकेरसहितैः अञ्जलिं भूत्वा नमस्कारपूर्वं प्रदक्षिणात्रय ददाति, तत पूर्वोक्तविधिना पुष्याणि
 अक्षताश्च क्षिपति दीक्षानिमित्त, तत पश्चात् ईर्यापथिकी प्रतिक्रम्य क्षमाश्रमणपूर्वं पूर्वप्रतिपन्नसम्यक्त्वादिगुण शिष्यो

भणति “इच्छाकारेण तुग्मे अम्ह सबविरइसामाइय आरोवणत्थं चेइआइ वदावेह”, यं पुन पूर्वाऽप्रतिपन्नसम्यक्त्वादि-
 गुण स “सम्मससामाइय १ सुअसामाइय २ सबविरइसामाइय ३ आरोवणत्थ ति” भणति, गुरुराह “वदावेमो” पुनरपि
 क्षमाश्रमण दत्त्वा गुरुपुरतो जानुम्या तिष्ठति गुरुरपि तस्य शीपे वास क्षिपति, ततो गुरुणा सह चैत्यानि वन्दते,
 गुरुरपि स्वयमेव शान्तिनाथ-शान्तिदेवतादिस्तुतीर्ददाति शासनदेवताकायोत्सर्गे उवूद्योतकरचतुष्क चदेसुनिम्मलयरा पज्जत
 चिन्तयति, गुरुरपि पारयित्वा स्तुतिर्ददाति, शेषाः कायोत्सर्गस्थिता शृण्वन्ति, पश्चात् सर्वेऽपि उवूद्योतकर पठन्ति, ततो
 नमस्कारत्रिक कथयन्ति, ततो जानुम्यां स्थित्वा शक्रस्तव पञ्चपरमेष्ठिस्त्वं च भणन्ति, ततो गुरुर्नेप अभिमन्त्रयति पश्चात्
 क्षमाश्रमण दत्त्वा शिष्यो भणति “इच्छाकारेण सदिसह [भगवन्] तुग्मे अम्ह रयहरणाइ वेस समप्पेह”, ततो नमस्कारपूर्वं
 सुगृहीत करेदति भणन् शिष्यो दक्षिणबाहुसमुत्थ रञ्जोहरणदसिका कुर्त्तन् पूर्वाभिमुख उत्तराभिमुखो वा वेप समर्पयति,
 पुनः क्षमाश्रमण दत्त्वा रञ्जोहरणादिवेपं गृहीत्वा ईशानदिशि गत्वा आमरणाद्यलङ्कार उन्मुञ्चति वेप च परिदधाति,
 प्रदक्षिणावर्तं चतुरङ्गुलोपरि कर्तितकेशो गुरुपार्श्वमागत्य क्षमाश्रमण दत्त्वा भणति “इच्छाकारेण तुग्हे अम्ह अट्ट गिण्हह”
 पुनः क्षमाश्रमण दत्त्वा ऊर्ध्वस्थितस्य ईपवू अथनतकायस्य नमस्कारत्रिक उच्चरयित्वा ऊर्ध्वस्थितो गुरुः प्राप्ताया लम्प-
 वेलाया समकालनाडीद्विकप्रयाहवर्त्तं अम्यन्तर प्रविश्य श्वास अस्खलित अट्टात्रिक गृण्हाति, तत् समीपस्थितसाधुः सवदा-
 वखेण अट्टाः प्रतीच्छति, ततः क्षमाश्रमणं दत्त्वा शिष्यो भणति “इच्छाकारेण तुग्मे अम्ह सबविरइसामाइय आरोवणत्थ

कावस्सग करावेह, खमासमणपुव सबविरइसामाइय आरोवणत्थ करेमि कावस्सगं अन्नत्थूसस्सिएण”मित्यादि पठित्वा
 उद्घोतकर सागरवरगमीरा पर्यन्त शिष्यो गुरुश्च द्वापि चिन्तयत पारयित्वा उद्घोतकर भणतः, तत क्षमाश्रमण दत्त्वा
 शिष्यो भणति, इच्छाकारेण तुन्मे अम्ह सबविरइसामाइयसुत्त उच्चरावेह, गुरुराह, उच्चरावेमो । पुनः क्षमाश्रमण दत्त्वा
 ईपदयनतकायो गुरुश्चन अनुवदन् नमस्कारत्रिकपूर्वं सबविरइसामाइयसूत्र वारत्रिक उच्चरति, ततो गुरुर्मन्त्रोच्चारपूर्वं प्रणाम
 कृत्वा लोकोत्तमाना पावेपु वास क्षिपति, अक्षतानमिमइय सघाय ददाति । ततः क्षमाश्रमण दत्त्वा शिष्यो भणति “सदिसह-
 किं भणामो” गुरुर्भणति “वदिचा पवेयह”, पुनः क्षमाश्रमण दत्त्वा भणति “इच्छाकारेण तुम्हे अम्ह सबविरइसामा-
 इअ आरोवेह गुरुर्वासक्षेपपूर्वं भणति” आरोविंयं ३ खमासमणेण हत्थेणं सुत्सेण तदुभाएण सम्म धारणीय चिर पालनीय
 नित्यारगपारगाहोहि, गुरुगुणेहिं बुद्धाहिं, सीसो, इच्छामो अणुसद्धित्ति भणित्वा क्षमाश्रमण दत्त्वा भणति तुम्हाण पवेइय
 सदिसह साहूणं पवेप्पमि, ततः क्षमाश्रमण दत्त्वा नमस्कारमुच्चरन् प्रवक्षिणां वदाति, वारत्रय सघश्च तच्छिरसि अक्षत-
 निक्षेप करोति, ततः क्षमाश्रमण दत्त्वा भणति “तुम्हाण पवेइय साहूण पवेइय संदिसह कावस्सग करेमि”, गुरुर्भणति
 करेह । पुन क्षमाश्रमण दत्त्वा “सबविरइ आरोवणत्थ करेमि कावस्सग अन्नत्थूसस्सिएण”मित्यादि पठित्वा सागरवरगमी-
 रा पर्यन्त उद्घोतकर चिन्तयित्वा पारयित्वा उद्घोतकर पठति, ततः क्षमाश्रमणपूर्वं भणति “इच्छाकारेण तुन्मे अम्ह
 सबविरइ सामाइयथिरीकरणकावस्सग करावेह, सबविरइसामाइयथिरीकरणत्थ करेमि कावस्सगं” तत्र सागरवरगमी-

रापर्यन्त उद्घोतकर चिन्तयित्वा पारयित्वा उद्घोतकरं पठति । ततः क्षमाश्रमण दत्त्वा “इच्छाकारेण तुन्मे अग्रह नाम-
ठवणं करेह गुरुर्भणति “करेमो ।” ततो वासं क्षिप्यन् रविशशिगुरुसोमगोचरशुद्ध्या ययोचित नाम करोति, तत कृत-
नामा शिष्यः सर्वसाधून् वन्दते, आरिषिकाः श्रायकाः श्राविका अपि त वन्दन्ते । ततः क्षमाश्रमणपूर्वं शिष्यो गुरु भणति
“तुन्मे अग्रह धम्मोवएस देह” “पुनः क्षमाश्रमण दत्त्वा आनुम्या स्थितः शिष्यः श्रुणोति गुरुर्भणति” “चत्तारि परमगाणि
इत्याद्युत्तराभ्ययनाना तृतीयमध्ययनं “पषज्जा विहाण वा जयं चरे जय चिट्ठे” इत्यादि वा सोऽपि च सवेगातिशयतस्तया
पुणोति यथाऽन्योऽपि कोऽपि पषज्जति, अत्र संग्रहगाथा—

“चिद्दणवेसप्पण—समचरगुल्लग अट्ठीहीगहो । सामाइअ तिकाकहुण—तिपयाहिण वास वस्तगो ॥ १ ॥”

॥ इति दीक्षादानविधिरचिकारः ॥ ८६ ॥

ननु—सप्तसु उपधानेषु श्राद्धाना कस्मिन् उपधाने कति उपवासाः?, १ कति पौषधाः?, २ किं नाम?, ३ क उपधानप्रवेश-
विधिः?, ४ का प्रमाते क्रिया?, ५ का तृतीयप्रहरे क्रिया?, ६ को वाचनाकरणविधिः?, ७ क उत्क्षेपविधिः?, ८ को निक्षे-
पविधिः?, ९ का कर्तव्यता नित्य? १० का च पठिपुत्राविगइपारणा कर्तव्यता?, ११? अत्रोच्यते—एतेषा एकादशप्रश्नाना
उत्तरस्वरूप किञ्चिद्विधिप्रया—तरुणप्रमसूरिवालावधोधानुसारेण किञ्चित् संप्रदायानुसारेण, किञ्चिच्च सांप्रत श्रावकक्रियमाण-
क्रियानुसारेण शिष्यसुखावधोवार्यं प्राकृत—संस्कृत—वार्तिकरूपतया लिख्यते । तत्र प्रथम प्रत्युपधान उपवाससख्या १ पौष

धर्षस्थ्या २ नामानि ३ चाऽऽह—पञ्चमगलमहासुअस्यधे पढम तुवालसं तओ पंचण्ह अञ्जयणाण नमोअरिहताण इत्यत
 आरम्य नमो लोए सबसाहूण यावत् एगा धायणा दिज्जइ १ । इत्य पुण अञ्जयणा अट्ट तओ आयविल अट्टग अट्टमं च ३
 तओ लिण्हं अञ्जयणाण एसो पच नमुक्कारो इत्यत आरम्य हवइ मगल यावत् धीया वायणा दिज्जइ २ अत्रोपवासा
 सार्धद्वादश, पौषघाविंशतिः, विधिना वहनेतु उपवासा द्वादश पौषघाश्च पोढश, इद पञ्चमगलमहासुअखंध नमुक्कारतपः
 विसडेति नाम इद प्रथमोपधान । १ । इरियावहिआ—सुअस्यधे वि अट्ट अञ्जयणा तिणि चरमाणि चूला मिअइ, तत्थ दुवा-
 लसमे तवे पुण्णे “इच्छाकारेण सविसह” इत्यत आरम्य जे मे जीवा विराहिया “यावत्” पढमा वायणा दिज्जइ १ तओ
 आयविल अट्टमे च कए एगिंदिया इत्यत आरम्य ठामि काउस्सग यावत् वीआ वायणा दिज्जइ २ अत्राऽपि उप-
 वासाः सार्धद्वादश पौषघाविंशतिर्विधिना वहने तु उपवासा द्वादश पौषघाः पोढश, इद इरियावहियातप विसडेति नाम इद
 द्वितीयमुपधान । २ । “भावारिहतत्यए पढम अट्टम तओ नमुत्थुण” इत्यत आरम्य “गघहृत्थीणं” यावत् पढमा धायणा
 दिज्जइ १ “तओ सोलसएहिं अबिलेहिं गएहिं लोगुत्तमाण” इत्यत आरम्य धम्मवरचारंतचक्कमट्टीण यावत् वीया वायणा
 दिज्जइ २ “पुणो तओ सोलसहिं अबिलेहिं गएहिं अप्पडिह्यवरनाणदसणघराण इत्यत आरम्य सब्बे तिविहेण चदामि
 यावत् तइया धायणा दिज्जइ ३ अत्रोपवासा द्वाविंशति पौषघाः पञ्चत्रिंशत्, विधिना वहने तु उपवासा एकोनविंशति
 पौषघाः पञ्चत्रिंशदेव ३५ इद नमुत्थुण तपः पात्रीसडेति नाम तृतीयमुपधानं । ३ । “ठयणारिहतत्यए पुधिं चवत्थ तओ

रापर्यन्त उबुघोतकर चिन्तयित्वा पारयित्वा उबुघोतकरं पठति । ततः क्षमाश्रमण दत्त्वा “इच्छाकारेण तुन्मे अग्ह नाम-
ठयण करेह गुरुर्भणति “करेसो ।” ततो वास खिप्यन् रविशशिगुरुसोमगोचरशुद्धा यथोचित नाम करोति, ततः कृत-
नामा शिष्यः सर्वसाधून् वन्दते, आर्यिका आशका श्राविका अपि त वन्दन्ते । तत क्षमाश्रमणपूर्वं शिष्यो गुरु भणति
“तुन्मे अग्ह घम्मोवएसं वेह” “पुनः क्षमाश्रमण दत्त्वा जानुन्यां स्थितः शिष्यः शृणोति गुरुर्भणति” “चत्तारि परमगाणि
इत्याद्युचराध्यनाना तृतीयमध्ययन “पवज्जा विहाणं वा जय चरे अय चिट्ठे” इत्यादि वा सोऽपि च सवेगतिशयतस्तथा
पुणोति यथाऽन्योऽपि कोऽपि पवज्जति, अत्र संग्रहगाथा—

“चिइवदणवेसप्पण—संमचत्तं गुलग अट्ठ[ष्टी]गहो । सामाइअ तिकाकहुण—तिपयाहिण यास उरसगो ॥ १ ॥”

॥ इति दीक्षादानविधिरधिकार ॥ ८६ ॥

ननु—सद्यु उपधानेषु श्राद्धाना कस्मिन् उपधाने कति उपवासाः?, १ कति पौषधाः?, २ किं नाम?, ३ क उपधानप्रवेश-
विधिः?, ४ का प्रमाते क्रिया?, ५ का तृतीयप्रहरे क्रिया?, ६ को वाचनाकरणविधिः?, ७ क उत्क्षेपविधिः?, ८ को निक्षे
पविधिः?, ९ का कर्तव्यता नित्य? १० का च पठिपुष्पाविगइपारणा कर्तव्यता?, ११? अत्रोन्यते—एतेषा एकादशप्रश्नाना
उत्तरस्वरूप किञ्चिद्विधिप्रया—तरुणप्रमसूरिवालाववोधानुसारेण किञ्चित् संप्रदायानुसारेण, किञ्चिच्च साम्प्रत श्रावकक्रियमाण-
क्रियानुसारेण शिष्यसुखाववोधार्थं प्राकृत—सस्कृत—वार्तिकरूपतया लिख्यते । तत्र प्रथम प्रत्युपधान उपवाससख्या १ पौष

अमुग उवहाणतवे पवेसह गुरुर्मणति पवेसेमो नवकारसी करिज्यो, अगपडिलेहण सदिसावजो, उवहाणवाहो मणात
 तहसि, वृतीयाद्युपधानप्रवेशे कालवेला पौषघमरणे तु नवकारसी करिज्यो, अगपडिलेहण सदिसावज्यो उपधानवाही
 मणति तहसि, अत्र क्षमाश्रमणदानानन्तर चतुर्विधाहार करोतु पानीय वा पिबतु भोजन वा करोतु विचारो व्यवस्था
 वा नास्ति, अथ केनाऽपि कारणेन सन्ध्याया क्षमाश्रमण न वच, तदा पाश्चात्यरात्रौ अपि प्रतिक्रमणवेलात प्राक् पूर्व-
 रीत्या क्षमाश्रमणदान कार्य, कालवेलाया प्रतिक्रमण कार्य नवकारसीप्रत्याख्यान च मालिकपार्श्वे कार्य । ततो वाच-
 कादिपदस्थसमीपे समागन्तव्य १ तत्र यदि प्रथमोपधानद्वयं भवेत् तदाऽवश्यं नन्दी कर्तव्या, नन्दीमध्ये एव च
 तदुपधानस्य उत्क्षेपो विधेयो अथ यदि शेषोपधानानि तदा नन्दीनियमो नाऽस्ति । ततः प्रातः प्रथम तदुत्क्षेपः कार्यः, ततः
 पौषघसामायिक्योर्ग्रहण ततो वन्दनकपङ्कदानपूर्वं सुखतपोवन्दनक, ततः सुखतपःपृच्छा च इति उपधानप्रवेशनविधिः
 । ४ । अथोपधानवाहिनः प्रामातिक्रियामाह, उपधानवाही प्रातः पदस्थसमीपे समागत्य, गुर्वदिशेन ईर्यापयिक्वी
 प्रतिक्रम्या आगमनं आलोच्य पौषघ सामायिक च गृहीत्वा क्षमाश्रमणद्वयदानपूर्वं प्रतिलेखना करोति, ततः क्षमाश्र-
 मणद्वयदानपूर्वं अङ्गप्रतिलेखना करोति, ततो मुखवस्त्रिकां प्रतिलेख्य प्रथमक्षमाश्रमणेन ओहि पडिलेहण संदिसावेमि
 द्वितीयक्षमाश्रमणेन ओहि पडिलेहण करेमि इति मणति, ततो मुखवस्त्रिका प्रतिलेख्य पदस्थपदे वन्दनपट्टं ददाति,
 ततो गुरुर्वदति “पवेयणं पवेयह” उपधानवाही च क्षमाश्रमण दत्त्वा अर्धावनतकायः शृणोति, गुरुर्मणति ‘अमुगउवहाण-

तिष्ठि अविलाणी तजो तिण्ह अज्जयणाण अरिहतचेइयाण” इत्यत आरम्य वोसिरामि यावत् एगा वायणा दिज्जइ १
 अत्रोपघासाः सार्धो द्वौ पौषः चत्वारः इवं अरिहतचेइमाणं तपः चचकहेति नाम चतुर्थमुपधान । ४ । “नामारिहत चउ-
 धीसत्यप पढम अट्टम तजो लोगस्स सज्जोअगरे” इत्यत आरम्य चतवीसपि केवली इति यावत् पढमा वायणा दिज्जइ १
 “पुणो धारसहिं आयविलेहिं गपहिं चसममखिअ च वंवे” इत्यत आरम्य वद्धमाण चेति यावत् वीआ वायणा दिज्जइ २
 “पुणो तेरसहिं आयविलेहिं एगहिं “एवं सए” इत्यत आरम्य प्रान्त यावत् तइया वायणा दिज्जइ ३ अत्रोपवासाः सार्ध-
 सप्तदश, पौषा अष्टाविंशतिः, विधिना वहने तु उपवासाः सार्धपञ्चदश पौषास्तु अष्टाविंशतिरेव, इद चतवीसरथयत्तपः
 अट्टावीसहेति नाम पञ्चममुपधानं । ५ । “द्वारिहतत्यप पढम चरत्य तजो पच आयविलाणि अते पुक्खरयरदीवहे”
 इत्यत आरम्य सुअस्स भगवज्जो इति यावत् एगा वायणा दिज्जइ, अत्र उपवासाः सार्धत्रयः पौषा पद, इद पुस्स्वर
 वरदीवहे तपः छक्केहेति नाम षष्ठं उपधान ॥६॥ सिद्धत्यय-सुयसंधे “सिद्धाण बुद्धाण” इत्यत आरम्य तारेइ नर वा नारि
 वा इति यावत् एगा वायणा दिज्जइ, अत्र उपवासः एकः स च चतुर्विधाहार एव पौषधोजपि एक, इद सिद्धाण बुद्धाण
 तपोमालेति नाम सप्तम उपधान ॥ ७ ॥ ३ अयोपधानप्रवेशनविधिः प्राह-यदि बहवः श्रावकाः श्राविकाश्च उपधाने प्रवि-
 शन्ति तदा संघनाम्ना चन्द्रबलं प्राहं, संघस्य कुम्भराशिः ज्ञेयः, तदभावे यो या वा प्रविशति तज्जासा चन्द्रबलं प्राह २
 तथा उपधानवाही सन्ध्याया वाचकदिपदस्यसमीये समागत्य ईर्यापचिष्ठी प्रसिक्कमति, ततः समाश्रयणं कृत्वा यज्जति

पहिलेहण करेमि २ सज्जाय स० ३ सज्जाय स० ४ वइसण स० ५ वइसण स० ६ पांगुरण स० ७ पांगुरण पहिगहेमि ८
 कढासण सदि० ९ कढासण पहिगहेमि १० पुनमुखवखिका प्रतिलिख्य वन्दनकद्वय दत्त्वा सुखतपेति पृच्छा, उपधानवाहि
 भणति तुम्हारइ प्रसादइ । ततः सर्वोपकरणानि प्रतिलिखति मात्रकादिकमपि सर्वं प्रतिलिख्यते । तथा यस्मिन् दिने
 मुक्त तस्मिन् दिने पठणपहरप्रतिलिखनाया स्थालीकचोलादिक सर्वमपि भुज्यमान प्रतिलिखति, उपवासदिने तु न, इति
 उपधाने तृतीयप्रहरसंबन्धी विधिः । ६ ।

अथ वाचनाविधिलिख्यते—सन्ध्याया प्रथम चतुर्विधाहार कृत्वा ईर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य मुखवखिका प्रतिलिख्य वन्द-
 नकद्वय दत्त्वा पहिलइ उपधानि पचमगलमहासुअखधस्स पढमवायणापडिगहणत्थ काउस्सग करावेमो, पहिलइ उप,
 धानि पचमगलमहासुयखधपढमवायणानिमिच्च करेमि काउस्सग अन्नत्थु० इत्यादि भणनपूर्वं कायोत्सर्गे सागरवर-
 गमीरा यावत् लोगस्स १ चिन्त्यते, पारिते च सपूर्णं लो० भणित्वा, ततः क्षमाश्रमणपूर्वं इच्छाकारेण पचमंगलमहासु-
 यखंधस्स पढमवायणा पहिगहणत्थ चेइआइ वदावेह गुरुर्भणति वदावेमो, वासदोप करावेह गुरुर्भणति करावेमो ततो वास-
 क्षेपः कार्य, ततश्चैत्यवन्दनं ततः क्षमाश्रमणपूर्वं इच्छाकारेण सदिसह भगवन् वायण सदिसात्रेमि वीथे खमासमणे वायण
 पहिगहेमि, ततः क्षमाश्रमण दत्त्वा उपधानवाहिन करद्वयगृहीतमुखवखिकाच्छादितमुखस्य अर्धावनतगात्रस्य नम-
 स्कारत्रयपूर्वं गुरुर्वारत्रय तत्तत्सूत्रालापकस्य वाचनां ददाति, ततो वायणमाहि मिच्छामि बुक्कहमिति वाक्य प्रान्ते,
 एव इरियावहियसुअसधादिनामोद्देशेन सर्वेषा उपधानाना वाचनाविधिः कार्य इति वाचनाविधि । ७ ।

निरुद्धनिमित्तं वा तव करः इत्युक्त्वा उपवासं, आर्यविल, एगासण वा, प्रत्याख्यान कारयति, उपवासे आयचित्ते निरुद्धति
 वक्तव्यं, एकाशने निर्विकृतिके च निमित्तेति वक्तव्य । तत प्रथमसमाश्रमणेन बहुवेले सदिसात्रेभि द्वितीयसमाश्रमणेन
 बहुवेले करोमि तु० क्ष० वृषण सदिसात्रेभि च० क्ष० वृषण ठापमि प० क्ष० सङ्गाय सदिसात्रेभि प० क्ष० नग्राय
 करोमि सप्त० क्ष० पागुरण सदिसात्रेभि अष्टम० क्ष० पागुरण पढिगाहेमि नवम० क्ष० कट्टासण सदिसात्रेभि दसम० क्ष०
 कट्टासण पढिगाहेमि । ततो मुखवस्त्रिकां प्रतिलेख्य घन्दनकद्वय ददाति, गुरुन्दति सुखतप उपधानयाही चदति तु दा-
 र प्रसावइ इति प्रभातसंघन्धी उपधानविधिः । ५ ।

अथ उपधाने तृतीय-प्रहर-संघधिविधिलिख्यते, तथाहि—तृतीयप्रहरस्य प्रतिलेखनायां जाताया स्थापनामे मालि-
 कादेशेन ईर्यापथिकां प्रतिक्रम्य प्रथमसमाश्रमणेन पढिलेहणं करोमि द्वितीय क्ष० पोसहसाल पमजेमि, इत्युक्त्वा मुख-
 वस्त्रिकां प्रतिलिखति, एव क्षमाश्रमणद्वयदानपूर्वं अङ्गप्रतिलेखना मुखवस्त्रिका प्रतिलिखति, ततो वसति प्रमार्जयति
 तत्र यदि तस्मिन् दिने भोजन कृत भवति, तदा पदस्यसमीपे क्रियाकरणादर्वाक् परिधानवेप एक प्रतिलिखति न शेष-
 खाण्णि, अथ यदि तस्मिन् दिने उपवासो भवति, तदैक वेपमपि न प्रतिलिखति, ततः पदस्यसमीपे समागत्य ईर्यापथिकी
 प्रतिक्रम्य प्रतिलेखनां अङ्गप्रतिलेखनां च पुनर्गुरुसमथ करोति, ततो मुखवस्त्रिकां प्रतिलिख्य घन्दनकद्वय ददाति च -
 अतुर्विधाहार त्रिविधाहारं वा प्रत्याख्यानं कृत्वा, क्षमाश्रमणपदसंघं चदति ॥ ५ ॥

पहिलेहण करोमि २ सञ्ज्ञाय सं० ३ सञ्ज्ञाय सं० ४ वइसण सं० ५ पांगुरण सं० ७ पांगुरण पहिगहेमि ८
 कट्टासण सदि० ९ कट्टासण पहिगहेमि १० पुनमुखवखिका प्रतिलिख्य वन्दनकइय दत्त्वा सुखतपेति पृच्छा, उपधानवाहि
 भणति तुम्हारइ प्रसादइ । ततः सर्वोपकरणानि प्रतिलिखति मात्रकादिकमपि सर्वं प्रतिलिख्यते । तथा यस्मिन् दिने
 मुक्त तस्मिन् दिने परणपहरप्रतिलेखनाया स्थालीकञ्चोलादिकं सर्वमपि मुज्यमान प्रतिलिखति, उपवासदिने तु न, इति
 उपधाने तृतीयप्रहरसंबन्धी विधिः । ६ ।

अथ वाचनाविधिलिख्यते—सन्ध्याया प्रथम चतुर्विधाहार कृत्वा ईर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य मुखवखिका प्रतिलिख्य वन्द-
 नकइय दत्त्वा पहिलइ उपधानि पचमगलमहासुखधस्त पढमवायणापडिगहणत्य काउस्तगग करावेमो, पहिलइ उप,
 धानि पचमगलमहासुखधपढमवायणानिमित्त करेमि कारस्तगं अक्षत्यु० इत्यादि भणनपूर्वं कायोत्सर्गे सागरवर-
 गभीरा यावत् लोगस्त १ चिन्त्यते, पारिते च सपूर्णं लो० भणित्वा, ततः क्षमाश्रमणपूर्वं इच्छाकारेण पचमगलमहासु-
 यखधस्त पढमवायणा पडिगहणत्य चेइआइ वदावेमो, वासक्षेप करावेह गुरुर्भणति करावेमो ततो वास-
 क्षेपः कार्यः, ततश्चैत्यवन्दनं ततः क्षमाश्रमणपूर्वं इच्छाकारेण सदिसह भगवन् वायण सदिसानेमि वीये स्वमासमणे वायण
 पडिगहेमि, ततः क्षमाश्रमण दत्त्वा उपधानवाहिनः करद्वयगृहीतमुखवखिकाच्छादितमुखास्य अर्धावनतगात्रस्य नम-
 स्कारत्रयपूर्वं गुरुर्वारत्रय तत्तत्सूत्रालापकस्य वाचनां ददाति, ततो वायणामांदि मिच्छामि दुक्कडमिति वाक्य प्रान्ते,
 एवं इरियावहियसुखधधादिनामोद्देशेन सर्वेषा उपधानाना वाचनाविधिः कार्य इति वाचनाविधि । ७ ।

निरुद्धनिमित्तं वा तत्र करः इत्युक्त्वा उपवासं, आथर्विलं, एगासणं वा, प्रत्याख्यानं कारयति, उपवासे आर्यं विले निरुद्धं चि
 यच्छ्रय, एकाशने निर्विकृतिके च निमित्तेति वक्ष्यते । ततः प्रथमक्षमाश्रमणेन बहुवेलं सदिसावेमि द्वितीयक्षमाश्रमणेन
 बहुवेलं करोमि तृ० क्ष० चण्डासणं संदिसावेमि प० क्ष० सण्डासणं संदिसावेमि प० क्ष० सण्डासणं
 करोमि सप्त० क्ष० पांगुरणं संदिसावेमि अष्टम० क्ष० पांगुरणं पडिगाहेमि नवम० क्ष० कट्टासणं संदिसावेमि दसम० क्ष०
 कट्टासणं पडिगाहेमि । ततो मुखवस्त्रिका प्रतिलेख्यं घन्तनकद्वयं ददाति, गुरुर्वदति सुखतप उपधानवाही वदति तुम्हा-
 रइ प्रसादइ इति प्रमातसंबन्धी उपधानविधिः । ५ ।

अथ उपधाने तृतीय-प्रहर-सप्तविधिविधिर्लिख्यते, तथाहि—तृतीयप्रहरस्य प्रतिलेखनाया जाताया स्यापनामे मालि-
 कादेशेन ईर्यापथिकां प्रतिक्रम्य प्रथमक्षमाश्रमणेन पडिलेहणं करोमि द्वितीयं क्ष० पोसहस्रालं पमज्जेमि, इत्युक्त्वा मुख-
 वस्त्रिकां प्रतिलिखति, एव क्षमाश्रमणद्वयदानपूर्वं अङ्गप्रतिलेखना मुखवस्त्रिकां प्रतिलिखति, ततो वसति प्रमार्जयति
 तत्र यदि तस्मिन् दिने भोजनं कृतं भवति, तथा पदस्थसमीपे क्रियाकरणादर्वाक् परिधानवेपं एकं प्रतिलिखति न शेषव
 खाणि, अथ यदि तस्मिन् दिने उपवासो भवति, तदैकं वेपमपि न प्रतिलिखति, ततः पदस्थसमीपे समागत्य ईर्यापथिकां
 प्रतिक्रम्य प्रतिलेखना अङ्गप्रतिलेखना च पुनर्गुरुसमक्षं करोति, ततो मुखवस्त्रिका प्रतिलिख्य घन्तनकद्वयं ददाति तत-
 न्नुर्विधाहारं त्रिविधाहारं वा प्रत्याख्यानं कृत्वा, क्षमाश्रमणदशकं ददाति, तथा—ओहि पडिलेहणं सदिसावेमि १ ओहि

पहिलेहण करेमि २ सज्जाय स० ३ सज्जाय स० ४ वइसण स० ५ वइसण स० ६ पागुरण स० ७ पागुरण पहिगहेमि ८
 कट्ठासण संदि० ९ कट्ठासण पहिगहेमि १० पुनमुखवखिका प्रतिलिख्य वन्दनकइय दत्त्वा सुखतपेति पृच्छा, उपधानवाहि
 मणति तुम्हारइ प्रसादइ । ततः सर्वोपकरणानि प्रतिलिखति मात्रकादिकमपि सर्वं प्रतिलिख्यते । तथा यस्मिन् दिने
 मुक्तं तस्मिन् दिने पठणपहरप्रतिलेखनाया स्थालीकञ्चोलादिक सर्वमपि मुज्यमान प्रतिलिखति, उपयासदिने तु न, इति
 उपधाने तृतीयप्रहरसंबन्धी विधिः । ६ ।

अथ वाचनाविधिलिख्यते—सन्ध्याया प्रथम चतुर्विधाहार कृत्वा ईर्वापयिकीं प्रतिक्रम्य मुखवखिका प्रतिलिख्य वन्द-
 नकइय दत्त्वा पहिलइ उपधानि पचमगलमहासुअखधस्स पढमवायणापडिगहणत्थ काउस्सग करावेमो, पहिलइ उप,
 धानि पचमगलमहासुअखधपढमवायणानिमित्त करेमि काउस्सग अअत्थू० इत्यादि भणनपूर्वं कायोत्सर्गे सागरवर-
 गमीरा याधत् लोगस्स १ चिन्त्यते, पारिते च सपूर्णं लो० भणित्वा, ततः क्षमाश्रमणपूर्वं इच्छाकारेण पचमगलमहासु-
 अखधस्स पढमवायणा पहिगहणत्थ चेइआइ वदावेह गुरुर्मणति वदावेमो, वासक्षेप करावेह गुरुर्मणति करावेमो ततो वास-
 क्षेपः कार्यः, ततश्चैत्यवन्दनं तत क्षमाश्रमणपूर्वं इच्छाकारेण सदिसह भगवन् वायण सदिसात्रेमि वीये खमासमणे वायण
 पहिगहेमि, ततः क्षमाश्रमण दत्त्वा उपधानवाहिन करइयगृहीतमुखवखिकाच्छादितमुखस्य अर्धावनतगात्रस्य नम-
 स्कारत्रयपूर्वं गुरुर्वारत्रय तत्तत्सूत्रालापकस्य वाचना ददाति, ततो वायणामाहि मिच्छामि दुक्कडमिति वाक्य प्रान्ते,
 एव इरियावहियसुअखधादिनामोद्देशेन सर्वेषा उपधानाना वाचनाविधिः कार्यं इति वाचनाविधि । ७ ।

अथ चतुर्ष्वेपविधिमाह—प्रथम ईर्यापयिकीं प्रतिक्रम्य मुखवस्त्रिका प्रतिलिख्य वन्दनकद्वय दत्त्वा क्षमाश्रमणपूर्वं उपधान-
 याही भणति—“पहिलइ उपधानि पचमगलमहासुअसंधतव चक्खिवामो, पहिलइ उपधानि पचमगल
 महासुअसंध चक्खेवाषणि अ नदिपवेसाषणीय करेमि कारस्सग अक्षरयूसस्सिएण”मित्यादि पूर्वं कायोत्सर्गे चदेसु निम्मल-
 यरापर्यन्त चतुर्विंशतिस्रवमेक चिन्तयित्वा पारिते च सपूर्णं कथयित्वा, क्षमाश्रमणदानपूर्वं भणति, पहिलइ उपधानि पचम-
 गलमहासुअसंध-चक्खिवावणीय चेइआइ वदावेह, गुरुर्भणति वदावेमो वासक्षेप करावेह गुरुर्भणति करावेमो, ततो वास-
 क्षेपपूर्णं संपूर्णं वैत्यवन्दनं क्रियते । एष सर्वत्रोपधानेषु चतुर्क्षेपो ज्ञेयो, नवर प्रथमोपधानद्वये नदिमध्ये कार्यते चतुक्षेप ।
 शेषोपधानेषु तु न नन्दिमध्ये कार्यते । अथ यदिने न नन्दि तदा प्रातः प्रवेशदिने चतुक्षेप कार्यते, पर निजनिजोपधा-
 ननामादिभिः आलापेन कार्यः इति चतुर्क्षेपविधिः । ८ । अथ निक्षेपविधिमाह—

तपोऽयसानदिने सन्ध्याया कृतचतुर्विधाहारः प्रातर्वा ईर्यापयिकीं प्रतिक्रम्य मुखवस्त्रिका प्रतिलिख्य वन्दनकद्वयं
 दत्त्वा उपधानतपोवाही भणति “इच्छाकारेण संदिसह भगवन् अमुगतव निक्खिवेह” गुरुर्भणति “निक्खिवामो”,
 तत इच्छ ति भणित्वा क्षमाश्रमणं दत्त्वा भणति “इच्छाकारेण सदिसह भगवन् अमुगतवनिक्खिवणत्थ काउस्सग करा-
 पेह” गुरुर्भणति “करावेमो, इच्छामि समासमणो० अमुगतवनिक्खिवणत्थं करेमि काउस्सग अक्षरयूस” इत्यादि भणित्वा
 कायोत्सर्गे नमस्कारमेक चिन्तयित्वा पारितेऽपि नमस्कारमेक कथयित्वा क्षमाश्रमण दत्त्वा “अमुगतवनिक्खिवणत्थ येइ-
 आइ वदावेह” गुरुर्भणति “वदावेमो” ततः संपूर्णं वैत्यवन्दना करोतीति निक्षेपविधिः । ९ ।

अथ नित्यकर्तव्यतामाह—सा नित्यकर्तव्यता काऽपि शाब्दोक्ता काऽपि साप्रत दृश्यमानपरम्परागम्या, तथाहि—उपधाने
 श्रावकैर्विकृतिमध्ये एक घृतमेव ग्राह्य नाऽन्या काऽपि विकृतिः १ । उपधाने त्रिशक्तिविकृतिकाना मध्ये एकमपि निर्वि-
 कृतिक न ग्राह्य, तथाविधकारणे तु सति स्वण्डादिग्रहण यतनया कार्यं २ । उत्कटद्रव्याणि अपि न ग्राह्याणि ३ । आर्द्रहरित-
 शाकोऽपि न ग्राह्यः ४ । घृततैलादि व्याघारितशाकोऽपि न ग्राह्यो, धूमितस्तु ग्राह्य ५ । तलितर्पणदीपरावटिकादिकमपि
 न ग्राह्य ६ । अन्नादिपरिवेषिका खी कृतरान्निप्रायश्चित्ता शुद्ध्यति नाऽन्यथा ७ । अन्नादिपरिवेषिकाया वस्त्राणि दण्डित-
 स्वण्डितादिकानि न शुद्ध्यन्ति ८ । जेमनादिभूमिस्थानमपि कृतरान्निप्रायश्चित्तया दण्डितस्वण्डितादिवस्त्ररहितया प्रमा-
 र्जित शुद्ध्यति ९ । यावन्ति च वस्त्रान्युपकरणानि तपःप्रवेशप्रथमदिने गृहीतानि भवन्ति तानि सर्वाण्यपि भोग्याभोग्यानि
 उभयकाल प्रतिलेख्यानि १० । जेमनस्थालीकच्छोलकादीनि तु जेमनदिने पादोनग्रहरप्रतिलेखनासमये प्रतिलेखनीयानि
 नाऽन्यथा भोजनाभावाच्च ११ । कदाचित् हारकुण्डलादिक गृहीत स्वदेहावुचार्य स्वगृहादौ मोच्य भवेत् तदा विना
 उपधान यया स्त्रिया अहोरात्रपौषधो गृहीतोऽभवेत् तस्या हस्ते रात्री, न तु दिने उपधानवाहिन्या देय, सा च प्रातः
 तदुक्तस्थाने मुञ्चति १२ । उपधाने सर्वाणि वस्त्राणि स्वय वा मालिकया वा प्रतिलेखितानि शुद्ध्यन्ति १३ । सर्ग क्रियानु-
 धान आदेशनिर्वेशादिक मालिकादेशेन शुद्ध्यति १४ । क्रियानुष्ठानकारिका मालिकाऽप्युभयकाल प्रतिक्रमण करोति, रात्रि-
 प्रायश्चित्त करोति, सप्तवाराश्च देवान् वन्दते तदा शुद्ध्यते नाऽन्यथा १५ । रजस्वला दिनत्रय तपसि न पतति १६ । महाज-

स्वाध्यायसत्क ७।८।९ सप्तम्यादिदिनत्रय तपसि न पठति १७ । प्रतिक्रमणमध्ये प्रभाते नमस्कारप्रत्याख्यानमेव कार्यं, ततो
 गुरुसमीपे क्रियावसरे उपवास आघाम्बु निर्विकृतिकं एकाशनं वा कार्यं १८ । प्रत्याख्यानपारणसमये पूर्वं नमस्कार-
 प्रत्याख्यान पारयति, ततः उपवासादिक १९ । प्रथमोपधानद्वयप्रवेशदिने मालादिने च यदि नन्धाह्नयेरेण उत्सृता
 भवति पौषधादि कर्तुं न शक्यते, तदा तृतीयप्रहरप्रतिलेखनानंतरं सर्वोपकरणानि प्रतिलिख्य रात्रिपौषधोऽवश्य
 प्राद्याः २० । मातरुपधानवाही गुरुसमीपे समागत्य ईर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य पौषघं सामाधिकं च लत्वा प्रतिलेखना
 अङ्गप्रतिलेखनां च करोति, ततो मुखवस्त्रिकां प्रतिलिख्य त्रवहि पडिलेहण सदिसाधेमि त्रवहि पडिलेहण करेमीति क्षमाश्र-
 मणद्वयं ददाति, ततो वन्दनकपट्टदानानन्तरं क्षमाश्रमणदशकं ददाति, तत्कमध्याह्न्यं—बहुवेलं सदि० १ बहुवेलं करेमि० २
 पइसण स० ३ वइसण ठापमि ४ सञ्जाय सदि० ५ सञ्जाय क० ६ पांगुरण सदि० ७ पांगुरण पडिगहेमि ८ कट्टा-
 सण सदि० ९ कट्टासण पडिगहेमि १० । ततो वन्दनकद्वयदानपूर्वं सुखतपःपृच्छा २१ । सन्ध्यायामपि पवमेव क्रिया
 करण, नवरं पूर्वं प्रतिलेखना अङ्गप्रतिलेखना च करोति, न त्रवहि प्रतिलेखना । ततो गुरोर्वन्दनकपट्टदानानन्तरं
 क्षमाश्रमणदशकदानमिषं त्रवहि पडिलेहण सदि० त्रवहि पडिलेहण करेमि २ सञ्जाय सदि० ३ सञ्जाय क० ४ वइ-
 सणं स० ५ वइसण ठा० ६ णोप पूर्ववत् १० । २२ । पृथक् प्रतिक्रमणसम्प्राथत पाक्षिकवन्दनकानि सुखतपःपृच्छा-
 पर्यन्तां क्रिया सर्वामपि कृत्वा देयानि २३ । मालापरिधाने सन्ध्यायां माला अभिमन्त्रयित्वा स्वगृहे रात्रिजागरणं कृत्वा

प्रातर्गच्छाधिपतिपार्श्वे माला परिधातव्या, तदनु तत् विनात् दिनदशक दशाहिका कार्या, तत्र पापघ्नग्रहणामिवडापि त्राव-
 धाहारमेकाशनं कुर्वन् उपधानवाही च निरारम्भस्तिष्ठति २४ । सर्वाण्यपि उपधानानि उत्कृष्टविधिना वहनीयानि तद-
 भावे श्रावकैः एकान्तरोपवासैः, साधुभिस्तु उपवासाचाम्बलनिर्विकृतिकैकाशनै कृत्वा तावन्त उपवासाः पूरणीयान् न
 दिनसंख्या नियमोऽस्ति २५ । इति नित्यकर्तव्यता ॥ १० ॥

अथ पडिपुत्रा विगङ्गा पारणाविधिमाह—प्रातर्गुरो समीपे समागत्य पृथक् प्रतिक्रमणे कृते च मुखवस्त्रिका प्रति-
 लिख्य घन्दनकपट्क ददाति, गुरुभिः सम प्रतिक्रमणे कृते वन्दनकद्वयमेव ददाति, ततो गुरुर्भणति “पवेयण पवेयह” इति
 भणित्वा भणति पडिपुत्राविगङ्गापारण करेहृत्ति, ततः किञ्चित् स्वैस्सित प्रत्याख्यान करोति, ततो भणति—गुरुसमक्ष समग्र
 उपधानमाहे अभक्ति आशातना कीधी हुवे ते मिच्छामि दुक्कह । इति पडिपुत्राविगङ्गापारणाविधि । ११ । ॥ ८७ ॥

॥ इति सप्तोपधानक्रिया—विधिरधिकारः ॥ ८७ ॥

ननु श्रावक—श्राविकाणा निर्विकृतिकप्रत्याख्यानेन सत्कटद्रव्याणि यानि त्याज्यानि सन्ति तानि कानि ? सच्यन्ते—

“स्त्रीरी खड खञ्जर सकरादक्सदाडिमाई य । तिलवट्टी वडिवाइ, करवओ चूरिम च तथा ॥ ९६ ॥

नालिअर मोईअ, मडिअ सतलय भञ्जियाचणए । आसुरिअविलिआ, पणगाइ किळाडियाइ तथा ॥ ९७ ॥

तंतुलकट्टिम दुद्ध, धोल एयाइ भूरिमेयाइ । उक्कोसगदवाइ, वञ्जिआ निधिगइअमि ॥ ९८ ॥”

इति श्रीसन्देहदोलावली (पत्रे ११०) सूत्रगाथात्रयवृत्त्यनुसारेण क्रियते—

तन्नामानि शृणु क्षैरेयी १ दुग्धराजसेविका २ स्वप्नः ३ स्वशूरः ४ शर्करा ५ द्राक्षा ६ वाहिमकुलिका ७ सहकार ८ राजा-
 दन ९ कदलीफल १० नागरङ्गजातिफलानि ११ द्राक्षादीनि नागरङ्गादिविफलपर्यन्तानि सच्चिदान्यपि त्रपायेन प्रासुकीकृ-
 तानि अत्र ज्ञेयानि, अन्यथा तन्मक्षणसमवः, गुह्यपर्यटिका १२ गुह्यधाना १३ फर्करीयकः १४ फाणित १५ इक्षुरस १६
 कसर १७ वर्षोपलाः १८ शर्करातिलकास्वप्नकतलीपर्यायाः १९ अमृतिका २० तिलकुट्टी २१ साऽपि सच्चित्ततिलाना
 येत्तदा पर्युषिता अग्नितापतप्ता तदा सद्यस्काऽपि अचिस्थाना तदापि सद्यस्काऽपि कल्पते, वटकानि काञ्चिकमिन्नानि
 अभिन्नानां पक्कान्नविकृतित्वेन घोलमिन्नाना जीवससक्चिमत्त्वेन निर्विकृतिके अभक्ष्यत्वात् २२ करम्बो-दधिकृतो दुग्धकृतो
 वा ज्ञेयः, ननु तत्कृतः तस्य वदरचूर्णवत् नीरसत्वेनाऽनुकृष्टत्वात् २३ घूरिम घृतखण्डादि[गुड]मिश्रित मोदकादिचूर्णं २४
 खेहमर्चिः २५ तथाकुग २६ कुह्वरि २७ सिद्धपट्टिका २८ घृततैलाद्यैकतरस्रधितमण्डका २९ रोड्डिका ३० आस्तानक ३१
 आस्तिका ३२ व्याघारिते डुरिका ३३ पूरणाधि तेमनानि ३४ व्याघारित रात्रमण्डलिका ३५ नालिकेरगरिका ३६
 मोदकामण्डित्वेनमिश्रिता कणिकाभिष्यन्ता ३७ अग्नितापगलितपुट्टद्वयान्तन्यस्त्रगुह्यमिश्रा रोड्डिका घृताद्यतिमृधितरोड्डिका
 वा ३८ भर्जिका वत्पुलाविशाकः, सापि सत्कालिते घृते तैले वा पक्का ज्ञेया ३९ अपकचणकाः तेऽपि घृते तैले वा पक्का
 प्राणाः ४० अन्यान्यपि छमकितशालनकानि ४१ आसुरिका-राजिका सस्कृतपोलदध्याद्यन्तर्निधिसत्त्वण्डीकृतसर्पपशाकादिः
 इय च सिन्धादिदेशे आहुरिति नाम्ना, आलन्बरे आसुरमिति नाम्ना, अन्यत्र राजिका तिक्तमिति नाम्ना च प्रसिद्धा एषा

च दधिकृता कृता ज्ञेया । यदुक्तं योगविधौ—‘तद्विषयसक्या दक्षीक्या आसुरी न कप्पइ जोगवाहीणमिति’ अतः कास्त्रिकवट-
 क्पानीयभक्षणेऽपि न दोषः ४२ अम्लिकापानक चिचापानक तद् आदिः यस्य तद् तथा, आदिशब्दात् ४३ द्राक्षापा-
 नक ४४ नालिकेरपानक ४५ खर्जूरपानक ४६ गुह्यपानक ४७ किलाटिका फेदहृदिनामिका ४८ दुग्धसिद्धद्राक्षा ४९ खुडु-
 हुषी ५० खारिक ५१ मख ५२ घटकादिव्यञ्जनानि ५३ तन्दुलकथित दुग्ध पेया इत्यर्थ । अल्पै पट्टिकादितन्दुलैः सम एकमि
 त्यर्थः । इदं तु तलस्थितसहपक तन्दुलादीनामुपरि चत्वारि अङ्गुलानि यावत् वृद्ध ज्ञेय, तदूर्ध्वं वर्धमानं विकृतिरेव, क्षेरीया तु
 सान्द्रा भवतीति न तथा पौनरुक्त्य ५४ हस्तविलोहितो निर्जलो दधिघोल’, स तु विकृतिरेव, पर यो हस्तविलोहित सजलो
 दधिघोल स चकृष्टद्रव्य ५५ गुह्यमाधुरा ५६ शिखरणी ५७ निर्भञ्जनानि ५८ इत्यादीनि ज्ञेयानि । अत्र पूर्वं नामग्राह अनेकानि
 चकृष्टद्रव्याणि चकानि । अथ एषामेव विकृतिनिष्पन्नाना नानादेशजत्वेन तुर्लक्षणा सुखावबोधार्थं व्यापकलक्षणमाह—

“विगई दक्षेण हया, जात उक्कोसिअ भवे दध ।” ‘विकृति’ क्षीरादिका द्रव्येण तन्दुलादिना हता भग्ना, मोरिता निर्वीर्यी-
 कृतेति यावत्, या काचन पायसादि उत्कर्षित उत्कर्षितसस्र भवेत् ॥ ‘द्रव्यम्’ सत्पन्नरसवीर्यविपाकान्तरत्वात् तथा मथित
 खण्हादिरसेन हतं शिखरणी १ घृत कणिकादिना मिश्रित कूळरिः, चूरिम वा २ घटकादि पक्वान्न कास्त्रिकादिनोपहत
 कास्त्रिकवटिकादीनि, पर्यटसुकुमारिकादिरसेणोपहत तैल घृत वा निर्भञ्जन ४ शुण्ठीचूर्णरसेन हतो गुह्यपाको गुह्यपर्यटिका ५
 इत्यर्थः ॥ पुनरुक्तद्रव्यविस्तराधिकारमिच्छता सन्देहदोलावली-सूत्रवृत्तिप्रमुखा ग्रन्था द्रष्टव्या ॥ ८८ ॥

॥ इति चकटद्रव्याधिकार ॥ ८८ ॥

खरतरगच्छाधीशा, त्रिनचन्द्रगुगप्रधानगुरुराजाः । श्रीपातिसाहिमान्याः, समभून् भूमिविख्याता ॥ १ ॥
श्रीपूज्यमुख्यशिष्याः, दक्षाः श्रीसकलचन्द्रनामानः । मद्गुरवो गुणगुरव-स्तेषामेव प्रसादो मे ॥ २ ॥
इत्येव सप्तदशभि-स्तुर्य प्रभोचरैः स्फुटम् । प्रकाश कृतवान् पूर्णं, गणि समयसुन्दर ॥ ३ ॥

इति श्रीसमयसुन्दरोपाध्यायविरचिते सामाचारीशतके
पञ्चमप्रकाशे चतुर्यः प्रकाशः समाप्तः ॥ ४ ॥

॥ अथ पञ्चमः प्रकाशः ॥

॥ श्रीमत्स्यमणपार्श्वनाथाय नमः ॥

ननु-साध्वीभिर्वशाश्रुतस्कन्धादिच्छेदग्रन्था वाच्यन्ते न वा ? उच्यते-स्वत एव पर न सभाधन्वेन, निषिद्धत्वात्, स्वतो वाधनं तु संगतिमङ्गति । यतः तत्तपोवहन तासां निर्दिष्टमस्ति, अन्यथा तत् तपोवहन अपार्थक स्यात् अपि च 'अश्लेसिं च पवेयणीअमि ति' वा न भणन्ति, अत एव स्वतो वाच्यते, न वाचना अनुज्ञाता तासां ॥ ८९ ॥

॥ इति साध्वीना स्वत कल्पसूत्रादिवाचनाधिकारः ॥ ८९ ॥

ननु-प्रतिक्रमणद्वय करणे पहावश्यकाना कुत्र कुत्र आद्यन्तौ व्यवस्थापितौ ? उच्यते-अत्र वृद्धसप्रदाय एव, तत्र सायन्तनप्रतिक्रमणे 'करेमि भते' इत्यत आरभ्य अतिचारकायोत्सर्गपारण यावत् सामायिकावश्यक प्रथम १ । ततश्चतुर्विंशतिस्रवप्रान्ते चतुर्विंशतिस्रवआवश्यकं द्वितीय २ । ततो मुखवस्त्रिकाप्रतिषेधनपूर्वं धन्दनक आदितः कृत्वाऽऽलोचनासूत्रं यावत् तृतीय वन्दनावश्यक ३ । ततः प्रतिक्रमणसूत्रत आरभ्य क्षामणावन्दनपूर्वं आयरियत्तवज्झाप गाथात्रयप्रान्त यावत् चतुर्थं प्रतिक्रमणावश्यक ४ । ततः धारित्रदर्शनज्ञानाना कायोत्सर्गत्रयकरणेन पञ्चम कायोत्सर्गावश्यक ५ । पष्ठ तु प्रत्याख्यानरूप आवश्यक ६ पूर्वं कृतमिति । प्राभातिकप्रतिक्रमणे तु पहावश्यकानि अनुक्रमेण भवन्ति, तथाहि-करेमि भते

इत्यत आरभ्य चारित्रदर्शनज्ञानकायोत्सर्गपर्यन्त प्रथम सामायिक आवश्यक १ । ततो लोकोद्घोतकरसपूर्णभणनल्प द्वितीय चतुर्विंशतिस्त्रिंशत्वावश्यक २ । ततो बन्धनालोचनपर्यन्त तृतीय बन्धनावश्यक ३ । ततः प्रतिक्रमणसूत्रमारभ्य आयरिय त्रयस्त्रयाय गायत्रयपर्यन्त यावत् चतुर्थं प्रतिक्रमणावश्यक ४ । ततः कायोत्सर्गकरणपूर्वं लोकोद्घोतकरभणनपर्यंत पञ्चम कायोत्सर्गावश्यक ५ । ततो बन्धनकथानपूर्वं प्रत्याख्यान क्रियते तत् प्रत्याख्यानवश्यक पष्ठ ६ ॥ ९० ॥

॥ इति पद्मावश्यकाना आद्यन्तुव्यवस्थाधिकारः ॥ ९० ॥

ननु-विंशतिस्थानकतपसः का गाथा ? , तत् तपसि च किं गुणन ? तत्रोच्यते—

“अरिहत-सिद्ध [चेश्य] पवयण-गुरु-थेर-बहुस्तुष्टुप तथस्तीसु । वच्छह्यया य तेषिं, अभिक्त्स नाणोचओगे य ॥ १ ॥
 वसण-विणए आवस्तए अ सीलवए निराइयार । खणलव-तव-च्चिआए, वेयावच्चे समाही अ ॥ २ ॥
 अयुपनाणगहणे, सुअभची पवयणे पमावणया । एएहिं कारणेहिं, तित्यरत्त लहइ जीवो ॥ ३ ॥”

गुणन इदं प्रथमस्थानके तपसि नमो अरिहताण २००० गुणन अर्हता अष्टप्रकारपूजा क्रियते १ । द्वितीयस्थानके नमो सिद्धाणं २००० गुणन पुण्डरीकादिसिद्धभक्तिः क्रियते २ । तृतीये नमो पवयणस्त २००० गुणन सद्यस्त पुस्तकस्य वा भक्तिः क्रियते ३ । चतुर्थे नमो आयरियाण २००० गुणन वन्दनादिगुरुणा भक्ति क्रियते ४ । पञ्चमे नमो धेराण २००० गुणनं दृढस्थविराणां विश्रामणादि भक्तिः क्रियते ५ । षष्ठे नमो सबज्जायाण २००० गुणनं बहुश्रुतानां भक्तिः क्रियते ६ । सप्तमे नमो लोए सबसाहूण २००० गुणनं तपस्विनां भक्तिः क्रियते ७ । अष्टमे नमो नाणस्त २०००

गुणन पूर्वपठितपाठो गुण्यते ८ । नवमे नमो दसणस्स २००० गुणन निरतिचार शुद्धं सम्यक्स्व पाल्यते ९ । दशमे नमो
 विणयसंपन्नाण २००० गुणन देवगुरुवृद्धाना विनयभक्ति क्रियते १० । एकादशे नमो चारित्तस २००० गुणन कालवे-
 खाया प्रतिक्रमणद्वयं क्रियते ११ । द्वादशे नमो वंभवयधारिणं २००० गुणन द्वादशत्रतपालन विशेषतः क्रियते १२ । त्रयो-
 दशे नमो किरिआण २००० गुणन सामायिकादिक्रियाया प्रमादो न क्रियते १३ । चतुर्दशे नमो तवस्सीण २००० गुणन
 विशेषतस्तपः क्रियते १४ । पञ्चदशे नमो गोयमस्स २००० गुणन सुपात्राय दान दीयते १५ । षोडशे नमो जिणाण २०००
 गुणन वेवाना वृद्धाना च वैयावृत्य क्रियते १६ । सप्तदशे नमो चारिसधारिण २००० गुणन पौपधपूर्वं मन समाधिना स्यात-
 व्य १७ । अष्टादशे नमो नाणस्स २००० गुणन नवीन श्रुताभ्यास क्रियते १८ । एकोनविंशे नमो सुअस्स २००० गुणन
 वेष्टनकदवरकादिना पुस्तकपूजा क्रियते १९ विंशे नमो पवयणस्स २००० गुणन जिनशासनोन्नति प्रभावना क्रियते २०
 सर्वत्र स्थानकेषु उत्कृष्टतः त्रिकालदेशवन्दन १ भूमिसंस्कारके शयन २ त्रिकाल देवपूजन ३ उभयकाल प्रतिक्रमण
 कर्तव्य ४, एतत्सर्वं सयोगामावेऽपि च पञ्चशक्रस्तथै देववन्दन कर्तव्यमेव, तप पूर्वौ च विंगतिमोदकादिसर्वपकाश्रद्धोक्-
 नपूर्वं देवगृहे स्नात्र विधाय सधमक्तिः क्रियते ॥ ९१ ॥

॥ इति विशतिस्थानकतपोविधिरधिकारः ॥ ९१ ॥

ननु-भोजनानन्तर संवरणे वन्दनकानि दीयन्ते-क्रियते तानि किं मुक्के अमुकैर्वा दीयन्ते? उच्यते-मुकैरेव नाऽमुकै
 यतो वन्दनकचूर्णो अमुकाना नियतानि चतुर्दशवन्दनानि अहोरात्रमध्ये प्रोक्तानि, मुक्ताना तु पञ्चदशेति तथा च-

तत्पाठः—एआणि पुषण्हे सत्त एवं अवरण्हे षि सत्त भवन्ति, अणुणा वदणगानि सञ्जायवंदणोसु पविसति त्ति काऊ सञ्जायवंदणगानि तिप्पि पडिक्कमणवदणगानि चचारि पविसिद्धाणि चेषत्ति सत्त एव चत्तइस हवति अण्मचट्टिअस्स, मत्तट्टिअस्स पुण पच्चक्खाणवंदणगेण सहिआणि पणरस मवति षि १ एव श्रीप्रवचनसारोद्धारे पच्चसप्ततिद्वारेऽपि (१८४ पत्रे) तथाहि—

“चचारि पडिक्कमणे, किइक्कम्मा तिप्पिण्णि हुंति सञ्जाए । पुषण्हे अवरण्हे, किइक्कम्मा चत्तइस हवति ॥ ६४८ ॥”

व्याख्या—चचारि प्रतिक्रमणे कृतिकर्माणि—वन्दनकानि भवन्ति, तत्र आलोचनवन्दनक प्रथम १ क्षामणकवन्दनक द्वितीय २ आचार्यप्रभृति—सर्वसद्यस्य क्षमणपूर्वमाश्रयणाय वन्दनकं तृतीय ३ प्रत्याख्यानवन्दनक चतुर्थ ४ तथा स्वाध्याये त्रीणि वन्दनकानि, तत्र स्वाध्यायप्रस्थापने एक वन्दनक १ स्वाध्यायप्रवेदने द्वितीय २ स्वाध्यायकरणानन्तर च तृतीय ३ एव पूर्वाह्णे—अत्युपसि सप्तवन्दनकानि, अपराह्णे अपि एतानि एव सप्त, कालग्रहणोद्देश १ समुद्देशा २ अनु-
शाधि ३ वन्दनकाना स्वाध्यायवन्दनेषु एव अन्तर्भावात्, तदेव एतानि द्युवाणि कृतिकर्माणि प्रतिदिवस चतुर्दश भव-
न्ति १, अमकार्यिकस्य । भकार्यिकस्य तु अपराह्णे प्रत्याख्यानवन्दनकेनाऽभ्यधिकानि इति पच्चदश भवन्तीति २ ॥
एव श्रीभावश्यकचूर्णावपि (४० पत्रे)

पमाए पुष संजाए चत्तारि—पडिक्कमणे वदित्ता अलोपति एक, चित्तिअ अं अण्मुखियतावसाणे मण्णे बंदति, मण्ण-
वंदणए कति वदित्ता १, अण्णेणं तिप्पिण मज्झिमेण पच्च वा सत्त वा चत्तोसेणं संबेधि, अदि चारत्ता बन्नेवो वा तो

एणेण ऊणगे वोहिं विहिं जाव तिणिण अघस्स वदितथा, एवं देवसिए वि । पक्खिए पच अवस्स, चातुग्मासिए सवत्सरिए य सत्त अवस्स, ते वदितूण अ आयरिअस्स अल्लिविज्जति तं तविअ किइकम्म, पच्चकखाणे चत्तय किइकम्म । तिणिण सञ्जाए-वदित्ता पट्टवेति पढम, पट्टवेति पवेयतस्स वितिय, पञ्छा पढति, ततो जाहे चरन्भागावसेसा, पोरिसी ताहे पादे पडिलेहेहिति, अदि न पढति तो वदति, अह पढति तो अवदित्ता पात पडिलेहेतूण पञ्छा पढति, काल-वेलाए वदितु पडिक्कमति, अह सघाहकालिअ न पढति ताहे वदितु पादे पडिलेहेहिति, एत ततिय, एव पुव्वहे सत्त अवरण्हे वि एते वेव सत्त, एताणि अभत्तट्टिअस्स नियमा, भत्तट्टिअस्स पच्चकखाणं अब्भहिअ एताणि अवस्स चोइस, इत्यादि ३ इत्यमेव श्रीबृहत्कल्पमाष्ये तद्धृतौ (वृतीये सदेशे) च तथाहि—

“दुगसत्तगकिइकम्मस्स अकरणे होइ मासिय लहुग । आवासगविधरीए, ऊणऽहिए चेव लहुओ व[त्ति] ॥ ४४६९ ॥
वृत्तिः—‘दुगसत्तग’त्ति इे सत्तके चतुर्दश भवन्तीति कृत्वा पूर्वाह्णाऽपराह्नयोः चतुर्दश वन्दनकानि भवन्ति, कथमिति चेदुच्यते—इह रात्रि—अतिक्रमणे चत्वारि वन्दनकानि, तत्रैक आलोचनाया १, द्वितीय क्षामणके २, वृतीयं पाण्मासिक-तपश्चिन्तनकायोत्सर्गार्थं ३, चतुर्थं प्रत्याख्यानग्रहणार्थं इति ४ तथा स्वाध्याये त्रीणि वन्दनकानि, तत्र वृद्धसप्रदाय, सञ्जाए वदित्ता पट्टवेइ, एय पढम १, पवेयं तस्स वीइयं २, पञ्छा वदिट्ठ समुदिट्ठ पढइ, उदेस-समुदेस-वदणाण-मिहेव तन्भावो तओ जाहे चरन्भागावसेसा पोरिसी ताहे पाए पडिलेहेइ जइ न पडित्कामो तो वदइ अह पडित्कामो ताहे अवदित्ता पाए पडिलेहेइ, पडिलेहेत्ता पञ्छा पढइ, कालवेलाए वंदित पाए [पडिलेहेण पडिक्कमइ] एयं तइय ३ । एत पूव्वहि

सप्तवन्दनकानि, अपराहेऽपि पवमेव सप्त भवन्ति । तत्र चत्वारि दैवसिकप्रतिक्रमणे, त्रीणि स्वाध्याये अनुशावन्दनानां स्वाध्याययन्दनेषु अन्तर्भावदिति सर्वसख्यया षतुर्वंश वन्दनकानि भवन्ति, एतच्चाऽभकार्थिक अङ्गीकृत्योक्त, यस्तु भकार्थिकस्तस्य भोजनानन्तरमाप्तिप्रत्याख्यानवन्दनकसहितानि पञ्चदश भवन्ति इति, एतेषा मध्यात् एकतरस्याऽपि कृतिकर्मणोऽकरणे मासक लघुक प्रायश्चित्त भवति ॥ ४४६९ ॥ एवं आचारविनकरेऽपि नवाङ्गीवृत्तिकारक-श्रीअभयदेवसूरिसन्तानीये श्रीरुद्रपङ्गीगच्छीयेः श्रीवर्धमानसूरिभिः प्रोक्तं, तथाहि—तत्र यः किलाऽऽहारग्राही भवति तदा स वन्दनकद्वयं ददाति, यो नाऽऽहारग्राही तस्य नेति, इत्याविग्रन्यानुसारेणाऽभकार्थिकस्य षतुर्वंश वन्दनकानि भवन्ति, भकार्थिकस्य च पञ्चदश वन्दनकानि ज्ञेयानि, पश्चात् गच्छरीतिरपि प्रमाणमिति सवरणे मुक्तैरेव वन्दनकानि देयानि नाऽभुक्तेरिति ॥ ९२ ॥

॥ भोजनानन्तर संवरणे वन्दनकानां अधिकारः ॥ ९२ ॥

ननु-वैत्राश्विनमासयोः अस्वाध्यायमेलनस्वाध्यायोच्चारणविधिः कः? उच्यते-वैत्राश्विनमासयो द्वितीयपक्षे प्रतिपदि द्वितीयां वा मुख्यविहारिसाधोः षन्द्रादिषले मुहूर्त्ते च शुभे सति कल्पत्रेपमेलन क्रियते, तत्राऽय विधिः-स्वापनाचार्योऽग्रे समागत्य ईर्यापयिर्कां प्रतिक्रम्य मुखयस्त्रिका प्रतिषेस्य वन्दनकद्वय दत्त्वा “इच्छामि क्षमाश्रमण” इत्यादि क्षमाश्रमणपूर्व “सम्प्राय निक्लिबित्तं” द्वितीयधृमाश्रमणेन “सम्प्रायनिक्लिबणतय कावस्तग कठ”, तृतीयधृमाश्रमणेन “सम्प्राय निक्लिबणतय करोमि कावस्तग अक्षत्पुसस्तिपण”मित्यादिपाठपूर्वं कायोत्सर्गं, तत्र नमस्कारं एकं चिन्तयित्वा पुनर्नमस्कारं एकं कथयित्वा अणुजाजिष्यो इति क्रम्य । अयोच्चारणविधिः-यथाहि, वैशाख-कार्तिकमासयोः प्रथमपक्षे द्वितीयास्तः षडस्य जोष-

वारे बुद्धस्पर्तिवारे वा भरणयादिवर्षिते चतुष्पादके नक्षत्रे मुख्यविहारिस्वाधो चन्द्रादिवले सिद्धियोगे सति कल्पत्रेपोचाराणा-
 नन्तर मध्याह्नात् परतः सायतनप्रतिक्रमणानन्तर वा ईर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य मुखवल्बिका प्रतिलेख्य वन्दनकद्वयं च दस्या
 प्रथमक्षमाश्रमणेन "सज्ज्ञाय उक्त्स्ववर्ण्यं कावस्तर्गं करु इच्छ सज्ज्ञाय उक्त्स्वव-
 ण्त्यं करोमि कावस्तर्गं अक्षय०" इत्यादि कथनपूर्वं कायोत्सर्गं कृत्वा तत्र सागरदरगमीरपर्यन्तं लोकोबुधोत्तकर चिन्त-
 यित्वा पारिते च सपूर्णः कथ्यते १ । पुनः क्षमाश्रमणदानपूर्वं "असज्ज्ञाय-उहडावणत्य" कायोत्सर्गं कृत्वा लोको-
 बुधोत्तकरचतुष्टय चिन्त्यते, पारिते च सपूर्णः २ । पुनः क्षमाश्रमणपूर्वं "बुधोयद्दयवहडावणत्य" कायोत्सर्गं कृत्वा लोको-
 बुधोत्तकरचतुष्टय चिन्तयित्वा पारिते सपूर्णः ३ । पुनः क्षमाश्रमणदानपूर्वं शक्रादिसमस्तवेयावच्चगरदेवतानिमित्त कायोत्सर्गः
 क्रियते तत्राऽपि लोकोबुधोत्तकरचतुष्टय चिन्तयित्वा पारिते सपूर्णमेक कथयित्वा, क्षमाश्रमणदानपूर्वं "सज्ज्ञाय सदिसा-
 धेमि सज्ज्ञायं करोमि निसीहिआए मत्थएण वदामि" इत्युक्ते पूर्वमुपविश्य स्वाध्याय क्रियते, तत्र नमस्कारत्रयपूर्वं "धम्मो-
 मगलमुक्खिद्धमि"त्यादि पट्टीवनिकायाम्ययन यावत् मधुरस्वरेण स्वाध्याय कर्तव्य । ततोऽनुज्येष्ठ साधुभिः प्रत्येक वन्दना
 कर्तव्या, मुख्यविहारिणा वाच्यं च "सिद्धात् भणओ भणावओ तप वहओ वहडावओ" इत्यादि ॥ ९३ ॥

॥ इति अस्वाध्यायमेलनाऽस्वाध्यायोत्तारणविधिरधिकारः ॥ ९३ ॥
 ननु-द्वितीया-पञ्चम्यष्टम्येकादशी-चतुर्दशीरूपाः पञ्चतिथयो या विद्यन्ते तामु धर्माधिनी विशेषेणैकादान-विकृतिप्रत्या-

सप्तवन्दनकानि, अपराहोऽपि एवमेव सप्त भवन्ति । तत्र चत्वारि दैवसिक्कप्रतिक्रमणे, त्रीणि स्वाध्याये अनुज्ञावन्दनानां
 स्वाध्याययन्दनेषु अन्तर्भावदिति सर्वसंख्यया चतुर्दश वन्दनकानि भवन्ति, एतच्चाऽमकार्थिक अङ्गीकृत्योक्तं, यस्तु भकार्थि-
 फस्तस्य भोजनानन्तरभाविप्रत्याख्यानवन्दनकसहितानि पञ्चदश भवन्ति इति, एतेषा मध्यात् एकतरस्याऽपि कृतिकर्मणोऽ-
 करणे मासक लघुक प्रायश्चित्त भवति ॥ ४४६९ ॥ एव आचारविनकरेऽपि नवाङ्गीष्टसिकारक-श्रीअभयदेवसूरिसन्तानीये
 श्रीरुद्रपङ्गीगच्छीये श्रीवर्धमानसूरिसिः प्रोक्तं, तथाहि—तत्र यः किलाऽऽहारग्राही भवति तदा स वन्दनकद्वय ददाति,
 यो नाऽऽहारग्राही तस्य नेति, इत्यादिग्रन्थानुसारेणाऽमकार्थिकस्य चतुर्दश वन्दनकानि भवन्ति, भकार्थिकस्य च पञ्चदश
 वन्दनकानि ज्ञेयानि, पश्चात् गच्छरीतिरपि प्रमाणमिति संवरणे मुकैरेव वन्दनकानि देयानि नाऽमुकैरिति ॥ ९२ ॥

॥ भोजनानन्तर संवरणे वन्दनकानां अधिकारः ॥ ९२ ॥

ननु-दैवत्राश्विनमासयोः अस्वाध्यायमेहनऽस्वाध्यायोत्तारणविधिः कः? तच्छ्यते-दैवत्राश्विनमासयो द्वितीयपक्षे प्रतिपदि
 द्वितीयां वा मुख्यविहारिसाधोः चन्द्राविवले मुहूर्त्ते च शुभे सति कल्पत्रेपमेहन क्रियते, तत्राऽय विधिः-स्वापनाचार्याग्ने
 समागत्य ईर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य मुखवस्त्रिका प्रतिलेख्य वन्दनकद्वय वृत्त्वा “इच्छामि क्षमात्रमण” इत्यादि क्षमात्रमणपूर्व
 “संशय निविक्षवित” द्वितीयक्षमात्रमणेन “संशयनिविक्षवणतय काचस्सग करु”, तृतीयक्षमात्रमणेन “संशय निविक्षव-
 गत्यं करेमि काचस्सगं अन्नत्पूसस्सिपण”मित्यादिपाठपूर्वं क्षयोत्सर्गं, तत्र नमस्कारं एकं चिन्तयित्वा पुनर्नमस्कारं एक
 कययित्वा अणुज्जणिज्यो इति कथन । अयोत्तारणविधिः-यथाहि, वैशाख-कार्तिकमासयोः प्रथमपक्षे द्वितीयातः पश्चात् सोम-

धारे बृहस्पतिवारे वा भरण्यादिवर्जिते षतुष्यादके नक्षत्रे मुख्यविहारसाधोः चन्द्रादिवले सिद्धियोगे सति कल्पत्रेपोत्तारणा-
 नन्तर मध्याह्नात् परतः सायतनप्रतिक्रमणानन्तर वा ईर्यापथिकी प्रतिक्रम्य सुखवस्त्रिका प्रतिलेख्य वन्दनकक्षय च दत्त्वा
 प्रथमक्षमाश्रमणेन “सञ्ज्ञायं उक्स्ववज्ज” द्वितीयक्षमाश्रमणेन “सञ्ज्ञाय उक्स्ववणत्य कावस्सगं करु इच्छ सञ्ज्ञाय उक्स्वव-
 णत्यं करेमि कावस्सग अन्नत्थ०” इत्यादि कथनपूर्वं कायोत्सर्गं कृत्वा तत्र सागरवरगमीरापर्यन्तं लोकोद्घोतकर चिन्त-
 यित्वा पारिते च सपूर्णः कथ्यते १ । पुनः क्षमाश्रमणदानपूर्वं “असञ्ज्ञाय-उहडावणत्य” कायोत्सर्गः क्रियते, तत्र लोको-
 द्घोतकरचतुष्टय चिन्त्यते, पारिते च सपूर्णः २ । पुनः क्षमाश्रमणपूर्वं “खुदोवइवउहडावणत्य” कायोत्सर्गं कृत्वा लोको-
 द्घोतकरचतुष्टय चिन्तयित्वा पारिते सपूर्णः ३ । पुनः क्षमाश्रमणदानपूर्वं शक्रादिसमस्तवेयावच्चगरदेघतानिमिच कायोत्सर्ग
 क्रियते तत्राऽपि लोकोद्घोतकरचतुष्टय चिन्तयित्वा पारिते सपूर्णमेक कथयित्वा, क्षमाश्रमणदानपूर्वं “सञ्ज्ञाय सदिसा-
 वेमि सञ्ज्ञाय करेमि निसीहिआए मत्थएण वदामि” इत्युक्ते पूर्वमुपविश्य स्वाध्यायः क्रियते, तत्र नमस्कारत्रयपूर्वं “धम्मो-
 मगलमुक्खिमि”त्यादि षड्बीवनिकायाध्ययन यावत् मधुरस्वरेण स्वाध्याय कर्तव्यः । ततोऽनुज्येष्ठ साधुभि प्रत्येक वन्दना
 कर्तव्या, मुख्यविहारिणा वाच्य च “सिद्धांत भणओ भणावओ तप वहओ उहडावओ” इत्यादि ॥ ९३ ॥

॥ इति अस्वाध्यायमेलनाऽस्वाध्यायोत्तारणविधिरधिकार ॥ ९३ ॥

ननु-द्वितीया-पञ्चम्यष्टम्येकादशी-चतुर्दशीरूपाः पञ्चतितथयो या विद्यन्ते तासु धर्माधििनो विज्ञेयैणैकाशन-विकृतिप्रत्या-

ख्यानादिकं प्रत्याख्यानं कुर्वन्तो दृश्यन्ते । तत्राऽऽष्टमी-चतुर्दशयो तपोनियमः क्रियमाणः सगच्छते, तयो पुण्यतिथित्वेन लोके प्रसिद्धत्वात्, पर्वत्वेन आगमेषु उक्तत्वाच्च, पर्वणि च तपो बहुगुणमेव भवति, यदुक्त—

“उत्तरकरणं एगगया य आलोय-चेइवंदणया । मगलघम्मकहा वि अ, पवेसु तवो गुणा हुति ॥ १ ॥”

न पुनर्द्वितीयादिषु तद्विपरीतत्वाद् अथवा सत्कृत्यत्वाद् असौ अविशेषेण पञ्चदशस्वपि तिथिषु युज्यते, न पुन प्रतिनियतासु तासां अनागमिकत्वेन निव्यात्वहेतुत्वात्, इति चेत् सत्य, यद्यपि एताः पुण्यदिनत्वेन लोके न प्रसिद्धा, नाऽपि पर्वत्वेनाऽऽगमेऽपि उक्ता दृश्यन्ते, तथापि केनाऽपि कारणेन बहुश्रुतैः आहताः, तथाहि-श्रावकविधौ पण्डितराजपरमार्हतधनपालेनोक्तम्—

“पञ्चविहविसयसुल, उवमुज्जइ परमिएसु दिवसेसु । तीवाभिलासविरवो, परिइरवो पंचसु तिहिंसु ॥ १ ॥”

इत्येता एव पञ्च तिथयः पञ्चदशीसहिताः पञ्च भवन्ति ता अपि श्रुतधरैः आहताः, तथाहि विनकृत्ये (७ पत्रे)—

“छण्हं तिहीण मञ्जंमि का तिही अज्ज वासरे । किं या कक्खणग अज्ज-लोगनाहाण [मतिथ] सति य ॥ २ ॥” इति ।
ननु-सामान्योक्तौ कथं ज्ञायते तैः एता एव विवक्षिता षाड्या १ इति श्वेकुच्यते-दृढव्यवहारात् तेषामेव ग्रन्थान्तरे उक्तत्वाच्च, तथाहि तद्वचन्यः—“उदिइ १ इमि २ चउइसीसुं ३ च पुमिम ४ बी एगारसि ५ पचमी ६ दोगासणादि तवं १ इति आगमिक्वत्तदुमाननीवाः श्रुतधरवचनस्य प्रायः श्रुतमूलत्वादिति श्रीसन्देशदोलावलीबृहद्बुधौ चतुश्चत्वारिं

शङ्गाया ४४ व्याख्याने । पुनर्महानिशीये सप्तमाध्ययने, “अट्टमी १ चरद्वसी २ नाणपचमी ३ पञ्जोसवण ४ चारमा-
सिए ५ चरत्थाहुमछ्ठे न करिज्जा स्ववण”मिति ॥ ९४ ॥

॥ इति पञ्चतिथीना नामाधिकारः ॥ ९४ ॥

ननु-प्राभातिकं प्रतिक्रमणं कुत्र स्थाने पूर्णीभूत कस्मात् स्थानात् छन्दनादोपो न भवति ? उच्यते-देववन्दनानन्तर
श्रीआचार्यादिवन्दनाक्षमाश्रमणत्रये दत्ते सति रात्रिकप्रतिक्रमण सपूर्णं, ततः पर आन्तरणीदोपो न भवति, तथैव प्रति-
क्रमण प्रान्तता, श्रीजिनप्रभसूरिभिः श्रीविधिप्रपायां लिखिता, तथाहि—“अरिहत्तेइआइ इच्चाइ पढिय थुइवत्तकेण
वेइए वदेइ, जावति वेइआइ इच्चाइ गाहाहुगथुत्त पणिहाणगाहाओ न भणेइ, तओ आयरियाइं वदेइ तओ वेलाए
पढिलेहणाइ करेइ”ति । एवमेव तरुणप्रभसूरिकृतपहावश्यकवालववोघेऽपि, तथाहि—“एगखमासमणि आचार्यमिश्र
वादीयइ, वीजै खमासमणि उपाध्यायमिश्र वादीयइ, वीजै खमासमणि सर्वसाधु वादीयइ पतलै रात्रिप्रतिक्रमण सपूर्ण
थयु, तत्त पछै कम्मभूमि पढमसंघयणि इत्यादि नमस्कार श्रीऋषभवर्धमानक इत्यादि स्तवनप्रतिलेखनाकुलकादिक ‘अट्टा-
वयमि वसमो’ इत्यादि प्रभातमागलिक्य भावनाकुलकसञ्ज्ञाय करइ ॥ ९५ ॥

॥ इति प्राभातिकप्रतिक्रमणप्रान्तताधिकारः ॥ ९५ ॥

ननु-सामाधिकस्य श्रावक उत्तरीय प्रावरण प्रावृणोति किं वा केवलपरिधानशाटक एव तिष्ठति ? उच्यते—नोत्तरीय-
प्रावरण प्रावृणोति, तस्य सतोऽपि सामाधिकप्रहरणसमये न्युत्सर्जनत्वोक्तत्वात्, यदुक्त श्रीआवश्यकचूर्णो, तथाहि—“सो म

किर सामाह्यं करितो मरुहं अपणेइ १ कुंडलाणि २ नाममुह ३ तबोल ४ पावारगमाइ वोसरइ” इति । तत सामायिकस्य उत्सर्गतः अप्रावरण एव सिध्यति, तदानीं तस्य यतिभूतत्वात्, यदुक्तं ‘हेमंतेसु अवाचछे ति, समणो इव सावओ हवइ जग्हा’ इति पचनाच्च, अपवादतस्तु काष्ठदाहशीतादिकारणमाश्रित्य त्रीणि उत्तरीयाणि प्रावारितु कल्पन्ते नाऽधिकानि, तान्यपि कालप्रतिलेखितानि तस्य यतिवृत्तित्वात् यतीनां च शीताद्यपधादे कल्पत्रयस्य क्रमेण प्रावरणाना ग्रहणमुक्तं, तथैव च ओघनिर्मुक्तिमाष्ये मण्डितं, तथाहि—“जाहे सह वि न तरे ताहे निविट्ठेग पात्तणे सोम । तेण वि असंथरतो दो खोमि पात्तणे ताहे ॥१॥” तद्वि असंथरतो तईम ओण्णिं पात्तणे” इत्येवमेव श्रीसन्देहदोलावलीसूत्रे (६८ पत्रे) प्रोक्तं, तथाहि—

“तस्सगन्तयेणं सावगस्स परिहाण साहगादधर । कप्पइ पात्तरणाइ, न सेसमवधायओ तित्थि ॥ ४६ ॥”

यत् एव प्रावरणपरिमोगः अपवादिकोऽस्त एव असौ परिधानाद् अन्यवत् शीतदशमशकादिकारणत प्रतिसेवितुकाम एव सामायिकग्रहणक्षणे प्रावरणं संदेशयति नाऽन्यथा यथा स्रष्टकालादौ इति भाव । ननु—कृतसामायिकाया श्राविकाया उत्सर्गतः कति वस्त्राणि प्रतिपादितानि सन्ति ? सञ्च्यते—परिधानशाटिका १ कञ्चुक २ उपरितनाशुक चेति ३ वस्त्रत्रय स्वदेहे यथास्थानोपयुक्तं सत् कल्पते । अयमभिप्रायो यद्यपि सामायिकग्रहणवेलायां परिधानादन्यः सर्वोऽपि परिग्रह सावधव्यापारहेतुत्वात् व्युरसृज्यतया सक्तः, इति अप्रतिलेख्यत्वात् अनुभवत् कञ्चुलिकागुणितशाटिके न सामायिके परिमोक्तं अर्हता, तथाऽपि स्वस्याऽन्येषां च अशुभमावहेतुः दशनस्तननेप्रजघनाथङ्गावयवाच्छादकतया बहुगुणा, कञ्चुलिङ्गां शाटिका प्रच्छदपटा इत्येतान् सामायिकेऽपि न व्युरसृजन्ति, चिनवचनबहुमानात् महासत्यः श्राविकाः ततः

क्य अन्यदा न्युत्पद्यन्ति, तथा च या गृहिण्यो नीरोगा अपि सम्यक्त्वप्रतिपत्त्यनन्तर स्वदेशानुरोधाद्वा १ घर्मोदि-
 कारणाद्वा २ वस्त्रमालिन्यादि भयाद्वा ३ यूकापाताविशङ्कया वा ४ वैधव्यस्थित्या वा ५ अपरिहितकञ्चुका अस्थानविदी-
 र्णपरिधाना अस्थगितशिरसः परिधानाऽञ्चलस्थगितशिरसो वा स्त्रीवृन्दमध्येऽपि चिर तिष्ठन्ति । किं पुनः पुरुषा-लोकं ता
 विराघका एव बोद्धव्याः प्रवचनलाघवहेतुत्वादिति, एवमेव कृतसामायिकाया श्राविकाया उत्सर्गतो वस्त्रत्रयस्यैव ग्रहण
 श्रीसन्देशदोलावलीसूत्रे (६९ पत्रे) युगप्रधानश्रीजिनदत्तसूरिमिलिखितमस्ति, तथाहि—

“एव क्यसामश्या, वि साविगा पठमनयमप्येह । कविसाढगकचुयमु-सरीज्ज-वत्याणि धारेइ ॥ ४७ ॥” गाथा ।

ननु-कृतसामायिकश्राविकाया यद् वस्त्रत्रय उत्सर्गतः प्रतिपादित तत् ज्ञात, पर अपवादतः सा कियन्ति वस्त्राणि
 विभृयात् ? उच्यते—शीताधिकारेणो सति प्रागुक्तपरिधानशटक-कञ्चुकोत्तरीयरूपाणा औत्सर्गिकवस्त्राणामुपरि पुन प्राच-
 रणवस्त्रत्रयेण अङ्गानि आञ्छादयति, अत एव शरीरलम्बवस्त्रत्रयादधिक एक द्वे वा त्रीणि वा च वस्त्राणि प्रावरीतुका-
 माऽपि असौ प्रावरण संदिशति एव प्रावृणोति नाऽन्यथा । प्रतिक्रमणे तु पोढाऽऽवश्यकरणवेलाया पुनस्त्रिपद शीता-
 धवाघाथपवादपरिगृहीत प्रावरणरूप वस्त्रस्थानत्रय परिहरति, स्वस्थानोपयुक्तैकशटिकाकञ्चुकोत्तरीयेभ्योऽन्यत् प्रतिक्र-
 मणकाले श्राविकाया न कल्पते इत्यर्थः । इत्यमेव कृतसामायिकायाः श्राविकायाः अपवादपदेन श्रीजिनदत्तसूरियुगप्रधा-
 नैरपि सन्देशदोलावलीसूत्रे (६९ पत्रे) प्रतिपादितमस्ति । तथाहि—

“धीअपपण तिण्हुवरि तिहिं तु वत्थेहिं पात्तवगी च । सामाइअवय पाळइ, तिपय परिहरइ पठिकमणे ॥ ४८ ॥”
 ननु-अपघादे निर्ग्रन्थानां कल्पसप्तकं अनुशातमस्ति, तथाहि कल्पमाच्ये वृतीयोद्देशे—

“अप्या असथरतो, निवारिओ होइ तिही वत्थेहिं । गिण्हति गुरुविदिण्णे, पगासपडिलेहणे सत्त ॥ ३९८५ ॥
 तिप्पि कस्सिणे जइसे, पच य पसिदुब्बळाइ गेण्हेज्जा । सत्त य पठिजुआइ, एय उक्कोसग गहण ॥ ३९८६ ॥” इति,

‘निवारितो होइ’चि अग्यादिधिराघनातो निवारितो भवतीत्यर्थः । तत्कथं सामायिकस्यत्वेन निर्ग्रन्थतुल्यस्याऽपि श्राद्धस्य
 अपघादतः त्रीणि एव उक्तानि, कथं वा सामायिकस्यत्वेन निर्ग्रन्थीसमानायाः श्राविकाया अपि त्रीण्येव उक्तानि ? इति
 चेत् उच्यते-यतीनां यावत् जीयिकप्रवृत्तेन विकृष्टतपःकारितत्वेन शीतलाहारमोजित्वेन अनभ्यङ्गशरीरत्वेन प्रायो मलिन-
 जीणवस्त्रत्वेन अनिघातोपाश्रयत्वेन क्लृष्टचित्तत्वेन च शीत प्रचुरं लगति, तेन च सोढेन अल्पसहनत्वेन ते घन आवा-
 ह्यन्ते इति तेषां सप्त उपदिष्टानि, आस्तास्तु मुहूर्तमात्रपाल्यसामायिकप्रवृत्त्यादिना तद्विपरीता इति तेषां कियतापि शीतेन
 सोढेनाऽपि न कदाचिद् आवाचा भवतीति त्रीणि एव उक्तानि, एव श्राविकाणामपि भाष्यं, अत्यन्तापवादे तु एव “जहा
 समाहिं बहूणि वि क्खाइ पात्तणइ” इति वचनात् साधूनामिष द्वयानामपि एषा बहूनि अपि प्रावरीतु कल्पन्ते । यदि
 वा विकृष्टतपःप्रतिपत्तिवशात् यदा एव सामायिके चिरकाल तिष्ठति, यथोपधानतपोवाही, तदा अस्य गृह्यस्याऽपि
 तावन्ति प्रावरणानि कल्पन्ते, यावन्निः प्रावृते शीतचर्मविना न आरुन्ध्यते, यद्यपि उपधानतपोवाही पौषचस्य एवोच्यते
 न सामायिकस्यः, तथापि पौषधे सति अवश्यमेव सामायिकं भवतीति, तदीया एव सर्वाऽपि उपसर्गापवादादित्यवस्था

तत्र भवति, केवल शयासंस्कारकादिविधिः एवाऽत्राऽधिकः । तन्मूलस्य शयनविधेः पौषधे एव सफत्वादिति । 'पुष्ये जाहे तह वि' इत्याद्योषनिर्णयिकिभाव्येण कल्पत्रयस्य प्रावरणमेव अपवादिक साधोः सक्त । नतु ग्रहण, यतः औधिको पकरणान्तर्गतत्वेन उत्सर्गेण साधु कल्पत्रयं गृह्णाति यदुक्तं चतुर्दशपकरणसख्याया, 'तिश्लेष य पच्छादगा' इति केवलमिदं संवर्तितमेव सत् उत्सर्गेण वामस्कन्धेन वहति शीतवातादिकारणेन पुन प्रावृणोति, अत्र तु 'गिणहई गुरुव दिन्ने' इत्यादिना कल्पभाव्येण कल्पसप्तकस्य ग्रहणमेव अपवादिकं सक्त, ततो यतिः उत्सर्गेण तिस्रः प्रच्छादकाः सगृह्णाति अपवादतस्तु सप्त प्रावृणोति च, तिस्रोऽपि सप्ताऽपि अपवादतः एवेति न पूर्वोपरविरोध इत्यर्थः, पुनरत्राऽर्थे विस्ररार्थिना युगप्रधानश्रीजिनदत्तसूरिविरचितं सन्वेहदोलावलीसूत्रं तद्वृष्टिसिद्धं द्रष्टव्ये ॥

इति साधूनां उत्सर्गे यस्त्राणामेकं, अपवादे त्रय, अत्यन्तापवादे सप्तक ।

कृतसामायिकत्राज्ञाना उत्सर्गे एक, अपवादे त्रयं, श्राविकाणा उत्सर्गे त्रय अपवादे षट्क इत्यधिकारः ॥ ९६ ॥

ननु—“गुरुविरहंमि अ ठवणा” इति वचनप्रामाण्यात् काष्ठादिस्थापना स्याप्यते तत् युक्तं, पर सा स्थापना गुरो वा अर्हतो वा यदि गुरोः तदा प्रतिक्लमणादौ क्रियमाणे शक्रस्तवपाठं तवभे न युक्तः, अथ यदि अर्हतं स्थापना तदा 'गुरुविरहमि अ ठवणा' इति वाक्यं इति निधाय तत् स्थापन असगत इव स्यात्, ततः किं तत्त्व ? तत्रोच्यते—एका काष्ठादिस्थापना पञ्चानामपि परमेष्ठिना अस्ति, अत्र पञ्चाऽपि परमेष्ठिन स्थापिताः सन्ति । अथ कश्चित् प्रेरयिष्यति श्राविकाभिः गुरुणा संघटो रक्षणीयः, तर्हि कथं आर्थिकाः स्थापनाचार्यं स्थापयन्ति ? अथ निजमहत्तरा कल्प्यते इति चेत् तत्र स्थापनाचार्यं

पञ्चपरमेष्ठिनः स्याप्यन्ते न साध्व्यः तथा च स्थापनायां संघट्टो भवतीति अचेतनत्वात् तीर्थकरस्यापनावत् यथा श्राधि-
 काणा तीर्थकरप्रतिमासंघट्टो न भवति एवं स्थापनाचार्यस्याऽपि । यदुक्त श्रीबन्धवहारभाष्ये दशमोद्देशके, तथाहि—
 “दसविह्वेयावच्च, इमं समासेण होइ नायवं [विधेय] । आयरिय-उचज्झाप, येरे अ तवस्सि सेहे य ॥ १२३ ॥
 अंतरतकुलगणे य संघे साहम्मि वेयावचे अ । एणसिं तु दसण्ह, कायव तेरसपण्हिं ॥ १२४ ॥” इति ।
 परः प्राह—नन्वत्र आचार्यस्य वैधातुल्य सक न तु अहंतः ? उच्यते—अत्र ‘आयरिये’ ति पदेन तीर्थङ्करो म्यास्या-
 तोऽस्ति, यदुक्तम्—

“तित्थयरवेयावच्च न मणियमित्तं तु किं न कायवं । किं वा न होइ निज्जर, तहिअ अह चेइआयरिओ ॥ १ ॥

“आयरियगाहणेणं, तित्थगरो तत्थ होइ गहिओ च । किं वा न होआयरिओ, आयर उवदिसते अ ॥ १३२ ॥”

तत्र एकस्यामेव स्थापनायां आवश्यकानादिकरणकाले स्थापनाचार्य इति व्यपदिश्यते, चैत्स्ववन्दनवेलाया तु स्थापनाऽई-
 जिति, “विणविहंमि अ विणविंठ ठावणे” ति वचनात् । न वाच्यं एकत्रैव अर्हद्व्यपदेश आचार्यव्यपदेशञ्च विरुन्धेत,
 तन्निबन्धयोः अर्हत्त्व-गुरुत्वयो एकत्वसद्भास्यस्य आगमे सस्थापितत्वात्, तच्च प्राग्व्यवहारभाष्यगाथाया आबिरियन्तेन
 द्रव्यमपि दर्शित, तीर्थङ्करस्य च आचार्यत्वं सर्वत्र सिद्धान्तादिषु प्रतिपादितमस्ति । तत्र श्रीभगवत्सो (११५ पत्रे) श्रीगी-
 तमस्वामिना श्रीमहावीरदेवस्य चर्माचार्यस्य उक्तमस्ति, तथाहि—

“तए ण से भगवं गोयमे लदयं कन्नाएणस्सगोर्धं एव ववासी एव च्छ उंवरयो ! मम चम्माणरिए मम

समणे भगवं महावीरे वृषभनाणदसणधरे अरहा खिणे केवली तियपुष्पसमणागयावियाणए इत्यादि । पुनः आनगवत्त्वा-
 कोणिकसंग्रामे गाढप्रहारजर्जरिताङ्गो नागपौत्रो वरुणनामा पर्यन्ताराधनाऽभिमुख प्राह “नमुथुण समणस्स भगवज्जो महा-
 धीरस्स आङ्गरस्स जाव संपाविचकामस्स मम धम्मायरियस्स चि”, पुनः श्रीविशेषावश्यकगाथायामपि धर्माचार्यत्वे—
 “ठवणा वि य निअगुरुणो, सुचे मत्ते चि जेण गणहारी । आमतइ तित्थयरं, सेसा य अप्पणो य गुरु ॥ १ ॥” इति ।

पुनः श्रीचपदेशमालासूत्रे श्रीधर्मदासगणिनाऽपि प्रोक्त—

“आयरिय[मत्ति]धम्मरागो, कस्स सुनक्खत्तमहरिसीसरिस्सो । अवि जीविअ ववसिअ, न चेव गुरुपरिमवो सहिओ ॥ १०० ॥”
 पुनः श्रीपञ्चमाङ्गे सिंहानगारेण रेवत्यग्रेऽपि श्रीमहावीरदेवस्य अर्हतो धर्माचार्यत्व प्रोक्तमस्ति, एवमनेकेषु स्थानेषु अर्हतो
 धर्माचार्यत्व निगदितमस्ति, अतो न कश्चिद्विरोधः । ननु-भवतु नाम एकस्यामेव अवस्थाया स्थापनाचार्यो वा स्थापनार्हन्
 वा, परमसौ स्थाप्यप्रमाणमेव कर्तुमुचितो न लघुतरो महत्तरो वा, तावत्प्रमाणे हि तस्मिन् दृष्टे सोऽय इति अध्यवसन्ति
 तद्भक्ताः, किं नाऽध्यवसितः कृतपुण्यप्रतिनिधिः कृतपुण्य इति वाच्य । स्थापनाकल्पस्य आगमे अनियत-

मानस्यैव प्रतिपादितत्वात् तथाहि आवश्यक-
 “अक्खे वराढए वा, क्खे पोत्थे य चिचकम्मे अ । सम्भावमसम्भाव, ठवणाकप्प विआणाहि ॥ १ ॥” इति ।

अथ वराटकाना स्वभावतो एव लघुत्वात् काष्ठाना च यादृच्छिकत्वेन अनियतत्वात्, किं च स्थाप्यप्रमाणा एव स्थापना
 यदि अभिविध्यत् तदाऽर्हत्स्थापनाऽपि तादृशेवाऽकारथिव्यत् अर्हत्त्वं चतुष्टयं पथ्यशतधनुःप्रमाणं एव, जघन्यतस्तु

सप्त हस्तमान एव भवति, तथा च सति तन्मानतो लघुतरार्हप्रतिमाः सर्वा अपि अग्रमाणता प्राप्स्यन्ति, साम्रत तु अर्हत् प्रतिमाः लघुतराः प्रतिग्रामं प्रतिनगरं प्रतिदेवगृह दृश्यन्ते, ततः तासां समाराधन अफलमेव स्यात् न च तदफल भवति संविन्नश्रुतधरैः आहृतत्वात् । तस्मात् यथा स्याप्यमानात् लब्ध्वो लघुतरा-लघुतमाऽपि तीर्थकृत्प्रतिमा आराध्यन्ते तथा स्थापनाचार्योऽपि, तथा शीतलाचार्येणाऽपि श्रीमाधव्यके गुरुस्थापना स्थाने दण्डकः स्थापितोऽस्ति । पुनर्मित्ताराधिना श्रीसन्देशदोलावलीवृद्धुत्तिः द्रष्टव्या ॥ ९७ ॥

॥ इति स्थापनाया पञ्चाऽपि परमेष्ठिन इत्यधिकारः ॥ ९७ ॥

ननु-श्रुतदेवतादीनां कायोत्सर्गः प्रतिक्रमणे क्रियते, स सिद्धान्तोक्त्या आचरणया वा क्रियते ? उच्यते-आचरणया, यदुक्तं श्रीहरिमद्रसूरिभिः श्रीपञ्चवस्तुकवृत्तौ (८० पत्रे), तथाहि—

“पम्हृदमेरसारण, विणजो च ण फेडिजो हवइ एव । आयरणा सुयदेवय-माईण होइ उस्सगो ॥ ४९१ ॥”

वृत्तिः-आचरणया श्रुतदेवतादीनां भवति क्वयोत्सर्गः, आदिशब्दात् क्षेत्रमवनदेवतापरिग्रह इति । ननु इय आचरणा क्वा जाता ? उच्यते-पूर्वघरकाले समाख्यते—यतः श्रीवीरनिर्वाणाद्वर्षसहस्रे गते पूर्वश्रुत स्वच्छिन्न, अथ च श्रीहरिमद्रसूरिस्तु वीरनिर्वाणात् पञ्चपञ्चासद्विक्रयर्षसहस्रे ख्यतीते दिव गतः, यदुक्तं—“चतसयतिपञ्चवरिसे ४५१, काळ-गुरुणा सरिस्सई गहिआ । चतसयसत्तरिवरिसे ४७०, वीराजो विक्कमो जाओ ॥ ११ ॥ ततः—“पचसप पणतीप, विक्कमकाळाओ इत्ति अत्थमिओ । इरिसारसरिस्से. विक्कमो सिक्कमो सिक्कमो ॥ ११ ॥” —इति । श्रीहरिमद्रसूरिणा

तु पञ्चवस्तुके आचरणया श्रुतदेवतादिकायोत्सर्गकरण लिखित, ततः सा आचरणा श्रीहरिभद्रचरितः प्राक् पूर्व-
 धरकाले एव जातेति ॥
 ननु-भवतु नाम श्रुतदेवतादिकायोत्सर्गकरण पूर्वधरकालेऽपि तस्य दृश्यमानत्वात्, पर श्रुतदेवतादिकायोत्सर्गकरण
 सम्यग्दृष्ट्वा न युज्यते इति यत् कस्याचिद्धचनं, तद् अयुक्तं, आगमे तस्य उपदिष्टत्वात्, तथाहि—(८० पत्रे)
 षाचमासिय बरिसे, उस्सगो खितवेवयाए उ । पविस्वय सिञ्जसुराप, करिति चवमासिए वेगे ॥ ४९२ ॥ इति श्रीआ-
 वश्यककायोत्सर्गनिर्युक्तौ (पत्रे ७९४) पुन षाचमासिय सयच्छरिएसु सवेऽवि मूलउत्तरगुणाणा आलोयण दाऊण पडि-
 क्कमति, खेचवेवयाए उस्सग करेति, केई पुण षाचमासिगे सिञ्जदेवयाएवि काउस्सग करिति, इति श्रीआवश्यकचूर्णौ ।
 पुनरपि षाचमासिए एगो उवस्सयदेवयाए काउस्सगो कीरइ, संवच्छरिए खितवेवयाएवि कीरइ अब्भहिओ इति श्रीआ-
 वश्यकचूर्णौ । तथा श्रुतदेवतायाश्च आगमे महती प्रतिष्ठा दृश्यते, तथाहि-
 सुयवेवयाए असायणाए सुतदेवताआए सुयमहिष्ठिअ तीए आसायणा, नत्थि सा, अकिंचित्करी वा एवमादि श्रीआवश्यकचूर्णौ-
 “आ दिङ्खिवाणमिचेण देइ पणयाण नरसुरसमिच्चिं । सिवपुररज्ज आणारयणा देयीइ तीइ नमो ॥ १ ॥”
 श्रीआरावनापताकायाम्—
 “यत्प्रभावाववाप्यन्ते, पदार्याः कल्पना विना । सा देवी सवेदे नस्तावस्तकल्पलतोपमा ॥ ३ ॥”
 इति । श्रीचत्तराध्ययनसुबृहचौ—

सप्त हस्तमान एव भवति, तथा च सति तन्मानतो लघुतरार्हप्रतिमाः सर्वा अपि अप्रमाणता प्राप्स्यन्ति, साम्रत तु अर्हत् प्रतिमाः लघुतराः प्रतिग्राम प्रतिनगरं प्रतिदेवगृह इत्यन्ते, ततः तासां समाराधन अफलमेव स्यात् न च तदफल भवति सधिप्रश्रुतधरैः आहतत्वात् । तस्मात् यथा स्याप्यमानात् लब्धयो लघुतरा-लघुतमाऽपि तीर्थकृत्प्रतिमा आराध्यन्ते तथा स्थापनाचार्योऽपि, तथा शीतलाचार्येणाऽपि श्रीमाधव्यके गुरुस्थापना स्थाने दण्डक स्थापितोऽस्ति । पुनर्विस्तरार्थिना श्रीसन्देशदोलावलीगृहद्वृत्तिः द्रष्टव्या ॥ ९७ ॥

॥ इति स्थापनाया पञ्चाऽपि परमेष्ठिन इत्यधिकारः ॥ ९७ ॥

ननु-श्रुतवेवतादीना कायोत्सर्गः प्रतिक्रमणे क्रियते, स सिद्धान्तोक्त्या आचरणया वा क्रियते ? उच्यते-आचरणया, यदुक्त श्रीहरिमद्रसूरिभिः श्रीपञ्चवस्तुकवृत्तौ (८० पत्रे), तथाहि—

“पम्हडुमेरसारण, विणओ च ण फेठिओ हवइ एवं । आयरणा सुयदेवय-मार्ईणं होइ उस्सगो ॥ ४९१ ॥”

वृत्तिः-आचरणया श्रुतवेवतादीनां भवति कायोत्सर्गः, आदिशब्दात् क्षेत्रभवनदेवतापरिग्रह इति । ननु इय आचरणा क्वा जाता ? उच्यते-पूर्वधरकाले समाध्यते-यतः श्रीवीरनिर्वाणाद्वर्षसहस्रे गते पूर्वश्रुतं व्यच्छिद्य, अथ च श्रीहरिमद्रसूरिस्तु वीरनिर्वाणात् पञ्चपञ्चाशदधिकवर्षसहस्रे व्यतीते विव गतः, यदुक्तं—“चतसयतिपञ्चवरिसे ४५३, काल-गगुरुणा सरिस्सई गहिमा । चतसयसत्तरिवरिसे ४७०, वीराओ विक्कमो जाओ ॥ ११ ॥ उट्टः—“पञ्चसए पणतीए, विक्कमकालओ इति अत्यमिओ । हरिमहसरिसुरो, मिणुओ विसओ सिवसुत्त ॥ १०० ॥” इति । श्रीहरिमद्रसरिणा

तु पञ्चवस्तुके आचरणया श्रुतदेवतादिकायोत्सर्गकरण लिखित, ततः सा आचरणा श्रीहरिभद्रसूरित प्राक् पूर्वं-
 धरकाले एव जातेति ॥
 ननु-भवतु नाम श्रुतदेवतादिकायोत्सर्गकरण पूर्वधरकालेऽपि तस्य दृश्यमानत्वात्, पर श्रुतदेवतादिकायोत्सर्गकरण
 सम्यग्दृशा न युज्यते इति यत् कस्याचिद्ब्रूचन, तव् अयुक्त, आगमे तस्य उपदिष्टत्वात्, तथाहि—(८० पत्रे)
 चारुमासिय वरिसे, वस्सगो खित्तदेवयाए च । पक्खिय सिज्जसुराप, करिति चरमासिए वेगे ॥ ४९२ ॥ इति श्रीआ-
 वश्यककायोत्सर्गनिर्युक्तौ (पत्रे ७९४) पुनः चारुमासिअ सवच्छरिएसु सवेऽवि मूलवत्तरुणाणा आलोयणं दाळण पडि-
 क्कमति, खेत्तदेवयाए वस्सग करेति, केई पुण चारुमासिगे सिज्जदेवयाएवि कावस्सग करिति, इति श्रीआवश्यककट्टौ ।
 पुनरपि चारुमासिए एगो चवस्सयदेवयाए कावस्सगो कीरइ, संवच्छरिए खित्तदेवयाएवि कीरइ अन्महिबो इति श्रीआ-
 वश्यकचूर्णौ । तथा श्रुतदेवतायाश्च आगमे महती प्रतिष्ठा दृश्यते, तथाहि—
 सुयदेवयाए असायणाए सुतदेवताआए सुयमहिद्धिअ तीए आसायणा, नत्थि सा, अकिंचित्करी वा एवमादि श्रीआवश्यकचूर्णौ—
 “आ विद्धिदानमिच्छेण देइ पणयाण नरसुरसमिद्धिं । सिवपुररज्ज आणारयणा देवीइ तीइ नमो ॥ १ ॥”
 श्रीआराधनापताकायाम्—
 “यत्प्रभावादवाप्यन्ते, पदार्थाः कल्पना विना । सा देवी सवेदे नस्त्वादस्तकल्पलतोपमा ॥ ३ ॥”
 इति । श्रीचत्तराध्ययनमृद्भूतौ—

सद्य हस्तमान एव भवति, तथा च सति तन्मानतो लघुतरार्हत्यतिमाः सर्वा अपि अप्रमाणता प्राप्स्यन्ति, साम्प्रत तु अर्हत् प्रतिमाः लघुतराः प्रतिग्राम प्रतिनगरं प्रतिदेवगृह इत्यन्ते, ततः तासां समाराधन अफलमेव स्यात् न च तदफलं भवति सविभ्रश्रुतघरैः आहतत्वात् । तस्मात् यथा स्याप्यमानाव लब्ध्वो लघुतरा-लघुतमाऽपि तीर्यकृतप्रतिमा आराध्यन्ते तथा स्यापनाधार्योऽपि, तथा शीतलाधार्योणाऽपि श्रीआवश्यके गुरुस्थापना स्थाने दण्डकः स्यापितोऽस्ति । पुनर्विस्तारार्थिना श्रीसन्देशदोलावलीबृहद्दृष्टिः द्रष्टव्या ॥ ९७ ॥

॥ इति स्थापनाया पञ्चाऽपि परमेष्ठिन इत्यधिकारः ॥ ९७ ॥

ननु-श्रुतदेवतादीनां कायोत्सर्गः प्रतिक्रमणे क्रियते, स सिद्धान्तोक्त्या आचरणया वा क्रियते ? उच्यते-आचरणया, यदुक्तं श्रीहरिमन्त्रसूरिभिः श्रीपञ्चवस्तुकवृत्तौ (८० पत्रे), तथाहि—

“पम्हदुमेरसारण, विणभो उ ण फेळिओ हवइ पवं । आयरणा सुवदेवय-मार्णिण होइ उस्सग्गो ॥ ४९१ ॥”

इति-आचरणया श्रुतदेवतादीनां भवति कायोत्सर्गः, आविशेष्यात् क्षेत्रभवनदेवतापरिग्रह इति । ननु इय आचरणा कदा जाता ? उच्यते-पूर्वघरकाले संभाव्यते—यतः श्रीवीरनिर्वाणाद्दूर्णसहस्रे गते पूर्वश्रुत व्यच्छिन्न, अथ च श्रीहरिमन्त्रसूरिस्तु वीरनिर्वाणात् पञ्चपञ्चाशदधिकवर्षसहस्रे व्यतीते दिव गतः, यदुक्तं—“भवसयतिपन्नवरिसे ४५३, काल-गुरुणा सरिस्सइं गहिआ । भवसयसत्तरिखरिसे ४७०, वीराओ विक्कमो आमो ॥ ११ ॥ इति—“पञ्चसय पणतीप, विक्कमकालाओ इत्ति अत्थमिओ । हरिमन्त्रसूरिसुरो, निणुओ विसमो सिषसुख ॥ २०० ॥” इति । श्रीहरिमन्त्रसूरिणा

सिद्धासुरी वस्सगो, नेओ संतिययस्स पढणे य ॥ ३१ ॥ एव चिअ चरम्मासे, वरिसे अ जहक्कमं विही णेओ । पक्खिय-
 चरमासवरिसेसु, नयरि नामस्स नाणत्त ॥ ३२ ॥ इति योगशास्त्रतृतीयप्रकाशवृत्तौ (२४८ पत्रे), एवं पाक्षिकवृत्तावपि
 श्रुतदेवतास्तुतिः, तथाहि—“सुअदेवया-भगवर्ष०” श्रुताधिष्ठात्री देवता भवति च श्रुताधिष्ठात्री देवता, यदुक्त्वा कल्पमाप्नोते—
 “सव च लक्ष्मणोर्वेय, समाहिं दिति देवया । सुत्त व लक्ष्मणोर्वेय, जिणसव्वज्जुभासिय ॥ १ ॥” भगवतीपूजा ज्ञानाव०
 इत्यादि, ननु—कथं श्रुताधिष्ठातृदेव्या व्यन्तरादिप्रकारायाः कर्मक्षपणे सामर्थ्यं ? उच्यते—उद्गोचरशुभमध्यानस्याऽपि
 स्मर्तुः कर्मक्षयहेतुत्वेन अभिहितत्वादिति । एवं निशीथमाभ्यर्चूर्णो पोटशोद्देशकेऽपि [भव] वनदेवतादीनां कायोत्सर्गकरण
 लिखितमस्ति, तथाहि—

“ताहे विसाभाग अमुणता सवालबुहुगच्छस्स रक्खणट्ठा वणवेवयाए उस्सग करिति सा आकपिआ दिसभाग पथ
 वा कहेज्ज, सम्महिद्धिदेवया अण्णववएसओ षड् आप्तावि सवति ते साधू तं, वइय पासित्ता आसासिया ते साह ता ते
 देवयाए गोचलपरपरएण ता वाणीया जाव जणवव पत्ता ताहे सा देवता अतिमवइयाए उवगरणं विटिय विस्सरावेइ,
 तीए अट्ठा साहुणो निरत्ता गोचल न पेच्छति, वेटिय धेत्तु पडिगया गुरुणो कहति नत्थि सा वइयत्ति, नाय जहा
 देवयाए कयमिति । एत्थ सुद्धोचेव नत्थि पच्छत्त” इत्यादि । एवमेव श्रीदेवेन्द्रसूरिभिरपि श्रीसघाचारबृहद्भूतौ
 (३७० पत्रे) सम्यग्दृष्टिदेवदेवीनां सरणीयत्वादिना व्यवस्थापनं व्यधायि, तथाहि—“इह सुरा य सरणिज्जत्ति” इहशब्द
 पूर्वद्वारे सयोञ्जितोऽपि इमरुक्कमणिन्यायेन अत्राऽपि सवध्यते । ततश्च इहेति सपूर्णचैत्यवन्दनाया क्रियमाणाया सुराश्च

“यस्याः प्रसादमतुलं, संप्राप्य भवन्ति मन्व्यजननिवहाः । अनुयोगवेदिनस्ता, प्रयतः श्रुतदेवता बन्दे ॥ १ ॥” इति ।

श्रीमनुयोगद्वारदृत्तौ तथा—

“पचविहायारविसुद्धिदेवमिह साह्रु साधगो वाधि । पठिकमणं सह गुरुणा, गुरुविरहे कुण्ड इकोऽवि ॥ १ ॥ वदितु
चेइयाइ, वाचं चतराधिप खमासमणे । मूनिहियसिरो सयलाइयारमिच्छुक्क वेइ ॥ २ ॥ सामाइअपुधमिच्छामि ठाइव
कावस्सगमिष्ठाइ इत्यादि ११ पुण पणवीसुस्सासं, वस्सगं कुण्ड पारप विधिणा । तो सयलकुसलकिरिआ-फलाण
सिञ्जाण पढइ थयं ॥ १४ ॥ अह सुमसमिद्धिदेव, सुमवेवीप करेइ चस्सग । धितेइ नमुक्कार, सुणइ य देइ य तीइ पुइ
॥ १५ ॥ एव खित्तसुरीप, वस्सगं कुण्ड सुणइ वेह पुइं । पठिकण पचमगल-सुवविसइ पमज सडासे ॥ १६ ॥ पुब-
विहिणेव पेइअ, पुचिं दाऊणवदण गुरुणो । इच्छामो अणुसद्धिं, ति भणिय जाणूहिं तो ठाइ ॥ १७ ॥ गुरुपुइगहणे
पुइ तिभि वदमाणक्खरस्सरो पढइ । सक्कथय थव पठिय कुण्ड पच्छिचवस्सग ॥ १८ ॥ एव ता देवसिअ, राइअमवि
एवमेव नवरि तहिं । पढम दाउ मिच्छामि दुक्कं पढइ सक्कथय ॥ १९ ॥ सद्धिय करेइ विधिणा, वस्सग इत्यादि
गाया ॥ २० ॥ इच्छामो अणुसद्धिं, ति भणिय सवविसिअ पढइ तिण्णि पुइं । मित्तसदेण सक्क-त्थयाइ तो चेइप वदे
॥ २१ ॥ अह पक्खियं चवइसि-विणमि पुबं च तत्थ देवसिअ । सुत्तत पठिकमित्त, तो सम्ममिम क्कम कुण्ड ॥ २२ ॥ पुइ-
पोत्ती वंदणय, सबुद्धालामण तथाऽऽलोप । वंदण पत्तेअं खामण च वंदणयमह सुत्त ॥ २३ ॥ सुत्तं अब्भुद्धाणं, वस्सगो
पुत्ति वदणय तहय । पज्जतियखामणय, तह चतरो कोसर्वदणया ॥ २४ ॥ पुबविहिणेव सबं, देवसिअ वंदणाइ तो कुण्ड ।

कायोत्सर्गादिकं पारयिष्यामि इत्यादिना सुदर्शनप्रियामनोरमाया इव तत्र तत्र सघकृत्ये प्रवर्तयितव्याः । अत्र चायं निशीथ-
 चूर्णयुक्तो विधिः “पुवं अणुसिद्धी किञ्च ३ शुद्धिं भणिय होइ, अणुसिद्धी शुद्धिं एगट्टेत्ति” भाष्यवचनात् “साहु कय ते एव,
 बुच्चइ, जहा चपाए सुमहा । नागरज्जणेण अणुसिद्धा घझा सपुञ्जा सत्ति ॥ १ ॥ तेजो उवालयो, विज्जइ साणुण । ओव
 एसपयाण, कीरइ त्ति युत्त भवति ॥ २ ॥ एञ्जा सो उवगहो किञ्च ३ भणिय च-दाणे दवावणे करणे अ, करणेय कयम-
 गुणाए । उवहिअमणुवहिअ वा, जाणहि उवगह एअ ॥ ३ ॥ एवमेव तत्रैव मन्ये (३९४) पत्रेऽपि तथा च तत्याठः—चतु-
 र्थां स्तुतिः पुनर्वैयावृत्यकराणां—यश्चान्वाप्रमृतीनां सम्यग्दृष्टिदेवतानां, किमर्थमित्याह—उपयोगार्थं स्वकृत्येषु तेषां सावधानता-
 निमित्तं भवति च गुणोपबृंहणतः तत्तन्नावृद्धिः । ततश्च स्वकार्यकारित्वोपयुक्तत्वाज्जागत् प्रसिद्ध एतव् यत्प्रशासातः
 सोत्साह सर्वकार्यकरणादर इति । ‘तु’ शब्दो विशेषक तेन याः श्रुताङ्गीशासनवेदतादिविषया स्तुतयः ताः सर्वा अपि चतु-
 र्यस्तुतौ निपतन्ति, गुणोपबृंहणद्वारेण तासामपि उपयुक्ततादिकफलत्वाविति । स्तुतिद्युगलेषुद्युगन्तेषु तथा निबन्धनात्,
 गुणोत्कीर्तनस्य द्वितीयस्तुतिरूपत्वात्, तथाहि—जिनज्ञानस्तुतिर्वन्दनाधात्मकत्वात् एका गण्यते, वैयावृत्यकराविस्तृतयस्तु
 द्वितीया गुणोत्कीर्तनादिरूपत्वात्, एवमेव युगलत्वसिद्धेः, भावित चैतत् पचमे वन्दनाद्वारे अत एव क्वचिद्युगले चतुर्था-
 स्तुतिः सर्वे यश्चाम्बिकेत्यादि वैयावृत्यकराणां, काऽपि च भूयास्तु । सर्वदा देवा देवीभिरित्यादि सामान्यत सर्वदेवतानां
 कुत्राऽपि “गौरी सैरिमेति” विद्यादेवताना अन्यत्र ‘निष्पङ्कन्योसनीले’ ति देवविशेषविषया एकत्र विकटदर्शने ति देव्या एव,
 कुत्रचिद् च “आमूलालोलधूली”त्यादि श्रुतदेवतायाः इत्यादि परिभाषनीय । इदं सूक्ष्मधिया कुप्रहादिपरिहारेण । कायोत्सर्गा-

सूर्यश्चेति 'पुरुषस्त्रियो'ऽपि एकशेषे सुराः ते चात्र यक्षाम्बाप्रमृतयः सम्यग्दृष्टिदेवता ज्ञातव्या, न तु अर्हन्त, तथा प्राग्
वन्दनीयत्वेन अभिहितत्वात् अनुशासकत्वात् स्मारकत्वाच्च, एते च किं इत्याह—'सरणिञ्जति' स्मरणीयास्तु तद्गुणानुचिन्त
नोत्कीर्तनाविनोपबृहणीयाः, स्वधनीया इत्यर्थः । श्लाघ्यश्च जिनप्रवचनस्यः स्वल्पगुणोऽपि, सम्यग्दृष्टिप्रशसायाः कर्मक्षय-
कारणत्वात् । उक्तं च—'गुणपगरिसबहुमाणो, कम्मबस्वयकारण जेण च्चि" । नैव चेत्तदा उत्तरोत्तरसयमस्थानपरिवर्तिभि-
साधुभिः अधन्यज्जन्यतरादिसंयमस्थानवर्तिनः साधवोऽप्यनुपबृहणीयाः स्युः, तैश्च नियमादिसु दृढाः श्रानका । न च
एतद्वगमे दृष्ट इष्ट वा, यत् गुणिना गुणा न प्रशस्याः, दर्शनमालिन्याद्यथासेः । आह च "नो खलु अप्परिजडिए निन्ड
यओऽमइल्लिए व सम्मचे । होइ तवो परिणामो जत्तो अणुवबूहणार्हय च्चि" ॥ १ ॥ देशविरताना वा अविरताना
वाऽविरतसम्यग्दृष्टयः श्रान्नाः सत्काराद्यर्हा न स्युः, तथा च सति—

तन्हा सबपयत्तेण, वो नमुक्कारधारओ । सावओ सोऽवि दिट्ठवो, जहा परमबंधवो ॥ १ ॥

इत्यादि अपार्यकं स्याद् एव च सकलागमव्यवहारलोपात् विमर्शनीय इव सूक्ष्मधिया इति । यद्वा स्मरणीया—स्मारणादिसु
प्रेरणाऽर्शी, तत्र "पमुडे गाहा" अयमर्थः—चैयावृत्त्यादिकारका गीयन्ते, तत्र चाज्ञादरवता भवतां तत् किं स्वकृत्यमपि विस्म-
वं? न युक्तमत्र प्रमादयितु, दुर्लभा हि पुनरिय सामग्री २, दुःखदः प्रमादारिः ३ दुरितो भवोवधिनिपातः ४ स्वनामेव सत्या-
पयति इत्यादि व्यवहाराद्यभिन्नविशेषणद्वारेण स्मारणादि क्रियते, अथवा स्मरणीयाः संपादिकृत्ये धैयावृत्त्यप्रभाबनावौ उभय-
लोकसुखावहे प्रेरणार्हः तत्स्वरूपश्चकिपुकुलात्तेषा । इव एक भवति—यदाऽमुकसंबन्धे प्रभावनादि करिष्यथ तदाऽहं अमुकं

शुभदिने शुभवेद्यायां शुभमुहूर्ते सघस्य कारकस्य वा चन्द्रबले सति गुरुपवेशेन सघस्य समुदाय सर्वं मेलयित्वा देवगृहे समेत्य स्नात्रकरणान्तरं देवामृत द्यौत पवित्र निश्चलं पट्टक स्थापयित्वा तदुपरि केशरादितिलकपूर्वं ज्ञान-दर्शन-चारित्र्याणा अनुक्रमेण तन्मुलपुञ्जिकारुपा स्थापना क्रियते, ततो मूलनायकस्य दक्षिणाङ्गे इन्द्र १ अग्नि २ यम ३ नैऋत ४ वरुण ५ वायु ६ कुबेर ७ ईशान ८ ब्रह्म ९ नागाना १० दशदिक्पालाना पूर्ववत् स्थापना क्रियते, ततो मूलनायकवामाङ्गे आदित्य १ सोम २ मंगल ३ बुध ४ बृहस्पति ५ शुक्र ६ शनैश्चर ७ राहु ८ केतु ९ नवग्रहस्थापना क्रियते, ततः तद्विषयेव चैत्यदेवता १ क्षेत्रदेवता २ देशदेवता ३ स्थापनात्रय क्रियते, एव २५ पुञ्जिकाना स्थापना कार्या । तदनु सर्वासा पुञ्जिकानामुपरि बलिपुष्पधूपनैद्यवासादिप्रक्षेपः कार्य । तव —

पुञ्जिकासु च ये देवा, देव्योऽपि गुरुणोदिताः । बलिपूजां प्रतीच्छन्तु, सन्तु सघस्य शान्तये ॥ १ ॥

अनेन श्लोकेन सर्वासामुपरि अखण्डजलवारादान कार्य, तत सर्वं गृहागते पर्पटादिमिश्रभाजन बृहत्तर भृत्या एकस्य हस्ते दत्त्वा पूर्वदिक्संमुख भूत्वा जलवारादानपूर्वं पूर्वदिशि बलिः प्रक्षिप्यते, तत्र-श्लोकश्चाऽयम्—

पेरावतसमारुढः, शक्रः पूर्वदिशि स्थितः । सघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ १ ॥

पृथमाग्नेय्या दिशि-आग्नेय्याविदिश स्वामी, श्रीधङ्घिश्छागवाहन । सघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ २ ॥

एव दक्षिणस्या दिशि-दक्षिणस्या विश स्वामी, यमो महिषवाहन । सघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ ३ ॥

एव नैऋतदिशि-याम्यऽपातरालेऽसौ, नैऋतिः शववाहन । सघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रतीच्छतु ॥ ४ ॥

विषयेऽपि षड् विमर्शनीय, यतो दैवसिकावश्यकमख्ये सामान्यतो वैयावृत्यकरान् विमुच्य केऽलश्रुतदेवतादेः कायोत्सर्गकरण, पाक्षिकादौ तु भवनदेव्याः, दीक्षादौ तु शासनदेव्यादीनामपि, अल प्रसंगेन, तत्त्व तु परमपंयो विदन्ति ॥ ९८ ॥

॥ इति श्रुतदेवताविकायोत्सर्गस्थापनाधिकारः ॥ ९८ ॥

ननु-श्रीखरतरगच्छीयसाधुसाख्यः सुविहितनामविघ्नाणा अपि मृत्तिकाघटकेन पानीय विहरन्ति तत्र रक्षन्ति तत् किं तत्र जीवसंसर्गसमाधात् ! उच्यते, श्रीस्थानाङ्गे (१६८ पत्रे) तृतीयस्थाने तृतीयोद्देशके पानीयघटस्य साधुसार्धना उक्तत्वात् तथाहि-“कप्पइ निगयाण वा निगयीण वा तथो पायाइ धारिस्सते वा परिहरिस्सते वा त० लाउयपादे वा दारु पादे वा महियापादे वा” (सूत्रं १७०) व्याख्या-अलावुपात्रक-तुम्बक दारुपात्र-काष्ठमय मृत्तिकापात्र-मृण्मय शराववार्ध-टिकादि, शेषं सुगम, अत्र वार्धटिकाशब्देन पानीयलघुघटिका प्रोक्ताः । जीवोत्पत्तिपर्यन्त तु यतनावन्त साधनो रक्षन्त्येव न कथंचित् रक्षणे तु तत्रोत्पन्नपूरकजीवपानीय ग्रन्थोकविधिना गृहस्थादिभ्यः प्रयच्छन्ति, प्रत्युत काष्ठलोष्टिकादिधारणे तु शीतदोषस्य साक्षात् दृश्यमानत्वात् बहुमूलत्वाच्च । न तद्धारणनियमो विचार्यमाण सयमसुखावहो मृत्तिकापानीयलघु-घटिकाः तु अल्पमूल्यत्वात् सुखेन शुद्धत्वेन मिलनत्वात् संयमोपष्टम्भकारिणो भवतीति युक्तमेव तद्धारणम् ॥ ९९ ॥

॥ इति मृत्तिकापानीयघटिकारक्षणधिकारः ॥ ९९ ॥

ननु-संधादीना विज्ञोपद्रवशाल्यै शान्तिविधिः क्रियते स शान्तिविधिः कः ? , कुत्र प्रतिपादितः ! उच्यते-स विधिः कोऽपि प्राक्तनलिखितानुसारेण, कोऽपि च महेश्वरौ [सत्सर्वे] विधिश्चावकक्रियमाणानुक्रमस्य स्वय दर्शनेन च लिख्यते, तथाहि-

शुभदिने शुभवेलाया शुभमुहूर्ते सघस्य कारकस्य वा चन्द्रबले सति गुरूपदेशेन सघस्य समुदाय सर्वं मेलयित्वा देवगृहे समेत्य स्नात्रकरणानन्तर देवाग्रतः द्यौत पवित्र निश्चलं पट्टक स्थापयित्वा तदुपरि केशरादितिलकपूर्वं ज्ञान-दर्शन-धारित्राणा अनुक्रमेण तन्दुलपुष्पिकारूपा स्थापना क्रियते, ततो मूलनायकस्य दक्षिणाङ्गे इन्द्र १ अग्नि २ यम ३ नैऋत ४ वरुण ५ वायु ६ कुबेर ७ ईशान ८ ब्रह्म ९ नागाना १० दशदिक्पालानां पूर्ववत् स्थापना क्रियते, ततो मूलनायकवामाङ्गे आदित्य १ सोम २ मंगल ३ बुध ४ बृहस्पति ५ शुक्र ६ शनैश्चर ७ राहु ८ केतु ९ नवग्रहस्थापना क्रियते, ततः तदिश्येष चैत्यदेवता १ क्षेत्रदेवता २ देशदेवता ३ स्थापनात्रय क्रियते, एव २५ पुष्पिकाना स्थापना कार्या । तदनु सर्वासा पुष्पिकानामुपरि बलिपुष्पधूपनैवेद्यवासादिप्रक्षेपः कार्यः । तत -

पुष्पिकास्तु च ये देवा, देव्योऽपि गुरुगोदिता । बलिपूजां प्रतीच्छन्तु, सन्तु सघस्य शान्तये ॥ १ ॥

अनेन श्लोकेन सर्वासामुपरि अखण्डजलधारवान कार्यं, तत सर्वं गृहागते पर्वटादिमिश्रभाजन बृहत्तर मृत्वा एकस्य हस्ते दत्त्वा पूर्वदिक्समुख मूत्वा जलधारवानपूर्वं पूर्वदिशि बलि प्रक्षिप्यते, तत्र-श्लोकश्चाऽयम्-

पेरावतसमारूढः, शक्रः पूर्वदिशि स्थितः । सघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ १ ॥

एवमाग्नेय्यां दिशि-आग्नेय्याविदिशः स्वामी, श्रीबहिःश्लोकागवाहन । सघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ २ ॥

एव दक्षिणस्या दिशि-दक्षिणस्या दिशः स्वामी, यमो महिषवाहन । सघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ ३ ॥

एवं नैऋतदिशि-याम्यऽपातरालेऽसौ, नैऋति शववाहन । सघस्य शान्तये सोऽस्तु, बलिपूजां प्रतीच्छतु ॥ ४ ॥

विषयेऽपि बहु विमर्शनीयं, यतो वैश्वसिकावश्यकमध्ये सामान्यतो वैयावृत्यकरणं विमुच्य केवलश्रुतदेवतादे कायोत्सर्गकरणं, पाक्षिकादौ तु भवनवेध्याः, दीक्षादौ तु स्नासनवेध्यादीनामपि, अल प्रसंगेन, तत्त्व तु परमयंयो विदन्ति ॥ ९८ ॥

॥ इति श्रुतदेवतादिकायोत्सर्गस्थापनाधिकारः ॥ ९८ ॥

ननु-श्रीखरतरगच्छीयसाधुसाख्यः सुविहितनामविभ्राणा अपि मृत्तिकाघटकेन पानीय विहरन्ति तत्र रक्षन्ति तत् किं तत्र जीवसंस्फुल्लिखत्वात् ? उच्यते, श्रीस्थानाङ्गे (१३८ पत्रे) तृतीयस्थाने तृतीयोद्देशके पानीयघटस्य साधुसाध्वीना उक्तत्वात् तथाहि-"कप्यइ निगयाण वा निगयीण वा तओ पायाइ धारित्ते वा परिहरित्ते वा त० लाउयपादे वा दाहु-पादे वा महियापादे वा" (सूत्र १७०) व्याख्या-अलाधुपात्रक-तुम्बक दारुपात्र-काष्ठमय मृत्तिकापात्र-मृण्मय शराववार्प-टिकादि, शेष सुगम, अत्र वार्षटिकाशब्देन पानीयलघुषटिका प्रोक्ताः । जीवोत्पत्तिपर्यन्त तु यतनावन्त साधवो रक्षन्त्येव न कुर्यादित् रक्षणे तु तत्रोत्पन्नपूरकजीवपानीयं ग्रन्थोक्तविधिना गृहस्थादिभ्यः प्रयच्छन्ति, प्रत्युत काष्ठलोष्टिकादिधारणे तु कीवदोषस्य साक्षात् दृश्यमानत्वात् बहुमूलत्वाच्च । न तन्धारणनियमो विचार्यमाणः सयममुल्लावहो मृत्तिकापानीयलघु-षटिका तु अल्पमूल्यत्वात् सुखेन शृङ्खलेन मिलनत्वात् संयमोपष्टम्भकारिणो भवतीति युक्तमेव तन्धारणम् ॥ ९९ ॥

॥ इति मृत्तिकापानीयघटिकारक्षणधिकारः ॥ ९९ ॥

ननु-सघादीनां विन्नोपद्रवज्ञातै स्नान्तिविधिः क्रियते स शान्तिविधिः कः? कुत्र प्रतिपादितश्च ? उच्यते-स विधिः कोऽपि प्राक्तनलिखितानुसारेण, कोऽपि च महोबादी [उत्सवे] विचित्रमायकक्रियमाणानुक्रमस्य स्वयं दर्शनेन च लिख्यते, तथाहि-

क्रियन्ते, मङ्गलप्रवीपश्च दृढतमयः कसुम्भलवृत्तिकश्च ताहृद्विषेयो यथा एकयैव वृत्त्या प्रज्वलन् सपूर्णशान्तिधोषणाविकृत्यं
 यावत् न विभ्याति [संपूर्ण]। पश्चात् षट्पुर्विधसंघसहितो गुरुः ईर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य शक्रस्तव आदितः कृत्वा अष्टादशभिः
 स्तुतिभिर्देवादीन् वन्दते, आन्तरणीदोषो न कर्तुं देयः, देवतायाश्च स्तुतय इमाः—यदग्निमनादेव, देहिनः सन्ति सुस्थिता ।
 तस्मै नमोऽस्तु वीराय, सर्वविघ्नविघातिने ॥ १ ॥ सुरपतिनतचरणयुगा—ज्ञामेयजिनादिजिनपतीन् नौमि । यद्ब्रह्मचनपालन-
 परा, जलाञ्जलिं ददतु दुःक्षेम्यः ॥ २ ॥ वन्दन्ति वन्दारुणाग्रतो जिनाः, सदर्थतो यद्ब्रह्मचरन्ति सूत्रतः । गणाधिपास्तीर्य-
 समर्थनक्षणो, तदङ्गनामऽस्तु मत नु सुफये ॥ ३ ॥ शक्रः सुरासुरवरैः सहदेवताभिः, सर्वज्ञशासनसुखाय समुद्यताभिः ।
 श्रीवर्धमानजिनवत्तमप्रवृत्तान्, भव्यान् जनानवतु नित्यममङ्गलेभ्यः ॥ ४ ॥ ततः श्रीशान्तिनाथेवाधिदेवाराधनार्थं
 करेमि कावस्सग अन्नत्थू इत्यादि । रोगशोकादिभिर्दोषै—रजिताय जितारये । नमः श्रीशान्तये तस्मै, विहितानत-
 शान्तये ॥ ५ ॥ ततः श्रीशान्तिदेवतानिमित्त करेमि कावस्सग अन्नत्थू इत्यादि । श्रीशान्तिजिनभकाय, भव्याय सुख-
 सम्पदम् । श्रीशान्तिदेवता देया—वशान्तिमपनीय [ते] मे ॥ ६ ॥ ततः श्रीश्रुतदेवतानिमित्त करेमि कावस्सग अन्नत्थू
 इत्यादि । सुवर्णशालिनी देयाद्, द्वादशाङ्गी जिनोन्नवा । श्रुतदेवी सदा मद्य—मशेषश्रुतसम्पदम् ॥ ७ ॥ ततः श्रीभवन-
 देवतानिमित्त करेमि कावस्सग अन्नत्थू इत्यादि । चतुर्वर्णाय सघाय, देवीभवनवासिनी । निहृत्य दुरितान्येषा,
 करोतु सुखमक्षतम् ॥ ८ ॥ ततः क्षेत्रदेवतानिमित्त करेमि कावस्सग अन्नत्थू इत्यादि । यासा क्षेत्रगता सन्ति, साधवः
 भ्रावकादयः । जिनाज्ञां साधयन्तस्मा, रक्षन्तु क्षेत्रदेवताः ॥ ९ ॥ ततः श्रीअम्बिकादेवतानिमित्त करेमि कावस्सग अन्नत्थू

एवं पञ्चमदिशि-यः प्रतीच्या दिक्षो नाथो, वरुणो मकरस्थितः । सधस्य शान्तये सोऽस्तु, वलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ ५ ॥
 एव वायव्यदिशि-हरिणो वाहन यस्य, वायव्याधिपतिः स्मरः । सधस्य शान्तये सोऽस्तु, वलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ ६ ॥
 एवमुत्तरदिशि-निघाननवक्ररुद्ध, उत्तरस्या दिशः प्रभुः । संधस्य शान्तये सोऽस्तु, वलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ ७ ॥ एव-
 मीशानदिशि-सिते ध्रुवधिरुद्धः स-श्रीशानो विदितः प्रभुः । सधस्य शान्तये सोऽस्तु, वलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ ८ ॥
 एवमधोदिशि-पातालाधिपतिर्योऽस्ति, सर्वदा पद्मवाहनः । संधस्य शान्तये सोऽस्तु, वलिपूजा प्रतीच्छतु ॥ ९ ॥ एवमू-
 र्वदिशि-ब्रह्मलोकविभुर्योऽस्तु, रात्रहंससमाश्रितः । संधस्य शान्तये सोऽस्तु, वलिपूजां प्रतीच्छतु ॥ १० ॥ एवं
 दशस्यपि विष्णु जलधारावानेन स्वस्वविक्रस्वामि श्लोकप्रतिपादेन च बलिः प्रधिष्यते, प्रथम प्रान्ते च श्लोकादौ नमोऽर्हत्
 सिद्धेति कथ्यते । एतस्मिन् विधौ कृतेऽत्र प्रस्तावे यदि सधसामुदायिकः शान्तिः तदा देवगृहसत्कः कलशो गृह्यते, यदि
 एकः कोऽपि कारयति तदा शान्तिकारकगृहात् चतुरश्रलसधसुन्दरीधिरसि आरोप्य बहुगीतगानतानमानदानपात्र-
 अन्यस्रन्वादिवानि त्रे वाद्यमाने अन्तर्धवलितः पद्मरत्नोपेतः मुखवेष्टितमुहलीसूत्र उपरि समाच्छादितकसुम्भलवक्रः कलशः
 समानीय पूर्वकृतस्वस्तिकोपरि स्थाप्यते कलशमध्ये श्रीशान्तिनाथप्रतिमा निखला सुसज्जिता कृत्वा मोक्ष्या, कलशोपरि-
 हात् ऊर्ध्वं तणीचतुष्कमध्ये उपर्युपरि प्रोतलाखिलीपक्काम् बध्यते, तणीमध्यतो महुलीद्वरको लम्बमानस्तथा बध्यते
 यथा कलशोपरि मुखमध्यभागे तिष्ठति, तत्र च सधसमुदायको महुलीकन्दुको बध्यते, कलशस्य पुष्पचन्दनपूजा कार्या ।
 गुरुरपि वासकेप करोति । ततः कलशमात्रे कुसुमाञ्जलि १ लक्षणपानीय २ परिचापनिका ३ आरात्रिक ४ मङ्गलप्रदीपा ५

अस्मिन् कायोत्सर्गे लोगस्स ४ पारिते लोगस्स १ तत उपविश्य नमस्कारशक्रस्तथादिकथनपूर्वं जयवीरारायपर्यन्त
 वाच्य । ततः सपूर्णाङ्गोपाङ्गाः समार्याः सुशीला सपुत्रा समृद्धा बद्धहस्तमहुलीदधरका गुणनभणनविचक्षणा अष्टौ इन्द्र-
 स्थानीयाः परिहितघोतिका आकार्यन्ते, तत्र द्वौ हस्तयोः कलशं गृहीत्वा तिष्ठत, एको धूप ददाति, एकः कुसुमचन्दन-
 वासक्षेप करोति, अन्ये घत्वारो मधुरस्वरेण शान्तिपूर्वक सप्तस्मरणादि गुणयन्ति । तथा द्वौ कलशधारकौ कुण्डिकात
 कलशान् मृत्वा सप्तनमस्कारपूर्वं सप्तजलधारा दत्तः पश्चात् नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायेति पूर्वं अजितशान्तिस्तवः पठ्यते,
 पदे पदे जलधारादानं एवमभेतनस्मरणे अपि, भक्तामरशान्तिद्वयादीन्यपि । एवमन्योऽपि सर्वसंघ सप्तस्मरणादि गुण-
 यति पश्चाद् मृते मूलकलशे पूर्व रक्षित श्रीपार्श्वनाथप्रक्षालनपानीयमपि कलशमध्ये क्षिप्यते, ततो मङ्गलप्रदीप आमथित्वा-
 चेलोत्क्षेपैः पुष्पधूपादिदानैः, सम्मान्यश्रीदिकृपतीना विसर्गम् ।

कृत्वा शेषान् शेषदिव्याधतारान्, प्राष्ठानारात् प्रेपयेत् स्वाधिवासान् ॥ १ ॥

अर्हवभिषेकदर्शित-सामिष्यनिरस्तकल्मषोद्घाथाः । गच्छन्ति यथास्थाने, ये केचिदुपागता देवाः ॥ २ ॥

शक्राद्या लोकपाला दिशि विदिशि गताः शुद्धसद्भर्मसक्ता, आयाताः स्नात्रकाले कलशहृत्कृते तीर्यनाथस्य भक्त्या ।

न्यस्ता शेषाऽऽपदाद्या विहितशिवमुक्ताः स्वास्पद साप्रत ते, स्नात्रे पूजामवाप्य स्वमपि कृतमुदो यान्तु कल्याणभाज ॥ ३ ॥

अनेन पद्यत्रयेण दिक्पालविसर्जनं क्रियते, पश्चात् सर्वोऽपि सद्यो देवगृहे निकरादानपूर्वं शान्तिजल केन्दुकसत्क-
 महुलीसूत्रं च लति, महुलीसूत्रं हस्तादौ बध्यते, कलशमध्याच्छान्तिजलं गृहीत्वा सर्वत्र गृहादौ प्रक्षिप्यते, तत सध-

इत्यादि । अम्बा निहितस्त्रिम्बा मे, सिद्धयुद्धश्रुतान्विता । सिते सिंहे स्थिता गौरी, वितनोतु समीहितम् ॥ १० ॥ ततः
 श्रीपद्मावतीदेवतानिमित्तं करोमि कारस्सगं अक्षत्पू इत्यादि । धराधिपतिपत्नीया, देवी पद्मावती सदा । सुद्रोपद्रवतः सा
 मां, पातु फुल्लत्फणावलीः ॥ ११ ॥ ततः श्रीचक्रेश्वरीदेवतानिमित्तं करोमि काउस्सगं अक्षत्पू इत्यादि । चन्द्रचक्ररुद्रा
 चारु-प्रवालदलसधिमा । चिरं चक्रेश्वरी देवी, नन्दतावताच्च माम् ॥ १२ ॥ ततः श्रीअञ्चुष्ठादेवतानिमित्तं करोमि
 कारस्सगं अक्षत्पू इत्यादि । सङ्गखेटककोदण्ड-चाणपाणितडिवृद्युति । तुरङ्गामनाऽञ्चुष्ठा, कल्याणानि करोतु मे
 ॥ १३ ॥ ततः श्रीकुबेरादेवतानिमित्तं करोमि कारस्सगं अक्षत्पू इत्यादि । मथुरापुरि सुपार्श्व-श्रीपार्श्वस्तूपरश्रिका ।
 श्रीकुबेरा नराकृष्ण, सुवाङ्माञ्जुतु वो मयात् ॥ १४ ॥ ततः श्रीब्रह्मशान्तिदेवतानिमित्तं करोमि कारस्सगं अक्षत्पू
 इत्यादि । ब्रह्मशान्तिः स मा पाया-दपायाद्वीरसेवकः । श्रीमत्सत्यपुरे सत्या, येन कीर्तिं कृता निजा ॥ १५ ॥ ततः
 श्रीगोत्रदेवतानिमित्तं करोमि कारस्सगं अक्षत्पू इत्यादि । या गोत्रं पालयत्येव, सकलाऽपायतः सदा । श्रीगोत्रदेवता रक्षा,
 सा करोतु नवाऽङ्गिनाम् ॥ १६ ॥ ततः श्रीशक्रादिसमस्तदेवतानिमित्तं करोमि कारस्सगं अक्षत्पू इत्यादि । श्रीशक्र-
 प्रसुला यथा, श्विनश्चासनसंस्थिताः । देवदेव्यसदन्त्येऽपि, सप्त रक्षत्वपायतः ॥ १७ ॥ ततः सिद्धायिका-श्रीशासनदेव-
 तानिमित्तं करोमि कारस्सगं अक्षत्पू इत्यादि । श्रीमद्विमानमारुहा, यथासातङ्गसेविता । सा मां सिद्धायिका पातु, यत्र-
 चापेण धारिणी ॥ १८ ॥

अस्मिन् कायोत्सर्गे लोगत्स ४ पारिते लोगत्स १ तत उपविश्य नमस्कारशकृत्तवाविकथनपूर्वं जयवीरारायपर्यन्तं
 वाच्यं । ततः सपूर्णाङ्गोपाङ्गाः सभार्योः सुशीलाः सपुत्रा समृद्धा षड्वत्समङ्गुलीदवरका गुणनभणनविचक्षणणा अष्टौ इन्द्र-
 स्थानीयाः परिहितघौतिका आकार्यन्ते, तत्र द्वौ हस्तयोः कलश गृहीत्वा तिष्ठत, एको घूप वदाति, एकः कुसुमषण्डन-
 वासक्षेप करोति, अन्ये षत्वारो मधुरस्वरेण श्रान्तिपूर्वकं सप्तस्मरणादि गुणयन्ति । तथा द्वौ कलशधारकौ कुण्डिकातः
 कलशान् मृत्वा सप्तनमस्कारपूर्वं सप्तजलधारा वृत्तः पश्चात् नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायेति पूर्वं अजितशान्तिस्तवः पठ्यते,
 पदे पदे जलधारादानं पवमभेतनस्मरणे अपि, भक्तमरशान्तिद्वयादीन्यपि । एवमन्योऽपि सर्वसद्यः सप्तस्मरणादि गुण-
 यति पश्चाद् मृतै मूलकलशे पूर्वं रक्षित श्रीपार्श्वनाथप्रक्षालनपानीयमपि कलशमध्ये क्षिप्यते, ततो मङ्गलप्रदीप ध्यामयित्वा-
 चेलोत्क्षेपैः पुष्पघूपपविदानैः, सम्मान्यश्रीदिक्पतीना विसर्गम् ।

कृत्वा शेषान् शेषदिव्यावतारान्, प्राप्तानात् प्रपयेत् स्वाधिवासान् ॥ १ ॥

अर्हवभिकेकदक्षिण-साक्षिष्यनिरस्तकल्मषोष्णाः । गच्छन्ति यथास्थाने, ये केचिदुपागता देवा ॥ २ ॥

अर्हवभिकेकपाला दिशि क्षिदिशि गताः शुद्धसद्धर्मसक्ताः, आयाताः स्नात्रकाले कलशहृत्तिकृते तीर्थनाथस्य भक्त्या ।
 न्यस्ता शेषाऽऽपदाद्या विहितशिवमुलाः स्वास्पद साम्रतं ते, स्नात्रे पूजामवाप्य स्वमपि कृतमुदो यान्तु कल्याणभाज ॥ ३ ॥
 अनेन पद्यत्रयेण दिक्पालविसर्जनं क्रियते, पश्चात् सर्वोऽपि संघो देवगृहे निकरादानपूर्वं शान्तिजल केन्दुकसत्क-
 मङ्गुलीसूत्रं च लाति, मङ्गुलीसूत्रं हस्तादौ ब्रह्मते, कलशमध्येच्छान्तिजलं गृहीत्वा सर्वत्र गृहादौ प्रक्षिप्यते, ततः संघ-

मध्ये नगरमध्ये सर्वत्र शान्तिर्भवति, अद्विसमृद्धिचृत्तिसिद्धिसपदो भवन्ति, आधिव्याधिरोगशोकदुःखो-
पद्रवाश्च दूरतो यान्ति ॥ १०० ॥

॥ इति श्रीशान्तिस्त्रिविधिरधिकारः संपूर्णः ॥ १०० ॥

सरतरगञ्जाधीशा, श्विनचन्द्रयुगप्रधानगुरुराव्याः । श्रीपातिसाहिमान्या, समभूवन् भूमिविल्याताः ॥ १ ॥
श्रीपूज्यसुस्वधिष्याः, दक्षाः श्रीसकलचन्द्रनामानः । मद्गुरवो गुणगुरव-स्त्रेवामेव प्रसादो मे ॥ २ ॥
एव द्वादशभिः सम्यक्-पूर्ण प्रसोचैरेः सुकुटम् । प्रकाश पञ्चम चक्रे, गणिः समयसुन्दरः ॥ ३ ॥

॥ इति श्रीसमयसुन्दरोपाख्यायिरचिते पञ्चप्रकाशे श्रीसामा-
न्वरीशतके पञ्चमः प्रकाशः संपूर्णः ॥ ५ ॥

७ ॥ ग्रन्थकृतप्रशस्तिः ॥ ७

सामाचारीशतकमिदमासूत्रित सूत्रगत्या, किंचित् वृत्तिप्रकरणषडशत् सप्रदायाच्च किंचित् ।
 देव् ग्रन्थेऽस्मिन् भवति किमपि श्रीजिनाज्ञाविरुद्ध, सघाध्यक्ष मम जडधियो दुष्कृत स्याच्च [तस्य] मिथ्या ॥ १ ॥
 जैना गच्छा जगति बहवो भिन्नभिन्नाभिधाना, भिक्षाचारा निजनिजमत स्थापयन्ति प्रमाणम् ।
 गच्छाधीशाः श्रुतनिगदिता संमते दर्शयन्ति, [तद्व्यामोहो] तस्या मोहो न भवति कथं ? यजिनाज्ञैव सत्या ॥ २ ॥
 प्रारब्ध किल सिन्धुदेशधिपये श्रीसिद्धपुर्यामिद, मूलत्राणपुरे कियद्विरचित वर्षत्रयात् प्राग्मया ।
 सपूर्णं विदधे पुरे सुखकरे श्रीमेखतानामके, श्रीमद्विक्रमसवति द्वि-मुनि-पद-प्राणैर्योचिमिते १६७२ ॥ ३ ॥
 प्रवर्तमाने जिनवीरशासने, परम्पराया गणभृत्सुधर्मणः । श्रीवज्रशाखा सुकुले च चान्द्रे, गणे स्फुटे कौटिकनामधेये ४
 श्रीपातिसाहिमान्ये, युगप्रधाने प्रधानसौभाग्ये । सरतरगच्छाधीशे, विजयि जिनसिंहसूरिगुरौ ॥ ५ ॥
 अकव्वरसादिस्तुमान्य, श्रीमजिनचन्द्रसूरिगुरुराजा । जाता युगप्रधाना-स्तच्छिष्य सकलचन्द्रगणि ॥ ६ ॥
 तच्छिष्यसमयसुन्दर-सदुपाध्याया अकार्युरिदमेवम् । सामाचारीशतक, सतत स्वपरोपकाराय ॥ ७ ॥
 सुशिष्यो वाचनाचार्य, -सर्कव्याकरणादिवित् । हर्षनन्दनवादीन्द्रो, मम साहाय्यदायकः ॥ ८ ॥
 इति श्रीसमयसुन्दरोपाध्यायविरचिते पञ्चमप्रकाशे श्रीसामाचारीशतक सपूर्णम् ॥

ॐ ॥ लेखक-प्रशस्तिः ॥ ॐ

श्रीमद्विक्रमतो घराङ्कगनप्रालेयरोचिर्मिते, वषे लोद्रपुरे वरे यदुकुले भाटीसुगोत्रेऽभवत् ।
 राजा श्रीसगरः प्रजासुखकरस्रस्तुन्दरी श्रीमती, सौख्य मुक्तवतोस्तयो समभवत्केकादेशोहाऽऽत्मजा ॥ १ ॥
 अथौ तेषु मृताभ्यमारिषयतो दुर्दैवतोऽनुक्रमे, दुःखात्तौ पितरौ वियोगविधुरौ जातौ च तस्मिन् क्षणे ।
 कुर्वाणा विद्वत्क्रमात् क्षितितले श्रीवर्धमानप्रभोः, शिष्या सूरिजिनेश्वराः खरतरा श्रीलोद्रपुर्यां गता ॥ २ ॥
 राजाद्याः सपरिप्रहाः प्रमुविता नन्तु गताः सहस्रं, श्रुत्वा श्रीजिनधर्ममर्म सकल सन्तोषमापुस्तराम् ।
 विज्ञप्तिं विदधे नृपाः करयुग सयोज्य राज्ञाऽन्वितः, स्वामिस्रष्ट ममाऽङ्गजा मृतिमगुर्जीवत्ययो ते त्रय ॥ ३ ॥
 तत्कार्यं च यथा परोपकृतिभिर्षीवेत् सुताना त्रयं, लाभो वो भविता स कौ नृपतिना प्रोक्त तदा मत्पदे ।
 राज्ञाऽय भविता सुतः कुलधरः श्रीजैनधर्मी पुनः, पुत्रौ श्रीधरनामराजधरकौ शुद्धास्तिकौ भाविनौ ॥ ४ ॥
 ज्ञात्वा लाभममु तथैव गुरुमी रक्षाकृताभ्रायतो, वासक्षेपयशेन तौ नृपसुतौ श्राद्धौ कृतौ स्वातरो ।
 ताम्बां लोद्रपुरे धिनेन्द्रभवन प्रोबैस्तरं कारित, तप्तोत्र भणशाखिनाम समभृङ्गण्डाविशालावसात् ॥ ५ ॥
 श्रीधरश्रावकत्याऽऽसत्, पञ्च पुत्रा अनुक्रमात् । सीमसी १ मीमसीनामा २, जगसी ३ रूपसी ४ तथा ।
 देवसी ५ च यथा ख्याताः, पाण्डवाः पण्डुसूपतेः ॥ ६ ॥

श्रीमतीश्रावकस्याऽऽसीत्, कुलचन्द्रस्वरूहः तत्पुत्रो रामवेनामा, धनपालस्तदङ्गजः ॥ ७ ॥
 साधारणाख्यस्तत्पुत्रः पुण्यपालस्तदङ्गजः । तत्सुः सङ्कतोदेवू-स्वत्पुत्रस्तस्य गज्जकः ॥ ८ ॥
 ज्येष्ठाख्यो नन्दनस्तस्य, खेतानामा तदङ्गभूः । आसकर्णश्च तत्पुत्र-स्तत्पुत्रो घस्तुपालकः ॥ ९ ॥
 पुञ्जानामा च तत्पुत्रः, श्रीयशोधवलस्तव । तत्पुत्रः पुञ्जसीनामा, श्रीमहस्तस्य नन्दनः ॥ १० ॥
 श्रीमह्नाङ्गजयाहू-सुरतरुर्दानप्रदानेऽधिको, यो भाण्डारमवीभरभवनवै शास्त्रे स्वय लिखितैः ।
 अर्हच्छासनमेकविंशतिसहस्राणीह वर्तिष्यते, तत्पुत्रो ज्वलपुस्तकेष्वधिकत बुद्ध्या विचार्येति च ॥ ११ ॥
 आपाढाब्धिनचैत्रमाद्रपदमासाष्टाह्निकापर्वाणि, श्रीमञ्जेसलमेरुवुर्गनगरे चैत्येषु सप्तस्वपि ।
 काश्मीराभिषेकेशरेण भगवद्विम्बानि यः पूजयेत्, सप्तत्या शतश सृजन् स्वपरयो सम्यक्त्वमत्युज्ज्वलम् ॥ १२ ॥
 गुप्त दानमपि प्रयच्छति मुदा सद्भर्मिणा सीदता, वीनाना च ददाति सुन्दरतरा सो वर्डका नामत ।
 चातुर्मासिकाश्लिकाब्दिकमहाष्टम्यादिके पर्वणि, प्रातः पारणक ददाति सतत य पौषधार्य कृताम् ॥ १३ ॥
 यः श्रीलोद्रपुरे पुराणनगरे भूयिष्ठद्रव्यभ्ययात्, चैत्योद्धारमुदारचित्तपरिणामोऽकारयत् सादरम् ।
 श्रीचिन्तामणिपार्श्वमूर्तियुगल तत्रैव चाऽस्थापयत्, सोऽहास जिनराजसूरिगुरुभिर्हस्तप्रतिष्ठापितम् ॥ १४ ॥
 यः कुण्डलाकृतिमृतां जयलब्धिकाना, कृत्वा च पुञ्जमतुल मनुजावपुषि ।

ॐ ॥ लेखक-प्रशस्तिः ॥ ॐ ॥

श्रीमद्विक्रमतो धराङ्कगगनमालेयरोचिमिते, वषे लोद्वपुरे वरे यदुकुले भाद्रीसुगोत्रेऽभवत् ।
 राजा श्रीसगर प्रजासुखकरस्तत्सुन्दरी श्रीमती, सौख्य मुकवतोस्तयो समभवन्नेकादशोहाऽऽत्मजाः ॥ १ ॥
 अष्टौ तेषु मृताश्च मारिवशतो बुद्धैवतोऽनुक्रमे, दुःखासौ पितरौ वियोगविधुरौ जातौ च तस्मिन् क्षणे ।
 कुर्वाणा विद्वित्क्रमात् क्षितितले श्रीवर्धमानप्रभोः, शिष्या सूरिजिनेश्वरा खरतरा श्रीलोद्वपुर्यां गता ॥ २ ॥
 राजाद्याः सपरिश्रमाः प्रमुषिता ननुं गताः सहृद्वन्, श्रुत्वा श्रीजिनधर्ममर्म सकृल सन्तोषमापुत्तराम् ।
 विश्रुतिं विवचे नृपः करयुग संयोज्य राज्ञाऽन्वित, स्वामिश्रष्ट ममाऽङ्गजा मृतिमगुर्जीवत्ययो ते त्रय ॥ ३ ॥
 तत्कार्यं च यथा परोपकृतिभिर्जीवेत् सुताना त्रयं, लामो वो भविता स की नृपतिना प्रोक तदा मत्स्यदे ।
 राजाऽयं भविता सुतः कुलधरः श्रीजैनधर्मी पुनः, पुत्रौ श्रीधरनामराजधरकी शुद्धास्त्रिको भावितौ ॥ ४ ॥
 शाल्वा लाममसु तथैव गुरुमी रखाकृतास्नायतो, वासक्षेपवदोन तौ नृपसुतौ आञ्जो कृतौ खातरौ ।
 ताम्या लोद्वपुरे धिनेन्द्रमवन प्रोचैस्तर कारित, तत्रोत्र भणधालिनाम समभूङ्गाण्डादिशालावशात् ॥ ५ ॥
 श्रीधरआवकस्याऽऽसन्, पञ्च पुत्रा अनुक्रमात् । बीमसी १ मीमसीनामा २, जगसी ३ रूपसी ४ तथा ।
 देवसी ५ च यथा ख्याताः, पाण्डवाः पण्डुभूपतेः ॥ ६ ॥

श्रीमतीश्रावकस्याऽऽसीत्, कुलचन्द्रस्तनूरुहः तत्पुत्रो रामदेनामा, धनपालस्तदङ्गजः ॥ ७ ॥
 साधारणाल्यस्तत्पुत्रः पुण्यपालस्तदङ्गजः । तत्सू सञ्जस्ततोवेदू-स्तत्पुत्रस्तस्य गजकः ॥ ८ ॥
 ज्येतास्थो नन्दनस्तस्य, सेतानामा तदङ्गमू । आसकर्णाश्च तत्पुत्र-स्तत्पुत्रो घस्तुपालकः ॥ ९ ॥
 पुञ्जानामा च तत्पुत्र, श्रीयशोधवलस्तवः । तत्पुत्रः पुञ्जसीनामा, श्रीमहस्तस्य नन्दनः ॥ १० ॥
 श्रीमह्लाङ्गचथाहक- सुरतरुदानप्रदानेऽधिको, यो माणहारमधीभरभवनधै शास्त्रैः स्वय लिखितै ।
 अर्हच्छासनमेकविंशतिसहस्राणीह धर्तिष्यते, तसु प्रोज्ज्वलपुस्तकेष्वधिगत बुद्ध्या विचार्येति च ॥ ११ ॥
 आपादाभिनचैत्रभाद्रपदमासाष्टाह्नित्रापर्वाणि, श्रीमलेसलमेरुदुर्गनगरे चैत्येषु सप्तस्वपि ।
 काश्मीराभिधकेशरेण भगवद्विम्बानि य पूजयेत्, सप्तस्त्या शतशः सृजन् स्वपरयोः सम्यक्त्वमत्युज्ज्वलम् ॥ १२ ॥
 गुप्त दानमपि प्रयच्छति मुदा सद्भूमिणा सीदता, दीनाना च ददाति सुन्दरतरा सो वर्डका नामत ।
 चातुर्मासिकपाक्षिकान्दिक्रमहाष्टम्यादिके पर्वणि, प्रातः पारणक ददाति सतत यः पौषघास्य कृताम् ॥ १३ ॥
 यः श्रीलोद्रपुरे पुराणनगरे भूयिष्ठद्रव्यव्ययात्, चैत्योच्चारसुदारचित्तपरिणामोऽकारयत् सादरम् ।
 श्रीचिन्तामणिपाम्बमूर्तियुगल तत्रैव चाऽस्थापयत्, सोऽष्टास विनराजसूरिगुरुभिर्हस्तप्रतिष्ठापितम् ॥ १४ ॥
 यः कुण्डलाकृतिमृतां जयलब्धिकाना, कृत्वा च पुञ्जमतुल मनुजाचपुपि ।

❧ ॥ लेखक-प्रशस्तिः ॥ ❧

श्रीमद्विक्रमतो घराङ्कगनमालेयरोचिमिते, षण्णं लोद्रपुरे वरे यदुकुले भाटीसुगोत्रेऽभवत् ।
 राज्ञा श्रीसगरः प्रजासुखकरस्वत्सुन्दरी श्रीमती, सौख्य मुक्कवतोत्तयो सममयन्नेकादेशेऽहोऽहोऽहोऽहो ॥ १ ॥
 अथौ तेषु मृताश्च मारिषशतो दुर्देवतोऽनुक्रमे, दुःखात्तौ पितरौ वियोगयिधुरी जातौ च तस्मिन् क्षणे ।
 कुर्वाणा विद्वत्क्रमात् क्षितितले श्रीवर्धमानप्रभोः, शिष्या सूरिजिनेश्वरा हारतरा श्रीलोद्रपुर्यां गता ॥ २ ॥
 राजाद्याः सपरिमहाः प्रमुषिता नन्तु गताः सद्गुरुन्, श्रुत्वा श्रीजिनधर्ममर्म सकल सन्तोषमापुस्तराम् ।
 विशिष्टं विदधे नृपः करयुग संयोज्य राज्ञाऽन्वितः, स्वामिन्नष्ट ममाऽङ्गजा मृतिमगुर्जोवत्ययो ते त्रय ॥ ३ ॥
 तत्कार्यं च यथा परोपकृतिभिर्जीवित् सुताना त्रय, लाभो यो भविता स कौ नृपतिना प्रोक्त तदा मत्स्यदे ।
 राजाऽय भविता सुतः कुलधरः श्रीजिनधर्मी पुनः, पुत्रौ श्रीधरनामराजधरकौ शुक्रास्तिकौ भावितौ ॥ ४ ॥
 ज्ञात्वा लाभमसु तथैव गुरुमी रक्षाकृताभायतो, वासक्षेपवशेन तौ नृपसुतौ श्राद्धी कृतौ स्वातरी ।
 ताम्भ्या लोद्रपुरे जिनेन्द्रभवन प्रोचैस्तर कारित, तन्नोत्र भणशालिनाम समभूद्गण्डादिषालावशात् ॥ ५ ॥
 श्रीधरश्रावकस्याऽऽसन्, पञ्च पुत्रा अनुक्रमात् । स्त्रीमती १ मीमसीनामा २, जगती ३ रूपसी ४ तथा ।
 देवसी ५ च यथा स्याता, पाण्डव्याः पण्डुसूयतेः ॥ ६ ॥

पुण्यकर्तव्यता काऽपि, प्रत्यक्षं ददृशे मया । काऽपि श्रुता सतां वक्रात्, प्रशस्तिर्लिखिताऽस्ति तत् ॥ २३ ॥
सामाचारीशतकममुना थाहूश्याहनाम्ना, पष्ठादर्शेष्वमलमतिना लेखित पूर्वमेव ।
यावन्धूमत्स्वरतरंगप्रोहसश्राम तावन्, नन्दत्वेतच्चिरमनुपम सर्वकल्याणकारि ॥ २४ ॥

॥ इति श्रीसामाचारीशतकं संपूर्णं ॥

सूरीश्वरो विजयते सुकृपाविचन्द्रः, शिष्योऽस्ति वस्य सुखसागरपाठकस्तु ।
तस्याऽऽभ्या लेखितवान् पुरि मोहमय्या, सुभाषको विजयचन्द्र इमा प्रति तु ॥ १ ॥

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, at the Nirnaya Sagar Press,
26-28, Kolbhat Street, Bombay

Published by Jaweri Mulchand Hirachand Bhagat, Jinndattasuri Jain
Bhandar, Mahavir Swami's Temple, Pydhuni, Bombay

ताभिर्भृश प्रथमकिभृतस्तथा यत्, सा विस्मरिष्यति कदापि न किंवदन्ती ॥ १५ ॥

प्रासावेपु त्रिभुवनगुरोरष्टसख्येषु सम्यक्, दादास्तूपे मुखमलकयीपादिचय्यत्पताकाः ।

कीर्त्युल्लासादिशि विशि समारोपयामास भक्त्या, यः श्रीदेवावसरजयिन शभव पूजयित्वा ॥ १६ ॥

यः सौवर्णं वरमश्नरफीनाणक भक्तितोऽदात्, पूर्वं केनाऽपि न वितरित सर्वसाधर्मिकाणाम् ।

नित्य दत्ते सफल्यतिनां वरूपात्राश्रयान, कुर्वन् सामायिकजिनवच श्रुत्यमावयकादीन् ॥ १७ ॥

श्रीमाले तिलक पुनः श्रवणयोः सौवर्णसत्कुण्डले, ग्रीवाया मणिमौक्तिकादिजटित त्रैवेयक मूषणम् ।

हस्ते श्रीफलमद्भुत शिववधूविधे]वाहनैमिषिक, मन्ये सर्वमिद चकार सुकृती श्रीपार्श्वनाथस्य यः ॥ १८ ॥

वन्नार्या निजमर्तुभक्तिकरणे दद्या सुपञ्चद्वया, शुद्धाचारवती सती गुणवती युक्ता विवेकश्रिया ।

वाद्याम्यन्तरमूषणाऽस्ति कनकादेवी प्रसिद्धाऽमिधा, यत्पुत्रौ हरिराज तत्तमगुण श्रीमेघराजस्तथा ॥ १९ ॥

यः पूर्वं भरताविवच्च तिलक करपयित्वा गृहे, भूत्वा संघपतिर्धमूव पुरतः कृत्या रय सत्वरम् ।

रुक्माणा निकर वर प्रतिपुर वर्पन् यशोऽप्यर्षयन्, श्रीद्याञ्जुञ्जयतीर्थराजविलसद्यात्रा पवित्रा व्यधात् ॥ २० ॥

यत्सधे जिनराजसूरिगुरवो गच्छाधिराजेश्वरा, आचार्या जिनसागरा मुनिवरप्रातेन संशोभिता ।

मुख्यः संघपतिः शिवाख्य इतरे आच्चाः पुनर्गोचराः, अन्येऽपि म्यवहारिणो मरुचराः सत्कां सुयात्रां व्यपुः ॥ २१ ॥

विधुं-वर्ष-रस-शंधि-वर्षे १९८१, रातलकस्थानदासतृपरान्ये । श्रीसञ्जुञ्जयसंघो, विभिर्ममे पाहलकेन ॥ २२ ॥

पुण्यकर्तव्यता काऽपि, प्रत्यक्ष दृष्टेश्च मया । काऽपि श्रुता सता वक्रात्, प्रशस्तिर्लिखिताऽस्ति तव ॥ २३ ॥
सामाचारीशतकममुना थाहरूशाहनाम्ना, पञ्चादशेष्वमलमतिना लेखित पूर्वमेव ।
यावन्धूमत्स्वरतरंगणप्रोहसन्नाम तावन्, नन्दत्वेतच्चिरमनुपम सर्वकल्याणकारि ॥ २४ ॥

॥ इति श्रीसामाचारीशतकं संपूर्णं ॥

सूरीश्वरो विजयते सुकृपादिचन्द्रः, शिष्योऽस्ति वस्य सुखसागरपाठकस्तु ।
वत्साऽऽभ्या लिखितवान् पुरि मोहमय्या, सुधावको विजयचन्द्र इमा प्रति तु ॥ १ ॥

Printed by Ramchandra Yesu Shedge, at the Nirnaya Sagar Press,
26-28, Kolbhat Street, Bombay

Published by Javeri Mulchand Hirachand Bhagat, Jinadattasuri Jain
Bhandar, Mahavir Swami's Temple, Pydhuni, Bombay

तामिर्भृश प्रवरमफिमृतस्तथा यत्, सा विस्तरिष्यति कदापि न फिचवन्ती ॥ १५ ॥
 प्रासादेषु त्रिभुवनगुरोरष्टसस्येषु सम्यक्, दावास्तूपे मुखमलकयीपादिचञ्चत्पताकाः ।
 क्षीर्युल्लासादिशि दिशि समारोपयामास मत्स्या, यः श्रीदेवायसरजयिन शमव पूजयित्वा ॥ १६ ॥
 यः सौवर्णं वरमक्षरफीनाणक भक्तितोऽद्यात्, पूर्वं केनाऽपि न वितरित सर्वसाधर्मिकाणाम् ।
 नित्य दत्ते सकलयतिना वस्त्रपात्राभ्रपान, कुर्वन् सामायिकजिनघच श्रुत्यमाघदशकादीन् ॥ १७ ॥
 श्रीमाले तिलक पुनः श्रवणयोः सौवर्णसत्कुण्डले, प्रीवाया मणिमौक्तिकादिजटित त्रैवेयक भूषणम् ।
 हस्ते श्रीफलमद्भुत शिषवधूविद्वैद्याह्नैमित्तिक, मन्ये सर्वमिव चकार सुकृती श्रीपार्श्वनाथस्यै यः ॥ १८ ॥
 तन्मार्था निजमर्तृभक्तिकरणे दक्षा सुपक्ष्मया, शुद्धाचारवती सती गुणवती युक्ता विवेकश्रिया ।
 वाद्याम्यन्तरभूषणाऽस्ति कनकादेवी प्रसिद्धाऽभिधा, यत्पुत्रौ हरिराज रत्नमगुण श्रीमेषराजस्रया ॥ १९ ॥
 यः पूर्वं भरतादिवच्च तिलक क्षरापयित्वा गृहे, भूत्वा संघपतिर्धर्मूव पुरतः कृत्वा रथ सत्वरम् ।
 रत्नमाणा निकर धर प्रतिपुर धपन् यथोऽप्यर्जयन्, श्रीशत्रुञ्जयतीर्थराजधिलसद्यात्रा पवित्रा व्यधात् ॥ २० ॥
 यत्सधे जिनराजसूरिगुरवो गच्छाधिराजेश्वरा, आचार्यां जिनसागरा मुनियत्रातेन संशोभिताः ।
 मुख्यः सधपति शिवास्व्य इतरे आद्धाः पुनर्गोचराः, अम्येऽपि व्यबहारिणो मरुभराः सत्कां सुयात्रां व्यपु ॥ २१ ॥
 विधुं-वर्षु-रसै-शुसि-वर्षे १६८१, रातलकस्याणवासनूपरान्ये । श्रीशत्रुञ्जयसंघो, विनिर्ममे बाहककेन ॥ २२ ॥

पुण्यकर्तव्यता काऽपि, प्रत्यक्ष दृश्ये मया । काऽपि श्रुता सता वक्रात्, प्रशस्तिर्लिखिताऽस्ति तत् ॥ २३ ॥
सामाचारीशतकममुना थाहस्थ्याहनात्ता, पश्चादशैव्यमलमतिना लेखित पूर्वमेव ।
यावच्छ्रीमत्स्वरतरगणप्रोद्धसन्नाम तावन्, नन्दत्वेतच्चिरमनुपम सर्वकल्याणकारि ॥ २४ ॥

॥ इति श्रीसामाचारीशतकं संपूर्णं ॥

सुरीश्वरो विजयते सुकृपाविचन्द्रः, शिष्योऽस्ति तस्य सुखसागरपाठकसु ।
तस्याऽऽश्रया लिखितवान् पुरि मोहमय्यां, सुभाषको विजयचन्द्र इमा प्रति सु ॥ १ ॥

Printed by Ramohandra Yosu Shedgo, at the Nirnaya Sagar Press,
26-28, Kolbhat Street, Bombay

Published by Jaweri Mulchand Hirnchand Bhatgat, Jinadattasuri Jain
Bhandar, Mahavar Swami's Temple, Pydhuni, Bombay

श्री केसरीमल्लजी पीसीलालजी कोठारी,
की तरफ से साइर भेंट -

साधारण श्री विद्यकर्मज्ञान प्रचार, कन्नड़

॥ समाप्तमिदं सामांचारीशतकम् ॥

साधारण श्री विद्यकर्मज्ञान प्रचार, कन्नड़

तथा बालतया मूढत्वेन शिशुत्वेन वा मोहतया भिष्यात्वादिमोहेन मण्डतया रागपरदिपारवश्येन श्लिष्ट-
तया श्लेष्माकर्मत्वेन भ्रिगौरघशुक्तया क्वादिरससातगौरवेण एतैः प्रकारैः अस्य धर्मस्य अतीच्चारैरिति योजना ।
कथमूर्तेन मयेत्याह—चतुःकषायोपगतेन पञ्चेन्द्रियधशात्तेन परिपूर्णतया सातासौरूपमनुपालयता तथा मया
अस्य धर्मस्य अज्ञानतया अस्मिन्वा भवे धर्ममानजन्मनि अन्येषु वा भवप्रदृणेषु अतीतानागतेषु प्राणाति-
पातः कृतो वा कारितो वा क्रियमाणो वा परैः समनुज्ञातः स निन्दामि गर्हे अधिध अधिधेन मनसा वाचा
कायेन अतीत निन्दामि प्रत्युत्पन्न धर्ममान सष्टुणोभि अनगत प्रत्याख्यामि सर्व प्राणातिपात याधज्जीवम-
निःश्रितोऽह निश्चारहितो धिप्रसुक्त इत्यर्थः । नैष स्वय प्राणान् अतिपातयेत् नैव अन्यैः प्राणान् अतिपात-
येत् प्राणानतिपातयोऽन्याद्य समनुजानीयात् । तथाया । अर्हत्साक्षिक सिद्धसाक्षिक साधुसाक्षिक देवसा-
क्षिक गुरुसाक्षिक । केषिवाहुः आत्मसाक्ष्यक । अत्र अर्हत्सिद्धसाधुदेवात्मसाक्ष्यत्वे यधिक्षिद्ध तदकरणिय-
मेवेत्यर्थ । केषलावधिक्षानेन्द्रियादीनां सर्वप्रत्यक्षत्वात् एव भवति । अहमितिकथने कः पालक इत्याह । भि-
क्षुर्वा भिक्षुकी वा साधुर्वा साध्वी वा सयतधिरतप्रतिहतप्रत्याख्यातपापकर्मसयत नियमित धिरत निवृत्त
प्रतिहत शुभकर्मभिर्घातित प्रत्याख्यात निराकृत । कदा कर्मत्याह । दिवा वा रात्रौ वा । कीदृशो भिक्षुर्भि-
क्षुकी च । एकको वा पर्वदि गतो वा स्वप्नो वा जाग्रदा एतस्त्वसु प्राणातिपातस्य धिरमण हित श्रुत क्षम
तारणसमर्थ निःशोधितं सपूर्णं पालित आत्मानुगाभि आत्मसर्वेवनीय परानुगाभि परप्रतिपादनीय । पुनः क-

धन्तम् । पताभिर्पुक्तिभिर्महार्थम् । काभिरिच्छाह । सर्वेषां प्राणानां सर्वेषां भूतानां पूर्वोक्तानां सर्वेषां
 जीवानां पूर्वोक्तानां सर्वेषां सत्वानां पूर्वोक्तानां क्षुब्धकरणतया अशपनया अजीर्णनया क्षुब्धनेन अती-
 व्रतया सतोपकरणेन अपीह्नया अपरितापनया अनुपद्रवनया महार्थं महानुभाव महानुभाव महानुभावानुचीर्ण
 परमर्षिवेशित प्रशस्तं तत्प्राणतिपातात् धिरमण । दुःस्वक्षयाय कर्मक्षयाय बोधिलाभाय ससारोत्तारणाय
 त्रिःकृत्वा त्रिःकरणशुद्ध्या त्रिवेल वा उपसयुज्य उपसयय वा व्रतेन सयदित्वा । णं इति वाक्यालकारे ।
 विचरामि तिष्ठामि प्रथमे भवन्त महामते उपस्थितोस्मि सर्वस्मात्प्राणतिपाताद्विरमण ॥ १ ॥ अह्वावरे दुबे
 भते महद्वप सुसावापाओ वेरमण सब भते सुसावाय पञ्चकस्वामि । से कोहा वा लोहा वा भया वा हासा
 वा नेष सय सुस वहज्जा । नेवक्षेहिं सुस वयाविज्जा सुसवयतेवि अशे न समणुजाणामि जाव० शेष पूर्ववत् ।
 से सुसावाए चवधिहे पवत्ते । त जहा । दधओ स्वितओ कालओ भावओ दधओण सुसावाए सबदधेसु
 स्वितओण सुसावाए कोए वा अलोए वा कालओण सुसावाए दिया वा राओ वा भावओण सुसा-
 वाए रणेण वा दोसेण वा ज पि० शेष० सुसावाओ भासिओ वा भासाविओ वा भासिज्जतो वा परेहिं
 समणुजाओ त नि० गरिहामि शेष पूर्ववत् । सब सुसावाय जाव० शेष० । नेव सय सुस वाहज्जा नेवक्षेहिं
 सुस वायाविज्जा सुस वयतेवि अशे न समणुजाणिज्जा । तजहा । शेष० । एस खलु सुसावायस वेरमणे
 शेष० । दुबे भते महद्वप चवद्विओमि सवाओ सुसावापाओ वेरमण ॥ २ ॥ अप अवरस्मिन् द्वितीये भदन्त महा-

तथा पालतया मूढत्वेन शिशुत्वेन वा मोहतया मिथ्यात्वादिमोहेन भणहतया रागपरादिपारवश्येन स्फिष्ट-
तया क्लेशकर्मत्वेन त्रिगौरयशुक्ततया ऋद्धिरससातगौरवेषण प्रतीः प्रकारैः अस्य धर्मस्य अतीचारिरिति योजना ।
कथमूतेन मयेत्याह—सधु'कथायोपगतेन पञ्चेन्द्रियवशात्तेन परिपूर्णतया सातासौख्यमनुपालयता तथा मया
अस्य धर्मस्य अज्ञानतया अस्मिन्वा भवे धर्तमानजन्मनि अन्येषु वा भवप्रदृणेषु अतीतानागतेषु प्राणाति-
पात कृतो वा कारितो वा क्रियमाणो वा परैः समनुज्ञातः त निन्दामि गर्हे' अधिविष अधिवर्धेन मनसा वाचा
कायेन अतीत निन्दामि प्रत्युत्पन्न धर्तमान सद्गुणोमि अनागत प्रत्याख्यामि सर्वे प्राणातिपात यावज्जीवम-
नि'श्रितोऽह् निभारहितो विप्रमुक्त इत्यर्थः । नैव स्वय प्राणान् अतिपातयेत् नैव अन्यै प्राणान् अतिपात-
येत् प्राणानतिपातयतोऽन्याथ समनुजानीयात् । तथाया । अर्हत्साक्षिक सिद्धसाक्षिक साधुसाक्षिकं देवसा-
क्षिक गुरुसाक्षिक । केचिदाहुः आत्मसाक्ष्यक । अत्र अर्हत्सिद्धसाधुदेवात्मसाक्ष्यत्वे यद्विधिवद् तदकरणीय-
मेवेत्यर्थः । केवलवचिज्ञानेन्द्रियादीनां सर्वप्रत्यक्षत्वात् एव भवति । अहमितिकथने कः पालक इत्याह । मि
धुर्वां भिक्षुकी वा साधुर्वा साध्वी वा संयतचिरतप्रतिहतप्रत्याख्यातपापकर्मासयत नियमित चिरत निवृत्त
प्रतिहत दुःमकर्मभिर्घातित प्रत्याख्यात निराकृत । कदा कर्मत्याह । दिवा वा रात्रौ वा । कीदृशो भिक्षुर्भि-
क्षुकी च । एकको वा पर्वदि गतो वा स्वप्नो वा जाग्रदा एतस्त्वल्लु प्राणातिपातस्य चिरमण क्षित श्रुत क्षम
तारणसमर्थ निःशेषितं सपूर्णं पालित आत्मजानामि आत्मसर्ववनीय परानुगामि परप्रतिपादनीयं । पुनः क-

धमूतम् । एताभिर्गुक्तिभिर्महार्थम् । काभिरिह्याह । सर्वेषां प्राणानां सर्वेषां भूतानां पूर्वोक्तानां सर्वेषां
 जीवानां पूर्वोक्तानां सर्वेषां सत्वानां पूर्वोक्तानां अदुःस्वकरणतया अक्षयनया अजीर्णनया अस्वणहनेन अती-
 वतया सतोपकरणेन अपीडनया अपरित्यापनया अनुपद्रवणया महार्थं महानुभाव महानुभवाभ्यानुधीर्णं
 परमर्षिदेशित प्रशस्तं तन्प्राणानिपातात् विरमण । दुःस्वक्षयाय कर्मक्षयाय धोषिलाभाय ससारोत्तारणाय
 त्रिःकृत्वा त्रिःकरणशुद्ध्या त्रिवेल वा उपसयुज्य उपसपथ वा व्रतेन सयदित्वा । ण इति वाक्यालकारे ।
 चिचरामि तिष्ठामि प्रथमे भवन्त महव्रते उपस्थितोस्मि सर्वस्मात्प्राणानिपाताद्विरमण ॥ १ ॥ अर्थावरे दुष्प-
 भते महद्वय मुसावायाओ वेरमण सव भते मुसावाय पथक्स्वामि । से कोहा वा लोहा वा भया वा हासा
 वा नेव सय मुस वहज्जा । नेवक्षेहिं मुस वयाविज्जा मुसवयतेवि अन्ने न समणुजाणामि जाव० दोष पूर्ववत् ।
 से मुसावाए चउधिये पवन्ते । त जहा । दधओ खित्तओ कालओ भावओ दधओण मुसावाए सवदधेसु
 खित्तओण मुसावाए लोए वा अलोए वा कालओण मुसावाए विया वा राओ वा भावओण मुसा-
 वाए राणेण वा दोसेण वा ज पि० दोष० मुसावाओ मासिओ वा मासाविओ वा मासिज्जतो वा परेहिं
 समणुजाओ त नि० गरिहामि दोष पूर्ववत् । सव मुसावाय जाव० दोष० । नेव सय मुस वाहज्जा नेवक्षेहिं
 मुस वायाविज्जा मुस वयतेवि अन्ने न समणुजाणिज्जा । तजहा । दोष० । एस खलु मुसावायरस वेरमणे
 दोष० । दुष्पे भते महद्वय उवट्ठिओमि सवाओ मुसावायाओ वेरमण ॥२॥ अप्य अपरिसिन् द्वितीये भवन्त मदा-

दोष० । तन्मैयुन षतुर्विधं प्रज्ञप्त दोष० । द्रव्यतो रूपेषु वा आकृतिमयेषु रूपसुभगेषु वा रूपलावणयादियु-
 क्तेषु क्षेत्रतः ऊर्ध्वलोके वा अधोलोके वा निर्धनलोके वा दोष० । मैयुन सेवित वा सेवयित वा सेव्यमान वा
 परैः न समनुजानीयात् दोष० । एतत् स्वस्तु मैयुनस्य धिरमण दोष० षतुर्थे दोष० । मैयुनाद्विरमण ॥ ४ ॥
 अष्टावरे पचमे भते महद्वय परिगहाओ धेरमण सध भते परिग्रह पञ्चकस्वामि से अप्य वा षड् वा अणु
 वा शूल वा चिस्समत वा अधिस्समत वा णेव सय परिग्रह परिगिह्वेज्जा णेवणेहिं परिगहा परिगिह्विज्जा
 परिगहा परिगिह्वतेधि अक्षे न समणुजाणामि० दोष० । से परिगहे च० दोष० । द्द्वओण परिग्रहे सच्चित्ता-
 चिस्समिस्सेसु द्द्वेषु स्विसओण परिगहे गामे वा नयरे वा अरणे वा० दोष० । परिगहो गहिओ वा गाहा-
 विओ वा धिप्यतो वा परेहिं समणुसाओ० दोष० । सध परिगहा दोष० । नेव सय परिगहा परिगिह्विज्जा
 नेवणेहिं परिगहा परिगिह्विज्जा परिगहं परिगिह्वतेधि अक्षे न समणुजाणिज्जा० दोष० । एस स्वस्तु परि-
 गहास्स धिरमण दोष० पचमे भते० दोष० परिगहाओ धेरमण ॥ ५ ॥ अथापरे पचमे भदन्त महाव्रते प्रप-
 मान्तपदानि वा । परिग्रहाद्विरमण सर्वे भदन्त परिग्रह प्रत्याख्यामि तत् अल्प वा षड् वा अणु वा रयूळं
 वा चित्तमद्वा अधिस्समद्वा नेव स्वय परिग्रह परिगुह्वियात् नेवान्यैः परिग्रह परिग्राहयेत् परिग्रह परिगु-
 ह्वन्तमन्य न समनुजानामि दोष० स परिग्रहः दोष० । द्रव्यतः सच्चित्ताधिस्समिभितेषु द्रव्येषु क्षेत्रतो ग्रामे
 वा नगरे वा अरण्ये वा दोष० परिग्रहो गृहीतो वा प्राहितो वा गृह्यमाणो वा परैः समनुज्ञातः दोष० सर्वे

परिग्रह शेषः । नैव स्वय परिग्रह परिग्रहीयात् नैवान्यैः परिग्रह परिग्राहयेत् परिग्रह परिग्रहृतमन्य न सम-
नुजानीयात् शेषः । एतत् स्वलु परिग्रहाद्विरमण शेषः । पञ्चमे भवन्तः शेषः । परिग्रहाद्विरमण ॥ ५ ॥ अष्टा-
धरे छन्दे भते षट् राहभोषणाओ धेरमण सध भंते राहभोषण पष्वक्त्वाभि से असण वा पाण वा स्वाहम
वा साहम वा णेव सय राह सुजिज्जा णेवणोहिं राह सुजाहज्जा । राह य सुजतेधि अक्षे न समणुजाणाभि
शेषः । से राहभोषणे षजधिः शेषः । द्वयोण राहभोषणे असणे वा पाणे वा स्वाहमे वा साहमे वा स्वित्त-
ओण राहभोषणे समेयस्वित्तसु कालओण विवा वा राहभोषणे रत्ति । भावओण राहभोषणे तित्ति वा क-
हुए वा कसाहले वा अधिले वा महुरे वा लवणे वा जधिः शेषः । राहभोषण सुजिय वा सुजायिय वा
सुजिज्जत वा परेहिं समणुत्वाय शेषः । सध राहभोषणः शेषः । नैव सय राहयं सुजिज्जा नैवक्षेहिं राह सुजा-
विज्जा । राह सुजतेधि अक्षे न समणुजाणिज्जाः शेषः । एस स्वलु राहभोषणस्स धेरमणे शेषः । छन्दे भंतेः
शेषः । राहभोषणाओ धेरमण ॥ ६ ॥ अथापरे षडे भवन्त भते प्रथमान्तपदानि वा । रात्रिभोजनाद्विरमणं सर्व
भवन्त रात्रिभोजन प्रत्याक्याभि तत् भशन वा पानं वा स्वादिम वा स्वादिम वा नैव स्वय रात्रौ सुञ्जीत
नैवान्ये रात्रौ भोजयेत् रात्रौ सुञ्जानमन्यं न समनुजानामि शेषः । तद्रात्रिभोजनं षतुर्विध प्रज्ञसः शेषः ।
द्रव्यतः अशन वा पान वा स्वादिम वा स्वादिम वा क्षेभ्रतः समयक्षेत्रेषु कालोचितमभिषु कालतः रात्रौ भा-
वतः तिक्त वा कटु वा कषाय वा अम्ल वा लवण वा मयुर वाः शेष पूः । रात्रिभोजन सुक्त वा भोजित वा

शेषं । तन्मैथुन चतुर्विध प्रकृत्य शेषं । द्रव्यतो रूपेषु वा आकृतिमयेषु रूपसु भगेषु वा रूपलावणयादियु-
 क्तेषु क्षेत्रतः ऊर्ध्वलोके वा अधोलोके वा तिर्यग्लोके वा शेषं । मैथुन सेवित वा सेवयित वा सेव्यमान वा
 परं न समनुजानीयात् शेषं । एतत् खलु मैथुनस्य धिरमणं शेषं चतुर्थं शेषं । मैथुनाद्विरमण ॥ ४ ॥
 अक्षरे पक्षमे भते महश्च परिगहाओ वेरमण सव भते परिग्रह पञ्चकलाभि से अप्य वा ध्रु वा अणु
 वा पूल वा चित्तमत वा अधिस्तमत वा णेय सय परिग्रह परिगिह्विजा णेषणेहि परिगह परिगिह्विजा
 परिगह परिगिह्वितेषि अक्षे न समणुजाणामिं शेषं । से परिगह चं शेषं । द्रव्यओण परिग्रहे सधिसा-
 चित्तमितसेसु द्रवेषु खित्तओण परिगहे नामे वा नयेरे वा अरणे वां शेषं । परिगहो गहिओ वा गाहा-
 धिओ वा धिप्यतो वा परेहिं समणुजाओं शेषं । सव परिगह शेषं । नेच सय परिगह परिगिह्विजा
 नेवणणेहिं परिगह परिगिह्विजा परिगह परिगिह्वितेषि अक्षे न समणुजाणिजां शेषं । एस खलु परि-
 गहसस धिरमण शेषं पक्षमे भतें शेषं परिगहाओ वेरमण ॥ ५ ॥ अथापरे पक्षमे भदन्त महाव्रते प्रय-
 मान्तपदानि वा । परिग्रहाद्विरमण सर्वं भदन्त परिग्रह प्रत्यारूपामि तत् अल्प वा बहु वा अणु वा स्थूल
 वा चित्तमद्वा अधिस्तमद्वा नेच ख्य परिग्रह परिगुहीयात् नेवान्यैः परिग्रह परिग्राहयेत् परिग्रह परिगु-
 हन्तमन्य न समनुजानामि शेषं स परिग्रहः शेषं । द्रव्यतः सधिसाचिस्तमितेषु द्रव्येषु क्षेत्रतो ग्रामे
 वा नगरे वा अरण्ये वा शेषं परिग्रहो गृहीतो वा ग्राहितो वा गृह्यमाणो वा परैः समनुज्ञातः शेषं सर्वं

रसगान्धरुपर्यानां पविष्यारणं सुभासुभाविचिन्तनं श्रेयुमस्य वि० ॥ ४ ॥ इच्छा ब्रह्मं मूर्ध्नि निवर्तं स्त्रीभ्यः
 प्राहिता सर्वसम्पद्भुवि' काङ्क्षा परचनप्रदभुवि' मयोपम्य दारुण' इवं प्रवृत्त्यामीति वृत्' परिग्रहस्य वि०
 ॥ ६ ॥ अतिमाष आहार' निदिशि सुमयेन विधीय' पशुभोजनं चूर्पास्त्रिभिसं' काङ्क्षितं चूर्पास्त्रि मयंति चिन्मा
 रात्रिभोजनस्य वि० ॥ ६ ॥ ॥ अथाष्टापद्मदशकंन मण्डपतोषारण विरार'—'दंस्वामाण्यारिसिं' ऽपिभं
 विना विद्यो मसणधम्मं । पदम वयममुरपस्से विरियामो पाणाप्रयापाओ ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥
 वयममुरपस्से विरियामो सुसापापाओ ॥ २ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ २ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ २ ॥
 अयं वयममुरपस्से विरियामो मेष्टुणाओ ॥ ४ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ ४ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ ४ ॥
 नशां पटुं राहभोयणाओ ॥ ६ ॥' दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ ६ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ ६ ॥
 तमुररशासि विरयोसि विरमासि वा प्राणानिधानात् ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥
 सं द्वितीयं मममुररशासि विरमासि भुवाधादात्' पोषं ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥
 पोषं ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥
 तत्' पोषं ॥ ६ ॥ पाटं मममुररशासि विरमासि भुवाधादात्' पोषं ॥ ६ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ ६ ॥
 तसिओ अयो एयो तिस्रो एयाण्यभं । पदम मयाण्यवत्' इदं' ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥
 ए० सुसापापाओ ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥ दंस्वामाण्यारिसिं' ॥ १ ॥

सुज्यमानं वा परैः समनुज्ञात शेषं० सर्वे रात्रिभोजन शेषं० नैव स्वय रात्रौ सुञ्जीत नैषान्ये रात्रौ भोजनं
 रात्रौ सुञ्जानान्याह समनुजानीयात् शेषं० गतस्त्वलु रात्रिभोजनाद्विरमण शेषं० पटं भद्रन्म एनं उपस्थि
 नोश्चि शेषं० रात्रिभोजनाद्विरमण ॥ ६ ॥ अथ सर्वेषां भ्रमाना समकालोत्थारमाह । द्यौरपार पश्चादप्यार
 रात्रिभोजनाद्विरमणमाह अद्विभयाप उवसंपञ्चित्ताण विहरामि । इत्येवामि पद्य मद्राप्तानि रात्रिभोजन-
 विरमणपद्यानि आत्महितार्थं उपसपथा सम्यक् प्रतिपद्य विचरामि ॥

अथ प्रकारान्तरेण महाव्रतव्युत्पत्तिमाह—'अप्यस्तथा य ज्ञे जीगा परिणामा प दारणा । प्राणायापस्त
 वैरमणे एव युते आह्वसे ॥ १ ॥ तिधरागा य जा भासा तिधवोसा तर्हेव य । सुमाधापरम पेरमपं उम गुप्तं
 आह्वसे ॥ २ ॥ उगाह च अजाहस्ता अवदिले य उगाहे । अदिपणादाणस्त ये० ॥ ३ ॥ सदा रथा रसा गथा
 फासाण धविधारणे । मेहुणस्स० ॥ ४ ॥ इच्छा सुच्छा य गेहे य करपयोप दारणे । परिगाहस्त ये० ॥ ५ ॥
 आह्वसते अ आहारे सुरे स्थिते य साकिप । राहभत्तस्त वे० ॥ ६ ॥' अप्रदास्ता द्रोहपेद्रुत्पत्तिकरा परिणा-
 माद्य दारणाः हिंसाव्यवच्छेदादिकरा ये योगा मनोवाक्कायाः कर्मविशेषा वा प्राणान्तिपातस्य विरमणे ऽप्यो-
 ऽतिक्रमोऽतिवार उक्त ॥ १ ॥ तीव्ररागाय मधुरानुरागावन्वना या भाषा तर्हेव च तीव्रहृषा या भाषा सुखा-
 भास्य विरमणे पयोऽतिक्रमोऽतिवार उक्त ॥ २ ॥ अप्रमेहे गुर्वाप्याह्वयिषोषं दस्तेषु पूर्वं व्रतयोन्वय यदी-
 नोपि कार्यकाले तस्य गुरोरप्यह्वयिषोषा कार्यकरणमिति शेषः । अदस्तादानस्य वि० ॥ ३ ॥ वाक्पुत्र-

रय धन्मपि य छधिह तर्कोकम्न उव० १३ ॥ ६ ॥ सत्त भयट्टाणाह सत्तधिह खेष नाणकिन्भग । परि० १४ ॥
 पिण्हंसण पाणेसण उग्गहंसत्तकिपा महन्मयणा । षव० १५ ॥ ७ ॥ अट्ट भयट्टाणाह अट्टय कन्माह तेस्सि यध
 व । परि० १६ । अट्टय पवपणमाया विट्टा अट्टधिहणिट्टिअट्टेहि । उव० १७ ॥ ८ ॥ नवधिहदंसणवरण नवह
 निपाणाह अप्पसत्थाह । परि० १८ । नवयमचेरगुत्तो कुनवधिह यमचेरपरिसुद्ध । उव० १९ ॥ ९ ॥ उवधाय
 व दंसधिह असंवर तहय सकिलेस च । परि० २० ॥ दंस चित्तसमाहिटाणा दंस चैव दंसाउ समणधम्मं
 च । उव० २१ ॥ १० ॥ आसायण च सब निगुणपुगारसधिह विवज्जतो । परि० २२ । एव तिट्ठधिरओ
 निगुत्तिगुत्तो तिसल्लनिसल्लो । तिविहेण पट्टिकत्तो रक्खाभि० २३ ॥ ११ ॥' व्यास्या—विधियेन मनोवाका-
 ययोगेन अप्रमत्त, प्रमादरहितः पञ्चमहाव्रतानि रक्षामि परिपालयामि । एक सावधयोग एक मिथ्यात्व एक
 अज्ञान परिवर्जयन् गुप्तः भ्रिगुसिगुप्तः पञ्चमहाव्रतानि रक्षामि । एक अनवधयोग एक सम्यक्त्व एक ज्ञान
 उपसपत्तः सपासः युक्तः सयमयोगयुक्तः पञ्चमहाव्रतानि रक्षामि १ । द्वौ चैव रागद्वेषौ द्वे व्याने आर्तरीद्रे च
 परिवर्जयन् शेष० । द्विविध चारिधर्मं यमित्तगार्हस्थ्यरूप द्वे धर्मदुक्के व्याने उपसपत्तः० शेष० २ । कुराणा
 नीला कार्पोसा तिस्रो लेहया अप्रधास्ताः परि० शेष० । नेजःपद्मदुक्कास्तिषो लेहयाः सुप्रधास्ताः उप० शेष० ३ ।
 मनसा मनःसत्त्वेन सत्यापितः वाचा वचःसत्त्वेन कायेन करणसत्त्वेन धिधियेनापि सत्यापितः पंचमहाव्रतानि र-
 क्षामि ३ । चतस्रो दुःखशय्याः चतुरः कषायान् क्रोधमानमायालोभरूपान् चतस्रः सद्मा आहारमयमैशुनपरिम ह-

णाथो ॥ ४ ॥ आल० पचम षय० परिगद्गाथो ॥ ५ ॥ आल० छट्ट षयमनुरकेंले विरमामो राहभोयणाओ
 ॥ ६ ॥ 'प्रथम व्रतमनुरक्षामि विरमामि प्राणातिपातात् आलयविहारसमितः आलयः स्थितिः विहारो गमन
 तत्र समितः पञ्चसमितियुक्तः युक्तः सयमयोगभृत् गुसञ्जिगुसिगुस' उपस्थितः श्रमणधर्म ॥ १ ॥ द्वितीय ब्र-
 तम० सुवावादात् शेष० ॥ २ ॥ तृतीय व्रतम० अदत्तादानात् शेष० ॥ ३ ॥ चतुर्थं व्रतम० मैथुनात् शेष०
 ॥ ४ ॥ पचम व्रतम० परिग्रहात् शेष० ॥ ५ ॥ षट् व्रतमनुरक्षामि विरमामि रात्रिभोजनात् शेष० ॥ ६ ॥ ॥
 अथैकाधेकादशान्तरेयोपादेयत्यागमद्वारेण पौनःपुन्येन महाव्रतरक्षणमाह—'तिविहेण अप्पमस्सो रक्खामि
 महधए पच । साधज्जाजोगमेग मित्थत्त एगमेव अञ्जाण । परिवज्जतो गुत्तो रक्खामि महधए पच ॥ १ ॥ अ-
 णवज्जजोगमेगं समत्तं एगमेव नाणओ । उवसपओ जुत्तो रक्खामि महधए पच ॥ २ ॥ दो केव रागादीसे
 दोणिय षाणाइ अट्ठकदाइ । परि० ॥ ३ ॥ दुविह् वरित्तवम्म दोणिय षाणाइ धम्मशुक्काइ । उव० ॥ ४ ॥
 किक्का नीला काक तिणियलेसाव अप्पसत्थाओ । परि० ५ ॥ तेओ पक्खासुक्का तिणिय लेसाव सुप्पस-
 तथाओ । उव० ६ ॥ ६ ॥ मणसा मणसवधिविओ वायासव्वेण करणसव्वेण । तिविहेणधि सव्वविर । उव० ७ ॥ ३॥
 चत्तारि य इहसिज्जा चउरो सखा तद्दा कसायाव । परि० ८ । चत्तारि य सुहसिज्जा चउविह् सवर समाहि
 ष । उव० ९ ॥ ४ ॥ पंचेव य कामगुणे पंचेव य निह्वे महदीसे १० । पच्चिदिय सवरण तत्तो पच्चविहमेव
 सज्जाप । उव० ११ ॥ ५ ॥ छज्जीविकायविह् छविहमासाव अप्पसत्थाओ । परि० १२ । छविह मज्जिमत-

रवर्धमानस्वामिने नमोस्तु तुभ्यमर्हते । नमोस्तु तुभ्य भगवते । एव भगवन्त नमस्कृत्य तदग्रत एव कथितव-
 क्ष्यमाणस्यापनमाह । शिःकुत्वञ्चिबेल स्वलु महत्प्रतीधारणा कृता । महद्यत्प्रधारणा पञ्चविहा पञ्चसा इत्या-
 रभ्य ह्येहयाहं पञ्चमहद्ययाह इतिपर्यन्त एकबेल अप्यस्तथाय जे जोगा इत्यारभ्य आलयविहारसमिधो
 सुप्तो सुप्तो षड्विधो समणधम्म इतिपर्यन्त द्विबेलं । तिविधेण अप्यमत्तो इत्यारभ्य एव तिवृणद्विधिरथो
 इतिपर्यन्त त्रिबेल ॥ अथ इच्छामः सूत्रकीर्तन कर्तुं श्रुताधारणां सुनीना नमस्कारद्वारेण श्रुतनामकीर्तनमाह ॥
 नमो तेसिं स्वमासमणाण जेहिं इम धारय छविहमावस्सय भगवन्त । तजहा । सामाहय चववीसच्छओ
 षट्ठण पढिक्कमण काउसग्गो पक्कस्साण सवेसिंपि एवमि । छविहे थावस्सए भगवते ससुत्ते सअत्थे सग्गये
 सणिज्जुत्तिए ससग्गहणिए जे शुणा वा भावा वा अरहतेहिं भगवतेहिं पञ्चसा वा पल्लविया वा ते भावे सह-
 शामो पस्सियामो रोएमो फासेमो पालेमो ते भावे सहहतेणं पत्तियतेण रोयतेण फासिं० तेण पा-
 लितेण अणुपालितेण अतोपक्खस्स ज वाइय पटिय परियट्टिय पुच्छिय अणुपालिय न हुक्खवक्ख
 याए कम्मक्खयाए बोहिलामाए ससारुसारणाए तिक्कट्ट उवसपजिन्ताण विहरामि अतोपक्खस्स ज न वा-
 इय न पटिय न पुच्छिय न परियट्टिय नाणुपालिय नाणुपेक्षिय सते बले सते वीरिए सते पुरिसकारपढिक्कमे ।
 तस्स आलोएमो पढिक्कमामो निंदांमो गरिहामो विउट्टेमो विसोहेमो अकरणयाए अ०सुट्टेमो । अहारिह
 तवोकम्म पापच्छित्त पढिवज्जामो तस्स मिच्छामि हुक्कं ॥ नमो तेसिं स्वमासमणाण जिहिं इम धायाहं (वा-

महृषयउच्चारणा कया । कायधिरस्स सङ्खुद्धरणं चिइयलं षषसोओ । पढागाहरण णिज्जूहरणाराहणा गुणाण सव-
रजोगो पसत्थज्झाणोवगतता जुसतावक्खाणे परमट्टे उत्समट्टे अ । एस खलु तित्थंकरेहिं रयरगादेसमहणेहिं
देसिओ पवणणस्स सारो छब्बीयनिकापसजमो उचइसिओ तिङ्खुक्कस्स कय टाण । अन्मुवगया नमुत्थु ते
सिद्धजुद्धमुत्तनीरयनिस्सगनिस्सल्लमाणामूरण गुणरयणसायरमण तमहृष्यमेय नमुत्थुते समणस्स भगवओ
महइ महाधीरवद्धमाणसामिस्स नमुत्थुते अरहओ नमुत्थुते भगवओ स्सिकट्टु एसा खलु महृषयउच्चारणा
कया इच्छामो सुतकिसण काउ ॥ व्याख्या—इत्येवा खलु महावतोच्चारणा कृता क प्रभावो महावताना-
मित्याह । कायस्थिरस्व धर्मशरीरस्य स्थैर्यं, शान्त्योद्धरण मायामिध्यास्वनिदानशाल्यापगमः, धृतिवत्त्व वीचल
वा, व्यवसायो विगतविधादान्तःसयमोपक्रमो वा, पताकाहरण सयमपशासोक्त्वावनास्थापनाराधनागुणाना
सधरयोगः प्रसिद्ध प्रशस्तव्यानोपगतताद्युभयानस्थितिरूपसपच प्रसिद्धा, युक्ततावद्धाने परमार्थ उत्समा-
र्थश्च प्रसिद्धपर्यायाः । एतत् खलु तीर्थकरैः रजोरगाद्रेवमथनेः देशित प्रवचनस्य सारं पद्दजीवनिकायसयम
उपदिष्टः । पञ्चमहाव्रतपालनेपि परमार्थतः पद्दजीवनिकायपरकैवेल्यर्थः । श्रेलोक्यस्य कृत स्थान सुख स्थिति-
हितहेतुत्वात् । अतएव तान् जिनान् नमस्करोति । तत्रापि वर्तमानतीर्थत्वात् भगवत् श्रीवर्षमानस्वामिभिन
नमस्करोति । यथा नमोस्तु तुभ्य अरहन्त भगवन्त ससारतीर्ण सिद्धजुद्धमुक्तीरजोनिस्सङ्गिनिःशाल्यमानह-
रण गुणरत्नसागर अनन्ताप्रमेय । एतेषा पर्यायाः प्रसिद्धाः । नमोस्तु तुभ्य भ्रमणाप भगवते महते महाधी-

रवर्धमानस्यामिने नमोस्तु तुभ्यमर्हते । नमोस्तु तुभ्य भगवते । एव भगवन्त नमस्कृत्य तद्भक्त एव कथितव-
 क्ष्यमाणख्यापनमाह । त्रिःकुत्वत्रिवेले खलु महद्व्रतोच्चारणा कृता । महद्वपउच्चारणा पञ्चविहा पञ्चता इत्या-
 रभ्य इचोइयाह पञ्चमद्वधपाह इतिपर्यन्त एकवेले अप्यसत्याय जे जोगा इत्यारभ्य आलयविहारसमिओ
 जुस्तो गुप्तो उवद्विओ समणधम्म इतिपर्यन्त द्विवेले । तिविहेण अप्यमत्तो इत्यारभ्य एव तिवण्वविरओ
 इतिपर्यन्त त्रिवेले ॥ अथ इच्छामः सूत्रकीर्तन कर्तुं श्रुतावाराणा सुनीना नमस्कारद्वारेण श्रुतनामकीर्तनमाह ॥
 नमो तेसिं खमासमणाण जेहिं इम वाइय छविइमावस्सय भगवन्त । तज्जहा । सामाइय चउवीसच्छओ
 वट्ठण पट्टिक्कमण काउसगो पच्चक्खाण सवेसिंषि एवमि । उविहे आवस्सए भगवते समुत्ते सअत्ये सगणथे
 सणिवुत्तिए ससगाहणिए जे गुणा वा भावा वा अरहतेहिं भगवतेहिं पञ्चता वा पस्सविया वा ते भावे सद्-
 दामो पत्तिपामो रोएमो फासेमो पालेमो अनुपालेमो ते भावे सद्दतेणं पत्तिपतेण रोयतेण फासिं० तेण पा-
 लितेण अणुपालितेण अतोपक्खस्स ज वाइय पट्टिय पुरियदिय पुच्छिय अणुपालिय न दुक्खक्ख-
 याए कम्मक्खयाए पोहिलाभाए ससाकत्तारणाए तिकट्ट उवसपजित्ताण विहरामि अतोपक्खस्स ज न वा-
 इय न पट्टिय न पुच्छिय न परियदिय नाणुपालिय नाणुपेडिय सते षले संते वीरिए सते पुरिसक्कारपट्टिकमे ।
 सस्स आलोएमो पट्टिक्कमामो त्रिंदामो गरिहामो चिउट्टेमो विसोहेमो अकरणयाए अन्सुट्टेमो । अहारिह
 तयोक्कम्म पायच्छित्त पट्टिवज्जामो तस्स मिच्छामि दुक्ख ॥ नमो तेसिं खमासमणाण जिहिं इम वायाह (वा-

अनुप्रेक्षित उत्कानुकदुरुक्तचिन्तनैः शोधित उत्कसिद्धान्तमध्यादित्यर्थ । तत् दुःस्वक्षयाय कर्मक्षयाय योधि-
 लाभाय ससारोत्तारणाय भ्रिकृत्स्नः उपसयुज्य स्वभार्यं उपसपद्य वा । ण इति वाक्यालकारे । विध्वरामि
 अतपक्षस्य चातुर्मासिकस्य साधत्सरिकस्य यत्र वाचित न पठित न परिनिष्ठित न पृष्ट न प्रेक्षित नानुपा-
 लित नानुप्रेक्षित सति षले सति वीर्ये सति पुरुषाकारपराक्रमे षल देहसमव वीर्यमुत्साहसमव पुरुषाका-
 रपराक्रमो वैर्यगान्मीर्यरूपः तस्य अधाचनादिरूपस्य पापस्य आलोचयामः प्रतिक्रमामः आलोचनाप्रतिक्र-
 माहंप्रायश्चित्सात् निन्दामो गर्हामहे पूर्ववत् वर्तयामः पुण्येन पाप हन्म' विधयोधयाम' तच्छुद्धिं कुर्मः अक-
 रणतया अकारित्वेन अभ्युत्तिष्ठामः तदुपक्रम कुर्मः यथाहंत्सपःकर्मप्रायश्चित्स तद्योग्यनपोष्टिसिधोषनाहं प्राय-
 चित्स प्रतिपद्यामहे । तस्य मित्या मे दुष्कृत पूर्ववत् । पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाभ्रमणेभ्यो वैरिव् वाचित अङ्ग-
 पाद्य । उत्कालिक भगवता अङ्गपाद्य द्वादशाङ्ग्या अनिरिक्त उत्कालिक योगेषु कालग्रहणसघटादिवर्जित
 भगवत इति पूर्ववत् । तद्यथा । दशवैकालिक १ कल्पाकल्पिक २ क्षुल्लककल्पश्रुत ३ महाकल्पश्रुत ४ उपपा-
 तिक ५ राजप्रश्रेणिक ६ जीवाभिगमः ७ प्रज्ञापना ८ महाप्रज्ञापना ९ नन्दी १० अनुयोगद्वाराणि ११ देवे-
 न्प्रस्तवः १२ तन्दुलवैकल्पिक १३ चन्द्रविश्वजः १४ प्रमादप्रमाथः १५ पौकवीमण्डलं १६ मण्डलीप्रवेशः १७
 गणविधिया १८ विद्याभरणविनिश्चयः १९ आत्मविद्युद्धिः २० मरणविद्युद्धिः २१ मरणविद्युद्धिः २२ सलेखनाश्रुत २३ वीतरागश्रुत २४ विहारकल्पः २५ चरणविधिः २६ आतुरप्रत्याख्यान २७ महाप्रत्या-

द्यान् २८ सर्वस्मिन् अङ्गघात्रो उत्कालिके शेषे ॥ पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणोभ्यो यैरिदं वाचितं अङ्गघात्र
 कालिक कालप्रहणसंघट्टयोगसाहितं भगवन् ज्ञानमाहात्म्यमय । तथाथा । उत्तराध्ययनानि दूशाः कल्पः
 व्यवहारः षष्टिभाषितानि निशीथो महानिशीथः जम्बूद्वीपप्रज्ञसिः चन्द्रप्रज्ञसिः सूर्यप्रज्ञसिः द्वीपसागरप्रज्ञसिः
 झुल्लकीविमानप्रज्ञसिः महतीविमानप्रज्ञसिः अङ्गचूलिकाः व्यवहारचूलिकाः अरुणोपपातः गरु-
 द्रोपपात, वरुणोपपात, धरुणोपपातः बेलवरोपपातः देवेन्द्रोपपातः वैश्रमणोपपातः उत्पानश्रुत समुत्पानश्रुत
 नागपर्यायलिकाः निरयावलिकाः कालिकाः कल्पावतसिकाः पुरिषकाः पुण्यचूलिकाः वह्निदूशाः आशीचिष-
 भावनाः दृष्टिविषभावनाः चारुणभावनाः महाश्रमणभावनाः तेजोभिषिसर्गाः सर्वस्मिन्नप्येतस्मिन्नङ्गघात्रो
 कालिके भगवति । शेषे ॥ पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणोभ्यो यैरिदं वाचितं । कालिकमित्यनुवर्तते । द्वादशाङ्ग
 गणिपिटक भगवन् । तथाथा । आचारः सूत्रकृत स्थान समवायः विवाहप्रज्ञसिः ज्ञाताधर्मकथाः उपासक-
 दूशाः अन्तकृद्दूशाः अनुत्तरोपपातिकदूशाः प्रभव्याकरण विपाकश्रुतं दृष्टिवादः सर्वस्मिन्नप्येतस्मिन्द्वादशाङ्गे
 गणिपिटके भगवति । शेषे ॥ एतेषां सर्वेषां सिद्धान्तानां अन्त, कथित नामप्रहणमेव कथित । एतेषां भेदाः
 शास्त्राध्ययनोद्देशप्रमाणानि ग्रन्थविस्तरभयाद्योदितानि महाशास्त्रेभ्योऽवसेयानि ॥ पुनरपि सिद्धान्तप्रधान-
 त्वात् प्रान्ते द्वादशाङ्गीनमस्कारमाह । नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणोभ्यो यैरिदं वाचितं द्वादशाङ्ग गणिपिटक भगवन् ।

अनुप्रेक्षित उष्कानुकशुक्रचिन्तनैः शोषित उष्कसिद्धान्तमध्यादित्यर्थः । तत् शुभक्षयाय कर्मक्षयाय योधि-
 छाभाय ससारोत्साराणाय शिशुत्वः उपसयुज्य सवार्थ उपसपथ वा । ण इति वाक्यालकारे । विचरामि
 अतपक्षस्य चातुर्मासिकस्य सांख्यसरिकस्य यत्र वाचित न पठित न परिनिष्ठित न दृष्ट न प्रेक्षित नानुपा-
 लित नानुप्रेक्षित सति पले सति वीर्ये सति पुरुषाकारपराक्रमे पले देहसम्भव वीर्यश्रुत्साहसम्भव पुरुषाका-
 रपराक्रमो वैर्यगान्भीर्यरूपः तस्य अवाष्पनादिरूपस्य पापस्य आलोचयामः प्रतिक्रमामः आलोचनाप्रतिक्र-
 मार्षप्रायश्चित्सात् निन्दामो गर्हामहे पूर्ववत् वर्तयामः पुण्येन पाप हन्म' विशेषयामः तच्छुद्धिं कुर्म' अक-
 रणतया अकारित्वेन अन्युत्सिष्ठामः तदुपक्रम कुर्म' यथार्हस्वपाःकर्मप्रायश्चित्त तद्योग्यनपोष्टुत्सिप्रोषनाहं प्राप-
 श्वित् प्रतिपद्यामहे । तस्य मित्या मे शुष्कत पूर्ववत् । पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणोभ्यो यैरिव वाचित अङ्ग-
 बाण । उत्कालिक भगवता अङ्गबाण द्वादशाङ्ग्या अतिरिक्तं उत्कालिक योगेषु कालग्रहणसघटादिर्वाजित
 भगवत इति पूर्ववत् । तथाया । दशवैकालिक १ कल्पकल्पिक २ क्षुब्धकल्पश्रुत ३ महाकल्पश्रुत ४ उपपा-
 तिक ५ राजप्रश्रणिकं ६ षीवाभिगमः ७ प्रज्ञापना ८ महाप्रज्ञापना ९ नन्दी १० अनुयोगद्वाराणि ११ देवे-
 न्द्रस्तवः १२ तन्दुलवैकल्पिक १३ चन्द्रविवर्जः १४ प्रमादप्रमाथः १५ पौरोषीमण्डल १६ मण्डलीप्रवेशः १७
 गणविषया १८ विद्याधरणविनिश्चयः १९ आत्मविशुद्धिः २० मरणविशुद्धिः २१ मरणविशुद्धिः
 २२ सलेखनाश्रुत २३ वीतरागश्रुत २४ विहारकल्पः २५ चरणविधिः २६ आतुरप्रत्याख्यान २७ महाप्रत्या-

१
 २
 ३
 ४
 ५
 ६
 ७
 ८
 ९
 १०
 ११
 १२
 १३
 १४
 १५
 १६
 १७
 १८
 १९
 २०
 २१
 २२
 २३
 २४
 २५
 २६
 २७
 २८
 २९
 ३०
 ३१
 ३२
 ३३
 ३४
 ३५
 ३६
 ३७
 ३८
 ३९
 ४०
 ४१
 ४२
 ४३
 ४४
 ४५
 ४६
 ४७
 ४८
 ४९
 ५०
 ५१
 ५२
 ५३
 ५४
 ५५
 ५६
 ५७
 ५८
 ५९
 ६०
 ६१
 ६२
 ६३
 ६४
 ६५
 ६६
 ६७
 ६८
 ६९
 ७०
 ७१
 ७२
 ७३
 ७४
 ७५
 ७६
 ७७
 ७८
 ७९
 ८०
 ८१
 ८२
 ८३
 ८४
 ८५
 ८६
 ८७
 ८८
 ८९
 ९०
 ९१
 ९२
 ९३
 ९४
 ९५
 ९६
 ९७
 ९८
 ९९
 १००

स्थान २८ सर्वस्मिन् अङ्गयाद्ये उत्कालिके शेषे ॥ पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणेश्चो वैरिद् वाचित अङ्गयाद्या
 कालिक कालभट्टणसघटयोगसहित भगवन् ज्ञानमाहात्म्यमय । तद्यथा । उत्तराध्ययनानि दशाः कल्पः
 व्यवहार' ऋषिभाषितानि निशीथो महानिशीथ' जम्बूद्वीपप्रज्ञसिः चन्द्रप्रज्ञसिः सूर्यप्रज्ञसिः द्वीपसागरप्रज्ञसिः
 क्षुल्लकीषिमानप्रज्ञसिः महतीषिमानप्रज्ञसिः अङ्गचूलिकाः ज्यङ्गचूलिकाः ब्यवहारचूलिकाः अरुणोपपातः गख-
 द्रोपपात' वरुणोपपात, धरुणोपपात' धैलधरोपपातः देवेन्द्रोपपातः वैश्रमणोपपातः उत्थानश्रुत समुत्थानश्रुत
 नागपर्यावलिकाः निरयावलिकाः काल्पिकाः कल्पावतसिकाः पुषिकाः पुष्यचूलिकाः वह्निदशाः आशीचिष-
 भावनाः दृष्टिचिषभावनाः चारुणभावनाः महाश्रमणभावनाः तेजोभिषिसर्गाः सर्वस्मिन्नप्येतस्मिन्नङ्गयाद्ये
 कालिके भगवति । शेषे ॥ पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणेश्चो वैरिद् वाचित । कालिकमित्यनुवर्तते । द्वादशाङ्ग
 गणपिटक भगवन् । तद्यथा । आचारः सूत्रकृत स्थान समवायः विवाहप्रज्ञसिः ज्ञानाधर्मकथाः उपासक-
 दशा' अन्तकृद्दशाः अनुत्तरोपपातिकदशाः प्रश्नव्याकरण विपाकश्रुतं दृष्टिवादः सर्वस्मिन्नप्येतस्मिन्द्वादशाङ्गे
 गणपिटके भगवति । शेषे ॥ एतेषां सर्वेषां सिद्धान्तानां अन्तः कथित नामभट्टणमेव कथितं । एतेषां भेदाः
 शास्त्राध्ययनोद्देशप्रमाणानि ग्रन्थविस्तरमपाद्योदितानि महाशास्त्रेभ्योऽवसेयानि ॥ पुनरपि सिद्धान्तप्रधान-
 त्वात् प्रान्ते द्वादशाङ्गीनमस्कारमाह । नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणेश्चो वैरिद् वाचित द्वादशाङ्ग गणपिटक भगवन् ।

अनुप्रेक्षित उक्तानुक्तवृत्तचिन्तनेः शोधित उक्तसिद्धान्तमध्यादित्यर्थः । तत् इत्स्वक्षयाय कर्मक्षयाय योधि-
 लाभाय ससारोत्तारणाय त्रिंशुत्सव' उपसयुज्य सवार्थं उपसपथ चा । ण इति वाक्यालकारे । विचरामि
 अतपक्षस्य चातुर्मासिकस्य सांघत्सरिकस्य यत्र वाञ्छित न पठित न परिनिष्ठित न पृष्ट न प्रेक्षित नानुपा-
 लित नानुप्रेक्षित सति षडे सति वीर्ये सति पुरुषाकारपराक्रमे षल देहसमव वीर्यशुत्साहसमव पुरुषाका-
 रपराक्रमो धैर्यगान्धीर्यरूप' तस्य अवाचनादितिरूपस्य पापस्य आलोचयामः प्रतिक्रमामः आलोचनाप्रतिक्र-
 मार्वप्रायश्चित्सात् नित्वासो गार्हमहे पूर्ववत् वर्तयामः पुण्येन पाप इन्मः शिशोषयामः तच्छुद्धिं कुर्मः अक-
 रणतया अकारित्वेन अशुत्सिद्धामः तदुपक्रम कुर्म' यथार्हत्सपःकर्मप्रायश्चित्त तद्योग्यनपोष्टुत्सिशोषनाह' प्राय-
 श्चित्त प्रतिपथामहे । तस्य भिद्यथा से दुष्कृत पूर्ववत् । पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणेभ्यो वैरिद वाञ्छित अङ्ग-
 बाह्य । उत्कालिक भगवता अङ्गबाह्य इत्याङ्ग्या अतिरिक्तं उत्कालिक योगेषु कालभ्रष्टणसघटादिवर्जित
 भगवत इति पूर्ववत् । तथाया । वृथावैकालिक १ कल्पाकल्पिक २ क्षुल्लककल्पश्रुत ३ महाकल्पश्रुत ४ उपपा-
 तिक ५ राजप्रश्रोणिक ६ जीवाभिगमः ७ प्रज्ञापना ८ महाप्रज्ञापना ९ नन्वी १० अनुयोगद्वाराणि ११ देवे-
 न्द्रस्त्वः १२ तन्तुलवैकल्पिक १३ चन्द्रविध्वंस, १४ प्रमादप्रमाथः १५ पौरुषीमण्डल १६ मण्डलीप्रवेशः १७
 गणिविद्या १८ विद्याचरणविनिश्चयः १९ आत्मविद्युद्धिः २० मरणाविद्युद्धिः २१ मरणाविद्युद्धिः
 २२ सलेखनाश्रुत २३ वीतरागश्रुत २४ विहारकल्पः २५ चरणविधिः २६ आतुरप्रत्याख्यान २७ महाप्रत्या-

स्वाम २८ सर्वस्मिन् अङ्गवाद्ये उत्कालिके शेषे ॥ पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणेभ्यो वैरिद वाञ्छित अङ्गवाद्या
 कालिक कालभङ्गणसघटयोगसहित भगवन् ज्ञानमाहात्म्यमप्य । तद्यथा । उत्तराध्ययनानि दशाः कल्पः
 व्यवहार ऋषिमायितानि निशीथो महानिशीथ जम्बूद्वीपप्रज्ञसिः चन्द्रप्रज्ञसिः सूर्यप्रज्ञसिः द्वीपसागरप्रज्ञसिः
 झुझकीविमानप्रज्ञसिः महतीविमानप्रज्ञसिः अङ्गचूलिकाः व्यङ्गचूलिकाः व्यवहारचूलिकाः अरुणोपपातः गरु-
 द्रोपपातः वरुणोपपात, धरुणोपपातः बेलधरोपपातः देवेन्द्रोपपात वैश्रमणोपपातः उत्थानश्रुत समुत्थानश्रुत
 नागपर्यावलिकाः निरयावलिकाः काल्पिकाः कल्पावतसिकाः पुरिषिकाः पुरुषचूलिकाः बह्विदशाः आशीविष-
 भावनाः दृष्टिविषभावनाः धारणभावनाः महाश्रमणभावना तेजोभिषिसर्गाः सर्वस्मिन्नप्येतस्मिन्नङ्गवाद्ये
 कालिके भगवति । शेषे ॥ पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणेभ्यो वैरिद वाञ्छित । कालिकमिस्यनुवर्तते । द्वादशाङ्ग
 गणिपिटक भगवन् । तद्यथा । आचारः सूत्रकृत स्थान समवायः विवाहप्रज्ञसिः ज्ञाताधर्मकथाः उपासक-
 दशाः अन्नकुदशाः अनुसरोपपातिकदशाः प्रभक्त्याकरण विपाकश्रुतं दृष्टिवादः सर्वस्मिन्नप्येतस्मिन्द्वादशाङ्ग
 गणिपिटके भगवति । शेषे ॥ एतेषा सर्वेषां सिद्धान्तानां अन्तः कथित नामभङ्गणमेव कथित । एतेषा भेदाः
 शास्त्राध्ययनोपदेशप्रमाणानि ग्रन्थविस्तरभयाक्षोदितानि महाशास्त्रेभ्योऽवसेयानि ॥ पुनरपि सिद्धान्तप्रधान-
 त्वात् प्रान्ते द्वादशाङ्गीनमस्कारमाह । नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणेभ्यो वैरिद वाञ्छित द्वादशाङ्ग गणिपिटक भगवन् ।

अनुप्रेक्षित उक्कानुकदुरकचिन्मनैः शोषित उक्कसिद्धान्तमध्यावित्यर्थः । तत् हु'स्वक्षयाय कर्मक्षयाय योषि-
 लाभाय ससारोत्साराणाय श्रि'कुत्स. उपसयुज्य सधार्यं उपसपय वा । ण इति धाकपालकारे । विचरामि
 अतपक्षस्य चातुर्मासिकस्य सावत्सरिकस्य यत्र वाचित न पठित न परिनिष्ठितं न पृष्ट न प्रेक्षित नानुपा-
 लित नानुप्रेक्षित सति बले सति वीर्यं सति पुरुषाकारपराक्रमे बल देहसम्भव वीर्यमुत्साहसम्भव पुरुषाका-
 रपराक्रमो वैर्यगान्मीर्यरूपं तस्य अवाचनाविरूपस्य पापस्य आलोचयामः प्रतिक्रमामः आलोचनामतिक्र-
 मार्षप्रायश्चित्तात् निन्दामो गर्हामहे पूर्ववत् वर्तयाम' पुण्येन पाप हन्मः विषोषयाम' तच्छुद्धिं कुर्मः अक-
 रणतया अकारित्वेन अम्युत्सिष्टामः तदुपक्रमं कुर्मः यथार्ह'रूपःकर्मप्रायश्चित्त तद्योग्यनपोष्टुत्सिषोषनाहं प्राय-
 श्चित्त प्रतिपद्यामहे । तस्य मित्या मे दुष्कृत पूर्ववत् । पुनर्नमस्तेभ्यः क्षमाश्रमणेभ्यो वैरिक् वाचित अङ्ग-
 बाध । उत्कालिक भगवता अङ्गबाधं द्वादशाङ्ग्या अनिरिक्त उत्कालिक योगेषु कालग्रहणसंघटादिवर्जित
 भगवत इति पूर्ववत् । तत्पथा । दशार्धकालिक १ कल्पकालिक २ क्षुल्लककल्पश्रुत ३ महाकल्पश्रुत ४ उपपा-
 लिक ५ राजप्रश्लेषिक ६ जीवामिगमः ७ प्रज्ञापना ८ महाप्रज्ञापना ९ नन्दी १० अनुयोगद्वाराणि ११ देव-
 न्द्रस्त्वयः १२ तन्मुल्लवैकल्पिक १३ चन्द्रविध्वंसः १४ प्रमादप्रमाथः १५ पौकरीमण्डल १६ मण्डलीप्रवेद्याः १७
 गाणविद्या १८ विद्याचरणविनिम्बयः १९ आत्मविद्युद्धिः २० मरणविद्युद्धिः २१ मरणविद्युद्धिः
 २२ सलेखनाश्रुत २३ वीतरागश्रुत २४ विहारकल्पः २५ चरणविधिः २६ आतुरप्रत्याख्यान २७ महाप्रत्या-

शीकवचनचिरतेः कन्यागोभूम्यलीकन्यासापहारकूटसाक्ष्यधिरतिरूपायाः अतिचरित शेष० । सहसाभ्या-
 ख्यान अश्रुतादृष्टपरविरूपकथन । रक्षस् इति परगुह्यमाषण । वरेति परस्य धिभ्वासेन निवेदितस्य प्रका-
 शान । स्योपदेशः ज्ञात्वाऽज्ञात्वा वा भेषजमध्वादीना कूटकथन । कूटलेखोऽसत्यवातालिखन द्वितीयव्रतस्या-
 तिचारे शेष० ॥ १२ ॥ 'तद्वय अणुषयमी यूजगपरद्वषहरणचिरईओ । आयरियमप्यसत्ये इत्यपमायप्यसगोण
 ॥ १३ ॥ तेनाहृद्वप्यओगे तप्यहित्वे य विकृद्गमणे य । कूडतुलकूडमाणे पढि० ॥ १४ ॥' तृतीये अणुव्रते
 स्पूलपरद्रव्यहरणधिरतेः राजनिग्रहकरचौरनामकरादसादानवर्जनात् अतिचरित शेष० । सेनाहृतवस्तुग्रहण
 सूर्येनापि । प्रयोगः चौरीर्षे परमेरुण तत्प्रतिस्य वस्तुसदृशवस्तुमीलन विकृद्गमन दृपतिनिषिद्धदेशाग-
 मन । कूटतुलकूटमान प्रसिद्ध प्रतिक्रमापि शेष० ॥ १४ ॥ 'वउत्पे अणुषयमी णिख परदारगमणचिरईओ ।
 आयरियमप्य० ॥ १५ ॥ अपरिगगद्विया हस्तर अणगवीषाह तिष्वअणुरागे । चउत्पयवयस अहयारे पढि०
 ॥ १६ ॥' गायद्वयेन सबन्धः । चतुर्थे अणुव्रते नित्य परदारगमनधिरतेः अतिचरित शेष पू० । अत्र परदारग-
 मनधिरतो वेदयाविषयोपेक्षितागमने निर्दोषता तथाप्यतिचारमाह । अपरिगृहीतागमन वेदयाविषवावेर-
 स्मिकृताया अभिगमः । इत्तरा केनापि या स्तोकाकाल द्रव्यादिना वेदयाविषवा स्वीकृता तस्याभिगमः । अ-
 नङ्गक्रीडा पुरुषस्य पुरुषादिसगो हस्तकर्मादि वा । धिवाहोऽन्यकन्यापुत्रधिवाहकारिता । तीव्राजुरागः काम-
 क्रीडादिकामशास्त्रोचित कर्म चतुर्थस्य व्रतस्यातिचारान् शेष० ॥ १६ ॥ इत्तो अणुषये पंचममि आयरिय-

कायसमारन्ध्रे पद्भिवज्जीवनिकाययातिन्यारन्ध्रे तेषां षट्कायाना पचने पाचने वा पतने पातने वा आत्मार्थ
 वा सन्ध्यायै वा ये दोषाः ताश्चिन्वामि ॥ ७ ॥ 'पञ्चदशअणुषयाण गुणषयाण च तिष्ठ मह्यारे । सिक्त्वाण च
 षडह पडिक्त्वे देवसिय सव ॥ ८ ॥' पञ्चाना अणुवतानां त्रयाणा गुणवताना षतुर्णा शिक्षावताना च अति-
 चारान्प्रतिक्रमामि ॥ ८ ॥ तानेवाह । 'पहमे अणुषयमी पूलगाणाहवायविरर्हञो । आयरिजमप्यसत्ये इत्य
 पमायप्यसगेण ॥ ९ ॥' षड्वंषच्छिच्छेष्ट अह्यारे भस्पाणुच्छेष्टे । पहमवयस्स अह्यारे पडिक्त्वे देवसिय
 सव ॥ १० ॥' गाथाद्वयेन सवन्धः । प्रथमे अणुवते स्थूलप्राणातिपातविरतौ आचीर्णे अपघास्ते । अत्र प्रमा-
 दप्रसगेन अणुवतमिति यत्युचितमहाव्रतापेक्षया स्थूलप्राणातिपातविरतिरिति । स्थूलप्राणाना द्वीन्द्रिया
 दीना हिंसननिवृत्तिः । अथवा षषवन्धविच्छेदाद्विरूपाणा स्थूलप्राणातिपाताना विरतिः अतिचरितमिति
 अतिचारो नियमातिक्रमकृतः । अपघास्ते क्रोधादिकषायवैषम्ये पञ्चेन्द्रियातीं वा । अत्र व्रते प्रमादप्रसङ्गेन
 स्याद्विप्रमादोपनयेन अतिचारानाह । षषो द्विपद्वचतुःपदादीनां निर्दयताहन, वन्धो द्विपदादीनां रज्जवा-
 दिभिः, छविच्छेदं चर्मनाशादि कर्णादिकर्तन, अतिभारः प्राणिनां दास्यनपेक्षया बहुभारदान भक्तपानव्य-
 षच्छेदः प्राणिनामाहारजलादिनिषेधः । प्रथमव्रतस्यातिचारे प्रतिक्रमामि दोष ॥ १० ॥ 'वीए अणुषयमी
 परिपूलाअलिषयपणाविरर्हञो । आयरियमप्यसत्ये इत्य पमायप्यसगेण ॥ ११ ॥ सहसा रहस्स दारे मोसु-
 षपसे अ कूटलेहे अ । वीयवपस्स इयारे पडि ॥ १२ ॥' गाथाद्वयेन सवन्धः । द्वितीये अणुवते परिपूला-

लीकवचनधिरतेः कन्यागोभून्पलीकन्यासापहारकूटसाक्ष्यविरतिरूपायाः अतिचरित शेष० । सहसाम्पा-
 स्थान अश्रुताट्टपरधिरूपकथन । रक्षस्त इति परगुणभाषण । वारेति परस्य विभ्वासेन निवेदितस्य प्रका-
 शान । सृपोपदेशः ज्ञात्वाऽज्ञात्वा वा भेषजमन्नादीना कूटकथन । कूटलेखोऽसत्यवार्तालिखन द्वितीयव्रतस्या-
 तिचारं शेष० ॥ १२ ॥ 'तद्वृत्तं अणुषयमी यूखगपरक्षक्षरणचिरईओ । आयरियमप्यसत्ये इत्यपमायप्यसंगेण
 ॥ १३ ॥ तेनाहृदप्यभोगे तप्यदिरुधे य विरुद्धगमणे य । कूटतुलकूटमाणे पठि० ॥ १४ ॥' तृतीये अणुव्रते
 स्थूलपरद्रव्यद्वरणधिरतेः राजनिभ्रक्षरचौरनामकरादत्सादानवर्जनात् अतिचरित शेष० । तेनाहृतवस्तुभ्रक्षण
 मूल्येनापि । प्रयोग, चौर्यार्थं परमेरुण तत्प्रतिरूप वस्तुसदृशवस्तुमीलन विरुद्धगमन नृपतिनिधिहृदशाना
 मन । कूटतुलकूटमान प्रसिद्ध प्रतिक्रमाभि शेष० ॥ १४ ॥ 'वृत्त्ये अणुषयमी णिष परदारगमणचिरईओ ।
 आयरियमप्य० ॥ १५ ॥ अपरिगणहिया इत्तर अणगवीवाह तिषअणुरगे । चउत्पवयस अइयारे पठि०
 ॥ १६ ॥' गाथाद्वयेन सयन्यः । चतुर्थे अणुव्रते नित्य परदारगमनचिरतेः अतिचरित शेष पू० । अत्र परदारग-
 मनधिरतौ वेदयाविषयवोपेक्षितागमने निर्दोषता तथाप्यतिचारमाह । अपरिगृहीतागमन वेदयाविषयादेर-
 स्वीकृताया अभिगमः । इत्तरा केनापि या स्तोककाल द्रव्यादिना वेदयाविषया स्वीकृता तस्याभिगमः । अ-
 नङ्गक्रीडा पुरुषस्य पुरुषादिसंगे हस्तकर्मादि या । विवाहोऽन्यकन्यापुत्रविवाहकारिता । तीव्रानुरागः काम-
 क्रीडादिकामशास्त्रोचित कर्म चतुर्थस्य व्रतस्यातिचारान् शेष० ॥ १६ ॥ 'इत्तो अणुषये पचमभि आयरिय-

गकेदारप्रहादिशोषण १४, अस्तीपोषः वित्तिनिमित्तं दास्यादिपोषण सारिकाशुकमाजार्कुकुटमयूरश्वान-
पालनरूपं १५, एतत्कर्मादानपञ्चदशक द्वितीयान्त कृत्वा वर्जयेदिति शेषः ॥ २३ ॥ ॥ अधानर्थदण्ड गाथा-
श्रयणाह । “सत्यग्निं सुसल जतग तणकठे मतमूलभेसज्जे । दिसे दवाचिये वा पडिकमे देवसिय सध ॥ २४ ॥
नहाणुवट्टण वधग विलेवणे सदरुवरसगन्धे । वत्थासण आभरणे पडि ॥ २५ ॥ कदप्पे कुक्कुडए मोहरिअ-
हिरिणभोग अहरिसे । दडमि अणट्टाप तइयमि गुणधए निंदे ॥ २६ ॥’ दाखे अग्नौ सुसले पञ्चे तृणे काष्ठे
मन्त्रे मूले भेषजे वसे दापिते वा प्रतिक्रमामि शेष ० । इति हिंसोपकारिदानहिंसोपदेशदानविरमणेनान-
र्थदण्डविरमणमुक्त्वा प्रमादविरमणेन तद्विरमणमाह । स्तानोद्धर्तनवर्णकविलेपनादौ अतिमात्रे कृते अन्य-
स्मात्कपरिते वा अनर्थदण्डः । शब्दे रूपे रसे गन्धे अतिमात्रे अविधिकृते व्यसनरूपे वस्त्रे आसने आभरणे
अतिमात्रे प्रतिक्रमामि शेष ० ॥ अतिचारानाह । कदर्पः परोपहासः, कौत्कुच्य कुटिलालापसव्याहृतार्थव
चन, मौख्यमतिवाचवृक्ततया परस्तुतिनिन्दे, अधिकरणातिरेकः उद्ध्वलमुसलादिपापोपकरणाधिक्य सयु-
क्ता वा, भोगातिरेकः कामशास्त्रश्रवणदोलान्दोलनमहामैथुनरूपः, अनर्थदण्डे तृतीयगुणव्रते अतिचारास्त्रि-
न्दामि ॥ २६ ॥ ॥ अथ सामायिकानिचारानाह । ‘निविहे दुष्पणिहाणे अणवट्टाणे तहासयविहीणे । सा-
माए पितहकहे पडमे सिक्खवावए निन्दे ॥ २७ ॥’ त्रिविधे दुःप्रणिधाने मनोवाक्कायानां दुष्टस्थितिरूपे अन-
वस्थाने स्मृतिभ्रष्टे तथा आशयविहीने अनावरकृते सामायिके वितथकृते सातिचारनिमित्तौ प्रथमशिष्या-

धते अतिचाराधिन्दाभि ॥ २७ ॥ 'आणवणे पेसवणे सधे रत्वे य पुणालक्त्वेवे । देसावगासियग्ग्मी पीए सि-
 फस्वावए निंदे ॥ २८ ॥' देशावकाशिकनियमे गृहीते अधग्रहवहिर्मागात् वस्तुनो जीवादेर्धा आनयन प्रेषण
 तत्रैव मनुष्यादे' प्रेषण शान्दस्तद्वहिर्मास्याकारणरूप मद्दहिर्मातस्य स्वरूप दर्शयित्वा संज्ञादिकरण पुद्गल-
 क्षेपः तद्वहिर्युत्स्वणव्याधिक्षेप' देशावकाशिके नियमे द्वितीये शिष्याव्रते अतिचाराधिन्दाभि ॥ २८ ॥ ॥ पौ-
 पधातिचारमाह 'सथास्वधारविधी पमाय तह वेव भोयणाभोए । पोसह्वविधिविधरीए तहए सिक्त्वावए निंदे
 ॥ २९ ॥' सस्वारकविधिः उचारविधिव्रये अन्वयविधिना कृते प्रमावः प्रसिद्धः । तथा चैव भवत्यनाभोगो वि-
 स्तरण पौपधविधिविपरीतान्पौषधभङ्गकारिणः दृतीये शिक्षाव्रते अतिचाराधिन्दाभि ॥ २९ ॥ ॥ अतिथि-
 सधिभागवतातिचारनाह । 'सधित्ते निक्खिस्ववणे पिहणे ववएस् मच्छरे वेव । कालाइक्कमदाने चउत्थे सि-
 फस्वावए निंदे ॥ ३० ॥' सधित्ते निक्षेपः सधित्तेन पिधान व्यपदेशोऽपरकीयवस्तुस्थापनं । मत्सरोऽन्यदाना-
 स्सुपयादान कालातिक्रमदान चतुर्थशिष्याव्रते अतिचाराधिन्दाभि ॥ ३० ॥ ॥ अथ मिथ्यात्वप्रतिक्रमण
 प्रकारान्तरेणाह । 'सुधिएसु य सुधिएसु य जा मे असजएसु अणुक्पा । राणेण व दोसेण व त निंदे त च
 गरिहाभि ॥ ३१ ॥' सुधितेषु वा सुःखितेषु वा गृहितेषु कुलितेषु-द्रव्यलिङ्गेषु राणेण वा दोषेण वा या मे
 अनुकम्पा ता च निन्दाभि ता च गर्हे ॥ ३१ ॥ ॥ सम्यक्त्वभङ्गप्रतिक्रमण प्रकारान्तरेणाह । 'साहुसु सधि-
 भागो न कओ तवचरणकरणजुसेसु । सते फासुयदाने त निंदे त च गरिहाभि ॥ ३२ ॥' यन्मया सत्यपि

गकेदारद्रहादिशोषण १४, अस्तनीयोष' विस्वनिमित्त दास्यादिपोषण सारिकाशुकमाजार्कुकुटमयूरश्वान-
 पालनरूप १५, एतत्कर्मादानपञ्चदशक द्वितीयान्त कृत्वा वर्जयेदिति शेषः ॥ २३ ॥ ॥ अधानथदण्ड गाथा-
 न्योणाह । 'सत्यग्निं सुसल जतग तणकठे मतमूलमेसध्वे । विधे द्वाधिये वा पच्छिकमे देवसिय सध ॥ २४ ॥
 न्हाणुषट्ठण वक्षग विलेवणे सधरुवरसगन्धे । वत्थासण आमरणे पच्छि ॥ २५ ॥ कदप्ये कुक्कुहए मोहरिअ-
 ह्गिरिणभोग अहरिसे । दहमि अणट्टाए तहयमि शुणवए निंदे ॥ २६ ॥' राखे अमौ सुसले यखे तणे काठे
 मध्वे मूले भेषजे दसे दापिते वा प्रतिक्रमामि शेष० । इति हिंसोपकारिदानहिंसोपदेशदानविरमणेनान-
 र्थदण्डविरमणसुक्त्सा प्रमादविरमणेन तद्विरमणमाह । जानोद्धर्तनवर्णकविलेपनादौ अतिमाध्वे कृते अन्य-
 स्मात्कारिते वा अनर्थदण्डः । शब्दे रूपे रसे गन्धे अतिमाध्वे अधिधिकृते व्यसनरूपे वखे आसने आमरणे
 अतिमाध्वे प्रतिक्रमामि शेष० ॥ अतिचारानाह । कदर्पः परोपदासः, कौत्कुच्य कुटिलालापसव्याहतायैव
 धन, मौख्यमतिषाधदूकतया परस्तुतिनिन्दे, अधिकरणातिरेकः उद्ध्वलसुसलादिपापोपकरणाधिक्य सयु-
 कता वा, भोगातिरेकः कामशास्त्रश्रवणदोलान्दोलनमहामैथुनरूपः, अनर्थदण्डे तृतीयशुणवते अतिचाराधि-
 न्वासि ॥ २६ ॥ ॥ अथ सामायिकान्तिचारानाह । 'तिविहे इण्णिहाणे अणवट्टाणे तहासपविहीणे । सा-
 माए वितहकहे पढसे सिक्त्वावए निन्दे ॥ २७ ॥' अविधे इःप्रणिधाने मनोवाक्कायानां दुष्टस्वितिरूपे अन-
 वस्थाने स्मृतिभ्रयो तथा आयायविहीने अनादरकृते सामायिके वितथकृते सातिचारनिमित्तौ प्रथमश्लेषा-

व्रते अतिचारान्निन्दामि ॥ २७ ॥ 'आणवणे पेसवणे सधे रुधे य पुगालकवेधे । देसावगासियन्मी पीए सि-
 क्खावए निंदे ॥ २८ ॥' देशावकाशिकनियमे गृहीते अधग्रह्यधिर्भागत् वस्तुनो जीवादेर्धा आनयन प्रेषण
 मन्नेव मनुष्यादेः प्रेषण शान्दस्तद्विर्गतस्याकारणरूप तद्विर्गतस्य स्वरूप दर्शयित्वा संज्ञादिकरण पुद्गल-
 क्षेपः तद्विर्गुत्स्वणश्चाक्षेपः देशावकाशिके नियमे द्वितीये शिष्याव्रते अतिचारान्निन्दामि ॥ २८ ॥ ॥ पौ-
 पधातिचारमाह 'संयारुधारविधी पमाय तह श्वेव भोयणाभोग । पोसद्विधिधिवरीए तहए सिक्खावए निंदे
 ॥ २९ ॥' सस्वारकविधिः उधारविधिद्वये अन्यविधिना कृते प्रमादः प्रसिद्धः । तथा चैव भवस्यनाभोगो वि-
 स्मरण पौपधविधिपरीतान्यौषधमङ्गकारिणः तृतीये शिक्षाव्रते अतिचारान्निन्दामि ॥ २९ ॥ ॥ अतिधि-
 सविभागव्रतातिचारानाह । 'सचित्ते निक्खिवणे पिहणे ववएस मच्छरे श्वेव । कालाहकमदाने चउत्थे सि-
 पखावए निंदे ॥ ३० ॥' सचित्ते निक्षेपः सचित्तेन पिधान व्यपदेशोऽपरकीयवस्तुस्यापन । मत्सरोऽन्यदाना-
 स्ययादान कालातिक्रमदान चतुर्थशिष्याव्रते अतिचारान्निन्दामि ॥ ३० ॥ ॥ अथ मिथ्यात्वप्रतिक्रमण
 प्रकारान्तरेणाह । 'सुहिएसु य दुहिएसु य जा मे असजएसु अणुकंपा । रागेण व दोसेण व स निंदे स च
 गरिहामि ॥ ३१ ॥' सुखितेषु वा दुःखितेषु वा गृहिलिद्धि-कृत्तिलिद्धि-द्रव्यलिद्धिषु रागेण वा दोषेण वा या मे
 अनुकम्पा ता च निन्दामि ता च गर्हे ॥ ३१ ॥ ॥ सम्यक्त्वमङ्गप्रतिक्रमण प्रकारान्तरेणाह । 'साहसु सवि-
 भागो न कओ तवचरणकरणजुत्सेसु । सते फासुपदाने स निंदे स च गरिहामि ॥ ३२ ॥' यन्मया सत्यधि

यथा भारवाहः अपहृतभरः सन् अतिरेकलघुर्भवति इति शेषः ॥ ४० ॥ ॥ अथावदपकफलमाह । 'आप-
स्तपण एषण सावधो जह्विषि बहुरधो होइ । हुक्त्वाणमतकिरिय काही अचिरेण कालेण ॥ ४१ ॥' आचको
यथापि बहुरजा बहुपापमलो भवति तथापि एतेनावदपकेन पद्धिधेन अचिरेण कालेन दुःखानामन्तक्रिया
कर्ता ॥ ४१ ॥ ॥ विस्तृतातिचारप्रतिक्रमणमाह । 'आलोचना बहुविधा नय सभरिया पटिक्रमणकाले ।
मूलगुणत्तरगुणे त निर्दे त च गरिहामि ॥ ४२ ॥' मूलगुणे पञ्चाणुवतरूपे उत्तरगुणे गुणप्रतिशिक्षाप्रतरूपे
बहुविधा आलोचना प्रतिक्रमणकाले न सस्तृता ता निन्दामि ता च गर्हे ॥ ४२ ॥ ॥ अयोध्वीभूय धर्मनि-
क्षयकथन ॥ 'तस्स धम्मस्स केवलियत्तस्स अन्सुद्धिओमि आराहणाए विरओमि विराहणाए य । तिन्नि-
हेण परिक्कतो वत्तमि जिणे षडवीस ॥ ४३ ॥' तस्य धर्मस्य केवलियत्तस्य अन्पुयनोस्मि आराधनायां विर-
तोस्मि विराधनायां अविधेन प्रतिक्रान्तमनुर्विषातिजिनान्धन्दे ॥ ४३ ॥ ॥ अथ वैश्यवन्दन साधुवन्दन ।
'जायति वेइआरं जायति के०' इति गाथाद्वयव्याख्यान पूर्ववत् ॥४४॥४५॥ ॥ अथ कर्मक्षयहेतु मनोरथमाह ।
'विरसच्चिपपावपणासणीए भवसयसहस्समहणीए । चडवीसजिणविणियाय कदाए बोअनु मे विपदा ॥४६॥'
विरसच्चितपापप्रणाशिन्या भवयातसहस्रमाशिन्या ससारतारिण्येत्थर्धः । चतुर्विधातिजिनविनिर्गतकथया
मम दिवसा क्यपलीयन्तां अतिक्रमन्तु ॥ ४६ ॥ ॥ अथ प्रतिक्रमणावन्तरं स्वत्येहासुख च महलयाचनमाह ।
'मम मगाअरिहता सिद्धा साह सुय च वन्मो य । सम्मदिही देवा विंनु सम्माहि च बोहि च ॥ ४७ ॥' अ-

रिदन्तः सिद्धाः साधवः श्रुत च धर्मश्च सम्यग्दृष्टयो देवाः मम महल समाधिं वोषिं च वदतु ॥ ४७ ॥ ॥
 प्रतिक्रमणकारणमाह । 'पश्चिसिद्धाण करणे किच्चाण अकरणे पश्चिक्रमण । अस्सहृष्टणे य तद्दा विवरीयपरु-
 वणाए य ॥ ४८ ॥ प्रतिधिद्वाना हिंसादीना करणे कुल्याना यतनावदयकाना अकरणे प्रतिक्रमण । अत्र
 किल प्रायश्चित्तविधौ यत्प्रतिक्रमणशोषनीय पापं तत्र प्रतिक्रमणमित्यर्थः ॥ ४८ ॥ ॥ अथ क्षामणमाह ।
 'स्वामेभि सध० एवमहमालो०' इत्यादिगाथाद्वय यतिप्रतिक्रमणसूत्रब्रह्माख्येयम् ॥ इति श्राद्धप्रतिक्रमणसूत्र-
 ण्यार्यः ॥ अत्र सर्वत्र यतिश्राद्धप्रतिक्रमणल्यार्य उक्तः । बालनादिव्याख्या न कृता अन्यविस्तरभयात् ।
 इत्यावश्यकं प्रतिक्रमणम् ॥

अथ कायोत्सर्गः । कायस्य निष्पेष्टत्वादिना उत्सर्जनं कायोत्सर्गः । तस्येय व्याख्या । तत्र पूर्वं पापकर्म-
 निर्वोतनार्थं पापविदुद्धयर्थं वा विघ्नोपशमार्थं वा कस्यश्चिदपि देवादेराराधनार्थं वा कायोत्सर्गकरण । तत्र
 करोमि काउत्सर्गा अथवा ठामि काउत्सर्गा अक्षत्य उत्ससिपण नीससिपण ल्वासिपणं छीपण जभाइपण
 उडुपण वायनिसर्गणे भमलिपु पित्तसुच्छाप सुडुमेहिं अगसंचालेहिं सुडुमेहिं खेलसचालेहिं सुटुमेहिं दि-
 दिसचालेहिं एवमाइएहिं आगारोहिं अभगो अघिराहिओ हुज्ज मे काउत्सर्गो जाव अरिदत्ताण भगवंताणं
 नमुक्कारेण न पारेमि तावकाय ठाणेण मोणेण द्वाणेण अप्पाण वोसिरामि । व्याख्या । करोमि कायोत्सर्गो
 तिष्ठामि वा अन्यत्र अनन्तरोक्तेष्टासमागमे अभगत्वे सतीत्यर्थः । अन्यत्रशब्दः सर्वत्र योज्यः । उच्छ्वसि-

यथा भारवाहः अपहृतभरः सन् अतिरेकलघुर्मथति इति बोधः ॥ ४० ॥ ॥ अथावदयकफलमाह । 'आव-
 स्सएण एएण सावओ जइवि षडुरओ होइ । हुक्खाणमत्तकिरिय काही अचिरेण कालेण ॥ ४१ ॥' आवको
 यथापि षडुरजा षडुपापमलो भवति तथापि एतेनावदयकेन पद्विधेन अचिरेण कालेन दुःखानामन्तक्रिया
 कर्ता ॥ ४१ ॥ ॥ विस्सुतातिष्चारप्रतिक्रमणमाह । 'आलोयणा षडुविहा नय समरिया पढिकमणकाले ।
 मूलगुणवत्सरगुणे त निदे त च गरिहामि ॥ ४२ ॥' मूलगुणे पञ्चाणुवत्तरूपे उत्तरगुणे गुणावत्तियादावत्तरूपे
 षडुविधा आलोचना प्रतिक्रमणकाले न सस्सुता ता नित्त्वामि ता च गर्हे ॥ ४२ ॥ ॥ अयोर्धीम्मूय धर्मनि-
 श्चपकथन ॥ 'तस्स धम्मस्स केवलियत्तस्स अन्नुट्ठिओमि आराहणाए विरओमि विराहणाए य । तिचि-
 हेण पढिकतो धदामि जिणे चउवीस ॥ ४३ ॥' तस्य धर्मस्य केवलियत्तस्य अन्नुयततोस्मि आराधनायां विर-
 तोस्मि विराधनायां अविधेन प्रतिक्रान्तत्तुर्विद्ययातिजिनान्धन्दे ॥ ४३ ॥ ॥ अथ वैत्यवन्दन साधुवन्दन ।
 'जावमि वेइथाइं जावमि के०' इति गाथाद्वयव्याख्यान पूर्ववत् ॥ ४४ ॥ ॥ अथ कर्मव्ययहेतु मनोरथमाह ।
 'चिरसचियपावपणासणीए भवसयसइरसमइणीए । चउवीसजिणविणिगय कहाए धोउतु मे विचइए ॥ ४५ ॥'
 चिरसचिपपापप्रणाशिन्या भवशतसहस्रमाशिन्या संसारतारिण्येत्थर्थः । 'तुर्विद्ययातिजिनविनिर्गतकथया
 मम विवसा व्यपलीयन्तां अतिक्रमन्तु ॥ ४६ ॥ ॥ अथ प्रतिक्रमणानन्तरं स्वत्येहामुष च मङ्गलयाचनमाह ।
 'मम मणजमरिइता सिद्धा साह सुय च पन्मो य । सम्मदिही देवा विंतु समहिं च बोहिं च ॥ ४७ ॥' अ-

रिहन्तः सिद्धाः साधवः श्रुत च धर्मज्ञ सन्त्यहृदयो देवाः मम मङ्गल समाधिं धीधिं च ददतु ॥ ४७ ॥ ।।
 प्रतिक्रमणकारणमाह । 'पृथिसिद्धाण कारणे किषाण अकरणे पढिक्कमण । अत्सद्धणे य तद्धा विचरीयपस्-
 वणाए य ॥ ४८ ॥ प्रतिविद्वाना हिंसादीना कारणे कुत्थाना यतनाधदयकाना अकरणे प्रतिक्रमणं । अथ
 किल प्रायश्चित्तविधौ यत्प्रतिक्रमणशोभनीय पाप तत्र प्रतिक्रमणमित्यर्थः ॥ ४८ ॥ ।। अथ क्षामणमाह ।
 'स्वामेभि सध० एधमहमालो०' इत्यादिगाथाद्वय यतिप्रतिक्रमणसूत्रध्वत्स्येयम् ॥ इति आहप्रतिक्रमणसूत्र-
 छायायर्थः ॥ अथ सर्वत्र यतिआहप्रतिक्रमणछायायर्थ उक्तः । चालनादिव्याख्या न कृता अन्धविस्तरभयात् ।
 इत्यावश्यकं प्रतिक्रमणम् ॥

अथ कायोत्सर्गः । कायस्य निष्पेष्टत्वादिना उत्सर्जनं कायोत्सर्गः । तस्येय व्याख्या । तत्र पूर्वं पापकर्म-
 निर्यातनार्थं पापविष्टुद्धयर्थं वा विप्रोपशमार्थं वा कस्यचिदपि देवादेराराधनार्थं वा कायोत्सर्गकरण । तत्र
 करोमि काउत्सर्ग अथवा ठामि काउत्सर्ग अत्रत्य उत्ससिपण नीससिपण स्वासिपण छीपण जभाइपण
 उडुपण धायनिसर्गोण भमलिपि पित्तसुच्छाप सुडुमेहिं अगसचालेहिं सुडुमेहिं खेलसचालेहिं सुडुमेहिं वि-
 दिसचालेहिं एवभाइएहिं आगारेहिं अभर्गो अधिराहिधो डुज्ज मे काउत्सर्गो जाव अरिहताण भगवंताणं
 नसुकारेण न पारेमि तावकाय ठाणेण मोणेण झ्राणेण अत्पाण वोसिरामि । व्याख्या । करोमि कायोत्सर्गो
 तिष्ठामि वा अन्धत्र अनन्तरोक्तेष्टासमागमे अभद्रत्वे सतीत्यर्थः । अन्यत्रवाच्यः सर्वत्र योज्यः । उच्छुसि-

यथा आरबाहः अपहृतभरः सन् अतिरेकलघुर्मवति इति श्लेषः ॥ ४० ॥ ॥ अथावदपकफलमाह । 'आव-
स्सपुण पुपुण साधओ जइधि षडुरओ शोइ । हुक्खाणमत्किरिय काही अचिरेण कालेण ॥ ४१ ॥' आचको
यथापि षडुरजा षडुपापमलो भवति तथापि एतेनावश्यकं पक्षिधेन अचिरेण कालेन हुःखानामन्तक्रिया
कर्ता ॥ ४१ ॥ ॥ विस्सुतात्थारप्रतिक्रमणमाह । 'आलोयणा षडुधिहा नय सम्भरिया पट्टिकमणकाले ।
मूलगुणउत्सरगुणे म निदे त व गारिहामि ॥ ४२ ॥' मूलगुणे पञ्चाणुमतत्त्वे उत्सरगुणे गुणमतशिक्षावत्तत्त्वे
षडुधिवा आलोचना प्रतिक्रमणकाले न सस्सुता ता नित्यामि ता च गर्हे ॥ ४२ ॥ ॥ अथोर्ध्वीभूय धर्मनि-
क्षयकथन ॥ 'तस्स धम्मस्स केवलियधत्तस्स अन्सुद्धिओमि आराहणाए विरओमि विराहणाए य । निवि-
हेण परिह्वतो धरासि जिणे चउवीस ॥ ४३ ॥' तस्य धर्मस्य केवलियधत्तस्य अन्युयतोस्मि आराधनाया विर-
तोस्मि विराधनायां त्रिविधेन प्रतिक्रान्तधर्तुर्विधातिजिनान्धन्वे ॥ ४३ ॥ ॥ अथ वैत्यवन्दन साधुवन्दन ।
'जावति वेइआइं जावति के०' इति गाथाद्वयव्याख्यान पूर्ववत् ॥ ४४ ॥ ॥ अथ कर्मक्षयहेतु भर्तोरथमाह ।
'विरसच्चिपपावपणासणीए भवसयसहस्समहणीए । चउवीसजिणविणिगगय कदाए बोखु मे विपहा ॥ ४५ ॥'
विरसच्चितपापप्रणाधिन्या भवशातसहस्रमाधिन्या ससारतारिण्येत्थर्थः । चतुर्विधातिजिनविनिर्गतकथया
मम विवसा व्यपलीयन्तां अतिक्रमन्तु ॥ ४६ ॥ ॥ अथ प्रतिक्रमणावन्तरं स्वस्येशानुभ्र च मङ्गलपावनमाह ।
'मम मगजभरिहता सिद्धा साह सुय च धम्मो य । सम्भदिदी वेवा विंनु समाहि च बोहि च ॥ ४७ ॥' अ-

अतिक्रान्ते पर्वणि यद्बालोचनादितपः क्रियते तदतिक्रान्त २, एकस्य तपसः समासौ द्वितीयतपस आरम्भे
 सधिन एष प्रत्याख्यानेन कोटिद्वयमीजन कोटिसहित ३, मासे मासे इयन्ति दिनानि अष्टमादिविधेयमेव
 ग्लानत्वेपि सति सधियश्चित ४, एतच्च प्रथमसंयनेन सह व्यथञ्छिञ्च सहसाकारैर्महत्तरादेवचस इति सा-
 कार ५, आकारैर्वाजितमनाकार ६, यत्र वृत्तिकवलसख्यादि तत्परिमाणकृत ७, सर्वचतुर्विधाहारकृतपरित्या-
 गाधिरवशेष ८, अष्टुष्टमुष्टिभन्धादिचिह्नोपलक्षित सकेतन ९, अद्धा कालस्तदुपलक्षितं अद्धाप्रत्याख्यान १०, ॥
 एतद्वशाथा यथा । 'नवकार १ पोरिसीए २ गुरिमदि ३ इक्कासणे ४ गट्टाणेअ ५ । आयपिल ६ अम्भस्दु ७
 चरमेय ८ अभिगगहे ९ विगह १० ॥ १ ॥ नमस्कारसहित विनोदये घटीद्वयपर्यन्त १, यौरुषी पुरुषप्रमाण-
 ल्हायया प्रहरमाध्नादिनोदये २, पूर्वार्धमःयाह्वपर्यन्त ३ एकासन एकेनासनेन एकवेलं भोजन ४, एकस्थानं
 आकुञ्चितप्रसारितादिवर्जितमेकासन ५, आचान्त एकवेलमेकाशजकभोजन ६, अम्भक्तार्थे उपवासः त्रिवि-
 द्याहाररहितो वा ७, चरम दिवसचरम भवचरमपर्यन्त प्रत्याख्यान ८, अभिग्रहो ग्रन्थिमुष्टिपर्यन्त प्रत्या-
 ख्यान ९, विकृतिः विकृतीना सर्वथा त्यागः सख्या वा १० ॥ अर्थेषामागारसंख्या । 'दो चेष नमुकारे आ-
 गारा छच्च पोरसीए छ । सन्तेव य गुरिमहे एगासणम्मि अट्टेव ॥ १ ॥ सत्तेगट्टाणस्स छ अट्टेव य अचिलम्मि
 आगारा । पचेव य अम्भस्दु छप्पाणे चरमचत्तारि ॥ २ ॥ पष चउरो अभिगगहो निधीए अट्टनवय आगारा ।
 अप्पावरणे पचउ इवति सेसेसु चत्तारि ॥ ३ ॥' नमस्कारसहिते द्वावेवाकारौ यथा । 'उग्गए सूरे नवकार-

करयच्छति दक्षिणोत्तरयाणिभ्या सुखवर्धिकाकारजोहरणं । कुण्परसि कूर्परान्भ्या चोलपट्टञ्च वारणीयः । उत्सा-
 रिष पारियमि शुद्धिषि वत्सारिते परिते कायोत्सर्गे नमस्कारेण पारिते जिन्नस्तुतिर्मर्णनीया पाठान्तर ष ।
 गायोत्तरार्धे पृष्णवीसदोसा कावत्ससर्गे विषवञ्जिञ्जा सर्वत्र कार्योत्सर्गे चतुर्विंशतिस्रवचिन्तने चन्द्रे सुनि-
 म्मलयरापर्यन्त चिन्तन । नमस्कारचिन्तने नवपदपरिपूर्णचिन्तन सर्वत्र कार्योत्सर्गपारणे नमो अरिहताण
 इति पद ततः स्तुतिपाठादि यथायोग्य । इत्यावश्यकं कायोत्सर्गः ॥

अथ प्रत्याख्यानम् ३ तत्र द्विधा । मूलगुणप्रत्याख्यानं उत्तरगुणप्रत्याख्यानं च ॥ मूलगुणप्रत्याख्यानं द्विधा ।
 देशसर्वभेदात्सर्वमूलगुणप्रत्याख्यानं साधूना पञ्चमहाव्रतानि देशमूलगुणप्रत्याख्यानं आद्याना पञ्चाणुव्र-
 तानि । उत्तरगुणप्रत्याख्यानमपि द्विधा । देशसर्वभेदात् । साधूनां सर्वोत्तरगुणप्रत्याख्यानमनेकधा । यथा ।
 पितृहस्त आ विसोद्दी सभिर्ईशो भाषणा तत्रो कुविष्टा । पश्चिमा अभिगगाहावि च्य उत्तरगुणमो विधाणाहि
 ॥ १ ॥ आद्याना देशोत्तरगुणप्रत्याख्यानं श्रीणि गुणव्रतानि चत्वारि शिल्पाव्रतानि । उत्तमयोरपि सर्वोत्तर-
 गुणप्रत्याख्यानमनागतादिभेदाद्दशाविधं । यथा । 'अणागय १ मङ्कतं २ कोडीसादिप ३ नियदिष वेव ४ ।
 सागार ५ अणागार ६ परिमाणक ७ निरवसेस ८ ॥ १ ॥ १ ॥ सकिय ९ मविअट्टाप १० पञ्चस्त्राण तु वसविष
 होइ । सपमेव अणुपाठणीय दाणुषपसे अइसमाद्दी ॥ २ ॥' व्याख्या । तत्र पयुषणादौ पलानखवेयादृश्यक-
 रणव्यप्रत्नेन पूर्वमपि यद्व्यनायाकोचनतमः क्रियते तदनागतं १, पयुषणचतुर्मासकादियु अथाकौ वेयादृश्ये

अतिक्रान्ते पर्वणि यदालोचनादितपः क्रियते तदतिक्रान्त २, एकस्य तपसः समाप्तौ द्वितीयतपस आरम्भे
 तद्दिन एष प्रत्याख्याननेन कोटिद्वयमीलन कोटिसहित ३, मासे मासे इयन्ति विनानि अष्टमादिविधेयमेव
 नलानखेपि सति सधियधित ४, एतच्च प्रथमसयननेन सह व्यथिच्छिद्य सहसाकारैर्महत्तरादेर्वचस इति सा-
 कार ५, आकारैर्धर्जितमनाकार ६, यत्र कृत्स्नकवलसंख्यादि तत्परिमाणकृत ७, सर्ववर्तुर्विधाधारकृतपरित्या-
 गाधिरवशेष ८, अङ्गुष्ठमुष्टिग्रन्थादिचिह्नोपलक्षित सकेतन ९, अद्या कालस्तदुपलक्षित अद्याप्रत्याख्यान १०, ॥
 एतद्वशाथा यथा । नवकार १ पोरिसीए २ पुरिमहि ३ इकासणे ४ गट्टाणेअ ५ । आयथिल ६ अमत्तडे ७
 धरमेय ८ अभिगगहे ९ विगइ १० ॥ १ ॥ नमस्कारसहित विनोदये घटीद्वयपर्यन्त १, यौकषी पुरुषप्रमाण-
 ल्हायया प्रहरमात्रादिनोदये २, पूर्वार्धमद्याह्नपर्यन्त ३ एकासन एकेनासनेन एकवेल भोजन ४, एकस्थानं
 आकुञ्चितप्रसारितादिर्वाजितमेकासन ५, आचारल एकवेलमेकावजलभोजन ६, अभस्कार्य उपवासः द्विवि-
 धाधाररहितो वा ७, धरम विषसधरम भवधरमपर्यन्त प्रत्याख्यान ८, अभिग्रहो ग्रन्थिमुष्टिपर्यन्त प्रत्या-
 ख्यान ९, विकृतिः विकृतीना सर्वथा त्यागः सक्या वा १० ॥ अथैषामागारसंख्या । 'दो चेष नमुकारे आ-
 गारा षष्ठ पोरसीए ष । सस्वेष य पुरिमहे एगासणम्मि अट्टेव ॥ १ ॥ सस्वेगट्टाणस्स ष अट्टेव य अधिलम्मि
 आगारा । पवेष य अभत्तट्टे उप्पाणे धरमवत्तारि ॥ २ ॥ पव चउरो अभिगगहो निधीए अट्टनवय आगारा ।
 अप्पावरणे पवउ इवति सेसेसु वत्तारि ॥ ३ ॥' नमस्कारसहिते द्वावेधाकारौ यथा । 'उगए सूरे नवकार-

करयलक्षि दक्षिणोत्तरपाणिभ्यां मुखवक्त्रिकारजोहरण' । कुप्यरसि कूर्परान्भ्यां चोलपद्वम्भ धारणीयः । उत्सा-
 रिय पारियमि शुद्धसि वत्सारिते परिते कायोत्सर्गं नमस्कारेण पारिते जिनरतुमिर्भणनीया पाठान्तर च ।
 गायोत्तरार्धे पृगुणवीसदोसा काउत्सर्गो धिषाद्विज्जा सर्वत्र कार्योत्सर्गो षडुधिशसिस्तवचिन्तने चन्दे सुनि-
 म्मलयरापर्यन्त चिन्तन । नमस्कारश्चिन्तने नषपदपरिपूर्णश्चिन्तन सर्वत्र कार्योत्सर्गपारणे नमो अरिहताण
 इति पद ततः स्तुतिपाठादि यथायोग्य । इत्याधदयके कार्योत्सर्गः ॥

अथ प्रत्याख्यानम् ५ तच्च द्विधा । मूलगुणप्रत्याख्यान उत्तरगुणप्रत्याख्यानं च ॥ मूलगुणप्रत्याख्यान द्विधा ।
 देशसर्वभेदात्सर्वमूलगुणप्रत्याख्यान साधूनां पञ्चमहाव्रतानि देशमूलगुणप्रत्याख्यान आदाना पञ्चाणुव-
 तानि । उत्तरगुणप्रत्याख्यानमपि द्विधा । देशसर्वभेदात् । साधूना सर्वोत्तरगुणप्रत्याख्यानमनेकधा । यथा ।
 'पिंडस्स जा विसोदी समिर्दो भावणा सज्जो बुद्धिहा । पटिमा अभिगगाहाधि य उत्तरगुणमो विषाणाहि
 ॥ १ ॥' आदानं देशोत्तरगुणप्रत्याख्याव धीणि गुणव्रतानि खत्वारि शिष्याव्रतानि । उभयोरपि सर्वोत्तर-
 गुणप्रत्याख्यानमनागतादिभेदाद्विधा ५ यथा । 'अणाय १ मइकत २ कोहीसहिष्य ३ नियट्ठिय वेव ४ ।
 साणार ५ अणगारं ६ परिमाणक ७ निरवसेस ८ ॥ १ ॥ सकिय ९ मविअट्टाय १० पक्कखण तु वसविष
 होइ । समयमेव अशुपालणीय दाशुषएसे अइसमाही ॥ २ ॥' क्याख्या । तत्र पर्युषणादौ ग्लानत्ववेयाहस्यक-
 रणान्यप्रत्वेन पूर्वमपि पदद्वयभाषालोचनतमः श्रियते तदनागतं १, पर्युषणचतुर्भासकादिषु अथास्ती वेयाहस्ये

अतिक्रान्ते पर्वणि यदालोचनादितपः क्रियते तदतिक्रान्त २, एकस्य तपसः समाप्तौ द्वितीयतपस आरम्भ
 तद्दिन एष प्रत्याख्याननेन कोटिद्वयमीलन कोटिसहित ३, मासे मासे इयन्ति दिनानि अष्टमादिविधेयमेव
 ग्लानसेषि सति तत्रियधितं ४, एतच्च प्रथमसयननेन सह व्यथिच्छन्न सहसाकारैर्महसरादेर्वषस इति सा
 कार ५, आकारैर्वाजितमनाकार ६, यत्र वृत्तिकवलसंख्यादि सत्परिमाणकृतं ७, सर्वेष्वुर्विधाहारकृतपरित्या
 गाधिरवशेष ८, अद्भुष्टमुष्टिमन्यादिचिह्नोपलक्षित सकेतन ९, अद्धा कालस्तदुपलक्षितं अद्धाप्रत्याख्यान १०,।
 एतद्दशाधा यथा । नवकार १ पोरिसीष्ट २ पुरिमहि ३ इक्कासणे ४ गद्गाणोञ ५ । आयधिल ६ अमत्तडे ७
 वरसेय ८ अभिगगद्दे ९ विगद् १० ॥ १ ॥ नमस्कारसहित विनोदये घटीद्वयपर्यन्त १, पौरुषी पुरुषप्रमाणा
 ल्हायया प्रहरमात्राविनोदये २, पूर्वार्धमद्यह्यपर्यन्तं ३ एकासनं एकेनासनेन एकवेल भोजन ४, एकस्या
 आकुञ्चितप्रसारितादिवर्जितमेकासन ५, आचामल एकवेलमेकावजलभोजन ६, अमत्तार्थे उपवासः त्रिवि
 द्वाहाररहितो वा ७, चरम दिवसचरम ऋषचरमपर्यन्त प्रत्याख्यान ८, अभिग्रहो ग्रन्थिमुष्टिपर्यन्त प्रत्या
 ख्यान ९, विकृतिः विकृतीनां सर्वथा त्यागः सख्या वा १० ॥ अर्थेयामागारसंख्या । 'वो चेष नमुकारे आ
 गाता छष पोरसीष्ट ७ । सस्तेष य पुरिमहे एगासणन्मि अट्टेव ॥ १ ॥ सस्तेगद्गाणस्स ७ अट्टेव य अविळन्मि
 आगारा । पचेव य अमत्तडे छप्याणे चरमचत्तारि ॥ २ ॥ पष चषरो अभिगगद्दो निधीष्ट अट्टनचय आगारा
 अप्यावरणे पषड इवति सेसेसु षत्तारि ॥ ३ ॥' नमस्कारसहिते द्वावेधाकारौ यथा । 'वृगणष्ट सूरे नवकार

करपलसि दक्षिणोत्तरपाणिभ्यां सुखधक्किकारजोहरण । कुप्परसि कूर्पराम्भ्यां चोलपट्टम धारणीयः । उत्सा-
 रिष पारियमि शुद्धसि उत्सारिते पूरिते कायोत्सर्गे नमस्कारेण पारिते जिनस्तुतिर्मणनीया पाठान्तर च ।
 गाथोत्तरार्धे पृष्णधीसदोसा काउत्ससर्गे विषजिज्जा सर्वत्र कार्योत्सर्गे षट्ठीषशानिस्तवचिन्तने चन्द्रे सुनि-
 म्मलयरापर्यन्त चिन्तन । नमस्कारचिन्तने नषपदपरिपूर्णाचिन्तन सर्वत्र कार्योत्सर्गपारणे नमो अरिहनाण
 इति पद ततः स्तुतिपाठादि यथायोग्य । इत्याधर्यके कार्योत्सर्गः ॥

अथ प्रत्याख्यानम् ५ तत्र द्विधा । मूलगुणप्रत्याख्यान उत्तरगुणप्रत्याख्यान च । मूलगुणप्रत्याख्यान द्विधा ।
 देशसर्वभेदात्सर्वमूलगुणप्रत्याख्यान साधूना पञ्चमहाव्रतानि देशमूलगुणप्रत्याख्यान आदाना पञ्चाणुव-
 नाग्नि । उत्तरगुणप्रत्याख्यानमपि द्विधा । देशसर्वभेदात् । साधूना सर्वोत्तरगुणप्रत्याख्यानमनेकधा । यथा ।
 पितृहस्त आ विसोद्दी समिर्द्वो भावणा तथो धुविधा । पडिमा अभिगहादि य उत्तरगुणमो विपाणादि
 ॥ १ ॥ आदाना देशोत्तरगुणप्रत्याख्यान श्रीणि गुणव्रतानि षत्वारि शिल्प्याव्रतानि । उभयोरपि सर्वोत्तर-
 गुणप्रत्याख्यानमनागतादिभेदाद्दशाविधं ५ यथा । 'अणानाय १ मङ्कत २ कोडीसद्विय ३ नियटिय चेष ४ ।
 सागार ५ मणानारं ६ परिमाणकड ७ निरवसेस ८ ॥ १ ॥ १ ॥ सकिष ९ भविअट्टाप १० पञ्चक्खाण तु दसविध
 होर । सयमेव अणुपाळणीय दाणुबपसे अइसमाद्दी ॥ २ ॥' क्पाक्या । तत्र पर्युषणादौ जलानखवैपाहुस्यक-
 रणव्यपत्तेन पूर्वमपि यदहमाथाजोचनतपः क्रियते तदनागतं १, पर्युषणात्तुर्मासकावित्तु अथाकी वैपाहुस्ये

कुहेहगार्ह्यं । मधुत्तपिप्पलि सुठार्हं अणेगशा साहम शोर्ह ॥ १ ॥ वन्तवणं वन्तवावन प्रसिद्ध । तयोऽल ता-
 न्बूल पञ्चसौगन्धिक । चिस चित्र नानाप्रकार । तुलसीकुहेहकादि तुलसीप्रहरणेन सर्वाण्यपि सुरभिकपाय-
 दुमपत्राणि । कुहेटकप्रहणे भर्मर्यार्थकादि । मधु मधुयष्टी । पिप्पली पिपली । सुठार्हं शुण्ड्यादि प्रसिद्ध । अणे-
 आदिशाब्दात् त्रिकलात्रिकरुद्रगुणलवङ्गैलाजातीफलप्रभृति सर्वमपि अगुष्टिकर शुष्क पुष्पपत्रफलादि । अणे-
 गशा साहम शोर्ह अनेकधा स्वादिम भवति स्वायते वक्रसौरभप्रमोवार्थिमिरिति स्वादिम । अन्नतृणामोगेण
 सहसागारेणं । अन्न भाकारप्रहण नियममज्ञेपि अर्दोषार्थं । अनामोगात् अन्यन्न सहसाकारात् अन्यन्न प्र-
 त्याख्यामीति शेषः । आमोगः स्थित्वावधानेन कर्तव्यकरण । अनामोगो वैपरीत्येन चिस्सुत्यान्यकार्यव्याक्षे-
 पेण कार्यकरण तस्मात् । सहसाकार इति सहसौत्सुक्येन कार्यकरण, अथवा स्वयमेव कार्योत्पत्तिः यथा
 पवनायादत् किञ्चिन्मुखे निपतति इति सहकारस्तस्मात् । पोरसिय पञ्चक्लाहि पौरुषीं यावत्प्रत्याख्याहि
 प्रहर यावदित्यर्थः । प्रत्याख्यामि उद्गतेसूर्ये सूर्योदयादारभ्येत्यर्थः । चतुर्विधमप्याहार अश्नान ४ पूर्ववत् अन्नं
 सह० पूर्ववत् । प्रच्छन्नकालेण प्रच्छन्नकालात् अन्नरज्जुलक्षसूर्यसर्पणे प्रच्छन्नकालः तत्र विनप्रमाण न ज्ञायते
 तस्मात् । विसामोहेण विज्ञोहात् पूर्ववक्षिणपश्चिमादिविशामज्ञाने रविस्थितावज्ञाताया न कालपरिमाण
 ज्ञान । साङ्ख्यपणेणं साधुवचनात् यथा साधवः पादोनेपि प्रहरे अतिक्रान्ते 'मयव बहुपष्टिपुष्ठा पोरिसी सा-
 दयो उचस्ता शोर्ह' इति वचनात् । सवसमाहि वसियागारेणं सर्वसमाधिवर्तिताकारेण सर्वेषां साधुसाध्वीभ्रा-

स्नायकविधिनानापकाद्यानि । स्त्रीराह स्त्रीरादि स्त्रीरद्विधितकच्यतादि । सुरणार्ह सुरणादिसर्वाप्यार्द्रा कन्द-
 जालिः । महगपभिर्हृ-मण्डकप्रभृतिमहणात् पूषपोलिकाकुसराप्रभृति विधेय विज्ञेय । 'पाण यथा । 'पाण
 सोधीर जयोदगाह-विषं सुराहय चैव । आठकाओ सधो कक्कडिगजलाहय च तहा ॥ १ ॥' पीयते दृष्टान्तै-
 र्योदरांतर्वा इति पान । तत्किमित्याह । सोधीर सोधीरं काञ्जिकं जयोदगाह ययोदकादि ययोदकानिलोदकतु-
 योदकप्रभृति । विषं विषं नानाप्रकार । सुराहय श्वेव सुरादिक श्वेव । सुरामहणेन काष्टपिष्टपुष्पफलरसक्षौ-
 द्रनिवृष्य-मय यवगुष्टिकरमदुसिकर । ततः सर्वपान-आठकाओ-सधो । सर्वोप्यप्यायः हिमकरकशुद्धोदकप्र-
 भृतिः कक्कडिगजलाहय च तहा कर्कटिकाजलादिक तथा । कर्कटिकाजलमहणेन रसुरसवर्जितः गुष्टिकरणर-
 हितः सर्वोपि पुष्पफलरसः । स्नाहम स्नादिम यथा । 'मत्तोस दतार्हं स्नाहुर नालिकेर दकस्नाई । कक्कडिअ-
 वगफणसाह बहुविह स्नाहम होइ ॥ १ ॥' मत्तोस मत्तोष येन सुक्तेन मत्कभोजनवत् दृष्टिर्भवति तद्भक्तोष
 गुहसौद्रविकारादिः । दतार्हं दन्त्यादि दन्तसरिप्रभृतिवृक्षनिर्पासाः सर्वोपि आरादाः याकाभ्य । स्नाहुर नालि-
 केरदकस्नाह स्नाहुरनारिकेलद्राक्षाः प्रसिद्धाः आदिषाब्दात् वातामप्रभृतयः । कक्कडिअं वफणसाह कर्कट्यादि
 कर्कटीप्रहणेन विन्मीफलादिसुखादमबलकरं फल । आमप्रहणेन नारिङ्गजम्बीरवीजपूरादिवद्भ्रसफल । पन-
 समहणेन कदलीफलबोदिकादिप्रभृति शृङ्गण मधुररसफलं । बहुविहं स्नाहम होइ इत्यादि । बहुविष्य स्नादिम
 भवति स्नायते गुष्टिसुखस्वादाधिभिरिति स्नादिमं । -स्नाहमं स्नादिम यथा । 'दतवण तबोल विषं तुलसी

कुहेद्वगार्हय । मधुत्तपिप्पलि सुठार्हे अणेगहा साहम शोर्हे ॥ १ ॥ दन्तवणं दन्तधावन प्रसिद्ध । तपोल ता-
 न्बूल पञ्चसौगन्धिक । चित्त चित्र नानाप्रकार । तुलसीकुहेद्वकादि तुलसीप्रहणेन सर्वाण्यपि सुरभिकषाय-
 दुमपत्राणि । कुहेदकप्रहणे भर्मर्यायकादि । मधु मधुयटी । पिप्पली पिपली । सुंठार्हे शुण्ठ्यादि प्रसिद्ध । अणे-
 आविशब्दात् त्रिकलात्रिकदुग्गलवन्नैलाजातीफलप्रभृति सर्वमपि अगुष्टिकर शुष्क पुष्पपत्रफलादि । अणे-
 गहा साहम शोर्हे अनेकषा स्वादिम भवति स्वाद्यते वक्रसौरभप्रमोदार्थिमिरिति स्वादिम । अबल्यणाभोगेण
 सहसागारेण । अब्र आकारप्रहण नियममन्त्रेषु अदोषार्थं । अनाभोगात् अन्यत्र सहसाकारात् अन्यत्र प्र-
 त्यास्यामीति दोषः । आभोगः स्वधिसावधानेन कर्तव्यकरण । अनाभोगो वैपरीत्येन विस्तृत्यान्यकार्यव्याक्षे-
 पेण कार्यकरण तस्मात् । सहसाकार इति सहसौत्सुक्येन कार्यकरण, अथवा स्वयमेव कार्योत्पत्तिः यथा
 पवनायाहत किञ्चिन्मुखे निपतति इति सहकारस्तस्मात् । पोरसिप पञ्चक्लाहि पौरुषी यावत्प्रत्याक्यादि
 प्रहर यावदित्यर्थः । प्रत्याक्यामि वदन्तेस्वये सूर्योदयादारभ्येत्यर्थः । चतुर्विधमप्याहारं अशान ४ पूर्ववत् अब्र०
 सह० पूर्ववत् । प्रच्छन्नकालेण प्रच्छन्नकालात् अन्नरजश्छन्नसूर्यसंयोगे प्रच्छन्नकालः तत्र दिनप्रमाण न ज्ञायते
 तस्मात् । विसामोहेण विब्रोहात् पूर्वदक्षिणपश्चिमादिदिशामज्ञाने रचिस्थितावज्ञातायां न कालपरिमाण
 ज्ञान । साधुषण्णेण साधुष्यनात् यथा साधवः पादोनेपि प्रहरे अतिक्रान्ते 'भयव बहुपद्धिपुक्षा पोरिसी सा-
 हयो उवत्सा शोर्हे' इति ष्यनात् । सबसमाधिवसियागारेण सर्वसमाधिवर्तिताकारेण सर्वेषा साधुसाध्वीश्रा-

वयान्तमिदमर्थः । मध्वरिम वायुपूर्णात्तापर्यन्त प्रत्याक्याहि । अत्रिध्व चतुर्विध वा आहार अशनं स्वादिम
 स्वादिम ३ अशन ४ अन्नं सह० सह० पूर्ववत् । गठिसहित मुष्टिसहित अशुष्टसहित इत्यादि प्रत्या-
 क्याहि चतुर्विधं अशन पान ४ अन्नं सह० पारि० सह० सह० पूर्ववत् ॥ निचिगहय धिगर्हयो सेसिआओ
 वा पच० निर्विकृतिक गृहीतशेषा वा विकृतीः प्रत्याक्याहि अन्नं सह० लेषा० निह० उक्त्व० पूर्ववत् ।
 पशुधमधिस्यण प्रत्युतपुरस्कारेण अक्षितात् घृततैलादिनाभ्यक्तात् परि० सह० सह० पूर्ववत् । यत्रोक्त अष्ट
 नव च आकारा अत्र च नवणीधोगाहिमय इति वचनात् अद्रधविकृतिस्पर्शात् उक्त्वत्तविवेगेण कथन
 द्रवविकृतिस्पर्शात् न इत्यष्ट नव चाकाराः । अत्र विकृतय इति मनोवाक्कायाना कामायाश्लेषकारकत्वात्
 विकारिसद्भावात् विकृतय उच्यन्ते । तास्य सूत्रोक्तास्य दशावा । यथा । 'दुद्ध १ दहि २ घष ३ तिल्ल ४ शुद्ध
 ५ तक्षोगाहिम ६ छ मक्खलाओ । महु ७ मज्जा ८ मस ९ मक्खण १० चसारि अभक्खविगर्हओ ॥ १ ॥'
 इज्य गोमहिषीलगीमेव्युष्टिकाभध दधि नवनीत घृत तासामेव । उट्टीणा दद्याथाभावात् । तैल तिल्यात्
 सीलदासर्षोद्भव चतुर्धा । शुद्धः पिण्डद्रवमेवो द्विधा । उत्कथित अवगाहित वा घृततैलाभ्या केवलान्भ्या
 पक् । पकास्य वद् भक्ष्या विकृतयः । चतस्रोऽभक्ष्याः मधुमथमासनधनीतरूपाः । अथ कटाहिकाया घृततै-
 लादिपूर्णाया बलाबल क्षाथकादि पच्यते तेनैव स्नेहेन द्वितीय तृतीय च तद्विकृतिः । ततः पर पक् योगवा-
 दिना निर्विकृतिकप्रत्याक्यानेषि आगाहकारणे कल्पते । एव शेषाण्यपि विकृतिगतानि निर्विकृतिकप्रत्या-

कथाने कल्पन्ते । तानि कथ्यन्ते यथा । 'अह पेआ १ बुद्धदी २ बुद्धवलेही य ३ बुद्धसाही य ४ । पच य
 धिगयगायाह बुद्धम्मि य खोरिसहियाह ५ ॥ १ ॥' क्षीरेयीये प्रसिद्धे । अय च न्याक्यायते । 'अधिलयेयम्मि
 इद्धे बुद्धदी वक्खमीसदुद्धमि । पइसाही तह तबुल चुअय सिद्धम्मि अवलेही ॥ १ ॥ इति दुग्घविकृतिग-
 मानि ॥ अथ वधिविकृतिगतानि यथा । 'दहिय धिगयगायाह योलवडा १ योल २ सिहरिणि ३ करवो ४ ।
 खवणकणवहियमहिय ५ सगरिगायम्मि अप्पहिय ॥ १ ॥' घुतविकृतिगतानि यथा । 'पकधियअ १ ययकिदी
 २ पकोसहिवरितरियसर्पिं च ३ । निज्झजण ४ धीसवण ५ गार्हधियअ धिगह धिगहगाया ॥ १ ॥' तैलधि-
 कृतिगतानि यथा । 'तिल्लमली १ तिलकुटी २ ददतिल्ल ३ तथो सहुअरिय ४ । लक्खाहदवपक तिल्लतिंल्लमि
 पंचेव ॥ १ ॥ शुद्धविकृतिगतानि यथा । अद्धकाहिरक्खुरसो १ गुलवाणीय व २ सकरा ३ खवं ४ । पायगुल
 ५ गुलविगर्ह ६ धिगयगाया हुंति पचेव ॥ १ ॥' अथ अवागाहितविकृतिगतानि यथा । 'पुग पुग सुवारिं १
 तिद्धेवरि धीयग च ज पक । तुप्पेण तेण धिय २ तइय गुलहाणिआ पमिर्ह ३ ॥ १ ॥ षडत्थ जलेण सिद्धा
 लप्पसिआ ४ पंचम तु पूयलिया । चुपहियताधियाए परिपका ५ तीसमिलिएसु ॥ २ ॥' एव पदसु भक्ष्य-
 विकृतिषु धियात् विकृतिगतानि निर्विकृतिषु भक्ष्याणि । अमक्ष्यविकृतयस्तु मधु पौतिकमाक्षिकभ्रामरमे-
 दाभ्रियधिय । मध काष्ठपिष्टमेदात् द्विधा । मांस जलधरस्थलचरखधरमेदाभ्रिया । नवनीत चतुर्धा पूर्वमे-

दधान्तमित्यर्थः । भवधरिम आयुर्पूर्णानापर्यन्त प्रत्याख्याहि । त्रिषिष चतुर्विध वा आहार अद्यान स्वादिमं
 स्वादिम ३ अद्यान ४ अन्नं सह० सह० पूर्वधत् । गठिसहित मुष्टिसहित अहुष्टसहित इत्यादि प्रत्या-
 ख्याहि चतुर्वि० अद्यान पान ४ अन्नं सह० पारि० सह० पूर्वधत् ॥ निधिगहय विगर्हयो सेसिआओ
 वा पद्य० निर्विकृतिकं गृहीतशेषा वा विकृतीः प्रत्याख्याहि अन्नं सह० लेवा० गिह० उक्त्वि० पूर्वधत् ।
 पशुधमक्त्विपण प्रस्तुतपुरस्कारेण भाक्षितात् घृततैलादिनाभ्यक्तात् परि० सह० सह० पूर्वधत् । यद्योक्त अट
 नव च आकारा अन्न च नवणीओगाहिमए इति वचनात् अन्नधविकृतिरपर्शात् उक्त्विस्त्वविवेगेण कथन
 द्रवविकृतिरपर्शात् न इत्यट नव व्याकारा । अन्न विकृतय इति मनोवाक्प्रायाना कामायाभ्युपकारकत्वात्
 विकारिसद्भावात् विकृतय उच्यन्ते । ताव्य सूत्रोक्ताव्य दशाधा । यथा । 'कुद्ध १ दहि २ घय ३ तिल्ल ४ शुद्ध
 ५ तद्दोगाहिम ६ छ भक्त्वाओ । महु ७ मज्ज ८ मस ९ भक्त्वाण १० चत्सारि अभक्त्वाविगर्हयो ॥ १ ॥'
 इत्यत्र गोमहिषीष्ठागीमेत्युष्ट्रिकाभव दधि नवनीत घृत तासामेव । उष्ट्रीणा दद्याथाभावात् । तैल तिलात-
 सीलदासर्षोद्भव चतुर्धा । शुद्धः पिण्डद्रवमेवो द्विधा । उत्कथित अघगाहित वा घृततैलाभ्या केवलानभ्या
 पक् । पक्काण एद् भक्ष्या विकृतयः । चतस्रोऽभक्ष्याः मधुमयमासनवनीतरूपाः । अथ कटाहिकाया घृततै
 लादिपूर्णायां चलाचल साधकादि पच्यते तेनैव स्नेहेन द्वितीय तृतीय च तद्विकृतिः । ततः पर पक् योग्या-
 हिना निर्विकृतिकप्रत्याख्यानेपि आगाहकारणे कल्पते । एष शेषाण्यपि विकृतिगतानि निर्विकृतिकप्रत्या-

रूपाने कल्पन्ते । तानि कल्पन्ते यथा । 'अहं पेथा १ कुद्धंटी २ इद्धबलेही य ३ इद्धसादी य ४ । पच य
 विगयगयाहं इद्धन्मि य स्वरिसहियाह ५ ॥ १ ॥' क्षीरेयीपेये प्रसिद्धे । अथ च ज्याख्यायते । 'अंबिललेयन्मि
 इद्धे इद्धटी वक्स्वमीसदुद्धमि । पहसादी तह तदुल चुन्नय सिद्धन्मि अबलेही ॥ १ ॥ इति दुग्धविकृतिग-
 तानि ॥ अथ वधिविकृतिगतानि यथा । 'वहिय विगयगयाह घोळवहा १ घोळ २ सिद्धिरिणि ३ करवो ४ ।
 लवणकणवहियमहिय ५ सगारिगायन्मि अण्यहिय ॥ १ ॥' दृतविकृतिगतानि यथा । 'पकधियअ १ ययकिटी
 २ पकोसहिववरितरियसरिण च ३ । निज्झजण ४ वीसदण ५ गार्हधियअ धिगह विगहगया ॥ १ ॥' नैलधि-
 कृतिगतानि यथा । 'तिल्लमली १ तिलकुटी २ दहतिह ३ तहो सहुधरिय ४ । लक्त्वाहदवपक तिल्लतिह्लभि
 पचेव ॥ १ ॥ शुद्धविकृतिगतानि यथा । अद्धक्कहिरक्त्तुरसो १ शुलवाणिय व २ सकरा ३ स्वहं ४ । पायशुलं
 ५ शुलधिगहं ६ धिगयगया ह्रुति पचेव ॥ १ ॥' अथ अवगाहितविकृतिगतानि यथा । 'एग एग सुवरिं १
 तिह्वेवरि पीयग च ज पकं । तुण्णेण तेण धिय २ तहय शुलहाणिआ पमिहं ३ ॥ १ ॥ चउत्थ जलेण सिद्धा
 जण्यसिआ ४ पचम तु पूयलिया । शुण्ढियताधियाए परिपका ५ तीसमिलिएसु ॥ २ ॥' एव षट्सु मध्य-
 विकृतिषु थ्रिशात् विकृतिगतानि निर्धेकृतिकेषु मध्याणि । अमध्यविकृतयस्तु मधु पौतिकमाक्षिकभ्रामरभे
 दाश्रिविध । मध काष्ठपिष्टभेदात् द्विधा । मास जलचरस्थलचरस्त्रचरभेदाश्रिधा । नवनीत चतुर्धा पूर्वभे-

द्यात्मसिद्धयः । भवश्चरित्त आद्युपूर्णात्पर्यन्त प्रत्याख्याहि । अत्रिषु चतुर्विध वा आहार अशनं खादित्त
 स्वादिम ३ अशन ४ अन्नं सह० सह० पूर्ववत् । गणिसहित मुष्टिसहित अद्भुतसहित इत्यादि प्रत्या-
 ख्याहि चतुर्वि० अशन पान ४ अन्नं सह० पारि० सह० सह० पूर्ववत् ॥ निविगहय विगर्हयो सेसिआओ
 वा पञ्च० निर्विकृतिक दृहीतशेषा वा विकृती प्रत्याख्याहि अन्नं सह० लेवा० निह० वक्त्रि० पूर्ववत् ।
 पञ्चमविक्षेपणं प्रत्युत्तुरस्कारेण अक्षितात् दृततैलादिनाभ्यक्तात् परि० सह० सह० पूर्ववत् । यत्रोक्त अष्ट
 नव च आकारा अत्र च नवणीओगाहिमप इति वचनात् अत्रवविकृतिसपर्यात् वक्त्रि० पूर्ववत् । कथन
 प्रवविकृतिसपर्यात् न इत्यष्ट नव वाकाराः । अत्र विकृतय इति मनोवाक्प्रायाना कामायाभ्युपकारकत्वात्
 विकारिसन्नावात् विकृतय उच्यन्ते । तावत् सूत्रोक्ताव् दशाया । यथा । बुद्ध १ दहि २ वय ३ तिल ४ शुद्ध
 ५ तद्दोणाहिम ६ छ भक्तखाओ । महु ७ मज्झ ८ मस ९ मक्खण १० चत्तारि अभक्त्वविगर्हओ ॥ १ ॥
 बुग्य गोमहिषीणागीमेव्युष्टिकाभव दधि नवनीत दृत तासामेव । उट्टीणा दद्याथाभावात् । तैल तिलात्-
 सीलदासर्वपोद्भव चतुर्धा । शुद्धः पिण्डद्रवभेदो द्विधा । उत्कथित अथगाहित वा दृततैलाभ्या केवलान्भ्या
 एक । पक्षाव वद् भक्ष्या विकृतयः । अतस्त्रोऽभक्ष्याः मधुमथमासनवनीतरूपाः । अथ कदाहिकाया दृततै-
 लादिपूर्णाया चलाचल स्वाथकादि पच्यते तेनैव स्नेहेन द्वितीय तृतीय च तद्विकृतिः । ततः पर एक योगवा-
 दिना निर्विकृतिकप्रत्याख्यानेपि आगाढकारणे कल्पते । एष शेषाण्यपि विकृतिगतानि निर्विकृतिकप्रत्या-

ख्याने कल्पन्ते । तानि कथ्यन्ते यथा । 'अह पेआ १ बुद्धदी २ बुद्धबलेही य ३ बुद्धसाधी य ४ । पच य
 विगयगायाह बुद्धम्मि य खोरिसहियाह ५ ॥ १ ॥' क्षीरेयीयेये प्रसिद्धे । अय च उपाख्यायते । 'अधिललेयम्मि
 बुद्धे बुद्धदी वृषत्वमीसदुद्धमि । पइसाधी तह तहुल चुअय सिद्धम्मि अवलेही ॥ १ ॥ इति दुग्घविकृतिग-
 तानि ॥ अथ दधिधिकृतिगतानि यथा । 'दहिए विगयगायाह धोलवदा १ धोल २ सिहरिणि ३ करघो ४ ।
 लवणकणदहियमहिय ५ सगरिगायम्मि अप्पहिए ॥ १ ॥' दूतधिकृतिगतानि यथा । 'पकधिय १ ययकिदी
 २ पकोसहियधरितरियसरिय च ३ । निज्जजण ४ वीसदण ५ गार्हियअ विगह विगहगाया ॥ १ ॥' तैलधि-
 कृतिगतानि यथा । 'तिल्लमली १ तिलकुदी २ ददतिल्ल ३ तथो सहुधरिय ४ । लक्खाहदधपक तिल्लतिहम्मि
 पंचेव ॥ १ ॥ शुद्धविकृतिगतानि यथा । अद्धक्कहियकत्तुरसो १ गुलवाणीय व २ सकरा ३ स्वह ४ । पायगुल
 ५ गुलविगह ६ विगयगाया ह्मति पंचेव ॥ १ ॥' अथ अवगाहितविकृतिगतानि यथा । 'पुग पुग सुधरि १
 तिह्वेरि पीयग च ज पक । तुप्पेण तेण चिय २ तइय गुलवाणिआ पभिर्ह ३ ॥ १ ॥ चउत्थ जलेण सिद्धा
 लप्पसिआ ४ पंचम तु पूयलिया । चुपहियतावियाए परिपका ५ तीसमिलिएसु ॥ २ ॥' एव पदसु भक्ष्य-
 विकृतियु धियात् विकृतिगतानि निर्धिकृतिकेसु भक्ष्याणि । अभक्ष्यविकृतयसु मधु पौतिकमाक्षिकभ्रामरभे-
 दाभिविध । मय काष्ठपिट्ठभेदात् द्विधा । मांस जलचरस्थलचरस्वचरभेदाभ्रिधा । नवनीत चतुर्धा पूर्वभे-

दधान्तमित्यर्थः । मन्वचरिम आधु पूर्णतापर्यन्त प्रत्याख्याहि । त्रिविध चतुर्विध वा आहार अशनं स्वादिम
 स्वादिम ३ अशन ४ अन्नं सव् ० मव् ० सव् ० पूर्ववत् । गठिसहित सुठिसहित अद्गुष्टसहित इत्यादि प्रत्या-
 ख्याहि चतुर्विं ० अशन पान ४ अन्नं सव् ० पारिं ० मव् ० सव् ० पूर्ववत् ॥ निविगाद्य धिगर्हयो सेसिआओ
 वा पद्यं निर्विकृतिक गृहीतशेषा वा विकृतीः प्रत्याख्याहि अन्नं सव् ० लेवां गिह् ० उक्त्वि ० पूर्ववत् ।
 पशुषमक्त्विण प्रत्युत्पुरस्कारेण अक्षितात् घृततैलादिनाभ्यक्तात् परिं ० मव् ० सव् ० पूर्ववत् । यथोक्त अष्ट
 नव च अकारा अद्य च नवणीओगाहिमए इति षचनात् अद्रवविकृतिस्पर्शात् उक्त्विच्चविवेगेण कथन
 द्रवविकृतिस्पर्शात् न इत्यष्ट नव चाकाराः । अद्य विकृतय इति मनोवाक्कायाना कामायाभ्युपकारकत्वात्
 विकारिसन्नत्वात् विकृतय उच्यन्ते । तास्य सूत्रोक्तास्य दशाधा । यथा । 'बुद्ध १ दहि २ घय ३ तिह्य ४ शुद्ध
 ५ तद्दोगाहिम ६ छ मक्त्वाधो । महु ७ मज्ज ८ मंस ९ मक्त्वाण १० चसारि अभक्त्वचिगर्हयो ॥ १ ॥'
 इत्य गोमहिषीढागीसेत्युष्ट्रिकाभय दधि नवनीत घृत तासामेव । उट्टीणा द्रव्याषाभावात् । तैल तिलाम-
 सीलदास्यपोद्भव चतुर्धा । शुद्धः पिण्डद्रव्यभेदो द्विधा । उत्कथित अवगाहित वा घृततैलाभ्या केवलाम्भ्या
 एक । पकाद्य पद मक्ष्या विकृतयः । वतस्रोऽमक्ष्याः मधुमथमांसनवनीतरूपाः । अथ कटाहिकायां घृततै-
 लादिपूर्णाया कलाबल साधकादि पच्यते तेनैव स्नेहेन द्वितीय तृतीय च तद्विकृतिः । ततः पर एक योगवा-
 दिनां निर्विकृतिकप्रत्याख्यानेपि आगाहकारणे कल्पते । एव शेषाण्यपि विकृतिगतानि निर्विकृतिकप्रत्या-

का० कार० अनु० ९ एवं ४० ॥ नवमकोटकत्रयस्य भङ्गा नव यथा । म० क० १ । म० कार० २ । म० अनु० ३ । व० करो० ४ । व० कार० ५ । व० अनु० ६ । का० करो० ७ । का० कार० ८ । क० अनु० ९ एव सर्वमीलने भङ्गका० ४९ । एव सर्वमीलने एकत्रिभिनवनवनत्रिनवनवभङ्गोत्पादने एकोनपञ्चाशद्भङ्गाः । एते च नाकार्ये न करोमि न कारयिष्यामीति कालत्रयमाने त्रिशुणिकृते सप्तषत्वारिंशदधिक शत भङ्गाना भवति । इत्यावश्यकं प्रत्यास्थानं सपूर्णं ॥ इत्युक्त षड्विधमावश्यक क्रमेण सामायिक १ चतुर्विंशतिस्तथ २ वन्दन ३ प्रतिक्रमण ४ कायोत्सर्ग ५ प्रत्यास्थान ६ रूप संक्षेपतः । आवश्य क्रियते इत्यावश्यकं । तत्रित्यमेव करणीय साधूना आवकाणा च । तत्र न योजना विना करणीयानुष्ठानमुपयाति तदर्थं योजना कथ्यते । प्रथम सामायिकस्य योजना यथा । सर्वधिरतिसामायिक प्रवज्याप्रक्षणाधिधेरवसित । श्रुतसन्त्यक्तवदेशधिरतिसामायिकानि श्राद्धव्रताधिरोपाधिकारावधसितानि ॥

१	१	२	२	३	३	४	४	५	५
२	२	३	३	४	४	५	५	६	६
३	३	४	४	५	५	६	६	७	७
४	४	५	५	६	६	७	७	८	८
५	५	६	६	७	७	८	८	९	९

अधुना च आवश्यकसामायिक यदवश्य श्राद्धैरनुष्ठीयते । सर्वकर्मरन्मे पूर्वं परमेष्ठिमन्त्रपाठः किं पुनरावश्यकं । अतः पूर्वं नमस्कार पठेत् । 'सुहृयन्ति नमुक्कार दंडगा मिरियासणरस पडिलेष्ठा । सज्जायपषकत्वाणे शुक्रमुणिसद्गाहय पणामो ॥ १ ॥' पूर्वं श्राद्धः पुरोहतासर्गो शुक्रं नत्वा इच्छाकारेण सदिहसह भगवन् सामाहयसुहृत्सिय पडिलेष्मि इत्युक्तोपधिदय सुखध्वजिका प्रतिलेखयति । तत ऊर्ध्वीभूय नमस्कार धिरेकेवेल

सलसि ॥ ३ ॥ 'प्रथमकोष्टकप्रये मनसा वचसा कायेन न करोमि न कारयामि नतु जानामि १ इति एको
 भङ्गः । द्वितीयकोष्टकप्रये भङ्गप्रय यथा । मनसा वचसा कायेन न करोमि न कारयामि १, मनसा वचसा
 कायेन न करोमि नानुजानामि २, मनसा वचसा कायेन न कारयामि नानुजानामि ३, एव ४ ॥ अथ
 तृतीयकोष्टके भङ्गप्रय मनसा वचसा कायेन न करोमि १, मनसा वचसा कायेन न कारयामि २, मनसा
 वचसा कायेन नानुजानामि ३, एव ७ ॥ अथ चतुर्थकोष्टकप्रये भङ्गप्रय यथा । म० व० नक० नका० नानु०
 १, मन० व० का० नक० नानु० २, व० का० नक० नका० नानु० ३ एव १० । अथ पञ्चमकोष्टकप्रये भङ्गप्रय
 यथा । म० व० करोमि० कारयामि १ । म० व० करोमि अनुजानामि २ । म० व० कारयामि अनु० ३ । म०
 काये० करो० कार० ४ म० का० करो० अनु० ५ । म० का० कार० अनु० ६ । व० का० करो० कार० ७ ।
 व० का० करो० अनु० ८ । व० का० कार० अनु० ९ एव १२ ॥ अथ षष्ठकोष्टकप्रयस्य भङ्गा यथा । म०
 नक० १ । म० का० नक० २ । व० का० नक० ३ । म० व० नका ४ । म० का० नका० ५ । व० का० नका०
 ६ । म० व० नानु० ७ । म० का० नानु० ८ व० का० नानु० ९ एव २८ ॥ अथ सप्तमकोष्टकप्रयस्य भङ्गप्रय
 यथा । म० नक० नका० नानु० १ । व० नक० नका० नानु० २ । का० नक० नका० नअ० ३ एव ॥ ३१ ॥
 अष्टमकोष्टकप्रयस्य भङ्गप्रयक यथा । म० करो० कार० १ । म० करो० अनु० २ । म० कार० अनु० ३ । वच०
 करो० कार० ४ । व० करो० अनु० ५ । व० कार० अनु० ६ । का० करो० कार० ७ । का० करो० अनु० ८ ।

का० कार० अनु० ९ एव ४० ॥ नवमकोटकप्रयस्य भङ्गा नव यथा । म० क० १ । म० कार० २ । म० अनु० ६ । ष० कार० ४ । ष० कार० ६ । ष० कार० ७ । का० कार० ८ । क० अनु० ९ एव सर्व-
मीलने भङ्गका० ४९ । एष सर्वमीलने एकत्रिभिन्नवनधन्नवनवभङ्गोत्पादने एकोनपञ्चाशद्भङ्गाः । एते च
नाकार्ये न करोमि न कारयिष्यामीति कालत्रयमाने त्रिगुणिकृते सप्तधत्वारिंशदधिक शत भङ्गाना भवति ।
इत्यावश्यकं प्रत्याख्यानं सपूर्णं ॥ इत्युक्तं षड्विधभावश्यक क्रमेण सामायिक १ चतुर्विंशतिस्त्व २ वन्दन ३
प्रतिक्रमण ४ कार्योत्सर्ग ५ प्रत्याख्यान ६ रूप संक्षेपतः । अवश्य
क्रियते इत्यावश्यकं । तत्रित्यमेव करणीय साधुर्ना आवकाणा च ।
तच्च न योजना विना करणीयानुष्ठानमुपयाति तदर्थं योजना क-
थ्यते । प्रथम सामायिकस्य योजना यथा । सर्वधिरतिसामायिकं प्रव्रज्याग्रहणधिवेधवसित । श्रुतसन्धकत्व-
देशधिरतिसामायिकानि आद्धवताधिरोपाधिकारादवसितानि ॥

१	१	२	२	१	१	१
२	२	१	२	१	२	१
१	१	१	२	१	२	२

अधुना च आवश्यकसामायिक यदवश्य आर्द्धरनुष्ठीयते । सर्वकर्मारम्भे पूर्वं परमेष्ठिमन्त्रपाठः किं पुनरा-
वश्यकं । अतः पूर्वं नमस्कार पठेत् । सुहृत्सि नमुष्कार दंड्या मिरियासणरस पढिलेष्ट । सज्जायपषकत्वाणे
शुक्लमुणिसङ्काश्य पणामो ॥ १ ॥ 'पूर्वं आद्धः पुरोहुतासनो शुक्रं नत्वा इच्छाकारेण सविसह भगवन् सामाह-
यसुहृत्सि पढिलेष्टेति इत्युक्तोपधिवश्य सुखवचिकां प्रतिलेखयति । तत ऊर्ध्वीन्मूय नमस्कार धिरेकेवेत्

सलसि ॥ ३ ॥' प्रथमकोष्टकत्रये मनसा वषसा कायेन न करोमि न कारयामि नतु जानामि १ इति एको
 भङ्गः । द्वितीयकोष्टकत्रये भङ्गत्रयं यथा । मनसा वषसा कायेन न करोमि न कारयामि १, मनसा वषसा
 कायेन न करोमि नानुजानामि २, मनसा वषसा कायेन न कारयामि नानुजानामि ३, एष ४ ॥ अथ
 तृतीयकोष्टके भङ्गत्रय मनसा वषसा कायेन न करोमि १, मनसा वषसा कायेन न कारयामि २, मनसा
 वषसा कायेन नानुजानामि ३, एष ७ ॥ अथ चतुर्थकोष्टकत्रये भङ्गत्रयं यथा । म० व० नक० नका० नानु०
 १, मन० व० का० नक० नानु० २, व० का० नक० नका० नानु० ३ एवं १० । अथ पञ्चमकोष्टकत्रये भङ्गनवक
 यथा । म० व० करोमि० कारयामि १ । म० व० करोमि अनुजानामि २ । म० व० कारयामि अनु० ३ । म०
 काये० करो० कार० ४ म० का० करो० अनु० ५ । म० का० कार० अनु० ६ । व० का० करो० कार० ७ ।
 व० का० करो० अनु० ८ । व० का० कार० अनु० ९ एष ११ ॥ अथ षष्ठकोष्टकत्रयस्य भङ्गा यथा । म०
 नक० १ । म० का० नक० २ । व० का० नक० ३ । म० व० नका ४ । म० का० नका० ५ । व० का० नका०
 ६ । म० व० नानु० ७ । म० का० नानु० ८ व० का० नानु० ९ एष २८ ॥ अथ सप्तमकोष्टकत्रयस्य भङ्गत्रय
 यथा । म० नक० नका० नानु० १ । व० नक० नका० नानु० २ । का० नक० नका० नअ० ३ एष ॥ ३१ ॥
 अष्टमकोष्टकत्रयस्य भङ्गनवकं यथा । म० करो० कार० १ । म० करो० अनु० २ । म० कार० अनु० ३ । वष०
 करो० कार० ४ । व० करो० अनु० ५ । व० कार० अनु० ६ । का० करो० कार० ७ । का० करो० अनु० ८ ।

भगवन्, उपधिसद्विसाधत् उपधिपहिलेहत् इत्युक्त्वा यदि पूर्वं प्रतिलेखनाकाले वक्ष्य पौषयागाराद्यप्रतिले-
 खित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । यदि प्रतिलेखित स्यात् तदा क्षमाभ्रमणनेव पूरयेत् । ततः क्षमाभ्रमणद्वय-
 पूर्वं भ्रणति भगवन्, वसतिसद्विसाधत् वसतिपहिलेहत् इत्युक्त्वा यदि वसतिमात्रकादि पूर्वं प्रतिलेखना-
 काले अप्रतिलेखित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । प्रतिलेखितेपि क्षमाभ्रमणनेव पूरयेत् । वसतिप्रमार्जनं दण्डमार्ज-
 णेन । ततः पुनः शुकसमीपमागत्य क्षमाभ्रमणपूर्वमिति वदेत् भगवन्, पसात्करी पष्वक्त्वाण करावत् ।
 ततो शुक्येदि श्राद्ध आहारार्थी भवति तदा दिवसपौषधे प्रातर्युहीते नमस्कारसहित प्रत्यास्थानमुधारयेत्
 यथा । व्रणाय सूरे नवकारसद्विष्य पष्व० चत्त० ४ अन्न० सह० वीसिरह । स्वाध्यायकाले पुनराचार्यलैकमन्त्र-
 निर्विकृतिकादिभिधियाहार उपवास वा दद्यात् । स्वाध्याकृते रात्रिपौषधे तु दिवसचरिम पष्व० चत्त० ४ अन्न०
 सह० सह० सह० वीसिरह । तत्र यः किल आहारमाही भवति तदा स चन्दनकद्रव्य ददाति । यो न आहा-
 रमाही तस्य न आचार्योपाध्यायशुकसायुजन्दन । अयं च सामान्यपौषधप्रदणधिधिः । यत्किल अहोरात्रिक
 पौषध गृह्णाति तस्येय चर्या । द्वाद्ये सुदूर्ते पूर्वोक्तधिधिना पौषध गृह्णाति । अतीतसस्याप्रतिलेखितोपधिध-
 सति । ततो जाताया प्रतिश्रमणवेलाया प्रामातिकप्रतिक्रमण करोति । तदन्ते क्षमा० द्वयपूर्वं बहुवेत्तं सदि-
 साधेभि बहुवेत्तं करोमि इत्युक्त्वा आचार्योपाध्यायसर्वसाधुन् चन्दते । ततो जाते प्रतिलेखनाकाले क्षमा०
 द्वयेन भ्रणति भग० पहिलेहणं सद्विसाधेभि पहिलेहण करोमि इत्युक्त्वा सुखधिकां प्रतिलेखयति । ततः

ततः श्राद्ध ऊर्ध्वीभूय नमस्कार धिरेकवेल वा पठति । ततो शुर्वधे कथयति । भगवन्, पोसहद्वक उचरा-
 वड । ततो शुक्किरेकवेलं वा पौषवदण्डक वदति श्राद्धोपि तमनु वदति । वण्डको यथा । 'करोमि भंते पो-
 सह आहारपोसह सवधो सरिरसकारपोसह सवधो अवाधारपोसह सवधो बंभधेरपोसह सवधो षडधिहे
 पोसहे ठामि जाव दिवस वा रस्ति वा अहोरस वा पञ्चधासासि दुधिह तिथिहेण मणेण वायाए काएण न
 करेमि न कारवेमि तस्स भंते पडिक्कमामि निवामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि १ अन्न च यः किल दिव-
 सर्पोपधे अहोरान्प्यौपधे वा आहारार्थी तस्य आहारपोसह वेसओ इत्युच्चारः शेष तथैव । तत उपधिरय
 इन्द्राकारेण संदिसह भगवन्, सामाहकमुहपस्ति पडिलेहेमि इत्युक्त्वा सुजयस्त्रिका प्रतिलेखयति । ततः
 श्राद्ध ऊर्ध्वीभूय परमेष्ठिमन्न धिरेकवेल वा पठित्वा पुनः कथयति भगवन्, सामाहकद्वक उचरावड । ततो
 शुक्किरेकवेल वा सामायिकद्वकमुच्चारयति यथा करोमि भंते सामाहय सावज्ज जोग पच्चक्खामि जाव पो-
 सह पञ्चधासासि दुधिह तिथिहेण मणेण वायाए काएण न करेमि न कारवेमि तस्सन्न ॥ १ ॥ १ । ततः
 क्षमाश्रमण वत्ता भणति । वर्षाकाले भगवन्, कट्टासण सदिसावामि । कट्टासण पडिलेहेमि । शोषाट्टमा-
 सेणु पाउण्डणड सदिसावेमि । पाउण्डणड पडिलेहेमि । इत्युक्त्वा पट्टक पादपोठन वा प्रतिलेखयेत् । ततः
 क्षमाश्रमण वत्ता भणति भगवन्, सज्झायं सदिसावेमि सज्झायं करोमि । तत ऊर्ध्वीभूय नमस्कारअय
 पठित्वा । जयर जगजीवजोणी इत्यादिगाथापञ्चक पञ्चविंशतिं वा पठेत् । ततः पुनः क्षमाश्रमणपूर्वं भणति

भगवन्, उपधिसविसावडं उपधिपढिलेहउ इत्युक्त्वा यदि पूर्वं प्रतिलेखनाकाले चक्र पौषभागाराथप्रतिले-
 खित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । यदि प्रतिलेखित स्यात् तदा क्षमाश्रमणनेव पूरयेत् । ततः क्षमाश्रमणद्वय-
 पूर्वं भणति भगवन्, वसतिसविसावडं वसतिपढिलेहउ इत्युक्त्वा यदि वसतिमात्रकादि पूर्वं प्रतिलेखना-
 काले अप्रतिलेखित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । प्रतिलेखितेपि क्षमाश्रमणनेव पूरयेत् । वसतिप्रमार्जनं दृणद्धर्मो-
 छनेन । सत' पुनः शुरुसमीपमागत्य क्षमाश्रमणपूर्वमिति धवेत् भगवन्, पसाडकरी पञ्चक्त्वाण करावड ।
 ततो शुरुयैवि आद्ध आद्वारार्थी भवति तदा विवसपौषधे प्राप्तर्गुहीते नमस्कारसहित प्रत्यास्थानमुधारयेत्
 यथा । दगणए सुरे नवकारसहित पञ्च० चड० ४ अक्ष० सह० वोसिरइ । स्वाध्यायकाले पुनराचान्तैकमक्त-
 निर्धिकृतिकादिधिविवाहार उपवास वा द्यात् । सव्याकृते रात्रिपौषधे तु विवसचरिम पञ्च० चड० ४ अक्ष०
 सह० सह० सह० वोसिरइ । तत्र य' किल आद्वारमाही भवति तदा स धन्दनकद्वय दद्याति । यो न आद्वार-
 रमाही तस्य न आचार्योपाध्यायशुरुसायुचन्दन । अथ च सामान्यपौषधग्रहणविधिः । यत्किल अद्वोरत्रिक
 पौषध गृह्णाति तस्येय चर्या । द्राक्षे सुदूर्ते पूर्वोक्तविधिना पौषध गृह्णाति । अतीतसस्याप्रतिलेखितोपधिष-
 सतिः । ततो जातायां प्रतिश्रमणवेलायां प्राभातिकप्रतिश्रमण करोति । तदन्ते क्षमा० द्वयपूर्वं षड्भुवेल सवि-
 सार्वेमि षड्भुवेल करोमि इत्युक्त्वा आचार्योपाध्यायसर्वसाधुन् धन्दते । ततो जाते प्रतिलेखनाकाले क्षमा०
 द्वयेन भणति भग० पढिलेक्षण सविसार्वेमि पढिलेक्षण करोमि इत्युक्त्वा सुखचक्रिका प्रतिलेखयति । ततः

ततः आद् ऊर्ध्वीभूय नमस्कार धिरेकवेल वा पठति । ततो शुर्वधे कथयति । भगवन्, पोसद्दृक्क उचरा-
 वद । ततो गुरुधिरैकवेल वा पोषवदण्डक वदति आद्वोपि तमनु वदति । दण्डको यथा । 'करेभि भते पो-
 सद् आहारपोसद् सवओ सरीरसकारपोसद् सवओ अथावारपोसद् सवओ धर्मचोरपोसद् सवओ चजधिरे
 पोसद् ठामि जाव दिवस वा रसि वा अहोरस वा पञ्चवासासि द्रुविद् तिविधेण मणेण वायाए काण्ण न
 करेभि न कारवेमि तस्स भंसे पडिक्कमासि निंदासि गरिहासि अप्पाण वोसिरामि १ अन्न च पः किल दिव-
 सपोषये अहोरान्ध्योषये वा आहारार्थी तस्य आहारपोसद् देसओ इत्युच्चारः दोष तथैय । तत उपधिरय
 इच्छाकारेण सदिसद् भगवन्, सामाहकसुहर्पसि पडिलेहेमि इत्युक्त्वा सुलवखिका प्रतिलेखयति । ततः
 आद् ऊर्ध्वीभूय परमेष्ठिमन्न धिरेकवेल वा पठित्वा पुनः कथयति भगवन्, सामाहकदृक्क उचरावद । ततो
 गुरुधिरैकवेल वा सामायिकदृक्कसुच्चारयति यथा करेभि भते सामाहय सावज्ज जोग पच्चक्त्वासि जाव पो-
 सद् पञ्चवासासि द्रुविद् तिविधेण मणेण वायाए काण्ण न करेभि न कारवेमि तस्स भ ॥ १ ॥ १ । ततः
 क्षमाभमण दत्त्वा भणति । वर्षाकाले भगवन्, कट्टासणं सदिसावामि । कट्टासण पडिलेहेमि । दोपाट्टमा-
 सेणु पावण्णड सदिसावेमि । पावण्णड पडिलेहेमि । इत्युक्त्वा पट्टक पादपोडन वा प्रतिलेखयेत् । ततः
 क्षमाभमण दत्त्वा भणति भगवन्, सज्झायं सदिसावेमि सज्झाय करेभि । तत ऊर्ध्वीभूय नमस्कारअप्य
 पठित्वा । अप्यद् जगजीवज्जोणी इत्यादिगाथापञ्चक पञ्चविंशतिं वा पठेत् । ततः पुनः क्षमाभमणपूर्व भणति

भगवन्, उपधिसद्विसावड उपधिपण्डिलेहड इत्युक्त्वा यदि पूर्वं प्रतिलेखनाकाले वस्त्र पौषवागाराध्यप्रतिले-
 खित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । यदि प्रतिलेखित स्यात् तदा क्षमाश्रमणोनेव पूरयेत् । ततः क्षमाश्रमणद्वय-
 पूर्वं भणति भगवन्, वसतिसद्विसावड वसतिपण्डिलेहड इत्युक्त्वा यदि वसतिमात्रकादि पूर्वं प्रतिलेखना-
 काले अप्रतिलेखित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । प्रतिलेखितेषु क्षमाश्रमणोनेव पूरयेत् । वसतिप्रमार्जनं दूषद्धर्मो-
 छनेन । ततः पुनः शुरुसमीपमागत्य क्षमाश्रमणपूर्वमिति वदेत् भगवन्, पसाडकरी पञ्चवजाण करावड ।
 ततो शुरुर्षदि श्राद्ध आहारार्थं भवति तदा दिवसपौषधे प्राप्तर्षुहीते नमस्कारसहित प्रत्यास्थानमुच्चारयेत्
 यथा । उगाए सूरं नवकारसहिय पष्व० चड० ४ अन्न० सह० वोसिरह । स्वाध्यायकाले पुनराधान्त्रैकमस्त-
 निर्विकृतिकादिभिधिवधाद्वार उपवास वा दद्यात् । सध्याकृते रात्रिपौषधे तु दिवसचरिम पष्व० चड० ४ अन्न०
 सह० सह० सध्व० वोसिरह । तत्र यः किल आहारमाही भवति तदा स धन्द्वनकद्रय ददाति । यो न आहा-
 रमाही तस्य न आचार्योपाध्यायशुरुसायुवन्दन । अथ च सामान्यपौषधग्रहणविधिः । यत्किल अशौरात्रिकं
 पौषध गृह्णाति तस्येय चर्षा । द्राघो सुदूर्ते पूर्वोक्तविधिना पौषध गृह्णाति । अतीतसस्याप्रतिलेखितोपधिव-
 सति । ततो जाताया प्रतिक्रमणधेलायां प्रामातिकप्रतिक्रमण करोति । तदन्ते क्षमा० द्वयपूर्वं यद्बुधेल सद्वि-
 सावेमि यद्बुधेल करेमि इत्युक्त्वा आचार्योपाध्यायसर्वसाधुन् धन्द्वते । ततो जाते प्रतिलेखनाकाले क्षमा०
 द्वयेन भणति भग० पण्डिलेहण सद्विसावेमि पण्डिलेहण करेमि इत्युक्त्वा सुखवञ्जिका प्रतिलेखयति । ततः

ततः श्राद्ध ऊर्ध्वीभूय नमस्कार चिरेकवेलं वा पठति । ततो गुर्वधे कथयति । भगवन्, पोसहृदक उधरा-
 वड । ततो गुरुचिरेकवेल वा पौषवदण्डक वदति श्राद्धोपि तमनु वदति । दण्डको यथा । 'करेमि भते पो-
 सह आहारपोसह सधओ सरीरसकारपोसह सधओ अषाधारपोसह सधओ यंभचेरपोसह सधओ षडधिहे
 पोसहे ठामि जाव दिवस वा रसिं वा अहोरत्न वा पञ्चवासासामि इधिव्ह तिविहेण मणेण वायाए काएण न
 करेमि न कारवेमि तस्स भते पठिक्कमामि निंवामि गरिहामि अत्थाणं बोसिरामि ? अन्न च यः किल दिव-
 सर्पोपधे अहोरत्नयोपधे वा आहारार्थी तस्य आहारपोसह देसओ इत्युधारः शोप तथैव । तत उषकिइय
 इच्छाकारेण संदिंसह भगवन्, सामाहकसुहपरिं पडिलेहेमि इत्युक्त्वा सुखवकिक्का प्रतिलेखयति । तत-
 श्राद्ध ऊर्ध्वीभूय परमेष्ठिमन्न चिरेकवेल वा पठित्वा पुनः कथयति भगवन्, सामाहकदडक उचरावड । ततो
 गुरुचिरेकवेल वा सामायिकदडकसुधारयति यथा करेमि भते सामाहय सावड्ज जोग पच्चक्खामि जाव पो-
 सह पञ्चवासासामि इधिव्ह तिविहेण मणेण वायाए काएण न करेमि न कारवेमि तरसभ ॥ १ ॥ १ । ततः
 क्षमाभ्रमण दत्ता भणति । वर्षाकाले भगवन्, कट्टासणं सदिंसावामि । कट्टासण पडिलेहेमि । शोपाटमा-
 सेयु पाउछणड सदिंसावेमि । पाउछणड पडिलेहेमि । इत्युक्त्वा पट्टक पादप्रोछन वा प्रतिलेखयेत् । ततः
 क्षमाभ्रमण दत्ता भणति भगवन्, सज्झायं सदिंसावेमि सज्झाय करेमि । तत ऊर्ध्वीभूय नमस्कारभ्रय
 पठित्वा । जयइ जगजीवजोणी इत्यादिगाथापञ्चक पञ्चविंशतिं वा पठेत् । ततः पुनः क्षमाभ्रमणपूर्वं भणति

भगवन्, उपधिसद्विसावद्ध उपधियपहिलेहृद इत्युक्तत्वा यदि पूर्वं प्रतिलेखनाकाले वक्ष्य पोषयागाराद्यप्रतिले-
 खित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । यदि प्रतिलेखित स्यात् तदा क्षमाश्रमणोनेव पूरयेत् । ततः क्षमाश्रमणद्वय-
 पूर्वं भणति भगवन्, वसतिसद्विसावद्धं वसतिपहिलेहृदं इत्युक्तत्वा यदि वसतिमात्रकादि पूर्वं प्रतिलेखना-
 काले अप्रतिलेखित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । प्रतिलेखितेपि क्षमाश्रमणोनेव पूरयेत् । वसतिप्रमार्जनं वृणद्धर्मो-
 छनेन । ततः पुनः गुरुसमीपमागस्य क्षमाश्रमणपूर्वमिति धवेत् भगवन्, पसाडकरी पञ्चस्त्राण करायुद्ध ।
 ततो गुरुर्धवि श्राद्ध आहारार्थी भवति तदा दिवसपौषधे प्रातर्गृहीते नमस्कारसहित प्रत्यास्थानमुच्चारयेत्
 यथा । उगण्य सूरं नवकारसद्विष्य पञ्च० षड० ४ अक्ष० सष्ट० धोसिरह । स्वाध्यायकाले पुनराचान्तैकमक्त-
 निर्विकृतिकादित्रिधिवारहार उपवास वा वृथात् । सव्याकृते रात्रिपौषधे तु दिवसचरिम पञ्च० षड० ४ अक्ष०
 सष्ट० मष्ट० सष्ट० धोसिरह । तत्र यः किल आहारमाही भवति तदा स वन्दनकक्ष्य वृदाति । यो न आहा-
 रमाही तस्य न आचार्योपाध्यायगुरुसाधुवन्दन । अथ च सामान्यपौषधभङ्गणविधिः । यत्किल अक्षोरत्रिकं
 पौषध गृह्णाति तस्येय चर्या । द्राक्षे सुहृते पूर्वोक्तविधिना पौषध गृह्णाति । अतीतसस्याप्रतिलेखितोपधिव-
 सतिः । ततो जातायां प्रतिक्रमणवेलाया प्रामातिकप्रतिक्रमण करोति । तदन्ते क्षमा० द्वयपूर्वं षड्वेले सद्वि-
 सावेभि षड्वेले करेभि इत्युक्तत्वा आचार्योपाध्यायसर्वसाधुन् वन्दते । ततो जाते प्रतिलेखनाकाले क्षमा०
 द्वयेन भणति भग० पहिलेहृण सद्विसावेभि पहिलेहृण करेभि इत्युक्तत्वा सुत्रधक्षिका प्रतिलेखयति । ततः

ततः श्राद्ध ऊर्ध्वीभूय नमस्कार श्रित्रेकवेल वा पठति । ततो शुर्वमे कथयति । भगवन्, पोसहृदृक सधरा-
 वड । ततो शुकश्रिकेकवेल वा पौषवदण्डक वदति श्राद्धोपि तमनु वदति । दण्डको यथा । 'करेमि भते पो-
 सह आहारपोसह सबधो सरीरसकारपोसह सबधो अथावारपोसह सबधो बंभधेरपोसह सबधो चउधिरै
 पोसहै ठामि जाव दिवस वा रसि वा अहोरस वा पञ्चयासासि दुषिह तिधिरैण मणेण वायाए काएण न
 करेमि न कारवेमि तस्स भंते पडिक्कमामि निवामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि १ अथ च यः किल दिव-
 सपौषवे अहोरान्धोषवे वा आहारार्थी तस्य आहारपोसह वेसधो इत्युच्चारः शेष तथैव । तत उपविश्य
 इच्छाकारेण सदिसह भगवन्, सामाहकसुहृपसि पडिलेहेमि इत्युक्त्वा सुखवस्त्रिका प्रतिलेखयति । ततः
 श्राद्ध ऊर्ध्वीभूय परमेष्ठिमञ्ज श्रित्रेकवेल वा पठित्वा पुनः कथयति भगवन्, सामाहकदृक उचरावड । ततो
 शुकश्रिकेकवेल वा सामापिकदृकसुच्चारयति यथा करेमि भते सामाहय सावज्ज जोग पचक्त्वामि जाव पो-
 सह पञ्चयासासि दुषिह तिधिरैण मणेण वायाए काएण न करेमि न कारवेमि तस्सभ ॥ १ ॥ १ । ततः
 क्षमाश्रमण दत्ता भणति । वर्षाकाले भगवन्, कट्टासण सदिसावामि । कट्टासण पडिलेहेमि । शोपाट्टमा-
 सेपु पाउण्डव सदिसावेमि । पाउण्डव पडिलेहेमि । इत्युक्त्वा पट्टक पादमोचन वा प्रतिलेखयेत् । ततः
 क्षमाश्रमण दत्ता भणति भगवन्, सज्झायं सदिसावेमि सज्झाय करेमि । तत ऊर्ध्वीभूय नमस्कारत्रय
 पठित्वा । जणइ जगजीवजोणी इत्यादिगाथापञ्चक पञ्चधिसाति वा पठेत् । ततः पुनः क्षमाश्रमणपूर्वं भणति

भगवन्, उपधिसविसावर्षं उपधिपण्डिलेहउ इत्युक्त्वा यदि पूर्वं प्रतिलेखनाकाले वस्त्र पौषघागाराद्यप्रतिले-
 खित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । यदि प्रतिलेखित स्यात् तदा क्षमाश्रमणेनैव पूरयेत् । ततः क्षमाश्रमणद्वय-
 पूर्वं भणति भगवन्, वसतिसविसावर्षं वसतिपण्डिलेहउ इत्युक्त्वा यदि वसतिमात्रकादि पूर्वं प्रतिलेखना-
 काले अप्रतिलेखित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । प्रतिलेखितेपि क्षमाश्रमणेनैव पूरयेत् । वसतिप्रमार्जनं दण्डार्थो-
 छनेन । ततः पुनः शुरुसमीपमागत्य क्षमाश्रमणपूर्वमिति वर्देत् भगवन्, पसाउकरी पञ्चक्त्वाण करावउ ।
 ततो शुरुर्षदि श्राद्ध आहारार्थी भवति तदा विवसपौषधे प्रातर्गृहीते नमस्कारसहित प्रत्यास्थानमुधारयेत्
 यथा । उगण्ट सूरे नवकारसहिय पञ्च० षड० ४ अन्न० सह० वोसिरइ । स्वाध्यायकाले पुनराचान्तैकभक्त-
 निर्विकृतिकादित्रिविधाहार उपवास वा द्यात् । सध्याहुते रात्रिपौषधे तु विवसचरिम पञ्च० षड० ४ अन्न०
 सह० मह० सध० वोसिरइ । तत्र यः किल आहारप्राही भवति तदा स वन्दनकद्वय ददाति । यो न आहा-
 रप्राही तस्य न आचार्योपाध्यायशुरुसायुवन्दन । अयं च सामान्यपौषधग्रहणविधिः । यत्किल अहोरात्रिकं
 पौषधं गृह्णाति तस्येय चर्या । द्वाभ्ये सुदूर्ते पूर्वोक्तविधिना पौषधं गृह्णाति । अतीतसस्याप्रतिलेखितोपधिव-
 सति । ततो जाताया प्रतिश्रमणवेलायां प्राभातिकप्रतिक्रमण करोति । तदन्ते क्षमा० द्वयपूर्वं षड्भुवेल सवि-
 साधमि षड्भुवेल करेमि इत्युक्त्वा आचार्योपाध्यायसर्वसाधून् वन्दते । ततो जाते प्रतिलेखनाकाले क्षमा०
 द्वयेन भणति भग० पण्डिलेहणं सविसाधेमि पण्डिलेहणं करोमि इत्युक्त्वा सुखवस्त्रिका प्रतिलेखयति । ततः

ततः भ्रातृ ऊर्ध्वभूय नमस्कार भिरेकवेल वा पठति । ततो शुर्वधे कथयति । भगवन्, पोसहदृक्क उधरा-
 वट । ततो शुक्किरेकवेल वा पौषवदण्डक वदति भ्रातृोपि तमनु वदति । वण्डको यथा । 'करेमि भते पो-
 सह आहारपोसह सवधो सरीरसकारपोसह सवधो अवाधारपोसह सवधो वमचरोपोसह सवधो चउधिरहे
 पोसहे ठामि जाव दिवस वा रसिं वा अहोरस वा पञ्चवासासामि इधिर तिधिरहेण मणोण वायाए काएण न
 करेमि न कारवेमि तस्स भंते पडिक्कमामि निदामि गरिरामि अण्णाण धोसिरामि १ अन्न च यः किल दिव-
 सर्पोपधे अहोरान्प्रयोषधे वा आहारार्थी तस्य आहारपोसह देसओ इत्युधारः शोष तथैव । तत उपधिरय
 इण्डाकारेण संदिसह भगवन्, सामाहकसुहृपसिं पडिलेहेमि इत्युक्त्वा सुखवञ्चिकां प्रतिलेखयति । ततः
 भ्रातृ ऊर्ध्वभूय परमेष्ठिमन्न भिरेकवेल वा पठिसा पुनः कथयति भगवन्, सामाहकदृक्क उचरावड । ततो
 शुक्किरेकवेल वा सामापिकदृक्कसुधारयति यथा करेमि भंते सामाहय सावज्ज जोग पञ्चक्त्वामि जाव पो-
 सह पञ्चवासासामि इधिर तिधिरहेण मणोण वायाए काएण न करेमि न कारवेमि तस्सभ ॥ १ ॥ १ । ततः
 क्षमाभ्रमण वत्ता भणति । वर्षाकाले भगवन्, कट्टासण सदिसावामि । कट्टासण पडिलेहेमि । शोपाट्टमा-
 सेणु पाउण्डणव सदिसावेमि । पाउण्डणवं पडिलेहेमि । इत्युक्त्वा पट्टक पादमोछनं वा प्रतिलेखयेत् । ततः
 क्षमाभ्रमण वत्ता भणति भगवन्, सज्झायं सदिसावेमि सज्झाय करेमि । तत ऊर्ध्वभूय नमस्कारअप्य
 पठिसा । अपइ जगजीवओणी इत्यादिगाथापञ्चक पञ्चविंशतिं वा पठेत् । ततः पुनः क्षमाभ्रमणपूर्वं भणति

भगवन्, उपधिसदिसावड उपधिपडिलेहड इत्युक्त्वा यदि पूर्वं प्रतिलेखनाकाले वक्र पौषघागाराथप्रतिले-
 खित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । यदि प्रतिलेखित स्यात् तदा क्षमाभ्रमणेनैव पूरयेत् । ततः क्षमाभ्रमणद्वय-
 पूर्वं भणति भगवन्, वसतिसदिसावड वसतिपडिलेहड इत्युक्त्वा यदि वसतिमात्रकादि पूर्वं प्रतिलेखना-
 काले अप्रतिलेखित स्यात् तदा प्रतिलेखयेत् । प्रतिलेखितेपि क्षमाभ्रमणेनैव पूरयेत् । वसतिप्रमार्जनं वृणद्धर्मो-
 छनेन । ततः पुनः गुरुसमीपमागत्य क्षमाभ्रमणपूर्वमिति वदेत् भगवन्, पसाडकरी पञ्चक्खाण करावड ।
 ततो गुरुर्षदि श्राद्ध आहारार्थी भवति तदा दिवसपौषधे प्रातर्गृहीते नमस्कारसहित प्रत्यास्थानमुच्चारयेत्
 यथा । वगण्य सूरं नवकारसहस्रिय पञ्च० चड० ४ अक्ष० सह० वीसिरइ । स्वाध्यायकाले पुनराचान्तैकभक्त-
 निर्विकृतिकादिभिविधाक्षर उपवास वा दद्यात् । संध्याकृते रात्रिपौषधे तु दिवसधरिम पञ्च० चड० ४ अक्ष०
 सह० मह० सह० वीसिरइ । तत्र यः किल आहारग्राही भवति तदा स वन्दनकद्रूप ददाति । यो न आहा-
 रग्राही तस्य न आचार्योपाध्यायगुरुसायुवन्दन । अयं च सामान्यपौषधग्रहणविधिः । यत्किल अश्वीराश्रिक
 पौषध गृह्णाति तस्येय चर्या । श्राद्धे सुदुर्गैर् पूर्वोक्तविधिना पौषध गृह्णाति । अतीतसख्याप्रतिलेखितोपधिव-
 सतिः । ततो जातायां प्रतिक्रमणवेलायां प्राभातिकप्रतिक्रमण करोति । तदन्ते क्षमा० द्वयपूर्वं बहुधेल सदि-
 सावेभि बहुधेल करेभि इत्युक्त्वा आचार्योपाध्यायसर्वसायुन वन्दते । ततो जाते प्रतिलेखनाकाले क्षमा०
 द्वयेन भणति भग० पडिलेखणं सदिसावेभि पडिलेखण करेभि इत्युक्त्वा सुखवञ्जिका प्रतिलेखयति । ततः

ततः श्राद्ध ऊर्ध्वीभूय नमस्कार धिरेकवेल वा पठति । ततो शुर्वधे कथयति । भगवन्, पोसहृद्वक उचरा-
 वद । ततो शुक्किरेकवेल वा पोषवद्वण्डक वदति श्राद्धोपि तमनु वदति । दण्डको यथा । 'करेमि भते पो-
 सह आहारपोसह सवओ सरीरसकारपोसह सवओ अथावारपोसह सवओ पमन्वेरपोसह सवओ चउविहे
 पोसहे ठामि जाव विवस वा रसिं वा अहोरस वा पञ्चमासासामि दुषिह तिथिहेण मणेण वायाए काएण न
 करेमि न कारवेमि तस्स भंते पडिक्कामि तिंवामि गरिहामि अत्थाण वोसिरामि १ अन्न च यः किल दिव-
 सपोषवे अहोरान्ध्योषवे वा आहारार्थी तस्य आहारपोसह वेसओ इत्युच्चारः शेष तथैव । तत उपविश्य
 इच्छाकारेण संविसह भगवन्, सामाहकमुहपसिं पडिलेहेमि इत्युक्त्वा सुखवस्त्रिका प्रतिलेखयति । ततः
 श्राद्ध ऊर्ध्वीभूय परमेष्ठिमन्त्र धिरेकवेल वा पठित्वा पुनः कथयति भगवन्, सामाहकद्वक उचरावद । ततो
 शुक्किरेकवेल वा सामागिकद्वकमुच्चारयति यथा करेमि भते सामाहय सावज्ज जोग पच्चक्खामि जाव पो-
 सह पञ्चमासासामि दुषिहं तिथिहेण मणेण वायाए काएण न करेमि न कारवेमि तस्सभ ॥ १ ॥ १ । ततः
 क्षमाभमण वत्सा भणति । वर्षाकाले भगवन्, कट्टासणं सविसावामि । कट्टासण पडिलेहेमि । शोपाट्टमा-
 सेवु पाउण्णद सविसावेमि । पाउण्णद पडिलेहेमि । इत्युक्त्वा पट्टक पादमोहनं वा प्रतिलेखयेत् । ततः
 क्षमाभमण वत्सा भणति भगवन्, सज्झायं सविसावेमि सज्झाय करेमि । तत ऊर्ध्वीभूय नमस्कारप्रय
 पठित्वा । जयर जगजीवजोणी इत्यादिगाथापञ्चक पञ्चविंशतिं वा पठेत् । ततः पुनः क्षमाभमणपूर्वं भणति

णवुस्सुमिणराईपायच्छित्त चित्तविशोधनार्थं कार्योत्सर्गं करोति शकस्त्व च पठति । ततो सुखवञ्जिका
 प्रतिलिख्य सामायिकदण्डकमुधार्यं स्वाध्यायपर्यन्त करोति । पुनः शुभध्यानेन रात्रिशेषमतिवाहयति । ततः
 प्रतिक्रमणवेलाया प्राभातिक प्रतिक्रमण करोति । ततः पूर्ववत्सर्वं प्राभातिक कर्म विदध्यात् । जाते पौष्य-
 पारणावसरे इच्छा० भगवन् पोसहपारणमुहपतिं पढिलेहेमि । सुखवञ्जिका प्रतिलिख्य क्षमा० इयपूर्वक
 भणति भगवन् पोसह पारव भग० पोसह पारियज । सुखवञ्जिकापिहितवदनो मून्यस्तशीर्षः पौष्यपारण-
 गाथाः पठति यथा—सागरचवो कामो चववर्दिसो सुदंसणो वधो । जेहिं पोसहपद्धिमा न खंढिया जीवि-
 यतेवि ॥ १ ॥ जो गन्भवासमीओ ताहुह्लिओ महासुणी अमओ । उम्मुकमणिमुवधो पढिपुव पोसह
 कुणइ ॥ २ ॥ पोसहसुहे भावे असुहाइ खवेइ नरिय सदेहो । छिंदइ नरनिरियगइं इह भणिय पोसह कुणइ
 ॥ ३ ॥ पोसहसामाइयसठियस्स जीवस्स जाइ जो कालो । सो सफलो षोषधो सेसो ससारफलहेई ॥ ४ ॥
 चक्यदित्तमिदत्त सुक्खो कालओ विक्खिओ । इवेअ पोसहस्सेव फल यिति महेसिणो ॥ ५ ॥ ततो नम-
 स्कार भणित्वा सामायिकपारणसुखवञ्जिका प्रतिलिख्य पूर्ववत्सामायिक पारयति । ततः पौष्यपारणके
 साधुषु सत्सु नियतमतिथिसविभागो विधेय एव । इत्याहोरत्रिकर्षोषयविधिः ॥ सामायिक च द्वियध्वन्त
 नमस्कारजापप्रतिक्रमणादिभिः पूरयेत् । केचित्स्यूलमतयः परमेष्ठिमन्त्रपञ्चशतीजपान्तं हुवते । तदनन्तर
 तत्पारयित्वा पुनः सामायिक गृहीयादिति रुदिः । इत्यावश्यकं सामायिकयोजना संपूर्णा ॥

ओदीपद्विह्ले पद्विलेहेमि । ततो षड्भक्तन्वलादि प्रतिलिख्य पुनः शुभध्यानेन सिद्धति । सप्राध्यायां कालधे-
 लाया चतुर्विंशतिस्यष्टिलानि पतिलेखयति उच्चारप्रत्ययणार्थं । ततस्तद्विषसाजुसारेण सांबत्सरिक चातुर्मा-
 सिक पाक्षिक वा वैवसिक वा प्रतिक्रमण करोति । तद्वन्तर साधुविश्रामणां करोति । ततः स्वाध्यायेन
 निशाप्रथममहरमतिवाहयति । ततः शरीरचिन्तां कृत्वा ऐर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य सुखवह्निका प्रतिलिख्य क्ष-
 मा० द्वयपूर्वं भणति भग० राईसथारए सविसावेमि राईसथारए टापमि इत्युक्त्वा द्यक्तव पठति । ततः
 सस्तारक शरीर ष प्रमृज्य जानूपरि सस्तारकोत्तरपटं मीलियत्वा भूमौ सस्याप्य । अणुजाणह् निस्सीदी
 नमो स्वमासमणण इत्युत्वा सस्तारकोपरि उपविशति । तत्र नमस्कारत्रय भणित्वा त्रिवेले चतुःशरण च
 पठित्वा गाथाप्रय त्रिः पठति यथा । 'अणुजाणह् परमगुरु गुरुगुणरपणेहि भूसिपशरीरा । बहुपद्विपुधा पो-
 रसि राईसथारए टापमि ॥ १ ॥ अणुजाणह् सथार बाहुवद्वरणेण वामपासेण । कुकुडपापपसारण अतरतु
 पमज्जए भूमि ॥ २ ॥ सकोच्चियसदासा उषदते य कायपद्विलेहा । द्वाहाईअणुओण जसासनिकमणा लोए
 ॥ ३ ॥' इति त्रिः पठित्वा सकोच्चितपाणिर्वामपाद्द्वपथानो वामपार्धेन शोते । यशुद्धर्तना करोति तदा सस्ता-
 रक शरीर ष प्रतिलेखयेत् ॥ अथ शरीरधिनन्तार्थसुस्तिष्ठति तदा शरीरधिनन्ता कृत्वा ऐर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य
 एकवेले अणुजाणह् प० इत्यादिगाथाप्रय पठति । पुनः शोते । सुसस्य चोक्षिद्रा नायाति तदा शुभध्यानेन
 धर्मजागर्षी करोति । ततो रजन्थाः पञ्चमप्रहरे उत्थाय देहचिन्तादिविषयाय ऐर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य कुसुमि-

णदुस्सुमिणरार्हपायच्छित्त चित्तविशोधनार्थं कायोत्सर्गं करोति श्शक्रस्त्व च पठति । ततो सुखवस्त्रिका
 प्रतिलिख्य सामायिकदण्डकमुच्चार्य स्वाध्यायपर्यन्त करोति । पुनः शुभध्यानेन राशिशोधमतिवाहयति । ततः
 प्रतिक्रमणवेलाया प्राप्तातिक प्रतिक्रमण करोति । ततः पूर्ववत्सर्वं प्राप्तातिक कर्म विदध्यात् । जाते पौषध-
 पारणावसरे इच्छा० भगवन् पोसहपारणसुहृपतिं पढिलेहेमि । सुखवस्त्रिका प्रतिलिख्य क्षमा० इयपूर्वक
 भणति भगवन् पोसह पारड भग० पोसह पारियड । सुखवस्त्रिकापिहितवदनो मून्यस्तशीर्षः पौषधपारण-
 गाथा पठति यथा—सागरवदो कामो चदवर्षिसो सुदसणो वधो । जेहिं पोसहपढिमा न खंढिया जीवि-
 यतेवि ॥ १ ॥ जो गन्धवासमीओ तादुल्लिओ महासुणी अमओ । उन्मुकमणिसुवधो पढिपुष पोसह
 कुणइ ॥ २ ॥ पोसहसुहे भावे असुहाइ स्ववेइ नत्थि सवेहो । छिंदइ नरनिरियगइं इह भणिय पोसह कुणइ
 ॥ ३ ॥ पोसहसामाहयसठियस्स जीवस्स जाइ जो कालो । सो सफलो योधधो सेसो ससारफलहेइ ॥ ४ ॥
 चकवट्ठित्तमिदत्त मुच्चओ कालओ विकित्तओ । इधेअ पोसहस्सेव फल धिंति महिसिणो ॥ ५ ॥ ततो नम-
 स्कार भणित्वा सामायिकपारणसुखवस्त्रिका प्रतिलिख्य पूर्ववत्सामायिक पारयति । ततः पौषधपारणके
 साधुपु सत्सु नियतमतिथिसविभागो विधेय एव । इत्याहोराराशिकर्षोषयविधिः ॥ सामायिक च द्विषद्व्यन्त
 नमस्कारजापप्रतिक्रमणादिभिः पूरयेत् । केचित्स्यूजमतयः परमेष्ठिमन्त्रपञ्चशतीजपान्तं ब्रुवते । तदनन्तर
 तत्पारायित्वा पुनः सामायिक गृहीयादिति स्वदिः । इत्यावश्यकं सामायिकयोजना संपूर्णा ॥

ओदीपदिह्ये पथिलेरेमि । ततो वक्रकम्पलाकि प्रतिलिख्य पुनः शुभध्यानेन तिष्ठति । सप्तासायां कालधे-
 लाया चतुर्विंशतिस्यण्डिलानि प्रतिलेखयति उच्चारप्रत्यवधारणार्थं । ततस्त्वधिवसानुसारेण सावत्सरिक चातुर्मा-
 सिक पाक्षिक वा वैषसिक वा प्रतिक्रमण करोति । तदन्तर साधुविश्रामणां करोति । ततः स्वाध्यायेन
 निशाप्रथमप्रहरमतिवाहयति । ततः शरीरचिन्तां कृत्वा ऐर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य सुखवञ्जिका प्रतिलिख्य क्ष-
 मां द्वयपूर्व भणति भग० राईसधारण्य सविसावेमि राईसधारण्य टापमि इत्युक्त्वा शाकस्तव पठति । तत-
 सस्तारक शरीर च प्रमृज्य जानूपरि सस्तारकोत्तरपटं मीलयित्वा भूमौ सस्थाप्य । अणुजाणह निरसीदी
 नमो स्वमासमणाण इत्युक्त्वा सस्तारकोपरि उपविशति । तत्र नमस्कारत्रय भणित्वा त्रिवेल चतुःशरण च
 पठित्वा गाथात्रय श्रिः पठति यथा । 'अणुजाणह परमगुरु गुरुगणरयणेहि भूसियशरीरा । बहुपदिपुवा पो-
 रसि राईसधारण्य टापमि ॥ १ ॥ अणुजाणह सधारं वाहुवक्षणेण वामपासेण । कुकुटपायपसारण अतरतु
 पमज्जण्य भूमिं ॥ २ ॥ सकोचियसहासा उषदते य कायपदिलेक्षा । वषाईअणुअगेण जसासिनरभणा लोए
 ॥ ३ ॥' इति श्रि' पठित्वा सकोचिनपाणिर्वामपाद्मपधानो वामपार्श्वेन शोते । यष्टुद्वर्तना करोति तदा सस्ता-
 रक शरीर च प्रतिलेखयेत् ॥ अथ शरीरचिन्तार्थमुत्तिष्ठति तदा शरीरचिन्ता कृत्वा ऐर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य
 एकवेल क्षणुजाणह प० इत्यादिगाथात्रय पठति । पुनः शोते । सुसत्य वञ्जिद्रा नायाति तदा शुभध्यानेन
 धर्मजागर्षां करोति । ततो रज्न्याः पञ्चमप्रहरे उत्थाय देहचिन्ताविविधाय ऐर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य कुसुमि-

मतः प्रतिक्रमणमध्ये यथायुक्त्या वन्दनकानि । स्वाध्यायकरणेषु वन्दनक कायोत्सर्गं च क्षामणे आलोचने
श्रुत्यासनाया सर्वेष्वपि उत्तमार्थेषु वन्दनकदान । एकमुखवक्रिकाप्रतिलेखनेन त्रिद्विदशावर्तवन्दनक भ-
वति । एकधैल द्वादशावर्तवन्दनकदाने आलोचन क्षामण प्रत्यास्थान क्रमेण विदध्यात् । वन्दनकादौ सर्वध-
र्यापथिकीं प्रतिक्रमेत् । इत्यावश्यकं वन्दनकयोजना संपूर्णा ॥

अथ प्रतिक्रमणम् ॥ यथा । शुभमे स्थापनाचार्याग्ने वा क्षमाश्रमणपूर्वं कथयति इच्छा० भग० हरियावहिय
पदिक्रमाभि यावत् क्षाप्याण वोसिरामि । चतुर्विंशतित्स्वथिन्तन पारथिखा मुखेन चतुर्विंशतित्स्वचन । 'चि-
हवदणमि तद् वदणमि पदिक्रमणयमि सज्झाय । पदिलेहणाह आहारसगहे तह्य आलोए ॥ १ ॥ आगम-
पदणारमे लोए मलसुत्समाह उस्सग्गे । गमणागमणे भिक्खारियाह आलोअणाकाले ॥ २ ॥ वसई उवहि-
ज्जाणे आरमे सेवमाहए विहिए । कालगहणे सज्झायमाहएट्टाणकालेय ॥ ३ ॥ अप्पडिलेहियमग्ग निसि-
सचरणे य वीसयणुगमणे । हरियावहिया साह्वहिं फासियवेवमाहैहिं ॥ ४ ॥ इति हर्यापथिकी ॥ अथ
धैलवन्दनवन्दनक्षामण आलोचनकायोत्सर्गप्रत्यास्थानादिभिर्मिलितैः प्रतिक्रमणयुक्तिर्मणयते । यथा । पूर्व
प्राभातिकप्रतिक्रमण यथा । 'हरियावहिया कुसमिण काउस्सग्गे शुरुणनमण च । पदिक्रमणगयण चिय
सक्खय कएण मह उवहिं ॥ १ ॥ सामाहयद्वयकाउस्सग्गा चउवीसययमि उस्सग्गे । सुयथयउस्सग्गे
धिय सिद्धत्थय कएण सुहपत्ती ॥ २ ॥ वदणय आलोयण सयास्वरण सुत्तकहणाह । वदणय स्वामण चिय

पत्न्या वरकनकआर्यां पठेत् । ततः शक्रस्तव पठित्वा । अरहत वेद्याण करोमि काउस्सग अन्नत्थं यावत्
 अप्पाण वोसिरामि । ततो नमस्कार विधिन्य नमो अरिहताण इति पारयित्वा नमोर्हत्सिद्धां इति कथयित्वा
 प्रस्तुतजिनस्तुतिमेका पठेत् । पुनश्चतुर्विंशति मणित्वा सवलोए अरहतं वदणवसियाए जाव अप्पाणां
 पूर्ववत् । नमस्कार विधिन्य नमस्कारेण पारयित्वा सर्वजिनस्तुतिमणन । ततः श्रुतस्तव पठित्वा सुअस्स
 भगवओ करेमि काउं वदणव० जाव अप्पाण वो० पूर्ववच्चिन्तन श्रुतस्तुतिमणन । ततः सिद्धस्तवपठन ततो
 वेयावघाराण सतिगराण समविट्टिसमाहिगराण करोमि काउस्सग अन्नत्थ ऊं यावदप्पाण वो० पूर्ववधि-
 न्तन नमस्कारेण पारयित्वा नमोर्हत्सिद्धं पूर्वक वेयावुत्थकरस्तुतिपाठः । पुनकपविदय शक्रस्तवपाठः । तत-
 शैलगाथासायुगाथापाठः ततो नमोर्हत्सिद्धां कथनपूर्वं प्रस्तुतजिनस्तोत्रपाठः ततः जयवीपरायगाथापठन
 तत आचार्योपाध्यायगुरुसायुवन्दन । इत्युत्कृष्टवैल्यवन्दना । इत्यावश्यके शक्रस्तवचतुर्विंशतिस्तवयोजना ॥
 अथ वन्दनकपोजना ॥ यथा । तत्र वन्दनक द्वादशावर्त । तदुक्त पूर्व । 'पठिक्कमणे सज्जाए काउस्सगा
 वराहपाणुए । आलोअणपडिसुणणे उत्तम अट्टेय वदणय ॥ १ ॥' तत्र सामान्यवन्दनकं उत्कृष्टवैल्यव-
 न्दना विधाय सुल्लवकिं प्रतिखिस्य द्वादशावर्तवदन द्यात् । ततः इच्छां भगव० देवसिय आलोएमि०
 पुनः द्वादशावर्तवन्दनक दत्त्वा इच्छां भग० देवसिय स्वामेमि० इति क्षामणं पुनः द्वादशावर्तवन्दन दत्त्वा
 प्रत्यास्थानोवार कुर्यात् । तत आचार्योपाध्यायगुरुसायुवन्दन वैल्यवन्दनाभावेपि शुरुभत्तपर्यं वन्दनक दत्त्वा ।

ततः प्रतिक्रमणमध्ये यथायुक्त्या वन्दनकानि । स्थाप्यायकरणेपि वन्दनक कायोत्सर्गं च क्षामणे आलोचने
 गुरुपासनाया सर्वेष्वपि उत्तमार्थेषु वन्दनकदान । एकमुखवक्रिकाप्रतिलेखनेन त्रिद्विधावर्तवन्दनक भ-
 वति । एकवेल द्वादशावर्तवन्दनकदाने आलोचन क्षामण प्रत्यास्थान क्रमेण विदध्यात् । वन्दनकादौ सर्वत्र
 र्यर्थापिधर्की प्रतिक्रमेत् । इत्याषट्यके वन्दनकयोजना संपूर्णा ॥

अथ प्रतिक्रमणम् ॥ यथा । शुर्वमे स्थापनाचार्याग्ने वा क्षमाश्रमणपूर्व कथयति इच्छां भगं हरियावहिय
 पदिक्रमामि यावत् अन्त्याण धीसिरामि । चतुर्विंशतिस्त्वधिन्तन पारथित्वा मुखेन षतुर्विंशतिस्त्वन । 'चि-
 इवदणमि तद् वदणमि पदिक्रमणयमि सज्जाय । पदिलेहणाद् आहारसगहे तद्वय आलोए ॥ १ ॥ आगम-
 पदणारमे लोए मलमुत्तमाद् उस्सगो । गमणागमणे भिक्खारियाद् आलोअणाकाले ॥ २ ॥ वसई उवहि-
 ज्ञाणे आरभे लेवमाहए विहिए । कालगदणे सज्जायमाहपट्टाणकालेय ॥ ३ ॥ अन्पदिलेहियमगा निसि-
 सचरणे य वीसवणुगमणे । हरियावहिया साद्दहिं फासियवेवमार्हहिं ॥ ४ ॥ इति हर्यापिधर्की ॥ अथ
 रत्नवन्दनवन्दनक्षामण आलोचनकायोत्सर्गप्रत्यास्थानादिभिर्मिलितैः प्रतिक्रमणयुक्तिर्मणयते । यथा । पूर्वे
 प्राभातिकप्रतिक्रमण यथा । 'हरियावहिया कुसमिण काउस्सगो गुरुणनमण च । पदिक्रमणगणण चिय
 सक्खय कदण मह उवरिं ॥ १ ॥ सामाहयद्वयकाउस्सगगा चउवीसययमि उस्सगो । सुयययउस्सगो
 चिय सिद्धत्थय कदण सुहपत्ती ॥ २ ॥ वदणय आलोएण सथाक्खरण सुत्तकदणाद् । वदणय स्तामण चिय

कस्ता वरकनकआर्यां पठेत् । ततः शाकस्तव पठित्वा । अरक्षत वेदप्राण करेमि काजस्सगं अन्नत्प० यावद्
 अप्पाण बोसिरामि । ततो नमस्कार विचिन्त्य नमो अरिहताण इति पारयित्वा नमोर्हत्सिद्धा० इति कथयित्वा
 प्रस्तुतजिनस्तुतिमेकां पठेत् । पुनश्चतुर्विंशति भणित्वा सधलोए अरिहत्त० वदणवत्तिपाए जाव अप्पाणा०
 पूर्ववत् । नमस्कार विचिन्त्य नमस्कारेण पारयित्वा सर्वजिनस्तुतिमणन । ततः श्रुतस्तव पठित्वा सुअस्स
 भगवओ करेमि काज० वदणव० जाव अप्पाण वो० पूर्ववच्चिन्तन श्रुतस्तुतिमणन । तत सिद्धस्तवपठन ततो
 वेपावन्नाराण सतिगाराण समविट्टिसमाहिगाराण करेमि काजस्सग अन्नत्प ऊ० यावदप्पाण वो० पूर्ववच्चि-
 न्तन नमस्कारेण पारयित्वा नमोर्हत्सिद्ध० पूर्वक वेपावुत्थकरस्तुतिपाठः । पुनरुपविश्य शाकस्तवपाठः । तत-
 शैलगाथासायुगाथापाठः ततो नमोर्हत्सिद्धा० कथनपूर्वं प्रस्तुतजिनस्तोत्रपाठः ततः जयवीयरायगाथापठन
 तत आचार्योपाध्यायगुरुसायुषन्वन । इत्युत्कृष्टवैलवन्दना । इत्यावश्यकं शाकस्तवचतुर्विंशतिस्तवयोजना ॥
 अथ वन्दनकयोजना ॥ यथा । तत्र वन्दनक द्वादशावर्त । तदुक्त पूर्वं । 'पट्टिकामणे सज्झाप काजस्सगगा
 वराहपाणुणए । आलोक्षणपट्टिसुणणे उत्तम अट्टेय वदणप ॥ १ ॥' तत्र सामान्यवन्दनक उत्कृष्टवैलव-
 न्दनां विषयाय सुल्लवसिका प्रतिलिख्य द्वादशावर्तवदनं द्यात् । ततः इच्छा० भगव० देवसिय आलोएमि०
 पुन' द्वादशावर्तवन्दनक दस्ता इच्छा० भग० देवसिय स्वामेमि० इति क्षामण पुनः द्वादशावर्तवन्दनं दस्ता
 प्रत्यास्थानोधार कुर्यात् । तत आचार्योपाध्यायगुरुसायुषन्वन वैलवन्दनाभावेपि गुरुभक्तपर्यं वन्दनकं दस्ता ।

सत, प्रतिक्रमणमध्ये यथायुक्त्या वन्दनकानि । स्थाय्यायकरणेपि वन्दनक कायोत्सर्गं च क्षामणे आलोचने
 गुरुपासनाया सर्वथयपि उत्तमार्थेषु वन्दनकदान । एकमुखवस्त्रिकाप्रतिलेखनेन शिर्षादशावर्तवन्दनक म-
 यति । एकवेल प्रादशावर्तवन्दनकदाने आलोचन क्षामण प्रत्यास्थान क्रमेण विदध्यात् । वन्दनकादौ सर्वत्र
 र्पर्यापथिकीं प्रतिक्रमेत् । इत्यावश्यके वन्दनकयोजना संपूर्णा ॥

अथ प्रतिक्रमणम् ॥ यथा । शूर्वेभे स्थापनाचार्याभे वा क्षमाभ्रमणपूर्वं कथयति इच्छा० भग० हरियावहिय
 पश्चिमामभि यावत् अर्पण वोसिरामि । चतुर्विंशतिसवचिन्तन पारयित्वा मुखेन चतुर्विंशतिसवन । 'चि-
 द्रवदणमि तद् वदणमि पश्चिमणयमि सज्जाय । पदिलेहणाहं आहारसगहे तद्वय आलोय ॥ १ ॥ आगम-
 पदणारभे लोय मलसुत्तमाह उत्सर्गो । गमणागमणे भिक्खारियाह आलोभणाकाले ॥ २ ॥ वसई उवहि-
 ज्ञाणे आरभे लेवमाहय विहिय । कालगहणे सज्जायमाहपट्टाणकालेय ॥ ३ ॥ अर्पदिलेहियमजग निसि-
 सवरणे य वीसवणुगमणे । हरियावहिया साहृहिं फासियधेवमाहृहिं ॥ ४ ॥ इति र्पर्यापथिकी ॥ अथ
 प्लवन्दनवन्दनक्षामण आलोचनकायोत्सर्गप्रत्यास्थानादिभिर्मिलितैः प्रतिक्रमणयुक्तिर्मणयते । यथा । पूर्व
 गभातिकप्रतिक्रमणं यथा । 'हरियावहिया कुसमिण काउत्सर्गो गुरुणनमण च । पश्चिमणगयण चिय
 त्पण्यय फरण मह उवारे ॥ १ ॥ सामाहयद्वयकाउत्सर्गा चव्वीसययमि उत्सर्गो । सुयययउत्सर्गो
 येय सिद्धत्यय फरण सुहपत्ती ॥ २ ॥ वदणय आलोयण सथास्वरण सुत्तकहणाह । वदणय खामण चिय

पठिलेहण सदिसाधेसि पठि० करेमि इत्युक्त्वा मुखवक्रिकां प्रतिलेखयेत् । अत्र—'सुहृपसि धोलपट्टो कल्प-
 तिग तद्वप चेष रयहरण । स्यात्तरपट्टो वसपोक्षा उगगए सूरे ॥ १ ॥ षड्भुवेल पठिलेहण अंगोचहिवसहि
 इरियसज्जाय । उपधोगकावसगो सुनिगुरुवयणं च गुरुनमण ॥ २ ॥' ततो मुखवक्रिकाप्रतिलेखनानन्तर
 क्षमा० द्वयपूर्वक धवेत् भग० अगपठिलेहण सदि० अगप० करेमि । ततः स्थापनाचार्यं चोलपट्ट कल्पत्रय
 रजोहरण प्रतिलेखयेत् । एतेषां प्रतिलेखन साधुप्रतिलेखनाधेष्टितादवसेय । ततः क्षमाभ्रमण वृत्वा इच्छा०
 भगव० उपधिसुहृपसि पठिलेहेसि । ततः क्षमा० द्वयपूर्वक कथयेत् इच्छा० भग० उपधि सदिसावड उपधि
 पठिलेहड इत्युक्त्वा सस्तारकोत्तरच्छदादिप्रतिलेखयेत् । क्षमा० द्वयपूर्वं भणति भग० वसति सदिसावड
 वसति पठिलेखड इत्युक्त्वा वसतिमात्रकप्रभृति दृढप्रोच्छनेन मार्जयेत् । तत ऐर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य सुर्वप्रै
 क्षमा० द्वयपूर्वं धवेत् इच्छा० भग० सज्जाय सदिसाधेसि । नमस्कार पठित्वा दशवैकालिकादिमाध्ययनद्वय
 एकमध्ययनं वा । अथवा जयइ जगजी० गाथापचर्विशतिं गाथापञ्चकं वा उपविष्टः पठेत् । ततः क्षमा० पूर्व
 भणति भग० उपयोग करेमि उपयोगस्स करावणत्य करेमि काउस्सग० अथत्य० यावत् अप्पाण वोसि०
 कायोत्सर्गः नमस्कारचिन्तनं पारयित्वा नमस्कारमणन ततः इच्छाकारेण सदिसह साधुभिरित्युक्ते गुरुः
 कथयति लासु । पुनः साधवः कथयन्ति भग० कहलेसह गुरु० जह गहिय पुषसाहहिं । पुनः साधुः कथयति
 इच्छ आधस्सियाए जस्स विजुगसि । ततः क्रमेण साधुवन्दन ततो धम्मन्पास्यान पठनपाठनकमे साधवः

कुर्वन्ति । सप्रासे पादोनप्रहरे पुनः प्रतिलेखना तस्याः कालसूचन यथा सर्वत्र प्राणवत् विशेषस्तूच्यते । पु-
 रुष, प्रमाणमस्याः सा पौकषी छाया । कथं कर्कसक्रान्तेः पूर्वाह्णे अपराह्णे वा यदा शरीरप्रमाणा छाया भवति
 तदा सर्वदिनेषु पौकषी यथा । पुरुषस्योर्ध्वस्य दक्षिणकर्णनिवेशितार्कचिम्बस्य दक्षिणापनाद्यदिने । यदा तु
 छाया द्विपदी भवति तदा पौकषी यथा । 'आसादे मासे हुपया पोसे मासे षडप्यया चित्ता । सोऽप्यसु मा-
 सेषु त्रिपया ह्रवह पोरसी ॥ १ ॥' हानिदृष्टित्वे एव । अंशुल सस्तरत्नेण पक्त्वेण तु दुरगुल । बहुर ह्रावप
 षावि मासेण चतुरगुलं ॥ २ ॥ साङ्गधरणोणमित्यत्र पादोनप्रहरेणाप्यधिकारोऽनस्तत्र पौकषीछायोपरि प्रस्येय ।
 'जिह्वामूले आसादसाधणे छर्हि अगुलेर्हि पखिलेहा । अट्टाहि वीयतयमी तद्दृष्टस अट्टर्हि षडत्ये ॥ १ ॥'
 सार्धपौकषत्वे एव । 'पोसे तणुछायाए नवर्हि एपर्हि तु पोरसी सट्टा । ताविकिकाहाणी जावा सादे पया
 तिस्रि ॥ १ ॥' पूर्वार्षे अग्रे वक्ष्यमाणोपि प्रमाणविशेषप्रस्तावादेव धिज्ञेय । 'पोसेचि हृत्यछाया वारस अगु-
 लपमाण पुरिमहे । मासि दुअगुलहाणी आसादे निट्टिआ सधा ॥ १ ॥' सुखावधोधार्यं स्थापना चैवा । द्वाव-
 शारयंशकन्यासः ॥ तदन्तन्तर क्षमा० पूर्वं साधवः कथयन्ति । भयध बहुपद्धिबुवापोरसी साहवो उय जहा
 होह । हृत्युक्तवा सुखवक्षिका प्रतिलेख्य सर्वे सुधारिकेलकाछालाबुमय पात्रनिचय प्रतिलेखयेत् । ततश्चैत्य
 परिपाटीप्रभृतिकर्म विधाय ऐर्यापथिकीं प्रतिकल्प्य पारणा सुखवक्षिका प्रतिलेखयेत् । तत इति कथयेत् ।

पङ्क्तिद्वयं सविस्वावेभिः पङ्क्तिः करेभिः इत्युक्तत्वात् सुखवर्जिकां प्रतिलेखयेत् । अत्र—'सुहृत्पत्तिं चोत्पद्यते कल्प-
 तिगत्तस्य चेषत्पङ्क्तिः । स्यात्कस्मिन्पद्ये दस्योहात्तज्जापत्तरे ॥ १ ॥ बहुवेले पङ्क्तिद्वयं अंगोवर्जिवसहि
 इरियसज्जापत्तरे । उपयोगकावसर्गो मुनिगुरुव्ययण च शुरुनमण ॥ २ ॥' ततो मुखवर्जिकाप्रतिलेखनानन्तर
 क्षमा० द्वयपूर्वकं वर्देत् भग० अगापङ्क्तिद्वयं सवि० अंगप० करेभिः । ततः स्थापनाचार्यं चोत्पद्य कल्पपत्रय
 रजोहरणं प्रतिलेखयेत् । एतेषां प्रतिलेखनं साधुप्रतिलेखनाच्चेष्टितावसेयम् । ततः क्षमाश्रमणं दत्त्वा इच्छा०
 भगव० उपविशसुहृत्पत्तिं पङ्क्तिद्वयेभिः । ततः क्षमा० द्वयपूर्वकं कथयेत् इच्छा० भग० उपविश सविस्वावत् उपवि
 पङ्क्तिद्वयं इत्युक्तत्वात् सस्वारकोत्तरच्छब्दाविप्रतिलेखयेत् । क्षमा० द्वयपूर्वं भणति भग० वसति सविस्वावत्
 वसति पङ्क्तिद्वयं इत्युक्तत्वात् वसतिमात्रकप्रभृति द्वादशप्रोक्तनेन भार्जयेत् । ततः ऐर्यापथिकीं प्रतिकल्प्य शुर्वमे
 क्षमा० द्वयपूर्वं वर्देत् इच्छा० भग० सज्जापत्तरे सविस्वावेभिः । नमस्कार पङ्क्तिं दत्त्वा द्वादशैकालिकादिमाध्ययनद्वय
 एकमध्ययनं वा । अथवा जपइ जगती० गाथापञ्चकं वा उपविष्टः पठेत् । ततः क्षमा० पूर्व
 भणति भग० उपयोग करेभिः उपयोगस्स करावणत्प करेभिः कावत्सर्गा० अत्रत्यं० यावत् अप्याणं बोसि०
 कायोत्सर्गः नमस्कारचिन्तनं पारपित्वा नमस्कारभणनं ततः इच्छाकारेण सविस्वत् साधुभिरित्युक्ते शुरु
 कथयति लासु । पुनः साधवः कथयन्ति भग० कहलेसद् शुरु० जह गहिप पुषसाद्दहि । पुनः साधुः कथयति
 इच्छा आधत्सिपाए जस्स विजुगसि । ततः क्रमेण साधुवन्दनं ततो धर्मव्याख्यानं पठनपाठनकर्म साधवः

कुर्वन्ति । सप्राप्तं पादोनप्रहरे गुनः प्रतिलेखना तस्याः कालसूचन यथा सर्वत्र प्राग्वत् विशेषस्तुच्यते । गु-
 र्व प्रमाणमस्याः सा पौरुषी छाया । कथं कर्कसक्रान्तेः पूर्वार्हे अपराहे वा यदा शरीरप्रमाणा छाया भवति
 तदा सर्वदिनेषु पौरुषी यथा । पुरुषस्योर्ध्वस्य दक्षिणकर्णनिवेशितार्कधिन्यस्य दक्षिणापनायादिने । यदा तु
 छाया द्विपदी भवति तदा पौरुषी यथा । 'आसाहे मासे बुपया पोसे मासे चउप्यया चिन्सा । सोएस्तु मा-
 सेस्तु तिपया इवइ पोरसी ॥ १ ॥' इतिशुद्धित्वे एव । अगुल सत्तरसेण पक्त्वेण तु इुरगुल । वहुए इावए
 वावि मासेण चतुरगुल ॥ २ ॥ साह्रुषयणेणमित्यत्र पादोनप्रहरेणाप्यधिकारोऽतस्तत्र पौरुषीछायोपरि प्रस्येय ।
 'जिह्वामूले आसावसावणे छर्हि अगुलेर्हि पदिलेहा । अट्टाहि वीयतयमी तइए वस अट्टर्हि चउत्ये ॥ १ ॥'
 सार्धपौरुषत्वे एव । 'पोसे तणुछायए नचर्हि एएर्हि तु पोरसी सहुा । ताधिकिक्काहाणी जाथा साहे पया
 तिल्लि ॥ १ ॥' पूर्वार्धे अत्रे वक्ष्यमाणोपि प्रमाणविशेषप्रस्तावादेव विज्ञेय । 'पोसेवि हृत्यछाया वारस अगु-
 लप्रमाण एरिमहे । मासि इअगुलहाणी आसाहे निट्टिआ सथा ॥ १ ॥' सुखावधोधार्यं स्थापना वैपा । द्वाद-
 गारंपञ्चकन्यासः ॥ तदनन्तर क्षमा० पूर्व सावधः कथयन्ति । भयध बहुपद्विपुलापोरसी साहवो जय जहा
 रोह । इत्युक्तत्वा मुखवक्त्रिका प्रतिलेख्य सर्वे सृष्टारिकेलाछालावुमय पात्रनिचय प्रतिलेखयेत् । ततश्चैत्य
 रिपाटीप्रभृतिकर्म विधाय ऐर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य पारणा मुखवक्त्रिका प्रतिलेखयेत् । तत इति कथयेत् ।

घता वैरोद्याप्रभृतीनां कार्यात्सर्गस्तुतयः । ततो नमस्कारपूर्वं सुखवस्त्रिकाप्रतिलेखन वदनक । तत इच्छामो-
 णुसद्विय नमोर्हत्सिद्धा० पूर्वकं । नमोस्तु वर्षमानाय स्पर्धमानाय कर्मणा । तज्जयावाप्तमोक्षाय परोक्षाय कुती-
 र्थिना ॥ १ ॥ येषां विकथारविन्दराज्याज्याय क्रमकमलावालं दयत्या । सहशैरिति सगत प्रशस्य कथित सन्तु-
 शिषाय ते जिनेन्द्राः ॥ १ ॥ कथायतापार्जितजन्तुनिर्दृतिं करोतु यो जैनसुखाभ्युदोद्गतः । स शुक्रमासो-
 न्नवष्टित्सनिमो वधातु शुष्टि मयि विस्तरो गिरां ॥ ३ ॥ इति स्तुतित्रयपाठः । शक्रस्तवपाठः । स्तोत्रकथन
 आचार्योपाध्यायगुरुसाधुनमन वैवसिकप्रायश्चित्तविशोधनाकार्योत्सर्गः चतु० चतुष्टयधिन्नन चतु० भणन
 क्षमा० द्रयपूर्वं भणति भग० सज्ज्ञाय सविसावेभि सज्ज्ञायं करोमि इत्युक्त्वा नमस्कारव्यपपाठः । ततः
 सुद्रोपद्रवोपशमनार्थं कार्यात्सर्गः षटुष्टयचिन्नन सुस्वेन चतु० भणन० । ततः प्रवज्याविधानपाठः । इति
 वैवसिकप्रतिक्रमणविधिः ॥

अथ पाक्षिके तु । सुहृत्पत्नी वदणाय सधुदास्वामण तदा लोप । वदणपत्तये स्वामणाणि वदणाय सुस्त च
 ॥ १ ॥ सुसं उन्मट्टाण उत्सगो पुत्तिवदण तद्वय । पञ्चतिय स्वामणाय तद् चउरो तयोभवदणाय ॥ २ ॥ प्रति-
 क्रमणसूत्रकथन यावत् वैवसिकप्रतिक्रमणवत् । ततः क्षमा० पूर्वक इति वदेत् भग० पक्विलयसुहृत्सिय प
 हिलेहेमि इत्युक्त्वा सुखवस्त्रिका प्रतिलेखयेत् । ततो वदनक । ततः इच्छा० भग० सधुदास्वामणेण अन्मुष्टि-
 ओमि अन्मत्तरपक्विलय स्वामेमि । इत्य स्वामेमि पक्विलय ज किंश्चि अपस्विय पर० इत्यादि यावत् तस्व

मिच्छामि हुक्कहं । तत ऊर्ध्वमूय भग० पक्वित्वा आलोपमि इत्थं आलोपमि पक्वित्थं जौ मे० इत्यादि ।
 तदनन्तर गुरुः कथयति चउत्थेण पदिक्कमह इच्छाकारि णिणियालोयउ तेहरिहि एकउपवास लेखइ तपअरणु
 एकु उपवासु । अथवा यिआयिल अथवा ३ निवी अथवा ४ एकासणा अथवा २ सहस्र सज्जायए तलइ
 तपअरणि करी । यथाशक्ति पक्षदिवसमाहिं प्रवेश करिज्जउ । पुनर्वन्दनक । तत ऊर्ध्वमूय इति वदेत् देव-
 स्थिय आलोइय वइक्कत प्रत्येकस्वामणेणं अन्मुट्टिओमि अरिंमतरपक्वित्थय स्वामेमि इत्युक्त्वा पूर्वं गुरुः स्वा-
 पनाचार्यं क्षामयति इच्छा० भग० पक्वित्थय स्वामेमि इत्य स्वामेमि पक्वित्थय ज किंचि इति दण्डकमुक्त्वा
 पुनः क्षमा० पूर्वं भग० सुखतपु । पुनः क्षमाश्रमणेन भग० सुखपाक्षिक्कु । पुनः क्षमाश्रमणेन भग० पक्षदि-
 वसमाहि अमक्तिआसातना मनवचनकायस्त्रण्डनाधिराधना कीवी इइए तस्स० । ततः शिष्याः गुरुं ज्ये-
 ष्ठादिअनुक्रमेण क्षमयन्ति । शिष्यो यदा भणति भग० पक्वित्थय स्वामेमि तदा गुरुः क० अहमधि स्वामेमि
 तुंभे । शिष्यः क्षामणदण्डक कथयति तदा गुरुः क० ज किंचि अपक्वित्थय परपक्वित्थय अविणया सारिया वारिया
 चोइया पदिचोइया तस्स० । यदा शिष्यः क्षमा० पूर्वं सुखत० पाक्षिकइतिक० तदा गुरुः क० देवगुरुप्रसादेन ।
 यदा शिष्यः क्षमाश्रमणेन भग० पक्षदिवसमाहि अमक्तिआसातना इत्यादिक० तदा गुरुः क० पक्षदिव-
 समाहि अपखउअ समाधान उपजाव्यउ तस्स० । एव ज्येष्ठकनिष्ठानुक्रमेण यतिश्राद्धाना क्षमितिक्षामणा ।
 ततो गुरुः कथयति इच्छाकारेण चउरासीलक्वजीवयोनिमध्ये पृथ्वीकायअष्कायतेजस्कायवायुकायवनस्प-

वता वैरोद्याप्रभृतीनां कायोत्सर्गस्तथाः । ततो नमस्कारपूर्वं मुखवक्त्रिकाप्रतिलेखनं वदनकम् । ततश्चण्डामो-
 गुसद्विधे नमोर्हस्तिद्वारं पूर्वकम् । नमोस्तु वर्षमानाय स्वर्धमानाय कर्मणा । तज्जयावासमोक्षाय परोक्षाय कुती-
 र्थिनां ॥ १ ॥ येषां विकचारविन्दुराज्याख्यायं क्रमकमलावर्तिं दधत्या । सदशैरिति सगतं प्रधास्य कथितं सन्तु-
 शिवाय ते जिनेन्द्राः ॥ २ ॥ कथायतापार्जितजन्तुनिर्धृतिं करोतु यो वैनसुखान्बुद्धोद्भूतः । स शुक्रमत्सो-
 न्नवष्टुष्टिसनिमो दधातु शुद्धिं मयि विश्वरो गिरां ॥ ३ ॥ इति स्तुतित्रयपाठः । प्राक्स्त्वपाठः । स्तोत्रकथन-
 आश्वायोंपाठ्यायगुरुसाधुनमनं वैश्वसिकप्रायश्चित्तविधौवनाकायोत्सर्गः चतुः । चतुष्टयचिन्तनं चतुः । भगव-
 क्षमाः इत्यपूर्वं भणति भगवः सज्ज्वाय सदिसावैमि सज्ज्वायं करोमि इत्युक्त्वा नमस्कारत्रयपाठः । ततः
 क्षुद्रोपद्रवोपशमनार्थं कायोत्सर्गः चतुष्टयचिन्तनं मुखेन चतुः । भगवन् ० । ततः प्रव्रज्याविधानपाठः । इति
 वैश्वसिकप्रतिक्रमणविधिः ॥

अथ पाक्षिके तु । 'सुहृत्सी वदणाय सवुद्धास्वामणं तद्वा लोप । वदणपत्तेयं स्वामणाणि वदणाय सुस च
 ॥ १ ॥ सुत्त उन्मट्टाण उस्सगो पुस्सिवदणं तद्दय । पज्जतियं स्वामणाय तद् चउरो त्थो भवदणाय ॥ २ ॥' प्रति-
 क्रमणसूत्रकथनं यावत् वैश्वसिकप्रतिक्रमणवत् । ततः क्षमाः पूर्वकं इति वदेत् भगवः । पक्षिण्यसुहृत्पत्तियं प-
 क्षिलेहेमि इत्युक्त्वा मुखवक्त्रिकां प्रतिलेखयेत् । ततो वदनकम् । ततःश्चण्डाः भगवः सवुद्धास्वामणं अन्वुष्टि-
 ओमि अर्चिमतपरपक्षिण्यं स्वामेमि । इत्थं स्वामेमि पक्षिण्यं ज्ञः किञ्चि अपक्षिण्यं परं इत्यादि यावत् तस्स

मिच्छामि हुक्कह । तत ऊर्ध्वीभूय भग० पक्विस्रअ आलोएमि इत्य आलोएमि पक्विस्रयं जो मे० इत्यादि ।
 तदनन्तर गुरुः कथयति चउत्थेण पद्धिकमह इच्छाकारि जीणिआलोयउ नेहरिहि एकउपवास लेखइ तपश्चरणु
 एकु उपवासु । अथवा पिआधिल अथवा ३ निवी अथवा ४ एकासणा अथवा २ सहस्र सजझायप तलइ
 तपश्चरणि करी । यथाशक्ति पक्षदिवसमाहिं प्रवेश करिज्जउ । पुनर्वन्दनक । तत ऊर्ध्वीभूय इति षट्त् देव-
 सिय आलोइय वहकत प्रस्येकस्वामणेण अन्सुद्धिओमि अर्भितरपक्विस्रय स्वामेमि इत्युक्त्वा पूर्वं गुरुः स्वा-
 पनाचार्यं क्षामयति इच्छा० भग० पक्विस्रय स्वामेमि इत्य स्वामेमि पक्विस्रय ज किंचि इति दण्डकमुक्त्वा
 पुनः क्षमा० पूर्वं भग० सुखतपु । पुनः क्षमाश्रमणेन भग० सुखपाक्षिक्कु । पुन, क्षमाश्रमणेन भग० पक्षदि-
 वसमाहिं अमकिआसातना मनवचनकायलण्डनाविरायना कीधी हुइए तत्स० । ततः शिष्याः गुरुं ज्ये-
 ष्ठादिअनुक्रमेण क्षमयन्ति । शिष्यो यदा भणति भग० पक्विस्रय स्वामेमि तदा गुरुः क० अहमचि स्वामेमि
 तुन्मे । शिष्यः क्षामणदण्डक कथयति तदा गुरुः क० ज किंचि अपत्तिय परपत्तिय अविणया सारिया वारिया
 चोइया पदिचोइया तत्स० । यदा शिष्यः क्षमा० पूर्वं सुखत० पाक्षिकइतिक० तदा गुरुः क० देवगुरुमसादेन ।
 यदा शिष्यः क्षमाश्रमणेन भग० पक्षदिवसमाहिं अमकिआसातना इत्यादिक० तदा गुरुः क० पक्षदिव-
 समाहिं अपत्तज्ज तमाधान उपजाण्यउ तत्स० । एष ज्येष्ठकनिष्ठानुक्रमेण पतिआदाना क्षमितिक्षामणा ।
 रो गुरुः कथयति इच्छाकारेण चउरासीद्वक्त्वजीवयोनिमध्ये शुष्धीकापअप्कापतेजस्कापवायुकापवनस्प-

प्रथमे यामे साधु कथयति भग० षडुपचिगुला पोरसी राहस्यारण्य टामि । सुखवस्त्रिकां प्रतिलिख्य शाकस्व
 पठेत् । मध्यरीत्या वैलवन्दनक ॥ ॥ आदानां व्यग्रत्वे कदाचिन्न प्रतिक्रमणसामग्री भवति तदा प्रभातस-
 ध्ययोः आदाः ऐर्यापथिकीं प्रतिक्रम्य उत्कृष्टवैलवन्दनेन देववन्दन विधाय शुरोरमे सुखवस्त्रिका प्रतिलिख्य
 वन्दनमालोचनं प्रत्यास्थान कुर्वन्ति ज्ञानपूजाराधिकमङ्गलप्रदीपान्ते श्रुतकायोत्सर्गं यथा । तमतिभिरपदल-
 विद्वसणस्स इत्यादिश्रुतस्वष पठित्वा पूर्ववत् श्रुतकायोत्सर्गं नमस्कार स्मृत्वा पारयित्वा श्रुतस्तुतिकथन ।
 ततः निव्वुहपसासणयं जयइ सया स्वभावदेसणय । कुसमयमयनासणय जिणदवरवीरसासणय ॥ १ ॥
 इत्यावश्यकोक्तप्रतिक्रमणयोजना ॥ ॥ अथ कायोत्सर्गयोजना । तत्र कायोत्सर्गं जिनवैल्यश्रुततीर्थज्ञान-
 दर्शनचारिषसमस्तपूजाराधनार्थं क्रियमाणः कायोत्सर्गः षट्पञ्चमिया इत्यादिपूर्वक करणीयः । प्रायश्चित्तवि-
 शोधनार्थं षपद्रवनिधारणार्थं श्रुतदेवताराधनार्थं समस्तचतुर्णिकायदेवताराधनार्थं षट्पञ्चमिया इत्यादि न
 करणीय किंतु अन्नान्य० इत्याद्येष वाच्य । तथाच ऐर्यापथिकी कायोत्सर्गः सर्वत्रापि एकचतुर्विंशतिस्ववमय
 प्रायश्चित्तविशोधनार्थं क्षुद्रोपद्रवोपशमनार्थं चतुर्णिकायदेवताराधनार्थं इष्टार्दप्रणमनार्थं कायोत्सर्गास्ते चतु-
 श्रतु० मयाः कायोत्सर्गो षतु० चिन्तन । वन्दे सुनिम्नलयरा इतिपर्यन्त ये ष उत्कृष्टदेववन्दने श्रुतदेवता-
 धाराधने सत्युत्तराः कायोत्सर्गाः ये ष स्वाध्यायोपगतास्ते सर्वे एकनमस्कारचिन्तनरूपा. प्रतिक्रमणमध्य-
 गाताः कायोत्सर्गास्सर्वैव निवेदिताः । अन्त्ये ष ये अभिप्रद्वैः साधुभिः कायोत्सर्गाः क्रियन्ते स्वमनीषितचतु०

नमस्काराभिप्रसूचिन्तनरूपाः । तथा सन्पक्वत्वारोपणनन्दीयोगोद्गहनोद्देशादिषु प्रे कार्पोत्सर्गास्ते एकत्रतु०
 चिन्तनरूपाः । इत्याचक्षुर्पके कार्पोत्सर्गोयोजना ॥ ॥ अथ प्रत्याख्यान । तत्र दृशाधिपप्रत्याख्यानानि । उगणप
 सूरे नवकारसहिय पञ्चकलाहि चउधिदृपि आहार असण पाण खाइम साइम अन्नत्पणाभोगेण सदसागा-
 रेण धिगइसेसिआओ पञ्चकलाहि अन्न० सह० लेवालेंवेण गिहत्थससट्टेण उक्खित्तधिवेगेण पट्टच्चमक्खेण
 पारिट्ठावणिपागारेण महत्तरागारेण सधसमाहिविस्मिपागारेण विआसण पञ्चकला० इुधिदृपि आहार असण
 खाइम अन्नत्थ० सह० सागारिपागारेण आउटणपसारणेण गुरुअन्सुट्टाणेण पारि० मह० सध० द्रव्यसचि-
 त्तदेसावगासिय भोग परिभोग पच्च० अन्न० सह० मह० सध० वोसिरइ २ पोरसिय पच्च० उगणप सूरे चउ०
 अ० पा० खा० सा० अन्न० सह० पच्चन्नकालेण विसामोहेण साहुच्चयणेण सध० विगइसेसियाउ पच्च० अ-
 न्न० सह० टेवा० गिहत्थ० उक्खित्त० पट्टच्चमक्खिण पारि० मह० सधसमा० एकासण पच्च० विधिदृपि आ-
 हार असण खाइम साइम अन्नत्थ० सह० सागा० आउ० गुरु० पारि० मह० सध० द्रव्यसचिन्तदेसावगा-
 सिय भोगपरिभोग पच्चकलाहि अन्न० सह० मह० सध० वोसिरामि ४ साहपोरसहिय पच्च० उगणप सूरे
 चउ० असण ४ अन्नत्थ० सह० पच्च० विसा० साहु० सध० निचिगइय पच्च० अ० सहसा० लेवा० गिहत्थ०
 उक्खित्त० पट्ट० पारि० मह० सध० एकासण पच्च० विधिदृ० अ० खा० सा० अन्न० सह० सागा० आउ०
 गुरु० पारि० मह० सध० द्रव्यसचिन्तनियसु० टेसा० भोग० अन्न० सह० मह० सध० वोसिरइ ६ सूरेउगण

प्रथमे यामे साधुः कथयति भग० षडुपदिषुषा पोरसी राहस्यारण्ये टामि । सुखविक्रिका प्रतिलिख्य शाकस्तव
 पठेत् । मध्यरीत्या वैश्ववन्दनक ॥ ॥ आद्याना ष्यग्रसे कदाचिन्न प्रतिक्रमणसामग्री भवति तदा प्रमातस-
 व्ययोः आद्याः ऐर्यापथिकी प्रतिक्रम्य उत्कृष्टवैश्ववन्दनेन वैश्ववन्दन विषाय शुरोरमे सुखविक्रिकां प्रतिलिख्य
 वन्दनमालोचनं प्रत्याख्यान कुर्वन्ति ज्ञानपूजारात्रिकमङ्गलप्रदीपान्ते शुक्तकायोत्सर्गं यथा । तमतिभिरपढल-
 विद्वत्सणस्त इत्यादिशुक्तस्तव पठित्वा पूर्ववत् शुक्तकायोत्सर्गं, नमस्कार स्मृत्वा पारयित्वा शुक्तस्तुतिकथन ।
 ततः 'निवृष्टपसासणय जयइ सया स्वभावदेसणय । कुसमपमपनासणय जिणववरवीरसासणय ॥ १ ॥'
 इत्याद्यद्यकोक्तप्रतिक्रमणयोजना ॥ ॥ अथ कायोत्सर्गयोजना । तत्र कायोत्सर्गं जिनवैश्वशुक्ततीर्थज्ञान-
 वर्धनचारिद्रसमस्तपूजाराधनार्थं क्रियमाणः कायोत्सर्गं वदणवस्तिया इत्यादिपूर्वक करणीयः । प्रायश्चित्तवि-
 शोधनार्थं त्र्यप्रवनिधारणार्थं शुक्तवैश्वताराधनार्थं समस्तचतुर्णिकायवैश्वताराधनार्थं वदणवस्तियाए इत्यादि न
 करणीय किंतु अत्रत्य० इत्याद्येव वाच्य । तथाच ऐर्यापथिकी कायोत्सर्गं सर्वत्रापि एकचतुर्विंशतिस्त्वमयः
 प्रायश्चित्तविशोधनार्थं शुद्रोपद्रवोपशमनार्थं चतुर्णिकायवैश्वताराधनार्थं इष्टार्द्रप्रणमनार्थं कायोत्सर्गास्ते चतु-
 श्रतु० मयाः कायोत्सर्गं चतु० चिन्तन । वन्दे सुनिम्मलपरा इतिपर्यन्त ये च उत्कृष्टवैश्ववन्दने शुक्तवैश्व-
 धाराधने सत्युत्तराः कायोत्सर्गा ये च स्वाध्यायोपगतास्ते सर्वे एकनमस्कारचिन्तनरूपाः प्रतिक्रमणमध्य-
 गताः कायोत्सर्गास्तत्रैव निर्बदिताः । अन्ये च ये अभिग्रहैः साधुभिः कायोत्सर्गाः क्रियन्ते स्वमनीषितचतु०

नमस्काराभिप्रक्षिचिन्तनरूपाः । तथा सन्धक्त्वारोपणनन्दीयोगोद्बह्नोर्दशाविषु ये कायोत्सर्गास्ते एकचतु-
 चिन्तनरूपाः । इत्यावश्यकैः कायोत्सर्गयोजना ॥ ॥ अथ प्रत्याख्यान । तत्र दशाविषयप्रत्याख्यानानि । उज्जाण-
 सूरे नवकारसहित्य पञ्चक्लाहि चतुर्द्विषि आहार असण पाण स्वाहम साहम अक्षत्यणामोगेण सहसागा-
 रेण विगहसेसिभाओ पञ्चक्लाहि अक्ष० सह० लेवाल्लेवेण निहृत्यससट्टेण उक्किल्लत्तविषेगेण पडुक्खमक्खेण
 पारिट्ठावणियागारेण महत्तरागारेण सव्वसमाहिवसियागारेण विआसण पञ्चक्खा० दुक्खिहपि आहार असण
 स्वाहम अक्षत्य० सह० सागारियागारेण आउटणपसारणेण गुरुअ०सुट्टाणेण पारि० मह० सव्व० द्रव्यसचि-
 त्तवेसावगासिय भोग परिभोग पञ्च० अक्ष० सह० मह० सव्व० धोसिरइ २ पीरसिय पञ्च० उज्जाण सूरे चउ०
 अ० पा० खा० सा० अक्ष० सह० पञ्चक्षकालेण विसामोहेण साहुक्खयणेण सव्व० विगहसेसियाउ पञ्च० अ-
 क्ष० सह० लेवा० निहृत्य० उक्किल्ल० पडुक्खमक्खिएण पारि० मह० सव्वसमा० एकासण पञ्च० त्रिचिहपि आ-
 हार असण स्वाहम साहम अक्षत्य० सह० सागा० आउ० गुरु० पारि० मह० सव्व० त्रिचिहपि आ-
 सिय भोगपरिभोग पञ्चक्लाहि अक्ष० सह० मह० सव्व० धोसिरामि ४ सादपीरसहित्य पञ्च० उज्जाण सूरे
 चउ० असण ४ अक्षत्य० सह० पञ्च० विसा० साहु० सव्व० निविगह्य पञ्च० अ० सहसा० लेवा० निहृत्य०
 उक्किल्लत्त० पडु० पारि० मह० सव्व० एकासण पञ्च० त्रिचिह० अ० खा० सा० अक्ष० सह० सागा० आउ०
 गुरु० पारि० मह० सव्व० द्रव्यसचित्तनियमु० देसा० भोग० अक्ष० सह० मह० सव्व० धोसिरइ ६ सूरेउज्जाणो

प्रथमे यामे साधुः कथयति भग० बहुपदिपुष्पा पोरसी राहस्यारण्य टामि । सुखवशिका प्रतिलिख्य वाकस्तव
 पठेत् । मध्यरीत्या देववन्दनक ॥ ॥ आद्याना व्यग्रत्वे कदाचिन्न प्रतिक्रमणसामग्री भवति तदा प्रभातस-
 ह्ययोः आद्या ऐर्यापिकीं प्रतिक्रम्य उत्कृष्टवैद्यवन्दनेन देववन्दन विधाय गुरोरभे सुखवशिका प्रतिलिख्य
 वन्दनमालोचनं प्रत्यास्थान कुर्वन्ति ज्ञानपूजाराधिकमङ्गलप्रदीपान्ते श्रुतकायोत्सर्गं यथा । तमतिमिरपहल-
 विदस्यस्तस इत्यादिश्रुतस्तव पठित्वा पूर्ववत् श्रुतकायोत्सर्गं नमस्कार स्मृत्वा पारयित्वा श्रुतस्तुतिकथन ।
 ततः निव्युहपसासणय अथइ सया स्वभावदेसणय । कुसमयमयनासणय जिणववरवीरसासणय ॥ १ ॥
 इत्यावश्यकोक्तप्रतिक्रमणयोजना ॥ ॥ अथ कायोत्सर्गयोजना । तत्र कायोत्सर्गः जिनचैत्यश्रुततीर्थज्ञान-
 दर्शनवारिन्नसमस्तपूजाराधनार्थं क्रियमाणाः कायोत्सर्गः वदणवसिया इत्यादिपूर्वक करणीयः । प्रायश्चित्तवि-
 शोधनार्थं उपद्रवनिवारणार्थं श्रुतदेवताराधनार्थं समस्तधनुर्णिकायदेवताराधनार्थं वदणवसियाए इत्यादि न
 करणीय किंतु अक्षत्य० इत्याद्येव वाच्य । तथाच ऐर्यापिकी कायोत्सर्गं सर्वत्रापि एकचतुर्विंशतिसवमयः
 प्रायश्चित्तविशोधनार्थं शुभ्रोपद्रवोपशमनार्थं धनुर्णिकायदेवताराधनार्थं इष्टार्हत्प्रणमनार्थं कायोत्सर्गास्ते धनु-
 श्वतु० मयाः कायोत्सर्गं धनु० चिन्तन । वन्दे सुनिम्नलयरा इतिपर्यन्तं ये च उत्कृष्टदेववन्दने श्रुतदेवता-
 याराधने सत्युत्तराः कायोत्सर्गा ये च स्वाध्यायोपगतास्ते सर्वे एकनमस्कारचिन्तनरूपाः प्रतिक्रमणमध्य-
 गताः कायोत्सर्गास्त्रैव निवेदिताः । अन्ये च ये अभिप्रद्वैः साधुभिः कायोत्सर्गाः क्रियन्ते स्वमनीषितचतु०

यथा । 'सधित्त १ दृष्ट २ विगर्ह ३ वाहण ४ तर्षोल ५ वत्प ६ कुसमेसु ७ । आसण ८ सयण ९ विलेवण १०
 पय ११ विसि १२ न्हाण १३ भत्सेसु १४ ॥ १ ॥ सधित्तानि अपासुकभक्ष्याणि १ द्रव्याणि प्रासुकभक्ष्याणि
 २ विकृतयः पूर्वोक्ता दृश ३ बाह्नानि अन्वादीनि ४ तान्मूलं क्रमुकपत्रादि ५ वक्त्राणि आच्छादनानि ६
 कुसुमानि मात्स्यानि ७ आसनानि क्षेत्रासनपटप्रभृतीनि ८ शयनानि स्वदानूलिकादीनि ९ विलेपनानि चन्द-
 नकस्तूरिकादीनि १० द्रव्यवत ११ विष्णु देशावकासिक १२ स्नान स्नेहोद्धर्तनजलमय १३ भक्त अन्न १४
 एतेषा गृहिणो यथाशक्ति प्रतिदिन सख्या कुर्वन्ति । वोसिरामि वोसिरह व्युत्सजामि व्युत्सज इति परि-
 त्यागवाचक पद । इत्यावश्यकं प्रत्यास्थानयोजना ॥

दृपादीना नियोगिना परसेवकानां बहुव्यवसायानां च कृते आवश्यकविधिर्यथा । सर्ववक्त्रालकारसहि-
 तोपि शुचिर्मूला देवाग्रे शुचिस्थाने वा पूर्वोदमुखः कृतोत्तरासङ्गः उपविष्टः सन् पूर्वं परमं छिन्नञ्च पठेत् ।
 ततः । 'पञ्चमहधपञ्चतो पञ्चविंशत्यारपालणसमन्थो । पञ्चसमिधो तिशुत्तो छत्तीसगुणो गुरु मञ्ज्वा' ॥१॥ ततः
 इच्छाका० भग० इरियावहिय इत्यारभ्य यावत्तस्तस्य मिच्छामि सुकृत् इतिपर्यन्त ऐर्यापथिकीं पठेत् । ततः
 कोरमि भते सामाहय सावज्ज जोग पञ्चकस्वामि जाव आवत्सय पञ्चवासांमि सुचिह० शेषो दण्डकः पूर्ववत् ।
 तदनन्तर याक्रस्व सधोसिं तोसिं पुणो तिविहरेण तिदृढवीरियाण इतिपर्यन्त पठेत् । चतुर्विंशतित्स्व सिद्धा
 सिद्धिं मम विसन्तु इतिपर्यन्त, श्रुतस्व धम्मुत्तर वदड इतिपर्यन्तं, सिद्धस्त्व सिद्धा सिद्धिं मम विसन्तु

लक्ष्मिस्त० पशु० पारि० मरु० सध० एकासणं एकलट्टाण पच० त्रिधि० ३ अ० त्या० सा० अत्त० सरु० सा०
 गारि० गुरु० पारि० मरु० सध० द्र० स० नि० देसा० भोग० अत्त० सरु० मरु० सध० पौंसिररु० । पृषत्तटा-
 णापचक्खाण । गटि० च्च० असण ४ अत्त० सरु० मरु० सरु० विगहसेसि० अत्त० सरु० देया० निरु०
 चक्खि० पशु० पारि० मरु० सध० एकासण अट्टकवल पच० त्रिधि० ३ अ० त्या० सा० अत्त० सरु० मरु०
 अत्त० गुरु० पारि० मरु० सध० द्र० स० नि० देसावगासिय भोगपरिभोग पचक्ख्यदि । अत्त० सरु० मरु०
 सध० वींसिररुं अट्टकवल ॥ इति पिण्डितपचक्खाणानि ॥ ॥ 'पचक्ख्यदि परस्यंति पचक्ख्यदि तथ्यात्मन ।
 पाणस्सेति च साधूनां द्रव्यादि गृहिणा पुनः ॥ १ ॥' यथा साधूना पाणस्स देयादेयेण वा अदेयादेयेण वा
 अत्थेण वा बहुलण वा ससित्थेण वा असित्थेण वा वींसिररु । इति साधूना यापय पत्थ-
 नीय ॥ ॥ गृहिणा यथा । द्रव्यसच्चिसनियमेति । 'नवकारपोरसीपु पुरिमहेक्कासणं अन्नसट्टे । उत्थो० सा०
 सू० सू० नेया पट्टमक्खरा कमसो ॥ १ ॥' सार्धपौरुषी अपार्धपौरुषी पूर्वार्धपोरत्तत्तद्वयेते तपोरकारादि
 सद्रव ॥ ॥ अभिमप्रशास्तु मनःकल्पिताः यथा । 'अहुट्टमुट्टिगटी परसे उस्सास थिसुणजोरक्खे । अणिय
 सक्खियमेव वीरेदिं अणतनाणीदिं ॥ १ ॥' तथाच मुनयः प्रत्याख्यानान्ते पाणस्स देयादेयेण वा इत्यादि प्र-
 त्याख्याति । आद्धास्तु द्रव्यसच्चिस्त्वेसावगासिय इति । तन्नागारचतुष्क पूर्वमेवोक्तं यथा । इवति सेवेसु
 चत्तारि इति च्चत्तात् । तथाच आद्धाः प्राप्तातिक्रमतिक्रमणमवये प्रत्याख्यानार्थी सच्चिन्नादिसर्क्यां सुवर्नि-

यथा । 'सच्चित्त १ दह २ विगर्ह ३ बाहण ४ तबोल ५ वत्प ६ कुसमेसु ७ । आसण ८ सयण ९ धिलेषण १०
 पम ११ विसि १२ न्हाण १३ मत्तेसु १४ ॥ १ ॥ सच्चित्तानि अप्रासुकमक्षयाणि १ द्रव्याणि प्रासुकमक्षयाणि
 २ विकृतयः पूर्वोक्ता दशा ३ बाह्नानि अश्वानी ४ ताम्बूलं क्रमुकपत्रादि ५ वस्त्राणि आच्छादनानि ६
 कुसुमानि माल्यानि ७ आसनानि वेभ्रासनपट्टप्रभृतीनि ८ शयनानि खट्वातूलिकादीनि ९ धिलेपनानि चन्द-
 नकस्तूरिकादीनि १० द्रव्यधत ११ विष्णु देशाषकासिक १२ स्नान स्नेहोद्धर्तनजलमय १३ भक्त अर्घं १४
 एतेषां ग्रहणो यथाशक्ति प्रतिदिनं सस्या कर्तव्यं । वीसिरामि वीसिरह व्युत्सजामि व्युत्सज इति परि-
 श्यागवाचक पदं । इत्यावरुपके प्रत्याख्यानयोजना ॥

व्यादीनां नियोगिना परसेवकानां यष्टुव्ययसायानां च कृते आवश्यकविधिर्यथा । सर्वव्यालकारसहि-
 तोषि शुभिर्भूत्वा देवामे शुचिस्थाने वा पूर्वोदशुषः कृतोस्तरासङ्गः उपविष्टः सन् पूर्वं परमेष्ठिमन्त्र पठेत् ।
 ततः । 'पंचमहद्वयजुसो पंचविद्यापारपालणसमर्थो । पञ्चसमिधो तिशुक्तो छतीसगुणो गुरु मञ्जरा' ॥१॥ ततः
 इच्छाकां भग० हरियाचरिष्य इत्यारभ्य यावत्तस्स मिच्छामि दुष्कृद इतिपर्यन्तं प्रेर्यापथिकीं पठेत् । ततः
 करेभि भते सामाहय सावज्ज जोग पष्वस्वामि जाव आवस्सय पज्जवासांमि दुषिह० शेषो दण्डकाः पूर्ववत् ।
 मदनन्तरं षाक्स्त्वव सधेसिं तेसिं पुणो तिचिहेण तिदधवीरियाण इतिपर्यन्तं पठेत् । चतुर्थयातिस्त्वव सिद्धा
 सिद्धिं मम विसन्तु इतिपर्यन्तं, श्रुतस्त्वव धम्मुत्तरं वदव इतिपर्यन्तं, सिद्धस्त्वव सिद्धा सिद्धिं मम विसन्तु

इतिपर्यन्त । सतः । 'अज्ञानतिमिरान्धाना ज्ञानाञ्जनशालाकया । नेत्रमुन्मीलित येन सस्रै शीगुरये नय ॥१॥'
 इति पठित्वा आयरिद डवज्जमाप इति गाथात्रय पठेत् । ततो ये मया द्रोषभानमापालोभा कृपायाः शब्द-
 रूपरसगन्धस्पर्शलालसतया कृताः तेषा मिथ्या मे वुष्कृत । यदेवस्य प्रतिभादि मुःस्थापनतच्छासनलदुर्ननि-
 न्वनोपहासादि कृत तन्नगवन्तोऽर्हन्त, क्षम्यन्ता । यद्य गुरुणा प्रपञ्चिदादायातनारूप जघिनय पृथ सद्गुरय
 क्षम्यन्तां । यद्य मिथ्यास्वर्दिसावृत्तस्त्वयमेधुनपरिग्रहातरौद्रे धमलद्विन कृत तद्गवायान् धर्मः क्षम्यता । पर्यु-
 स्तकाविदुःस्थापनेन अर्देशकालादिपाठेन ज्ञानाशातन कृत तन्नगवायानगमः क्षम्यता । यद्य शार्ङ्गाधिधि मि
 ध्यास्वपोषणेन दर्शनलङ्घन कृत तन्नगवद्भ्रान क्षम्यता । यावद्वन्धच्छिच्छेदाप्यतिनारादाराक्षपानरौधे
 प्राणानिपाताणुधतलङ्घन तस्य मिथ्या मे वुष्कृत १ मिथ्योपदेशाभ्याख्यानपुनलेषोपयोक्तिमञ्जनेदे गुयाया-
 दाणुधतलङ्घन कृतं तस्य मिथ्या मे वुष्कृत २ स्तेयानुज्ञातस्तदादानराजपलङ्घनप्रतिरूपकरणशुटमानादिभिः
 यद्वत्सादानाणुधत ० ३ इत्वरानासर्गामपरधिवाहनातिरागानद्रुश्रीटाभिः यन्मेधुनाणुधत ० ४ धनधान्यरूप-
 कृप्यक्षेत्रवास्तुद्विपद्वधशुण्यवसंख्यालङ्घनेन यत्परिग्रहाणुधत ० ५ ऊर्ध्वाधस्तिर्यगप्यति क्रमस्सुखभाक्सेत्रशु-
 दिभिर्थाधिधिरतिशुणधत ० ६ सच्चित्ततत्सधदतत्समिध्रसधानु, पकारारै अङ्गारवनधाकटभाटकरफोटजी-
 धिकाभिः दन्तलाक्षारसकेशविपवाणिज्यैर्येषपीडानिर्लाक्यनासतीपोषधदधदानसरःशोथैः स्वरकर्मविपर्ययो-
 गोपभोगमानगुणधत ० ७ सयुक्ताधिकरणोपभोगातिरेकमोक्ष्यैकन्दर्पकौरुख्यैर्वदनर्धदण्डधिरतिशुणधत ० ८

मनोवाक्यायदुःप्रणिधानानाद्वरस्मृत्यनुपस्थानैः सामायिकशिक्षाव्रत ० १ प्रयोगानयनपुद्गलक्षेपशान्दरूपानुपा-
नैर्यद्देशावकाशिकशिक्षाव्रत ० १० अनावरस्मृत्यनुपस्थापनश्वदष्टाप्रमार्जितोत्सर्गादानसस्तरणैर्यत्पौषधशुण-
व्रत ० ११ सच्चित्तक्षेपविधानकालान्तिक्रममत्सरान्थापद्वैशैर्यदतिथिसधिभागशुणव्रतलङ्घनं कृत तस्य मिथ्या
मे दुष्कृत १२ । सर्वमपि विचारार्थो यदुष्परित (दुश्चिन्तित) दुर्माषित दुष्प्रेष्टित तस्य मिथ्या मे दुष्कृत
इति पठित्वा । ततः चत्वारिमङ्गल अरिहन्तामङ्गल सिद्धामङ्गल साह्रमङ्गलं केषलिपवत्सो धम्मो मङ्गल १
चत्वारिलोगुत्तमा अरिहन्तालोगुत्तमा सिद्धालोगुत्तमा साह्रलोगुत्तमा केषलिपवत्सो धम्मो लोगुत्तमो २
चत्वारिसरण पवज्जामि अरिहते सरण पवज्जामि ३ इति पठेत् । तदनन्तर जिनस्तोत्रपाठः । ततः । शिव-
मस्तु सर्वजगतः परहितनिरसा भवन्तु भूतगणाः । दोषाः प्रयान्तु नाशं सर्वत्र सुखी भवतु लोकः ॥ १ ॥
इति कथन । ततः परमेष्ठिमञ्च पठित्वा । मनोवाक्याययोगाना शुभसस्यापनान्मया । शुभावावश्यककार्येण पूर्ण
सामायिक कृत ॥ १ ॥ अतीचारैरभग्न मे सामायिकमनुत्तर । अर्हद्दुःखसादेन पुनरस्तु क्षणे क्षणे ॥ २ ॥ पुनः
पुनरस्तु सामायिक इति सामायिकपारणश्लोकः । ततः प्रत्यक्षतया वा मनसा वा शुरुवन्दन । इति नृपति-
योगिकार्यव्याखिसाना गृहिणा सक्षेपतः प्रतिक्रमणविधिः सपूर्णः ॥ ॥ कदाचित्कस्यचित्प्रज्ञामान्द्येन सा-
मायिकप्रत्याख्यानदण्डक मुखपाठेन नायाति तेन चित्ताभिन्नद्वेषेणैव सामायिकप्रत्याखयाने करणीये पर चाय
विशेषः दण्डकोषारणेनाहत सामायिक प्रत्याख्यान च । अतीचारगमनैरभग्न भवति तन्मध्यकारोच्चारणव-

धाव् मनस्याहते तु वृण्वकोधारवर्जिते सामाधिके प्रत्याख्यानं भग्ने भवत, तन्नङ्गे प्रायश्चित्तविधिप्रक्रमोक्त
 प्रायश्चित्तमाश्रणीय । तथा च । जिनेश्वरनशुरोः पूजा सिद्धान्तपठन तथा । वैपावृत्य सुनीना च पिन्म्यपुस्त-
 कयोरपि ॥ १ ॥ बर्मोपदेशश्रवण व्याख्यानं धर्मशास्त्रक । प्रमार्जनावि वा कार्यं प्रतिपत्तिगुरोरपि ॥ २ ॥
 परमेष्ठिमन्त्रजापः स्तोत्रपाठोर्हतामपि । इत्यादिधर्मवैयर्थ्य सर्वमावश्यक विदुः ॥ ३ ॥ मध्याह्नान्मध्यरात्र च
 यावद्दैवसिक विदुः । मध्यरात्राच्च मध्याह्न यावत्कर्म च रात्रिक ॥ ४ ॥ इत्याचार्यश्रीवर्धमानस्वरिकृते आ-
 धारदिनकरे उभयधर्मस्सन्ने षड्विधावश्यककीर्तनो नामाष्टत्रिंशत्तम उदयः ॥ ३८ ॥ अन्याप्त २५०० ॥

एकोनत्रिंशत्तम उदयः ।

अथ तपोविधिरुच्यते ॥ सन्ध्याय । यद्दूर यद्दुराराध्य यच्च दूरे वपथस्थितम् । तत्सर्वं तपसा साध्य तपो हि
 दुरतिक्रमम् ॥ १ ॥ ततः शिषकुमारवधरति मन्दिरस्थोपि यः स देवपरिष्यपि षुतिमहत्त्वधिरस्फुर्तिभूत् ।
 कृशासकृशातापनोच्छ्रितकर्णक काञ्चन सुधातुषु विशिष्टता च्युतिमौलितामेति च ॥ २ ॥ ततः सकलकर्म-
 निर्विधिवलन्विषकुक्षिञ्चित्त गृहे पुरि च कुर्मरोप्यद्दृष्ट चन्द्रियेणो द्विजः । व्रते शामतपःपरः सुरनरैकवन्धो भवे-
 प्रविज्वलनतापितः भयति वीक्षिमाद्यो व्रतः ॥ ३ ॥ यस्तपोविधिराज्ञातो जिनेर्गीतार्थसाधुभि । तं तथा
 कुर्वता सन्तु मनोवाञ्छितसिद्धयः ॥ ४ ॥ असत्या दानदास्यो च देहशक्तिप्रबोधेप च । अनुष्ठेप पुण्यध्विस्त-

पःकर्म सुदुष्कर ॥ ५ ॥ तद्धि द्वावशास्त्रस्य द्वादाशान्तरमेवतः । सपोज्य षड्विध याथाशुपवासादिकर्मभिः ।
 ॥ ६ ॥ तपोविधिः श्रेणियुत्तया प्रोक्तोऽर्हन्नित्यं साधुभिः । कश्चित्केवलिसदिष्टः कश्चिद्वीतार्थभाषितः ॥ ७ ॥
 कश्चित्फलादिभिर्भाषीर्णञ्जिविधः स तपोविधिः । योगोपधानसुख्यो यः स विधिः केवलीरितः ॥ ८ ॥ कल्याणा-
 दिगुणवरीकतपोसुख्यो सुनीरितः । रोहिणीकल्पगृह्णादिविधिः फलतपोमयः ॥ ९ ॥ एष समीत्य विद्वन्नित्यपः-
 श्रेणि, प्रवर्धिता । कार्यं न साधुसाध्वीभिः प्रतिमावाद्युपासकैः ॥ १० ॥ कृतोपधानैः सम्यक्त्वधारिभिः फलदं
 तपः । नोष्ठा योगा गृहस्थैश्च शेष सर्वं तपोपि हि ॥ ११ ॥ विधेय श्रावकैः शान्तैः श्राविकाभिस्तथाविध । शा-
 न्तोऽल्पनिद्रोऽल्पाहारो निष्कामो निःकषायकः ॥ १२ ॥ धीरोऽल्पनिद्रारहितो शुभशुश्रूषणो रतः । कर्मक्ष-
 यार्थं प्रायेण रागद्वेषविचर्जितः ॥ १३ ॥ दयालुर्विनयापेक्षी प्रेतोद्दकलनिःस्पृहः । क्षमी नीरक्तु निरत्सेको जी-
 वस्तपसि योज्यते ॥ १४ ॥ बाणमासिके वार्षिके च मासोर्ध्वं तपसि स्फुटे । त्यक्त प्रतिष्ठादीक्षासु काल तस्मि-
 क्षपि त्यजेत् ॥ १५ ॥ शुभे सुहृते प्रारब्धे काण्डान्यायान्तु यान्तु वा । पक्षमासदिनाव्दानि न पश्येत्सत्र दूषण
 ॥ १६ ॥ सद्गृहवचरश्चिमेवार्त्तमौम शानिं धिना । आद्यादनतपोनन्यालोचनादिषु भ शुभ ॥ १७ ॥ क्रियमाणे
 तपस्यन्तस्तपः पुण्यतिथौ यदि । आयाति नियमात्कार्ये दुर्लभ्यो नियमः सता ॥ १८ ॥ प्रवर्धमानः सस्याप्य
 पश्चात्तिक्रयतां तपः । तपोमध्ये तपः कार्यं गरिष्ठं तप आवरेत् ॥ १९ ॥ अवशेषं लघु तपः कार्यं पश्चात्त-
 तोपि हि । अनामोगादिभिर्मन्त्रे तपःकर्मणि मध्यतः ॥ २० ॥ आलोचनीय तत्तत्र कार्यं पश्चात्सपोऽप्यवा ।

शाब्द मनसाहते तु दण्डकोषारवर्जिते सामायिके प्रत्याख्यानो भ्रमे भवतः तन्नरे प्रापञ्चितविधिप्रक्रमोक्त-
 प्रापञ्चितमाचरणीय । तथा च । 'जिनार्धनपुरोः पूजा सिद्धान्तपठन तथा । वैपावृत्य मुनीना च धिन्मयुस्त-
 क्रयोरपि ॥ १ ॥ धर्मोपदेशश्रवण व्याख्यानं धर्मशास्त्रक । प्रमार्जनादि वा कार्ये प्रतिपत्तिर्गुरोरपि ॥ २ ॥
 परमेष्ठिमन्त्रजापः स्तोत्रपाठोर्हतामपि । हत्यादिधर्मवैयर्थ्य सर्वमावश्यक विदुः ॥ ३ ॥ मन्त्राह्वान्मन्त्रपराश्र च
 यावैवसिक विदुः । मन्त्रराश्राश्च महयाह्वा यावत्कर्म च रात्रिक ॥ ४ ॥' हत्याचार्यश्रीवर्धमानस्वरिकते आ-
 चारदिनकरे व्रतमयधर्मस्तन्मे षड्विधावश्यककीर्तनो नामाष्टविंशत्तम उदयः ॥ ३८ ॥ ग्रन्थाम २५०० ॥

एकोनविंशत्तम उदयः ।

अथ तपोविधिरुच्यते ॥ सन्धाय । यद्दूर यद्दुराराध्य यच्च दूरे व्यपस्थितम् । तत्सर्वे तपसा साध्य तपो हि
 दुरतिक्रमम् ॥ १ ॥ ततः शिवकुमारवचरति मन्दिरस्थोपि यः स देवपरिपथपि द्युतिमहत्त्वविरहूर्तिभूत् ।
 कृशावकुशातापनोहृसितकर्णक काञ्चन सुधातुषु विषाष्टना व्यपतिमैलितामेति च ॥ २ ॥ ततः सकलकर्म-
 मिर्दिद्विषलविषकुक्षिञ्चित गृहे पुरि च दुर्मरोत्पद्द वन्दिवेणो द्विजः । व्रते श्रामतप,परः सुरनरैकवन्थो भवे-
 द्रविञ्चलनापितः भयति वीसिमाथो व्रतः ॥ ३ ॥ यस्तपोविधिराज्ञातो जिनेर्गीतार्थसाधुभिः । त तथा
 कूर्वातां सन्तु मनोवाञ्छितसिद्धयः ॥ ४ ॥ असत्या दानशक्तौ च देहशक्तिमवेक्ष्य च । अनुष्ठेय पुण्यवद्विस्त-

पःकर्म सुदुष्कर ॥ ५ ॥ तदिद्रावशास्व स्यादाद्यान्पन्तरमेदतः । सपोज्य षड्विध बाधसुपवासादिकर्मभिः ।
 ॥ ६ ॥ तपोविधिः श्रेणियुत्तया प्रोक्तोऽर्द्धद्विष्व साधुभिः । कश्चित्केवलिसंविष्टः कश्चिद्गीतार्थमाधितः ॥ ७ ॥
 कश्चित्फलादिभिर्धीर्णस्त्रिविधः स तपोविधिः । योगोपधानसुख्यो यः स विधिः केवलीरितः ॥ ८ ॥ कल्पाणा-
 दिगुण्ढरीकतपोसुख्यो मुनीरितः । रोहिणीकल्पगृक्षादिविधिः फलतपोमयः ॥ ९ ॥ एव समीत्य विद्वद्भिस्त्वपः-
 श्रेणिः प्रदर्शिता । कार्यं न साधुसाध्वीभिः प्रतिमाषाण्युपासकैः ॥ १० ॥ कृतोपधानैः सन्यक्त्वधारिभिः फलद-
 तपः । नोष्ठा योगा गृहस्थैश्च शेष सर्वं तपोपि हि ॥ ११ ॥ विधेय श्रावकैः शान्तैः श्राधिकामिस्तथाविध । श्रा-
 न्तोऽल्पनिद्रोऽल्पाहारो निष्कामो निःकषायकः ॥ १२ ॥ धीरोऽन्यनिन्दारहितो शुक्रशुश्रूषणो रतः । कर्मक्ष-
 यार्थं प्रायेण रागद्वेषविर्जितः ॥ १३ ॥ दयालुर्विनयापेक्षी प्रेम्नेहफलनिःस्पृहः । क्षमी नीरुक् निरुत्सेको जी-
 वस्तपसि योज्यते ॥ १४ ॥ पाणमासिके चार्थिके च मासोर्ध्वं तपसि स्फुटे । त्यक्त प्रतिष्ठादीक्षासु काल तस्मि-
 ष्वपि सज्जेत् ॥ १५ ॥ शुभे सुद्वर्ते पारब्धे काण्डान्यायान्तु यान्तु वा । पक्षमासदिनाव्दानि न पश्येत्तत्र दूषण
 ॥ १६ ॥ सदृशुषचरक्षिप्रैर्षारैर्मामं शानिं धिना । आथादनतपोनन्यालौचनादिषु न शुभ ॥ १७ ॥ क्रियमाणे
 तपस्वन्तस्तपः पुण्यतिथौ यदि । आथाति नियमात्कार्ये दुर्लक्ष्यो नियमः सता ॥ १८ ॥ प्रवर्धमानः सस्याप्य
 पश्चात्क्रियता तपः । तपोमध्ये तपः कार्ये गरिष्ठ तप आचरेत् ॥ १९ ॥ अवशेष लघु तपः कार्ये पश्चान्त-
 सोपि हि । अनाभोगादिभिर्भग्ने तपःकर्मणि मध्यतः ॥ २० ॥ आलोचनीय तत्तत्र कार्ये पश्चात्तपोऽप्यथा ।

क्रमजे तपसि प्रायो न गण्यस्तिथिक्रमः ॥ २१ ॥ तिथिजे तपसि श्रेष्ठा सूर्यादयगता तिथिः । तिथिं पाते च
 पूर्वस्मिन्नाह्नि दृष्टौ परम वा ॥ २२ ॥ कार्ये तिथितपःकर्म प्राहेति भगवान् जिनः । फालगुंदरसत्यागामृत्तिस-
 क्षेपणस्तथा ॥ २३ ॥ कर्नोदर्यमनधान कायक्षेत्रान्तरेषु च । अधिक यत्तपस्तसु ज्ञेय दृष्ट्योत्तरोत्तर ॥ २४ ॥
 मोद्दतिक प्राहरिक सार्धप्राहरिक तथा । मध्याह्नमापराह्ण च तपः कालोत्तरोत्तर ॥ २५ ॥ सक्रमयिगुमिषः क्षेप
 तथा नैर्विकृत पुनः । आषान्त्रमेकसिष्य च रसत्यागोत्तरोत्तर ॥ २६ ॥ द्विभक्तमेकभक्त च सङ्गपापयत्न-
 तिक । उपवासमनीर च श्रुतिसंक्षेपणोत्तर ॥ २७ ॥ तपःप्रारम्भणे कार्यमष्टया जिनपूजन । तपोनिर्पाटसि
 क्षेप्ये पौष्टिक विधिसंयुत ॥ २८ ॥ प्रहृदिकपालयक्षाणा मुद्रानैवेद्यसत्फलैः । यदर्चनं गुरुः श्रुयान्तर्पाष्टिक-
 मुवाहृत ॥ २९ ॥ पुस्तकान्मरपाश्चात्तान शुकशुकत्वपि । सघार्चनं क्षेप्येवीपुरदैवतपूजन ॥ ३० ॥ योगोप-
 यानप्रतिमासु नन्दयः कार्यो मुनीन्द्रविधिसिधिवेदिताः । ज्ञेये तपःकर्मणि धाक्तस्तयैरावद्यकादिर्घतपाचना
 विधिः ॥ ३१ ॥ शुद्ध तपः केवलमप्युदार सोषापनस्यास्य पुनस्तुमः किं । इष्य यपो येनगुणोन तसु द्राक्षासि-
 ताश्वोद्युत सुधैव ॥ ३२ ॥ दृक्षो यथा दोहद्वरणेन कायो यथा सद्रसभोजनेन । विद्योपघोना रुधने यपो-
 कनोषापनेनैव तथा तपोपि ॥ ३३ ॥ उपधानानि सर्वाणि द्वादशप्रतिभा यते । षकादशा गृह्यस्य योगा-
 सैदान्तिका क्रमात् ॥ ३४ ॥ इन्द्रियाणा जयश्चैव कषायजय एव च । योगशुद्धिर्धर्मश्चक्र तर्पेणाष्टादिकद्वय
 ॥ ३५ ॥ कर्मसूदनमन्तानि जिनोक्तानि तपांसि वै । वियोगानि गृह्यस्य सर्वाण्यर्वाणि वै यते ॥ ३६ ॥

उपधानतपः १ आह्वप्रतिमातपः २ यतिप्रतिमातपः ३ योगतपः ४ इन्द्रियजयतपः ५ कषायजयतपः ६ योगशु-
 द्धितप ७ धर्मधक्तपः ८ अष्टाह्निकातपोद्वय १।१० कर्मसूदनतपः ११ इति जिनोक्तानि तपासि ॥ ॥
 कल्याणकानि ज्ञान च दर्शन चरण तथा । चान्द्रायण वर्धमान ततः परमभूषण ॥ १ ॥ दीक्षा च ज्ञाननिर्वाणे
 तथो नोदरिकातपः । सलेखना सर्वधीर तथा च कनकावली ॥ २ ॥ सुक्तावली रत्नमाला सिंद्धनिःक्रीडितद्वय ।
 भद्र वैष महाभद्र ततो भद्रोत्तर पुनः ॥ ३ ॥ ततश्च सर्वतोभद्र गुणरत्नमथाक्षक । साधत्सर नन्दिसरः पुण्ड-
 रीक तथैष च ॥ ४ ॥ माणिक्यप्रस्तारी पद्मोत्तरसमवसरणयुगलानि । गणधरमशोकहृक्ष ससत्तिशानक नम-
 स्कार ॥ ५ ॥ पूर्वचतुर्वैशकमयो एकावलिका च दशाविधो धर्मः । पञ्चपरमेष्ठिसज्ञा पञ्चम्याद्वितयमथ सधः
 ॥ ६ ॥ आधीयते च मज्जुः सर्गादिफलार्थिभिर्विमलदृत्तैः । तस्माद्धन महाधनमथ वर्गेश्रेणिमेकतपः ॥ ७ ॥
 द्वान्निश्चत्कल्याणकमयव्यवनजन्मलोकनालीनि । कल्याणाष्टादिकमथ सूर्यार्यनमन्तरा वज्र ॥ ८ ॥ आचाम्ल
 वर्धमान ततस्तपः स्यान्महाधीर । माघश्रेणिलक्षप्रतिपद्गीतार्थकथिततपः ॥ ९ ॥ साधुसाधवीश्रावकाणा आ-
 धिकाणा महात्मना । तथास्याचरणियानि गीतार्थकथितानि वै ॥ १० ॥ कल्याणकतपः १ ज्ञानतपः २ दर्श-
 नतपः ३ चारिभ्रतपः ४ चान्द्रायणतपः ५ वर्धमानतपः ६ परमभूषणतपः ७ दीक्षातपः ८ ज्ञानतपः ९ निर्वा-
 णतपः १० ज्जोदरीतपः ११ सलेखनातपः १२ सर्वसख्याश्रीमहाधीरतपः १३ कनकावलीतपः १४ सुक्तावली-
 तपः १५ रत्नावलीतपः १६ लघुसिंद्धनिःक्रीडिततपः १७ वृहत्सिंद्धनिःक्रीडिततपः १८ भद्रतपः १९ महाभद्र-

तपः २० भद्रोत्तरतपः २१ सर्वतोभद्रतपः २२ गुणरत्नसधत्तरतपः २३ अह्नतपः २४ स्वत्तरतपः २५ नन्दी-
 श्वरतपः २६ पुण्डरीकतपः २७ ॥ माणिक्यप्रस्तारिकातपः २८ पद्मोत्तरतपः २९ समवसरणतपः ३० द्वितीय-
 समवसरणतपः ३१ गणधरतपः ३२ अशोकवृक्षतपः ३३ ससतिशततपः ३४ नमस्कारतपः ३५ चतुर्दशपूर्व-
 तपः ३६ एकाधलीतपः ३७ दशविधयतिधर्मतपः ३८ पञ्चपरमोष्ठितपः ३९ लघुपञ्चमीतपः ४० इन्द्रपञ्चमीतपः
 ४१ चतुर्विधसयतपः ४२ धनतपः ४३ महाधनतपः ४४ धर्मातपः ४५ श्रेणितपः ४६ मेरुतपः ४७ द्वात्रिंशत्क-
 स्याणकतपः ४८ ज्यवनतपः ४९ जन्मतपः ५० लोकनालितपः ५१ कल्प्याणकाष्टाह्निकातपः ५२ सूर्यापनतपः
 ५३ आचान्म्लवर्षमानतपः ५४ महावीरतपः ५५ माघमालातपः ५६ लक्षप्रतिपत्तपः ५७ इति गीतार्थाधीर्णानि
 तपासि ॥ ॥ 'सर्वाङ्गसुन्दरतपो १ निकजशिश २ सुभगता श्रिदशपृक्ष ३ । द्मपन्त्या ४ यतिजनक ५ सा-
 क्षयनिधि ६ सुकुटससमी ७ च तपः ॥ १ ॥ अथा ८ श्रुतदेवी ९ रोहिणी १० च माडरितपक्ष ११ सुखसंपद
 १२ । अष्टापदसोपान १३ निर्दुतिदण्ड १४ स्वदुःखदर्शिपुगा १५ ॥ २ ॥ गीतमपात्र १६ निर्वाण १७ दीपक
 १८ तदनु चासुताष्टमिका १९ । तस्मादखण्डदशमी २० परब्रपालिङ्ग २१ सोपान २२ ॥ ३ ॥ कर्मचतुर्थे २३
 परमोष्ठिकल २४ सर्वेष्वप्यदशमिका २५ वैष । नन्यावर्तपुगा २६।२७ पुनरेतत्फलतप इति रूपात ॥ ४ ॥ द्म-
 पन्त्यादर्दृष्टान्तदर्शनाद्रोहिणीपुणश्रवणात् । कार्ये फलार्थिभिरिद गृहिभिः फलतप इति रूपात ॥ ५ ॥ सर्वा-
 ङ्गसुन्दरतपः १ निरञ्जशिशतपः २ सौभाग्यकल्पवृक्षतपः ३ द्मपन्तीतपः ४ आपतिजनकतपः ५ अक्षयनि-

धितप' ६ मुकुटसप्तमीतपः ७ अम्भातपः ८ श्रुतदेवीतपः ९ रोहिणीतपः १० माउरितपः ११ सर्वसुखसपत्तितपः
 १२ अष्टापदपावकीतपः १३ मोक्षदण्डतपः १४ अटुःखदर्शितपोद्वय १६ गीतमपङ्क्तिगहातपः १७ निर्वाणदीप-
 तप' १८ अस्तुताष्टमीतप' १९ अजण्डदशमीतपः २० परतपालितपः २१ पावकीतपः २२ कर्मचतुर्थतपः २३
 नवकारफलतपः २४ अविधवादशमीतपः २५ बृहन्न्याथार्ततपः २६ लघुनन्याथार्ततपः २७ इति सप्तविंशति-
 फलतपासि ॥ तत्र उपधानतपो भ्रतारोपाधिकारादवसेय १ गृहस्थस्यैकादशप्रतिमाव्रतारोपसस्कारादवसेयाः
 २ यतोर्ध्वादशप्रतिमातपो यतिषमोत्तरापणात्मतिसाधिकारादवसेय ३ सैद्धान्तिकायोगायोगोद्वहनाधिकाराद-
 वसेयाः ४ ॥ ॥ अथावशेषा व्याख्यायन्ते चत्वारि व्याख्यातानि । तेषु पूर्वं जिनोक्ताना कथन । पञ्चममिन्द्रिय-
 जयतपः । 'पूर्वार्धमेकमक्त च विरसाम्ले उपोषित । प्रत्येकमिन्द्रियजयः पञ्चविंशतिवासरैः ॥ १ ॥' इन्द्रियाणा-

५ इन्द्रियजयतप आगाददित २५			
सर्वा	सु १	पु १	सि १
रस	सु १	पु १	सि १
ग्रास	सु १	पु १	सि १
धनु	सु १	पु १	सि १
श्रोत्र	सु १	पु १	सि १

स्पर्शनरसनघ्राणचक्षुःश्रोत्ररूपाणा जयार्थं तप इन्द्रियजयतपः । तत्र एकमे-
 कमिन्द्रिय प्रति क्रमेण पूर्वार्ध १ एकमक्त २ निर्धकृतिक ३ आचाम्ल ४ उ-
 पवास ५ रूपाणि । एव पञ्चपञ्च प्रत्याख्यानानि पञ्चविंशत्या दिनेः पर्यन्ते ता-
 वद्भूमिशयन ब्रह्मचर्यं यस्त्रकन्यासः । उद्यापने जिनाग्रतः सर्वपकाद्यभक्ष्यफ-
 लप्रकारान्तराणा पञ्चविंशतिसख्यया दौकन । एतत्सख्यया साधुभ्योपि
 दान । एतत्करणे सर्वेन्द्रियाणा दुःप्रवृत्तिनिषेधः फलं । इति यतिश्राद्धकर-

तपः २० भद्रोत्तरतपः २१ सर्वतोभद्रतपः २२ शुभरत्नसवत्सरतपः २३ अङ्गतपः २४ सवत्सरतपः २५ नन्दी-
 श्वरतपः २६ गुण्डरीकतपः २७ ॥ माणिक्यप्रसारिकातपः २८ पद्मोत्तरतपः २९ समवसरणतपः ३० द्वितीय-
 समवसरणतप, ३१ गणधरतपः ३२ अशोकवृक्षतपः ३३ सप्तशिवाततपः ३४ नमस्कारतपः ३५ चतुर्वेदापूर्व-
 तपः ३६ एकावलीतपः ३७ दशविषयनिवर्तनतपः ३८ पञ्चपरमेष्ठितपः ३९ लघुपञ्चमीतपः ४० छहत्पञ्चमीतपः
 ४१ चतुर्विधस्यतपः ४२ धनतपः ४३ महाधनतपः ४४ धर्मतपः ४५ श्रेणितपः ४६ मेकतपः ४७ द्वार्त्रिंशत्क-
 ल्याणकतपः ४८ ज्यवनतपः ४९ जन्मतपः ५० लोकनालितपः ५१ कल्याणकाष्टाह्निकतपः ५२ सूर्यायनतपः
 ५३ आचान्त्वर्धमानतपः ५४ महावीरतपः ५५ माघमालातपः ५६ लक्ष्मणतपस्तपः ५७ इति गीतार्थाचीर्णानि
 तपासि ॥ ॥ 'सर्वज्ञसुन्दरतपो १ निरञ्जशिक्ष २ सुभगता भिद्वशाहुक्ष ३ । द्रमपन्त्या ४ यतिजनक ५ सा-
 क्षयनिधि ६ मुकुटसप्तमी ७ च तपः ॥ १ ॥ अथा ८ श्रुतवेदी ९ रोहिणी १० च माडरितपञ्च ११ सुखसपत्
 १२ । अष्टापदसोपान १३ निर्दुतिदण्ड १४ स्वदुःस्वदर्शियुग १५ ॥ २ ॥ गौतमपात्र १६ निर्वाण १७ दीपक
 १८ तदनु चासुताष्टमिका १९ । तस्मात्स्वण्डदशमी २० परधपालिञ्ज २१ सोपान २२ ॥ ३ ॥ कर्मचतुर्थे २३
 परमेष्ठिकल २४ सर्वेवध्यादशमिका २५ वेव । नन्यावर्तयुग २६ । २७ पुनरेतत्फलतप इति क्पात ॥ ४ ॥ द्रम-
 पल्यादेर्द्वान्तदर्शनाद्रोहिणीगुणध्वजणात् । कार्ये फलार्थिभिरिद गृहिभिः फलतप इति क्पात ॥ ५ ॥ सर्वा-
 द्रसुन्दरतपः १ निरञ्जशिक्षतपः २ सोभानयकल्पवृक्षतपः ३ द्रमपन्तीतपः ४ आपतिजनकतप, ५ अक्षयनि-

धितपः ६ मुकुटससमीतपः ७ अन्धातपः ८ श्रुतदेवीतपः ९ रोहिणीतपः १० माडरितपः ११ सर्वसुखसपस्मितपः
 १२ अष्टापदपावहीतपः १३ मोक्षदण्डतपः १४ अदुःखदर्शितपोद्वय १५ गौतमपङ्क्तिगहातपः १७ निर्वाणदीप-
 तपः १८ अमृताष्टमीतपः १९ अजण्डदशमीतपः २० परमपालितपः २१ पावहीतपः २२ कर्मचतुर्थतपः २३
 नवकारफलतपः २४ अधिववादशमीतपः २५ बृहन्न्यावर्ततपः २६ लघुनन्यावर्ततपः २७ इति सप्तविंशति-
 फलतपासि ॥ तत्र उपधानतपो धतारोपाधिकारादवसेय १ गृहस्यस्यैकादशप्रतिमावतारोपसस्कारादवसेयाः
 २ यत्तद्द्विदशप्रतिमातपो यतिधर्मोत्तरायणात्मप्रतिमाधिकारादवसेय ३ सैद्धान्तिकायोगायोगोद्दहनाधिकाराद-
 वसेयाः ४ ॥ अथावशेषा व्याख्यायन्ते चत्वारि व्याख्यातानि । तेषु पूर्वं जिनोक्ताना कथन । पञ्चममिन्द्रिय-
 जयतपः । 'पूर्वार्धमेकभक्त च धिरसान्धे जपोधित । प्रत्येकमिन्द्रियजयः पञ्चविंशतिवासुरैः ॥ १ ॥' इन्द्रियाणा

५ इन्द्रियजयतप आगाढदिन २५

स्पर्श	पु १	पृ १	सि १	भा १	उप १
रस	पु १	पृ १	सि १	भा १	उप १
ग्राह्य	पु १	पृ १	सि १	भा १	उप १
गन्ध	पु १	पृ १	सि १	भा १	उप १
श्रोत्र	पु १	पृ १	सि १	भा १	उप १

स्पर्शनरसनघ्राणचक्षुःश्रोत्ररूपाणा जयार्थं तप इन्द्रियजयतपः । तत्र एकमे-
 कमिन्द्रियं प्रति क्रमेण पूर्वार्ध १ एकभक्त २ निर्धिकृत्तिक ३ आचान्त ४ उ-
 पवास ५ रूपाणि । एव पञ्चपञ्च प्रत्याख्यानानि पञ्चविंशत्या दिनैः पर्यन्ते ता-
 वद्भूमिधायन ब्रह्मचर्यं यत्नकन्यासः । उद्यापने जिनाग्रतः सर्वपक्षाद्यभक्ष्यफ-
 लप्रकारान्तराणा पञ्चविंशतिसक्यया द्वौकन । एतत्सक्यया सायुभ्योपि
 दान । एतत्करणे सर्वेन्द्रियाणा दुःप्रभृत्स्मिन्निषेधः फल । इति यतिश्राद्धकर-

पीयमागाहमिन्द्रियजतपः ॥ ६ ॥ ॥ अथ कषायजतपः । 'एकभक्त निर्विकृति सजलानदानं तथा । कषाय-

३ कषायजतपः १६

श्लेष	पृ १	श्लो १	वृ १
मास	पृ १	श्लो १	वृ १
मासा	पृ १	श्लो १	वृ १
श्लेष	पृ १	श्लो १	वृ १

जय एकस्मिन्कषायेऽन्येष्वपीदृश ॥ १ ॥' कषायाणा श्लेषमानमापातोऽनाज्यार्थं तपः कषायजतपः । तथैकमेक कषाय प्रति एकभक्त १ निर्विगुंतिः । आत्मान्तो ३ पचासौ ४ रूप प्रत्याख्यानचतुष्क दिनचतुष्टय । शोषंत्यप्येय पोष्ट-शामिर्विनैः पूर्यते । यश्चकन्यासः । उद्यापनं पोष्टशसत्यसर्वफलजानिषकात्तपह-विकृतिदौकन देवाभ्यं । यतिभ्योऽप्येतद्वस्तुदान । तत्फलं सर्वकषाययिनाया ।

इति यतिश्राद्धकरपीयमागाह कषायजतपः ॥ ६ ॥ ॥ अथ योगशुद्धितपः । 'योगे प्रत्येकभरसमाधान्य पाप्मु-

७ योगशुद्धितपः १			
मत्	श्लो १	श्लो १	वृ १
वृत्त	श्लो १	श्लो १	वृ १
कथा	श्लो १	श्लो १	वृ १

पौषित । एव नवदिनेयोगशुद्धिः संपूर्यते ततः ॥ १ ॥' योगाना मनोयाज्ञापाना शुद्धि-कारित्वायोगशुद्धिः । तत्र मनःप्रति प्रथमेहि निर्विकृतिक १ । द्वितीये आधान्य २ तृ-तीये उपवासः ३ एव षष्ठाः कापी प्रत्यपि । एव नवभिर्विनैः पूर्यते । यश्चकन्यासः । उद्यापनं जिनाभ्यं यद्भिविकृतिदौकन । साधुभ्यस्तदान । एतत्फलं मनोयाज्ञापाना शुद्धता भवति ।

इति यतिश्राद्धकरपीयमागाह योगशुद्धितपः ॥ ७ ॥ ॥ अथ धर्मशक्ततपः । 'विषयाय प्रथमं चक्षुषिर्धर्मकान्तर तथा । उपवास धर्मशक्ते कुर्याद्दृष्ट्यर्कवासरे' ॥ १ ॥' धर्मस्य शक्त समूह । अथवा भगवतोऽर्हतोऽनिषात्तपस्य धर्मशक्त तत्यासिहेतुत्वाद्धर्मशक्त । तत्र पूर्वं चक्षुषतपः ततोऽनन्तरं चक्षुषवाससा एकान्तरिता । एव विषयात्पु-

णीयमागाहमिन्द्रियजयतपः ॥ ६ ॥ ॥ अथ कषायजतपः । 'एकभक्त निर्विकृति सजलानधानं तथा । कषाय-

६ कषायजयतपः १६

श्लेष	पृ १	श्लो १	तप १
मान	पृ १	श्लो १	तप १
मावा	पृ १	श्लो १	तप १
श्लोम	पृ १	श्लो १	तप १

जय एकस्मिन्कषायेऽन्येष्वपीदृश ॥ १ ॥' कषायाणा क्रोधमानभाषात्तोमाना जयार्थं तपः कषायजयतपः । तथैकमेक कषाय प्रति एकभक्त १ निर्विकृतिश्च २ आचान्त्रो ३ पथासौ ४ रूप प्रत्याख्यानचतुष्क विनचतुष्टय । द्वापंचपंच्यं पौट- दामिर्विनैः पूर्यते । यच्चकन्यासः । उद्यापनं पौटशसव्यसर्पकलजातिपकाहपइ- विकृतिशौकन देवाभ्रं । यतिभ्योप्येतद्वस्तुदान । एतत्फल सर्वकषायपिनाश ।

इति यतिश्राद्धकरणीयमागाह कषायजतपः ॥ ६ ॥ ॥ अथ योगशुद्धितपः । 'योगं प्रत्येकभरसमाधायन्त याच्यु-

७ योगशुद्धतपः ९			
मत्	श्लो १	त १	
पद्य	श्लो १	त १	
कथा	श्लो १	त १	

पोषित । एव नवदिनेर्योगशुद्धिं संपूर्यते ततः ॥ १ ॥' योगाना मनोवाक्कापानां शुद्धि- कारित्वाद्योगशुद्धिः । तत्र मनभ्रमि प्रथमेहि निर्विकृतिक १ । द्वितीये आधायन्त २ तृ- तीये उपवासः ३ एव वचःकायी प्रत्यपि । एव नवभिर्विनैः पूर्यते । यच्चन्यासः । उद्यापनं जिनाभ्रं षड्विकृतिशौकन । साधुभ्यस्तदान । एतत्फल मनोवाक्कापाना शुद्धता भवति ।

इति यतिश्राद्धकरणीयमागाह योगशुद्धितपः ॥ ७ ॥ ॥ अथ धर्मचक्रतपः । 'विषाय प्रथम षड् षष्टिभ्रं कान्तर तथा । उपवास धर्मचक्रे कुर्याद्वह्यर्कवासरे ॥ १ ॥' धर्मस्य चक्र समूहः । अथवा भगवतोऽर्जुनोऽतिशयस्य धर्मचक्र तस्यासिद्धे तुखाद्धर्मचक्र । तत्र पूर्वं षड्दशतपः ततोऽनन्तर षष्टिरुपवासा एकान्तरिता । एव विंशत्यु-

धेय यत्तदागाढ जगौ जिनः ॥ २ ॥' इति जिनोक्तानि तपासि ॥ ॥ अथ गीतार्थाधीर्णानि तपास्यभिधी-
 यन्ते । यथा । तत्र प्रथम कल्याणकतपः । उपजातिः—'यस्मिन्दिने तीर्थंकरस्य गर्भाधतारजन्मघ्नतकेवलानि ।
 मोक्षो षड्मूषाद्य दिने तपो यत्कल्याणक तत्समुदाहरन्ति ॥ १ ॥ कल्याणक एकस्मिन्नेकाशानमेतयोर्द्वये धि-
 रस । आचान्द द्वितयेपि हि षतुष्टयेष्यनद्यान प्राहुः ॥ २ ॥ एष कृत्वा प्रतिवर्षं पूर्यते वर्षससक्तात् । कल्या-
 णतप एतद्धि तद्दिनान्यागमाद्भवेत् ॥ ३ ॥'—सम्म नमिऊण जिणे षडधीस तेसि धेव पत्तेय । बुच्छं चुइजम्म-
 णादिकखानाणनिषाणकक्षणे ॥ १ ॥ कस्मियषड्हुले पचमि सभवनाना हुवालसीएऊ । नेमि चुइ पडमजम्मो
 तेरसि पडमप्यहे दिक्खा ॥ २ ॥ पनरसि सुक्खो वीरे सिअथारसि तइअ अरसुविहिनाण । मग्गसिरक-
 सिणपचमि जम्मो सुविहिस्स षट्ठवय ॥ ३ ॥ दसमीइ वीरदिक्खा इकारसि पडमनाइनिषाणो । सिअद-
 समि जम्म सुक्खो अरस्स इकारसीइ पुणो ॥ ४ ॥ अरदिक्खा नमिनाण मञ्जिजिणे जम्मदिकखनाणाइ ।
 चडइसि जम्मो पुषिम निक्खमणं सभवजिणस्स ॥ ५ ॥ पोसाइदसमिगारसि पासे थारसीतेरसीससिणो ।
 जइसंख जम्मवया सीयलनाण चडइसीए ॥ ६ ॥ सुद्धेलट्टी धिमले नवमी संतिस्सि कारसी अजिए । अमि
 नन्दणे चडइसि पुषिमवम्म अ नाणाइं ॥ ७ ॥ माहाइअट्टि पडमचुइ थारसी सीअलस्स जम्मवया । तेरसि
 सुक्खाजसभे सिअसेऽभावसा नाण ॥ ८ ॥ सिथयीयनाणजम्मा वसुपुअमिनदणाण अइ जम्मो । तइआइ
 विमलयम्माण चवत्थि दिक्खाइ धिमलस्स ॥ ९ ॥ अट्टमि जम्मो अजिए नवमीथारसीतेरसीसु वय । अजि-

शाक्तिसयपूजा । एतत्फल शुर्गितेरभाव' । इति यतिश्चाद्विधेय आगाढ लघुश्राद्धाह्निकातयोद्वय ॥ १० ॥ ॥
अथ कर्मसूदनतप' । प्रत्याख्यानान्यष्टौ प्रत्येक कर्मणां विधाताय । इति कर्मसूदनतपः पूर्णं स्याद्युगरस ६४

११ कर्मसूदनतपः आगाढं विन ६४

शान्ता	उ	पु	सी	मृग	पुव	सि	भा	भा	श्रु
सर्वा	उ	पु	सी	मृग	पुव	सि	भा	भा	श्रु०
वेद	उ	पु	सी	पुग	पुव	सि	भा	भा	श्रु०
मोह	उ	पु	सी	पुग	पुव	सि	भा	भा	श्रु०
श्या	उ	पु	सी	पुग	पुव	सि	भा	भा	श्रु०
मत्त	उ	पु	सी	पुग	पुव	सि	भा	भा	श्रु०
मोह	उ	पु	सी	पुग	पुव	सि	भा	भा	श्रु०
श्रु	उ	पु	सी	पुग	पुव	सि	भा	भा	श्रु०

मिताहोभिः ॥ १ ॥ उपवास १ मेकभक्त २ तथैकसिक्त्यै ३ कस-
स्थिती ४ दर्शि ५ । निर्विकृतिक ६ माचाम्ल ७ चाटभास ८ क्रमा-
स्तुर्यास ॥ २ ॥' कर्माणि ज्ञानावरण १ दर्शनावरण २ वेदनीय ३
मोहनीय ४ श्या ५ नाम ६ गोघ्न ७ अन्तराय ८ रूपाणि सूदयति
सर्वथा छिनसीति कर्मसूदन । तत्रैक कर्म १ प्रति उपवास २ एकसिक्त्य
३ एकस्थान ४ एकवृत्ति ५ निर्विकृतिक ६ आचाम्ल ७ अष्टकवल ८
रूप । विनाष्टके प्रत्याख्यानान्नाष्टक कुर्यात् । एव कर्माष्टकेपि । एव च-
तुःषष्ट्या विनैः पूर्यन्ते । यश्चकन्यासः । उद्यापने स्तूपमय दृक्ष स्वर्ण-
मय कुठार मोदकधतुःपटि पुस्तकाम्रे दौकपेत् । दृढत्लाश्रविधिना
जिनस्त्राश्र सयपूजा च । एतत्फल कर्मक्षयः । इति यतिश्चाद्विधेयमागाढं कर्मसूदनतपः ॥ ११ ॥ इत्येव यति-
श्चाद्वफरणीयानि जिनोक्तान्येकादशतपासि सपूर्णानि ॥ । उद्यापने च श्रद्धिभिः कार्यं कर्म यथोदित ।
काराप्यं यतिभिः श्राद्धात्तदभावे च मानस ॥ १ ॥ यद्दिनान्तरित कार्यं तदनागादमुच्यते । एकश्रेण्या वि-

धेय यत्तद्वागाह जगौ जिनः ॥ २ ॥' इति जिनोक्तानि तपासि ॥ ॥ अथ गीतार्थाचीर्णानि तपास्यभिधी-
 यन्ते । यथा । तत्र प्रथम कल्याणकतपः । उपजातिः—'यस्मिन्दिने तीर्थकरस्य गर्भावतारजन्मव्रतकेवलानि ।
 मोक्षो यभूवात्र दिने तपो यत्कल्याणक तत्समुदाहरन्ति ॥ १ ॥ कल्याणक एकस्मिन्नेकाशानमेतयोर्द्वये वि-
 रस । आधाम्ल द्वितयेषु हि षतुष्टयेऽप्यनशान प्राहुः ॥ २ ॥ एवं कृत्वा प्रतिवर्षं पूर्यते वर्षसप्तकात् । कल्या-
 णतप एतद्धि तद्धिनान्यागमाद्देत् ॥ ३ ॥—सम्म नमिज्जण जिणे चउवीस तेसि चेष पत्तेय । बुच्छं चुइजम्म-
 णादिक्लानाणनिधाणकल्लारो ॥ १ ॥ कसियधहुले पचमि ससमवनाण हुयालसीएऊ । नेमि चुइ पउमजम्मो
 तेरसि पउमप्यहे दिक्खा ॥ २ ॥ पनरसि सुक्खो वीरे सिअणारसि तइअ अरसुविहिनाण । मज्जासिरक-
 सिणपचमि जम्मो सुविहिस्स छट्ठवय ॥ ३ ॥ दसमीइ धीरदिक्खा इकारसि पउमनाहनिधाणो । सिअद-
 सभि जम्म सुक्खो अरस्स इकारसीह पुणो ॥ ४ ॥ अरदिक्खा नमिनाण मल्लिजिणे जम्मदिक्लवनाणाइ ।
 चउधसि जम्मो पुधिम निक्लवमण ससवज्जिणस्स ॥ ५ ॥ पोसाइदसमिगारसि पासे चारसीतेरसीससिणो ।
 जइसस्व जम्मवया सीयलनाण चउधसीए ॥ ६ ॥ सुद्धेळट्टी विमले नवमी संतिसि कारसी अजिए । अमि-
 नन्दणे चउधसि पुधिमवम्मं अ नाणाइ ॥ ७ ॥ माहाइउट्टि पउमचुइ चारसी सीअलस्स जम्मवया । तेरसि
 सुक्खाउसभे सिअसेऽमावसा नाण ॥ ८ ॥ सियपीयनाणजम्मा यसुपुअमिनदणाण अइ जम्मो । तइआइ
 विमलयम्माण चउस्थि दिक्खाइ विमलस्स ॥ ९ ॥ अट्टमि जम्मो अजिए नवमीचारसीतेरसीसु वय । अजि-

शक्तिसप्तशृङ्गा । एतत्फल दुर्गतिरभाव । इति यतिश्राद्धविधेय आगाढ लघुश्राद्धिकान्तर्गद्य ॥ १० ॥
 अथ कर्मसूदनतपः । 'प्रत्याख्यानान्यष्टौ प्रत्येक कर्मणा विधाताय । इति कर्मसूदनतपः पूर्णं स्याद्युगारस ६४

११ कर्मसूदनतपः आगाढ विन ३४	
शान्ता	उ पृ सी एग पृव सि शी श्रु
वर्धना	उ पृ सी एग पृव सि शी श्रु
वेद	उ पृ सी एग पृव सि शी श्रु
मोक्ष	उ पृ सी एग पृव सि शी श्रु
आयु	उ पृ सी एग पृव सि शी श्रु
मास	उ पृ सी एग पृव सि शी श्रु
गोत्र	उ पृ सी एग पृव सि शी श्रु
श्रु	उ पृ सी एग पृव सि शी श्रु

मिताहोभिः ॥ १ ॥ उपवास १ मेकभक्त २ तथैकसिक्त्यै ३ कस-
 स्थिती ४ वृत्ति ५ । निर्विकृतिक ६ माघाम्ल ७ चाटभास ८ क्रमा-
 स्फुर्यात् ॥ २ ॥ 'कर्मणि ज्ञानावरण १ दर्शनावरण २ वेदनीय ३
 मोहनीय ४ आयु ५ नाम ६ गोत्र ७ अन्तराय ८ रूपाणि सूदयति
 सर्वथा छिनसीति कर्मसूदन । तत्रैकं कर्म १ प्रति उपवास २ एकसिक्त्य
 ३ एकस्थान ४ एकवृत्ति ५ निर्विकृतिक ६ आघाम्ल ७ अष्टकवल ८
 रूप । विनाष्टके प्रत्याख्यानान्यष्टक स्फुर्यात् । एव कर्माष्टकेपि । एव च-
 तुःषष्ट्या विनैः पूर्यन्ते । यज्ञकन्यासः । उद्यापने रूपमप्य दृक्ष स्वर्ण-
 मय कुठार मोक्षकषतुःषष्टिं पुस्तकाम्ने दौकयेत् । बृहत्साधविधिना
 जिनस्त्राद्य सप्तशृङ्गा च । एतत्फल कर्मक्षयः । इति यतिश्राद्धविधेयमागाढं कर्मसूदनतपः ॥ ११ ॥ इत्येव यति-
 श्राद्धकरणीयानि जिनोक्तान्येकादशतपासि सपूर्णानि ॥ । 'उद्यापने च गृहिभिः कार्यं कर्म यथोदित ।
 काराप्यं यतिभिः श्राद्धात्तदभावे च मानस ॥ १ ॥ यद्विनान्तरितं कार्यं तदनागादमुच्यते । एकश्रेण्या वि-

श्रेय यस्तदागाढ जगौ जिनः ॥ २ ॥' इति जिनोक्तानि तपासि ॥ ॥ अथ गीतार्थाधीर्णानि तपास्यभिधी-
 यन्ते । यथा । तत्र प्रथम कल्याणकतपः । उपजातिः—'यस्मिन्दिने तीर्थंकरस्य गर्भावतारजन्मव्रतकेवलानि ।
 मोक्षो बभूवात्र दिने तपो यत्कल्याणक तत्समुदाहरन्ति ॥ १ ॥ कल्याणक एकस्मिन्नेकाशानमेतयोर्द्वये वि-
 रस । आचान्त द्वितयेपि हि षडुद्येप्यनशान प्राहुः ॥ २ ॥ एव कृत्वा प्रतिवर्षं पूर्यते वर्षसप्तकात् । कल्या-
 णतप एतद्धि तद्दिनान्यागमाद्देत् ॥ ३ ॥'—सम्भ नमिऊण जिणे चउधीस तेसि चेव पत्तेय । बुच्छु बुहजम्मो-
 णादिकखानाणनिधाणकह्माणे ॥ १ ॥ कस्सियषड्दुले पचमि सभवनाण हुवालसीएऊ । नेमि चुह पउमजम्मो
 तेरसि पउमप्यहे दिक्खा ॥ २ ॥ पनरसि सुक्खो वीरे सिअथारसि तहअ अरसुधिहिनाणं । मग्गसिरक-
 सिणपथमि जम्मो सुविहिस्स उट्ठवय ॥ ३ ॥ दसमीह वीरदिक्खा इकारसि पउमनाहनिधाणो । सिअद-
 समि जम्म सुक्खो अरस्स इकारसीह पुणो ॥ ४ ॥ अरदिक्खा नमिनाण मल्लिजिणे जन्मदिक्खनाणाह ।
 चउहसि जम्मो पुषिम निकखमण सभवजिणस्स ॥ ५ ॥ पोसाहदसमिगारसि पासे थारसीतेरसीससिणो ।
 जहसस्स जम्मवया सीयलनाण चउहसीए ॥ ६ ॥ सुद्धेलट्ठी विमले नवमी संतिस्स कारसी अजिए । अमि-
 नन्दणे चउहसि पुषिमयम्मो अ नाणाइं ॥ ७ ॥ माहाइहउट्ठि पउमचुह थारसी सीअलस्स जम्मवया । तेरसि
 सुक्खाउसभे सिद्धसेऽमावसा नाण ॥ ८ ॥ सिपथीयनाणजम्मा वसुपुब्बमिन्दणाण अह जम्मो । तहआह
 विमलधम्ममाण चउत्थि दिक्खाइ विमलस्स ॥ ९ ॥ अट्ठमि जम्मो अजिए नवमीथारसीतेरसीसु वय । अजि

शक्तिसयजूजा । एतत्फल दुर्गैरभाव । इति यतिश्चाद्धिविधेय आगाढ लघुअष्टाह्निकात्मयोद्भव ॥ १० ॥ ॥
 अथ कर्मसूदनतपः । प्रत्याख्यानान्यष्टौ प्रत्येक कर्मणां विधाताय । इति कर्मसूदनतपः पूर्ण स्याद्युगरस ६४

११ कर्मसूदनतपः आगाढं विन ६४

ज्ञाना	उ	पू	सी	मृग	पुव	मि	भा	भा	अद
वर्षणा	उ	पू	सी	पुग	पुव	मि	भा	भा	अ०
वेद	उ	पू	सी	पुग	पुव	मि	भा	भा	अ०
मोह	उ	पू	सी	पुग	पुव	मि	भा	भा	अ०
शत्रु	उ	पू	सी	पुग	पुव	मि	भा	भा	अ०
नाम	उ	पू	सी	पुग	पुव	मि	भा	भा	अ०
गोत्र	उ	पू	सी	पुग	पुव	मि	भा	भा	अ०
अंग	उ	पू	सी	पुग	पुव	मि	भा	भा	अ०

मिताहोभिः ॥ १ ॥ उपवास १ मेकभक्तं २ तथैकसिन्धु ३ कस-
 स्थिनी ४ वृत्ति ५ । निर्विकृतिक ६ माचाम्ल ७ चाट्यास ८ क्रमा-
 त्कुर्यात् ॥ २ ॥ 'कर्मणि ज्ञानावरण १ दर्शनावरण २ वेदनीय ३
 मोहनीय ४ आयु ५ नाम ६ गोत्र ७ अन्तराय ८ रूपाणि सूदयति
 सर्वथा छिनत्तीति कर्मसूदन । तत्रैक कर्म १ प्रति उपवास २ एकसिन्धु
 ३ एकस्थान ४ एकवृत्ति ५ निर्विकृतिक ६ आचाम्ल ७ अष्टकवल ८
 रूप । विनाष्टके प्रत्याख्यानानाष्टक कुर्यात् । एष कर्माष्टकेषु । एव च-
 तुषष्ट्या विनैः पूर्यन्ते । यज्ञकन्यासः । उद्यापने रूपमप्य दृक्ष स्वर्ण-
 मय कुडार मोदकचतुःषष्टिं पुस्तकाग्ने दौकयेत् । बृहत्त्रयात्रविधिना
 जिनस्त्राष्ट सयजूजा च । एतत्फल कर्मक्षयः । इति यतिश्चाद्धिविधेयमागाढं कर्मसूदनतपः ॥ ११ ॥ इत्येव यति-
 श्राद्धकरणीयानि जिन्नोक्तान्येकादशतपासि सपूर्णाणि ॥ ॥ उद्यापने च यद्विभिः कार्यं कर्म यथोदित ।
 काराप्यं यतिभिः श्राद्धात्तदभावे च मानसः ॥ १ ॥ यद्विनान्तरितं कार्यं तदनागाढमुच्यते । एकश्रेण्या वि-

अट्टमि नभिजम्मु नवमि कुशुचुर्ह । सिस्रधीष शुभो सुमर्ह पचमि छट्टि नेभिजम्मवधया ॥ २४ ॥ पासस्सट्टमि
 सुक्खो सुधयचुह पुत्थिमाह भव्वप । संतिससि चवणमुक्खो सस्समि अट्टमि सुपासचुर्ह ॥ २५ ॥ सियनवमि
 सुविहिसुक्खो नेभिस्सा सोअवमावसानाण । पुत्थिम चुनअनमिजिनवळ्ळह पयवेसु पणयाण ॥ २६ ॥ नार-
 काणामपि सुहर्तपमोदकारिस्वाद्विभवअपस्य कल्याणकारणीति कल्याणकानि । तानिच शुभदिने कल्याणकदिने
 पारभ्यन्ते । यस्या यस्यां सियौ आगमवचनेन जिनाना कल्याणकमायाति तच्च व्यवनजन्मदीक्षाज्ञाननि-
 र्वाणलक्षण । तदिने एकस्मिन्कल्याणके एकमसक द्वयोर्निर्धुत्सिक त्रिव्वाचाम्ल चतुर्पुपवासः । पञ्चकल्याणक-
 सगमे प्रथमदिने उपवासो द्वितीयदिने एकमसक ॥ १ ॥ १ ॥ एव उववासो दो अधिलाह निविआह तेरस हवसि ।
 एगासणाह शुलसी कल्लणतपस्स परिमाण ॥ १ ॥ एव वर्ष सपूर्य वर्षससकमेवमेव कुर्यात् । तदन्ते उवापने
 जिनाअतच्चतुर्विंशतिसख्यया स्नानपट्टलाअकलभावन्दनपाअधूपदहनपाअपरिचापनिकानेवेद्यपाअकुन्धिकामभु-
 तिपूर्जोपकरणाना बृहत्स्नाअविधिना जिनस्नाअ चतुर्विंशतिसख्यया सर्वपकाअजातिफलजातिदौकनं चतुर्विंश-
 तिल्वर्णमयरत्नजटितिलकदान साधुभ्यो वस्त्राअपाअदान सधवात्सल्य सधपूजा च । अथवा जिनाना व्यवन-
 जन्मदिनेषु प्रत्येकमेकेोपवासः । दीक्षाज्ञाननिर्वाणेषु येन तीर्थकरेण यादक तपो रचित तादगेर्वकान्तरोपवा-
 सरीत्या विधीयते । इय द्वितीया कल्याणकतपोरीतिः ॥ यश्चकन्यासः । उवापन पूर्ववत् । एतत्फल तीर्थकर-

अभिनवदणधम्माण फणुणे कसिणलट्टीए ॥ १० ॥ नाणसुपासे सत्तमि सुपासमुक्खो ससिस्स नाण च ।
 सुधिहिरुर्नवमीए इक्कारसि नाणसुसभस्स ॥ ११ ॥ सिज्जसजम्मसुधय नाण धारसद्धिदिक्खसेअसे । नेरसि
 चउदसि जम्मो पनरसि दिक्खाइ वसुधुज्जे ॥ १२ ॥ सिपयीप चउत्थिअट्टमि चयण अरमद्धिस्सभजिणाय ।
 वारसि मुक्खो मल्लिस्स जयइ सुणिसुवयवय च ॥ १३ ॥ चित्ताइचउत्थि पासे चयण नाण च पचमी चयण ।
 ससिणो वसमे अट्टमि जन्मवया सुद्धतइयाए ॥ १४ ॥ कुयूनाण पचमि मिदीसभय अणत्तज्जिणाय ।
 नवमिहिं मुक्खो सुधिइस्स नाण भिक्कारसीए च ॥ १५ ॥ नेरसिजम्मो वीरे पुधिपपउमस्स नाणमइ पइत्ते ।
 वइसाइयडिक्खीआ कुयु तइ सीअले मुक्खो ॥ १६ ॥ पचमीहिं कुयुदिक्खा सीअलचुरं छट्टि दसमि नमि-
 सुक्खो । नेरसि जम्मो चउदसि दिक्खा नाण अणत्तस्स ॥ १७ ॥ चउदसि जाओ कुयु सिअचउत्थियुओभि-
 नदणो जयइ । सत्तमि धम्मोचि बुओ अट्टमि अभिनवदणो सिद्धो ॥ १८ ॥ जम्मट्टमि नवमिपय सुमइ जिणो
 दसमि केवल वीरे । वारसि नेरसि बुअ विमल अजिय अइ जिट्टवहुलमि ॥ १९ ॥ छट्टि चुरं सेअसे सुवय-
 जम्मट्टमी नवमिसुक्खो । नेरसि जम्म मुक्खो चउदसि दिक्खा य सत्तिसस ॥२०॥ सिअपचमी य मुक्खो धम्मं
 नवमीइ वासुधुज्जचुरं । वारसि सुपासजम्मो नेरसि दिक्खा सुपासस्स ॥ २१ ॥ आधादाइ चउत्थी वसभचुरं
 सत्तमी विमलमुक्खो । नमिदिक्खा नवमीए सिअलट्टिहिं वीरजिणचयण ॥ २२ ॥ अट्टमि सिद्धो नेमी
 वसुधुज्जो निब्बुओ चउदसीए । सावणवहुले तइआ सिद्धिगओ जयइ सेअसो ॥ २३ ॥ सत्तमि चयणजमणत्ते

१० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥

अट्टमि नमिजम्मु नवमि कुयुचुई । सिअधीअ चुओ सुमई पचमि छट्टि नेमिजम्मवया ॥ २४ ॥ पासस्सट्टमि
 सुक्खो सुधयचुई पुत्थिमाइ भइयए । सतिससि चयाणुक्खो सत्तमि अट्टमि सुपासचुई ॥ २५ ॥ सियनवमि
 सुधिहिसुक्खो नेमिस्सा सोअवमावसानाण । पुत्थिम चुनअनमिजिनवधल्लइ पयदेसु पणयाण ॥ २६ ॥ नार-
 काणामपि सुद्धत्तममोदकारित्वादिभ्यत्रयस्य कल्याणकाराणीति कल्याणफानि । तानिच शुभदिने कल्याणकदिने
 प्रारम्भन्ते । यस्यां यस्यां तिथौ आगमवचनेन जिनाना कल्याणकमायाति तत्र न्यवनजन्मदीक्षाज्ञाननि-
 र्वाणलक्षण । तद्दिने एकस्मिन्कल्याणके एकमक द्वयोर्निर्दुष्मिक त्रिविधाभ्याम्ल चतुर्द्वेषासः । पञ्चकल्याणक-
 सगमे प्रथमदिने उपवासो द्वितीयदिने एकमक ॥ १ ॥ १ ॥ एष वर्षे सूर्ये वर्षसप्तकमेवमेव कुर्यात् । तदन्ते उद्यापने
 एगासणाईं चुलसी कल्लणतपस्स परिमाण ॥ १ ॥ १ ॥ एष वर्षे सूर्ये वर्षसप्तकमेवमेव कुर्यात् । तदन्ते उद्यापने
 जिनाअत्तञ्चतुर्विंशतिसस्यया ज्ञानपटलाअकलशावन्दनपाअधूपदहनपाअपरिधापनिकानेवेधपाअकुम्भिकाप्रभु-
 तिपूजोपकरणाना वृहत्त्वाअविधिना जिनस्साअ चतुर्विंशतिसस्यया सर्वपकाअजातिफलजातिदौकनं चतुर्विंश-
 तिस्यर्णमपरद्वजटितिलकदान साशुभ्यो वस्त्राअपाअदान सघवात्सल्य सघपूजा च । अथवा जिनाना न्यवन-
 जन्मदिनेषु प्रत्येकमेकैकोपवास, । दीक्षाज्ञाननिर्वाणेषु येन सीर्यकरेण यादक तपो रचित तादगोर्वकान्तरोपवा-
 सरीत्या विधीयते । इय द्वितीया कल्याणकतपोरीतिः ॥ यञ्चकन्यासः । उद्यापन पूर्ववत् । एतत्फल तीर्थकर-

१ उपवास एकमा धार पूकासणा ४ आध्यात्मक एकमा अथ गणवा ३ तिथिना वेगणवा २१-८४ पूकासणा सर्व मळीने १२० पूकासणानि० ।

नामकर्मयन्त्र । इति यतिश्चाद्धविधेयमागाढ कल्प्याणकतपः ॥ १ ॥ अथ ज्ञानतपः । एकान्तरोपवासैश्च
 त्रिभिर्वापि निरन्तरैः । कार्ये ज्ञानतपश्चोच्चापने ज्ञानस्य

४ ज्ञानविधिषु षण्णसि आगाढादि ३									
ज्ञान	व	व	व	व	व	व	व	व	व
वर्ष	व	व	व	व	व	व	व	व	व
वर्ष	व	व	व	व	व	व	व	व	व
वर्ष	व	व	व	व	व	व	व	व	व

पूजन ॥ १ ॥ ज्ञानाराधनार्थं तपः ज्ञानतपः । तत्रोपवासत्रय
 एकान्तरं निरन्तर वा यथाशक्ति विधीयते । उच्चापने स्ना-
 युभ्यः वस्त्राक्षपात्रदान । इति श्राद्धकरणीयमागाढ ज्ञान-

तपः ॥ २ ॥ ॥ दर्शनतपोपि ज्ञानवत् । नवर उच्चापने वृहत्लाभविधिना स्नात्र जिनप्रतिमात्रे पङ्कितिकन-
 साधुभ्यो वस्त्राक्षपात्रदान सम्यक्स्नोद्गाथनाश्रवण । एतत्फल विमलधोधिप्राप्तिः । इति यतिश्चाद्धकरणीय-
 मागाढं दर्शनतपः ॥ ३ ॥ ॥ चारिभ्रतपोपि ज्ञानवत् ॥ यज्ञकन्यासः । नवर उच्चापने यतिभ्यः पङ्कितिवि-
 स्त्राक्षपात्रदान । एतत्फल विमलचारिभ्रप्राप्तिः । इति यतिश्चाद्धकरणीयमागाढ चारिभ्रतपः ॥ ४ ॥ ॥ अथ
 चान्द्रायणतपः ॥ चान्द्रायण च द्विविध प्रथम यवमध्यम । द्वितीय यज्ञमध्य तु तयोश्चर्यां विधीयते ॥ १ ॥ यव-
 मध्ये प्रतिपद शुक्लामारभ्य वृद्धितः । एकैकयोर्प्रासदत्यो राका यावत्समानयेत् ॥ २ ॥ ततः कृष्णप्रतिपद-
 मारभ्यैकैकशानितः । अमावास्यां तदेकत्वे यवमध्य च पूर्यते ॥ ३ ॥ यज्ञमध्ये कृष्णपक्षमारभ्य प्रतिपत्तिपदिः ।
 कार्या पञ्चदशप्रासदत्तिभ्यां शानिरेकत ॥ ४ ॥ अमावास्याश्च परतो प्रासदत्सी विवर्धयेत् । यावत्पञ्चदशौष-
 स्युः पूर्णमास्यां च मासतः ॥ ५ ॥ एष मासद्वयेन स्यारपूर्णे च यववज्रकं । चान्द्रायणं यतेर्दत्तेः सस्या भासस्य

नामकर्मयन्त्र' । इति यतिश्राद्धविधेयमागाढ कल्प्याणकल्प' ॥ १ ॥ ॥ अथ ज्ञानतप' । एकान्तरोपवासैश्च

४ शानाविशीष्टि तपांसि आगाढानि ३

शान	उ	उ	अथ	उ	पा	उ	पा
दश	उ	उ	अथ	उ	पा	उ	पा
वारि	उ	उ	अथ	उ	पा	उ	पा

त्रिभिर्घाषि निरन्तरै' । कार्यं ज्ञानतपश्चोद्यापने ज्ञानस्य पूजन ॥ १ ॥ ज्ञानाराधनार्थं तपः ज्ञानतपः । तत्रोपवासत्रय एकान्तर निरन्तर वा यथाशक्ति विधीयते । उद्यापने साधुभ्यः वज्राज्ञपात्रदान । इति श्राद्धकरणीयमागाढ ज्ञान-

तप ॥ २ ॥ ॥ दर्शनतपोपि ज्ञानवत् । नवर उद्यापने बृहत्स्नात्रविधिना स्नात्र जिनप्रतिभाम्ने पङ्क्तिटौकन

साधुभ्यो वज्राज्ञपात्रदान सम्यक्स्वोद्गाधनाश्रवण । एतत्फलं विमलयोगिप्राप्तिः । इति यतिश्राद्धकरणीय-
मागाढ दर्शनतप' ॥ ३ ॥ ॥ वारिभ्रतपोपि ज्ञानवत् ॥ यज्ञकन्यासः । नवर उद्यापने यतिभ्य' पङ्क्तिवि-

ज्ञाज्ञपात्रदान । एतत्फलं विमलवारिभ्रप्राप्तिः । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाढ वारिभ्रतपः ॥ ४ ॥ ॥ अथ

वान्द्रायणतपः ॥ वान्द्रायण च द्विविध प्रथम यथमध्यम । द्वितीय वज्रमध्य तु तयोश्चर्पा विधीयते ॥ १ ॥ यव-

मध्ये प्रतिपद् शुक्लामारभ्य वृद्धितः । एकैकयोर्घासदस्यो राका यावत्समानयेत् ॥ २ ॥ ततः कृष्णप्रतिपद्-

मारभ्यैकैकानितः । क्षमावास्या तदेकस्य यवमध्य च पूर्यते ॥ ३ ॥ वज्रमध्ये कृष्णपक्षमारभ्य प्रतिपत्तिधिः ।

कार्या पञ्चदशप्रासदसिभ्यां हानिरेकतः ॥ ४ ॥ अमावास्याश्च परतो प्रासदस्ती विवर्धयेत् । यावत्पञ्चदशैव

स्युः पूर्णमास्यां च मासतः ॥ ५ ॥ एव मासद्वयेन स्यात्पूर्णं च यववज्रकं । वान्द्रायण यतेर्दसैः सस्या प्रासस्य

वैशाखसुवि		८ मास
४	वधपण अग्निनववत्स	१
३	वधपण वाम्नाससिधिरत्स	१
२	शुक्लशो अग्निनववत्स	१०
१	वत्सो सुमद्विषत्स	१
०	शुक्लशा सुमद्व०	१
५	नाथ वीरद्विषत्स	२
६	वधपण विमकविषत्स	१
७	वधपण अग्निपविषत्स	१
८	वधपण वैपसत्स	१
९	वत्सो सुमिसुव्यप	१
१०	शुक्लशो संतिषा०	१०
११	वत्सो संतिषा०	१
१२	शुक्लशो संतिषा०	१०
१३	शुक्लशा संतिषा०	२

ज्येष्ठसुवि		९ मास
५	शुक्लशो वाम्नागावत्स	१
४	वधपण वासुपुत्रत्स	१
३	वत्सो सुपासत्स	१
२	शुक्लशा सुपासत्स	२
१	वधपण सिसद्वत्स	१
०	शुक्लशो विमकत्स	१०
५	शुक्लशा नमिगावत्स	२
६	वधपण वीरद्विषत्स	१
७	शुक्लशो नेमिद्विषत्स	१०
८	शुक्लशो वासुपुत्रत्स	१०

श्रावणसुवि		१० मास
३	शुक्लशो सेवसत्स	१०
२	वधपण अणवत्स	१
१	वत्सो ममिवावत्स	१
०	वधपण कुशुमावत्स	१
५	वधपण सुमति०	१
६	वत्सो नेमि०	१
७	शुक्लशा नेमि०	२
८	शुक्लशो पास०	१०
९	वत्सो सुमिसु०	१
१०	वधपण सतिषत्स	१
११	शु० वधपणत्स	१
१२	वधपण सुपासत्स	१

सि	१	बाम्नी निमकसस	१
प	१	बाम्नी वाम्नाबाहसस	१
प	४	शिरका निमकसस	२
प	८	बाम्नी बाम्निबाम्निबसस	४
प	९	शिरका बाम्निबाम्निबसस	१
प	१२	शिरका बाम्निबाम्निबसस	२
प	१३	शिरका बाम्निबाम्निबसस	२

५ मास		फागुणवदि	
प	१	बाल सुपासस	२
सि	१	शुक्लो सुपासस	२
प	०	बाल बाम्निबाम्निबसस	१०
प	०	व्याप सुबिहिसस	२
प	१	बाल शिरासस	१
सि	११	बाम्नी सेबसस	३
प	१२	बाल सुबाम्निबाम्निबसस	१
प	१३	शिरका सेबसस	२
प	१४	बाम्नी बाम्निबाम्निबसस	१
प	१५	शिरका बाम्निबाम्निबसस	१

		फागुणसुदि	
प	१	बाम्नी बाम्निबाम्निबसस	१
प	४	बाम्नी मसिबाम्निबसस	१
प	८	बाम्नी संभाम्निबाम्निबसस	१
सि	१२	शुक्लो मसिबाम्निबसस	१०
सि	१३	शिरका शुक्लिसुबाम्निबसस	२

६ मास		शैश्रवदि	
सि	४	व्याप पासाम्निबसस	१
प	४	बाल पासाम्निबसस	३
प	५	बाम्नी बाम्निबाम्निबसस	१
सि	८	बाम्नी शिरासस	१
सि	८	शिरका शिरासस	२

५		शुक्लो बाम्निबाम्निबसस	२०
प	५	शुक्लो बाम्निबाम्निबसस	२०
प	९	शु० शुभाम्निबसस	१०
प	११	बाल शुभाम्निबसस	१
प	१३	बाम्नी मसिबाम्निबसस	१
प	१५	बाल पदमाम्निबसस	२

७ मास		शुक्लो बाम्निबाम्निबसस	
प	१	शुक्लो शुभाम्निबसस	२०
प	२	शुक्लो शिरासस	२०
प	५	शिरका शुभाम्निबसस	१
प	६	बाम्नी शिरासस	१
प	१०	शुक्लो बाम्निबाम्निबसस	२०
प	१३	बाम्नी बाम्निबाम्निबसस	१
पृष्ठा १४		शिरका बाम्निबाम्निबसस	२
१४		बाल बाम्निबाम्निबसस	२
१४		बाम्नी शुभाम्निबसस	१

सिधुद्ध्या श्राद्धयत्यो, पूर्णिमां यावत्पञ्चदशमासदस्ती भवतः । एव वज्रमव्यथान्द्रायणमपि मासेन पूर्यते ।
 पञ्चन्यासः । एव मासद्वय पूरयित्वा उद्यापने बृहत्स्नात्रविधिना स्नात्र विद्याय पङ्क्तिनिर्नैवेद्यसहित रूच्य-
 मय चन्द्र सुवर्णमय वज्र सुवर्णमयाश्च षष्टिकावत्कवलसंख्याया मोदकाश्चाशीत्यधिकचतुःशतसख्यानि ४८०
 जिनप्रतिमात्रे दौकयेत् । साधुभ्यो वस्त्राक्षयात्रदान सवपूजा च । एतत्फल सर्वपापापगमः पुण्यधुद्धिश्च । इति
 यतिश्राद्धकरणियमागादं द्विविध चान्द्रायणतपः ॥ ५ ॥ ॥ अथ वर्षमानतपः । 'ऋष्यभादेर्जिनसख्याधुद्ध्या

६ वर्षमानतपदिन ६२५ अर्थकैक जिनप्रति संख्यादि ६२५ आगादंदिन २५

ऋष्य	अ	सं	भ	सु	प	सु	चं	सु	षी	शे	षा	षि	अ	ष	षां	कुं	अ	म	सु	म	ने	पा	पर्य
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५
३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६
४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७
५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१
९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२
१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३
११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४
१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५
१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६
१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७
१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८
१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९
१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०
१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१
१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२
२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३
२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४
२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५
२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६
२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७

ज्ञानदर्शनधारिआदीनि यस्मात्परमभूषण । अत्रैकाशनेकान्तरितानि इन्द्रिंशदाचारलानि कुर्यात् । चतु-
 पद्विनेः पूर्यते । यश्चकन्यासः । उद्यापने दृष्टस्त्रात्रविधिपूर्वकं जिनप्रतिभाया सुवर्णमपरजजदितसर्वाङ्गी-
 णाभरणदान इन्द्रिंशत्सख्याया सर्वपक्षाफलदीकन । एतत्फल परमसपदगुणप्राप्तिः ॥ वीक्षातपसि चार्ह-

८ वीक्षावप अनागाढं दिन ७२

क्र	अ	सं	अ	सु	प	सु	ष	सु	शी	शे	षा	सि	म	ष	शा	कु	अ	म	सु	म	ने	पा	पीर
२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३

क्रियन्ते तपसां भ्रत । जगृहे तत्तथा कार्पमेकान्तरितयुक्तिः ॥ १ ॥ तथा । सुमहत्प निषमत्तेण वासु-
 इन्द्रो जितो चउत्प्रेण । सो मल्लीवि अ अद्दामेण सेसा उ उद्रेण ॥ १ ॥ अर्हता वीक्षयानुकरणीय सपः वी-
 क्षातपः सद्य सुमतिनिलभकेन वीक्षा जगृहे तत्रैकभक्त फार्पे । वासुपूज्यो जिनोपि चतुर्थेन पार्श्वो महिर-
 उन्नेन सेसा दृष्टेन पूर्वमेकान्तरितैकभक्तेरुपवासा विधीयन्ते । यश्चकन्यासः । उद्यापने एकभक्त दृष्टस्त्रा-
 त्तपसि जिनस्त्रात्रं अष्टप्रकारपूजा षड्भक्तिदीकन । एतत्फल विमलव्रताधासिः । इति यतिश्राद्धकरणीय-
 एतत्तदं श्रीसातन ॥ ८ ॥ ॥ अथ ज्ञानतपः । येन तीर्थकृता येन तपसा ज्ञानमाप्यते । तत्तत्तथा विधेय

येन तीर्थकृता येन तपसा मुक्तिराप्यते । तत्तत्तथा विधेय स्यादेकान्तरितवृत्तितः ॥ १ ॥ यथा—निर्वाणमंत-
 किरिया सा चउदसमेण पढमनाइस्स । सेसाण मासिएण वीरजिणंदस्स उट्टेण ॥ १ ॥ निर्वाणेनोपलक्षित
 तप प्रथमजिनेन्द्रस्य चतुर्दशममर्त्तेन दोषाणा मासोपवासेन वीरस्य पट्टेन एवमेकान्तरिकैकमर्त्तैर्विधेयानि ।
 यञ्चकन्यासः । उथापने धृइल्लाअपूर्व चतुर्विंशतिसख्यया सर्व फलनेवेषपकाअदीकन साव्वर्चन सयपूजा
 च । एतत्फल भवाटुकान्तमोक्षप्राप्तिः । इति यत्तिआइकरणीयमागाइ निर्वाणतपः ॥ अत्र दीक्षाज्ञाननिर्वा-
 णतपसा कल्याणकतपस्यव्यन्तमोवोस्ति । परत्वेष विरोपः कल्याणकतपसा आगाइतया कल्याणकविनाना
 प्रत्याख्यानस्पर्शेन सपचत्ते । एतानि यथायोगमनागाइतया तत्कुततपःसकपया यथायोगेन सपचन्ते । एकस्मि-
 न्दिने व्यषनार्दिकल्याणकद्वये एकैकस्य जिनस्य वा दिनद्वयस्य वा आराधन कृत्वा भोत्कव्य पारणक कर्त्त-
 व्यमित्यर्थं नियमो नास्ति । पर दीक्षाज्ञाननिर्वाणकल्याणकत्रयेषु दिनत्रयस्यारराधन कृत्वा ततः पारण विधेय ।
 एकस्यारराधन कृत्वा न करणीय । एतानि सपास्येकान्तरोपवासैः कर्त्तव्यानि ॥ १० ॥ अथ ऊनोदर्यतपः ।
 तच्च पञ्चविधमागमे । यथा । अप्पाहार १ अक्खहा २ हुभागा ३ पत्ता ४ तहेव देसूणा ५ । अट्ट ८ हुवाल्स १२
 सोलस १६ चउवीस २४ तइक्कतीसाय ३१ ॥ १ ॥ ऊनोदरस्य भाव ऊनोदर्य १ । अथ यथासकपसन्धन्यः ।
 स यथा । एकाविभिरटान्तैः कवलैरल्पाहारा १ नवादिभिर्द्वादशान्तैः कवलैरपार्धा २ त्रयोदशादिभिः पोढ-
 शान्तैर्विभागा ३ ससद्वशादिभिश्चतुर्विंशत्यन्तैः प्रासा ४ पञ्चविंशत्यादिभिरेकात्रिंशदन्तैः किंचिदूना ५ । इय

च पञ्चविधाप्युनोदरिका प्रत्येकं त्रिभेदा भावनीया । सा यथा । एकादिभिः कथलैर्जघन्या ह्यादिभिर्मध्यमा
 अष्टादिभिरकृष्टा । एव पञ्चविधापि तत्तद्भागकथलैस्त्रिविधा श्रेया । तत्रालपाहारा एकप्रासेन जघन्या द्वि-
 त्रिचतुःपञ्चप्रासेर्मध्यमा षट्ससाष्टप्रासेरकृष्टा १ । उपार्धा नवप्रासेर्जघन्या दशैकादशप्रासेर्मध्यमा द्वादश-
 त्रिककृष्टा २ । द्विभागा त्रयोदशभिर्प्रासेर्जघन्या चतुर्दशपञ्चदशभिर्मध्यमा षोडशभिःकृष्टा ३ । प्रासा ससद-
 शाष्टदशभिर्प्रासेर्जघन्या एकोनविंशतिविंशत्येकविंशतिद्वाविंशतिभिर्मध्यमा त्रयोविंशतिचतुर्विंशतिभिःक-
 र्कृष्टा ४ । किञ्चिदूना पञ्चविंशतिषड्विंशतिप्रासेर्जघन्या । सप्तविंशत्यष्टाविंशत्येकोनत्रिंशत्त्रिंशत्यमा । द्विषोदे-
 कात्रिंशत्त्रिककृष्टा ५ । एव द्वात्रिंशत्कवलसक्यया पुरुषस्यैवमूनोदरिका पञ्चदशदिनेः पूर्यते । स्त्रियास्तु सप्तविं-
 शतिकवलाजुसारेण तत्तद्भागैः पञ्चविधाप्युनोदरिका । सा यथा । एकादिसप्तसप्तान्तेरत्पाहारा १ । अष्टाद्यंका-
 दशान्तेरुपार्धा २ । द्वादशादिचतुर्दशान्तेर्द्विभागा ३ । पञ्चदशाद्येकविंशत्यन्तेः प्रासा ४ । द्वाविंशत्यादिसप्त-
 त्रिंशत्यन्तैः किञ्चिदूना ५ । एभिरेषि जघन्यमध्यमोत्तमभागैः प्रत्येक त्रिधा । यथा । अल्पाहारा एकद्विप्रासा
 जघन्या त्रिचतुःपञ्चप्रासा मध्यमा षट्ससप्रासा उत्कृष्टा १ । उपार्धा अष्टप्रासा जघन्या नवप्रासा मध्यमा
 दशैकादशप्रासा उत्कृष्टा २ । द्विभागा द्वादशप्रासेर्जघन्या त्रयोदशभिर्मध्यमा चतुर्दशभिःकृष्टा ३ । प्रासा
 पञ्चदशार्धोत्तमभिर्प्रासेर्जघन्या सप्तदशाष्टादशैकोनविंशतिप्रासेर्मध्यमा विंशतिपृकविंशतिप्रासा उत्कृष्टा
 ४ । किञ्चिदूना द्वाविंशतित्रयोविंशतिप्रासा जघन्या चतुर्विंशतिपञ्चविंशतिप्रासा मध्यमा षड्विंशतिस्सप्तविं-

ततो अ सवधो मद् । दीषत्सारिदसेव य दिवसे ठासी अ अणुवद् ॥ ३ ॥ गोअरमभिगाहजुअ स्वमणं
 छम्मासिप च कासी य । पचदिवसेहिं कण अधदिओ वळ्ळनयरीये ॥ ४ ॥ दसदोअकिरमदप्पा छाइमुणी-
 एगाराइअ पदिमा । अट्टममत्तेण जर्ह इक्किक्क चरमरयणीय ॥ ५ ॥ दो वेव य छट्सए अजणानीसें जयासिओ
 भयवं । कायाइ निषमत्स चउत्थमत्सं च से अासि ॥ ६ ॥ तिणिासए दिवसाण अजणापणो उ पारणा-
 कालो । उकुइअरिसिन्भाण पि अ पदिमाण सए धरुए ॥ ७ ॥ सवधि तवोकम्म अप्पाणप आसि वीरना-
 हत्स । पवज्जाए दिवसे पढमे खिन्नासि सवभिण ॥ ८ ॥ वारस वेव य वासा मासा छवेव अद्धमासो अ ।
 वीरवरत्स भगवओ एसो छउमत्तुपरियाओ ॥ ९ ॥ वावत्तारिअद्धमासा वारमासिअ दुदिवट्टय दोअट्टाइ य
 छदिमासा दुत्ति, नवचउमासि अ, दो छम्मासा पचादिनकण छठदोस यणुणतीस य वारठम पारणाप तिसय
 एणुणपचास य इह खिवसु सोल पदिमा दिवस वयदिवसेण सिउ मेलविओ पक्खहिअसट्टवारस वरिस
 अति वीरेकेवलिलहिओ ॥ १ ॥ भगवान् श्रीमहावीरो द्वाससतिपक्खपणाति द्वादशमाससक्षपणादि द्वे सार्ध-
 मासक्षपणे द्वे सार्धद्विमासक्षपणे चट्ठ द्विमासक्षपणाति द्वे त्रिमासक्षपणे नव चतुर्मासक्षपणादि एक वणमा-
 सक्षपण द्वितीय च वणमासक्षपण पञ्चदिवसोर्न कौशाम्भ्या एकोनर्धिशवधिक चट्ठशतद्रप द्वादशाह्वयादि
 एकोनपञ्चाशदधिक पारणादिनशतत्रय वोचथा प्रतिमादिनादि ब्रतप्रहण दिवस च अर्धाधीत् । एवं द्वाद-
 शवर्षाणि अयोदशापक्षा श्रीमहावीरस्य छप्रसखे तथोसि । पलाणि यथासत्ति पलाप्परितोचवादीः चत्थी-

नलो अ सवधो भद्र । दोषस्वारिद्वसेव य दिवसे टासी अ अणुषट् ॥ ३ ॥ गोअरमभिगाहजुअ स्वमणं
 छम्मासिय च कासी य । पषविवसेहिं कण अघहिओ षच्छनयरीए ॥ ४ ॥ वसदोअकिरमहणा छाइमुणी-
 पगाराहअं पडिमा । अट्टममसेण जइ इक्किअ चरमरपणीय ॥ ५ ॥ दो वेव य छट्सए अउणानीसं उयासिओ
 भयवं । कायाइ निवमस षउत्थमसं च से आसि ॥ ६ ॥ तिणिंसए दिवसाण अउणापणं उ पारणा-
 कालो । उज्जुअरिसिउत्थमाण सि अ पडिमाण सए षणुए ॥ ७ ॥ सवधि तवोकम्म अप्पाणय आसि धीरना-
 हसस । पषज्जाए दिवसे पवमे, खित्तमि सवमिण ॥ ८ ॥ वारस केव य वासा मासा उयेव अट्टमासो अ ।
 धीरवरस्स मगावओ एसो उज्जमत्पपरिपाओ ॥ ९ ॥ वावसरिअट्टमासा पारमासिअ इदिचट्टए दोअहुर य
 छट्टिमासा इति, नवषउमासि अ, दो छम्मासा पषादिनऊण छठदोस यगुणतीस य वारठम पारणाप तिसय
 एगुणपवास य इइ खिचट्ट सोल पडिमा दिवस वयदिवसेण सिउ मेलविओ एकस्सहिअसट्टवारस वरिस-
 अति धीरकेवलिलहिओ ॥ १ ॥ भगवान् श्रीमहावीरो इाससत्तिपक्षअपणानि इावयामासस्सपणानि इे सार्व-
 मासक्षपणे दे-सार्वदिमासक्षपणे षट् द्विमासक्षपणानि इे त्रिमासक्षपणे नव अतुर्मासक्षपणानि एक वज्जा-
 सक्षपण द्वितीय च वण्मासक्षपण पञ्चदिवसेन कौशाब्ब्या एकोनत्रिंशदधिक षट्शालद्वय इावशाहव्याधि
 एकोनपञ्चाशदधिक पारणादिनघातअय चोउया प्रतिमादिनाणि इतत्तएण दिवस च अकार्णीत् । एवं इाव-
 शावर्षाणि अयोवशास्सा श्रीमहावीरस्य उपास्सत्ते तथासि । एताणि यथासत्ति यथात्मदिनोपवासाः उप-

॥ २ ॥ तपस्विना इदयभूषणकारित्वात्कनकावली । तस्या प्रथम चतुर्थं कृत्वा पारण ततः षष्ठं कृत्वा पारण
 ततः अष्टमं कृत्वा पारण इत्येका काहलिका पूर्यते । ततोष्टौ षष्ठानि कुर्यात् । इत्येकं द्वाह्निकं पूर्यते । ततः
 एकमुपवासं कृत्वा पारयेत् । ततो द्वाभुपवासौ कृत्वा पारयेत् ततस्त्रीन् ततश्चतुरः पञ्च पदं सप्त अष्टौ नव
 दश एकादश द्वादश त्रयोदश चतुर्दश पञ्चदश षोडशोपवासान् क्रमेण कृत्वा पारयेत् । इत्येका लता पू-
 र्यते । ततश्चतुर्दशाल्यष्टानि विद्वेष्यात् । प्रतापता पदकं पूर्यते । ततः षोडशोपवासान्कृत्वा पारयेत् । ततः
 पञ्चदशचतुर्दशत्रयोदशद्वादशएकादशदशानवअष्टसप्तपदपञ्चचतुरस्त्रीन्द्रौ एकं उपवासान्कृत्वा पारयेत् इत्येव
 द्वितीया लता पूर्यते । ततोष्टौ षष्ठानि विद्वेष्यात् । इति द्वितीयं द्वाह्निकं पूर्यते । ततोऽष्टमं ततः षष्ठं तत-
 श्चतुर्थं कुर्यात् । इति द्वितीया काहलिका पूर्यते ॥ एककाहलिकाद्वाह्निकं लतासमाप्तौ पदकं कृत्वा ततः प्रति
 लोभगत्या लताद्वाह्निकं काहला विधीयन्ते । एते चोपवासा, चतुर्थाष्टमषष्ठाष्टाअपि उक्तमासपारणकाः निर-
 न्तरा एव विधेयाः । एतन्मध्ये पारणका अष्टाशीतिः उपवासाश्चतुरशीत्युत्तराणि त्रीणि शतानि सर्वाभ्येण
 एकोनवर्षेण विभिर्मासैः द्वाविंशत्यादिनैः पूर्यते । एतन्मध्ये पारणकं चतुर्धा सर्वकामिताहारैर्धा निर्बिकृति-
 केन वा अलेपद्रव्येण वा आचान्त्सेन वा । यज्ञकन्यासः । उद्यापने उपवाससकपया सुवर्णटकाबलिमात्रया
 इहत्स्नाप्रविधिं विधाय प्रतिमाकण्ठं भूषयेत् । वसिकृतिद्वीकेन यतिभ्यो ब्रह्माभ्यामवदानं संघवारसस्य स्व-
 पूजा च । एतत्फलं स्वर्गभोगसोक्ष्मासिः । इति भाद्रकरणीयमागाह कनकावलीतपः ॥ १४ ॥ ॥ अथ मुक्ता-

एकद्विद्व्युपवासतो शुभ इमे सपादिने काहले अष्टाष्टाष्टमसपदा विरचयेत् युक्त्या पुनर्दाडिमे । एकाद्यैः
 खलु षोडशान्तगणितैः श्रेणीद्वय च क्रमात् पूर्ये स्यात्तरलोष्टमैरपि चतुर्दशान्तिनिर्मलैः ॥ ३ ॥ रत्नानां
 गुणमयानामावली रत्नावली । तत्र प्रथमकाहलिकायां एक उपवासः ततः पारणक द्वौ उपवासी पारणक त्रय
 उपवासाः पारणक । ततो षाड्दिके अष्टाष्टमानि कुर्यात् । ततो लतायां एक उपवासः पारणक द्वौ उपवासी
 पारणक एव क्रमेण पारणकान्तरिताः षोडशपर्यन्ता निरन्तरा उपवासाः । ततः पदके चतुर्दशदष्टमानि
 सतो विलोमतया षोडशाद्येकान्त उपवासाः पारणान्तरिता निरन्तराः इति द्वितीया लता पूर्यते । पारणक
 दिनानि अष्टाशीतिः ८८ । यश्चकन्यासः । उद्यापने दृष्टस्त्राश्रविधिपूर्वक बहुमूर्त्यनिकासनिर्मलनानाप्रकार-
 रत्नजातिमयी रत्नमाला जिनप्रतिमाकण्ठे समारोप्या सधवात्सल्य सधपूजा च । एतत्फल विविधसतानल-
 क्ष्मीपासि । इति यतिश्राद्धकरणियमागाह रत्नावलीतपः ॥ १६ ॥ ॥ अथ लघुसिंहनिःक्रीडिततपः । गच्छन्सिंहो
 यथा नित्य पञ्चाङ्गां विलोकयेत् । सिंहनिःक्रीडितास्य च तथा तप उदाहृत ॥ १ ॥ एकद्वेकत्रियुग्मैर्युगयु-
 णविशिखैर्वेदषट्पञ्चतादर्यैः षट्कृन्मयैर्निधानाष्टनिधिहयगजैः षट्दर्यैः पञ्चषट्भिः । वेदैर्याणैर्युगाद्वित्रिशा-
 षिसुजकुम्भोपवासेभ्य मध्ये कूर्वाणानां समन्ताद्दानमिति तपः सिंहनिःक्रीडित स्यात् ॥ २ ॥ सिंहवधिः-
 क्रीडित पञ्चाद्वलोकन तथैव तपसा परिशुक्तोपवासकरण सिंहनिःक्रीडित । तत्र प्रथममेकोपवासः पुनः
 पारणक द्वौ उपवासी पारणक पुनरेकोपवासः पारणक त्रय उपवासाः पारणक द्वौ उपवासी पारणक चत्वार

वारसत्य सधपूजा च । एतत्फल उपशमश्रेणिप्राप्तिः । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाह दृष्टिसिद्धनिःक्रीडित
 तपः ॥ १८ ॥ ॥ अथ भद्रतपः । एकद्विचित्रितुःपञ्चमूद्रयैः । पञ्चैकद्विचित्रिवेदैश्च द्विचित्रिवेदेषु सूमिभिः

१९ भद्रतप आगाह दिन १००

४ १	पा	४ २	पा	४ ३	पा	४ ४	पा	४ ५	पा
४ ३	पा	४ ४	पा	४ ५	पा	४ १	पा	४ २	पा
४ ५	पा	४ १	पा	४ २	पा	४ ३	पा	४ ४	पा
४ २	पा	४ ३	पा	४ ४	पा	४ ५	पा	४ १	पा
४ ४	पा	४ ५	पा	४ १	पा	४ २	पा	४ ३	पा

तुःपञ्चैकोपवासैर्निरन्तरैः पारणकानि पञ्चमश्रेणी चतुःपञ्चैकद्विचित्रपवासैर्निरन्तरैः पारणकानि एव उप-
 वासाः पञ्चसप्तति ७६ पारणकविनानि पञ्चविंशतिः २६ सर्वसख्या शत । यश्चन्यासः । उद्यापने जिनस्नात्र
 सधवात्सत्य सधपूजा च । एतत्फल कल्याण । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाह भद्रतपः ॥ १९ ॥ ॥ अथ
 महाभद्रतपः । एकद्विचित्रितुःपञ्चषट्सप्ततिरुपोषणैः । निरन्तरैः पारणकमाद्यश्रेणी प्रजायते ॥ १ ॥ द्वितीय-
 पाल्या वेदेषु षट्सप्तसैकद्विचित्रिभिः । तृतीयपाल्या सप्तैकद्विचित्रिवेदशरै रसैः ॥ २ ॥ चतुर्थपाल्या त्रिचतुःपञ्चप-
 दसप्तसूत्रैः । पञ्चम्या रससप्तैकद्विचित्रिवेदशिलीसूत्रैः ॥ ३ ॥ षष्ठ्या द्विचित्रितुःपञ्चषट्सप्तैकरूपणैः । सप्तम्या

॥ १ ॥ पञ्चैकद्विचित्रिभिश्चोपवासकैः श्रेणिपञ्चक । भद्रे

तपसि मध्यस्थपारणाश्रेणिसयुत ॥ २ ॥ भद्रकारित्वा-
 न्नाद्र । तत्र प्रथमश्रेणी क्रमात् एकद्विचित्रितुःपञ्चोपवा-
 सैर्निरन्तरैः पारणकानि द्वितीयश्रेणी त्रिचतुःपञ्चैकस्यु-
 पवासैर्निरन्तरैः पारणकानि । तृतीयश्रेणी पञ्चैकद्विचि-
 त्तुःपञ्चैकोपवासैर्निरन्तरैः पारणकानि चतुर्थश्रेणी द्विचित्रि-

पारणक पञ्चपवासाः पारणक पञ्चोपवासाः पारणक सप्तोपवासाः पारणक पञ्चपवासाः पारणक अष्टोपवासाः
 पारणक सप्तोपवासाः पारणक नवोपवासाः पारणक अष्टोपवासाः पारणक दशोपवासा, पारणक नवोप
 वासाः पारणक एकादशोपवासाः पारणक दशोपवासा, पारणक द्वादशोपवासा पारणक एकादशोपवासाः
 पारणक त्रयोदशोपवासाः पारणक द्वादशोपवासाः पारणक चतुर्दशोपवासाः पारणक त्रयोदशोपवासा
 पारणक पञ्चदशोपवासाः पारणक चतुर्दशोपवासाः पारणक षोडशोपवासाः पारणक पञ्चदशोपवासाः पार
 णक एसावता मध्ये पुनर्दितीया गतिर्दिलोमतया षोडशोपवासाः पारणक चतुर्दशोपवासाः पारणक पञ्चद
 शोपवासाः पारणक त्रयोदशोपवासाः पारणक चतुर्दशोपवासाः पारणक द्वादशोपवासा, पारणक त्रयोद
 शोपवासा पारणक एकादशोपवासाः पारणक द्वादशोपवासाः पारणक दशोपवासाः पारणक दशोपवासा।
 पारणक एकादशोपवासाः पारणक नवोपवासाः पारणक दशोपवासाः पारणक अष्टोपवासाः पारणक नवो-
 पवासा पारणक सप्तोपवासा पारणक अष्टोपवासाः पारणक पञ्चपवासाः पारणक सप्तोपवासा। पारणक
 पञ्चोपवासाः पारणक षडुपवासाः पारणक षत्वार उपवासाः पारणक पञ्चोपवासा पारणक त्रय उपवासा
 पारणक षत्वार उपवासाः पारणक द्वौ उपवासाः पारणक त्रय उपवासाः पारणक एक उपवासा
 उपवासौ पारणक एक उपवासाः पारणक । एवमुपवासानां सप्तनवस्युत्तरा चतुःशती ४९७ पारणादिवान्ये
 कश्चिद् ६१ । पञ्चकन्यासः । उद्यापने इहत्काञ्चिद्विधपूर्वक उपवाससम्बन्धा पुण्यकर्मवैभवादीकर्म संब-

तपो भवेत् ॥ ३ ॥ अथ उपवासाः पञ्चसप्तत्युत्तरं द्वात्र १७१ पारणकदिनानि पञ्चावशातः २५ । यश्च कन्धासा ।
उद्यापन भद्रवत् । एतत्फल वाञ्छितप्राप्ति । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाह भद्रोत्तरतपः ॥ २१ ॥ ॥ अथ
सर्वतोभद्रतपः । आद्याः पञ्चषष्ठध्वनागनवमिर्दिग्गशसुभिः श्रेणिका नागैर्नन्दककुप्रशिक्षाशरसैरश्वैर्हिमीया

२२ सर्वतोभद्रतप आगाह त्र० ३९२ पा० ४९ सर्व० ४४१

त ५	पा	त ६	पा	त ७	पा	त ८	पा	त ९	पा	त १०	पा	त ११	पा
त ८	पा	त ९	पा	त १०	पा	त ११	पा	त ५	पा	त ६	पा	त ७	पा
त ११	पा	त ५	पा	त ६	पा	त ७	पा	त ८	पा	त ९	पा	त १०	पा
त ७	पा	त ८	पा	त ९	पा	त १०	पा	त ११	पा	त ५	पा	त ६	पा
त १०	पा	त ११	पा	त ५	पा	त ६	पा	त ७	पा	त ८	पा	त ९	पा
त ६	पा	त ७	पा	त ८	पा	त ९	पा	त १०	पा	त ११	पा	त ५	पा
त ९	पा	त १०	पा	त ११	पा	त ५	पा	त ६	पा	त ७	पा	त ८	पा

व सा । रुद्रैर्यागरसाध्वना-
गनवभिर्दिग्भिस्तृतीया भ-
वैसुर्पा सप्तगजैश्च नन्दद-
शभिः श्रीकण्ठपाणै रसैः
॥ १ ॥ काष्ठाकद्रशरै रसैर्हि-
यगजैर्नन्दान्वितैः पञ्चमी
षष्ठी पद्गुरगोमनन्दद-
शभिः श्रीकण्ठपाणैः पर ।
नन्दाशाशिवपाणषट्क्षप-

गजैः पूर्णबलिः सप्तमी ते वै पारणकान्तरा निगदिना नित्योपवासा बुधैः ॥ २ ॥ सर्वतो भद्रकारित्वात्सर्व-
तोभद्र । एव सर्वतोभद्रतपसि उपवासाना द्विनवत्युत्तरा त्रिशती ३९२ पारणकदिनान्येकोनपञ्चाशत् ४९ ।

२० मद्रोसरतप आगाढ उपवासाः १९३ पारणाति ४९ सर्व २४५											
४१	पा	४२	पा	४३	पा	४४	पा	४५	पा	४६	पा
४४	पा	४५	पा	४६	पा	४७	पा	४८	पा	४९	पा
४७	पा	४८	पा	४९	पा	५०	पा	५१	पा	५२	पा
५०	पा	५१	पा	५२	पा	५३	पा	५४	पा	५५	पा
५३	पा	५४	पा	५५	पा	५६	पा	५७	पा	५८	पा
५६	पा	५७	पा	५८	पा	५९	पा	६०	पा	६१	पा
५९	पा	६०	पा	६१	पा	६२	पा	६३	पा	६४	पा
६२	पा	६३	पा	६४	पा	६५	पा	६६	पा	६७	पा
६५	पा	६६	पा	६७	पा	६८	पा	६९	पा	७०	पा

२१ मद्रोसरतप आगाढ विन २००											
४५	पा	४६	पा	४७	पा	४८	पा	४९	पा	५०	पा
४७	पा	४८	पा	४९	पा	५०	पा	५१	पा	५२	पा
४९	पा	५०	पा	५१	पा	५२	पा	५३	पा	५४	पा
५१	पा	५२	पा	५३	पा	५४	पा	५५	पा	५६	पा
५३	पा	५४	पा	५५	पा	५६	पा	५७	पा	५८	पा
५६	पा	५७	पा	५८	पा	५९	पा	६०	पा	६१	पा

पञ्चपद्मसभ्युग्मत्रिधतुष्टयोः ॥ ४ ॥ पृष
सपूयते ससश्रेणिभिर्मल्पपारणैः । मदाभद्र
नपः ससप्रस्तारपरिचारित ॥ ५ ॥ मदाभद्र-
कारित्वान्मदाभद्र । यद्भक्तन्यासः । अत्रोप-
वासाः पण्णवत्पुत्तर शत १९६ पारणाक-
दिनान्येकोनपञ्चाशत् ४१ । उद्यापने चृद्-
त्लात्रविधिना जिनपूजा सघवात्सत्य स-
द्यपूजा च । एतत्फल सर्वविधविनाश पु-

पयमासिः । इति यतिश्राद्धकरणीप्रमाणाद् मदाभद्रतपः ॥ २० ॥
॥ अथ मद्रोसरतपः । मद्रेण कल्पार्णेन उत्तर मद्रोसर । आ-
श्वश्रेणो पञ्चषड्भिः ससाष्टनवमिस्तथा । द्वितीयाया च ससा-
ष्टनवपाणरसैरपि ॥ १ ॥ तृतीयाया नन्दवाणवत्ससाष्टभिरु-
त्तमैः । चतुर्थ्यां रसससाष्टनवपाणमितैः क्रमात् ॥ २ ॥ चञ्च-
न्यामष्टनन्देषुपद्मससभिरुपोषणैः । निरन्तर पारणाभिर्मद्रोसर-

यश्चकल्प्यास' । उद्यापन भद्रवत् । कश्चिदेतेषा षतुर्णामप्युद्यापने उपवाससख्यया पुत्रफलपकाद्यादिदौकन
 जिनामे उदीर्यते । एतत्फल सर्वशान्ति कर्मक्षयान्मोक्षावाप्तिः । इति यतिश्राद्धकरणियमागाद सर्वतोभद्र-
 तप ॥ २२ ॥ ॥ अथ गुणरत्नसप्तसरतप' । गुणरत्न षोडशभिर्मासेस्सर्प्यते पुनस्तत्र । मासे मासे वैकादि-
 षोडशान्ता' स्वरुपवासाः ॥ १ ॥ गुणरक्षाना प्राप्तिहेतुत्वाद्गुणरत्न तच्च षोडशमासेः पूर्यते । तत्र प्रथममासे
 एकैकतोपवासेन पारणकानि तत्रोपवासाः पञ्चदश पारणकानि पञ्चदश सर्वदिनानि त्रिंशत् । द्वितीयमासे
 उपवासद्वयान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासा विंशतिः पारणकानि दश सर्वदिनानि त्रिंशत् । तृती
 यमासे उपवासत्रयान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाश्चतुर्विंशतिः पारणकान्यष्टौ सर्वदिनानि द्वात्रिंशत् ।
 चतुर्थमासे षतुरुपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाश्चतुर्विंशति पारणकानि षट् सर्वदिनानि त्रिं-
 शत् । पञ्चममासे षष्ठीपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाः पञ्चविंशति' पारणकानि पञ्च सर्वदिनानि
 त्रिंशत् । षष्ठमासे षडुपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाश्चतुर्विंशतिः पारणकानि षष्टारि सर्वदि-
 नान्यष्टाविंशति' । सप्तममासे सप्तोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासा एकविंशति' पारणकानि
 श्रीणि सर्वदिनानि षतुर्विंशति' । अष्टममासे अष्टोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाश्चतुर्विंशति'
 पारणकानि श्रीणि सर्वदिनानि सप्तविंशतिः । नवमे मासे नवोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाः
 सप्तविंशति' पारणकानि श्रीणि सर्वदिनानि त्रिंशत् । दशममासे दशोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रो-

पञ्चकन्यासः । उद्यापन भद्रवत् । कश्चिदेतेषां चतुर्णामप्युद्यापने उपवाससस्यप्या पुटपकल्पकाद्यादिदीकन
 जिनाप्रे उदीर्यते । एतत्फल सर्वशान्ति कर्मक्षयान्मोक्षावाप्तिः । इति यतिश्राद्धकरणियमागाद स्वर्तोभद्र-
 सप ॥ २२ ॥ ॥ अथ गुणरत्नसवत्सरतपः । गुणरत्न षोडशभिर्मासैस्सपूर्यते गुनस्तत्र । मासे मासे चैकादि-
 पोडशान्तां स्युरपवासाः ॥ १ ॥ गुणरत्नाना प्रासिद्धेतुत्वाद्गुणरत्न तच्च पोडशमासेः पूर्यते । तत्र प्रथममासे
 एकैकोपवासेन पारणकानि तत्रोपवासाः पञ्चदश पारणकानि पञ्चदश सर्वदिनानि त्रिंशत् । द्वितीयमासे
 उपवासद्वयान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासा विंशतिः पारणकानि दश सर्वदिनानि त्रिंशत् । तृती
 यमासे उपवासत्रयान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाश्चतुर्विंशतिः पारणकान्यष्टौ सर्वदिनानि द्वाविंशत् ।
 चतुर्थमासे षड्रुपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाश्चतुर्विंशतिः पारणकानि षट् सर्वदिनानि त्रिं-
 शत् । पञ्चममासे षोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाः पञ्चविंशतिः पारणकानि पञ्च सर्वदिनानि
 त्रिंशत् । षष्ठमासे षडुपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाश्चतुर्विंशतिः पारणकानि चत्वारि सर्वदि-
 नान्यष्टाविंशतिः । सप्तममासे सप्तोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासा एकाविंशतिः पारणकानि
 शीणि सर्वदिनानि चतुर्विंशतिः । अष्टममासे अष्टोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाश्चतुर्विंशतिः
 पारणकानि शीणि सर्वदिनानि सप्तविंशतिः । नवमे मासे नवोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाः
 सप्तविंशतिः पारणकानि शीणि सर्वदिनानि त्रिंशत् । दशममासे दशोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रो-

यथाशक्ति पूर्वमेतदङ्गतपः स्फुटं ॥ १ ॥ अङ्गाना आधारादीनामेकादशाना तप अङ्गतपः । तत्र शुभे मासे चन्द्र-
 पले शुभैकादश्या यथाशक्ति एकाशाननिर्विकृतिकाचान्लोपघासैस्तप आरभेन । पक्षे पक्षे एकादश्या तदेव
 तपं कुर्वीत यावदेकादशमासै पूर्वमे । उद्यापन ज्ञानपञ्चमीवत् । यज्ञकन्यासः । एतत्फल आंगमावासि ।
 इति यतिश्राद्धकरणियमागाहमङ्गतप ॥ २४ ॥ ॥ अथ सवत्सरतप । साधत्सरतपः साधत्सरिके पाक्षि-

२५ सवत्सरतपः अमागाह	
पक्ष २४ वर्षमध्ये	व २४
कार्तिकशुभमासे	व २
फाल्गुणशुभमासे	व २
भाद्रपदशुभमासे	व २
पूर्वपक्षमसि	व १

केपि च । चातुर्मासे कृतलोचं क्रियते तदु-
 दीर्यते ॥ १ ॥ सवत्सरे निष्पर्येन कृते
 सावत्सर तत्र पाक्षिकालोचन । प्रत्येकमे-
 कैकोपवासकरणे उपवासासाधतुर्वशासिः ।
 चातुर्मासिकालोचने प्रत्येक द्वयोपवास-
 करणे उपवासाः षट् सवत्सरालोचने उ-
 पवासत्रय एष यत्सरे उपवासासाधयस्त्रिं-
 शत् । यज्ञकन्यासः । उद्यापन पूर्ववत् ।
 एतत्फल सवत्सरकृतपापक्षयः । इति य-

२६ नन्दीश्वर तप अगाह वर्ष ७												
१ वर्षे	व	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२ वर्षे	व	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३ वर्षे	व	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४ वर्षे	व	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५ वर्षे	व	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६ वर्षे	व	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७ वर्षे	व	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	व	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

तिश्राद्धकरणियमनागाह सावत्सरतप ॥ २५ ॥ ॥ अथ नन्दीश्वरतपः । नन्दीश्वरतपो दीपोत्सवदर्शाद्बुद्धी

पवासास्त्रिंशत् पारणकानि त्रीणि सर्वदिनानि त्रयस्त्रिंशत् । एकादशमासे एकादशोपवासान्तरितानि पार-
णकानि तत्रोपवासास्त्रयस्त्रिंशत् पारणकानि त्रीणि सर्वदिनानि पदत्रिंशत् । द्वादशमासे द्वादशोपवा-

सान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासाश्चतुर्विंशतिः पारणके द्वे सर्वदि-
नानि षड्विंशतिः । त्रयोदशमासे त्रयोदशोपवासान्तरितानि पारण-
कानि तत्रोपवासा षड्विंशतिः पारणे द्वे सर्वदिनान्यष्टाविंशतिः । चतु-

र्दशमासे चतुर्दशोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासा अष्टा-
विंशतिः पारणे द्वे सर्वदिनानि त्रिंशत् । पञ्चदशमासे पञ्चदशोपवा-
सान्तरितानि पारणकानि तत्रोपवासास्त्रिंशत् पारणे द्वे सर्वदिनानि
द्वात्रिंशत् । षोडशमासे षोडशोपवासान्तरितानि पारणकानि तत्रो-

पवासा द्वात्रिंशत् पारणे द्वे सर्वदिनानि चतुर्विंशत् । एतत्सप्तं समञ्ज-
स्ति तद्वृद्धिदिनैः षोडशमासैरेव पूर्यते । तथापिने बृहत्सात्रविधिपूर्वकं जिन-
पूजा सप्तमासस्य सप्तपूजा च । एतत्फलं गुणस्थानारोहं । यच्चक-
न्यासः । इति यतिश्राद्धकरणियमागाहं गुणरत्नसंघत्सरत्नप. ॥ २३ ॥

२४ मास ११ एकादशी २२ आगाहं

नयमेमा	४	११	५	११	११	११
द्विष्ये	४	११	५	११	११	११
पर्वीये	४	११	५	११	११	११
चतुर्थे	४	११	५	११	११	११
पञ्चमे	४	११	५	११	११	११
षष्ठे	४	११	५	११	११	११
सप्तमे	४	११	५	११	११	११
अष्टमे	४	११	५	११	११	११
नवमे	४	११	५	११	११	११
दशमे	४	११	५	११	११	११
एकादशे	४	११	५	११	११	११

॥ अगाहनात् ॥ एकत्रयसात् तत्रागाहनात् ॥

नान्तपुत्र्या' पुरुषः पुत्र्या अगणितमण्डकर्मोजन दद्यात् । पञ्चासस्या हरिद्रारोग कौस्तुभमवक्ष्युगल ताम्बूल
 कङ्कणनूपुरादि दद्यात् । साधुसाध्वीना रजोहरणमुखवस्त्रिकावस्त्रपात्राद्यागणितमण्डकदान समस्तु आद्यष्टद्वेषु
 अगणितमण्डकेर्लोमन । एतत्फल सिद्धिप्राप्तिः । इति आद्यकरणपिपमागाह पुण्डरीकतपः ॥ २७ ॥ ॥ अथ
 माणिक्यप्रस्तारिकातप' । माणिक्यप्रस्तारी षाश्विनशुक्लस्य पक्षसंयोगे । आरभ्यैकादशिका राका यावद्विद-
 द्याद्य ॥ १ ॥ माणिक्यवस्त्रपसः प्रस्तारो यस्या' सा माणिक्यप्रस्तारी । तत्र आश्विनशुक्लैकादश्यामुपवासः

२८ माणिक्यप्रस्तारिकातप आगाढ

१	वर्षे	११४	१२५	१३६	१४७	१५८	१६९	१८०	१९१	२०२	२१३	२२४	२३५	२४६	२५७	२६८	२७९	२९०	३०१	३१२	३२३	३३४	३४५	३५६	३६७	३७८	३८९	४००
२	वर्षे	११४	१२५	१३६	१४७	१५८	१६९	१८०	१९१	२०२	२१३	२२४	२३५	२४६	२५७	२६८	२७९	२९०	३०१	३१२	३२३	३३४	३४५	३५६	३६७	३७८	३८९	४००
३	वर्षे	११४	१२५	१३६	१४७	१५८	१६९	१८०	१९१	२०२	२१३	२२४	२३५	२४६	२५७	२६८	२७९	२९०	३०१	३१२	३२३	३३४	३४५	३५६	३६७	३७८	३८९	४००

ततः स्वयमपि शुचिभन्वयवस्त्राणि कौस्तुभमवक्ष्युगुल वा परिधाय यथासपत्ति भूषणानि च धृत्वा अस्त्रण्डा-
 क्षताञ्जलिं भृत्वा उपरि जातीफलमेक न्यस्य मङ्गलाचारपूर्वक चैत्यस्य प्रदक्षिणा दत्त्वा जिनाग्ने न्यसेत् । द्वि-
 तीयप्रदक्षिणाया नालिकेर तृतीयप्रदक्षिणाया सपत्र सधुन्त वीजपूर अक्षताञ्जलिमुपरिकरण पूर्णीफल देवाग्ने
 स्थापयेत् । चतुर्थप्रदक्षिणाया अक्षताञ्जलिमुपरि न्यस्य स्थालं देवाग्ने स्थापयेत् । चतुर्थप्रदक्षिणा दत्त्वा ततः

द्वादश्यामेकमक्त त्रयोदश्या निर्धिकृतिक चतुर्दश्यामेकमक्त पूर्णिमाया
 पूर्णिमास्यां द्विसुक्त । अथवा एकादश्यामुपवासः द्वादश्यामा-
 चाम्ल त्रयोदश्या निर्धिकृतिक चतुर्दश्यामेकमक्त पूर्णिमाया
 द्विमक्त । पर प्रभाते सूर्ये अनुदिते पञ्चस्थपि दिनेषु स्थानपूर्-
 वक अधिववायाः सुभगाया मुखमण्डन उद्धर्तन च कुर्यात् ।

विद्ययात् । षोडशादिनानि नित्य समवसरणपूजा । एव वर्षचतुष्टय सपूर्व उद्यापने समवसरणस्य दृष्टत्वा-
 प्रविधिपूर्वकं स्याच्छचतुष्टये षड्विक्रितीदीकन सद्यवात्सल्य सद्यपूजा च । यश्चकन्यासः । एतत्फलं साक्षादह-
 र्दानं । इति यतिश्राद्धकरणियमागाद समवसरणतपः ॥ ३० ॥ ॥ अथ द्वितीय समवसरणतपः । आद्रपद-
 कृष्णचतुर्थीमारभ्य शुक्लचतुर्थी यावत् यथाशक्ति तपो विधीयते । दोष पूर्ववत् ॥ इति समवसरणतपोद्वय
 ॥ ३१ ॥ ॥ अथ एकादशागणधरतपः । चरमजिनस्यैकादशा शिष्या गणधारिणस्तदर्थं च । प्रत्येकमनशानान्यथा

३२ एकादशागणधरतपः आगाढ ३० ११ पा० ११

इन्द्रमूर्ति	३ १	पा	आग्निमूर्ति	३ १	पा	वायुमूर्ति	३ १	पा	श्रीध्वज	३ १	पा
शकपति	३ १	पा	यशस्कमूर्ति	३ १	पा	भैरव	३ १	पा	प्रसास	३ १	पा
सुवर्मा	३ १	पा	महिक	३ १	पा	श्रीरघुष	३ १	पा			

चाभ्यान्पथा विद्ययाच्च ॥१॥ गणधाराराध-
 नार्थं तपो गणधरतपः । आराधनार्थं प्रत्येक-
 नेकादशोपवासानेकान्तरान् आचान्त्वानि
 वा विदधीत । यश्चकन्यासः । उद्यापने

गणधरमूर्तिपूजन सद्यवात्सल्य संघपूजा च । एतत्फलं केवलवाचासिः । इति यतिश्राद्धकरणियमागाद गणधर-
 तपः ॥ ३२ ॥ ॥ अथ अशोकशुक्षतपः । आश्विनशुक्लप्रतिपदमारभ्य तिथिश्च पञ्चजिनशात्तया । कुर्यात्सपसा-
 सहिताः पञ्चसमा इदमशोकतपः ॥ १ ॥ अशोकवृक्षवन्मङ्गलरूपमशोकशुक्षतपः । तत्र आश्विनशुक्लप्रतिपदमा-
 रभ्य पञ्चमी यावत् पञ्च दिनानि अशोकदुग्धमसहितजिनपूजापूर्वकं यथाशक्ति तपो विदधीत यावत्पञ्च वर्षाणि ।

सप्तधान्यानि लवण च । अष्टोत्तरशतहस्तप्रमाण वस्त्र रक्तगुञ्जा अष्टोत्तरशत कौस्तुभमवस्त्र देवान्मै द्रौकयेत् ।
एष धर्पंचतुष्टय कुर्वीत् । उद्यापने अष्टोत्तरशतप्रमाण सुकुमारिका पूर्णकुन्मप्रदीपादेया एक स्वल्पमप दीप
स्वर्णवर्तिसहित च दद्यात् । सप्तवारसल्प सप्तपूजा च । एतत्फल धिमलगुणावासि । इति यतिश्राद्धकरणी-
यमागाह माणिक्यप्रस्तारिकातपः ॥ २८ ॥ अथ धर्मोत्तरतप । प्रत्येक नवपद्मैवष्टाष्टप्रत्येकसख्याया । उप-
धासा मीलिताः स्युर्द्वाससतिरनुत्तराः ॥ १ ॥ पञ्चषट् श्रिया उत्तर उत्तर उत्तुष्ट पद्मोत्तर । तत्र नव पद्मानि तेषु
प्रत्येकमष्टाषट्ठी वृत्तानि तत्सख्यया द्वाससस्युपधासा एकान्तरा चिधीयन्ते ॥ यज्ञकन्यास ॥ उद्यापने वृहत्स्ना-
श्रविधिपूर्वक अष्टवलस्वर्णमपकमलनवक द्रौकनीय सप्तवारसल्प सप्तपूजा च । एतत्फल महालक्ष्मीप्राप्तिः ।
इति यतिश्राद्धकरणीयमागाह पद्मोत्तरतपः ॥ २९ ॥ अथ समवसरणतपः । आषणमथ भाद्रपद कृष्णप्र-

३० समवसरणतप आगाहं भाद्रपदैकार्यथाषण

१षमा	३१	सि	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१
२षमा	३१	सि	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	३१
३षमा	३१	सि	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	३१
४षमा	३१	सि	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	३१
५षमा	३१	सि	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	३१

१ पद्मोत्तरतपः २ ९ अस्माकृतिरसिद्व्यन्येऽप्यत्र वीक्षित्वादि ।

तिपदमिहादिता नीत्वा । पौढशदिनानि
कार्यं धर्पंचतुष्टक स्वशक्तितपः ॥ १ ॥ समव-
सरणस्य आराधनार्थं तप. समवसरणतप ।
सत्र आषणकृष्णप्रतिपद भाद्रपदकृष्णप्रति-
पद वा पारम्य स्वशाक्तया विमर्त्तैकमरुतादि

लिखित्वा ज्ञानयुजा सर्वसुख-
 न्यटयष्टिः । पञ्चकन्यासः । उद्यापने स्वयमयपटिकाया सुवर्णलेखिन्या पञ्चपरमेष्ठिमञ्च एतत्फल
 विद्वत्प्यात् । अष्टयष्टिसंख्या फलतुष्ट्यमुद्रापकाश्रदीकनं सधवात्सत्य सधयुजा च । एतत्फल सर्वसुख-
 प्राप्तिः । इति यतिभास्करणीयमागाढ नमस्कारतपः ॥ ३५ ॥ ॥ अथ चतुर्दशपूर्वतपः । शुक्लपक्षे तपः कार्ये

३५, नमस्कारतपः आगाढ अयोदिन ६८

१ पर्येञ्जत	० व	मो	अ	रि	ह	ता	व	प	५	=
२ पर्येञ्जत	५	म	मो	क्षि	का	न	प	५	०	
३ पर्येञ्जत	०	म	मो	का	व	रि	का	५	०	
४ पर्येञ्जत	० म	मो	व	ष	आ	या	५	०	०	
५ पर्येञ्जत	५ म	मो	को	प	स	ख	सा	५	१	
६ पर्येञ्जत	८ प	सो	पं	ष	न	शु	का	५	८	
७ पर्येञ्जत	८ स	ख	पा	व	प	का	स	५	८	
८ पर्येञ्जत	८ म	ग	का	व	व	स	ख	५	८	
९ पर्येञ्जत	५८ प	व	मं	ह	व	ह	म	५	९	

३६ चतुर्दशपूर्वतप आगाढ ।

शुक्ल	चतुर्दशी	१५	१ अमावस्या	१४
प	अस्याप १	१५	अश्विप्रपाद ४	प
प	वीर्यप्रपाद ३	१६	सत्यप्रपाद ३	प
प	ज्ञानप्रपाद ५	१७	कर्मप्रपाद ८	प
प	आत्मप्रपाद ०	१४	विद्याप्रपाद १०	प
प	प्रसाधकपाल ९	१४	प्राणायाम १९	प
प	कन्याजानान ११	१४	शोकादिपुसार	प
प	क्रियाविद्या १३	१४	प	प

अष्टषष्टि । पञ्चकन्यासः । उद्यापने स्वयमथपष्टिकायां सुवर्णलेखिन्या पञ्चपरमेष्ठिमख लिखित्वा ज्ञानपूर्णा
 विदुष्यात् । अष्टषष्टिसख्यया फलपुण्यमुद्रापकाशदीकन सघवात्सल्य सघपूर्णा च । एतत्फलं सर्वसुख-
 प्राप्तिः । इति यतिश्राद्धकरणियमागाद नमस्कारतपः ॥ ३५ ॥ ॥ अथ धनुर्दशपूर्वतपः । दृक्पक्षे तपः कार्यं

३५ नमस्कारतपः आगाद त्रयोदिन ६८

१ पर्येञ्जत	७ न	मो	म	रि	द	दा	व	पु	५	पु	२०
२ पर्येञ्जत	५	म	मो	सि	दा	म	पु	५	५	२	
३ पर्येञ्जत	७	म	मो	भा	थ	रि	धा	५	५	७	
४ पर्येञ्जत	७ न	मो	म	व	ञ्जा	धा	म	५	५	७	
५ पर्येञ्जत	९ न	मो	मो	पु	स	ख	सा	दृष्य	५	९	
६ पर्येञ्जत	८ पु	सो	पं	च	म	मु	का	तो	५	८	
७ पर्येञ्जत	८ स	ख	पा	म	प्य	णा	स	वो	५	८	
८ पर्येञ्जत	८ म	ग	सा	ण	थ	स	ष्य	सि	५	८	
९ पर्येञ्जत	९।८ पा	ज	म	ह	प	ह	म	ग	५	९	

३६ धनुर्दशपूर्वतप आगाद ।

शुभ	धातुर्दशी	१७	२ आश्वयुजीय	१८
पु	वत्यापु १	१७	अश्विप्रपाद ४	पु
पु	पीर्यप्रपाद ३	१७	सत्यप्रपाद ६	पु
पु	मानप्रपाद ५	१७	कर्मप्रपाद ८	पु
पु	आश्वप्रपाद ७	१७	विद्याप्रपाद १०	पु
पु	प्रत्याश्वान ९	१७	प्राजापाद १२	पु
पु	कन्याजनानम ११	१७	लोकविदुसार	पु
पु	क्रियाविदा १३	१७	पु	पु

दाहिमकस्याष्टमधतुर्थांनि पारणान्तरितानि । तत एकद्विध्याविभिः षोडशान्तैः पारणकान्तरैर्निरन्तरैरुप-
 वासैरेका आवलिका पूर्यते । ततः पदकस्य चतुर्दशधतुर्थांनि पारणान्तरितानि । ततो विलोमक्रमेण षोड-
 शादिभिरेकान्तैः पारणान्तरितैर्निरन्तरोपवासैर्द्वितीयावलिका पूर्यते । पुनरष्टचतुर्थैः पारणान्तरैर्द्वितीयदा-
 हिमक पूर्यते । ततस्त्रिदशकोपवासैर्द्वितीया काश्चलिकां पूरयेत् । अत्रोपवासाना त्रिशती चतुर्दशद्वत्तरा ३३४
 पारणकदिनान्यष्टाशीतिः ८८ । यज्ञकन्यासः । उद्यापने दृष्टस्त्रात्रविधिना पूजा विधाय प्रतिमाया दृष्टन्मुक्ता-
 वल्पेकावलीहार समारोपयेत् सववात्सल्य संघपूजा च । एतत्फल विमलगुणावासिः । इति यतिश्राद्धकर-
 णीपमागादमेकावलीतपः ॥ ३७ ॥ ॥ अथ दशविधयतिधर्मतपः । सयमादौ दशविधे धर्म एकान्तरा अपि ।

३८ यतिधर्मतपः आगाढ

संयम	४ १	पा	सुपूत	४ १	पा	धीच	४ १	पा	प्रभा	४ १	पा
शक्ति	४ १	पा	मार्ध	४ १	पा	क्षयसा	४ १	पा	मुक्ति	४ १	पा
						शक्तिचन्य	४ १	पा			

घपूजा च । एतत्फल विशुद्धधर्मप्राप्तिः । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाढ यतिधर्मतपः ॥ ३८ ॥ ॥ अथ पञ्चपर-
 मेष्ठितपः । उपवासैकस्थाने आचाम्लैकाशने च निर्विकृतिः । प्रतिपरमेष्टि च पद्म प्रत्याख्यानस्य भवतीद् ॥ ११ ॥

क्रियन्त उपवासा यत्तत्तपः पूर्यते हि नैः ॥ १ ॥
 दशविधस्य यतिधर्मस्याराधनार्थं तपः दशवि-
 धयतिधर्मतपः । तत्र त्रयोदशोपवासा एका-
 न्तरिता विधेयाः । यज्ञकन्यासः । उद्यापने
 दृष्टस्त्रात्रविधिपूर्वक कुर्यात् सववात्सल्य सं-

कुसुमादिचर्चः शुभतन्तुलैः पूरिततद्व्रमः चास्वस्तिकोपरिद्वुतपरिपूर्णप्रदीपितपञ्चवर्तिप्रदीपः फलादिबलिधि-
 धानपूर्वं शिरःप्रक्षिपितगन्धाक्षतचन्दनः गुरुसमीपे शुक्लपञ्चमीं प्रारभ्य तथा पञ्चमासीं शुक्लपञ्चमीषु द्विम-
 त्तानि पञ्चमासीं एकमत्तकानि पञ्चमासीं निर्विकृतिकानि पञ्चमासीमाषान्त्वानि पञ्चमासीसुपवासाः एष मा-
 सपञ्चविंशत्या पूर्यते । केचपि गच्छान्तरेषु मासपञ्चविंशत्यामपि एकमेव यथारब्ध द्विमत्तमेकमत्त वा नि-
 विकृतिक वा आचान्त वा उपवासो वा धिधीयते । यश्चकन्यासः । उद्यापने जिनस्य बृहत्स्लात्रविधिः पञ्च-
 सत्यया विधिपक्काक्षफलमुद्रादौकन पुस्तकाग्रे पुस्तकस्य ष्व वर्तिकादोरक उत्सरीयक घेटनक पिंडिका निः-
 क्षपण जपमाला वासकूपक लेखिनी मधीभाजन सुखवस्त्रिका हुरी कर्तरी नस्वहृषी दण्डमोडनक कमली ठव-
 णीदोरी पाडुला दावडी दीवी धगादृशणाश्रीस्त्रण्डीवासुही वीजणीप्रभृति ज्ञानोपकरण । अष्टप्रकारपूजापू-
 र्वक पञ्चपञ्चसत्यदौकनीय । सववात्सत्यं सयपूजा च । एतत्फल ज्ञानलाभः । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाढं
 लघुपञ्चमीतपः ॥ ४० ॥ ॥ अथ बृहत्पञ्चमीतपः । एवमेव तपो वर्षपञ्चक कुर्वता तृणां । बृहत्पञ्चमिकायास्तु
 तपः सपूर्यतेऽस्त्रिल ॥ १ ॥ समाप्त्यारम्भौ लघुपञ्चमीवत् शुक्ल २ पञ्चमीषु वर्षमेक द्वाशनानि वर्षमेकमेकम-
 त्तानि वर्षमेकं निर्विकृतिकानि वर्षमेकमाषान्त्वानि वर्षमेकसुपवासाः शुक्लपञ्चमीषु एव पञ्चसवत्सराः
 पूर्यन्ते । यश्चकन्यासः । उद्यापने लघुपञ्चमीवत् पर वस्तुसक्या पञ्चविंशतिपञ्चविंशतिरूपा । एतत्फलं मद्वा-
 ज्ञानावाप्तिः । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाढं बृहत्ज्ञानपञ्चमीतपः ॥ ४१ ॥ ॥ अथ चतुर्विधसवतपः । उपवा-

पञ्चानां परमेष्ठिनामाराधनार्थं तपः परमेष्ठितपः । तत्र प्रथमपरमेष्ठिनं प्रति प्रथममुपवासं । तत्र एकाशान
 तत्र आषान्त्र तत्र एकाशन ततो निर्धिक्षुतिक ततोपि पूर्वार्धे अष्टमास । एव परेषा षडुर्णामपि परमेष्ठिना
 इति पञ्चर्धिशानिनें पूर्यते । पञ्चकन्यासं । उद्यापने ज्ञानपञ्चमीवत् पञ्चभिः पञ्चभिः पुस्तकादिभिर्धिविधि-
 धेयः । सवनात्सस्य सवपूजा च । एतत्फलं सर्वधियोपशामः । इति यतिश्रावकरणीयमागाद पञ्चपरमेष्ठितपः
 ॥ ३९ ॥ ॥ अप एष्टुपञ्चमीतपः । एष्टुपञ्चम्या द्वाशानादिपञ्चमासोत्तर तपः कृत्वा । तत्पञ्चविधसमाप्तौ स-

३०। ३९। पञ्चपरमेष्ठितपः आगाद

धर्मोन्नति •	उ	पु	श्री	पु	नि	पु	श्रद्ध
धर्मोन्नति •	उ	पु	श्री	पु	नि	पु	श्रद्ध •
धर्मोन्नति •	उ	पु	श्री	पु	नि	पु	श्रद्ध •
धर्मोन्नति •	उ	पु	श्री	पु	नि	पु	श्रद्ध •
धर्मोन्नति •	उ	पु	श्री	पु	नि	पु	श्रद्ध •

४०। एष्टुपञ्चमीतप आगा० । ४१। द्वादशपञ्चमीतपमा०

मास ५	द्विमास	वर्ष	दि	शुद्ध ५
मास ५	एकमास	वर्ष	८	शुद्ध ५
मास ५	त्रिमास	वर्ष	दि	शुद्ध ५
मास ५	शोदिश	वर्ष	श्री	शुद्ध ५
मास ५	तपवास	वर्ष	उ	शुद्ध ५

माप्यते मासपञ्चर्धिशान्ता ॥ १ ॥ पञ्चम्यां तपः तत्र षडुर्णामपि आषान्त्रमासपञ्चम्यां तपः तत्र षडुर्णामपि
 शिवा गुरुषो महिषा वा जिनसवने जात्यादिपुण्यैर्विरचितजिनापूजां तद्यु विधिधेयस्य गुरुवत् तत्र विहित-

४२ चतुर्विधसंघतप आगाढ विन १२२

४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा
४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा
४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा
४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा
४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा
४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा
४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा
४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा
४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा
४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा	४१	पा

सद्वय कृत्वा ततो वत्सर ६० सक्रयया । एकान्तरोपवासैश्च पूर्णं
 सयत्तपो भवेत् ॥ १ ॥ चतुर्विधस्य सद्यस्वाराधनार्थं तपश्चतु-
 र्विधसयत्तपः । तत्र उपवासद्वय निरन्तर विधाय पारण कृत्वा
 षष्टिरुपवासा एकान्तरा विधेया । यश्चकन्पासः । उद्यापने
 सद्यवात्सल्य सद्यपूजा च । एतत्फलं तीर्थकरनामकर्म । इति
 यत्तिश्राद्धकरणीयमागाढ चतुर्विधसयत्तपः ॥ ४२ ॥ अथ
 घनतपः । एकद्वेकद्वेकयुग्मशशिसक्ययोगवासैश्च । पारणका-
 न्तरितैरपि निरन्तरैः पूर्वतेज्जघ्न घन ॥ १ ॥ अङ्गाना घनयुत्सप्ता
 तपो घनतपः । तत्र एकोपवासः पारणक
 द्वौ उपवासौ पारणक एकोपवासः पार-
 णक द्वौ उपवासौ पारणक पुनः द्वौ उप-
 वासौ पारणक एकोपवासः पारणक द्वौ
 उपवासौ पारणक एकोपवासः पारणक
 एव उपवासः द्वादश पारणकान्यष्टौ ।

४३ घनतप आगाढ			
४१	पा	४२	पा
४१	पा	४२	पा
४२	पा	४१	पा
४२	पा	४१	पा

यश्चकन्यासः । उद्यापने बृहत्स्नात्रविधिपूर्वक उपवाससस्यया फलपुष्पफाहाजातिद्वौकन संघवात्सल्य सघ-
पूजा च । एतत्फल महालक्ष्मीः । इति यतिश्राद्धकरणियमागाढ वनतपः ॥ ४३ ॥ ॥ अथ महाघनतपः ।

४४ महाघनतप आगाढ

व १	पा	व	२	पा	व ३	पा
व २	पा	व	३	पा	व १	पा
व ३	पा	व	१	पा	व २	पा
व २	पा	व	३	पा	व १	पा
व ३	पा	व	१	पा	व २	पा
व १	पा	व	३	पा	व ३	पा
व २	पा	व	१	पा	व १	पा
व ३	पा	व	३	पा	व २	पा
व १	पा	व	१	पा	व ३	पा
व २	पा	व	३	पा	व १	पा
व ३	पा	व	१	पा	व २	पा
व १	पा	व	३	पा	व ३	पा
व २	पा	व	१	पा	व १	पा
व ३	पा	व	३	पा	व २	पा

मन्मिथमलैरेकद्वि मन्मिद्विकैर्द्वैकद्वीन्दुयुगेकयुग्मघरणीयुग्मेन्दुयुग्मेककैः । एकद्वैकसुजद्विचन्द्रघरणीयुग्मेकयुग्मे-
रणीयमागाढ महाघनतपः ॥ ४४ ॥ ॥ अथ वर्णतपः । एकद्वैककयुग्म-

महाघनतपः श्रेष्ठमेकद्वित्रिभिरेव हि । उपवासेर्नवकृत्वः पृथक्श्रेणिमु-
पागतैः ॥ १ ॥ वनाङ्कषाहुल्यान्महाघन । तत्र प्रथमश्रेणी एकद्वित्रि-
उपवासा निरन्तराः पारणान्तरिताः द्वितीयश्रेणी द्वित्र्येकोपवासाः ।
तृतीयाया श्रेण्येकोपवासाः चतुर्थ्या द्वित्र्येकोपवासाः पञ्चम्या श्रेण्येकोप-
वासाः षष्ठ्यामेकद्वित्रिउपवासाः सप्तम्या द्वित्र्येकोपवासाः अष्टम्या
एकद्वयोपवासाः नवम्या द्वित्र्येकोपवासाः एव उपवासाश्चतुःपञ्चाशत्
पारणकानि सप्तविंशतिः सर्वादिनान्येकाशीतिः । यश्चकन्यासः । उद्या-
पने बृहत्स्नात्रविधिपूर्वकमेकाशीतिसक्यया पकादफलजातिद्वौकन सघ-
वात्सल्य सघपूजा च । एतत्फल सार्वभूमर्द्धिमासिः । इति यतिश्राद्धक-
रणीयमागाढ महाघनतपः ॥ ४४ ॥ ॥ अथ वर्णतपः । एकद्वैककयुग्म-

नुमिद्विकथोकथुगीर्णुगेनुपरणीयुगमेकथुगमेनुमिः ॥ १ ॥

४५ वर्गव्या आगाढं विसंख्या ११०

२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२
१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१
१	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२
२	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१
२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२
१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१
१	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२
२	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१
२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२
१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१
१	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२
२	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१
२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२	पा	१	पा	२

द्विद्विकथिमधीद्विभूमियुगलययाय्याद्विभूमिद्वयैर्द्वि-

कथोकमधीद्विभन्द्रयुगलैः श्रेण्यष्टकस्व गतैः ।

वर्गाख्य तत्र उच्यते ध्यानधानैर्मध्योह्यसरपारणैः

सर्वत्रापि निरन्तरैरपि दिनान्यस्मिन्त्रयद्वन्द्व-

मयः ॥ २ ॥ वर्गाद्वैस्त्वपः वर्गात्तपः । तत्र एक-

द्विएकद्विएकद्विएकद्विएकउपवासैर्निरन्तरैः पा-

रणान्तरितैः प्रथमा श्रेणिः । एकद्विद्विएक-

द्विएकद्विएकउपवासैर्द्वितीया श्रेणिः । द्विएक-

द्विएकएकद्विएकद्विउपवासैस्त्वतीया श्रेणिः ।

द्विएकएकद्विएकद्विएकद्विउपवासैश्चतुर्थी श्रे-

णिः । एकद्विएकद्विद्विएकद्विएकउपवासैः षष्ठी श्रेणिः ।

द्विएकद्विएकएकद्विद्विएकउपवासैः सप्तमीश्रेणिः । द्विएकद्विएकद्विएकउपवासैरष्टमी श्रेणिः । एवं श्रेण्य-

ष्टकेन षण्णवन्तिउपवासैः पूर्वैरे । पारणकामि चतुःषष्टिः । सर्वद्विभूमि चतुस्तर शान्तं । उद्यापने चतुस्तराद्वि-

चिपूर्वक चतुस्तरशान्तसंख्याया पकात्रयकादितीकनं संवचारस्वल्पं संवपूजा च । एतत्कठं सर्वेषु । एतत्क-

न्यासः । इति यतिश्चाक्षरणीयभागाद् वर्णितपः ॥ ४५ ॥

४६ श्रेणितप आगाढं ४०८३ पा० २७ दिन ११०

			१०						
		४२	२	४१	३	४३	४	४४	५
	पा	पा	पा	पा	पा	पा	पा	पा	पा
४१	पा	३	४	पा	५	६	पा	पा	
पा	पा	पा	पा	पा	पा	पा	पा	पा	
पा १	पा २	पा ३	पा ४	पा ५	पा ६	पा ७	पा ८	पा ९	पा १०

४७ पञ्चमेक्षप आगाढ

प्रथममेक्षपः	४	पा	पा	पा
द्वितीयमेक्षपः	५	पा	पा	पा
तृतीयमेक्षपः	५	पा	पा	पा
चतुर्थमेक्षपः	५	पा	पा	पा
पञ्चममेक्षपः	५	पा	पा	पा

वासाः । एष षडुपवासाः षष्ठा एकद्वित्रिचतुःपञ्चषट्सप्तोपवासाः । एव त्र्यशी-
 त्युपवासैः सप्तविंशतिपारणैर्दशोत्तरघातदिनेः षड्भिः श्रेणिभिः पूर्यते ।
 यष्टकन्यासः । उद्यापने दशोत्तरघातसक्यया पकाक्षफलजातिदौकन शुद्धस्नात्र-
 विधिः । सद्यवात्सस्त्य सद्यपूजा च । एतत्फलं क्षपणकश्रेणिः । इति यतिश्चाक्ष-
 रणीयभागाद् श्रेणितपः ॥ ४६ ॥ ॥ अथ मेरुतपः । प्रत्येकं पञ्चमेरुणासुषो-
 षणकपञ्चक । एकान्तर मेरुतपस्तेन सजायते शुभ ॥ १ ॥ मेरुसक्यया तपः
 ॥ अथ श्रेणितपः । श्रेणो षट् श्रेणयः प्रोक्ता एको
 द्वौ प्रथमे क्षणे । द्वितीययादिषु कैकाङ्कमष्टद्व्या-
 न्निजायते ॥ १ ॥ श्रेण्यङ्केस्तपः श्रेणितपः । तत्र
 प्रथमश्रेणो एकद्विउपवासा निरन्तराः पारणान्त-
 रिताः । द्वितीयार्यां एकद्वित्रिउपवासाः तृतीयार्या-
 एकद्विचिचतुरुपवासाः चतुर्थार्यां एकद्वित्रिचतुः-
 पञ्चोपवासाः । पञ्चम्या एकद्वित्रिचतुःपञ्चषट्प-

५० व्यवनजन्मतपोद्वय अनागाढ पर्यैवाकृतिः

द १ म	पा	द १ म	पा	द १ सं	पा	द १ म	पा	द १ म	पा	द १ प	पा
द १ सु	पा	द १ ध	पा	द १ सु	पा	द १ धी	पा	द १ म	पा	द १ धा	पा
द १ सि	पा	द १ म	पा	द १ ख	पा	द १ शा	पा	द १ कु	पा	द १ म	पा
द १ म	पा	द १ सु	पा	द १ म	पा	द १ म	पा	द १ पा	पा	द १ ख	पा

कालफलजातिदौकन सधघाटसस्य सधपूजा ख । एतत्फल समृतिः । जन्मतपोव्येवमेव । यश्चकन्यासः । इति यतिश्राद्धकरणियमनागाढ व्यवनजन्मतपोद्वय ॥ ५० ॥ ॥ अथ सुरायणतपः । सुरवदयनं शानिदृक्त्या यस्य

५१ यथमभ्ये सुरायणतपः कृष्णपक्षे शानिः २

यथमभ्ये सुरायणतपः शुक्लपक्षे धुमिः

कृष्ण तिथि	१५	१४	१३	१२	११	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१	शुक्ल तिथि	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
तिथि	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	शुक्ल तिथि	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा	प्रा

५२ वज्रमभ्ये सुरायणतपः कृष्णपक्षे शानिः यज्रमभ्ये सुरायणतपः शुक्लपक्षे धुमिः २

तत्सुरायण । तत्र सुरायणतपो वज्रमभ्ययवमभ्यचाद्रायणवत् । नवरं कृष्णप्रतिपदि प्रारम्भः । यश्चकन्यासः ।

तितीर्थैकरानुद्दिश्य सधिनानि-
चिनापि यथाशक्ति एकान्तरा-
ध्वतुर्दिशान्त्युपवासा विधीयन्ते ।
उद्यापने दृहत्स्नाप्राविधिपूर्वक
जिनाभे चतुर्दिशतिसख्यया पु-

मेकराणः । तत्र पञ्चमेऽनुदिश्य पञ्चदशत्युपवासा एकान्तरा विधीयन्ते । पञ्चकन्यासः । उद्यापने दृढत्वाद्ब-
विधिपूर्वकं क्षर्णमयपञ्चमेऽशौकान सधवात्सत्य सधपूजा च । एतत्फल उत्तमम्रासिः । इति यतिभ्राद्दकरणी-
यमनागाह पञ्चमेकराणः ॥ ४७ ॥ ॥ अथ द्वादशैकल्याणकतपः । उपवासत्रयं कृत्वा द्वादशद्विपवासाका ।

४८ द्वादशैकल्याणकतप आगाह

२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा
२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा
२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा
२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा
२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा
२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा
२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा
२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा
२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा
२१	पा	२१	पा	२१	पा	२१	पा

एकभक्तान्तरास्तस्माद्द्विपवासात्रयं वर्देत् ॥ १ ॥ द्वादशद्विपवासासैक्य-
लक्षितानि कल्याणकानि द्वादशैकल्याणकानि । तत्र प्रथमं नि-
रन्तर उपवासत्रयं तत एकदाशनं ततो द्वादशद्विपवासा षकाशाना-
न्तरिताः ततो निरन्तर उपवासत्रयं ततः पारणक एवमुपवासा
अष्टद्विंशत् पारणकानि षड्विंशत् सर्वदिनानि द्वाससति । यत्र
कन्यासः । उद्यापने दृढत्वाद्बिधिपूर्वकं द्वादशैकल्याणकतपः । पञ्च-
फलजातिशौकान सधवात्सत्य सधपूजा च । एतत्फलं तीर्थकरना-
मकर्म । इति यतिभ्राद्दकरणीयमनागाह द्वादशैकल्याणकतपः
॥ ४८ ॥

क्यावनात्सक । विना कल्याणकदिने कार्यानिधानपद्यन्ति ॥ १ ॥ क्यावनात् तपक्यावनात् । तत्र षड्विंश-

देवाग्ने पुरुषप्रमाणतण्डुलपुञ्जोपरि दौकनीयः नानाविधपक्षाद्यं संघवात्सत्यं सधपूजा च । एतत्फलं परमं ज्ञानं । इति यतिश्राद्धकरणियमागाढं लोकनालितपः ॥ ५२ ॥ ॥ अथ कल्याणकाष्टाह्निकान्तपः । नवभक्तान्

५३ अष्टाह्निकावप अनागाढ एकस्य जितस्य

अभ्यङ्गिनागामपि पर्येव शुक्तिः कल्प्या

अथमस्य	धव०	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १
प्रथमस्य	ब०	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १
प्रथमस्य	म०	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १
अथमस्य	शा०	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १
अथमस्य	सि०	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १	पृ १

उद्यापने जिनाग्ने विश्वान्युत्तरशातसंख्याया सर्वफलजातिस्वर्पक्षाधजातिदौकनं बृहत्त्वाच्चविधिपूर्वकं यतिभ्यो वक्षाधपाश्र्वानदानं सधवात्सत्यं सधपूजा च । एतत्फलं तीर्थकरनामकर्मवन्द्यः । यन्नकन्यासः । इति यतिश्राद्धकरणियमनागाढ कल्याणकाष्टाह्निकान्तपः ॥ ५३ ॥ ॥ अथ आचान्त्वधर्षमानतपः । उपवासान्तरितानि

१ एकमच्छादकमिति पाठः ।

उद्यापने चन्द्रस्थाने सूर्यः । शोषं तथैव । एतत्कल महाराज्यप्राप्तिः । इति यतिश्चादकपीयमागाद च्छ्रापण-
 तपः ॥ ५१ ॥ ॥ अथ लोकनालितपः ॥ सप्त पृथ्व्यो मध्यलोक कल्प्य भ्रैवेपका अपि । अनुत्तरा भोक्षधियाता

५२ लोकनालितपः

७२	सुकृतिष्वा
७२	सर्वाभक्षिकि
७२	नपराक्षित
७२	नवत
७२	नैवत
७२	निवय
५	पञ्चानुत्तर
७२	सुरशील
७२	सुप्रतिपन्न
७२	मनोरम
७२	सर्वतोमद
७२	सुविज्ञा
७२	सीम्बि
७२	समनस
७२	मीतिकर
७२	नदित
२	भ्रैवेक
१२	श्रावशब्दस्था
१२	नरवुत
१२	भारण
१२	मागत
१२	भारण
१२	मदरा
१२	शुक
१२	लोक
१२	मद
७२	मादन्द्र
१२	गनापमार
७२	इगान
१२	भोषी
५२	मध्यमाद
१२	महात्म
१२	ताप्रमा
१२	भूमयमा
१२	सुदयमा
१२	शानुय
१२	श्रीग
७२	नमयमा
०	गम
०	पृथी

लोकनालितरीयते ॥ १ ॥ एकमकान्युपवास एकमकानि नीरसा । आचारलान्युपवासात्प्र क्रमात्तेषु तप-
 स्सुत ॥ २ ॥ लोकनालिक्रमेण तप लोकनालितपः । तत्र रक्षप्रमादिससपृथ्वीकद्विश्य निरन्तराणि ससैकम-
 कानि ततो मध्यलोकसुद्विश्य उपवासः । ततो द्वादशाकल्पानुद्विश्य द्वादशैकमकानि । ततो नवभ्रैवेपका-
 नुत्तरानुद्विश्य नव निर्धिकृतिकानि । पञ्चानुत्तरानुद्विश्य पञ्चान्शानि । ततो सुकृतिशिलासुद्विश्य एकैपवास-
 एव पञ्चविंशतिदिनेः पर्यन्ते । पञ्चकल्प्यास । उद्यापने शृङ्खलाप्रविधिपूर्वक कल्प्यमपसससुविद्यप सुवर्धमयो
 मध्यलोकः नानापणिसया कल्पभ्रैवेपकानुत्तराः स्फुरिकमयी सुकृतिशिला तदुपरि काञ्चनकल्प्यास । स च

देवाम्ने पुरुषप्रमाणतण्डुलपुञ्जोपरि द्यौकनीयः नानाविधपक्षाव च संघवात्सल्य सधपूजा च । एतत्फल परम
 ज्ञान । इति यतिश्राद्धकरणियमागाढं लोकनालितपः ॥ ५२ ॥ ॥ अथ कल्याणकाटाहिकानपः । नंबभक्तान-

५३ अष्टाहिकातप अमागाढ एकस्य त्रिसस्य

श्रव्यद्विगातामपि पुरैव शुक्ति कल्या

कथमस्य	षड०	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १
कथमस्य	द्व०	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १
कथमस्य	प्र०	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १
कथमस्य	शा०	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १
कथमस्य	नि०	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १	पु १

उद्यापने जिनाम्ने विद्यात्युत्तरशातसख्यया सर्वफलजातिसर्वपक्षाजानित्दौकन वृहत्लात्रविधिपूर्वक यतिभ्यो
 वक्षाक्षपाश्रयानदान संघवात्सल्य सधपूजा च । एतत्फल तीर्थकरनामकर्मबन्धः । यस्मिन्न्यासः । इति यति-
 श्राद्धकरणियमनागाढ कल्याणकाटाहिकानपः ॥ ५३ ॥ ॥ अथ आचारम्बलवर्धमानतपः । उपवासान्तरितानि

५५. माघमासालाप आगाढ प्रथम वर्षे पौषपक्षिदशमी १०										५	११	१२	१३	१४	१५	०	माघसुखे पक्षिणा				१	२	३	०
४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	एष द्वितीयवर्षे शुतीयचतुर्थेपि प्रथमेव तिथयः							

पूर्णाया । सात्वार्यन्त सपूज्य वैकभक्त धिदध्याष ॥ १ ॥ माघमासे मालारूप करणीय माघमाला । तत्र पौषकुण्डशमीमारभ्य माघपूर्णिमापर्यन्तं सात्वा जिनार्वन एकभक्त च कुर्यात् । एव वर्षचतुष्टय कृत्वा उद्यापने बृहत्सात्राधिधिपूर्वक जिनाद्ये दृतमय मेरु सुवर्णमणिगर्भित दौकयेत् । सघवात्सत्य सघपूजा च । एतत्फल परमसुखप्राप्तिः । यश्चकन्यासः । इति श्राद्धकरणीयमागाढ माघमालातपः ॥ ५५ ॥ अथ महावीर-

५६. महावीरतप आगाढ प्रथमवर्ष										४	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा
४	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा
१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०
१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०
१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०	पा	१०

न्तरं दशोपवासान्तरितानि पारणकानि । यश्चकन्यासः । उद्यापने बृहत्सात्राधिधिपूर्वक श्रीमहावीरप्रतिमात्रे स्वर्णमय न्यग्रोधतरो दौकयेत् । सघवात्सत्य सघपूजा च । एतत्फल कर्मक्षयः । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाढ

महावीरतपः ॥ ५३ ॥ ॥ अथ लक्षप्रतिपत्तपः । शुक्लप्रतिपदः सूर्यसख्या एकाशानादिभिः । समर्थनीयास्त-
 पसि लक्षप्रतिपदात्मके ॥ १ ॥ शुक्लप्रतिपदमारभ्य प्रतिपत् १२ वर्षमेक यावथाशक्त्येकाशानादितपः सप्त-
 प्रतिपञ्चावकाधिकभिः कार्यं । उद्यापने पूजापूर्वं लक्षधान्य दौकनीय । लक्षसख्याधान्याना निधन्यो
 यथा । बोधामाणा ५ पाइली १ सुगसेइ १ पाइली २ मोठसेइ १ पाइली २ जघसेइ २ तिलपाइ ७ गोधूमसेइ
 ८ चवलासेइ ३ चणासेइ १ काशुमाणा ३ कोद्रघमाणा ३ उखदमाणा ५ तूवरसेइ ४ जुवारिमाणा ५ । पृत-
 तफल अगण्यलक्ष्मीप्राप्तिः । इति श्राद्धकरणीयमागाढ लक्षप्रतिपत्तपः ॥ ५७ ॥ इति तपोधिकारे गीतार्थो-
 कानि तर्पांसि सपूर्णानि ॥

अथ फलतर्पांसि । यथा । तत्र प्रथम सर्वाङ्गसुन्दरतपः । शुक्लपक्षेष्टोपवासा आचान्तान्तरिताः क्रमात् ।

१ सर्वांगसुन्दरतपः आगाढ दिन १५ पारणक प्रतिपदायां

शुक्ल	१ म	२ द्वि	३ तृ	४ च	५ प	६ ष	७ स	८ श	९ ष	१० द	११ प	१२ द्वा	१३ त्र	१४ च	१५ प
तिथि	व १	का	व	का	व	का	व	का	व	का	व	का	व	का	व

सुन्दर । तत्र शुक्लपक्षे प्रतिपद्युपवास विधाय अष्टोपवासा. सप्ताशान्तान्तरिता विधेया यथाशक्ति सपथा-
 विदयाधिपधर्मपालनं कथापपरिहारोपि पूर्णिकार्या कथापयेत् । यत्रकन्यास । कथापये द्वादशजात्रविधि वि-

विधीयन्ते तेन तपो अ-
 षेरसर्वाङ्गसुन्दर ॥ १ ॥
 सर्वाङ्गाणि सुन्दराधि-
 जायन्ते यथास्तसर्वाङ्ग-

धाय जिनामे स्पर्णमयपुरुष रत्नजटित दौकयेत् । सधवात्सत्य सधपूजा च । एतत्फल सर्वाङ्गसुन्दरता । इति यतिश्राद्धकरणियमगाढ सर्वाङ्गसुन्दरतपः ॥ १ ॥ ॥ अथ निरुजशिक्षतपः । तपो निरुजशिक्षास्य विधेय तद्वेषे हि । नवर कुष्ण पक्षे तु करण तस्य दास्यते ॥ १ ॥ निरुजा रोगरहिता शिखा चूला

२ निरुजशिक्षातपः आगाढ दिन १५ कृष्णपक्षप्रतिपदात्

कृष्ण	१ प्र	२ द्वि	३ तृ	४ च	५ पं	६ प	७ स	८ श	९ त	१० द	११ प	१२ द्वा	१३ त्र	१४ च	१५ प
शिक्षि	व १	श्री	व	श्री	व	श्री	व	श्री	व	श्री	व	श्री	व	श्री	व

यस्य तद्विकजशिक्ष । तत्र कृष्णपक्षे सर्वाङ्गसुन्दरवद्विधिः । यद्भक्तन्यासः । एतत्फल आरोग्य । इति यतिश्राद्धकरणियमगाढ निरुजशिक्षतपः ॥ २ ॥ ॥ अथ सौभाग्यकल्पपृक्षतपः । सौभाग्यकल्पपृक्षस्तु चैत्रेऽ-

३ सौभाग्यकल्पपृक्षतप आगाढ चैत्रशुक्लप्रतिपदात्

ष शु	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा
शे क	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा	व	पा

नशानसध्वयैः । एकान्तरैः पर कार्यास्तिथौ चन्द्रादिके शुभे ॥ १ ॥ सौभाग्यस्य दाने कल्पपृक्ष

इव सौभाग्यकल्पपृक्षः । तत्र चैत्रमासे सर्वस्मिन् एकान्तरोपवासा विधेयाः । यद्भक्तन्यासः । उद्यापने वृक्ष-त्लात्रविधिपूर्वक सुवर्णरूप्यमयसाक्षीपाङ्ककल्पपृक्षदौकन सधवात्सत्यं सधपूजा च । एतत्फल सौभाग्य-

महावीरतपः ॥ ५६ ॥ ॥ अथ लक्षप्रतिपत्तपः । शुक्लप्रतिपदः सूर्यसत्या एकाशानादिभिः । समर्धनीयास्त-
 पसि लक्षप्रतिपदास्तके ॥ १ ॥ शुक्लप्रतिपदमारभ्य प्रतिपत् १२ वर्षमेक यावद्यथाशक्त्येकाशानादितपः लक्ष-
 प्रतिपच्छ्रावकभाविकभिः कार्यं । उद्यापने पूजापूर्वं लक्षधान्य दौकनीय । लक्षसत्याधान्याना निबन्धो
 यथा । शोषामाणा ५ पाहली १ सुगासेह १ पाहली २ मोठसेह १ पाहली २ जवसेह २ तिलपाह ७ गोधूमसेह
 ८ चउलासेह ३ षणासेह १ कांगुमाणा ३ कोद्रवमाणा ३ उददमाणा ५ तूवरिसेह ४ जुवारिमाणा ५ । पृत-
 रफल अगणपलक्ष्मीप्राप्ति । इति आद्धकरणीयमागाढ लक्षप्रतिपत्तपः ॥ ५७ ॥ इति तपोधिकारे गीतार्थो-
 कानि तर्पांसि सपूर्णानि ॥

अथ फलतर्पांसि । यथा । तत्र प्रथम सर्वाङ्गसुन्दरतप' । शुक्लपक्षेष्टोपवासा आचान्तान्तरिताः क्रमात् ।

१ सर्वाङ्गसुन्दरतपः आगाढ दिन १५ पारणक प्रतिपदायां

शुद्ध	१ म	२ दि	३ पु	४ च	५ प	६ प	७ स	८ म	९ म	१० व	११ पु	१२ द्वा	१३ त्र	१४ च	१५ पु
शिवि	व १	का	व	का	व	का	व	का	व	का	व	का	व	का	व

सुन्दर । तत्र शुक्लपक्षे प्रतिपद्युपवास विषाय अष्टोपवासाः ससाचान्तान्तरिता विधेया यथाशक्ति संयमा-
 दिवशाधिपवर्धपालनं कथायपरिहारोपि पूर्णिमायां उद्यापयेत् । यत्रकन्यासः । उद्यापने गृहस्वाध्यायविधि वि-

वाय जिनाध्रे स्वर्णमयपुरुष रत्नजटित दौक्येत् । सधवात्सल्प सधपूजा च । एतत्फल सर्वाङ्गसुन्दरता । इति यानिभ्राद्धकरणियमागाढ सर्वाङ्गसुन्दरतपः ॥ १ ॥ ॥ अथ निरुजशिक्षतपः । तपो निरुजशिक्षयास्य विधेय तद्द्वयेव हि । नवर कुष्ण पक्षे तु करण तस्य दा-
स्यते ॥ १ ॥ निरुजा रो-
गरहिता शिखा चूला

२ निरुजशिक्षातपः आगाढ दिन १५ कुष्णपक्षप्रतिपदात्.

कृष्ण	१ प्र	२ द्वि	३ तृ	४ च	५ प	६ ष	७ स	८ श	९ त	१० ष	११ ए	१२ द्वा	१३ प्र	१४ च	१५ पू
तिथि	उ १	श्री	उ	श्री	उ	श्री	उ	श्री	उ	श्री	उ	श्री	उ	श्री	उ

यस्य तन्निरुजशिक्ष । तत्र कुष्णपक्षे सर्वाङ्गसुन्दरयद्विधिः । यस्त्रकन्यासः । एतत्फल आरोग्य । इति यानि-
भ्राद्धकरणियमागाढ निरुजशिक्षतपः ॥ २ ॥ ॥ अथ सौभाग्यकल्पपृथस्तपः । सौभाग्यकल्पपृथस्तु वैश्वे-
नशानसचयैः । एकान्तैः
पर कार्यास्तिया चन्द्रा-
दिके शुभे ॥ १ ॥ सौ-
भाग्यस्य दाने कल्पपृथ

३ सौभाग्यकल्पपृथस्तप आगाढ वैश्वशुक्रमतिपदात्

शुभ	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा
शु क	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा	उ	पा

इव सौभाग्यकल्पपृथस्तपः । तत्र वैश्वमासे सर्वास्मिन् एकान्तरोपवासा विधेयाः । यस्त्रकन्यास्त । उद्यापने बृह-
त्लाभविधिपूर्वक सुवर्णरूप्यमयसाक्षीपाक्षकल्पपृथस्तपः । सधवात्सल्पं सधपूजा च । एतत्फल सौभाग्य-

निरन्तरैः । एवं स्यादायतिशुभ तप उद्यापनान्वित ॥ १ ॥ आयतिं उत्तरकाल शुभ जनयति आयतिजनक ।
यश्चकन्यासः । उद्यापने बृहत्साधविधिपूर्वक षतुर्विंशतिसक्यया पुष्पफलपक्षादौकन सधवात्सत्य सध-
पूजा च । एतत्फल उत्तरकाले शुभ । इति श्राद्धकरणीयमागाढ आयतिजनकतपः ॥ ६ ॥ ॥ अथाक्षयनि-

६ अक्षयनिधितप आगाढं माद्रधाधधि										षतु	प	प	प	प	प	प	स	प	०						
ष	प	न	प	व	प	०	रथाप	शा	प	श	प	च	प	भ	०	माद्रधुधि	प	दि	प	व	प	च	प	का	श

धितप । घट सस्थाप्य
देवाग्ने गन्धपुष्पादिपू-
जितं । तपो विधीयते

पक्ष तदक्षयनिधि स्फुट ॥ १ ॥ अक्षयनिधिवदक्षयनिधि । तत्र माद्रपदकुण्ठाचतुर्थ्यां जिनधिभ्याग्ने गोमय-
लेपन विहाय स्थापनकोपरि चिञ्चित गन्धपुष्पयुजित स्वर्णमणिसुद्राफलक्रमुकादिगर्भित घट स्थापयेत् । पक्ष
यावत्सस्य नित्यपूजन जिनस्य प्रवक्षिणाभ्यपूर्वक अक्षताञ्जलिक्षेपः नैवेद्यदौकन यथाशक्ति द्विभक्तैकभक्ता-
द्विप्रत्याख्यान दृलगीतोत्सवादि । एष पर्युषणापर्यन्त वर्षचतुष्टय विधेय । यश्चकन्यासः । उद्यापने बृहद्वि-
धिपूर्वक नानापक्षाधलिदौकन सधवात्सत्य सधपूजा च । एतत्फल सर्वसपत् । अथवा अक्षतमुष्टिं प्रति-
दिन घटे निक्षिपेत् यावत्स घटः पूर्यते तावद्विनानि प्रतिदिनमेकाशनानि विदध्यात् । इति श्राद्धकरणीय-
मागाढ अक्षयनिधितपः ॥ ६ ॥ ॥ अथ मुकुटससमीतपः । आषाढादि च पौषान्त ससमासान् शितिष्वपि ।
ससमीपूषवासाश्च विधेयाः सस निश्चित ॥ १ ॥ मुकुटोद्यापनेन उपलक्षिता ससमी मुकुटससमी । तत्र आ-

७ मुकुटसहस्रीतप आगाढ			
आपठवदि	दिमकनाथ	०	४
आवषवदि	मगलनाथ	०	४
भाद्रपदवदि	कृष्णप्रमसासि	०	४
श्राधनवदि	नेमिनाथ	०	४
कार्तिकवदि	श्यामनाथ	०	४
मार्गशिरवदि	महावीर	०	४
पौषवदि	पार्श्वनाथ	०	४

षाडश्रावणमाद्रपदश्राधिनकार्तिकमार्गशीर्षपौषकृष्णसप्तमीपूषवासा' । तासु क्रमेण विमलनाथ १ अनन्तनाथ २ चन्द्रप्रमशान्ति ३ नेमि ४ ऋषभ ५ महावीर ६ पार्श्वनाथ ७ तीर्थकृता दृष्टत्लात्रविधिना पूजा । यश्चकन्यास' । उद्यापने दृष्टत्लात्रविधिपूर्वक रूष्यमयलोकनालेरुपरि सस्थित सुवर्णमय रत्नजडित मुकुट दौकयेत् । सप्तसख्यया पक्राद्रफलजातिं च सयवात्सल्य सयपूजा च । एतत्फल वाञ्छितमासिः । इति श्राद्धकरणीयमागाढ मुकुट-सप्तमीतपः ॥ ७ ॥ ॥ अथ 'अम्घातप' । दृष्ट्वादिपञ्चमीत्वेव पञ्चमासेषु वै तपः । एकमत्कादि वै कार्पमम्घापूजनपूर्वक ॥ १ ॥

अम्घाराधनार्थं तपः अम्घातपः । तत्र पञ्चसु दृष्ट्वापञ्चमीषु नेमिजिनाम्घापूजनपूर्वक यथाशक्ति तपो विधेयं । यश्चकन्यासः । उद्यापने विमलयातुमिर्धयोश्च अम्घामूर्ति-विधापन तत्प्रतिष्ठापन कल्पोक्तविधिना नित्य तत्पूजन सयवात्सल्य सयपूजा च । तत्फल अम्घावरपासिः । इति श्राद्धकरणीयमागाढ अम्घातपः ॥ ८ ॥ ॥ अथ श्रुत-देवतातपः । एकादशेषु दृष्टेषु पक्षेष्वेकादशेषु च । यथाशक्ति तपः कार्ये वाग्देवपर्व-

८ अशातप आगाढ मास			
शुक्ल	प	४	४
शुक्ल	प	४	४
शुक्ल	प	४	४
शुक्ल	प	४	४

२. श्रुतदेवीतप आगाढं

श्रुतदेवता	सुष्ठुपूकार्	उप
श्रुतदेवता	सुष्ठुपूकार्	उप
श्रुतदेवता	सुष्ठुपूकार्	उप
श्रुतदेवता	सुष्ठुपूकार्	उप
श्रुतदेवता	सुष्ठुपूकार्	उप
श्रुतदेवता	सुष्ठुपूकार्	उप
श्रुतदेवता	सुष्ठुपूकार्	उप
श्रुतदेवता	सुष्ठुपूकार्	उप

नपूर्वक ॥ १ ॥ श्रुतदेव्यपाराधनार्थं तपः श्रुतदेवीतपः । तत्र एकादशीषु शुक्लैका-
दशीषु श्रुतदेवीपूजापूर्वक यथाशक्ति तपो विधेय । यज्ञकन्यासः । उद्यापने शु-
तदेवीमूर्तिनिर्माणे तत्प्रतिष्ठापन विधिना पूजा सधवात्सत्य सधपूजा च ।
एतत्फल श्रुतप्राप्तिः । इति आह्वकरणीयमागाढ श्रुतदेवीतपः ॥ १ ॥ ॥ अथ
रोहिणीतपः । रोहिण्या च तपः कार्यं वासुपूज्यार्चनायुत । ससवर्षे ससमासीसु
पवासादिभिः पर ॥ १ ॥ रोहिणीनक्षत्रे तपः रोहिणीतपः । तन्नाक्ष(य)तन्तुती-
यासधरोहिण्यां वासुपूज्यजिनपूजापूर्वक तत्प्रारम्भः ।
ततो रोहिणीनक्षत्रे समागते ससवर्षाणि ससमासानि
यावदुपवासाष्वान्लानि निर्दिष्टिकादि यथारब्ध तपो

१० रोहिणीतप आगाढ		
ते	वर्ष ०	मास ०
		उपवा

विधेय । यथोकापि रोहिणी विस्मरति तदा तपसः पुनः प्रारम्भः । यज्ञकन्यासः । उद्यापने श्रीवासुपूज्यप्र-
तिमात्रे दृष्टस्नात्रविधिपूर्वक स्वर्णमयमशोकवृक्ष दौकयेत् सधवात्सत्य सधपूजा च । एतत्फल अर्धेधन्य-
सौभाग्यसुखप्राप्तिः । इति आह्वकरणीयमागाढ रोहिणीतपः ॥ १० ॥ ॥ अथ मातरतपः । माद्रस्य शुक्ल-
पक्षे तु प्रारभ्य सप्तमी तिथिं । त्रयोदश्यन्तमाद्येय तपो मातरिसिद्धक ॥ १ ॥ मात्रारोधनार्थं तपः मातरतपः ।

७ मुकुटसप्तमीतप आगाढ

आपठवदि	विमलनाथ	७	४
शावकवदि	अनन्तनाथ	७	४
भाद्रपदवदि	चन्द्रप्रमशास्त्रि	७	४
आश्विनवदि	नेमिनाथ	७	४
कार्तिकवदि	आश्विनाथ	७	४
मार्गशिरवदि	महावीर	७	४
शीतवदि	पार्श्वनाथ	७	४

षाढआवणमाद्रपदथाश्विनकार्तिकमार्गशीर्षीर्षीपक्षुष्णसप्तमीपूषवासाः । तानु
क्रमेण विमलनाथ १ अनन्तनाथ २ चन्द्रप्रमशान्ति ३ नेमि ४ ऋषभ ५
महावीर ६ पार्श्वनाथ ७ तीर्थकृता दृढस्लाघविधिना पूजा । यज्ञकन्यासः ।
उद्यापने दृढस्लाघविधिपूर्वकं रूप्यमयलोकनालेरुपरि सस्थित सुवर्णमय
रत्नजडित मुकुट दौकयेत् । सप्तसकपया पकाघ्नफलजातिं च सधवात्सत्य
सधपूजा च । एतत्फलं वाञ्छितप्राप्तिः । इति आद्दकरणीयमागाढ मुकुट-
सप्तमीतपः ॥ ७ ॥ ॥ अथ अम्घातप । शुक्लादिपञ्चमीत्वेव पञ्चमासेषु वै
तपः । एकमत्कादि वै कार्यमम्घापूजनपूर्वकं ॥ १ ॥

अम्घाराधनार्थं तप' अम्घातप' । तत्र पञ्चसु शुक्लपञ्चमीषु नेमिजिनाम्घापूजनपूर्वकं
यथाशक्ति तपो विधेय । यज्ञकन्यासः । उद्यापने विमलघातुभिर्यथोक्त अम्घामूर्ति-
विधापन तत्प्रतिष्ठापन कल्पोक्तविधिना नित्य तत्पूजन सधवात्सत्य सधपूजा च ।
तत्फलं अम्घावरप्राप्तिः । इति आद्दकरणीयमागाढ अम्घातपः ॥ ८ ॥ ॥ अथ श्रुत-
देवतातपः । एकादशेषु शुद्धेषु पक्षेर्षेकादशेषु च । यथाशक्ति तप' कार्ये वागदेव्यर्षे-

८ अवातप आगाढ मास ५

शुक्ल	पं	४
शुक्ल	पं	४
शुक्ल	पं	४
शुक्ल	पं	४

तिथियु तप एकाशनादिक । विधेय सर्वसपत्ति सुखे तपसि निश्चितं ॥ १ ॥ सर्वसुखसंपत्तिहेतुत्वात्सर्वसु-
 खसपत्ति । तत्र प्रतियत्सक्तमेकप्रक द्वितीयाया द्वे एव कृत्वा यावत्पूर्णिमायाः पञ्चदश । पर यदि कापि
 तिथिर्विस्मरति तदा सा पुनरादितो विधेया । एवं विश्वान्युत्तरशतदिनैः पूर्णते । यश्चकन्यासः । उद्यापने
 बृहत्लाभविधिपूर्वकं विश्वान्युत्तरशतसख्या फलपकावजातिदोकन सधवात्सल्य सधपूजा च । एतत्फलं
 सुखप्राप्तिः । इति श्राद्धकरणियमागाढ सर्वसुखसपत्तितपः ॥ १२ ॥ ॥ अथाष्टापदपावढीतपः । आश्विना-
 ष्टहिकासेव यथाशक्ति तपः क्रमैः । विधेयमष्टवर्षाणि तप अष्टापदः
 पर ॥ १ ॥ अष्टापदारोहार्थं तपः अष्टापदपावढीतपः । तत्र आश्वि-
 नाष्टहिकासु यथाशक्ति तपो विधेय । देवाग्ने स्वर्णमय सोपान स-
 स्थाप्य अष्टप्रकारपूजाभिः पूजयेत् । एव अष्टवर्षाण्यष्टसोपानानि
 विदध्यात् । यश्चकन्यासः । उद्यापने चतुर्विंशतिसख्यया पकाव्रफ-
 लजातीना बृहत्लाभविधिपूर्वकं दौकनं । सधवात्सल्य सधपूजा च ।
 एतत्फलं हुलंमप्राप्तिः ॥ इति श्राद्धकरणियमागाढ अष्टापदपावढी-
 तपः ॥ १३ ॥ ॥ अथ मोक्षदण्डतपः । यावन्शुद्धिप्रमाणं स्यादुक्त-
 ण्डस्य तावत् । विदधीतैकान्तराभ्योपवासान्शुसमाहितः ॥ १ ॥ मोक्ष-

१३ अष्टापदपावढीतप आगाढ

प १	अधसु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	प
प २	अधसु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	प
प ३	अधसु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	प
प ४	अधसु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	प
प ५	अधसु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	प
प ६	अधसु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	प
प ७	अधसु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	प
प ८	अधसु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	प

तिथिषु तप एकाशानादिक । विधेय सर्वसपत्ति सुखे तपसि निश्चितं ॥ १ ॥ सर्वसुखसंपत्तिहेतुत्वात्सर्वसु-
 खसपत्ति । तत्र प्रतिपत्सक्तमेकमक्त द्वितीयाया इव एव बुद्ध्या यावत्पूर्णिमायाः पञ्चदश । पर यदि कापि
 तिथिर्विसरति तदा सा पुनरादितो विधेया । एवं विश्वान्युत्तरशतदिनेः पूर्णते । यशकन्यासः । एतत्फलं
 बृहत्लाभविधिपूर्वक विश्वान्युत्तरशतसख्यया फलपकावजातिदौकेनं सद्यवात्सल्य सद्यपूजा च । एतत्फलं
 सुखप्राप्तिः । इति श्राद्धकरणियमागाद सर्वसुखसपत्तितपः ॥ १२ ॥ ॥ अथाष्टापदपावडीतपः । आश्विना-

१३ अष्टापदपावडीतप आगाद

ष १	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
ष २	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
ष ३	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
ष ४	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
ष ५	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
ष ६	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
ष ७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
ष ८	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६

ष्टाहिकासेव यथाशक्ति तपःक्रमैः । विधेयमष्टवर्षाणि तप अष्टापदः
 पर ॥ १ ॥ अष्टापदारोहार्थं तपः अष्टापदपावडीतपः । तत्र आश्वि-
 नाष्टाहिकासु यथाशक्ति तपो विधेय । देवाये स्वर्णमय सोपान स-
 ख्याप्य अष्टप्रकारपूजाभिः पूजयेत् । एव अष्टवर्षाण्यष्टसोपानानि
 विदध्यात् । यशकन्यासः । उद्यापने चतुर्विंशतिसख्यया पकाशफ-
 लजातीनां बृहत्लाभविधिपूर्वक दौकेनं । सद्यवात्सल्य सद्यपूजा च ।
 एतत्फलं कुर्लेमप्राप्तिः ॥ इति श्राद्धकरणियमागाद अष्टापदपावडी-
 तपः ॥ १३ ॥ ॥ अथ मोक्षदण्डतपः । यावन्शुद्धिप्रमाणं स्याद्गुरुद-
 ण्डस्य तावतः । विदधीतैकान्तराश्वोपवासान्शुसमाहितः ॥ १ ॥ मोक्ष-

निधिषु तप एकाशनादिक । विधेय सर्वसपत्ति सुखे तपसि निश्चितं ॥ १ ॥ सर्वसुखसंपत्तिहेतुत्वात्सर्वसु-
 खसपत्ति । तत्र प्रतिपत्सकमेकमक द्वितीयाया हे एष बृहदा यावत्पूर्णिमायाः पञ्चदश । पर यदि कापि
 तिथिर्विकरति तदा सा पुनरावितो विधेया । एवं विंशत्युत्तरशतदिनेः पूर्वमे । यश्चकन्यासः । उद्यापने
 बृहत्लात्रविधिपूर्वकं विंशत्युत्तरशतसंख्या फलपकात्रजानिदौकनं सघवात्सल्प सघपूजा च । एतत्फलं
 सुखप्राप्तिः । इति श्राद्धकरणियमागाद सर्वसुखसपत्तिस्तपः ॥ १२ ॥ ॥ अथाष्टापदपावहीतपः । आश्विना-
 द्राहिकास्त्रेव यथाशक्तितपःक्रमेः । विधेयमष्टवर्षाणि तप अष्टापदः
 पर ॥ १ ॥ अष्टापदरोहार्थं तपः अष्टापदपावहीतपः । तत्र आश्वि-
 नाद्राहिकासु यथाशक्ति तपो विधेय । देवाग्ने स्वर्गमप सोपान स-
 स्थाप्य अष्टप्रकारपूजाभिः पूजयेत् । एव अष्टवर्षाण्यष्टसोपानानि
 विदध्यात् । यश्चकन्यासः । उद्यापने चतुर्विंशतिसंख्याया पकात्रफ-
 लजानीना बृहत्लात्रविधिपूर्वकं दौकनं । सघवात्सल्प संघपूजा च ।
 एतत्फलं दुर्लभप्राप्तिः ॥ इति श्राद्धकरणियमागादं अष्टापदपावर्ही-
 तपः ॥ १३ ॥ ॥ अथ मोक्षदण्डतपः । यावन्मुष्टिप्रमाणं स्यादुक्त-
 ण्डस्य तावतः । विदधीतेकान्तराक्षोपवासान्मुसमाहितः ॥ १ ॥ मोक्ष-

१३ अष्टापदपावहीतप आगाद

प १	अशु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
प २	अशु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
प ३	अशु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
प ४	अशु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
प ५	अशु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
प ६	अशु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
प ७	अशु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
प ८	अशु	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६

१७ गौतमपद्धिगाथातपः

शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१
शुक्ल	प	व	१

वेद न कक्षो लिका सद्धिते

स्वदर्शि । तत्र एकस्या शुक्लप्रतिपद्युपवासः । द्वितीयमासे शुक्लद्वितीयायासुपवासः । एव पञ्चदशसु मासेषु शुक्लपक्षेषु यावत्पूर्णिमाया उपवासाः पञ्चदश संख्यया भवन्ति । यथेकापि तिथिर्विस्मरति तदा पुनरपि तिथिरारभ्यते । यञ्चकन्यासः । उद्यापने श्रीश्रुवमदेवस्य पूजन रूप्यमयधृक्षः तच्छालाया सुवर्णमयपालनक पदसूत्रप्रस्थित पदसूत्रमयतूलिका तदुपरि सुवर्णमयपुत्तलिका पञ्चदशसख्यया पक्षाक्षफलजाति-द्वौकनं । पर तिथौ तिथौ नव नव नैवेद्य फल च द्वौकनीय संघवात्सख्य सद्यपूजा च । एतत्फल सर्वदुःखप्रणाशः । इति श्राद्धकरणीयमागाह अदुःखदर्शितपः ॥ १५ ॥

द्वितीयादुःखदर्शितपसि पञ्चदशोपवासा एकान्तरिताः तिथिचिनापि विधेयाः दोष सथैव । इति द्वितीय अदुःखदर्शितप आगाह ॥ १६ ॥ अथ गौतमपद्धिगाथातपः । एकासु पञ्चदशसु स्वशाकेरनुसारतः । तपः कार्ये गौतमस्य पूजाकरणपूर्वक ॥ १ ॥ गौतमपात्रोपलक्षित तपः गौतमपात्रतपः । तत्र पञ्चदशपूर्णिमा यावत् श्रीगौतम-सूर्तिपूर्वक यथाशक्ति प्रत्याख्यान विधेय । उद्यापने श्रीगौतमस्य श्रीमहावीरस्य च शुद्धस्नाश्रुविधिपूजा । रूप्यमयपात्र काष्ठमय च द्वे पायसपूरिते गुरवे दद्यात् । सद्यवात्सख्य सद्यपूजा च । एतत्फल विविधलज्वयः । यञ्चकन्यासः इति

श्राद्धकरणीयमागाह गौतमपदिग्गहातपः ॥ १७ ॥ ॥ अथ निर्वाणदीपतपः । वर्षत्रय दीपमाला पूर्वं सुत्ये

१८ निर्वाणदीपतप आगाह

१ वर्षे	काष्ठकवसि	१२०	४	४
२ वर्षे	काष्ठकवसि	१२	४	४
३ वर्षे	काष्ठकवसि	१२०	४	४

विनद्धये । उपवासद्वय कार्ये दीपप्रस्तारपूर्वक ॥ १ ॥ निर्वाणमार्गे दीप इव निर्वाणदीपः । तत्र दीपमालिकायाश्चतुर्दशमावासरयोः उपवासद्वय धि-
 धेय । तत्र हि राजद्वयेषु श्रीमश्वरीराधे अखण्डाक्षतदीपदान । यश्चक-
 न्यासः । उद्यापने वर्षत्रयान्ते दृहत्स्नात्रविधिपूर्वक मश्वीरपूजा दीपस-
 हसदान सधवात्सत्य सधपूजा च । पतत्फल मोक्षमार्गमासि । इति श्राद्धकरणीयमागाह निर्वाणदीपतपः
 ॥ १८ ॥ ॥ अथासुताष्टदीपतपः । शुक्लाष्टमीषु षाष्टासु आचाम्लादितपासि च । चिदधीत खराक्तया च

१९ अमृताष्टमीतप आगाह

शुक्ल	८	४	शुक्ल	८	४
शुक्ल	८	४	शुक्ल	८	४
शुक्ल	८	४	शुक्ल	८	४

ततस्तत्पूरण भवेत् ॥ १ ॥ अमृताभिषेकेणोपलक्षिता अष्टमी अ-
 सुताष्टमी । तत्र अष्टसु शुक्लाष्टमीषु आचाम्लान्येव विधेयानि ।
 यश्चकन्यासः । उद्यापने दृहत्स्नात्रविधिपूर्वक घृतदुग्धभृत कलशा
 माणकमात्रभोदकसहितं दौकेपेत् । सधवात्सत्य सधपूजा च ।
 पतत्फल आरोग्यं । इति श्राद्धकरणीयमागाह अमृताष्टमीतपः ॥ १९ ॥ ॥ अथ खण्डदशमीतपः । शुक्लासु
 दशसख्यासु निजयाक्तया तपोविधिः । चिदधीत ततः पूर्तिस्तस्य संपद्यते क्रमात् ॥ १ ॥ अखण्डायां दशम्यां

२० अखण्डवधामीतप आगाढ							
शुक्र	१०	४	१	शुक्र	१०	४	१
शुक्र	१०	४	१	शुक्र	१०	४	१
शुक्र	१०	४	१	शुक्र	१०	४	१
शुक्र	१०	४	१	शुक्र	१०	४	१
शुक्र	१०	४	१	शुक्र	१०	४	१
शुक्र	१०	४	१	शुक्र	१०	४	१

तपः अखण्डवधामीतपः । तत्र दशासु शुक्रवधामीषु यथाशासनात् तयो विधेय । यश्चकन्यासः । उद्यापने दशासक्यया अन्नपकावफलजातिद्वौकन अखण्डिताक्ष-
नेनेवेद्य अखण्डपदेन परिधापनिका अखण्डधुनधारान्नयदान वैत्यपरिधौ । सद्य-
चात्सत्य सद्यपूजा च । एतत्फल अखण्डसुख । इति श्राद्धकरणीयमागाढ अख-
ण्डवधामीतपः ॥ २० ॥ ॥ अथ परत्रपालितपः । पञ्चवर्षाणि वीरस्य कल्याणि-
कसमासितः । उपवासत्रय कृत्वा द्वात्रिंशद्वरसांश्चरेत् ॥ १ ॥ परलोके पालिरिव

२१ परत्रपालितप आगाढ द्वित ३५

४	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	१	१	१	१	१	१	१	१	१

परत्रपालिः । तत्र दीपोत्सवादारभ्य निरन्तर तप उपवासत्रय कृत्वा
निरन्तराणि द्वात्रिंशद्विधिकृतिकानि विदध्यात् । एव पञ्चवर्षाणि । के-
चिदत्रोपवासान्येकान्तराण्यारुः । यश्चकन्यासः । उद्यापने प्रतिवर्ष
सेर्हसत्कल्पनश्रीपालिं स्याले विषाय सुरमिधुनेनाधुरयेत् । चरमोद्या-
पने दृष्टस्त्रात्रविधिः सद्यधात्सत्य संवपूजा च । एतत्फल परत्र स-
द्वितिः । इति श्राद्धकरणीयमागाढ परत्रपालितपः ॥ २१ ॥ ॥ अथ
सोपान(पावडी)तपः । ससाष्टनवदशमिस्त्रहणेस्त्रिधिसक्रमैः । दस्त्रिभिः पूर्वमे वैव सोपानतप उत्तम ॥ १ ॥

आद्धकरणीयमागाह गौतमपदिगाहान्तपः ॥ १७ ॥ ॥ अथ निर्वाणदीपतपः । वर्षत्रय दीपमाला पूर्वें मुद्ये

१८ निवाणदीपतप आगाह

१ वर्षे	कार्तिकवसि	१४०	४	४
२ वर्षे	कार्तिकवसि	१४	४	४
३ वर्षे	कार्तिकवसि	१४०	४	४

विनद्वये । उपवासद्वय कार्यं दीपप्रस्तारपूर्वक ॥ १ ॥ निर्वाणमार्गे दीप इव निर्वाणदीपः । तत्र दीपमालिकायाश्चतुर्दशयमावास्वयो उपवासद्वय विवेय । तत्र हि रात्रद्वयेपि श्रीमहावीराम्ने अखण्डाक्षतदीपदान । यश्चकन्यासः । उद्यापने वर्षत्रयान्ते बृहत्स्नात्रविधिपूर्वक मद्रावीरपूजा दीपस-
इत्यदान सद्यथात्सल्य सद्यपूजा च । एतत्फल मोक्षमार्गपासि । इति आद्धकरणीयमागाह निर्वाणदीपतप ॥ १८ ॥ ॥ अथासुताष्टदीपतपः । शुक्लाष्टमीषु षाष्टासु आचान्त्वादितपासि च । विदधीत स्वशाक्तपा च

१९ असुताष्टमीतप आगाह

४४	८	४	४	८	४
४४	८	४	४	८	४
४४	८	४	४	८	४
४४	८	४	४	८	४

ततस्तत्पूरण भवेत् ॥ १ ॥ असुताभिषेकेणोपलक्षिता अष्टमी असुताष्टमी । तत्र अष्टसु शुक्लाष्टमीषु आचान्त्वाद्येव विधेयानि । यश्चकन्यास । उद्यापने बृहत्स्नात्रविधिपूर्वक घृतदुग्धभृत कलया माणकमात्रमोदकसहितं दौकयेत् । सद्यथात्सल्य सद्यपूजा च । एतत्फल आरोग्यं । इति आद्धकरणीयमागाह असुताष्टमीतपः ॥ १९ ॥ ॥ अथ स्वणद्वयामीतपः । शुक्लासुदशसख्यासु निजशाक्तपा तपोविधि । विदधीत ततः पूर्तिस्वस्य संपद्यते क्रमात् ॥ १ ॥ अखण्डायां दशान्यां

नमस्कारफलतपः । कुत्वा नवकमस्कानि तदुद्यापनमेव च । शक्तिहीनैर्विधेय च पूर्ववस्तस्मापन ॥ १ ॥
नमस्कारफलदायितपः । नमस्कारफलतपः । तत्र अष्टषष्ट्यैकाशनेष्वसमर्थः पदसंख्या नवैकाशनानि विद-

२४ नवकारफलतपः		
धर्मोत्तरं द्वात्रिंशत् १	५	१
नमोसिद्धाय २		
नमोआयिकाण ३		
नमोवदस्त्रायाणं ४		
धर्मोत्तोपसंखसाहस्रं ५		
पुसोपचतसृश्रुतौ ६		
संखपातप्यथासतो ७		
नगच्छाणधरासंख्येसिं		
पदमहत्त्वमगात् ८		

व्यात् । यश्चकन्यासः । उद्यापन च पूर्ववत् ।
एतत्फलं पूर्ववत् । इति श्राद्धकरणियमागाढ न-
मस्कारफलतपः ॥ २४ ॥ ॥ अथ अविधवाद्-
शमीतपः । भाद्रपदशुक्लदशमी दिन एकाशान-
मर्थे निशायां च । अन्यापूजनजागरणकर्मणी
सुविधिना कुर्यात् ॥ १ ॥ अथैवव्यार्थं दशमी
अविधवाद्शमी । तत्र भाद्रपदशुक्लदशम्यामि-
कमक्त विद्व्यात् निशि जागरण अन्यापूजन
नालिकेरादि फलधानी १० पक्षावधानी १० दौ-
कन पृथ सावत्कर्त्तव्य यावद्दशवर्षाणि । उद्या-
पने इन्द्राणीपूजा सधवात्सत्य सधपूजा च ।

२५ अविधवाद्शमी तप आगाढ			
१ वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८
२ वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८
३ वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८
४ वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८
५ वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८
६ वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८
७ वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८
८ वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८
९ वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८
१० वर्षे	भाद्रपदसुदि	१०	८

एतत्फल अथैवव्यं । यश्चकन्यासः । इति श्राद्धकरणियमागाढ अविधवाद्शमीतपः ॥ २५ ॥ ॥ अथ शृद्ध-

अत्रापि प्रथमदशके प्रतिदिनमेका वृत्तिः । ततश्चैकैकवृत्तिवृद्ध्या दशमदशके प्रतिदिन दशदत्तपः । यश्च-
 काणि यथा । एष नवभिर्मासेभ्यस्तुर्षिशाखादिनेभ्यस्तत्रोपि प्रतिमाः समर्थन्ते । उद्यापने वृहत्स्नात्रविधिपूर्वक
 नानापक्षाक्षफलशौकनं सधवात्सल्य सधपूजा च । एतत्फल मोक्षमार्गः । इति आद्वकरणीयमागाद सोपान-

२३ कर्मचतुर्थतप आगाद

२३	पा	१	२	१	पु	२	१	पु	३	१	पु	४	१	पु	५	१	पु	६	१	पु	७	१	पु	८	१	पु	९	१	पु	१०	१	पु	११	१	पु	१२	१	पु	१३	१	पु	१४	१	पु	१५	१	पु	१६	१	पु	१७	१	पु	१८	१	पु	१९	१	पु	२०	१	पु	२१	१	पु	२२	१	पु	२३	१	पु	२४	१	पु	२५	१	पु	२६	१	पु	२७	१	पु	२८	१	पु	२९	१	पु	३०	१	पु	३१	१	पु	३२	१	पु	३३	१	पु	३४	१	पु	३५	१	पु	३६	१	पु	३७	१	पु	३८	१	पु	३९	१	पु	४०	१	पु	४१	१	पु	४२	१	पु	४३	१	पु	४४	१	पु	४५	१	पु	४६	१	पु	४७	१	पु	४८	१	पु	४९	१	पु	५०	१	पु	५१	१	पु	५२	१	पु	५३	१	पु	५४	१	पु	५५	१	पु	५६	१	पु	५७	१	पु	५८	१	पु	५९	१	पु	६०	१	पु	६१	१	पु	६२	१	पु	६३	१	पु	६४	१	पु	६५	१	पु	६६	१	पु	६७	१	पु	६८	१	पु	६९	१	पु	७०	१	पु	७१	१	पु	७२	१	पु	७३	१	पु	७४	१	पु	७५	१	पु	७६	१	पु	७७	१	पु	७८	१	पु	७९	१	पु	८०	१	पु	८१	१	पु	८२	१	पु	८३	१	पु	८४	१	पु	८५	१	पु	८६	१	पु	८७	१	पु	८८	१	पु	८९	१	पु	९०	१	पु	९१	१	पु	९२	१	पु	९३	१	पु	९४	१	पु	९५	१	पु	९६	१	पु	९७	१	पु	९८	१	पु	९९	१	पु	१००	१	पु
----	----	---	---	---	----	---	---	----	---	---	----	---	---	----	---	---	----	---	---	----	---	---	----	---	---	----	---	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	----	---	----	-----	---	----

तपः ॥ २२ ॥ ॥ अथ कर्मचतुर्थं तपः । उप-
 वासत्रय कुर्यादादावन्ते निरन्तर । मध्ये
 षट्शितान्कुर्याद्दुषधासाभ्य सान्तरान् ॥१॥
 कर्मणा चतुर्थं खण्डनस्य कर्मचतुर्थं । तत्र
 पूर्वं निरन्तरमुपवासत्रय ततः षट्शिकषधासा
 एकाशानान्तरिताः शुनरुपवासत्रय निर-
 न्तर । उद्यापने वृहत्स्नात्रविधिपूर्वक रूप्य-
 मय वृक्ष सर्षपकुठार च शौकयेत् । यश्चक-
 न्यासः । उद्यापने सधवात्सल्य सधपूजा
 च । एतत्फल कर्मच्छेदः । इति आद्वकरणी-
 यमागादं कर्मचतुर्थतपः ॥ २३ ॥ ॥ अथ

वत् ॥ १ ॥ तत्र प्रथम नन्यावर्तारं राधनार्थमुपवासः । ततो घरणेन्द्राभिका श्रुतदेवीश्रीगीतमारं राधनार्थं आधा-
 न्यचतुष्टय । ततः परमेष्ठिरक्षत्रपाराधनार्थं आचाम्लाष्टक । ततः षोडशविद्यादेव्याराधनार्थं षोडशैकम-
 कानि । ततश्चतुर्विंशतिशासनयक्षिण्याराधनार्थं षतुर्विंशत्येकमकानि । ततो दशद्विषपालाराधनार्थं दशै-
 कमकानि । ततो ग्रहक्षेत्रपालाराधनार्थं दशैकमकानि । ततश्चतुर्णिकायदेवताराधनार्थं चत्वार्येकमकानि-
 ततः सवाराधनार्थमुपवासः पंचमुपवासद्वय द्वादशाचाम्लानि षतुःषष्ट्येकमकानि सर्वदिनान्यष्टाविंशतिः ।
 दद्यापने वैद्ये बृहत्काश्रविधिः । धर्मगारे लघुनन्यावर्तपूजन पूर्ववत् । सद्यचात्सल्य संघपूजा च । एतत्फल
 परत्र तीर्थकरनामगोत्र इह च सर्वदेवसाक्षिष्य । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाह लघुनन्यावर्ततपः ॥ २७ ॥
 इति फलतपांसि सप्तविंशतिः । इति त्रिविधान्यपि तपांसि सपूर्णानि ॥

अथ विंशतिस्थानकानि । अर्हत्पूजा १ सिद्धपूजा २ प्रवचनपूजा ३ गुरुपूजा ४ स्थविरपूजा ५ यदुश्रुत-
 पूजा ६ सपस्विपूजा ७ ज्ञानोपयोग ८ सन्धकत्वपालन ९ विनयकरणं १० आचरयककरण ११ द्रव्यचर्ष १२
 धर्मव्यान १३ यथाशक्तितपः १४ वैपाद्यस्य १५ समाधिः १६ अपूर्वज्ञानपाठः १७ श्रुतमक्तिः १८ ज्ञानपूजा
 १९ सद्यपूजादिकरण २० इति विंशतिस्थानकाराधन ॥ एतेषु तपःकरणस्य न निश्चयः किंत्वेषा मुक्ताना आ-
 राधनमेव करणीय ॥ अरहत १ सिद्ध २ पवयण ३ गुरु ४ शेर ५ यदुस्तसु ६ तवस्ती ७ य । वत्सलया य
 एसि अमिक्खनानोवज्जो ८ य ॥ १ ॥ वसण ९ विणए १० आधस्सए ११ य सील षए १२ निरइयारो ।

न्यावर्तितपः । गृहस्थन्यावर्तविधिसंस्थयेकाग्रानादिभिः । पूरणीय तपश्चोष्यापने तत्पूजन महत् ॥ १ ॥ नन्या-
 वर्ताराधनार्थं तपः नन्यावर्तितपः । तत्र प्रथममुपवासी नन्यावर्ताराधनाय । ततः सौधमन्द्रशानेन्द्रश्रुतदे-
 वतानामाशान्मन्त्रय । ततोऽर्हदादि अष्टकाना आराधनार्थं अष्टाशान्मन्त्रानि । ततश्चतुर्विंशतिजिनमाधाराध-
 नार्थं चतुर्विंशतिरेकभक्तानि । ततः षोडशविधादेव्याराधनार्थं षोडशैकभक्तानि । ततश्चतुर्विंशतिलोका-
 न्तिकाराधनार्थं चतुर्विंशतिरेकभक्तानि । ततश्चतुःपटीन्द्राराधनार्थं चतुःपट्टिरेकभक्तानि । ततश्चतुःपटीन्द्र-
 देव्याराधनार्थं चतुःपट्टिरेकभक्तानि । ततश्चतुर्विंशतिशासनयक्षाराधनार्थं चतुर्विंशतिरेकभक्तानि । ततश्च-
 तुर्विंशतिशासनयक्षिण्याराधनार्थं चतुर्विंशतिरेकभक्तानि । ततो दशद्विक्पालाराधनार्थं दशैकभक्तानि ।
 ततो प्रह्वेशभपालाराधनार्थं दशैकभक्तानि । ततश्चतुर्णिकायदेवताराधनार्थं चत्वार्यैकभक्तानि । ततः सर्वा-
 राधनार्थमुपवासः । अत्रोपवासद्वय एकादशाशान्मन्त्रानि द्विशती चतुःपद्युसरा एकभक्ताना । एव सप्तसप्त-
 सधिकेन दिनशतद्वयेन पूर्यते । यश्चकन्यासः । उद्यापने चैत्ये गृहस्त्राश्रयिभिः धर्मांगारे नन्यावर्तपूजा प्रति-
 ष्ठाविधिवत् । सप्तपूजा संघघातसत्स्य । एतत्फल परलोके तीर्थंकरनामकर्म इहलोके सर्वदेव तसा-
 क्षिप्य । इति यतिभाद्रकरोपियमगाह गृहस्थन्यावर्तितपः ॥ २६ ॥ ॥ अथ लघुनन्यावर्तितपः । नन्यावर्तारा-
 धनार्थं तपः नन्यावर्तितपः । ऊयोश्च नन्यावर्तितस्य तपः कार्यं विशेषतः । तद्वाराधनसम्बन्ध्यापनविधिवत्-

धत् ॥ १ ॥ तत्र प्रथम नन्याधनार्थमुपवासः । ततो धरणेन्द्राम्बिका श्रुतदेवीश्रीगौतमाराधनार्थं आचा-
 न्यत्वतुष्टय । ततः परमेष्ठिरक्षत्रयाराधनार्थं आचाम्बलाष्टक । ततः षोडशविधादेव्याराधनार्थं षोडशैकम-
 क्तानि । ततश्चतुर्विंशतिशासनयक्षिण्याराधनार्थं चतुर्विंशत्येकमक्तानि । ततो दशद्विक्पालाराधनार्थं दशै ।
 क्रमक्तानि । ततो भद्रक्षेत्रपालाराधनार्थं दशैकमक्तानि । ततश्चतुर्णिकायदेवताराधनार्थं चत्वार्येकमक्तानि-
 ततः सर्वाराधनार्थमुपवासः एकमुपवासद्वय द्वादशाचाम्बलानि चतुःषष्ट्येकमक्तानि सर्वदिनान्यष्टाविंशतिः ।
 उद्यापने क्षेत्रे बृहत्स्त्रात्रविधिः । धर्मांगारे लघुनन्यावर्तपूजन पूर्ववत् । सद्यचात्सल्य सद्यपूजा च । पृतत्फल
 परत्र तीर्थकरनामगोत्र इह च सर्वदेवसाक्षिव्य । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाढ लघुनन्यावर्ततपः ॥ २७ ॥
 इति फलतपासि सप्तविंशतिः । इति त्रिविधान्यपि तपासि सपूर्णानि ॥

अथ विंशतिस्थानकानि । अर्हत्पूजा १ सिद्धपूजा २ प्रबचनपूजा ३ गुरुपूजा ४ स्थविरपूजा ५ बहुश्रुत-
 पूजा ६ सपत्न्यपूजा ७ ज्ञानोपयोग ८ सम्यक्त्वपालन ९ विनयकरणं १० आवदयककरण ११ ब्रह्मचर्य १२
 धर्मव्यान १३ यथाशक्तितपः १४ वैपाट्यस्य १५ समाधिः १६ अपूर्वज्ञानपाठः १७ श्रुतभक्तिः १८ ज्ञानपूजा
 १९ सद्यपूजाविकरण २० इति विंशतिस्थानकाराधन ॥ एतेषु तपःकरणस्य न निश्चयः किंत्वेपा श्रुताना आ-
 राधनमेव करणीय ॥ अरहत् १ सिद्ध २ पचयण ३ गुरु ४ धेर ५ बहुस्तु ६ तवस्ती ७ य । वत्सलया य
 पत्सि अभिक्त्वनानाणोवडगो ८ य ॥ १ ॥ दंसण ९ धिणए १० आवत्सए ११ य सील धए १२ निरइयारो ।

न्यावर्ततपः । दृष्टन्न्यावर्तविधिसंख्यैकाशनाविधिः । पूरणिय तपश्चोद्यापने तत्पूजन मद्रत् ॥ १ ॥ नन्या-
 वर्तारपनार्थं तपः नन्यावर्ततपः । तत्र प्रथममुपवासो नन्यावर्तारपनाय । ततः सौधर्मन्द्रशानेन्द्रश्रुतदे-
 धतानामाथाम्लश्रयं । ततोऽर्हवादि अष्टकाना आराधनार्थं अष्टाधाम्लानि । ततश्चतुर्विंशतिजिनमाधाराप-
 नार्थं षट्पिंशतिरेकभक्तानि । ततः षोडशविधादेव्याराधनार्थं षोडशैकभक्तानि । ततश्चतुर्विंशतिलोका-
 न्तिकाराधनार्थं षट्पिंशतिरेकभक्तानि । ततश्चतुःपटीन्द्राराधनार्थं चतुःपट्टिरेकभक्तानि । ततश्चतुःपटीन्द्र-
 देव्याराधनार्थं षतुःषष्टिरेकभक्तानि । ततश्चतुर्विंशतिशासनयक्षाराधनार्थं षतुर्विंशतिरेकभक्तानि । ततश्च-
 सुविंशतिशासनयक्षिण्याराधनार्थं चतुर्विंशतिरेकभक्तानि । ततो दशदिवपालाराधनार्थं दशैकभक्तानि ।
 ततो प्रह्लेशप्रपालाराधनार्थं दशैकभक्तानि । ततश्चतुर्णिकायदेवताराधनार्थं षत्वार्यैकभक्तानि । ततः सर्वा-
 राधनार्थमुपवासः । अत्रोपवासद्वय एकादशाधाम्लानि द्विशती चतुःपशुतरा एकभक्ताना । एव सप्तसप्त-
 थधिकेन दिनशातद्वयेन पूर्यते । यश्चकन्यासः । उद्यापने चैत्ये नृहस्ताश्रविधिः धर्मगारे नन्यावर्तपूजा प्रति-
 ष्ठाविधिवत् । संवपूजा सवधात्सस्य । एतत्फल परलोके तीर्थैकरनामकर्म इहलोके सर्वदेय सर्वदेवतसा-
 क्षिष्य । इति यतिश्राद्धकरणीयमागाह दृष्टन्न्यावर्ततपः ॥ २६ ॥ ॥ अथ लघुनन्यावर्ततपः । नन्यावर्तार-
 पनार्थं तपः नन्यावर्ततपः । लघोश्च नन्यावर्तस्य तपः कार्यं विशेषतः । तद्वाराधनसंख्याभिरुद्यापनभिरादि-

आचार्यपदोचितलभे स्वगुरुरन्यो वा कश्चिद्व्योहृद्यो ज्ञानहृद्यो गीतार्थाचार्यः पूर्ववद्भासाभिमक्षण विधाय
 वासक्षेप कृत्वा गणवरविषया तिलक करोति सदन्यये आचार्योपाध्यायसाधुसाध्वीश्रावकश्राविका अपि
 परमेष्ठिमन्त्रपाठपूर्वं तथैव श्रीखण्डेन तिलक कुर्वन्ति । ततो हृद्धशुक्रः पूर्ववदभिमन्त्रितवासाक्षतदान साधु-
 श्राद्धेभ्यः करोति । ततो हृद्धाचार्य-क्षमासमणाण सुत्सेण अन्त्येण सद्गुण्येण शुरुगोहिं जुह्वाहि नित्यारग-
 पारगो होहि इत्युक्ते सर्वेपि वासाक्षतक्षेप कुर्वन्ति । ततो बन्दनकविधिः पूर्ववत् । अन्येषामुपाध्यायसाध्वा-
 दीना गणानुज्ञा गणसुख्यत्वकथन वाचनानुज्ञाधिकारादवसेय । इति पदारोपाधिकारे यतिपदारोपविधिः ॥
 ॥ अथ विप्रणां । तेषां च आचार्योपाध्यायस्थानपतिकर्माधिकारिभेदाच्चतुर्धा पदक्रमः । तत्राचार्याः शुद्धस-
 न्यग्रहृद्यो द्वादशव्रतवरा अन्यदैवतलिङ्गिप्रणामसमाषणसस्तवधिवर्जितास्त्यक्तसावधाः हुष्यतिग्रहरहिता
 नित्य कृतप्रत्यास्थाना भवन्ति । तथाया—स्वभावादरूपसतुष्टा अल्पभाषणतत्पराः । जिनागमात्पर नैव प-
 ठन्ति श्रुतमादरात् ॥ १ ॥ नित्य धौतवक्त्रभाजो द्वादशव्रतधारिणः । सन्यगभ्यस्ततत्त्वार्थाः प्रमाणप्रान्यवेदिनः
 ॥ २ ॥ प्रायः सावधविरता मिथ्यादक्सङ्गवर्जिताः । धीराः शान्ता गुणोपेताः सर्वशास्त्रधिदस्तथा ॥ ३ ॥
 प्रतिष्ठादिसर्वकर्मकरणान्यासशालिनः । प्रत्यास्थानरताः प्रायः प्राय प्राशुकमोजिनः ॥ ४ ॥ नित्यस्थानरता दान्ता
 यामिनो मन्त्रवेदिनः । षट्कर्मसाधनाध्यग्रहदयास्ते द्विवैव हि ॥ ५ ॥ साधुपास्तिपरा नित्य शुद्धवशासमु-
 ब्रवाः । प्रायः कनकहस्ताश्च हुष्यतिग्रहवर्जिताः ॥ ६ ॥ प्राणाल्येपि शूद्राद्यभोजनेऽतिपराशुजाः । वार्ताकम्-

मूलपद्मभिसेधो कथो तर्हि मयणसुवरीपवि । सेसाण अट्टणह कथो अ लहुपद्मभिसेधो ॥ १०६५ ॥
 मद्सायरो अ इक्को सिद्धेव य धवळासिद्धियो भित्ता । एए चउरोऽवि तथा रत्ता निअमतिणो ठविआ ॥
 कोसवीनयरीओ अणाविओ धवलनदणो धिमलो । सो कणयपट्टपुव्व सिट्ठी सटाविओ रत्ता ॥ १०६७ ॥
 अट्टाहियाड चेर्हरेसु काराधिक्या विहिपुव्व । सिरिसिद्धचक्रपुञ्ज च कारए परमभत्तीए ॥ १०६८ ॥
 टाणे टाणे चेर्हहराइ कारेइ जुगसिहराइ । धोसावेइ अमारिं दाण दीणाण दावेइ ॥ १०६९ ॥

तत्र मदनसुन्दर्या अपि मूलपद्मभिषेकः, सा मूलपद्मराक्षीपदे स्थापितेत्यर्थः, य पुनः शेषाणां अष्टानां राक्षीनां
 चतुष्षाभिषेकः कृतः ॥ १०६५ ॥ तथा एकम मठिसागर श्रीएषेव च धवलभेष्ठिनो मित्राणि एते चत्वारोऽपि राज्ञा श्री-
 पालेन निव्रमन्निवः स्थापिताः ॥ १०६६ ॥ तथा कोशाम्बीनगरीतो धिमलो नाम धवलनन्दनो-धवलभेष्ठिपुत्र आनापित ,
 स धिमलो राज्ञा श्रीपालेन कनकपट्टपूर्व-सौवर्णपद्मवन्धकपूर्वकं भेष्टी सं-सन्धक् मकारेण स्थापित ॥ १०६७ ॥ तथा श्रीपा
 लमैत्यगृहेषु-द्विनयन्दरेषु अष्टाहिकामहोत्सवान् कारयित्वा विधिपूर्वं परमभक्त्या भीषिद्धचक्रपूर्वा य कारयति ॥ १०६८ ॥
 स्थाने स्थाने तुक्कानि-ठणानि शिखराणि वेणां तानि तुक्कशिखराणि चैत्यगृहाणि कारयति, तथाऽमारि-सर्वजन्तुभ्योऽमव-
 दानं बोधयति, पुनः दीनेभ्यो दान दापयति, इत्थं गुणयुक्तानि करोतीत्यर्थ ॥ १०६९ ॥

नारमगोण रज्ज पाक्षतो पियञ्जमाहिं सजुत्तो । सिसिसिरिपालनरिदो द्दुव्व कोइ लीलाओ ॥
 अह कजिअसेणनामा रायरिसी सो विसुद्धचारित्तो । उप्पत्तावहिनाणो समागओ तरथ नयरीप् ॥
 तरसागमण सोऊण नरवरो पुलदञ्चो पमोएण । माइपियाहिं समेओ सपत्तो वंदणनिमित्त ॥
 तिपयाहिणिसु समं त सुणिनाह नमित्तु नरनाहो । पुरओ अ संनिविट्ठो सपरिवारो अ विणयपरो ॥
 सोऽधि सिञ्जिअसेणो सुणिराओ रायरोसपरिसुक्को । करुणिकपरो परम धम्मसरुव कहइ एवं ।

न्यायमार्गेषु राज्य पालयन् प्रियव्रतमाभिः—ब्रह्ममाभिः सयुक्त्वः—सहित श्रीश्रीपालनरेन्द्र इन्द्र इव लीलाः—क्रीडाः
 करोति ॥ १०७० ॥ अथ स श्रीअजितसेननामा राजर्षिरव्य नगर्या—धर्मपार्या समागत , कीर्त्याः सः १—विशुद्ध-निर्मल
 चारित्र यस्य स तथाऽव एव उत्पद्य अथविद्वान यस्य स तथाभूतः ॥ १०७१ ॥ तस्य—राजर्षेरानगमन भुत्वा नरवरो—राजा
 श्रीपालः प्रभोदेन—क्षपेण पुलकित,—सखाचरोमोदमः सत् मात्रा जनन्या प्रियाभिश्च—ब्रह्ममाभिः समेतः—सहितो वन्दननि-
 मित्त—मुने वन्दनार्थं समप्राप्तः ॥ १०७२ ॥ नरनाथो—राजा श्रीपालस्त—मुनिनाथ मिः प्रदक्षिणीकृत्य पुनः सम्यग् नत्वा—
 प्रणम्य पुरत—अग्रवक्ष सनिविष्टः, कीर्त्यो नरनाथः १—सपरिवार,—परिवारसहितश्च पुनर्विनयपरः ॥ १०७३ ॥ सः श्रीअजित
 सेनोऽपि मुनिराजो रागरोपपरिसुवतो रागद्वेषाभ्यां समन्ताद्रहितः, पुनः करुणा परा—प्रकृष्टा यस्य स तथाभूतः सन् एव-
 धरूपमाश्रयप्रकारेण परम—प्रधान धर्मस्य स्वरूप कथयति ॥ १०७४ ॥

मूलपद्याभिसेधो कश्चो तर्हि मयणसुवरीपदि । सेसाण अट्टपह कश्चो अ लहुपट्टअभिसेधो ॥ १०६५ ॥
 मइसापरो अ इक्को तिस्रेष य धवळासिट्टिणो मित्ता । एए चउरोऽवि तथा रत्ता निअमतिणो ठविआ ॥
 कोसवीनयरीष्पो अणाविधो धवळनदणो विमलो । सो कणपपट्टपुट्ट सिट्टी सठाविष्पो रत्ता ॥ १०६७ ॥
 अट्टाहियाड चेईहरेसु काराविज्ज्या विहिपुव्व । सिरिसिद्धचकपूअ च कारए परमभर्त्ताए ॥ १०६८ ॥
 ठाण्णे ठाण्णे चेईहराइ कारेइ तुगसिहराइ । धोसावेइ अमरिं दाण दीणाण दावेइ ॥ १०६९ ॥

एव मदनसुन्दर्या अपि मूलपद्याभिषेकः, सा मूलपट्टराक्षीपदे स्थापितेत्यर्थः, च पुनः शेषाणां अष्टानां राक्षीनां
 लघुपद्याभिषेकः कृषः ॥ १०६५ ॥ तदा एकश्च मणिसागर शीत्येष च धवलभेषुिनो मित्राश्च एते चत्वारोऽपि राज्ञा भी-
 पात्तेन निजमन्त्रिणः स्थापिताः ॥ १०६६ ॥ तथा कोशाम्बीनगरीतो विमलो नाम धवलनन्दनो-धवलभेषुिपुत्र आनापित ,
 स विमलो राज्ञा भीपात्तेन कनकपट्टपूर्व-सौवर्णपट्टनक्षकपूर्वकं भेषुि सं-सम्यक् प्रकारेण स्थापित ॥ १०६७ ॥ तथा भीपा
 लक्ष्मैत्यगृहेषु-विनयन्दिरेषु अष्टाहिकामहोत्सवान् कारयित्वा विधिपूर्वं परममन्त्या भीसिद्धचक्रपूर्वा च कारयति ॥ १०६८ ॥
 स्वाने स्वाने सुन्नानि-उन्नानि शिखराश्च वेर्णा गानि तुङ्गाशिखराश्च चैत्यगृहाणि कारयति, तथाऽमरिं-सर्ववन्तुभ्योऽमप-
 दानं घोषयति, पुनः दीनेभ्यो दान दापयति, इत्थं पुण्यकृत्यानि करोतीत्यर्थः ॥ १०६९ ॥

महंतेण च पुञ्जेण, जाएवि गुरुसगमे । आखरसाईहिं रुद्धाणं, दुष्सहं गुरुसंगं ॥ १०८० ॥
कहं कहंपि जीवाण, जाएऽपि गुरुसणे । बुग्गाहियाण धुत्तेहिं, दुष्सह पञ्जनामणं ॥ १०८१ ॥
गुरुपासेऽपि पत्ताण, दुष्सहा आगमसुई । जं निवा विगहाभा अ, दुब्बभाओ सयाहवि ॥ १०८२ ॥
सपत्ताए सुईएवि, तत्तबुद्धी सुदुष्सहा । ज सिंगारकहाईसु, सावहाणमणो जणो ॥ १०८३ ॥
उवहइदुऽपि तत्तामि, सद्धा अखंतदुष्सहा । ज तत्तरुणो जीवा, दीसति विरला जए ॥ १०८४ ॥
फदाचिव महता पुण्येन च गुरुसङ्गमे आवेऽपि आलस्यादिमि । तयोदयवस्करै रुद्धानां प्राणिनां गुरुस्येन दुर्लभ, ते
चामी ॥ आलससमोहवथा यमा कोहा पमाय किवथाचा । मयसोगा अभासा, वक्खेव कुउहला रमणा ॥ १॥ ॥ इति ॥ १०८० ॥
जीवानां कथकयमपि—केन केनापि प्रकारेण गुरुस्येने आवेऽपि धूर्त्तबुद्ध्याहितानां—भ्रान्ताचिचीकृतानां पर्युपासन—गुरुस्येन
दुर्लभम् ॥ १०८१ ॥ गुरुपार्थे प्राप्तानामपि आगमस्य—सिद्धान्तस्य श्रुति—श्रवण दुर्लभा, यद्—यस्मात्कारणात् निद्रा विक-
पाद्य सदापि दुर्ज्ञेयाः सन्ति, तत्रमरुणात् श्रवणं दुर्लभमपीत्यर्थः ॥ १०८२ ॥ श्रुतौ—आगमश्रवणे सम्प्राप्तयामपि तत्र-
श्रुतिः सुदुर्लभा, यद्—यस्मात्कारणात् जनो—लोकः श्रुत्कारकयादियु—श्रुत्कारहास्यादिकयासु सावधान—ऐकाग्र्ययुक्तव
मनो यस्य स तथा यद्गुरुस्यन्ते इति शेषः ॥ गुरुभिलसत्त्वे उपदिष्टेऽपि अद्या—आस्तिक्यं अत्यन्तदुर्लभा, यद्—यस्मात् कारणा-
त्सत्त्वेपु—जिनोपवपदायेषु कचिर्येषां ते तत्ररुक्थो जीवा जगति—लोकै विरला दृश्यन्ते ॥ १०८४ ॥

भो भो भव्या ! भवो ह्यमे, बुद्धहो माणुसो भरो । बुद्धगार्हर्हिं नाएहिं, आगममि विभाहिओ ॥ १०७५ ॥
 लद्धंमि माणुसे जस्मे, बुद्धह खिचमारिअ । ज दीसति दहाएणे, मिच्छा भिक्षा मुल्लिदया ॥ १०७६ ॥
 आरिएसु अ खिचेसु, बुद्धह कुलमुचम । जं वाहसुणियार्हेण, कुले जायाण को गुणो ? ॥ १०७७ ॥
 कुले लद्धेऽपि बुद्धंम, रुचमात्तगमाउअ । विगळा वाहिआऽकालमया दीसति ज जणा ॥ १०७८ ॥
 तेसु सव्वेसु लद्धेसु, बुद्धहो गुरुसंगमो । ज सया सव्वखिचेसु, पविज्जनि न साहुणो ॥ १०७९ ॥

भो ! भो ! मन्था मवीधे-मवसपूर्हे भातुपो-मनुपसम्बन्धी भरो-वन्नम आगमे-सिद्धान्ते बुद्धकादिभिः-बुद्धगयासग-
 धये इत्यादिभिर्ब्रह्मैः-दृष्टान्तैः दुर्लभो-रूप्यपो व्याकृपात्-उक्तः ॥ १०७५ ॥ कदाचिद् मातुरे अन्नमनि लब्धे सति अपि
 धर्मं दुर्लभं यद्-यस्मात्कारणात् इह मरते अनार्थधर्मेषु अनेके-बहवो महेच्छा भिन्नाः पुत्रिन्-माध महेच्छमेदा एव दुरयन्ते-
 विलोचयन्ते ॥ १०७६ ॥ आर्येषु च धर्मेषु उत्तमं कुल दुर्लभं यद्-यस्मात्कारणात् व्याधसीनिकादीनां-सुन्धकखटिकादीनां
 कुलेषु सातानां-उत्पन्नानां को गुणः ? , न कोऽपीत्यर्थः ॥ १०७७ ॥ कुले लब्धेऽपि रूपं-परिपूर्खेन्द्रियपञ्चक तथा आरोग्य
 नीरोगता तथा आयुस्क-महदायुः एतन्मम दुर्लभम्, यद्-यस्मात्कारणात् अना-उत्तमकुलोन्नता अपि बहवो लोका विकला-रूपि-
 रेन्द्रियास्तथा व्याधिता-रोगिणस्तथाऽकाले मृता दुरयन्ते ॥ १०७८ ॥ तेषु रूपादियु सर्वेषु सन्देवेषु गुरुमर्गमः-सद्गु-
 रो सद्गो दुर्लभः, यद्-यस्मात्कारणात् सर्वधर्मेषु सदा साधवो न प्राप्यन्ते ॥ १०७९ ॥

महतेण च पुत्रेण, जाप्ये गुरुस्वामे । आत्मसाक्षिं रक्षणं, दुष्कृतं गुरुंसग ॥ १०८० ॥
 कर्हं कश्चि जीवाण, जाप्ये गुरुंसणे । बुग्नाहियाण बुचेहिं, दुष्कृतं पञ्चुजासण ॥ १०८१ ॥
 गुरुणसेऽपि पत्ताण, दुष्कृता आगमस्सुई । ज निष्ठा विगहाओ अ, दुष्कृताओ सयाइवि ॥ १०८२ ॥
 सपत्ताए सुईप्ये, तत्तबुद्धी सुदुष्कृता । ज सिंगारकर्हाईसु, सावहाणमणे जणो ॥ १०८३ ॥
 उवइइंइणि तत्तामि, सद्धा अस्सत्तदुष्कृता । ज तत्तकइणो जीवा, दीसति विरला जए ॥ १०८४ ॥

कदाचिद् महात्ता पुण्येन च गुरुसङ्गमे जातेऽपि आत्मसाक्षादिभि प्रयोदयात्स्करै रक्षानां प्राणिनां गुरुदर्शने दुर्लभ, ते
 चामी "आत्मसाक्षात्प्राप्त्या यथा कोहा पमाय कियत्ता । भयसोणा अस्साणा, धक्खेव कुत्तला रमथा ॥१॥" ॥ इति ॥ १०८० ॥
 जीवानां कथकयमपि—केन केनापि प्रकारेण गुरुदर्शने जातेऽपि पूर्वैर्गुणप्राप्तितानां—आत्मचिन्तितानां पर्युपासन—गुरुसेवन
 दुर्लभम् ॥ १०८१ ॥ गुरुपार्श्वे प्राप्तानामपि आगमस्य—सिद्धान्तस्य श्रुति—श्रवण दुर्लभा, यत्—यस्मात्कारणात् निद्रा विक
 यास्य सदापि दुर्भवा सन्ति, तत्प्रमत्तत्वात् श्रवण दुर्लभमपीत्यर्थः ॥ १०८२ ॥ श्रुती—आगमश्रवणे सम्प्राप्त्यापामपि तत्त्व-
 बुद्धिः सुदुर्लभा, यत्—यस्मात्कारणात् जनो—लोकः श्रुत्वा गुरुकथादिषु—श्रुत्वा गुरुकथादिषु सावधान—एकाग्र्ययुक्तं
 मनो यस्य स तथा परदुर्लभन्ते इति श्लेषः ॥ गुरुभिस्तत्त्वे उपदिष्टेऽपि शब्दा—आस्तिक्य अत्यन्तदुर्लभा, यद्—यस्मात् कारणा-
 त्त्वेषु—जिनोपवपदायैषु शिष्येषां ते तत्तत्कथो जीवा अगति—लोकै विरला दृश्यन्ते ॥ १०८४ ॥

ज्ञायाए तत्तसद्वाए, तत्तयोहो सुहृत्सहो । ज आसद्वासिवा केर्द, तत्त जुञ्जति जतुणो ॥ १०८५ ॥
 तत्त दसविहो धम्मो, खंती महव अज्जव । मुची तवो दया सच्च, सोय धम्ममकिच्चणं ॥ १०८६ ॥
 खंतिनाममकोहत्त, महव माणवज्जण । अज्जव सरलो भावो, मुची निगयया दुहा ॥ १०८७ ॥
 तवो द्दच्छानिरोहो अ, दया जीवाण पालणं । सच्च वक्कमसत्तवज्ज, सोय निम्मलच्चित्तया ॥ १०८८ ॥
 धम्ममट्टारभेअस्स, मेहुणस्स विवज्जण । अकिच्चण न मे कज्ज, केणाविधिचिउणीहिया ॥ १०८९ ॥

तत्त्वप्रदीपा-तत्त्वप्रदीपो ज्ञातव्यामपि तत्त्वबोधः-तत्त्वज्ञानं सुदुर्लभः, यद्-यस्मात्कारणात्केचिद् भासय-निकट शिव-
 भूषितर्येषां ते आसन्नशिशुषा एव अ-तयो-जीवाः तत्त्वं बुध्यन्ते, न सर्वेऽपीत्यर्थः ॥ १०८५ ॥ तत्त्वं किमित्याह-तत्त्व दया
 विधो धर्मस्वयादि-धातिः १ मार्दव २ आर्जवं ३ सुक्तिः ४ तपः ५ दया ६ सत्या ७ शौच ८ भ्रष्ट ९ आकिञ्चन्य १० ॥ १०८६ ॥
 अर्थनामर्थानाह-धातिवर्नाम अक्रोधतव-क्रोधाभाव १ मार्दवं-मानवर्जनम् २ आर्जवम् सरलो भाव-अभिप्राय ३ सुचित्तिया
 निर्द्वेषता-निलोभता, द्रव्यतो भावसम परिग्रहरहितत्वमित्यर्थः ४ ॥ १०८७ ॥ द्दच्छाया निरोधय तप उच्यते ५ जीवानां
 पावन-रक्षय दया उच्यते ६ असाधय-निर्दोषं वाक्य सत्यमुच्यते ७ निर्मलचित्तता शौचमुच्यते ८ ॥ १०८८ ॥ अष्टादशमै-
 दस्य मधुनस्य विवर्जन मस्य उच्यते, तत्र आदौदारिकवैक्रियमेवाद् द्विविधं मधुनं, तद्वैक्रमपि मनोवाक्येण करणकारणानुपति-
 मेषाण्यविध, इयोभिलने अष्टादशविधमिधित्, केनापि वस्तुना मम कार्यं न-नस्ति इत्येव यास्नीहता-निःस्पृहता तद् आकि
 च्चल्यमुच्यते १० ॥ १०८९ ॥

एसो दसविहोइसो, धम्मो कप्पहुमोवमो । जीवाण पुणणपुणणाण, सव्वसुक्खाण दायगो ॥१०९०॥
धम्मो चिंतामणी रम्मो, चिंतिअत्थाण दायगो । निम्मलो केवलओअलच्छिच्चिच्छिक्कारओ ॥
कछाणिकमओ वित्तुवो मेरुवमो इमो । सुमणाणं मणोतुट्ठिं देइ धम्मो महोदओ ॥ १०९३ ॥

दशविधा-दशप्रकारा तरेणा-अवयवा नामोधारणानि वा यस्य स तथाभूत एव धर्म्मः कल्पहुमोपमः-कल्पवृक्षसदृशः
पुष्पपुण्येभ्यो वीधेभ्यः सर्वसौख्यानां दायकोऽस्ति, पुष्पं पुण्य येषां ते पुष्पपुण्यपास्तेभ्यः, कल्पवृक्षाणामपि दशविधत्वाच्च-
दुपमा धर्म उक्त ॥ १०९० ॥ धर्म्मश्चिन्तामणिरिव रम्मो-मनोवृत्तिवार्थानां-चाच्छिक्तार्थानां दायको दाताऽपि,
कीदृशो धर्म्मो?--निर्मलो-निर्दोषो भव एव केवलालोकः केवलज्ञानरूपप्रकाशः सा एव लक्ष्मीः--सम्पत् तस्या चिच्छिद्धिचि-
विस्त्वारस्त्कारकः ॥ १०९१ ॥ कल्याण-मङ्गल मेरुपक्षे कल्याणम्-सुवर्णं सदेव एकं स्वरूपमस्येति कल्याणैकमयः पुन-
र्विच प्रसिद्ध रूप-स्वरूप यस्य स तथा द्रयोस्तुल्य विशेषश्चमिदं, यद्वा मेरुपक्षे वृक्ष-वर्धुलं रूपम् आकुतिर्यस्य स तथा, पुनर्म-
हान् उदयो यस्मात् स महोदय, मेरुपक्षे महाजुदय-उक्त्य यस्य स तथाऽत्र एव मेरुणा गिरिराजेन उपमा यस्य स मेरु-
पमोऽय धर्म्म, सुमनसां-शोमनमनोवृत्तीनां जनानां मेरुपक्षे देवानां मनसि तुष्टि-तोष ददाति ॥ १०९२ ॥

जायाए तत्तसक्काए, तत्तथोहो सुदुस्रहो । ज आसक्कासिषा केर्द, तत्त बुज्जति जतुणो ॥ १०८५ ॥
 तस दसविहो धम्मो, खती मएव अज्जव । सुत्ती तवो दया सच्च, सोय धम्ममकिंचणं ॥ १०८६ ॥
 खंतिनाममकोहत्त, मएवं माणवज्जण । अज्जवं सरलो भावो, सुत्ती निगयया दुहा ॥ १०८७ ॥
 तथो दृच्छानिरोहो अ, दया ज्जावाण पालण । सच्च वक्कमसावज्ज, सोयं निम्मलच्चित्तया ॥ १०८८ ॥
 धंममट्टारभेअस्स, मेहुणस्स विषज्जण । अकिंचण न मे कज्ज, केणाविधिधात्ति ऽणीहया ॥ १०८९ ॥

तस्य भद्राया-सत्त्वमतीर्था आगारायपि सत्त्वबोधः-तत्त्वज्ञान सुदुर्लभः, यद्-यस्मात्कारणात्कोचिद् आसन्न-निकट शिव-
 भूषितयथां तं आसन्नशिक्षा एव जन्तवो-जीवाः तत्त्वं बुध्यन्ते, न सर्वे ऽपीत्यर्थः ॥ १०८५ ॥ तस्य किमित्याह-तत्त्वं दया
 विषो धर्मस्त्वयाहि-धात्तिः १ मार्दव २ आर्जवं ३ सुक्तिः ४ तपः ५ दया ६ सत्य ७ शौचं ८ भद्र ९ आर्जव्यन् १० ॥ १०८६ ॥
 अयथा मर्थानाह-धात्तिर्नाम अक्रोधत्व-क्रोधाभावात् १ मार्दव-मानवर्जनम् २ आर्जवम् सरलो भाव-अभिप्राय ३ सुषितद्विधा
 निर्ध-यथा-निर्लोभता, द्रव्यतो भावतश्च परिग्रहरहितत्वमित्यर्थः ४ ॥ १०८७ ॥ इच्छाया निरोधश्च तप उच्यते ५ जीवानां
 पालन-तस्य दया उच्यते ६ आसावद्य-निर्दोष धाम्यं सत्यमुच्यते ७ निर्मलचित्तता शौचमुच्यते ८ ॥ १०८८ ॥ अष्टादश्यामे-
 दस्य भेषुनस्य विषर्जनं भक्ष उच्यते, तत्र औदारिकर्तृक्रियमेवाह द्विविध भेषुन, सर्वेषु क्रमपि मनोवाक्याय करणकारणानुमति-
 मदात्मविषय, इयोमित्तेने अष्टादशविधमिति, केनापि वस्तुना मम कार्यं न-जास्ति इत्येव याऽनीहवा-निःस्पृहा तत् आर्कि-
 ज्ञान्यमुच्यते १० ॥ १०८९ ॥

एभस्सेवावधोद्देशं, तत्र नाणंयि निव्वय । एअस्साराहणारुवं, तत्र चारित्तमेव य ॥ १०९७ ॥
 इतो जा निज्जरा तीए, ख्व तत्र तवोऽधि अ । एवमेआइं सव्वाइ, पयाइं तत्तमुत्तमं ॥ १०९८ ॥
 ततो नवपइ एसा, तत्तभूआ विसेसओ । सव्वेहिं भव्वसत्तेहिं, नेआ झेआ य निव्वसो ॥ १०९९ ॥
 एय नवपय भव्वा !, आयता सुद्धमाणसा । अप्पणो चेव अप्पमि, सक्ख पिक्खति अप्पय ॥ ११०० ॥
 अप्पमि पिक्खिए ज च, खणे खिज्जइ कम्मय । न त तवेण तिव्वेण, जम्मकोहीहिं खिज्जए ॥ ११०१ ॥

एतस्य धर्मस्यैव अवबोधेन—सम्यग्ज्ञानेन निश्चयं—निश्चयात्मकं वस्तुनिर्णयजनकं ज्ञानमपि तत्त्व, च पुनरेतस्य धर्मस्य
 आराधनरूप चारित्रमपि तत्त्व, एवमर्थोऽप्यर्थे ॥ १०९७ ॥ इत—अस्माद्यारिभात् या कर्मण्यां निर्बरा तस्या रूपं—स्वरूप
 तपोऽपि च तत्त्वमस्ति एवम्—अमुना प्रकारेण एतानि सर्वाणि पदानि उत्तमं—सर्वोत्कृष्टं तत्त्वमस्ति, अत्र जावावेकवचनम्
 ॥ १०९८ ॥ तत्र—तस्मात्कारणात् एषा—अनन्तरोक्ता नवानां पदानां समाहारो नवपदी सर्वैर्भव्यप्रसवे—भव्यप्राणिभिर्धियापन-
 स्तत्त्वपूर्वा झेया नित्यशो ध्येया—ध्यातव्या च ॥ १०९९ ॥ एतां नवपदां ज्ञात्वा शुद्धं मानस—मनो वेपां ते शुद्धमानसाः
 सन्तो ध्यायन्तो नरा आत्मना—स्वयमेव आत्मनि—स्वस्मिन् साक्षात्—प्रत्यक्ष आत्मान प्रेक्षन्ते—परयन्ति ॥ ११०० ॥ आत्मनि
 प्रेषिते—दृष्टे सति क्षणे—क्षणमात्रे यद्य कर्म क्षीयते तत्कर्म वीक्ष्य तपसा जनमकोटिभिरपि न क्षीयते ॥ ११०१ ॥

सुगुत्तसच्चसिचीए, सञ्जस्सव य सोहिओ । धम्मो जयइ संविचो, जइवीवमो इमो ॥ १०९३ ॥
 एसो अ जेहिं पल्लो, तेऽपि तच्च जिणुत्तमा । एअस्स फलजुआ य, सिद्धा तच्च न ससम्भो ॥ १०९४ ॥
 दसत्ता एयमायार, तत्तमापरिआवि हु । तिकलवत्ता इम सत्ति, तच्चसुज्झावपाधि अ ॥ १०९५ ॥
 साहयथा इम सन्म, तत्तक्का सुत्ताहुणो । एअस्स सइहाणेण, सुत्तच्च दसणापि हु ॥ १०९६ ॥

सर्वस्ववत्—सर्वगृहसारवत् सुगुप्ता—सुष्ठु रचिता या सप्तधेयी 'त्रिणभवणविभ्य सुत्यपे'त्यादिका अन्पूर्वापपधे भरतंरागव
 विदेहसैमवतैरएयवतहरिवर्षरभ्यकारुणा तथा शोभितो—धिरानिव, पुनः स—समए एतत्प्र—शाचारो यत्र स अन्पूर्वापपधे
 संवधः—सम्भग धर्तुलोऽत्र एव अन्पूर्वापेन उपमा यस्य स तथाभूतोऽयं धर्मो जयति, सर्वैरर्होण धर्षते इत्यर्थ ॥ १०९३ ॥
 एष धर्मो यः प्रज्ञातः—प्रदर्शितस्ते जिनोत्तमा—जिनेन्द्रा अपि तत्त्व, एतस्य धर्मस्य फलभूताः सिद्धाश्च सत्य-न सद्यप, अत्र
 सन्दरो नास्तीत्यर्थ ॥ १०९४ ॥ एवं धर्मरूपमाचारं दर्शयन्त्र आचार्या अपि तत्त्व, तथा शि-न्यान् इमं धर्मं शिचपन्तोऽ-
 व्यापका—उपाध्याया अपि च तत्त्वम् ॥ १०९५ ॥ इमं धर्मं सम्यक् साधयन्तः सुभाषवस्तरत्ना सन्ति, एतस्य धर्मस्य
 भद्रानेन दर्पेन—सम्यक्त्वमपि सुष्ठु—शोभन तत्त्वम् ॥ १०९६ ॥

१) एअस्सेवावधोदेषा, तत्तं नाणंपि निश्चयं । एअस्साराहणाक्खं, तत्तं चारित्तमेव य ॥ १०९७ ॥
 इत्तो जा निज्जरा तीए, क्व तत्त तवोऽवि अ । एवमेभाइं सव्वाइं, पयाइं तत्तमुत्तमं ॥ १०९८ ॥
 तत्तो नवपइ एसा, तत्तभूआ विसेसओ । सव्वेहिं भव्वसत्तेहिं, नेआ झेआ य निष्सो ॥ १०९९ ॥
 एय नवपय भव्वा । क्षायता सुद्धमाणसा । अप्पणो वेव अप्पमि, सक्ख पिक्वत्ति अप्पय ॥ ११०० ॥
 अप्पमि पिक्विक्खए ज च, खणे खिज्जइ कम्मय । न त तवेण तिव्वेण, जम्मकोदीहिं खिज्जए ॥ ११०१ ॥

एतस्य धर्मस्यैव अवधोधेन—सम्यग्ज्ञानेन निषयं—निषयात्मक वस्तुनिर्ययजनकं ज्ञानमपि तत्त्व, च पुनरेतस्य धर्मस्य
 आराधनात्प चारित्र्यमपि तत्त्व, एवमर्थोऽप्यर्थं ॥ १०९७ ॥ इव—अस्माभ्यारिणात् या कर्मण्यां निर्बरा तस्या रूप—स्वरूपं
 तयोऽपि च तत्त्वमस्ति एवम्—भ्रमुना प्रकारेण एतानि सर्वाणि पदानि उच्यन्त—सर्वोत्कृष्टं तत्त्वमस्ति, अत्र जातोवेकवचनम्
 ॥ १०९८ ॥ तव—तस्मात्कारणात् एषा—अनन्तरोक्ता नवानां पदाना समाहारो नवपदी सर्वैर्भव्यमस्वै—भव्यप्राणिभिर्विशेषेण—
 स्तत्त्वभूता ज्ञेया नित्ययो ध्येया—ध्यातव्या च ॥ १०९९ ॥ एषां नवपदी क्षात्वा शुद्धं मानस—मनो येषां ते शुद्धमानसाः
 सन्तो ध्यायन्तो नरा आत्मना—स्वयमेव आत्मनि—स्वस्मिन् साक्षात्—प्रत्यक्ष आत्मान प्रेषन्ते—पश्यन्ति ॥ ११०० ॥ आत्मनि
 प्रेषिते—दृष्टे सति चये—क्षयमात्रे येष कर्म क्षीयते तत्कर्म तीव्रेण तपसा जनमकोटिभिरपि न क्षीयते ॥ ११०१ ॥

ता तुङ्क्षे भो महाभागा !, नाऊण तत्तमुत्तम । सम्म क्षापह ज सिग्घ, पावेहाणुदत्तपय ॥ ११०२ ॥
 एव सो सुणिराओ काऊण देसण ठिओ जाव । ताव सिरिपालराया विणयपरो जपए एव ॥ ११०३ ॥
 नाणमहेयाहि ! भयव केण कुकम्मेण तारिसो रोगो । वालत्ते मह जाओ ? केण सुकम्मेण समिओ अ ? ॥
 केण च कम्मणाऽह टाणे टाणे अ परिसिं रिद्धिं । सपत्तो ? तह केण कुकम्मणा सायरे पडिओ ? ॥
 तह केण नीअकम्मेण चैव ह्वंघत्तण महाघोर । पत्तोऽह ? त सत्त्व कहेह काऊण सुपत्ताय ॥ ११०६ ॥

वरः—तस्मात्कारणात् भो ! महाभागा—अहो ! महाभाग्यवन्तो यूयमिद उत्तम तत्त्व श्रुत्वा सन्त्यग् यथा स्याथथा
 स्याथत, यद्-यतः शीघ्र ज्ञानन्दसम्पद्-परमाह्लादरूपसम्पत्तिं प्राप्नुव ॥ ११०२ ॥ सोऽजितसेनो मुनिरात्र एवम्-उक्त्वप्रकारेण
 देशनां कृत्वा यावद् स्थितस्तावद् भीषालो रात्रा विनयपरः सन् एव-वक्ष्यमाणप्रकारेण जल्पति-वदति ॥ ११०३ ॥ हे
 ज्ञानमहोदय-हे ज्ञानसमुद्र ! हे भगवन् ! केन कुकर्मणा मम बालत्वे वादृशो रोगो जात-उत्पद्य ? च पुन केन सुक
 र्मणा शान्तो-नाशम्प्राप्तः ? ॥ ११०४ ॥ च पुनः केन कर्मणाऽहं स्थाने स्थाने ईदृशीं ष्वादिं सम्प्राप्तः ? तथा केन-कर्मणाऽह
 सागरे-समुद्रे पतितः ? ॥ ११०५ ॥ तथा केन नीचकर्मणा एवाह महाघोरं-महादारुणं रुन्धत्त्व प्राप्तः ? तत्सर्वं सुतरामतिशयेन
 प्रसारं कृत्वा कथय ॥ ११०६ ॥

तो भणइ मुणिवरिंदो नरवर ! जीषाण इत्य संसारे । पुब्बवपकम्मवसओ हवति सुक्खाद्दुक्खाद्द ।
 इथेव भरहवासे हिरसउरनामयमि वरनयेरे । सिरिकतो नाम निवो पावहुिपसत्तओ अत्थि ॥
 तरसऽरिथ सिरिसमाणा सरीरसोहाइ सिरिमई देवी । जिण्यम्मनिउणुद्धी विसुद्धसमत्तसीलजुआ ॥
 तीए अ नरवरिंदो भणिओ तुह नाह ! जुब्बइ न एअं । पावहुिमहावसण निबंधण नरयदुक्खाणा ॥
 भीरुणसरथकरोहिं तुरयारुद्धेहिं ज हणिज्जाति । नासतावि हु ससया सो किर को स्वत्तिआयारो ? ॥

वतः--वदनन्तरं पुनिवरेन्द्रो मण्वति हे नरवर- हे राजन् ! अत्र-अस्मिन् सप्तारं भीषानां पूर्वकृतकर्मणां वशात् सुखानि
 दुःखानि च भवन्ति ॥ ११०७ ॥ अत्रैव भरतक्षेत्रे हिरण्यपुरनामके प्रधाननगरे पापदौ-आखेटके प्रसक्त-आसक्तः श्रीका-
 न्तो नाम नृपो-राजाऽस्ति-आसीदित्यर्थः ॥ ११०८ ॥ तस्य राष्ट्रं शरीरशोभया भीसमाना-कल्पमीहृत्पया भीमतीनाम देवी-
 पदराक्षी अस्ति, कीदृशी ?-द्विनधर्मं निगुणा-दक्षा मुदिर्घस्याः सा तथा, पुनर्विशुद्धे-निर्मले ये सम्यक्त्वशीले-सम्यग्दर्शन
 ब्रह्मचर्ये चाभ्यां युता-साहिता ॥ ११०९ ॥ तथा च भीमरया नरवरेन्द्रो मणिव , कथमित्याह-हे नाथ-हे स्वामिन् । एतत्-
 पापदिग्महाप्यसन तव न युज्यते, कीदृशमेतत् ?-नरकदुःखानां निवन्धनं-कारणम् ॥ १११० ॥ भीषणानि-मयङ्कराणि
 शङ्काणि कर्तु-इत्येतेषु येषां ते भीषणशङ्ककरास्तेरुगाःरुढैः-अस्त्रैर्नरैर्यत्नयन्तोऽपि शशका-चन्तुविशेषा इत्यन्ते-मा
 यन्ते स किल कः क्षत्रियाणां आचारः ? , न कोऽपीत्यर्थः ॥ ११११ ॥

ता तुङ्क्षे भो महाभागा !, नाऊण तच्चमुत्तम । सम्मं क्षापह ज सिग्घ, पवेहाणुदसपय ॥ ११०२ ॥
 एव सो मुणिराओ काऊण देसण ठिओ जाव । ताव सिरिपालराया विणयपरो जपए एव ॥ ११०३ ॥
 नाणसहोयहि ! भयव केण कुकस्सेण सारिसो रोगो । बालसे मह जाओ ? केण सुकस्सेण ससिओ अ ? ॥
 केण च कम्मणाऽह ठाणे ठाणे अ परिसिं रिद्धिं । सपत्तो ? तह केण कुकम्मणा सायरे पडिओ ? ॥
 तह केण नीअकस्सेण चैव हुवत्तण महाघोर । पत्तोऽह ? त सन्व कहेह काऊण सुपसाय ॥ ११०६ ॥

तवः—तस्मात्कारणात् भो ! महाभागा—अहो ! महाभाग्यवन्तो यूयमिद उचम वत्त्वा श्रुत्वा सम्भण् पया स्याद्यथा
 व्याभव, यत्—यतः शीघ्र ज्ञानन्दसम्पद—परमाह्लादरूपसम्पत्तिं प्राप्नुव ॥ ११०२ ॥ सोऽजितसेनो मुनिरात्र एवम्—उत्तमप्रकारेण
 देशनां कृत्वा यावत् स्थितस्त्वावत् भीषाखो राजा विनयपरः सन् एव—वक्ष्यमाणप्रकारेण जल्पति—वदति ॥ ११०३ ॥ हे
 ज्ञानमहोदय—हे ज्ञानसमुद्र ! हे भगवन् ! केन कुकर्मणा मम बालत्वे तादृशो रोगो जात—उत्पन्न ? च पुन केन सुक
 र्मणा शान्तो—नाशभ्यासः ? ॥ ११०४ ॥ च पुनः केन कर्मणाऽहं स्थाने स्थाने र्दृश्यां ष्यदि सम्प्राप्त ? तथा केन—कर्मणा
 सागरे—समुद्रे पतित ? ॥ ११०५ ॥ तथा केन नीचकर्मणा एवाह महाघोर—महादाहश्च नुभ्यत्त्व प्राप्त ? तत्सर्वं सुगरामतिशयेन
 प्रसादं कृत्वा कथय ॥ ११०६ ॥

त चैव भयतेहि तेहि वंठेहि ह्रुदुषिचेहि । उवसनिगओ मुखिदो खमापरो लिहुलहुदीहि ॥ १११७ ॥
 जह जह तादति मुखि ते दुडा तह तथा समुखसह । हासरसो नरनाहे मुखिनाहे उवसमरसो अ ॥
 ते कयमुणितवसगा निळभगा ह्णिअभूरिमयवगा । नरवहपुट्टिविलगा पत्ता निअयंमि नयरंमि ॥
 अक्षदिणे सो पुणरवि राया मिगयागओ निअ सिअ । मुत्तूण हरिणपुट्टीह धाविओ इकगो चंभ ॥
 नदतहवयो निळुको सो हरिणो नरवरो तओ चुको । जा पिच्छह ता पासइ नदउवकठे ठिअं साहुं ॥

संशय-नृपोत्तमेष वचन भयन्निः-अन्यस्त्रिस्तैर्दुष्टविधैः षण्ढैः(एतैः)पुनीन्द्रो लेष्टुभिः-लोष्टैर्यष्टिभिः-अकूटैः उपस-
 र्जित-उपकृतः, कीदृशो मुनीन्द्रः ?-वमापराः-वमाप्रधानः ॥ १११७ ॥ ते दुष्टा वण्ठा यथा यथा मुनिं तादयन्ति तथा
 तथा नरनाथे-नृपे हासरसः समुद्रमति, मुनिनाथे-मुनीश्वरे च उपशमरसः-शान्तरसः समुद्रमति ॥ ११११८ ॥ कठो मुने-
 कयसर्गो वैसे तथाअ एव निर्माणया-माण्यहीनाः पुनर्हता भूरयो-बहवो मृगवर्गा-मृगसमूहा वैसे तथा, ते वण्ठा नरपते-
 राष्ठाः पृथ्वी विलसाः सन्तो निअके-स्वकीये नगरे प्रासाः ॥ १११९ ॥ अन्यस्मिन्दिने स-राजा पुनरोपे मृगयायां गतो निअं
 संन्यं मुक्त्वा-त्यक्त्वा एककः-एकाकी एव हरियास्य पृथ्वी धाधितः ॥ ११२० ॥ स हरियो नयास्तटे यद्वन वन 'निळुको'-
 चि पनवृथायाच्छादितत्वादवुरपतां गतस्वया नरवरो-राजा ततो मृगाच्छ्रुतः सन् यावत्सेवते-विलोकयति सावभया उप-
 कपठे-सर्गापे स्थित सायु परयाति ॥ ११२१ ॥

जस्य अक्यावराहा मया वराहाह्वयोऽपि निन्नाहा । मारिज्जति वराया सा । सामिम्र ! केरिसी नीई ।
 इतूया परप्याण अप्याण जे कुणति सप्याण । अप्याण दिवसाण कए अ नासति अप्याण ॥१११३॥
 इवाहजिणिदागमउवएससएहिं बोहयंतीए । तीए न सक्किओ सो निचारिउ पाववसणाओ ॥
 अषदिणे सो सत्तहिं सएहिं उखठदुहुवंठेहिं । महआसत्तो पत्तो करयवि एगंमि वणगहणे ॥१११५॥
 वइए तएय एग धम्मज्झएसजुअ मुणिवरिंद । राया भयेइ एसो चमरकरो कुट्टिओ कोऽपि ॥१११६॥

एव नीतिमार्गे न कुणोऽपराधो वैस्तेऽकापराधा मृगा-हरिणा वराहादयः-शूकरादयोऽपि निर्नाया-अनाया वराहा-
 दुर्बला वीधा सार्थन्ते सा स्वाभिव् । कीदृशी नीतिः ? ॥१११२॥ परानान-परजीवं हत्वा ये वीवास्वन्मांसप्रषखेन आनान
 सभ्राथं-सबलं कुर्वन्ति ते दुष्टा अन्त्यानां-स्वोकानां दिवसानां कृते च-निमित्तं आत्मान नाशयन्ति ॥ १११३ ॥ इत्यादि-
 मिथिनेन्द्रागमसम्बन्धिभिरुपदेशानां शतैर्बोधयन्त्या मया राश्या स राज्ञा पापव्यसनाश्वितारादितु न शक्योऽपूत् ॥१११४॥
 अन्त्यमन्दिने स भीकान्तो राज्ञा सप्तमि शतै उन्नयठदुष्टवपटैः पुरैः, सह मृगान्यायां-पापदोर्त्त आसवत सन् कुशात्पेकरिष्वत्
 वनागहने-सुरवगाहवने प्राप्त ॥ १११५ ॥ तत्र चने एकं धर्मध्वजेन-रजोहरत्वेन सपुवं-सहितं मुनिवरेन्द्रं दृष्ट्वा राज्ञा मखति,
 मीषस्यपनवनार्थं चापरं करे वस्य स चाभ्रकर एव कोऽपि कृच्छिकोऽस्ति ॥ १११६ ॥

त चैव भयतेहि तेहि वठेहि डुट्टुचिचेहि । उवसणिओ सुणिंदो स्वमापरो लिडुलडुीहि ॥ १११७ ॥

जह जह तादति सुणो ते डुट्टा तह तहा समुल्लसद । हासरसो नरनाहे सुणिनाहे उवसमरसो अ ॥
ते कयमुणितवसगा निळमगा हणिअभूरिमयवगा । नरवइपुट्टिविळगा पत्ता निअयंमि नयरमि ॥
अक्षदिण सो पुणरवि राया मिगयागओ निअसिअ । सुचूण हरिणपुट्टीद धाविओ इकगो चंअ ॥
नदतदवणे निळुको सो हरिणो नरवरो तओ चुको । जा पिच्छद ता पासइ नदउवकठे ठिअं साहुं ॥

वरेव-चुरोक्तमेव पचन मण्डिः-अन्यभिस्तैर्दुष्टविचैः बन्धैः(पठैः)र्मुनीन्द्रो लेष्टुमिः-लोष्टैर्षष्टिमिः-लडुट्टैः उपस-
मिाव-उपहृतः, कीपृथो मुनीन्द्रः १-चमापरः-चमाप्रधानः ॥ १११७ ॥ ते दुष्टा वपठा यथा । यथा मुनिं तादयन्ति तथा
तथा नरनार्य-नृपे क्षरपरस समुल्लसति, मुनिनाथे-मुनीश्वरे च उपशमरसः-शान्तरसः समुल्लसति ॥ ११११८ ॥ कवो मुने
रुपसर्गो वैस्ते तथाऽव एव निर्माण्या-भाग्यहीनाः पुनर्हता भूरयो-बहवो मृगवर्गा-मृगसमूहा वैस्ते तथा, ते वपठा नरपते-
राक्षः पृथौ विलम्बा सन्तो निवर्के-रक्षकीये नगरे प्राप्ताः ॥ १११६ ॥ अन्यस्मिन्दिने स-राजा पुनरपि मृगयार्था गतो निमं
सैन्य मृगत्वा-त्यपत्वा एककः-एकाकी एव हरिणस्य पृथौ धावितः ॥ ११२० ॥ स हरियो नयास्वटे यद्वन तत्र 'निळुको'-
चि धनवृक्षायाच्छादितत्वाद्दूरपतां गतस्वदा नरवरो-राजा ततो मृगाच्युतः सन् यावत्येवते-विलोकयति तावन्नया उप-
कण्ठे-सर्भापे स्थित साधुं परयति ॥ ११२१ ॥

त ददुण पावेण तेस्य तद् पिबिष्यो मुणिवरिदो । सहसाचि जहा पदिओ नईजले तो पुणो तेण ॥
 सजयाकिपिकरुणाभावेणं कडिऊण सो सुको । को जाणइ जीवाण भावपरावत्तमइविसम ? ॥
 गिहमागण तेण निष्ठावयाओ निवेदओ सहसा । सिरिमइदेवीपुरओ तीए अ निवो इम भणिओ ॥
 अक्षेसिपि जीआण पीढाकरण हवेइ कडुअफल । ज पुण मुणिजणपीढाकरण त दारुणविवाग ॥

त साधुं दृष्ट्वा तेन पापेन क्रूरस्य रात्रा तथा-तेन प्रकारेण कराभ्यां भेरिवो यथा मुनिवरन्द्रः सहसैति-भक्तस्मात् नदी
 बले पवितः तदनन्तरम् ॥ ११२२ ॥ पुनस्तेन रात्रा सञ्जात-समुत्पन्न किमपि करुणाभावो-दयापरिणामो यस्य स तेन
 तथापूर्वेन सता स मुनीन्द्र ' कडिऊण ' चि बलमभ्याभिफ्लास्य नदीतटे भुवतः, कथमेवञ्जातमित्याह-जीवानां अतिवि-
 र्णमं माधपरावर्ध(न)-परिष्णामविपर्ययं को जानाति ? अतिशयितव्यानिन विना ?, न कोऽपीत्यर्थः, मुग्धमेतत् ॥ ११२३ ॥
 शूभभागेन तेन ॥ अत्रा सहसा-सद्यः भीमत्या-देव्याः शूरत-भ्रमरवो निजावदातः-स्वकीयनिर्मलभावो निवेदितो-श्रापितः,
 तथा तथा नृप इदं-वक्ष्यमाणं मखितः, नृपायेदसुखमित्यर्थः ॥ ११२४ ॥ अन्येषामपि जीवानां पीढाकरण कडुन फल
 यस्य तद् कडुफल भवति, वस्तुनर्शनिवनस्य पीढाकरणं तदाकरो विपाको यस्य तदाकखविपाक, अतिभयहृरकत्वप्रद
 मित्यर्थ ॥ ११२५ ॥

जओ—साहूण हीखाए हाणी हासंण रोयण होइ । निंदाइ वहो वधो ताडणया वाहिमरणाई ॥११२६॥
सुणिमारणेण जीवाणुणतससारिखाण बोहीवि । दुबहा चिअ होइ धुव भणिअमिण आगमेऽपि जओ ॥
वेइअदव्वणिणासे इसिथाए पवयणस्स उडुहो । सजइचउत्तरभंगे मूलगी बोदिखाभस्स ॥११२८॥
त सोऊण नरिंदो किपि समुच्छसिअधम्मपरिणामो । पभणेइ अह पुणारवि न कारिस्स एरिसमकज्ज ॥

यत् उक्तं शास्त्रे, साधूनां शीलया हानिर्भवति, साधूनां शास्त्रेण-रसनेन रोदनं भवति, साधूनां निन्दया बन्धो बधश्च भवति, साधूनां ताडनया व्याधिमरणादिः-रोगप्राणवियोगादिर्भवति ॥ ११२६ ॥ सुनिमारणेण अनन्त संसारोक्त्येया मित्यनन्तसत्कारिकास्तेषां बीधानां बोधि-जिनधर्मप्राप्तिरपि ध्रुव-निश्चितं दुर्लभैव भवति, यत् आगमे-सिद्धान्तेऽपि इदं भक्ति-उक्तमस्ति ॥ ११२७ ॥ किमित्याह-चैत्यद्रव्य-जिनगृहसम्बन्धिं द्रव्यं तस्मिन् विनाशो-भक्षणेपेक्षणादिना मूलतो ह्यसे तथा धृतिपाते-साधुमारक्षे तथा प्रवचनस्य-घतुर्विषयस्य च उडुहो-कलङ्कदानादिनाऽपवादकरणे तथा सयत्याः-साख्याषतुर्ध्रुवस्य-प्रक्षयस्य मङ्गं बोधिलाभस्य-अहंकारमूलैऽनिन्दैश्च, एतावता एतत्कृतं पुनः सदर्भलाभो दुर्लभ एवेति [आधरयकानियुक्तौ] ॥११२८॥ तत् राक्षीवचनं भुत्वा नरेन्द्रो-राजा प्रमथति, क्विपुत्रो नरेन्द्र-?-किमपि समुच्छसितो धर्मपरिसामो यस्य स तथा, किं कथयतीत्याह-अहं पुनरपि ईदृशं अकार्यं-अकृत्यं न कारिष्यामि ॥ ११२८ ॥

त दृष्ट्वा पावेण तेषु सह पिबिष्यो मुणिवरिदो । सहसति जहा पदिओ नर्द्धजे तो पुणो तेण ॥
 सजायाकेपिकरुणाभावेणं कहुज्जण सो मुको । को जाणइ जीवाण भावपरावत्तमइविस्सम ? ॥
 गिहमागण तेण निष्ठावयाओ निवेद्धओ सहसा । सिरिमइदेवीपुरओ तीए अ निवो द्दम भणिएथो ॥
 अक्केसिपि जीआण पीढाकरण हवेइ कहुअफल । ज पुण मुणिजणपीढाकरण त दाणविवाग ॥

वं साधु दृष्ट्वा तेन पापेन क्रूरेषु राक्षा तथा-तेन प्रकारेण कराभ्यां भेरिवो यथा मुनिवरेन्द्रः सहसति-भक्तस्मात् नदी-
 वल्ले पतितः सदनन्तरम् ॥ ११२२ ॥ पुनस्तेन राक्षा सञ्जात-समुत्पन्न किमपि करुणाभावो-दयापरिणामो यस्य स तेन
 तथाभूतेन सता स मुनीन्द्र ' कहुज्जण ' चि अलमप्याभिक्कास्य नदीवटे मुभवः, कथमेतञ्जातमित्याह-जीवानां अतिरे-
 षमं माषपरावर्ष(नं)-परिष्णामधिपर्यभं को जानाति ? अतिशयिवद्धानिन विना ?, न कोऽपीत्यर्थः, मुग्धमेतद् ॥ ११२३ ॥
 शूभभागतेन तेन ॥ आ सहसा-सद्यः भीमत्या-देव्याः पुरत-अश्रवो निज्जावदातः-स्वकीयनिर्मलभावो निवेदितो-श्रापित,
 तदा तथा नृप इदं-वक्ष्यमाणं भविष्यति, नृपापेदहृत्पतमित्यर्थः ॥ ११२४ ॥ अन्येषामपि जीवानां पीढाकरण कटुक फल
 यस्य तद् कटुकफल भवति, यत्पुनर्मुनिवत्स पीढाकरणं तदावशो विपाको यस्य तदावश्यविपाक, अतिभयङ्करफलमद-
 मित्यर्थः ॥ ११२५ ॥

सो मुणिनाहो रक्षा ततो आणाविओ निआवास । नमिओ अ पुइओ खा निओओ अ त निअयमवराह ॥
 पुहो अ सिस्मिर्दण भयव । अज्ञाणभावओ रक्षा । साहूण उवसग काऊण कय महापावं ॥११३६॥
 तत्पावद्यायणतय किपि उवाय कहेह पसिऊण । जेण वणए एसो पावाओ छुइइ नरेसो ॥११३७॥
 तो भणइ मुणिवरिदो भे । पाव कय अणेण घण । ज गुणियो उवापाए सववगुणायपि उववाओ ॥
 तद्वि कयदुक्कयाणवि जियाण जइ होइ भावउल्लासो । ता होइ दुक्कयाण नासो सववगणावि खणेण ॥

शतः-तदनन्तर राक्षा समुनिनाथो निबंध-स्वकीय भावास गृह आनाथितय पुनर्नतो-नमरकृशः पूजितो वस्त्रादिना च पुनस्त
 निजकमपराध क्षामित ॥ ११३५ ॥ भीमत्या पृथक्-हे भगवन् ! राक्षाञ्जानभाधव साधूनां उपसर्गं कृत्वा महापाप कृतं-
 उपाजित ॥ ११३६ ॥ तस्य पापस्य यातनार्थं-विनाशार्थं प्रसथ-प्रसथीभूय कमपि उपाय कथय, येन उपायेन कृतेन एव
 नरेणो-राजा पापाद् छुटति ॥ ११३७ ॥ ततो मुनिवरेन्द्रो मथति-हे मदे ! अनेन-राज्ञा धनं-सान्द्रं पापं कृतम्, कथ-
 मित्याह-यद्-यस्मात्कारणाद् गुणिनो-गुणवत् पुरुषस्य उपधाते-विनाथो कृते मति सर्वेषामपि गुणानां उपधातो भवति
 ॥ ११३८ ॥ तथापि क्व दृक्कृत-पाप येस्ते क्वदृक्कृतास्तेषामपि जीवानां यदि भावोद्भास-श्रुमपरिणामविद्युद्विर्मवति
 तद्-वहि सर्वेषामपि दृक्कृतानां धयेन नाथो भवति ॥ ११३९ ॥

कदम्बयदिगेषु पुजारवि तेण गवक्वद्विप्यण कोविमुणी । दिट्टो मज्जमलिणतणु गोअरचरिअ परिभमतो ।
 ततो सहसा वीसारिज्जण त सिरिमईद सिमल्लपि । सो राया दृढमणो निअवठे एचमाइसइ ॥
 रे रे एअ दुव्व नयर विट्ठाळयतमन्हाण । कठे धित्तुण दुअ निस्सारह नयरमज्झाओ ॥ ११३२ ॥
 तेहि नरेहि तहच्चिअ कड्डिज्जतो पुराउ सो साहू । निअयगवक्वलाटिआए दिट्टो तीए सिरिमईए ॥
 तो कुविआए तीए राया निव्भमिच्छिअो कहुगिराए । तो सोऽवि लज्जिअो भणइ देवि । मे खमसु अवरारह ।
 कविपयदिनेणु-कियविसेणु गतेणु पुनरापि गवाधस्थितेन तेन राज्ञा कोऽपि मुनिर्दष्ट , कीरयो ?-मत्तेन-रत्न प्ररिन्द-
 समुक्त्वेन मलिना वज्जुः-कापो यस्य स तथा, पुनः कीदृशः ?-गोचरचयां परिप्रमन् ॥ ११३० ॥ सर्वो मुनिर्दर्यनानन्द्यं स राज्ञा ।
 वुष्टं मनो यस्य स दुष्टमनः । सन् सहसा-सद्यः भीमत्याः शिष्या विस्मयं निव्यपयठान् एवं-वक्ष्यमाणप्रकारेण आदिशति-
 आर्थां ददाति ॥ ११३१ ॥ रे रे सेवकाः ! विट्ठालपन्थिन्नि अशुद्ध कुर्वं त एव दूम्बं वपठं गृहीत्वा दुव-शोप्र
 नगरमध्यात् निस्सारयत-निष्कासयत ॥ ११३२ ॥ एव राज्ञा उक्ते सति तैर्वपठैर्नरस्थेयं पुराभिरास्यमानं स सायु
 निजगवाधस्थितया-स्वगवाधस्थया तथा भीमत्या देव्या वृष्टः ॥ ११३३ ॥ ततः कुपितया-सुदया तथा रादया क्रदुगिरा-क्रदुक्-
 वायया राज्ञा निर्मत्सितः, ततः स राज्ञापि लज्जितः सन् मण्डवि-रे देवि ! ममापराध क्षमस्व, पुनर्नैव करिष्या-
 मीतिमावः ॥ ११३४ ॥

सो मुणिनाहो रक्षा तत्तो आणाधिओ निआवासं । नमिओ अ पुइओ खामिओ अ त निअयमवराहं ॥
 पुहो अ हिरिमर्दं भयव ! अन्नाणभावओ रक्षा । सादृण उवसग काऊण कय महापाव ॥११३६॥
 तत्पावदायणत्थ किंपि उवाय कहेह पसिऊण । जेण कएण एसो पावाओ लुइइ नरेसो ॥११३७॥
 तो भणइ मुणिवरिओ भवे ! पाव कय अणेण षण । ज गुणिणो उअघाए सत्वगुणाणपि उवघाओ ॥
 तद्वि कयदुक्कयाणवि जियाण जइ होइ भावउछासो । ता होइ दुक्कयाण नासो सत्तणवि स्वणेण ॥

तव - तदनन्तर राक्षा स मुनिनाथो निबं-स्वकीय आवास गृह आनायितश्च पुनर्नवो-नमस्कृतं पूजितो वस्त्रादिना च पुनस्त
 निव्रकमपराध धामित ॥ ११३५ ॥ श्रीमत्या गृष्टश्चे मणवन् ! राक्षाञ्जानमाधव साधूनां उपसर्गं कृत्वा महापाप कृत-
 उपाजितं ॥ ११३६ ॥ तस्य पापस्य धातनार्थं-विनाशार्थं प्रसद्य-प्रसर्थाभूय कमपि उपायं कथय, येन उपायेन कृतेन एव
 नरेशो-राजा पापात् छुटति ॥ ११३७ ॥ ततो मुनिवरेन्द्रो भणति-हे मदे ! अनेन-राक्षा धन-सान्द्रं पाप कृतम्, कथ-
 मित्याह-यद्-मस्मात्कारणात् गुणिनो-गुणधव पुरुषस्य उपघाते-विनाशे कृते मति सर्वेषामपि गुणानां उपघातो भवति
 ॥ ११३८ ॥ तथापि क्व दुष्कृतं-पापं येस्ते क्वदुष्कृतास्तेषामपि जीवानां यदि भावोद्भास-शुभपरिणामविद्युद्विर्भवति
 तव-वर्हि सर्वेषामपि दुष्कृतानां अथेन नाशो भवति ॥ ११३९ ॥

कश्चयदिगोसु पुणारवि तेण गवव चट्टिएण कोधि मुणी । दिट्ठो मज्जमलिणतणु गोअरचरिअ परिभमतो ॥
 तत्तो सहसा वीसारिज्जण त सिरिमईइ सिक्खपिे । सो राया दट्टमणो निअवट्ठे एचमाइसइ ॥
 रे रे एअ हुव नयर विट्ठालयतमन्हाण । कट्ठे धित्तूण दुअ निस्सारह नयरमज्झाओ ॥ ११३२ ॥
 रेहि नरेहि तद्वच्चिअ कट्टिज्जतो पुराउ सो साहू । निअयगववखाटिआए दिट्ठो तीए सिरिमईए ॥
 तो कुधिआए तीए राया निठ्मविच्छओ कट्टुगिराए । तो सोऽधि खज्जियो भणइ देवि । मे रजमसु अचराहा ॥

कविपथदिनेषु—क्रियदिवसेषु गर्वेषु पुनरपि गवाचस्थितेन तेन राज्ञा कोऽपि मुनिर्दृष्ट, कीटयो ?—मत्तेन—स्व प्रसं-
 समुत्तरेन मलिना तनुः—शयो यस्य स तथा, पुनः कीट्याः ?—गोचरचर्षां परिभमन् ॥११३०॥ ततो मुनिदर्यो नानन्तरं स राज्ञा
 द्रुष्टं मनो भन्म स द्रुष्टमनः । सन् सहसा—सद्यः भीमत्याः शिवां विसार्य निजवएठान् एवं—चत्पमाएप्रराण्य आदिशति—
 आर्षां ददाति ॥ ११३१ ॥ रे रे सेवका ! अस्माकं नगरं 'विट्ठालयन्त'न्ति अशुद्धं कुर्वन्त एव द्रुम्य वएठे गृहीत्या हुव—शोषं
 नगरमध्यात् निस्सारयत—निष्कासयत ॥ ११३२ ॥ एवं राज्ञा उक्ते सति तैर्वएठनरवरथेव पुराकिन्नास्यमाने स सापु
 निजगवाचस्थितया—स्वगवाचस्थया तथा भीमत्या देव्या द्रुष्टः ॥११३३॥ सतः कृपितया—कृदया तथा सारया कट्टुगिरा—कट्टु-
 वाण्या राज्ञा निर्मासितः, सतः स राज्ञापि खजितः सन् भवति—रे देवि ! ममापराध क्षमस्व, पुनर्नैव करिष्या
 मीतिभावः ॥ ११३४ ॥

ते अन्नदिशे राधापसेण सीहनामनरवइणो । हणिऊण गामभिक जा वलिअ गोधण गहिउ ॥
 ता पुट्टि पत्तो सीहो बहुबलकलिओ पयडत्तुअदडो । तेण कुविपण सत्त्वे धाड्यपुरिसा हया तरथ ॥
 तेऽपि मरिऊण स्वत्तिअपुत्ता होऊण तरुणभावेऽपि । साहूवसग्गपावप्पसायओ कुट्टिणो जाया ॥
 जो सिरिकतो राया पुत्तपभावेण सो तुम जाओ । सिरिमइजीधो मयणासुदरि एसा मुणिअत्ता ॥
 ज पुत्तपि इ धम्मज्जमपरा तुहहिइकत्तलिअ ॥ आसि इमा त जाया एसा तुह मूलपट्टिमि ॥

अन्वस्मिदिने ते सप्तशतपुराण रात्र आदेशेन-आन्नया सिंहनाम्नो नरपत्त-नृपस्य एक ग्रामं हत्वा गोधन गृहीत्वा याव-
 त्यथादलित ॥ ११४५ ॥ तावद्ब्रह्मलकलितो-चतुसैन्यपुत्रः पुनः प्रचण्ढौ भुजदण्ढौ यस्य स तथाभूतः सिंहो राज्ञा तेषां
 पृष्ठे प्राणः, तेन सिंहेन कुपितेन सता तत्र प्रदेशे सर्वे धाटकपुराण हता-मारिता इत्यर्थः ॥ ११४६ ॥ तेऽपि सप्तशतनृपसेवका
 मृत्ना क्षत्रियाणां पुत्रा भूत्वा तत्स्रभावेऽपि-यौवनेऽपि साधूपसर्गापापप्रसादात् कुच्छिनो जाताः, साधूनामुपसर्गा साधूपसर्गा
 से एव पापहेतुत्वात्पापं तस्य प्रसादात् कुच्छोत्पादिरभूदित्यर्थः ॥ ११४७ ॥ यः श्रीकान्तो राज्ञा स पुण्यप्रभावेण त्व जात ,
 भीमत्या जीव एषा भदनसुदरी जाता, कीदृशी एषा?—मुणित-ज्ञास सत्त्व यया सा तथा ॥ ११४८ ॥ इ इति निश्चित इय
 यद्-यस्मात् कारणात् पूर्वमपि धर्मे य उद्यमः स एव परः-प्रधानः यस्या, सा धर्मोद्यमपरा, पुनस्तव यत् हित तत्र एका सा एव
 लिप्ता यस्याः सा एवम्भूता आसीत् तद्-वत्सात्कारणात् एषा तव मूलपट्टे जाता, मूलपट्टराक्षी अमृदित्यर्थः ॥ ११४९ ॥

भावस्तुष्ठासकप अरिहाइपसिद्धसिद्धचक्रस्त । आराहण मुर्णाहिं उचइदुं भवजिषाण ॥ ११४० ॥
 ता अह करेइ सम्मं एयस्साराहण नरवरोऽवि । तो लुद्ध सयलाण पावाण नरिय सदेहो ॥११४१॥
 तो सिक्खिउत्ता पूष्णातवोविहाणाइअ विहिं राया । भचीइ सिद्धचक्र आराहइ सिरिमइसमेओ ॥
 पुत्ते अ तवोकम्मे रक्षा मदाविण् अ उज्जमणे । सिरिमइसहीहि अट्टहि विहिआ अणुमेअणा तस्स ॥
 सत्तहिं सयहिं तेहिं सेवयपुरितोहिं तस्स नरवइणो । दइण धम्मवरण पसासिअ विं पि सणानिच ॥

भावस्व उज्जासकते-विबुद्धिनिमित्तं अर्हदादिभिःपदैः प्रसिद्धसिद्धचक्रस्य आराधन भव्यजीवेश्यां मुनिभिः उपदिष्टम् ॥ ११४० ॥
 तद्-तस्मात्कारणात् नरवरोऽपि-राजापि यदि सम्पद एतस्य-धीसिद्धचक्रस्य आराधन करोति तद्-चरिं सकृत्लेभ्य-सर्वेभ्य
 पापेभ्यश्छुटति, अत्र सन्देहो नास्ति ॥ ११४१ ॥ ततो राजा पूजायास्तपसश्च यदियान-करणेन तदादिक विधिं शिष्यापित्वा
 श्रीमत्त्या राइया समेत-सर्विषो भक्त्या सिद्धचक्रं आराधयति ॥११४२॥ च पुनस्तप कर्मणि-सपःक्रियायां पूर्व सति राज्ञ
 उद्यापने च मयिदत्तं सति षष्टभि श्रीमत्त्या सखीभिस्तस्य-उद्यापनयुक्तवपसोऽनुमोदना-प्रशसा विहिता-कृता ॥११४३॥
 तै सप्तभिः श्रुतैः सेवकपुरुषैः तस्य नरपतेः-राज्ञो धर्मकरण-प्राणुकर्तव्या धर्मकारण स्या चणमाय किमपि प्रशसितम्-
 अस्माक स्वामी सम्पत्काय कुरुते इत्यादिका प्रशसा कृतेत्यर्थः ॥ ११४४ ॥

ते अन्नदिशे रायप्सेण सीहनामनरवइणो । हणिऊण गामसिक जा वलिआ गोधण गहिउ ॥
ता पुट्टि पत्तो सीहो बहुबलकखिओ पयंडजुअदढो । तेण कुविपण सव्वे धाइयपुरिसा हया तरथ ॥
तेऽपि मरिऊण खतिअपुत्ता होऊण तरुणभावेऽपि । साहूवसग्गपावणसयधो कुट्टिणो जाया ॥
जो सिरिकंतो राया पुत्तपभावेण सो तुम जाओ । सिरिमइजीधो मयणासुदरि एसा मुणिसातत्ता ॥

ज पुन्धपि हु धम्मज्जमपरा तुहाहइकत्तिच्छिञ्जा । आसि इमा त जाया एसा तुह मूलपट्टंसि ॥
अन्यस्मिन्दिने ते समथरपुरा राम आदेशेन-आहया सिंहान्नो नरपवं-नृपस्य एक ग्राम इत्त्वा गोधनं गृहीत्वा याव-
त्यथादलित्ता ॥ ११४५ ॥ तावद्रुषलकलितो-षडुसैन्ययुक्ताः पुनः प्रचण्ठी मुजदएढी यस्य स तथाभूतः सिंही राज्ञा तेषां
पुट्टे प्राणाः, तेन सिंहेन कुपितेन सता तत्र प्रदेयो सर्वे घाटकपुरा इताः-भारिता इत्यर्थः ॥ ११४६ ॥ तेषपि समथरनृपसेवका
सत्या धधियाणां पुत्रा भूत्वा तरुणभावेऽपि-यौवनेऽपि साधूपसर्गपापप्रसादात् कुठिनो जाता', साधूनामुपसर्गा' साधूपसर्गा
स्ते एव पापहेतुत्वात्पापं तस्य प्रसादात् कुठोत्पासिरभूदित्यर्थः ॥ ११४७ ॥ यः भीकान्तो राज्ञा स पुण्यप्रभावेण त्व जात ,
भीमत्वा वीर एषा मदनसुदरी जाता, कीदृशी एषा ?-मुश्चित-ज्ञातं सत्त्व यथा सा तथा ॥ ११४८ ॥ इ इति निश्चित इय
य-यस्माद् कारणात् पूर्वमपि धर्मो य उद्यमः स एव परः-प्रधानः यस्या सा धर्मोद्यमपरा, पुनस्त्वव यत् हित तत्र एका सा एव
लिव्सा यस्याः सा एवभूता आसीत् तत्-तस्मात्कारणात् एषा तव मूलपट्टे जाता, मूलपट्टराक्षी चमूदित्यर्थः ॥ ११४९ ॥

भावस्तुष्ठासकप अरिहाइपसिद्धसिद्धचक्रस्त । आराहण मुर्णाहिं उचइदु भवजोषाण ॥ ११४० ॥
 ता जइ करेइ सम्मं प्यस्साराहण नरवरोऽधि । तो छुट्टइ सयलाण पात्राण नरिय सदेहो ॥११४१॥
 तो सिक्खिज्जण पूज्जातवोविहाणइअ विहिं राया । भचीइ सिद्धचक्र आराहइ सिरिमइसमेओ ॥
 पुंसे अ तवोकम्मो रत्ता मदाविण् अ उज्जमणे । सिरिमइसहीहि अट्टुहि विहिआ अपुमोअणा तस्स ॥
 सचहिं सएहिं तेहिं सेवयपुरिसेहिं तस्स नरवइणो । दट्टण धम्मवरण पसासिअ पिं पिं स्वणानिच ॥

भावस्य उन्नासकते-विहृदिनामिच अर्दादिभिःपदं प्रसिद्धसिद्धचक्रस्य आराधनं भव्यजीवेभ्यो मुनिभिः उपदिष्टम् ॥ ११४० ॥
 तद्-वत्स्मात्कारणात् नरवरोऽपि-राजापि यदि सम्पक् एतस्य-शीसिद्धचक्रस्य आराधन करोति तद्-वदिं सक्त्वेभ्य -सर्वेभ्य
 पापेभ्यश्चुटति, अत्र सन्देहो नास्ति ॥ ११४१ ॥ ततो राजा पूजायास्तपसश्च यदिधान-करण तदादिक विधिं शिष्यपित्वा
 श्रीमत्सा राइया संसेत-सहिंता मन्त्राया सिद्धचक्रं आराधयति ॥ ११४२ ॥ च पुनस्तप.कर्मणि-तप क्रियायां पूर्वै सति राज्ञ
 उपापने च मरिचदते सति अष्टमि श्रीमत्सा सखीभिस्तस्य-उपापनपुक्तवसोऽनुमोदना-प्रशसा विहिता-कृता ॥ ११४३ ॥
 तं समाभिः शर्वैः सेवकपुरुषै सस्य नरपतेः-राज्ञो धर्मकरणा-प्राणुकर्नात्पा धर्मकार्यकराण दृष्टा चयमाय किमपि प्रशसितम्
 अस्माक स्वामी सम्पकाय कुर्ये इत्यादिका प्रशसा कर्तव्याः ॥ ११४४ ॥

ते अन्नविद्ये राघणसेण सीहनामनरवदयो । शृणिऊण गामनिक जा वलिआ गोधण गहिउ ॥
 ता पुट्टि पत्तो सीहो बहुबलकलियो पयदनुअदडो । तेण कुविएण सड्वे धाडयपुरिसा हया तत्थ ॥
 तेऽपि मरिऊण स्वतिअपुत्ता होऊण तरुणभावेऽपि । साहूवसग्गपावप्परायओ कुट्टियो जाया ॥
 जो सिरिकतो राया पुत्तपभावेण सो तुम जाओ । सिरिमहजीओ मयणासुदरि एसा मुणिसत्ता ॥
 ज पुत्तपि हु धम्मसुत्तमपरा तुहहिइक्कत्तिच्छिञ्चा । आसि इमा त जाया एसा तुह मूलपट्टांसि ॥
 अन्मस्मिन्दिते ते सप्तशतपुरा राक्क आदेशेन-आह्वया सिंहनान्णो नरपतः-नृपस्य एक ग्राम हत्वा गोधन मुहीत्वा याव-
 त्यधाद्वलिताः ॥ ११४५ ॥ तावद्बहुबलकलितो-महुसैन्यसुखः पुनः प्रचण्ढी शुब्दएढी यस्य स तथाभूतः सिहो राजा तेषां
 पृष्ठे प्रासः, तेन सिंहेन कृपितेन सता तत्र प्रदेशे सर्वे घाटकपुरा हताः-मारिता इत्यर्थे, ॥११४६॥ तेऽपि सप्तशतनृपसेवका
 मृत्या क्षत्रियाणां पुत्रा मृत्या तरुणभावेऽपि नौवनेऽपि साधूपसर्गापापप्रासादात् कुट्टिनो जाताः, साधूनामुपसर्गां साधूपसर्गां
 स्ते एव पापहेतुत्वात्प्रापं तस्य प्रसादात् कुट्टोत्पासिरभूदित्यर्थे ॥ ११४७ ॥ यः श्रीकान्तो राजा स पुण्यप्रभावेण त्वं जातः,
 भीमत्या वीर एया मदनुदरी जाता, कीदृशी एया ?-सुखित-क्षातं तस्त्वं यथा सा तथा ॥ ११४८ ॥ इ इति निश्चित इयं
 यद्-यस्मात् कारणात् पूर्वमपि धर्मं य उच्यते स एव परः-प्रधानः यस्यां सा धर्मोद्यमपरा, पुनस्तव यत् द्वित तत्र एका सा एव
 लिप्सा यस्यां सा एवभूता आसीत् तत्-वस्मात्कारणात् एया तव मूलपट्टे जाता, मूलपट्टराक्षी अभूदित्यर्थे, ॥ ११४९ ॥

भावस्तुष्ठासकप अरिहादपिसिद्धसिद्धचक्रस्त । आराहण मुर्णाहि उचइदुं भट्चजीवाण ॥ ११४० ॥
 ता जइ करेइ सम्म प्यस्साराहणं नरवरोऽवि । तो छुट्टइ सयलाण पावाण नरिय सदेहो ॥११४१॥
 तो सिक्खिज्जण पूआतवोविहाणइअ विहिं राया । भत्तीइ सिळ्चक आराहइ सिरिमइसमेओ ॥
 पुत्ते अ तवोकम्मे रत्ता मढाधिण अ उज्जमणे । सिरिमइसहीहि अट्टहि विहिआ अणुमोअणा तस्स ॥
 सचहिं सएहिं तेहिं सेवयपुरिसेहिं तस्स नरवइणो । दइण धम्मवरण पसासिअ पि पि खणानिच ॥

भावस्य उष्ठासकपे-विषुद्विनिमित्तं अर्हादिभिः परैः प्रसिद्धसिद्धचक्रस्य आराधनं भव्यजीवेभ्यो मुनिभिः उपदिष्टम् ॥ ११४० ॥
 एवं-उष्मात्कारणात् नरवरोऽपि-राजापि यदि सम्पक् एतस्य-शीसिद्धचक्रस्य आराधन करोति तत्-तदिं सकलेभ्य -सर्वेभ्य
 पापेभ्यश्छुटति, अथ सन्देहो नास्ति ॥ ११४१ ॥ ततो राजा पूजायास्तपसश्च यद्विधान-करण तदादिक विधिं शिष्यादित्या
 भीमत्या राश्या समेत-सर्वितो मन्त्रा सिद्धचक्रं आराधयति ॥ ११४२ ॥ च पुनस्तप-कर्माणि-तप क्रियायां पूर्वै सति राज्ञ
 उपापने च मरिचते सति षष्टाभिः भीमत्या सखीभिस्तस्य-उपापनयुक्तवपसोऽनुमोदना-प्रशसा विदित्वा-कृता ॥ ११४३ ॥
 तैः सप्तभिः शतैः सेवकपुरुषैः तस्य नरपतेः-राज्ञो धर्मकरत्वं-प्राणुकर्नोत्वा धर्मकार्यकराय दृष्टा षणमात्र किमपि प्रशसितम्-
 अस्माक स्वामी सम्पन्नाय कुरुते इत्यादिका प्रशसा कर्तव्यर्थाः ॥ ११४४ ॥

सीधो य धायविदुरो पाटित्ता मासमणसणं दिक्ख । जाओऽहमजिअसेणो बालत्तं सुद्ध रज्जहरो ॥
 तेण चिअ वेरेण वद्धोऽह राणपट्ठिं पएट्ठिं । पुठ्वकयब्भासेण जाओ मे चरणपरिणामो ॥ ११५७ ॥
 सुहपरिणामेण मए जाइ सरिज्जा सज्जमो गहिओ । सोऽह उय्पञ्जावहिनाणो नरनाह । इह पत्तो ॥
 एव ज जेण जहा जारिस कम्म कय सुह अ सुह । त तस्स तथा तारिसमुचट्ठिअं मुणसु दरथ भवे ॥
 त सोऽण सरियाज्जनरवरो चित्तए साचित्तमि । अहह अहो केरिसय एअ भवनादयसरुवं ? ॥

सिद्धम नृपो धातं - प्रहारावधिशुर. - पीडितः सन् एकं मासं याधत् अनशानां-अनशनयुक्तां दीक्षां पालित्वाऽह आजित-
 सेनो जातोऽरिम, धीरशोऽह ?-बालत्वे तव राज्यहर ॥ ११५६ ॥ तेनैव वैरेण एतै राणास्त्यैः अहं वद्धो-निगाहितः, पूर्व
 कृतो योऽभ्यासो-दीक्षाभ्यासस्तेन मे-मम चरणपरिणाम -चारित्र्यपरिणामो जात ॥ ११५७ ॥ मया शुभपरिणामेन जाति-
 पूर्वजन्म स्मृत्या समयो गृहीत', हे नरनाथ !-हे राजन् ! उत्पन्नमवधिज्ञान यस्य स तथाभूत् सोऽहं इह प्राप्त ॥ ११५८ ॥
 एष-अशुना। प्रकरेण येन प्राणिना यत् शुभं अशुभं यादृशं कर्म यथा कुत तस्य प्राणिनस्त्वादृश कर्म अत्र-अस्मिन् भवे तथा-
 तेन प्रकारेण उपरिधत्तं-समीपस्थ मुण-जानीहि ॥ ११५९ ॥ श्रीपालो नाम नरवरो-राजा तन्मुनिवचन श्रुत्वा स्वचित्ते
 चिन्तयति-अह इतिखेदे अहो इत्याधये एतद्भवनाटकस्य स्वरूप कीदृश यत्ते ?, आतिविषमामितिभाव ॥ ११६० ॥

तुमए जहा मुणीण विहिआ आसायणा तहा चैव । कुट्टिच जलमज्जणमवि डुवत्त च सपत्त ॥
 ज च तए तीए सिरिमईइ वयणेण सिद्धचक्रस्स । आराहणा कया त मयणावयणा सुह पत्तो ॥
 जो एसो विरथारो रिद्धिविसेसस्स तुज्झ सजाओ । सो सयकोऽवि पसाओ नापट्ठो सिद्धचक्रस्स ॥
 सिरिमइसहीहिं जा हिं विहिआ अणुमोअयाा तथा तुम्ह । ताओ इमाओ जायाओ तुज्झ लहुपट्ठेवीओ ॥
 एआसु अट्टमीए ससवचीसमुह कहियमासी । खज्जसु सपेण तुमति तेण कम्मएण सा दट्टा ॥
 धम्मपससाकरणेण एतथ सचाहिं सएहिं सुहकम्म । ज विहिअ तेण इमे गयरोगा राणया जाया ॥

तथा यथा—येन प्रकारेण सुनीनां आशातना—विराधना विहिता—कृता वर्येव—तेनेव प्रकारेण त्वया इदमेव कुट्टिच ततो
 जलमज्जनं—समुद्रजले पतन च पुन इम्मत्त्वमपि सम्प्राप्तम् ॥११५०॥ च पुनर्यपवया तस्या धीमत्या यचनेन सिद्धचक्रस्या-
 राधना कृता तन्मदनसुन्दरीषचनात् इह सुख प्राप्तं ॥११५१॥ य एष तव अद्विविद्योपस्य विस्वार सञ्जातः स सक्त्वोऽपि-
 समस्तोऽपि सिद्धचक्रस्य प्रसादः—अनुग्रहा ज्ञातव्यः ॥११५२॥ याभि धीमत्याः सखीभिस्तदा युवयोरनुमोदना विहिता—कृता
 सा इमास्तव लघुपट्ठेव्यो जाता ॥ ११५३ ॥ एतसु अट्टसु मध्ये अट्टया राइया प्रागमेव स्वमपत्त्या सम्मुखं सर्वेण त्व
 खापस्मेति कथितमासीत् तेन कर्मया इह सा सर्वेण दृष्टा ॥ ११५४ ॥ कर्मस्य प्रयासाकरणेन तत्र—प्रागमेव सर्वाभि योत
 सेवकैरेव शुभकर्म विहित तेन शुभकर्मणा गतो रोगो यथां ते गतरोगा इमे राणास्या जाता ॥ ११५५ ॥

सिरिपालोऽपि हु राया भतीए पिअयमाहिं सजुत्तो । पुवुत्तविहाणेण आराहइ सिद्धवरचक्र ॥११६६
 अह मयणसुवरी भणइ नाह । जइआ तए कया पुठिं । सिरिसिद्धचक्रपूआ तइआ नो आसि तूरि धण ॥
 इण्हि च तुम्ह एसा रज्जसिरी अरिय वित्थरसमेआ । ता कुणह विरथरेण नवपयपूअ जहिच्छाप ॥
 त सोऊण अइगरुअभत्तिसर्तोहिं सजुओ राया । अरिहंताइपयाण कोइ आराहण एव ॥ ११६९ ॥
 नव चेइहरपडिमा जिन्नुद्धाराइ विहिविहाणेण । नाणाविहपूआहिं अरिहंताराहण कुणइ ॥११७०॥

भीपालोऽपि राजा प्रियवसामि —नवराक्षीभिः सयुक्तः—सहितो मन्त्या पूर्वोक्तविधानेन—पूर्वमण्डितविधिना सिद्धवर-
 चक्र आराधयति ॥ १२६६ ॥ अथ मदनसुन्दरी नृप मणति—हे नाथ ! यदा त्वया पूर्व भीसिद्धचक्रस्य पूजा कृता तदा
 भूरि—मनुर धनं नो आसीत् ॥ ११६७ ॥ इदानीं च—साभ्यत पुनर्युष्माक एया राज्यश्रीः—राज्यलक्ष्मीर्विस्तारेण समेता-
 युका अस्ति, तद—तस्मात् कर्मणात् पथेच्छया विस्तारेण नवपदपूर्जां कुरुत ॥ ११६८ ॥ तत्राक्षीषचन भुत्वाऽविगुरुके-
 भ्रतिमहत्प्री मे भक्तिशक्ति (कवी) ताभ्यां सयुत.—सहितो राजा एवं—वच्यमात्रप्रकारेण अर्हदादिपदाना आराधनां
 करोति ॥ ११६९ ॥ तथाहि—नव चैत्यगुहाणि—नवसङ्ख्यानि जिनगुहाणि नव प्रतिमाः नव जीर्णोद्धार इत्यादिना
 विधिना विधानं—निर्माणेन, तथा नानाविधा—अनेकप्रकारा याः पूजास्तानिर्हंत — अर्हत्पदस्य आराधनां करोति ॥ ११७० ॥

परशुह अ मे भयव ! सपह चरणस्स नरिथ सामरथ । तो काऊण पसायं मह उचिअं दिसह करणिञ्ज ॥
तो भणह मुणिवरिंदो नरवर ! जाणेसु निच्छयं एय । भोगफलकम्मवसओ इरथ भवे नरिथ तुह चरण ॥
किंतु तुम एआह अरिहताई नवावि सुपयाह । आराहतो सम्म नवम सगापि पाविहिसि ॥११६३॥
तत्तोवि उचरुत्तरनासुरसुख्वाह अणुहवंतो अ । नवमे भवमि मुनख सासयसुखव धुव लहसि ॥
त सोऊण राय । साणदो निअगिहमि सपत्तो । मुणिनाहोऽपि अ तत्तो पत्तो अन्नरथ विहरतो ॥

व पुनः नृपः प्रमथति-कथयति, हे-मगवत् । सम्यति-अधुना मे-मम चरणस्य-चारिथस्य सामर्थ्यं नास्ति, तत्-वस्मा-
त्कारणात् प्रसादं कृत्वा ममोषितं-मम योग्यं करणीयं-कर्तव्यं दिश-कथय ॥ ११६१ ॥ ततो मुनिवरेन्द्रो भयति-हे नरवर ! एवं
निभयं ज्ञानीष्व भोगः फल-येषां तानि भोगफलानि यानि कर्माणि तेषां वयतोऽत्र-अरिमन् भवे तव चरण-चारिथ नास्ति
॥ ११६२ । किन्तु त्वं एतानि अर्हदादीनि नवापि सुखु शोभनानि पदानि सम्यक् आराधयन् नवम स्वर्गं-आनवात्प्यमपि
प्राप्स्यसि ॥११६३॥ च पुन तवः-वस्मादपि देवलोकात् उचरोचरास्त्रि-अधिकशधिकानि नरसुखसुखानि अनुभवन्-अज्ञानस्त्व
नवमे भवे ध्रुवं-निमित्तं मोक्षं क्षमसे-प्राप्स्यसीत्यर्थः, कीदृशं मोक्षं ?-शाश्वत-नित्य सात्त्व यत्र स तथा च ॥ ११६४ ॥
तन्मुनिवचनं श्रुत्वा राजा भीपालः सानन्दः-आनन्दसाहितः सन् निजगृहे सम्याग्, ततः-वदनन्तर मुनिनाथो-मुनिन्द्रोऽपि
विषरन् अन्वय-अन्वस्मिन्नगरादौ ग्रासः ॥ ११६५ ॥

सिरिपालोऽपि हु राया भतीए पिअयमाहिं सजुत्तो । पुवुत्तविहाणेण आराहइ सिद्धवरचक्र ॥११६६
 अह मयणसुवरी भणइ नाह । जइआ तए कया पुठिं । सिरिसिद्धचक्रपूआ तइआ नो आसि तूरि धण ॥
 इण्हि च तुम्ह एसा रज्जसिरी अरिय विरयरसमेआ । ता कुणह विरयेण नवपयपूअ जहिच्छाप ॥
 त सोऊण अइगरुअभत्तिसर्तोहिं सजुओ राया । अरिहंताइपयाण कोइ आराहण एव ॥ ११६९ ॥
 नव चेईहरपडिमा जिन्नुद्धाराइ विहिंविहाणेण । नाणाविहपूआहिं अरिहंताराहण कुणई ॥११७०॥

भीपालोऽपि राजा प्रियवसामि —नवरक्षीभि सशुक्लः—सहितो भक्त्या पूर्वोक्तविधानेन—पूर्वमण्डितविधिना सिद्धवर-
 चक्र आराधयति ॥ १२६६ ॥ अथ मदनसुन्दरी नृप भणति—हे नाथ ! यदा त्वया पूर्वं भीसिद्धचक्रस्य पूजा कृता तदा
 भूरि—मनुर धनं नो आसीत् ॥ ११६७ ॥ इदानीं च—साभ्यत पुनर्युष्माक एया राज्यश्री—राज्यलक्ष्मीविस्तारेण समेता—
 युका आसि, तव—तस्मात् कारणात् यथेच्छया विस्तारेण नवपदपूर्जां कुरुत ॥ ११६८ ॥ तद्राक्षीषचन श्रुत्वाऽविगुरके-
 भातिमहत्प्रीये भाक्तियुक्तव (कवी) ताभ्यां सशुत.—सहितो राजा एवं—वक्ष्यमाणप्रकारेण अर्हदादिपदाना आराधनां
 करोति ॥ ११६९ ॥ तथाहि—नव चैत्यगुहाश्चि—नवसङ्ख्यानि जिनगुहाश्चि नव प्रतिमाः नव जीर्णोद्धार इत्यादिना
 विधिना विधानं—निर्माणेन, तथा नानाविधा—अनेकप्रकारा याः पूजास्साभिरर्हव.—अर्हत्पदस्याराधनां करोति ॥ ११७० ॥

परशुदे अ मे भयव ! सपद् चरणस्त नस्थि सामत्य । ती काऊण पसायं मह उचिअं दिसह करणिज्ज ॥
 तो भणद् मुणिवरिंदो नरवर ! जाणेसु निच्छय प्य । भोगफलकम्मवसओ इरप भवे नस्थि तुह चरण ॥
 किंतु तुम एआद् अरिहताद् नवाधि सुपयाद् । आराहतो सस्म नवम सगपि पाविहिसि ॥ ११६३ ॥
 ततोधि उचरुचरनारसुरसुकवाद् अणुहवंतो अ । नवमे भवमि मुक्खं सासयसुमख धुव लहसि ॥
 त सोऊण राय । साणदो निअगिहसि सपत्तो । मुणिनाहोऽधि अ तत्तो पत्तो अन्नत्य विहरतो ॥

च पुन नृप' प्रमथवि-कथयति, हे-मगवन् ! सम्प्रति-अधुना मे-मम चरणस्य-चारित्र्यस्य सामर्थ्यं नास्ति, तद्-वस्मा-
 त्कारणाद् प्रसाद् कृत्वा ममोचितं-मम योग्यं करणीय-कर्तव्यं दिश-कथय ॥ ११६१ ॥ ततो मुनिवरेन्द्रो भणति-हे नरवर ! एव
 निभयं जानीष्व भोगः फलं-येषां तानि भोगफलानि यानि कर्माणि तेषां वधतोऽपि-अस्मिन् भवे तव चरण-चारित्र्य नास्ति
 ॥ ११६२ । किन्तु त्वं एतानि अर्हदादीनि नवापि सुष्ठु शोभनानि पदानि सम्पद् आराधयन् नवम स्वर्गं-आनताल्पमपि
 प्राप्स्यसि ॥ ११६३ ॥ च पुनः तव -तस्मादपि देवलोकाद् उत्तरोत्तराणि-अधिकानि नरसुरसुखानि अनुभवन्-अज्ञानस्त्व
 नवमे भवे ध्रुवं-निश्चितं मोक्षं स्वप्ने-प्राप्स्यसीत्यर्थः, कीदृशं मोक्ष ?-शाश्वत-नित्यं सात्य यत्र स तथा त ॥ ११६४ ॥
 तन्मुनिवचनं श्रुत्वा राजा भीषालः सानन्द-आनन्दसहितः सन् निवृत्तः सम्प्राप्तः, ततः-तदनन्तरं मुनिनाथो-मुनीन्द्रोऽपि
 विचरन् अल्पत्र-अल्पस्मिन्नगारादौ प्राप्तः ॥ ११६५ ॥

सिरिपालोऽपि हु राया भर्ताए पिअयमाहिं सजुत्तो । पुव्जुत्तविहाणेण आराहइ सिद्धवरचक्र ॥११६६॥
 अह मयणसुवरी भणइ नाह । जइआ तए कया पुंविं । सिरिसिद्धचक्रपूआ तइअ । नो आसि नूरि धणं ॥
 इण्हि च तुम्ह एसा रज्जसिरी अरिय किरयरसमेआ । ता कुणह विरपरेण नवपयपूअ जहिच्छाप ॥
 त सोऊण अइगरअभत्तिसर्वाहिं सजुओ राया । अरिहंताइपयाण करेइ आराहण एव ॥ ११६९ ॥
 नव चेईहरपडिमा जिन्नुद्धाराइ विहिविहाणेण । नाणाविहपूआहिं अरिहंताराहण कुणई ॥११७०॥

भीपालोऽपि राजा प्रियतमामि —नगराक्षीमि सयुक्ताः—सहितो भक्त्या पूर्वोक्तविधानेन—पूर्वभाषितविधिना सिद्धवर-
 चक्र आराधयति ॥ १२६६ ॥ अथ मदनसुन्दरी नृप भवति—हे नाथ ! यदा त्वया पूर्व भीसिद्धचक्रस्य पूजा कृता तदा
 भूरि—प्रचुर धनं नो भासीत् ॥ ११६७ ॥ इदानीं च—साम्भवत पुनर्युष्माक एषा राज्यभीः—राज्यलक्ष्मीर्विस्तारेण समेता-
 युक्ता भवति, तद्—तस्मात् कारणात् यथेच्छया विस्तारेण नवपदपूजां कुरुत ॥ ११६८ ॥ तद्राक्षीधचन श्रुत्वाऽविशुक्ते-
 भवतिमहत्यां ये भक्तिशक्तिस (कवी) ताभ्यां सयुत.—सहितो राजा एव—वच्यमाश्रमप्रकारेण अर्हदादिपदाना आराधनां
 करोति ॥ ११६९ ॥ तथाहि—नव चैत्यगृहाणि—नवसङ्ख्यानि जिनगृहाणि नव प्रतिमा नव जीर्णोद्दारा इत्यादिना
 विधिना विधानं—निर्माणेन, तथा नानाविधा—अनेकप्रकारा याः पूजास्ताभिरर्हव — अर्हत्पदस्याराधनां करोति ॥ ११७० ॥

प० शौह अ मे भयव । सपइ चरणस्स नरथि सामरथ । तो काऊण पसाय मह उचिअ दिसह करणिञ्ज ॥
 तो भणइ सुणिअरिंदो नरवर ! जाणेसु निव्हय पय । भोगफलकम्मवसओ इरथ भवे नरथि तुह चरण ॥
 किंतु तुम एआइ अरिहताई नवाधि सुपयाइ । आराहतो सम्म नवम सगापि पाविहिसि ॥ ११६३ ॥
 ततोपि उचरुत्तरनारसुरसुक्खाइ अणुह्वंतो अ । नवमे भवमि सुमख सासयसुमख धुव लहासि ॥
 त सोऊण राया साणदो निअगिहामि संपत्तो । सुणिनाहोऽपि अ तत्तो पत्तो अन्नरथ विहरतो ॥

अ पुन नृप' प्रमथति-कथयति, हे-मगधन् । सम्प्रति-अधुना मे-मम चरणरथ-चारित्रस्य सामर्थ्यं नासि, तद्-तस्मा-
 त्कारणाद् प्रसादं कृत्वा ममोचितं-मम योग्यं करणीय-कर्तव्यं दिश-कथय ॥ ११६१ ॥ ततो मुनिपरेन्द्रो भयति-हे नरवर ! एवं
 निषयं जानीष्व भोगः फलं येषां तानि भोगफलानि यानि कर्माणि तेषां षण्णवोऽप-अस्मिन् भवे तव चरण-चारित्र नास्ति
 ॥ ११६२ । किन्तु त्वं एतानि अर्हदादीनि नवापि सृष्टु शोभनानि पदानि सम्भक् आराधयन् नवम स्वर्गं-आनतास्त्वमपि
 प्राप्स्यसि ॥ ११६३ ॥ अ पुनः ततः-तस्मादपि देवलोकाद् उचरोचरासि-अधिकानि नरसुसुखानि अनुभवन्-अज्ञानस्त्व
 नवमे मये ध्रुव-निश्चित मोक्षं स्वमते-प्राप्स्यसीत्यर्थः, कीदृशं मोक्ष ?-शाश्वत-नित्य सौख्य यत्र स तथा च ॥ ११६४ ॥
 तन्मुनिवचनं भुत्वा राजा भीषाख सातन्द-आनन्दसहित सन् निवगृहे सम्प्राप्तः, ततः-तदनन्तरं शूनिनाथो-शूनिन्द्रोऽपि
 विचरन् आनन्द-आन्यस्मिन्नगारादौ प्राप्तः ॥ ११६५ ॥

सिद्धतस्यपुत्रथयकार।वणरवल्लणञ्चणाईहिं । सज्ज्ञायभावण,इहिं नाणपयाराहण कुणइ ॥ ११७६ ॥
 वयनिअमपालणेण विरइकपराण भसिकरणेण । जइधम्मपुराणेण चारिचाराहण कुणइ ॥ ११७७ ॥
 आससादविरहिअ वाहिरठिभतर तथोकम्म । जहसत्तीइ कुणतो सुकृतवाराहण कुणइ ॥ ११७८ ॥
 एमेयाइ उत्तमपयाइ सो दव्वभावमत्तीए । आराहतो सिरिसिद्धचक्रमच्चैइ निच्चपि ॥ ११७९ ॥

सिद्धान्तशास्त्राणां ये पुस्तकास्तेषां कारण-निर्माणं पुनर्यत्नतो रक्ष्य तथाऽर्चन-भूषणचन्दनवस्त्रादिभिः पूजन इत्यादि-
 स्तथा स्वाध्यायेन-वाचनान्दिप्रश्नप्रकारेषु तथा भावनाभिर्ज्ञानस्वरूपचिन्तनरूपाभिर्ज्ञानपदस्याराधनां करोति ॥ ११७६ ॥
 प्रवर्तनां-अष्टुप्रवर्तानां नियमानां-अभिप्रहादीनां पालनेन तथा विरति-सावष्टव्यापारनिष्ठासिः सा एव एका परा-प्रकृष्टा येषां ते
 तेषां धित्येकपराणां साध्यादीनां मधिवकरणेन तथा यतिधर्मो-दशविधसाधुधर्मोऽनुरागेण चारिप्रपदस्याराधनां करोति
 ॥ ११७७ ॥ आयासा-इदपरमवसुखादिवाञ्छा तथा विशेषेण रहित षाष्ट उपवासादि आभ्यन्तरं च प्रायाश्चिचादि तप'कर्म
 यथाशक्ति-स्वशक्त्यनुसारेण कुर्वन् शुद्धतपसो-निर्मलतपस आराधनां करोति ॥ ११७८ ॥ एव-अमुना प्रकारेण स श्रीपाल
 एतानि उत्तमपदानि द्रव्यभावमक्त्या आराधयन् नित्य-निरन्तरमपि श्रीसिद्धचक्रमर्चयति-पूजयति ॥ ११७९ ॥

सिद्धाण्ये पिहिमाण कारावणपूअणापणामेहिं । तगयमणझाणेण सिद्धपयाराहण कुणइ ॥११७१॥
 भचित्तवहुमाणवदणवेआवच्चाइकज्जमुज्जुत्तो । सुस्सुसणधिहिनिउणो आयरिआराहण कुणइ ॥ ११७२ ॥
 टाणासणवसणाई पढतपाढंतयाण पूरतो । दुविहभत्तिं कुणतो उवझायाराहण कुणइ ॥ ११७३ ॥
 अमिगमणवदणनमंसणेहिं असणाइवसाहिवाणेहिं । वेअवच्चाईहिं अ साहुपयाराहण कुणइ ॥
 रहजजापरणेण सुतित्यजजाहिं सयपूआहिं । सासणपभावणाहिं सुदसणाराहण कुणइ ॥११७५॥

सिद्धानामपि या प्रतिमां तासां कारख-निर्माणेण पूजना-अर्चना प्रणामो-नमस्कारस्त्वंस्त्वया तद्वनेन-तेषु
 सिद्धेषु प्राप्तं मनसा यत् ध्यानं तेन सिद्धपदस्याराधनां करोति ॥११७१॥ भवित-मनासि निर्भरा प्रीतिर्बहुमानो-बाह्यप्रति
 पचिर्वन्दनवैयावृत्ये प्रसिद्धे इत्यादिकायांयु शुभत-उद्यत्स्त्वया शुश्रूषणस्य-सेवनस्य यो विधिल्लभ निपुणो-द्वेष एवभूत् सन्
 आचार्यपदारारधनां करोति ॥११७२॥ पठतां पाठयतां च साध्यादीनां स्थानाशनवसनादि-निवासस्थानभोजनयज्ञादि पूरयन्
 प्रव्यभावमेदतो द्विविधां भक्तिं कुर्वन् उपाध्यायपदारारधनां करोति ॥ ११७३॥ अभिगमनं-सम्मुखगमनं बन्दन-स्तुति नमस्वन-
 नमस्कारकरणैस्त्वया अशानादीनां वसतेषु दर्शयेत् पुनर्वंयाइत्यादिभिः साधुपदारारधनां करोति ॥ ११७४॥ रथयात्राकरत्नेन
 सुतीर्थयात्रादिभिः पुनः सङ्गपूजाभित्त्वया श्रासनस्य प्रभावनाभिः सुदर्शन-सम्पर्कदर्शनं तस्यााराधनां करोति ॥ ११७५ ॥

सिद्धतसत्प्रथमकार।वणरक्सणञ्चणाईहि । सज्जायभावण।ईहि नाणपयाराहण कुणइ ॥ ११७६ ॥
 वपनिअमपालणेण विरइक्कराण भत्तिकरणेण । जइधम्मपुराणेण चारिचाराहण कुणइ ॥ ११७७ ॥
 भाससादविरहिअ वाहिरिडिभतर तवोकम्म । जइसत्तीइ कुणतो सुल्लतवाराहण कुणइ ॥ ११७८ ॥
 एमेयाइ उत्तमपयाइ सो दव्वभावमत्तोए । आराहतो सिरिसिद्धचक्रमच्चैइ निच्चपि ॥ ११७९ ॥

सिद्धान्तशास्त्राणां ये पुस्तकास्तेषां कारण-निर्माणाय पुनर्पल्लवो रचय तथाऽर्चन-पुपचन्दनवस्त्रादिभिः पूजनं इत्यादि-
 सथा स्वाध्यायेन-वाचनादिप्रश्नप्रकारेण तथा भावनाभिर्धानस्वरूपचिन्तनरूपभिर्धानपदस्माराधनां करोति ॥ ११७६ ॥
 ब्रतानां-अष्टुब्रतानां नियमानां-अभिग्रहादीनां पालनेन तथा विरति-सावधव्यापारनिवृत्तिः सा एव एका परा-प्रकृष्टा येषां च
 तेषां विरत्येकपराणां साध्यादीनां भक्तिकरणेन तथा यतिधर्मो-दशविधसाधुधर्मोऽनुरागेण चारिष्यपदस्माराधनां करोति
 ॥ ११७७ ॥ आशसा-इहपरमवसुखादियाञ्छा तथा विशेषेण रहितं वास उपवासादि आभ्यन्तरं च प्रायाश्चिचादि तप'कर्म
 यथाशक्ति-स्वशक्त्यनुसारेण कुर्वन् शुद्धतपसो-निर्मलतपस आराधनां करोति ॥ ११७८ ॥ एव-अमुना प्रकारेण स श्रीपाल
 एषानि उत्तमपदानि द्रव्यभावमत्स्या आराधयन् नित्य-निरन्तरमपि श्रीसिद्धचक्रमर्चयति-पूजयति ॥ ११७९ ॥

एव सिरिपाखनिवसस सिद्धचक्रवर्ण कुणतस्स । अथपचमवारिसैर्हि जा पुत्र त तवोकम्म ॥ ११८० ॥
 तचो रक्षा निअज्जलीच्छ्विस्थारणअसत्तीए । शुरुभत्तीए कारिउमारद्ध तसस उज्जमण ॥ ११८१ ॥
 कस्यवि विच्छिन्ने जिणहुरमि काउ तिवेइअ पीढं । विच्छिण्ण वरकुट्टिमथवलं नवरण-

कयचित्त ॥ ११८२ ॥

सालिपमुहेहिं धसोहेिं पचवसोहेिं मतपूएहिं । रइऊण सिद्धचक्र सपुत्रं चित्तजुज्जकर ॥ ११८३ ॥

एवं-अमुना प्रकारेण सिद्धचक्रस्य अर्चन-पूजन कुर्यात् भीपालनूपस्य अर्द्धपञ्चमवर्षं-सार्द्धं भवतुभिः । सवत्सरैर्यावत्तप -
 कर्म पूर्यं-पूर्णाभूत्, अर्द्धं पञ्चमं येन तानि अर्द्धपञ्चमानि २ यानि वर्षाणि वैरिति विग्रहः ॥ ११८० ॥ एत-एतदनन्तर राज्ञा-
 भीपात्वेन निजराज्यलाभस्या यो विस्तारस्तेन वा शुरुका-महती शक्तिवस्तया पुनर्मुर्ष्या-महत्या भवत्या तस्य तपस उपापनं
 कारिणुमारब्धम् ॥ ११८१ ॥ इत्यापि विस्तीर्णं विनष्टहे तिस्रो वैदिका यत्र तन्निवेदिक विस्तीर्णं बरह्महिमेन-प्रधानवद्-
 सूत्या धवत्-उज्ज्वल पुनर्नवर्षे-नवीनरश्मिक्रम्ये-फुतानि चित्राणि-आलेख्यानि यत्र तस्याभूत् पीठ कृत्वा ॥ ११८२ ॥
 मन्त्रै र्गणानि-पवित्राणि मन्त्रगणानि वैः पञ्चवर्षैः शालिग्रहसुखैर्षान्त्रिं चित्तचक्रकर सभूयं सिद्धचक्र रक्षयित्वाति सन्वत्स
 परयतो जनानां चित्ते योज-आधर्म करोतीति विग्रहः ॥ ११८३

तस्य य अरिहतादसु नवसु पप्सु ससपिखदाह । नालियरगोक्षयाह सामक्षेण ठविज्जंति ॥११८४॥
 तेण पुणो नरवइणा मयणासहिष्ण वरविवेएण । ताइपि गोलयाइ विसेससहिियाइ ठवियाइ ॥
 जहा-अरिहतपए धवल्ले चंदणकप्पुरलेवसिअवक्ष । अढककेअणचउतीसहीरय गोलय ठविअ ॥
 सिद्धपए पुण रसे इगतीसपवाक्षमइमाणिक । नवरगयुसिणाविहिअप्लेवगुरुगोक्षय ठविअ ॥

४५-सिद्धककेड्ढेदादिषु नवसु पदेषु सामान्येन सर्पिः-घृतं खएवक्ष-मयुधूलिस्ताभ्यां सहितानि भूतानि ससर्पिंखएटानि
 नासिकेजफलानि स्थाप्यन्ते ॥११८४॥ तेन पुनर्नरपतिना-राक्षा भीषालेन मदत्तसुन्दरीसहितेन तान्यपि गोक्षकानि विश्येप-
 धरातुपुषयानि स्थापितानि, कीदृशेन तेन ?-धर -प्रशस्तो विवेको यस्य स तेन ॥ ११८५ ॥ कथमित्याह-मया धवल्ले-धवल्ल-
 धरातया व्यस्थापितेऽर्द्धतपदे चन्दनकर्पूरयोर्लेपनेन सितः-श्वेतो वर्णो यस्य तद्यथा पुनरष्टौ कर्केतनानि-श्वेतरत्नविशेषाश्चतुस्त्रिंशच्च
 हीरका यस्मिंस्तद्यथाभूत् गोलक स्थापित, अन्नार्थं माषः-अष्टप्रातिहार्याऽप्येवयाऽष्टौ कर्केतनानि चतुस्त्रिंशदतिशयापेक्षया
 तावन्तो हीरका इति ॥ ११८६ ॥ रक्ते-रक्तवर्षातया व्यवस्थापिते सिद्धपदे, पुनः एकाद्विंशत् प्रवाला-विदुभा यत्र तद्यथा
 पुनरष्टौ माशिवयानि यत्र तद्यथा, पुनर्नवरत्न-नवीनरक्तव्यकुतं यद्-सुख्य-कुङ्कुम तेन विहितः प्रलेपः-प्रकटलेपो यस्य तत्
 तथाभूत् गुरु-महत् गोलकं स्थापितं, अष्टकर्मक्षयोत्प्राप्तशुशापेक्षयाऽष्टौ माशिवयानि एकत्रिंशद्व्यापेक्षया तावन्तः प्रवाला
 इति ॥ ११८७ ॥

एव सिरिपाक्षानिवरस सिद्धचक्रवर्ण कुणतस्त । अथपचमत्ररिसोहि जा पुत्र त तवोकम्म ॥ ११८० ॥
 तसो रक्षा निआज्जलीच्छ्विथिथारगरअसत्तीए । गुरुभत्तीए कारिउमारद्ध तरस उज्जमण ॥ ११८१ ॥
 कस्यवि विच्छिन्ने जिणहरमि काउ तिवेइअ पीढं । विच्छिण्ण वरकुट्टिमधवलं नवरग-

कथंचित्त ॥ ११८२ ॥

सालिपमुहेहिं धम्मोहिं पचवसोहिं मत्तपूएहिं । रद्धजण सिद्धचक्र सपुढं चित्तजुज्जकर ॥ ११८३ ॥

एवं-अमुना प्रक्षरेण सिद्धचक्रस्य क्षर्षनं-एजनं कुर्वत श्रीपालनूपस्य अर्द्धपञ्चमवर्षं-साढं-मनुष्यैः सवत्सरैर्यावस्यप -
 कर्म एवं-एकींशुतं, अर्द्धं पञ्चमं येषु तानि अर्द्धपञ्चमानि २ यानि वर्षाणि तैरिति विग्रह ॥ ११८० ॥ तव.-तदनन्तर राज्ञा-
 श्रीपालेन निवराजपक्षस्यया यो विस्तरस्तेन या गुरुका-महती शनितस्तया पुनर्गुर्न्या-महत्या भवत्या तस्य तपस उपापन
 कारधितुमारब्धम् ॥ ११८१ ॥ इत्यापि विस्तीर्णं विनगृहे तिस्रो वेदिका यत्र तन्निवेदिक विस्तीर्णं वरकुट्टिमेन-प्रधानवद्-
 दूभ्या वसत्-उत्पद्यत पुनर्नवरक्षैः-नवीनरक्षकद्वयं कृतानि चित्राणि-आलोचयानि यत्र तत्रपाभूतं पीठ कृत्वा ॥ ११८२ ॥
 मन्त्रैः दूतानि-यावियासि मन्त्रपूतानि तैः पञ्चवर्षैः शालिप्रमुखैर्धान्यं चित्रचोक्तकर सम्पूर्णं सिद्धचक्र रक्षयित्वाते सम्बन्ध ,
 परमथां वनानां शिचे चोक्तं-द्याभयं करोतीति विग्रह . ॥ ११८३

सेनेषु सिधपपसु चदणसिअगोल्लप् ठवइ राया । सगसट्टिगभससपरिपन्नमुत्ताहजसनेप् ॥११९१॥
 अन्न च नववयाण उद्धेसेण नरेसरो तरथ । तत्तव्वन्नाइ सुभेठमाळाचीराइ मडेइ ॥ ११९२ ॥
 सोलस अणाइएसु अ गठआइ सकराइ ळिगाइं । मडावेइ नरिंदो नाणासणिरयण
 चित्ताइ ॥ ११९३ ॥

शेषेषु दर्शनादिषु चतुर्षु सिधपदेषु-श्वेतवया व्यक्त्वापिठेषु पदेषु राजा भीपालः चन्दनेन सिधानि-वज्रानि गोल-
 कानि स्थापयति, कीदृशानि गोलकानि ?-सप्तपञ्च। ६७ एकपञ्चाशत्ता ५१ सप्तत्या ७० पञ्चाशत्ता ५० च मुक्त्वाफलैः समे-
 तानि-भूतानि, अप्यं मात्रः-दर्शनादिपदेषु भेदापेक्षया क्रमेणैवावन्ति मुक्त्वाफलाणि गोलकेषु-भूतानि, यतः सम्पदर्शनस्य
 चउसरइथ विलिङ्गमित्यादिकाः सप्तपष्टिर्मेदाः, ज्ञानस्य शरीरान्द्रियव्यञ्जनावभाविज्ञानमित्यादिका ५१ भेदाः, चारित्रस्य
 पयसपणवधम्भसञ्जभेत्यादिकाः सप्ततिर्मेदाः ७० तपस इत्वरानशनतप इत्यादिकाः ५० भेदाः ॥ ११९१ ॥ अन्यथ
 नरेश्वरो-राजा भीपालो नवपदानां उद्देशेन-नवपदानि उद्दिश्य-आधेस्येत्यर्थः, सन्न-सस्मिन्पीठे तच्चदर्शानि सुभेठमाला-
 चीराधि मण्डयति ॥ ११९२ ॥ च पुनः पोटयसु अनाहतेषु पेटयैव मुक्त्वाधि-महान्ति शर्करायाः-सिधोपलाया लिङ्गानि
 नाना-पुद्गलकारैर्मणिरत्नैश्चयाधि-विधियादि नरेन्द्रो-राजा भीपालो मण्डयति ॥ ११९३ ॥

कणायमे सुरिषप् गोल गोमेअपचरणजुअ । छ्त्तीसकणपकुमुम चरणजुसिणक्रिय ठिविअ ॥
उज्जायपप् नीले अहिलयकलनीलगोलय ठिविअ । चउरिंदनीलकलिअ मरणपणवीसपयगजुप ॥
साहुपप् पुण सामे समयमयं पचरापपट्टं क । सगवीसइरिटुमणिं भत्तीप् गोलय ठिविअ ॥११९०॥

कनकं—सुवर्षं तद्वत् आसा—प्रसा यस्य तद् कनकामं, तस्मिन् धरिपदे—आचार्यरदे गोमेदाल्पानि यानि पञ्च रत्नानि वैपुत्र
पद्भिर्यात्कनककुसुमानि—स्वर्षपुष्पाणि यस्मिंस्तथा, पुनश्चन्दनधुसुखाभ्यां अद्वित-ल्लिषं ईदृश गोलक स्यापिठ, शानादि-
पञ्चाचार्युभगत्सात् पञ्च गोमेदरत्नानि पद्भिर्यदुष्पोषेत्सासाधन्ति स्वर्षपुष्पाणीति ॥ ११८८ ॥ नीले—नीलरसवया व्यन-
स्यापिठे तथाप्यापपदेऽहिलता—जागवन्नी तस्या दूर्वाः—पत्रेनील—नीलरसं गोलक स्यापिठम्, कीदृश गोत्रकम् ?—चतुर्भिरिन्द्र-
नीलैः—नीलपद्भिः कलिठं—सुवर्षं, पुनः मरकतानां—हरिमणीनां पञ्चविंशतिरेव मन्थराविषदकं तेन पुनं—सुवर्षं, द्रव्यान्तु गीगादि-
चतुस्त्रयोपुक्त्वात्त्वार इन्द्रनीलाः पञ्चविंशतिगुण्युक्तत्वात्त्वाचान्तो मरकतमण्यप इति ॥ ११८९ ॥ रसांसे—रसापवर्ष-
वया व्यवस्थापिठे साधुपदे पुनः सद् मृगमदेनेति समुगमदं—कस्तूरीं लिप्तामित्यर्थं, पुनः पञ्चभिः राजपर्वुः—वैराटरनेरको—भूरा।
यस्य तथया, यद्वा पञ्च राजपद्मा आङ्गे-उत्सङ्गे अर्धान्मन्थरे यदप तथया, पुनः समविंशतिः सिधमण्यः—रामररनेरियोरा। चरिभस्व-
वयापूर्वं गोलकभक्त्या स्थापितम्, पञ्चमहाप्रताड्येवया पञ्च राजपद्माः सप्तविंशतिगुणाऽप्येवया तावन्तो सिधमण्य इति
॥ ११९० ॥

सेनेषु सिअपयसु चदणसिअगोळए ठवइ राया । सगसट्टिगअन्नसपरिपन्नमुचाहखसनेए ॥११९१॥
 अन्न च नवरायाण उद्देसेण नरेसरो तरथ । तच्चन्वन्नाइ सुभेरुमाळाचीराइं महेइ ॥ ११९२ ॥
 सोळस अणाहएसु अ गकआइ सकराइ िगाइं । महावेइ नरिंदो नाणामणिरयण
 चित्ताइं ॥ ११९३ ॥

शंभेपु दर्शनादिपु चतुर्थुं सितवपदेपु-शेवतवया व्यवस्थापितेषु पदेपु राजा भीपालः चन्दनेन सिशानि-वज्रालानि गोल-
 कानि स्थापयति, वीटशानि गोलकानि ?-सप्तपथा ६७ एकपञ्चाशता ५१ सप्तत्या ७० पञ्चाशता ५० च मुक्ताफलैः समे-
 तानि-भूतानि, अय माष -दर्शनादिपदेपु भेदापेक्षया क्रमेणैवावन्ति मुक्ताफलानि गोलकेषु-भूतानि, यतः सम्पदर्शनस्य
 चउत्तरस्य विलिप्तमित्यादिकाः सप्तपथिर्मोदा', ज्ञानस्य स्वर्शनेन्द्रियव्यञ्जनाद्यप्रवृत्तिज्ञानमित्यादिका ५१ भेदाः, चारित्रस्य
 पपसमणधम्मसंज्ञमन्यादिकाः सप्ततिर्मोदाः ७० तपस इत्वरानशनतप इत्यादिका ५० भेदाः ॥ ११९१ ॥ अन्यथ
 नरेश्वरो-राजा भीपालो नवपदानां उद्देशेन-नवपदानि उदिरय-आशित्येत्पर्यः, तत्र-तस्मिन्पीठे तचद्वर्णानि सुभेरुमाला-
 चीराणि मण्डयति ॥ ११९२ ॥ च पुनः पोट्यासु अनाहवेषु पोट्यासु गुरुकाणि-महान्नि शर्करायाः-सितोपजाया लिङ्गानि
 नाना-महुप्रकारैर्मिश्रन्तिश्वनाणि-विश्वनाशि नरेन्द्रो-राजा भीपालो मण्डयति ॥ ११९३ ॥

कणायामे सूरिपप् गोत्र गोमेअपचरणजुअ । ह्यचीसकणपकुसुम चरणपुसिणकिप टिअ ॥
 उज्जायपप् नीले अहिलयदलनीलगोत्रय ठविअ । चउरिंदनीलकलिअ मरणपपणवीसरपगजुप ॥
 साहुपप् पुण सामे समयमयं पचरायपट्टक । सगवीसहरिट्टमणिं भचीप् गोलय टविअ ॥११९०॥

कनक-सुवर्णं तद्रत् आभा-प्रभा यस्म तत् कनकामं, तस्मिन् धरिपदे-आचार्यं दे गोमेदालगानि यानि पञ्च रत्नानि तेषुं
 पदत्रियत्कनककुसुमानि-स्वर्णपुष्पाणि यस्मिस्तचया, पुनश्चन्दनपुष्पाणां भाङ्गित-लिहं ईदय गोत्रक रथात्रि, शान्ति-
 पञ्चाचारयुक्त्वात् पञ्च गोमेदरत्नानि पदत्रियशृणोर्पेत्त्वात्चावन्ति स्वर्णपुष्पाणीति ॥ ११८८ ॥ नीले-नीतरसुवपा रपर-
 स्थापिते तथाप्यापपदेऽहिलता-नागवध्नी तस्या दलैः-पत्रेनीलं-नीलवर्णं गोत्रकं रथात्रिम्, कीदय गोत्रकम्-प-पुनिरि-
 नीलैः-नीलमखिमिः कलितं-युक्त्वा, पुनः मरकतानां-हरिमणीनां पञ्चविंशतिरेव मत्परसिपदकं तेन पुन-युक्त्वा, दानानुयोगादि-
 चतुस्त्रयोण्युक्त्वात्त्वार इन्द्रनीलाः पञ्चविंशतिगुणयुक्त्वात्त्वात्तान्वी मरकतमणय इति ॥ ११८९ ॥ रथामे-रथामवर्ण-
 तथा षष्वस्थापिते साधुपदे पुनः सह शृगमदेनेति समुगमद-कस्त्वर्षा लिहामित्यर्थं, पुनः पञ्चभिः राजपदं-ईराटरत्नैरु-
 यस्म तचया, यद्वा पञ्च राजपद्माः आह-उत्सङ्गे अर्पन्मत्पे यस्म तचया, पुनः सप्तविंशति रिष्टमणयः-रथामरत्नैरु-
 यथापूर्वं गोलकं भक्त्या स्थापितवत्, पञ्चमहाप्रवाडेषया पञ्च राजपद्माः सप्तविंशतिगुणाऽपेक्षया तावन्त्वो रिष्टमणय इति
 ॥ ११९० ॥

संनेसु सिअपपसु चदणसिअगोळप ठवइ राया । सगसट्टिगवत्तसपरिपत्तमुत्ताहत्तसमेण ॥११९१॥
 अत्त च नवगयाण उद्देसेण नरेसरो तत्थ । तत्तवत्ताइ सुमेरुमात्ताचीराइं मडेइ ॥ ११९२ ॥
 सोळस अणाहपसु अ गठआइ सक्कराइ ँिगाइं । मडावेइ नरिंदो नाणामणिरयण

चिच्चाइं ॥ ११९३ ॥

शेषेषु दर्शनादिषु चतुर्षु शिवपदेषु-श्वेततया व्यवस्थापितेषु पदेषु राजा भीपालः चन्दनेन शिवानि-धवलानि गोल-
 कानि स्थापयति, धीयानि गोलकानि ?-सप्तपञ्चा ६७ एकपञ्चाशत्ता ५१ सप्तत्या ७० पञ्चाशत्ता ५० च मुक्ताफलैः समे-
 तानि-भूतानि, अयं भावः-दर्शनादिपदेषु भेदापेक्षया क्रमेणैवावन्ति मुक्ताफलानि गोलकेषु-भूतानि, यतः सम्पदर्शनस्य
 चउत्तरदृश्य विलिङ्गमित्यादिकाः सप्तपट्टिमैदाः, ज्ञानस्य स्मरणोन्द्रियव्यञ्जनाधमद्वयविज्ञानमित्यादिकम् ५१ भेदाः, चारित्र्यस्य
 वषसमणवधम्मसञ्जमेत्थादिकाः सप्तविमैदाः ८० तपस इत्तरानशनतप इत्यादिकाः ५० भेदाः ॥ ११९१ ॥ अन्यच्च
 नरेश्वरो-राजा भीपालो नवपदानां उद्देशेन-नवपदानि उदिरय-आशित्येत्यर्थं, तत्र-तास्मिन्पीठे सषट्कर्षानि सुमेरुमात्ता-
 चीराणि मण्डयति ॥ ११९२ ॥ च पुनः पोटथासु अनाहतेषु षेडशैव गुरुकाणि-महान्निव शर्करायाः-शिवोपलाया लिङ्गानि
 नाना-यद्गुणकार्मेश्वरान्निधिभाणि-विश्विभाणि नरेन्द्रो-राजा भीपालो मण्डयति ॥ ११९३ ॥

कणायमे स्वरिपप् गोल गोमेअपचरणजुअ । छ्त्तीसकणयकुमुम चरणयुसिणक्रिय ठिअ ॥
 उज्जायपप् नीले अहिलयवलनीकगोत्रय ठविअ । चउरिदिनीलकलिअ मरायपणवीसयपणजुप ॥
 साहुपप् पुण सामे समयमय पचरायपट्टक । सगवीसहरिडुमाणिं भत्तीप् गोलय ठविअ ॥११९८॥

कनक-सुवर्णं वद्वत् भामा-प्रभा यस्य तत् कनकाम, वसिन् धरिपदे-आचार्यं दे गोमंदात्पानि यानि पञ्च रत्नानि वैपुत्र
 पदधियत्कनककुमुमानि-स्वर्णपुष्पाणि यस्मिस्तथा, पुनश्चन्दनयुष्टणा-पीं अक्षित-लिहं ईरय गोलक रथारिन, शानादि-
 पञ्चाचारयुक्तत्वात् पञ्च गोमेदरत्नानि पदधियशुशोपेवत्त्वात्तावन्ति स्वर्णपुष्पाणीति ॥ ११८८ ॥ नीति-नीतिरथैतया त्पर-
 स्थापिते तथाप्यापयदेऽहिलता-नागवह्नी तस्या दलैः-पत्रैर्नीलं-नीलवर्णं गोलकं रथारिम्, कीटय गोत्रकम् १-चतुर्विंशति-
 नीलै-नीलमस्त्रिमिः कलितं-युक्त, पुनः भरकवानां-हरिसखीनां पञ्चविंशतिरेव मत्परविषयदकं सेन पुत्रं-सुभ्रं, द्रुमानु शोपादि-
 पण्डुरयोगयुक्तत्वात्त्वार इन्द्रनीलाः पञ्चविंशतिगुणयुक्तत्वात्तावन्तो भरकजमणय इति ॥ ११८९ ॥ रथामे-स्वयामरथं-
 तथा षपवस्थापिते साधुपदे पुनः सह मृगमदेनेति समृगमद-कस्त्वर्पा लितामित्यर्थः, पुनः पञ्चभि रात्रयर्दुः-ईराटारनेरदुः-भूरा।
 यस्य ठवथा, यद्वा पञ्च रात्रयर्दुः अर्दु-उत्सङ्गे अर्धनिमेषे यस्य ठवथा, पुनः सप्तविंशति रिधमणयः-रथामररनिधियेव। अहिलस्त-
 यथापूर्वं गोलकमन्त्या स्थापितम्, पञ्चमहाप्रताड्येवथा पञ्च रात्रयर्दुः सप्तविंशतिगुणयुक्तत्वात् तावन्तो रिधमणय इति
 ॥ ११९० ॥

सेनेषु सिअपयसु चदणसिअगोल्लए ठवइ राया । सगसट्टिगवससपरिपन्नमुत्ताहससनेए ॥११९१॥
 अन्न च नवरयाण उवेसेणं नोसरो तत्थ । सत्तव्वन्नाइ सुमेरुमाळावीराहं मंडेइ ॥ ११९२ ॥
 सोलस अणाहएसु अ गहआइ सकराइ िग्गाइं । मडोवेइ नरिंदो नाणासणिरयण
 चित्ताहं ॥ ११९३ ॥

ग्रंथेषु दर्शनादिषु चतुर्षु सितपदेषु-श्वेततया ध्ववन्त्यापितेषु पदेषु राजा श्रीपालः चन्दनेन सितानि-धवलानि गोल-
 कानि स्थापयति, शीटशानि गोलकानि ?-सप्तपञ्च। ६० एकपञ्चाशत्ता ५१ सप्तत्या ७० पञ्चाशत्ता ५० च मुस्ताफलीः सभे-
 तानि-भृतानि, अयं मावः-दर्शनादिपदेषु भेदापेक्षया क्रमेणैवावन्ति मुस्ताफलाणि गोलकेषु-भृतानि, यतः सन्मदर्शनस्य
 चउसहस्रं विलिम्बमित्यादिकाः सप्तपष्टिर्भेदाः, ह्यानस्य ररार्थोनेन्द्रियव्यञ्जनावप्रदभातिह्यानमित्यादिका ५१ भेदाः, चारित्रस्य
 ययसमणधम्मसञ्जभेत्यादिकाः सप्ततिर्भेदाः ७० तपस इत्वरानशनतप इत्यादिकाः ५० भेदाः ॥ ११९१ ॥ अन्येषु
 नरेश्वरो-राजा शीपालो नवपदानां उदेशेन-नवपदानि उदिरय-आश्रित्येत्यर्थः, सन्न-वस्मिन्पीठे तच्चद्वर्षानि सुभेरुमाला-
 चीराशि मण्डयति ॥ ११९२ ॥ च पुनः पोटशसु भ्रनाहतेषु पोटशेषु शुककाशि-महात्सि शर्करायाः-सितोपलाया चिह्नानि
 नाना-मण्डुप्रकारैर्भिक्षरत्नैश्चिन्नाशि-विचित्राशि नोन्त्रो-राजा श्रीपालो मण्डयति ॥ ११९३ ॥

द्वासोलसपचसु सीद्द दोसु षडसट्टि सरसद्वक्खाओ । कणयकच्चोत्तिआद् मडावद्
अट्टवन्गोसु ॥ ११६४ ॥

मणिकणगनिम्मिआद् नरनाहो अट्ट वीअपूराद्दं । वगंतर गयपद्धमे परमिहिपयमि ठावेद्द ॥
स्वारिकपुजयाद् टावद् अट्टयालखक्किठाणेसु । शुरुपाउआसु अट्टसु नाणाविहदाडिमफळाणि ॥
नरिगादकलाद् जयाद्दटाणेसु अट्टसु ठवेद्द । चत्थारि उ कोहखप्प चक्काहिट्टायगपप्सु ॥११९७ ॥

अट्टसु वर्येषु एकास्मिन्मथमे वगे अवर्यास्से वीहथा सरसद्राणाः ततः पञ्चसु पर्यणु प्रत्येक वोहथा वोहथा विनयासादर्याति-
द्राणाः सवोद्धयोर्वर्गयोः—मवर्गशुवर्गयोः प्रत्येक द्वात्रिंशद्वात्रिंशदिन्धासात् चतुष्पट्टि सरसद्रवा कलकक्खालिकाभिर्मण्डपयति
॥ ११६४ ॥ नरनाथो—राजा भीपालो मच्चिकनकाप्या निर्मितानि—रचितानि अष्टौ वीअपूरकलानि वगर्गाणां अन्तरेषु - मत्थेषु
गवे—प्राप्ते प्रथमे—भाषे परमेषुपरदे ' नमो अरिहताय ' मित्याकारके स्थापयति ॥ ११६५ ॥ अट्टचत्वारिंशत्त्वान्निधस्सानेषु
त्थारिककलपुञ्जानि स्थापयति, तथा अट्टसु शुरुपादुकासु नानाविधानि—बहुप्रकाराणि दाडिमफळानि स्थापयति ॥ ११६६ ॥
तथा अट्टसु मथादिस्थानेषु नारत्तादिकत्तानि स्थापयति, च पुनः अक्कस्स—सिद्धचकस्स अधिष्ठाय रूपदेषु विमलस्वामि चक्केपरी
चमपात्तादिषु चत्थारि कूप्पाएदकलानि स्थापयति ॥ ११६७ ॥

आसन्नसेवयाण देवीण भारत ५ वयगाह । विज्जसुरिजक्खजोक्खिणं चउसट्ठिपप्सु पूगाह ॥११९८॥
 पीअवलीकूहाइ चत्तारि हुवारपालगपप्सु । कासिणवलीकूहाहं चउवीरपप्सु ठविआह ॥ ११९९ ॥
 नवनिहिपप्सु कचणकलसाह विच्चिरयणपुत्ताह । गहदिसिवाखपप्सु अ फलफुल्लहं

सवत्ताह ॥ १२०० ॥

इच्चाइगुरुअवित्थरसहिष्म महविज्जामुज्जमणं । पइवणुस्सव नरिंदो कारावह वित्थरविहीए ॥१२०१॥

तथा-आसन्नसेवकानां-निकटसेवाकारिकाणां द्वादशदेवीनां द्वादश च वयङ्गानि-फलविशेषान् स्थापयति, चतुर्धाधिष्ठाप्य-
 कस्य द्वादशदेवीनां च नामानि न क्षायन्ते, तथाधिवसन्नप्रदायामावात्, तथा 'विज्जसुरि' चि विद्यादेव्यः पोटथा यत्ता-
 भतुर्विशतिः शासनसुराः यधियथभतुर्विशतिरेव शासनदेव्यः एवमेतेषु चतुर्थाष्टिपदेषु पूगानि-क्रमकफलानि स्थापयति
 ॥ ११९८ ॥ चतुर्षु द्वापालकपदेषु कुमुदादिषु चत्तारि पीठस्य-पीठवर्ष्यस्य बले-पकाभादः कूटानि-पुञ्जानि स्थापितानि,
 तथा चतुर्षु धीरपदेषु-मायिभद्रादिषु कुण्डवर्ष्यस्य बलेः-पकाभादः कूटानि स्थापितानि ॥ ११९९ ॥ नवनिधिपदेषु विचित्रै
 रत्नैः पूर्णानि-भूतानि क्काम्नस्य-सुवर्ष्यस्य कलशानि स्थापितानि, तथा ग्रहपदेषु दिक्पालपदेषु च स्वस्ववर्ष्यानि फलपुष्पाणि
 स्थापितानि ॥ १२०० ॥ इत्यादिना गुरुकेषु-महता विस्तारेण सहितं उद्यापनं मण्डयित्वा नरेन्द्रो-राजा श्रीप्राज्ञो विस्तार-
 विधिना स्वप्नोत्सवं-स्नात्नमहोत्सवं कारयति ॥ १२०१ ॥

दशसोलसपत्रसु सीद वीसु चउसट्टि सरसदक्खाओ । कणयकच्चोत्तिआइ मडववह

अट्टवगोसु ॥ ११६४ ॥

मणिकणगनिम्मिआइ नरनाहो अह वीअपूराइ । वगतर गयपठमे परमिट्ठिपयमि ठावेइ ॥
खारिकपुअयाइ टावह अट्टयालक्खिट्ठिठणोसु । शुरुपाउआसु अट्टसु नाणाविहदाडिमफज्जाणि ॥
नरिणाइफलाइं जयाइठणोसु अट्टसु ठवेइ । चत्तारि उ कोहखए चक्काहिट्टुयगपएसु ॥११९७ ॥

अट्टसु वर्येणु एकास्मिन्पथमे वर्ये अक्खणीस्से षोडश सरसद्राधाः ततः पञ्चसु पगणु प्रत्येक पोदश षोडश विन्पासादर्याति-
द्राधाः तयोर्दयोर्वर्ययोः-मवर्गोयवर्गयो प्रत्येक द्वात्रिंशद्वात्रिंशद्विन्पासात् चतुष्पष्टि सरसद्रधा क्लकसच्चोलिकाभिर्मण्डपति
॥ ११६४ ॥ नरनाथो-राजा भीपालो मखिकलकाभ्यां निर्मितानि-रचितानि अष्टौ वीजपूरकजानि वगर्गाणां अन्तरेणु मध्येणु
गते-प्राप्ते प्रथमे-प्राये परमेषुपदे ' नमो अरिहतासु ' भित्त्याकारके स्थापयति ॥ ११६५ ॥ अष्टचत्वारिंशत्त्वल्हिस्रस्त्रानेषु
खारिककलणुञ्जानि स्थापयति, तथा अट्टसु शुरुपाउकामु नानाविधानि-मद्रुप्रकाराणि दाडिमफलानि स्थापयति ॥ ११६६ ॥
तथाऽप्यसु अथादिरशानेषु नारज्जादिकजानि स्थापयति, च पुनः चक्रस्य-सिद्धचक्रस्य आधिष्ठापणपदेषु विमलस्वामिचक्रेश्वरी-
चमपालादिषु चत्वारि कृष्णस्यककलानि स्थापयति ॥ ११६७ ॥

उत्पन्नसहाणमहोभयाण, सपादिहेरासणसठिआण । सदेसणाणविषसज्जणाणं, नमो नमो
होउ सया जिणाण ॥ १२०५ ॥

सिद्धाणसाणदरमालयाण, नमो नमोऽणतचउकयाणं । सूरीण दूरीकयकुगाहाण, नमो नमो
सूरसमप्यसाण ॥ १२०६ ॥

वधादि-उत्पन्नं यत्सज्जान-केवलज्ञानं यदेव महः-तेजस्तत्स्वरूपमेयमिति उत्पन्नसज्जानमहोभयास्तेभ्यः, पुनः प्रावि-
रापे -अप्रचापरादिभिः सह वर्चते यत्तत्सप्रातिहार्यं ईदृशं यत् आसन-सिंहासनं तत्र सं-सम्यक् प्रकारेण स्थितेभ्यः, पुनः
सदेशनया-सद्वर्षोपदेशेन भानदिताः सज्जानाः-सत्युक्ता येस्ते तथा तेभ्यः, ईदृशेभ्यो जिनेभ्य-अर्हद्भ्यः सदा नमो नमो मधु,
नित्यं पुनः पुनर्नमस्कारोऽस्तु इत्यर्थः । १२०५ ॥ भानन्दरमा-परमानन्दलक्ष्मीस्त्वया भालया-निवासास्तेभ्यः पुनरनन्त चतुर्कं
ज्ञानदर्शनसम्यक्त्वाकरणवीर्यचतुष्टय येषां ते तथा तेभ्यः सिद्धेभ्यो नमो नमोऽस्तु, वधा दूरीकवः कुप्रहः-कुत्सिताभिनिवेशी
येस्ते दूरीकवकुप्रहास्तेभ्यः पुनः सूरः-सूर्यस्तेन समा-तुन्या प्रमा-जयोविषेयां ते तथा तेभ्यः सूरिभ्यः-आचार्येभ्यो नमो
नमोऽस्तु ॥ १२०६ ॥

विहिंभाय पूआय अदुपयाराह मंगलावसरे । सर्वेण तिलयमाखा मंगलकण कय रक्षो ॥ १२०२ ॥
 तओ-जो भुरि सिरि अरिहतमूखददपीछपदुओ । सिद्धसूरिउज्जय साहु चउसाहगदिदुओ ॥
 दंसणनाणचरिसतवहिं पडिसाहहिं सुवरु । तचमखरसरवगखदि, गुरुयदलहवरु ॥ दिनिवालजवसु-
 जभिस्लणि-पमुहसुरकुसुमेहिं अलंकिओ । स सिद्धचक्रगुरुकल्पतरुअरुहहमणवदिअ दिअओ ॥ १२०३ ॥
 इव्वाह नमुकारे भणिऊण नरेसरो गहीरसर । सकल्पय भणित्ता नवपयपवण कुगइएव ॥ १२०४ ॥

अष्टप्रकारायां पूजायां विहितायां-कृतायां सत्यां मङ्गलस्य अवसरे सर्वेण राहः-भीषातस्य विचक्रमाद्ययोः मङ्गलकरस्य
 कवम् ॥ १२०२ ॥ तवमस्यमन्दन करोति, सप्रादी नमस्कारमाह-यः भीसिद्धचक्ररुणे गुरु -मदान् कन्तरु -कल्पयुयो
 भुरि-भादी अर्हेश्वर मन्मूलदृढपीढं (सत्र) प्रविष्टित्वा, कीदृशो ?-यः सिद्धसुर्यपाप्यापसाधन एव चतस्रः शालरजाभिर्गौरिदु -
 प्रातिमहान्, पुनर्दर्शनमनचारित्रवपौरुपाभिः प्रविश्याद्याभिः सुन्दरः, पुनः तन्माद्यराशि भोङ्कारादीनि स्वरा भवन्त्यादयः सर्गा-
 अद्यर्ककल्पनादयः सन्धिपदानि अष्टवत्वारिंशद् गुरुपदानि-अर्हत्याहुकादीनि तान्येव दत्तानां-यथासाक्षात्प्रादन्वरो यस्व स तथा।
 पुनः दिक्पालपञ्चमशिवीप्रपुत्रैः सुरकसुमैः अलङ्कृतः-शोभितः स सिद्धचक्रगुरुकल्पतरु अस्मभ्य मनोशान्तिद्वयं कृतं ददातु
 ॥ १२०३ ॥ इत्यादि नमस्कारान् मञ्जित्वा नरेभ्यो-राजा भीषातो गम्भीरः । स्वरो यत्र कर्मभिश्च तपया स्वात् तथा शक्रस्वयं
 मञ्जित्वा एव-वक्ष्यमाणप्रकारेण नवपदानां सस्वयन् करोति ॥ १२०४ ॥

इअ नवपयसिद्ध लद्धिदिजासन्निद्ध, पयडिअसरवगां हीतिरेहासमगा । दिसिबहसुरसार

स्वोणिपीढावयारं, तिजयविजयचक्र सिद्धचक्र नमामि ॥ १२१० ॥

वज्रतर्पहिं मगलतूरेहिं सारुण पभावतो । साहसिमअवच्छुक्त्वा करेह वरसयपूअ च ॥ १२११ ॥

एव सो नरनाहो सहिओ ताहिं च पद्धदेवीहिं । अग्नेहिवि बहूपहिं आराहहं सिद्धवरचक्र ॥१२१२॥

अह तरस मयणसुवहियमुह्हाहिं राणियाहिं सजाया । नव निक्रमगुणजुत्ता तित्हुअणपालाहणो पुत्ता॥

इति-अमुना प्रकारेषु नवपदैः सिद्धं निष्पन्नं पुनर्लौकिकभिः-सन्निधयैर्दं. विद्याभिः-विद्यादेवीभिश्च समृद्धं-समृद्धिशुभ्रं,

पुनं प्रकटिता-प्रकटीकृतां स्वरा वर्णाष यास्मिस्तथा, पुनः श्री इत्यक्षरस्य समन्तात् यास्तिस्वो रेखास्ताभिः, समग्रं-सम्पूर्णं,

पुन दिक्पातभिः-दिक्पालैः सुरैश्च-शेषसुरैः सार-प्रधान, पुनः षोण्णिपीठे-गुर्व्यापीठे अवतार-अवतरण यस्य तथा,

पुनस्त्रिजगत-त्रिभुवनस्य विषये-विषयार्थं चक्रमिव त्रिजगद्विषयचक्रं, ईश्वर्यं सिद्धचक्र अहं नमामि ॥ १२१० ॥ इति श्रीसिद्ध

चक्रस्तव. । मङ्गलतूरैः मङ्गलवाद्यैर्वाग्मानैः यासनं जिनमत्तं प्रभावयन्-सदीपयन् राजा श्रीपालः साधर्मिकवात्सल्यं च पुनर्वरा-

प्रधानां सङ्गपूजां करोति ॥ १२११ ॥ एवं-अमुना प्रकारेषु स नरनाथो-राजा श्रीपालस्तामिश्च पद्धदेवीभिः सहितो अन्यैरपि

पशुभिलोकैः सहित. सिद्धवरचक्रं आराधयति ॥१२१२॥ अथ-अनन्तरं तस्य राज्ञो भद्रनसुन्दरीप्रभुस्त्राभिः राज्ञीभिर्निक्रमगुणै-

शुभ्रत्वास्त्रिभुवनपालादयो नव पुत्राः सञ्जाताः ॥ १२१३ ॥

सुखाधीवरधारणतप्पराण, नमो नमो वायगकुजराण । साहूण ससाहिअसंजमाण, नमो

नमो सुद्धवयादमाण ॥ १२०७ ॥

जिणुत्तरत्ते कइलवस्सणस्स, नमो नमो निम्मलवत्तणस्स । अत्थाणत्तम्मोहतमोहरस्स, नमो

नमो नाणदिवायरस्स ॥ १२०८ ॥

आराहिआऽख्खदिअसकियस्स, नमो नमो सज्जमवीरियस्स । कम्महंसुम्मूलाणकुजरस्स,

नमो नमो तिव्वत्तवोभरस्स ॥ १२०९ ॥

द्वार्धयोर्विस्वारथे तत्परेभ्यः वाचका-उपाध्यायाः कुञ्जरास्ते-हस्तिन इव गणयोभाकारित्वाद् समर्पत्वाच्च वाचककुञ्जरास्तेभ्यो नमो नमोऽस्तु, तथा स-सम्यक्प्रकारेण साधितः संयमो येस्ते तथा वेभ्यः, पुन दया च दमय दयादर्मां शुद्धीद्वारादर्मां येषां ते तथा वेभ्यः साधुभ्यो नमो नमोऽस्तु ॥ १२०७ ॥ विनोक्तवत्त्वे या कर्चिः सा लवण यस्य स तथा तस्मिन्निर्मलदर्शनाय-उज्ज्वलसम्पदादर्शनाय नमो नमोऽस्तु, तथाऽज्ञानेन याः सम्मोहो-मतिभ्रम स एव तमः-अन्धकार तद् हरतीति अज्ञानसंमोहतमोहरस्सस्मै ज्ञानदिवाकाराय-ज्ञानद्वर्षाय नमो नमोऽस्तु ॥ १२०८ ॥ तथा समये-सयमविवये यदीयं-पराक्रम-स्सस्मै नमो नमोऽस्तु, कीदृशाय संयमवीर्याय ?-आराधिताऽख्खिहत्ता सत्किपा-साध्वाचाररूपा यस्माच्चद् तथा तस्मै, तथा कर्मां एवेव हुमा-अथास्तेषां वदुन्मूलनं-उत्खननं तत्र कुञ्जरो हस्ती इव कर्महुमोन्मूलनकुञ्जरस्सकस वीरवयोभराव नमो नमोऽस्तु ॥ १२०९ ॥

इअ नवपथसिद्ध षाद्धिदिजासन्निद्ध, पथदिअसरवगा ढीतिरेहासमगा । दिसिषइसुरसार

स्त्रोणिपीढाधयारं, तिजयविजयचक्र सिद्धचक्र नमामि ॥ १२१० ॥

वज्रतर्पहिं मगलतुरेहिं सासृण पभावतो । साहसिमअवच्छ्र करेइ वरसयपूअ च ॥ १२११ ॥

एव सो नरनाहो सहिओ ताहिं च पट्टदेवीहिं । अश्वेहिधि बहूपहिं आराहइ सिद्धवरचक्र ॥१२१२॥

अह तरस मयणसुदरिपमुह॥हिं राणियाहिं सजाया । नव निरुवमगुणजुत्ता तिहुअणपालाइणो पुत्ता॥

इति-अमुना प्रकारेण नवपदै सिद्धं निष्पन्न पुनर्लोचिभिः-लघिषपदै विद्याभिः-विद्यादेवीभिष समृद्ध-समृद्धिशुक्ल,

पुनः प्रकाटिता-प्रकटीकृता स्वरा धर्माश्च यस्मिंस्तथा, पुनः श्री इत्यधरस्य समन्ताद् यास्तित्रो रेखास्ताभिः, समग्र-सम्पूर्णं,

पुनः दिक्प्रातिभिः-दिक्पालैः सुरैश्च-शेषसुरैः सारं-प्रधान, पुनः क्षोणिपीठे-पृथ्वीपीठे अथवारः-अथवरयं यस्य सद्यथा,

पुनस्त्रिजगताः-त्रिभुवनस्य विजये-विजयार्थं चक्रभिष त्रिजगद्विजयचक्रं, ईश्वर्यं सिद्धचक्र अहं नमामि ॥ १२१० ॥ इति श्रीसिद्ध

चक्रस्यः । मङ्गलतुरैः मङ्गलधार्पाधमानैः शासनं जिनपतं प्रभावयन्-उद्दीपयन् राजा श्रीपालः साधन्मिकवात्सल्य च पुनर्वरा-

प्रधानां सङ्घपूर्वा करोति ॥ १२११ ॥ एवं-अमुना प्रकारेण स नरनाथो-राजा श्रीपालस्ताभिष पट्टदेवीभिः सहितो अन्यैरपि

षड्भिलोकैःसहित सिद्धवरचक्र आराधयति ॥१२१२॥ अथ-अनन्तर तस्य राक्षो मदनसुन्दरीप्रमुखामिः राक्षीभिर्निरुपमशुचौ-

शुक्लास्त्रिभुवनपालादयो नव पुत्राः सञ्जाताः ॥ १२१३ ॥

गयरहसहस्सनवग नव क्षत्रसाह च जम्बतुरयाण । पचीण नवकोटी तरुम नरिंदरुस रज्जभि ॥१२१४॥
 एष नवनवलीलाहिं वेध सुक्खाणि अणुहवतो सो । धम्मनिर्दहं पालइ रज्ज निक्कटय निच्च ॥
 रज्ज च तस्स पाळतयस्स सिरिपालनरवरिंदरुस । जायाइ जाव सम्म नव वाससयाइ पुक्षाइ ॥
 साव निवो त तिहुअणपाल रज्जमि ठावइत्ताण । सिरिसिद्धचकनवपयलीणसणो सयुणइ एव ॥
 सेसत्तिभवेहिं मणुपुहिं जोहिं विहियारिहाइठाणेहिं । अज्जिज्जइ जिणगुत्त ते अरिहते पणिमयामि ॥

तस्म शीपालस्य नरे द्रस्य-राज्ञो गजानां-हस्तिनां रथानां च प्रत्येकं सहस्रनवकमासीत्, नव सहस्राणि गवाः नव सहस्रा-
 यथैव रथाश्चासन्नित्यर्थः, च पुनः सात्यतुरगाणां-सुलक्षणाश्वानां नव लक्षाणि आसन्, पचीनां-पदातीनां नवकोटय आसन्
 ॥ १२१४ ॥ एवम्-अनुना प्रकारेण नवनवलीलाभिः-नवनवक्रीडाभिरेव सुखानि अनुभवन् स भीपालो धर्मनीत्या-धर्मन्यायेन
 नित्यं निष्कण्टक राज्यं पाळयति ॥ १२१५ ॥ राज्यं पाळयतस्सस्य च भीपालनरवरेंद्रस्य यावन्नववर्षयातानि सम्पत् पूर्यन्ति
 आवाति ॥ १२१६ ॥ तावन्न्युपः शीपालस्तु पूर्वोक्तं शिशुवनपाल-स्वज्येष्ठपुत्र राज्ये स्थापयित्वा शीसिद्धचक्रे यानि नवपदानि
 तेषु हीनं-रज्ज्म मनो यस्य स सिद्धचक्रेनपदलीनमनाः सन् एवं-वत्तयमात्रप्रकारेण सस्तीति ॥ १२१७ ॥ योषा-अवधि-
 टाक्षयो मया येषां ते पुनर्बिहितानि-कृतानि सेवितानीति यावत् अर्हदादिस्थानानि-विद्यतिस्थानकानि यस्ते तथा तैः, एवमेव-
 शीसिनयोर्-जिननामकर्म अवर्षित-उपाज्यते तान् अर्हतोऽर्हं प्रधिपयामि-नमस्कुरुते ॥ १२१८ ॥

जे एगभवतरिया रायकुले उचमे अवपरति । महसुमिणसुइअगुणा ते अरिहते पणित्रयामि ॥

जेसिं जम्मामि महिम दिसाकुमारीओ सुवरिंदा य । कुन्तति पहिट्टमणा ते अरिहते पणित्रयामि ॥

आजन्मपिहु जेसिं देहे चत्तारि अइसया हुति । ळोगच्छेयभुया ते अरिहते पणित्रयामि ॥१२२१॥

जे तिहुनाणसमया खीण नाऊण भोगफक्कम्म । पडिवज्जति चरिच ते अरिहते पणित्रयामि ॥

उवउत्ता अपमत्ता सिअझाणा स्ववगतोण्हियमोहा । पावति केवल जे ते अरिहते पणित्रयामि ॥

ये एकमवान्तरिता उचमे राजकुले अवतरन्ति, कीदृशा ये ?-महाररणीभवुर्दशभिः सुविगा-श्रापिगा गुणा येषां ते तथा

तानर्हतं प्रशिपतामि-प्रथमामि ॥ १२१६ ॥ येषां जन्मनि महिमां महिमानं वा दिक्कुमार्यं. पद्मश्रायद् सुरवरेन्द्राश्च

चतुष्पदिः प्रहृष्ट-प्रकर्येण हर्षितं मनो येषां ते प्रहृष्टमनसः सन्तः कूर्तिन्ति, तानर्हतः प्राणिपतामीति पूर्ववत् ॥ १२२० ॥

हु इति निधित, येषां देहे-शरीरे आजन्मापि-जन्मत आरभ्यापि लोके आश्रयपूर्वाश्रित्तारोडति यथा भगन्ति, 'तेषां च

देहोऽद्भुतरूपगन्ध' इत्याद्यपस्तानर्हतः प्रशिपतामि ॥ १२२१ ॥ ये शिभिर्ज्ञानैः-सतिभुतावाचिभिः समग्राः-सम्पूर्णाः सन्त्यो

भोगः फलं यस्य सम्लोगफलं कर्म क्षीणं क्षान्त्वा चारित्र्यं प्रतिपद्यन्ते-श्रीशुक्तिन्ति तानर्हतः प्राणिपतामि ॥ १२२२ ॥ ये उप-

युनता-उपयोगयुताः पुनरप्रमथाः-प्रमादरहिताः पुनः सिर्त-शुक्लं स्थानं येषां ते सितवचना आरप्य चप कथंएया हतो मोहो यैस्ते

तथा, ईदृशाः सन्तःकेवलज्ञानं प्राप्नुवन्ति, तानर्हतः प्रशिपतामि ॥ १२२३ ॥

गणरहसहरसनवग नव क्षत्रसाह च जञ्चतुरयाण । पत्नीण नवकीर्डी तरुम नरिंदरुस रज्जमि ॥१२१४॥
 एव नवनवलीलहिं चेष सुखस्वाणि अणुहवतो सो । धम्मनिर्देह पालइ रज्ज निरुटव निच ॥
 रज्ज च तस्स पाळतयस्स सिरिपालनरवरिंदरुस । जायाइ जाव सन्म नव वासतयाइ पुसाइ ॥
 ताव निवे त तिहुअणपाल रज्जमि ठावदत्ताण । सिरिसिद्ध चकनवपयलीणसणो सयुणइ एव ॥
 सेसतिभवेहिं मणुएहिं जेहिं विहियारिहाइठाणेहिं । अज्जिज्जइ त्रिणुत्त ते अरिहते पणित्रयामि ॥

तस्म श्रीपालस्य नरेन्द्रस्य-रात्रो गजानां-हस्तिनां रथानां च प्रत्येक सहस्रनवकमासीत्, नव सहस्राणि गजा नव सहस्रा-
 एषेव रथाभासाभित्पर्यः, च पुनः वात्सपुराणाणां-सुलक्षणाभ्यानां नव लक्षणि आसन्, पत्नीनां-पदावीनां नवकोटय आसन्
 ॥ १२१५॥ एषम्-अनुना प्रकारेण नवनवलीलाभिः-नवनवकीर्टाभिरेव सुखानि अनुभवन् स श्रीपालो धर्मनीत्या-धर्मन्यायेन
 तिल्यं निष्कस्यटकं राज्यं पाळयति ॥१२१५॥ राज्यं पाळयतस्तरस्य च श्रीपालनरपरेन्द्रस्य यावन्नववर्षयत्तानि सभ्यन् पृथ्वीनि
 आठानि ॥ १२१६ ॥ तावन्त्युप. श्रीपालस्य पूर्वोक्त त्रिभुवनपाल-स्वल्पेष्टुषु राज्ये स्थापयित्वा श्रीसिञ्चन्के यानि नवपदानि
 हेतु लीनं-स्नानं मनो यस्य स सिद्धकनकवपदलीनमनाः सन् एवं-वक्ष्यमाणप्रकारेण सस्तीति ॥ १२१७ ॥ शोभा-अथशिरि-
 शास्त्रयो भवा वेषां ते पुनर्विहितानि-कृतानि सेषितानीतिपावत् अर्द्धदादिस्थानानि-विश्रातिस्थानकानि येस्ते तथा तैः, एवभूतै-
 र्देविनगोत्र-विननामकम् अर्धवत्-उपाश्रयते तान् अर्द्धोऽर्द्धं प्रशिषयतामि-नमस्कृत्यै ॥ १२१८ ॥

जे एगभवतरिया रायकुले उत्तमे अवयरति । महसुमिणसूअणुणा ते अरिहते पणित्रयामि ॥
 जेसिं जम्मामि महिम दिसाकुमारीओ सुवदिदा य । कुञ्चति पहिदुमणा ते अरिहते पणित्रयामि ॥१२२१॥
 आजन्मपिहु जेसिं देहे चत्तारि अइसया हुति । खोणळ्हेरयभूया ते अरिहते पणित्रयामि ॥१२२२॥
 जे तिहुनाणसमगा खीण नाऊण भोगफसकम्म । पहिवज्जाति वरिच ते अरिहते पणित्रयामि ॥
 उवउत्ता अपमत्ता सिअझाणा खवगतोशिरहयमोहा । पावति केवल जे ते अरिहते पणित्रयामि ॥
 ये एकभवान्तरिवा उत्तमे राअकुले अवतरन्ति, कीदुया ये ?-महास्वप्नैषवर्दुदशभिः साधिगा-श्रापिगा गुणा येषां ते तथा
 वानर्हवः प्राक्षिपतामि-प्रणमामि ॥ १२२१ ॥ येषां जन्मनि महिमां महिमार्त्तं वा विकुमार्त्तः पद्मश्याम् सुरवरेन्द्राश्च
 चतुष्पदिः प्रहृष्ट-प्रकर्षेषु हर्षितं मनो येषां ते प्रहृष्टमनसः सन्तः कुर्वन्ति, वानर्हव प्राक्षिपतामीति पूर्वम् ॥ १२२० ॥
 हु इति निश्चितं, येषां देहे शरीरे आजन्मापि-जन्मत आरभ्यापि लोके आषर्षुगाम्बत्तारोऽतिशया मगन्ति, 'तेषां च
 देहोऽस्तुरूपगन्ध' इत्याद्यस्त्वानर्हवः प्राक्षिपतामि ॥ १२२१ ॥ ये भिभिर्मानैः-मतिभुवावाधिमिः समप्राः-सम्पूर्णाः सन्त्यो
 भोगः फलं यस्य तद्भोगफलं कर्म वीच्य क्षात्वा धारित्रं प्रतिपद्यन्ते-आर्षीकुर्वन्ति वानर्हवः प्राक्षिपतामि ॥ १२२२ ॥ ये उप-
 युक्ता-उपयोगयुक्ताः पुनरप्रमथाः-प्रमादरहिताः पुनः सिर्व-शुक्लं ध्यानं येषां ते शिवरूपाना अत्र एव क्षपकश्रेण्या हतो मोहो वैरि-
 सथा, ईदृयाः सन्तःकेवलज्ञानं प्राप्नुवन्ति, वानर्हवः प्राक्षिपतामि ॥ १२२३ ॥

कस्मद्वद्वया तद् सुरकया य-जोसिं च अहसया हुति । पृगारसयुष्मधीस ते अरिहते पणिवयामि ॥
 जे अट्टपादिहारंहिं सोदिआ संविषया सुदिहिं । विहरति सया बाल ते अरिहते पणिवयामि ॥
 पणुत्तिसृणुगिराप् जे अ विबोह कुणति भटवाण । रुहिर्पाढे विहरता ते अरिहते पणिवयामि ॥
 अरहता वा सामसकेवलता अकयकयसमुन्वाया । सेजेसंवित्रणेण होऊणमयोगिकवलिणो ॥ १२२७ ॥

जे दुष्परिमि समण दुसपरिपयदीओ तेरस अ चरमे । खविऊण सिव पचा ते सिद्धा दिंतु मे सिद्धि ॥

वाः पुनः वेपां कर्मवपजाः--कर्मवपोजपा एकादश अतिशया भवन्ति, तथा सुरैः--दंभं, कवाध एकोनविशतिरतियाया
 मवन्ति, तानर्हतः प्रक्षिपतामि ॥ १२२४ ॥ ये ' अष्टप्रातिहार्यः ' अथोक्तवृत्तादिभिः योभेता. पुनः सुरेन्द्रं सोवेता. सदाकाल
 विचरन्ति, तानर्हतः प्रक्षिपतामि ॥ १२२५ ॥ पञ्चत्रिंशद्दुष्णाः यस्यां सा पञ्चत्रिंशद्दुष्णा या गी-याणी तथा ये च भयानां
 विषोष-विशिष्टज्ञानं दुर्वन्ति, कीदृशाः सन्तः ?--मर्हीपाठ-पृथ्वीपीठे विचरन्त्वानर्हतं प्राक्षिपतामि । १२२६ ॥ अर्हन्त्व-
 र्पीरुंरा वा अथवा सामान्येकवाक्येन अकृतं कुतो वा समुद्रपातः--केवलसमुद्रपातो यैरते तथा एवभूता ये योगीन्द्राः शैलेयो-
 क्तस्तेन-आत्स्यप्रदशरिचरकराखस्येख अयोधिकवाक्येनो मूखा ॥ १२२७ ॥ द्विचरमे-आयु वयसमपात् प्राक्तने समये
 प्रासप्तति ७२ प्रकृतीर्नामाद्यपातिकर्मोचरप्रकृतीः जपयित्वा चः पुनश्चरमे समये त्रयोदश प्रकृतीः जपयित्वा शिव-सोष
 प्राप्ताः, ते सिद्धा न-मर्षं दुष्कं ददतु ॥ १२२८ ॥

चरमगतिभगोणावागहणा जे अ पुगसमयमि । सपत्ता लोगगा ते सिद्धा दिंतु मे सिद्धि ॥१२२९॥
 पुव्वपञ्चोग अस्सा वधणत्थेया सहावतो वाधि । जेसिं उड्डा हु गर्ई ते सिद्धा दिंतु मे सिद्धि ॥
 ईसीपव्वभाराए उवहिं खलु जोयणमि लोगते । जेसिं डिईपसिद्धा ते सिद्धा दिंतु मे सिद्धि ॥१२३१॥
 जे अ अणत्ता अपुण्णभवा य अस्सीरया अणावाहा । दंसणनाणुवउत्ता ते सिद्धा दिंतु मे सिद्धि ॥

चरमा-भारिमा अणुस्य-शरीरस्य त्रिभंगेन ऊनावागहना-देहमानं येषां ते तथा, ये च ईदृशाः सन्तः एकस्मिन्समये
 लोकात्प्र सभ्यासास्ते सिद्धा मे सिद्धि ददतु ॥ १२२९ ॥ पूर्वप्रयोगतो धनुर्मुक्त्ववाशवत्, तथाऽसङ्गात्-निःसङ्गत्वा कर्ममला-
 पामेन भलाबुद्रव्यवत्, तथा धनधनच्छेदात्-कर्मधनधनच्छेदेन परण्डफलवत्, तथा स्वभावतो धापि धूमवत्, येषां ऊर्ध्वा
 गतिः प्रवर्त्तते ते सिद्धा मे सिद्धि ददतु ॥ १२३० ॥ ईष्यत्प्राग्भारायाः-सिद्धिशिक्षाया तपरि खलु-निश्चयेन एकस्मिन् योजने
 लोकान्जोडस्ति, तत्र येषां स्थितिः-अवस्थानं प्रथिद्धमस्ति ते सिद्धा मे सिद्धि ददतु ॥ १२३१ ॥ चः पुनः येऽन्तान्ताः,
 पुनरपुनर्मवाः-न विद्यते पुनर्मवो येषां ते तथा, पुनरशरीरका-न विद्यते शरीरं येषां ते, तथा पुनरनावाधा-न विद्यते
 आवाधा-पीडा येषां ते तथा, पुनर्दर्शनं च ज्ञान च दर्शनज्ञाने तयोरुपयुक्ता दर्शनज्ञानोपयुक्ताः, येषां प्रथमसमये ज्ञानो
 पयोगो द्वितीयसमये दर्शनोपयोगोऽस्ति, ते सिद्धा मे सिद्धि ददतु ॥ १२३२ ॥

त्रेऽणत्तगुणा विगुणा इगतीसगुणा अ अहव अट्टगुणा । सिद्धाणांतचउक्का ते सिद्धा दिवु मे सिद्धिं ॥
 जह नगरगुणे मिच्छो जाणतोऽपि हु कहेउमसमत्थो । तह जेसिं गुणे नाणी ते सिद्धा दिवु मे सिद्धिं ॥
 जे अ अणत्तमणुत्तरमणोवमं सासय सयाणद । सिद्धिसुह सपचा ते सिद्धा दिवु मे सिद्धिं ॥
 जे पंचविहारायार आयरसाणा सया पयासति । कोयाणणुगहत्थ ते आयरिए नमसासि ॥ १२३६ ॥

ये सिद्धा अनन्तगुणा-अनन्ता क्षणादयो येषु ते तथा, पुनर्विगुणा-विगता वर्णादयो गुणा येभ्यस्ते तथा, च पुनरेकधि-
 शर्त् सस्थानवर्षादिप्रतिषेधरूपा एव गुणा येषु ते तथा, अथवाऽऽट्टगुणा-अष्टकर्मवयससुद्धवा अष्टौ गुणा येषु ते तथा, पुन
 सिद्ध-निष्पन्नम् अनन्तचतुष्कं प्रागुक्तवचण येषां ते तथा, ते सिद्धा मे सिद्धिं ददतु ॥ १२३३ ॥ यथा-स्तेच्छो नगर
 गुणान्-प्रासादनिवासमधुररसभोजनादीन् ज्ञानक्षपि अन्येषां स्तेच्छानां पुरस्तात् कथयितुं असमर्थ-समर्थो न भवति, तथा-
 तेन प्रकारेण येषां सिद्धानां गुणान् ज्ञानक्षपि ज्ञानी कथयितु न समर्थो भवति, ते सिद्धा मे सिद्धिं ददतु ॥ १२३४ ॥
 ये च सिद्धिसुखं-शुक्तिमुखं सम्प्राप्तास्ते सिद्धा मे-महं सिद्धिं ददतु, कीदृश सिद्धिसुखम् १-'अनन्त' न विषयं अन्तो-नाशो
 यस्य तथा, पुनः 'अनुत्तरं' न विषयं उत्तरम्-उत्कट यस्मात्तथा, पुनः अनुपम-न विषयं उपमा यस्य तथा, पुनः
 'सदानन्द' सदा-सर्वस्मिन्काले आनन्दो यत्र तथा ॥ १२३५ ॥ ये ज्ञानादिपञ्चविधाचारम् आचरन्तो लोकानामनुत्तरार्थं
 सदा प्रकाशयन्ति-प्रकटीकृत्यन्ति तान् आचार्यान् अहं नमस्यासि-नमस्करोसि ॥ १२३६ ॥

जेऽणतगुणा विगुणा इगतीसगुणा अ अहव अद्गुणा । सिद्धाणतचउका ते सिद्धा दिनु मे सिद्धिः॥
जह नगरगुणे मिच्छो जाणतोऽपि हु कहेउमसमर्थो । तह जेसि गुणे नाणी ते सिद्धा दिनु मे सिद्धिः॥

जे अ अणतमणुत्तरमणोवमं सासय सयाणद । सिद्धिसुह सपत्ता ते सिद्धा दिनु मे सिद्धि ॥
जे पचविहायार आयरमाणा सया पयासति । खोयाणणुगहत्थं ते आयरिए नमसाभि ॥१२३६॥

ये सिद्धा अनन्तगुणा-अनन्ता ज्ञानादयो येषु ते तथा, पुनर्विगुणा-विगता यथादियो गुणा येभ्यस्ते तथा, स पुनरेकादि-
षात् संस्थानवर्षादिप्रतिषेधरूपा एष गुणा येषु ते तथा, अथवाऽऽगुणा-अष्टकर्मषषसद्भया भयौ गुणा येषु ते तथा, पुन
सिद्ध-निष्पन्नम् अनन्तचतुष्कं प्रागुक्तवच्यं येषां ते तथा, ते सिद्धा मे सिद्धि ददतु ॥ १२३३ ॥ यथा-भूतेभ्यो नगर
गुणान्-प्रासादनिवासमधुररसमोक्षनादीन् ज्ञानापि अन्येषां भ्येच्छानां पुरस्तात् कथयितुं असमर्थ-समर्थो न भवति, तथा-
तेन प्रकारेण येषां सिद्धानां गुणान् ज्ञानापि ज्ञानी कथयितुं न समर्थो भवति, ते सिद्धा मे सिद्धि ददतु ॥ १२३४ ॥
ये च सिद्धिसुखं-सुखिसुखं सम्प्रासादो सिद्धा मे-ममं सिद्धि ददतु, कीदृश सिद्धिसुखम् ?-'जनव' न विपते भन्तो-नाशो
यस्य तवथा, पुनः 'अनुपर' न विपते उत्तरम्-उत्कट यस्माच्चतथा, पुनः अनुपम-न विपते उपमा यस्य तवथा, पुनः
'सदानन्द' सदा-सर्वसिन्काशे भानन्दो यत्र तवथा ॥ १२३५ ॥ ये ज्ञानादिपञ्चविधाधारम् आभरन्तो लोकानामनुभवात्
सदा प्रकाशयन्ति-प्रकटीकृत्यन्ति यान् आचार्यान् अहं नमस्यामि-नमस्करोमि ॥ १२३६ ॥

देसकुलजादरुवाद्दपिहं बहुगुणगणेहि सजुत्ता । जे हुति जुगे पवरा ते आयरिए नमंसासि ॥ १२३८ ॥

जे निच्चमपमत्ता विगहविरत्ता कसायपरिचत्ता । धम्मोवप्ससत्ता ते आयरिए नमसासि ॥ १२३९ ॥

जे सारणवारणचोयणाहिं पडिचायणाहिं निच्चपि । सारंति नियं गच्छ ते आयरिए नमसासि ॥ १२४० ॥

जे सुणियसुत्तसारा परोवयारिकत्तपरा दिति । तत्तोवप्सत्ता ते आयरिए नमसासि ॥ १२४० ॥

ये देयकलजातिरूपादिकैर्बहुभिर्गुणानां गणैः—समूहं संयुक्ताः—साहिताः सन्तः युगे प्रवरा—मुख्या भवन्ति, तानाचार्यान्
अहं नमस्यामि ॥ १२३७ ॥ ये नित्यम् अप्रमत्ताः—प्रमादरहिताः, पुनः विकथा—राजकथादिकास्ताभ्यो विरक्ता, पुन
परित्यक्ता कथायां—क्रोधादयो यैस्ते तथा, पुनर्धर्मोपदेशे सक्ता—सगताः यद्वा शक्ताः—समर्थास्तानाचार्यान्ममस्यामि
॥ १२३८ ॥ ये आचार्याः स्मारणाधारणाचोदनादिभिः पुनः प्रतिचोदनादिभिर्नित्यमपि निज गच्छ सारयन्ति, तत्र
विस्मृतस्य स्मारणं स्मारणा अमुद् पठतो धारणं धारणा, अभ्ययनापर्यं प्रेरणं चोदना, कठोरवचनैः प्रेरणं प्रतिचोदना,
इत्य स्मारणादिभिर्धेयं स्वगच्छस्य रचय कूर्वान्ति तानाचार्यान्ममस्यामि ॥ १२३९ ॥ सुणितो—ज्ञातः धर्माणां सारो यैस्ते
तथा, अत एव परोपकारे एवैकस्मिन् तत्पराः सन्तो ये तत्त्वोपदेशदानं ददति, तानाचार्यान्ममस्यामि ॥ १२४० ॥

अस्थमिष्ट जिणसूरे केवलिवदेऽवि जे पर्दहुव्व । पयदांति इह पयथे ते आयरिए नमस्सामि ॥ १२४१ ॥
 जे पावभरकत्ते निवदहे भवमहधक्खमि । निरथारयति जीए, ते आयरिए नमस्सामि ॥ १२४२ ॥
 जे मायत्तायथाधक्खपमुहेहितोऽवि इत्थ जीवाण । साहति हिअ कज्ज ते आयरिए नमस्सामि ॥
 जे बहुलद्धितमिद्धा साहसया सासण पभावति । रायत्तमा निच्चिता ते आयरिए नमस्सामि ॥

चिन-अईमेव सरः-सूर्यलक्षिन् ' अस्तमिते ' अस्त गते सति पुन केवली-सामान्यकेवली स एव
 चन्द्रस्तक्षिणाणि अस्तमिते सति प्रदीप इव ये इह-लोके पदार्थान् प्रकटयन्ति-प्रकटीकुर्वन्ति, तानाचार्याणमस्यामि
 ॥ १२४१ ॥ पापस्य यो भरः-अतिशयस्तेन आक्रान्तात् अत एव भवः-ससार एव यो महानन्यकूपस्त्वस्मिन् निरप-
 सतो वीवान् ये नित्सारयन्ति तानाचार्याणमस्यामि ॥ १२४२ ॥ अथ-अस्मिन्संसारे ये आचार्या जीवानां मातृवातवान्धवप्र
 मुखेभ्यो-जननीजनकआश्रादिभ्योऽपि अधिकं कार्यं साधयन्ति, तानाचार्याणमस्यामि ॥ १२४३ ॥ बहुभिर्दान्यभिः
 सयुक्ताः-समुद्रिमन्तः, अत एव सह अतिशयैर्वर्धन्ते इति सातिशयाः सन्तो ये शासन-चिनमठं प्रभावयन्ति-दीपयन्ति,
 कीदृशा ?-ये राजसमा-मुपजुन्त्याः, अत एव निर्गता चिन्ता येभ्यस्ते निश्चिन्तास्तानाचार्याणमस्यामि ॥ १२४४ ॥

जे धारसनासज्झायपारगा धारगा तयत्थाण । तदुभयवित्थाररया तेऽहं क्षापमि उज्झाप ॥१२४५॥
 जे धारसनासज्झायपारगा धारगा तयत्थाण । तदुभयवित्थाररया तेऽहं क्षापमि उज्झाप ॥
 पाहाणसमाणेऽवि हु कुणति जे सुत्तधारया सीसे । सयत्तजणपूयणिज्जे तेऽहं क्षापमि उज्झाप ॥
 मोहाहिददुनदुप्यनाणजीवाण वेयण विंति । जे केऽवि नरिंदा इव तेऽहं क्षापमि उज्झाप ॥
 अन्नाणवाहिविहुराण पाणिण सुअरसायण सार । जे दिंति मह्हाविजा तेऽहं क्षापमि उज्झाप ॥

गुणवणभजणमणगयदमणकुससरिसनाणदण जे । दिंति सया भवियाण तेऽहं क्षापमि उज्झाप ॥
 ये दादशाङ्गस्वाध्यायस पारगा-पारगाभिनः पुनः तदर्थांना-दादशाङ्ग्या अर्थानां धारकाः, पुनः बहुमयस्य-धर्मार्थ-

रूपस्य विस्तारे रता-रक्तास्तानुपाध्यायानहं व्यायामि ॥ १२४५ ॥ ये गुरवो हु-इति निश्चित पापाणसमानान्-प्रस्तर
 तुल्यानपि शिष्यान् सूत्रधारया-सूत्ररूपवीच्याशस्त्रधारया सकलजनानां-सर्वलोकानां पूजनीयान् कुर्वन्ति, तानुपाध्यायान् ये
 अहं व्यायामि ॥ १२४६ ॥ मोह एव अहिः-सर्पस्तेन दष्टा, अत एव नष्टमात्मज्ञानं येषां ते नष्टात्मज्ञाना, पूर्वम्भूता ये
 जीवारतेभ्यो ये केऽपि गुरव चेतना-चेतन्य ददति, के इव ?-नरेन्द्रा इव-विषयथा इव, तानुपाध्यायानहं व्यायामि
 ॥ १२४७ ॥ अज्ञानमेव व्याधिः-रोगस्तेन विधुराः-पीडितास्तेभ्यः प्राणिभ्य सार-प्रधान भूतमेव रसायन-महारोगनाश-
 कौपथ ये महर्षेया इव गुरवो ददति तानुपाध्यायानहं व्यायामि ॥ १२४८ ॥ गूणा एव धनानि तानि भङ्गन्तीति गुणधन
 भङ्गना ये मदा-जातिमदादयोऽष्टौ ते एव गत्वा-इस्तिनस्तेषां दमने-वशीकरणे अङ्गुशसदृशं यद् ज्ञान तस्य दानं ये
 गुरवो भव्येभ्य सदा ददति तानुपाध्यायान् अहं व्यायामि ॥ १२४९ ॥

अत्पमिष्ट जिणसुरे केवलिवदेऽपि जे पर्यहुव्व । पयदंति इह पयत्ये ते आयरिष्ट नमस्सामि ॥ १२४१ ॥
 जे पावभरक्करो निवदंते भवमहधक्कवमि । नित्यारयति जीष्ट ते आयरिष्ट नमस्सामि ॥ १२४२ ॥
 जे मायतायवांधवपमुहेहितोऽपि इत्थ जीवाणं । साहिति हिय कज्ज ते आयरिष्ट नमस्सामि ॥
 जे बहुलद्विसमिद्धा साइसया सासणं पभावति । रायसमा निच्चिता ते आयरिष्ट नमस्सामि ॥

चिन-भरिभेव वरः-सूर्यलक्षिन् ' अस्वमिते ' अस्व गते सधि पुन केवली-सामान्यकेवली स एव
 चन्द्रस्वस्वस्वपि अस्वमिते सति प्रदीप इव ये इह-लोकं पदार्थान् प्रकटयन्ति-प्रकटीकुरुन्ति, तानाचार्याश्रमस्थामि
 ॥ १२४१ ॥ पापस्य यो भरः-अतिशयस्तेन आक्रान्तान् अत एव भयः-ससार एव यो महान-यक्षुषस्वस्मिन् निप-
 त्तो वीवान् ये निस्सारयन्ति तानाचार्याश्रमस्थामि ॥ १२४२ ॥ अन्न-अस्मिन्ससारे ये आचार्या जीवानां मातृवातवायवप्र
 मुखेभ्यो-अननीवनकभात्रादिभ्योऽपि अधिक कार्यं साधयन्ति, तानाचार्याश्रमस्थामि ॥ १२४३ ॥ बहुभिर्लब्धिमि
 समृद्धाः-समुद्दिभन्तः, अत एव सह अतिशयैर्धन्ये इति साविश्याः सन्तो ये शासनं-चिनमत्वं प्रभावयन्ति-दीपयन्ति,
 क्षीयथा १-ये राजसमा-च्युतुल्याः, अत एव निर्गता चिन्ता येभ्यस्ते निश्चिन्तास्तानाचार्याश्रमस्थामि ॥ १२४४ ॥

जे दसणनाण चरितरवरयणचपण इकेण । साहंति सुक्खमग्ग ते सव्वे साहुणो वदे ॥ १२५४ ॥
 गयटुविहट्टुझाणा जे झाइअधम्मसुकक्षाणा य । सिक्खति दुविह सिक्ख ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 गुत्तित्थण गुत्ता तिसक्खरहिया तिगारवधिसुक्का । जे पालयति तिपद ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 चउविहविगह्विरत्ता जे चउविहचउकसायपरिचत्ता । चउहा विसंति धम्मं ते सव्वे साहुणो वदे ॥

ये दर्शनज्ञानचारित्ररूपरत्नत्रयेषु मोक्षमार्गं साधयन्ति, कीदृशेन दर्शनं । त्रयेषां ?—' एकेन ' एकीभावं गतेन—सम्मि-
 लितेनेत्यर्थः, प्रयाणामेकत्वं विना मोक्षमार्गं न सिद्ध्यतीतिभावः, तान् सर्वान् साधुन् अह वन्दे ॥ १२५४ ॥ गते द्विविधे-
 द्विप्रकारे इष्टध्याने—आर्षरौद्राख्ये येभ्यस्ते गतद्विविधवृष्टध्यानाः, च पुनः एषांते धर्मसमुद्रध्याने येस्ते तथाभूता सन्ता ये
 द्विविधाशिक्षा—ग्रहशासेवनारूपां शिक्षन्ते, तान् सर्वान् साधुन् वन्दे ॥ १२५५ ॥ गुप्तिप्रयेषा—मनोवाकायगुप्तिलक्षणेन गुप्ता
 गुप्तिमन्त्रः पुलस्त्रिभिः शुन्यैः—भाषाशान्त्यादिभिः राहता—धर्त्वितास्तथा त्रिभिर्गौरवैः—श्रुद्दिर्गौरवादिभिर्विभुक्ताः सन्तो ये
 त्रिपदा—ज्ञानदर्शनचारित्ररूपां पाष्यन्ति, तान् सर्वान् साधुन् वन्दे ॥ १२५६ ॥ चतुर्विधाभ्य—चतुष्काराभ्यः विक
 थाभ्यो—राजकथादिभ्यो विरचताः, पुनः चतुर्विधा—अनन्तानुबन्ध्यादिभेदाच्चतुष्प्रकारा ये चत्वारः कथाया—क्रोधादयस्ते
 परित्यक्त्वा येस्ते तथा, ईर्ष्याः सन्तो ये दानादिभेदाच्चतुर्धा—चतुर्भिः प्रकारैर्धर्मं दिशन्ति—प्ररूपयन्ति, तान् सर्वान् साधु-
 नह वन्दे ॥ १२५७ ॥

दिशमासजीवियतादं सेसदाणाह मुण्डिउ जे नाण । मुर्चित दिति सया तेऽह क्षापमि उज्झाप ॥
 अक्षाणंधे लोयाण लोयणे जे पसरथसरथमुहा । उवाहयति सन्म तेऽह क्षापमि उज्झाप ॥१२५१॥
 वावन्नवणचदणरसेण जे लोपपावतावाह । उवसामयति सहसा तेऽह क्षापमि उज्झाप ॥१२५२॥
 जे रायकुमरतुष्ठा गणनत्तिपरा अ सुरिपयज्जगा । वायति सीसवगा तेऽह क्षापमि उज्झाप ॥१२५३॥

शेषदानानि दिनमासजीवितानानि ' मुश्चित्वा ' क्वात्वा ये गुरव सदा मुभत्पन्त क्मान ददति, तान् तथाप्या-
 यानह व्यायामि, दिन ष मासश्च जीवित ष-दिनमासजीवितानि तेषु अन्तो येषां तानि शेषदानानि सन्ति इति क्वात्वा
 मुक्ती अन्तो यस्य तत् मुक्त्यन्तं क्मान-श्रुतज्ञानदान ये ददति सानह व्यायापीतिभावः ॥ १२५० ॥ ये गुरवोऽज्ञानेन अ-
 न्यानि(नां) लोकाणां लोकानानि-नेत्राणि प्रशस्तयास्त्रमुखाद् लोचनपत्रे प्रशस्तयास्त्रमुखाद् सन्पर् उवृथाटयन्ति, तानुपा-
 व्यायान् अह व्यायामि ॥ १२५१ ॥ द्रापञ्चाशदर्थी एव अन्दनरत्न तेन ये गुरवः सहसा-अरुसाद् लोकानां पापता-
 पान् उपशामयन्ति, तानुपाव्यायानह व्यायामि ॥ १२५२ ॥ ये राजकुमारतुन्याः, ष पुत्र गणतत्तिपरा-गणसमाधान-
 करसत्पराः तथा सरिपदस्व-आवायेपदस्व योग्याः शिष्यवर्गं वाचयन्ति-शिष्यवर्गाय वाचनो ददति, तानुपाव्यायानह
 व्यायामि ॥ १२५३ ॥

जे वसणनाण चरितरवरयणचपण दक्षेण । साहंति सुक्खसग्ग ते सर्वे साहुणो वंदे ॥ १२५४ ॥
 गयदुविहदुदुक्षाणा जे साइअथम्मसुकक्षाणा य । सिक्खवति दुग्घि सिक्ख ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 गुत्तिचपण गुत्ता तिसक्खरहिया तिगारविसुक्का । जे पालयति तिपह ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 चउविहविगहविरत्ता जे चउविहचउकसायपरिचत्ता । चउहा दिसंति धम्मं ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 ये दर्शनज्ञानचारित्ररूपरत्नत्रयेण भोसमार्गं साधयन्ति, कीदृशेन दर्शनं । अथेवा ?—' एकेन ' एकीभावं गतेन—सम्मि-
 लितेनेत्पर्यं; अथाणामेकत्वं विना मोक्षमार्गं न सिद्ध्यतीतिभाव, तान् सर्वान् साधुन् भव वन्दे ॥ १२५४ ॥ गते द्विविधे-
 द्विप्रकारे दृष्टयान्ते—आर्तंरात्राख्ये येभ्यस्ते गतद्विविधवृष्टयानां, च पुनः ध्याते धर्म्मशुद्धयाने येस्ते तथाश्रुता सन्त्या ये
 द्विविधाशिर्षा—श्रद्धासासेवनारूपां शिचन्ते, तान् सर्वान् साधुन् वन्दे ॥ १२५५ ॥ गुप्तित्रयेण—सन्तोवाक्कायगुप्तिखण्डणेन गुप्ता
 गुप्तिमन्तः पुनस्त्रिभिः शान्त्यैः—मायाशान्त्यादिभि रार्हता—वर्धितास्त्वथा भिभिर्गौरवैः—श्रुदिर्गौरवादिभिर्विमुक्ताः सन्तो ये
 त्रिपदा—ज्ञानदर्शनचारित्ररूपां पालयन्ति, तान् सर्वान् साधुन् वन्दे ॥ १२५६ ॥ चतुर्विधाम्प -चतुष्प्रकाराम्पः विक-
 याम्पो—राक्षकयादिभ्यो विरक्ताः; पुनः चतुर्विधा—अनन्तानुबन्ध्यादिभेदाच्चतुष्प्रकारा ये चत्वारः कयाया—क्रोधादयस्ते
 परित्यक्त्वा येस्ते तथा, ईदृशा सन्तो ये दानादिभेदाच्चतुर्दा—चतुर्भिः प्रकारैधमं दिशन्ति—प्ररूपयन्ति, तान् सर्वान् साधु-
 नह वन्दे ॥ १२५७ ॥

दिग्गमासजीवियताह सेसत्राणाह मुण्डिउ जे नाण । मुर्चित दिति सया तेऽह क्षापमि उऽक्षाण ॥
 अनायुंधे लोयाण लोयणे जे पसरथसरथमुहा । उयाहयति सन्म तेऽह क्षापमि उऽक्षाण् ॥१२५१।
 वावन्नवणचदणरसेण जे लोपपानतावाह । उवसामयति सहसा तेऽह क्षापमि उऽक्षाण् ॥१२५२।
 जे रायकुमरतुष्ठा गणतच्चिपरा अ सुरिपयजुग्गा । वापति सीसत्रग तेऽह क्षापमि उऽक्षाण् ॥१२५३।

शेषदानानि दिनमासजीवितान्यानि ' मुषित्वा ' क्षात्वा ये गुरव सदा पुनःपन्व ज्ञान ददाति, तान् तदाभ्या
 यानह व्यापामि, दिनं च मासश्च बीधित च-दिनमासजीवितानि तेषु अन्तर्गं येषां तानि शेषदानानि सन्ति इति क्षात्वा
 मुक्ती अन्तो यस्य तद् मुन्यन्त ज्ञान-श्रुतज्ञानदान ये ददाति तानह व्यापामीतिभाष ॥ १२५४ ॥ ये गुरवोऽन्तर्गं अ
 न्यानि(नां) लोकानां लोचनानि-नेत्राणि प्रशस्त्वयास्त्रमुखात् लोचनपदै प्रशस्त्वयास्त्रमुखात् सभ्यर् उरूपाटयन्ति, तानुपा
 व्यापान् अह व्यापामि ॥ १२५५ ॥ द्रापञ्चाशदस्यै एव चन्दनरत्न तैर्न ये गुरवः सहसा-अरुन्नात् लोकानां पापता
 यान् तपशामयन्ति, तानुपाभ्यापानह व्यापामि ॥ १२५६ ॥ ये राजकुमारतुन्याः, अ पुनः गच्छतिचिपरा-यास्यसमाधान
 करच्छतसराः तथा सुरिपदस्य-भ्राथार्यपदस्य मोतयाः शिष्यवर्गं वाचयन्ति-शिष्यवर्गाय वाचनानां ददाति, तानुपाभ्यापानह
 व्यापामि ॥ १२५७ ॥

जे दसणनाण चरितरुवरयणत्तपण दक्केण । साहंति सुक्खमग्ग ते सठ्वे साहुणो वदे ॥ १२५४ ॥
 गयटुविहट्टुझाणा जे झाइअथम्मसुकझाणा य । सिक्खति दुविह सिक्ख ते सठ्वे साहुणो वदे ॥
 गुत्तित्थण गुत्ता तिसक्खरहिया तिगारवविसुक्का । जे पालयति तिपद ते सठ्वे साहुणो वदे ॥
 चउविहविगहविरत्ता जे चउविहचउकसायपरिचत्ता । चउहा विसंति धम्मं ते सठ्वे साहुणो वदे ॥

ये दर्शनज्ञानचारित्ररूपरत्नत्रयेषु मोक्षमार्गं साधयन्ति, कीदृशेन दर्शनं । अथेवा ?—' एकेन ' एकीभावे गतेन—सम्मि-
 लितेनेत्यर्थः, प्रयासामेकत्वे विना मोक्षमार्गं न सिद्ध्यतीतिभावः, तान् सर्वान् साधून् अहं वन्दे ॥ १२५४ ॥ गते द्विविधे-
 द्विप्रकारे द्रष्टव्याने—स्वार्चरौद्रात्ये येभ्यस्ते गतद्विविधद्रष्टव्यानाः, च पुनः ध्यातुं धर्मसमुद्भवाने येस्ते तथाभूता सन्ता ये
 द्विविधश्चिन्ता—अहंशासेवनारूपां शिष्यन्ते, तान् सर्वान् साधून् वन्दे ॥ १२५५ ॥ गुप्तित्रयेषु—मनोवाकायगुप्तित्रयत्वेन गुप्ता-
 गुप्तिमन्तः पुनश्चिन्ताभिः प्रार्थ्यः मायाशब्दादिभिः राहता—वर्जितास्त्वया शिभिर्गौरवैः—अद्विगौरवादिभिर्धिसुक्ताः सन्तो ये
 त्रिप्रदी—ज्ञानदर्शनचारित्ररूपां पालयन्ति, तान् सर्वान् साधून् वन्दे ॥ १२५६ ॥ चतुर्विधाभ्य—चतुष्प्रकाराभ्य, विक-
 द्याभ्यो—राजकथादिभ्यो विरक्ताः, पुनः चतुर्विधा—अनन्तानुबन्ध्यादिभेदाष्वनुष्प्रकारा ये चत्वारः कथायाः—क्रोधाद्यस्ते
 परित्यक्त्वा येस्ते तथा, ईदृशाः सन्तो ये दानादिभेदाष्वनुद्धी—चतुर्भिः प्रकारैर्धर्मं दिशन्ति—ग्रहणयन्ति, तान् सर्वान् साधू-
 नहं वन्दे ॥ १२५७ ॥

दिशमासजीवियताद् सेसनाणाद् मुण्डि जे नाण । मुर्चित दिति सया नेऽह क्षापमि उऽक्षाप् ॥
 अक्षायुंभे लोयाण लोयणे जे पसत्पसत्प्रमुहा । उयादपति सन्म तेऽह क्षापमि उऽक्षाप् ॥१२५१।
 वावन्नवणचदणरसेण जे लोयपात्रतावाद् । उवसामयति सहसा तेऽह क्षापमि उऽक्षाप् ॥१२५२।
 जे रायकुमरतुष्ठा गणतच्चिरा अ सूरिपयज्जगा । वापति सीसत्रगा तेऽह क्षापमि उऽक्षाप् ॥१२५३॥

शेषरानानि दिनमासजीवितानि ' मुणित्वा ' काल्या ये गुरव सदा मुपसन्व मान ददति, तान् उपाप्सा
 मानह व्यापामि, दिन च मासश्च कीवित च-दिनमासजीवितानि तेषु अन्तो पेपी सानि शेषरानानि सान्धि रति क्षान्धा।
 मुकी अन्तो यस्य सत् मुक्त्यन्तं क्षान-श्रुतक्षानदान ये ददति सानह व्यापामीतिभाष. ॥ १२५ - ॥ ये गुरवो-क्षानेन अ
 न्यानि(नां) लोकानां लोचनानि-नेत्राणि प्रशस्त्वशास्त्रमुखात् लोचनपथे प्रशस्त्वशास्त्रमुखात् सम्पद् उरूपाटपन्ति, तानुपा
 प्सायान् अह व्यापामि ॥ १२५ ' ॥ द्रापञ्चाधार्ण्य एष चन्दनरत्न तेन ये गुरवः सहसा-अरुमात् लोकानां पापता
 पान् उपशामयन्ति, तानुपाप्सायानह व्यापामि ॥ १२५२ ॥ ये राजकुमारतुन्धा , च पुनः गच्छतिचिरा-गच्छसमापान
 कश्चतसराः तथा सरिपदस्य-याधार्यपदस्य योग्याः शिष्यवर्गं वाचयन्ति-शिष्यवर्ग्य वाचनां ददति, तानुपाप्सायानह
 व्यापामि ॥ १२५३ ॥

जे दसणनाणुचरिचक्रवरयणत्तणु दकेण । साहंति मुखसमग्ग ते सव्वे साहुणो वदे ॥ १२५४ ॥
 गणदुधिहदुदुक्षाणा जे झाइअधम्मसुकक्षाणा य । सिक्खति दुधिह सिक्ख ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 गुत्तित्तणु गुत्ता तिसक्खरहििया तिगारवधिसुक्का । जे पालयति तिपइ ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 चउविहविगहविरत्ता जे चउविहचउकसायपरिचत्ता । चउहा दिसंति धम्मं ते सव्वे साहुणो वदे ॥

ये दर्शनज्ञानधारिरूपरत्नत्रयेष्व मोक्षमार्गं साधयन्ति, कीदृशेन दर्शनं प्रयेण ?- ' एकेन ' एकीभाष गतेन-सम्मि-
 लितेनेत्पर्यः, प्रयाषामेकत्वं विना मोक्षमार्गो न सिद्ध्यतीतिभावः, सान् सर्वान् साधुन् आह वन्दे ॥ १२५४ ॥ गते द्विविधे-
 द्विप्रकारे दृष्टयाने-स्मार्त्तरात्राय्ये येभ्यस्ते गतद्विधिवदृष्टयानाः, च पुनः द्याते धर्मसमुद्भूतयाने येस्ते तथाभूता सन्ता ये
 द्विधिवधिशिष्याः-ग्रहयासेवनारूपां शिष्यन्ते, सान् सर्वान् साधुन् वन्दे ॥ १२५५ ॥ गुप्तित्रयेण-मनोवाकायगुप्तिष्वयाने गुप्ता-
 गुप्तिमन्तः पुनस्त्रिभिः धान्यैः--मायाशब्दपादिभि राहेता-वर्जितास्वया श्रिभिर्गौरवैः--श्रुदिर्गौरवादिभिर्विभुक्ताः सन्तो ये
 त्रिपदाँ-ज्ञानदर्शनचारिश्ररूपां पालयन्ति, तान् सर्वान् साधुन् वन्दे ॥ १२५६ ॥ चतुर्विधाभ्य -चतुष्प्रकाराभ्यः विक-
 थाभ्यो-राजकथादिभ्यो विरक्ताः, पुनः चतुर्विधा-अनन्तानुबन्ध्यादिभेदाच्चतुष्प्रकारा ये चत्वारः कथायाः-क्रोधादपस्ते
 परित्यक्त्वा येस्ते तथा, ईदृशाः सन्तो ये दानादिभेदाच्चतुर्दाँ-चतुर्भिः प्रकारैषमं दिशन्ति-प्ररूपयन्ति, तान् सर्वान् साधु-
 न् वन्दे ॥ १२५७ ॥

दिग्गमासजीविपनाह सेसदाणाह मुण्डिउ जे नाण । मुर्चित दिंति सया तेऽह क्षापमि उज्जाप ॥
 अक्षायधे लोयाण लोयणे जे पसत्थसत्थमुहा । उन्वाहयति सन्म तेऽह क्षापमि उज्जाप ॥१२५१॥
 वावन्नवणचवणरसेण जे लोपपात्रतावाह । उवसामयति सहसा तेऽह क्षापमि उज्जाप ॥१२५२॥
 जे रायकुमरतुष्ठा गणनचिपरा अ सुरिपयज्जगता । वापति सीसत्रग तेऽह क्षापमि उज्जाप ॥१२५३॥
 शेषदानानि दिनमासवीवितान्तानि ' मुषित्वा ' क्वात्वा ये गुरव सदा पुत्रपन्त धान ददति, तान् उपाप्सा
 यानह व्यापामि, दिन च मासश्च कीर्तित च-दिनमासकीर्तितानि तेषु भन्तो येषां तानि शेषदानानि सन्ति शान्त्या
 मुक्ती भन्तो यस्य तत् मुक्तपन्त धान-शुभधानदान ये ददति तानह व्यापामीतिमात्र ॥ १२५० ॥ ये गुरवोऽन्तरेण क
 न्थानि(नां) लोकाणां लोचनानि-नेत्राणि प्रशस्तशशस्त्रमुखात् लोचनपद्मे प्रशस्तशशस्त्रमुखात् सम्पर्क उपादायन्ति, तानुषा
 व्याधान् अहं व्यापामि ॥ १२५१ ॥ द्राणश्चाशुद्रर्णा एव चन्दनरत्न तेन ये गुरवः सहसा-अकस्मात् सांक्रान्ता
 पान् उपशामयन्ति, तानुषाव्यापानह व्यापामि ॥ १२५२ ॥ ये राजकुमारतुल्याः, च पुन गणतान्पयरा-गणसमाधान
 करवत्सराः सया हरिपदस्य-आधारपदस्य योग्याः शिष्यवर्गं वाचयन्ति-शिष्यवर्गाय वाचनं ददति, तानुषाव्यापानह
 व्यापामि ॥ १२५३ ॥

जे दसणनाणचरितरुवरयणत्तण दक्षेण । साहंति सुखसमगा ते सव्वे साहुणो वंदे ॥ १२५४ ॥
 गयटुविहदुदुक्षाणा जे झाइअथम्मसुकक्षाणा य । सिक्खति दुविह सिक्ख ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 गुत्तितण गुत्ता तिमस्सरहििया तिगारविसुक्का । जे पालयति तिपइ ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 चउविहविगहविरत्ता जे चउविहचउकसायपरिचत्ता । चउहा दिसति धम्मं ते सव्वे साहुणो वदे ॥

ये दर्शनज्ञानचारित्ररूपरत्नत्रयेण मोक्षमार्गं साधयन्ति, कीदृशेन दर्शनं ० त्रयेण ?—' एकेन ' एकीभाव गतेन—सम्भिनितेनेत्यर्थः, त्रयाणामेकत्वं विना भोचमार्गं न सिद्ध्यतीतिभावः, तान् सर्वान् साधुन् भव वन्दे ॥ १२५४ ॥ गते द्विविधे—द्विप्रकारे दृष्टव्याने—आर्चनद्रोक्त्ये येभ्यस्ते गतद्विविधदृष्टव्यानाः, च पुनः ध्याते धर्मसंशुद्धयाने येस्ते तथाभूता सन्ता ये द्विविधशिष्याः—ग्रहणासेवनारूपां शिष्यन्ते, तान् सर्वान् साधुन् वन्दे ॥ १२५५ ॥ गुप्तित्रयेण—मनोवाक्कायगुप्तित्रयणेन गुप्तागुप्तिमन्तः पुनस्त्रिभिः शान्त्यैः—मायाशून्यादिभि राहेता—वर्जितास्तथा शिभिर्गौरवैः—श्रद्धिर्गौरवादिभिर्विशुक्ताः सन्तो ये त्रिपदी—ज्ञानदर्शनचारित्ररूपां पालयन्ति, तान् सर्वान् साधुनहं वन्दे ॥ १२५६ ॥ चतुर्विधाभ्य - चतुष्प्रकाराभ्य. धिक धाम्यो—राजकपादिभ्यो विरक्ताः, पुनः चतुर्विधा—अनन्तानुबन्ध्यादिभेदाच्चतुष्प्रकारा ये चत्वारः कथापाः—क्रीषादयस्ते परित्यक्त्वा येस्ते तथा, ईदृशाः सन्तो ये दानादिभेदाच्चतुर्दी—चतुर्भिः प्रकारैर्धर्मं दिशन्ति—प्ररूपयन्ति, तान् सर्वान् साधुनह वन्दे ॥ १२५७ ॥

दिशुमासजीवियनाह सेसदाणाह मुण्डिउ जे नाण । मुसित दिति सया तेऽह क्षापमि उञ्जाप ॥
 अनायुंधे लोयाण लोपणे जे पसत्थसत्थमुहा । उवाहयति सन्म तेऽह क्षापमि उञ्जाप ॥१२५१।
 वावन्नवशुचदणरसेण जे कोपपावतावाह । उवसामयति सहसा तेऽह क्षापमि उञ्जाप ॥१२५३।
 जे रायकुमरतुहा गणसत्तिपरा अ सुरिपयजुगा । वापति सीसवग तेऽह क्षापमि उञ्जाप ॥१२५२।

शेषदानानि दिनमासबीधितान्तानि ' मुणित्वा ' धात्वा ये गुरव सदा मुष्यन्त धान ददाति, तान् उवाच्या
 यानह व्यापामि, दिनं च मासश्च बीधित च-दिनमासबीधितानि तेषु अन्तो येषां तानि शेषदानानि सन्ति इति क्षारा
 मुक्तौ अन्तो यस्य तत् मुष्यन्त ज्ञान-शुचिज्ञानदान ये ददाति तानह व्यापामीतिभाव ॥ १२५० ॥ ये गुरवोऽभान्न भ
 न्थानि(नां) लोकानां कोषनानि-नेत्राणि प्रशस्तथास्त्रमुखात् लोकनपथे प्रशस्तथास्त्रपुत्रात् सम्पर् उरूपाटयन्ति, तानुपा
 व्यापान् अह व्यापामि ॥ १२५१ ॥ द्रापञ्चाष्टदण्यो एव चन्दनरम सेन ये गुरव सहसा-अरुणत्वं लोकानां पापता
 पान् उपशामयन्ति, तानुपाव्यापानह व्यापामि ॥ १२५२ ॥ ये रात्रकुमारतुन्या, च पुन गच्छन्तिपरा-गच्छसमाधान
 करवत्पराः तथा सरिपदस्य-धावार्यपदस्य योग्याः शिष्यवर्गं वाचयन्ति-शिष्यवर्गाय वाचनं ददाति, तानुपाव्यापानह
 व्यापामि ॥ १२५३ ॥

जे दसपानाण चरितरूपरणचण्या दक्षेण । साहंति मुखमगग ते सव्वे साहुणो वदे ॥ १२५४ ॥
 गयदुविहदुदुहाणा जे झाइअथम्मसुकसाणा य । सिक्खवति तुविह सिक्ख ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 गुत्तित्पण गुत्ता तिसक्खरहिया तिगारवविमुक्का । जे पालयति तिपइ ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 चउविहविगहविरत्ता जे चउविहचउकसायपरिचत्ता । चउहा दिसति धम्मं ते सव्वे साहुणो वदे ॥

ये दर्शनज्ञानचारिअरूपरत्नत्रयेण मोक्षमार्गं साधयन्ति, कीदृशेन दर्शनं । अथेण १- ' एकेन ' एकीभावात् गतेन-सम्भित्तेनेत्यर्थः, अथाणामेकत्व विना मोक्षमार्गो न सिद्ध्यतीतिभावः, तान् सर्वान् साधुन् अह वन्दे ॥ १२५४ ॥ गते द्विविधे-द्विप्रकारे द्रष्टव्याने-आर्चरोद्राल्ये येभ्यस्ते गतद्विविधद्रष्टव्यानाः, च पुनः व्याते धम्मशुद्धयाने येस्ते तथाभूता सन्ता ये द्विविधशिष्याः-ग्रहणासेवनारूपां शिचन्ते, तान् सर्वान् साधुन् वन्दे ॥ १२५५ ॥ गुत्तित्त्रयेण-मनोवाक्कायगुत्तिलक्षण्येन गुत्ता-गुत्तिसन्तः पुनश्चिभिः शान्त्यै-मायाशान्त्यादिभिः रहिता-चर्जितास्तथा शिभिर्गौरवैः-श्रद्धिगौरवादिभिर्विमुक्ताः सन्तो ये त्रिपर्दा-ज्ञानदर्शनचारिअरूपा पालयन्ति, तान् सर्वान् साधुन्ह वन्दे ॥ १२५६ ॥ चतुर्विधाभ्य-चतुष्प्रकाराभ्यः विकथाभ्यो-राजकथादिभ्यो विरक्ताः, पुनः चतुर्विधा-अनन्तानुषण्यदिभेदाच्चतुष्प्रकारा ये चत्वारः कथायाः-क्रोधादयस्ते परित्यक्त्वा येस्ते तथा, ईदृशाः सन्तो ये दानादिभेदाच्चतुर्धा-चतुर्भिः प्रकारैषमं दिशन्ति-अरूपयन्ति, तान् सर्वान् साधुन्ह वन्दे ॥ १२५७ ॥

उत्तिष्ठ अपचपमाया निच्चिअपचिदिया य पालेति । पचेव समिर्दओ ते सव्वे साहुणो वदे ॥१२५८॥
 कृत्तीवकायरक्खणनिउणा हासाइछकमुक्का जे । धारति अ वयछक ते सव्वे साहुणो वदे ॥१२५९॥
 जे जियसत्तमया गयअट्टमया नवावि धम्मशुचीओ । पालति अप्पमत्ता ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 दसविहधम्म तह वारसेव पदिमाओ जे अ कुब्बति । वारसविह तवोवि अ ते सव्वे साहुणो वदे ॥

उत्तिष्ठा त्यक्ताः पञ्च प्रमादा-प्रघादयो येस्ते तथा, च पुनः निर्जितानि पञ्चेन्द्रियाणि येस्तं निर्जितपञ्चेन्द्रिया
 सन्त्वा पञ्चैव समितीः पालयन्ति, तान् सर्वान् साधून् वन्दे, च पादपूरणे ॥ १२५८ ॥ पञ्चवीवकायानां-पृथिव्यादीनां
 रचणे निगुणा-वधा, च पुन हासादिपदकात् मुक्ता-रहिताः सन्तो ये प्रवपदक-प्राणानि पातयिरमणादिराधिभोजन-
 पर्यन्तं धारयन्ति, शानित्यादि प्राभवत् ॥ १२५९ ॥ चित्तानि इहलोकमयादीनि सप्त मयानि येस्ते तथा, गता अघां मदा-
 ज्जातिमदादयो येभ्यस्ते गताष्टमदाः, पुन अप्रमत्ताः-प्रमादरहिताः सन्तो ये नवापि ब्रह्मगुप्तीः पालयन्ति, तान् सर्वान्
 साधून् वन्दे ॥ १२६० ॥ च पुनः ये दशविध-दशप्रकार धम्म-दान्त्यादिक, तथा द्वादशैव प्रतिमाः-साधुसम्बन्धिनी
 कुर्वन्ति-धारयन्ति, च पुनः द्वादशविधं तपोऽपि-धनशानादिक कुर्वन्ति, शान् सर्वान् साधून् वन्दे ॥ १२६१ ॥

जे सतरसजमगा उदवृद्धाद्वारसहससीलगा । विहरति कम्मभूमिसु ते सव्वे साहुणो वदे ॥१२६३॥
 ज सुद्धदेवशुरुधम्मतत्तसपीत्तिसहस्रहणरुव । वणिणज्जद सम्मस त सम्मवसण नम्मिमो ॥ १२६३ ॥
 जावेगकोट्टाकोडीसिागरसेसा न होइ कम्मठिई । ताव न ज पाविज्जद त सम्मवसण नम्मिमो ॥
 भट्वाणमद्धुगालपरियद्ववसेसभवनिवासाण । जं होइ गठिभेए त सम्मवसण नम्मिमो ॥१२६५॥
 ज च तिहा उवसम्मिअ स्वओवसम्मिय च खाइय चेव । भणिय जिणिवसमए त सम्मवसण नम्मिमो ॥

सप्तदशभेदः सयमः अग्ने-शरीरे येषां ते तथा, पुनरुद्वृद्धानि-उत्कर्षेण घृतानि अष्टादशसहस्रशीलाङ्गानि यैस्ते तथा,
 एवम्भूतास्सन्तो ये कर्मभूमिषु पञ्चदशसु विहरन्ति-विचरन्ति, तान् साधून् ब्रह्म वन्दे ॥ १२६२ ॥ शुभ्रा-निर्दोषाः, देव-
 शुरुधर्मा एतद्वत्त्वसपत्तिः-तत्त्वसम्पदं तस्याः भञ्जानं रूपं-स्वरूप यस्य तत्तथाभूत् यद् सम्पत्कव द्धे धर्यते तत्सम्पदर्थानं
 गुण धय नमामः ॥ १२६३ ॥ याधत् एककोटाकोटिसागरोपमाश्चि शेषाश्चि यस्यां सा तथाभूता कर्मस्थितिनं भवति तावत्
 यत् प्राप्यते तत्सम्पद्दर्शनं नमाम ॥ १२६४ ॥ अर्द्धपुद्गलपरावर्त्तप्रमाथोऽवशेषो भवनिवासाः-ससारवासो येषां ते तथा,
 तेषां भङ्गानां ग्रन्थेः-धनरागद्वेषपरिणामरूपस्य भेदे सति यत्सम्पत्कत्वं भवति, तत्सम्पद्दर्शनं नमामः ॥ १२६५ ॥ च पुनः
 यत्सम्पत्कत्वं त्विनेन्द्राणाम्-अर्हतां समये-सिद्धान्ते त्रिधा-श्रिमिः प्रकारैर्भक्षितं-काथितं, तथाहि-अप्यथामिकम् अन्तर्मुद्गुर्च-
 स्थितिकं, चायोपथामिकं पद्यपिसागरोपमास्थितिकं, च पुनः चायिकं त्रयस्त्रिंशत्सानारोपमास्थितिकं, तत्र मध्यम पाद्-
 लिकं अन्त्यद्वयमपाद्दलिकं, तत्सम्पद्दर्शनं नमामः ॥ १२६६ ॥

उच्छिन्नपत्रपत्रमाया निच्छिन्नपत्रिदिया य पालति । पत्रेव समिर्द्धाओ ते सव्वे साहुणो वदे ॥१२५८॥
 छत्तीवकायरक्त्वणित्तण। हासाइछक्कुमुक्का जे । धारति अ वयछक्क ते सव्वे साहुणो वदे ॥१२५९॥
 जे जियसत्तभया गयअट्टमया नवाधि धम्मगुत्तीओ । पालति अप्पमत्ता ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 दत्ताविह्वम्म सह चारसेन्न पड्डिमाओ जे अ कुव्वति । चारसविह्व तवोधि अ ते सव्वे साहुणो वदे ॥

उच्छिन्नमा ल्यक्त्वाः पञ्च प्रमादा-मद्यादयो यैस्ते तथा, च पुनः निर्जिवानि पञ्चेन्द्रियाणि यैस्ते निर्जितपञ्चेन्द्रिया
 सन्त पञ्चैव समितीः पालयन्ति, तान् सर्वान् साधून् वन्दे, च पादपुरणे ॥ १२५८ ॥ पद्द्वीवकायानां-पृथिव्यादीनां
 रक्षणे निगुणा-दक्षाः, च पुनः हास्यादिषट्कात् शुभता-रहिताः सन्तो ये ध्रुवपदक-प्राणानिपातधिपरमणादिरात्रिमौञ्जन-
 पर्यन्तं धारयन्ति, तानित्यादि प्राञ्चत् ॥ १२५९ ॥ जिवानि इहलोकमयादीनि सप्त भयानि यैस्ते तथा, गता अप्पं मदा-
 चाठिमदादयो वेम्मस्से गतामदाः, पुनः अप्रमत्ताः-प्रमादरहिताः सन्तो ये तथापि भ्रमगुप्पी पालयन्ति, तान् सर्वान्
 साधून् वन्दे ॥ १२६० ॥ च पुनः ये दशविध-दशप्रकार धम्म-चान्त्यादिक, तथा द्वादशैव प्रतिमाः-साधुसम्बन्धिनी
 दुर्वन्ति-धारयन्ति, च पुनः प्रादशाविधं तपोऽपि-अनशनादिक कुर्वन्ति, तान् सर्वान् साधून् वन्दे ॥ १२६१ ॥

जे सतरसजमगा उटवूढाडारसहससीलगा । विहरंति कम्मभूमिसु ते सव्वे साहुणो वदे ॥१२६३॥
 ज सुद्धदेवशुरुधम्मतत्तसपत्तिसहसणरुव । धणिणज्जद सम्मत्त त सम्महसण नम्मिमो ॥ १२६३ ॥
 जावेगकोडाकोहीसागरसेसा न होइ कम्मठिर्द । ताव न ज पाविज्जद त सम्महसणं नम्मिमो ॥
 भट्वाणमद्धपुगलपरियहवसेसभवनिवासाण । ज होइ गठिभेए त सम्महसण नम्मिमो ॥१२६४॥
 ज च तिहा उवसमिअ खओवसमिय च खाइय वेव । भणिय जिणिदसमए त सम्महसण नम्मिमो ॥

सप्तदशभेदः सयमः अङ्गे-शरीरे येषां ते तथा, पुनरुपूढानि-उत्कर्षेण धृतानि अष्टादशसहस्रशीलाङ्गानि यैस्ते तथा,
 एवम्पूढास्ततो ये कर्मभूमिषु पञ्चदशसु विहरन्ति-विचरन्ति, तान् साधून् अह वन्दे ॥ १२६२ ॥ शुद्धा-निर्दोषाः, देव-
 शुरुधर्मा एवतत्त्वसपत्तिः-सत्त्वसम्पद सत्याः अज्ञानं रूप-स्वरूप यस्य तथाभास्ये यत् सम्पत्कं वद्रे वपर्यते तत्सम्पदर्शन
 गुण धय नमामः ॥ १२६३ ॥ यावत् एककोटाकोटिसागरोपमाधि शेषाणि यस्यां सा तथापूढा कर्मस्थितिर्न भवति तावत्
 यत् प्राप्यते तत्सम्पद्दर्शनं नमाम ॥ १२६४ ॥ अर्द्धपुद्गलपरावर्चप्रमाणोऽवशेषो भवनिवासः-ससारवासो येषां ते तथा,
 तेषां मध्यानां ग्रन्थेः-धनरागद्वेषपरिणामरूपस्य भेदे सति यत्सम्पक्त्वं भवति, तत्सम्पद्दर्शनं नमामः ॥ १२६५ ॥ च पुनः
 यत्सम्पक्त्वं जिनोन्द्राणाम्-अर्हतां समये-सिद्धान्ते त्रिधा-त्रिभिः प्रकारैर्भूषितं-कथितं, तथाहि-श्रीपशामिकम् अन्तर्मुहुर्चे-
 स्थितिकः, चायोपशामिक पदपट्टिसागरोपमास्थितिकं, च पुनः धार्मिकं त्रयस्त्रिंशत्सागरोपमास्थितिकं, तत्र मध्यम पाद्म-
 लिकं अन्यद्वयमर्पाद्भक्तिक, तत्सम्पद्दर्शनं नमामः ॥ १२६६ ॥

उद्दिष्टापक्षपमाया निज्जिअपचिंदिया य पालेंति । पचेव समिर्दओ ते सव्वे साहुणो वदे ॥१२५८॥
 छज्जीवकायरक्खणनिउण। हासाइहकमुक्का जे । धारति अ वयहक ते सव्वे साहुणो वदे ॥१२५९॥
 जे जियसत्तभया गयअट्टमया नवावि वभशुचीओ । पालति अप्पमत्ता ते सव्वे साहुणो वदे ॥
 दसविहधम्म तह वारसेव परिमाओ जे अ कुव्वति । वारसविह तवोवि अ ते सव्वे साहुणो वदे ॥

उभिसत्ता त्यात्ताः पञ्च प्रमादा-मघादयो येस्वे तथा, च पुनः निर्जितानि पञ्चेन्द्रियाणि येसं निर्जितपञ्चेन्द्रिया

न्मिनीः पालयन्ति, तान् सर्वान् साधून् वन्दे, च पादपूरये ॥ १२५८ ॥ पञ्चजीवकायानां-पृथिव्यादीनां

गान्ध्यादिपदकात् शुभता-रहिताः सन्तो ये यत्पदक-प्राणानिपातविषयमयादित्वादिभिर्भोजन

न्यूनोक्तमयादीनि सप्त भयानि येस्वे तथा, गता अर्था भदा-

पालयन्ति, तान् सर्वान्

सर्व्वज्ञः-अर्द्धज्ञः प्रणीता-प्रज्ञा ये आगमाः-सिद्धान्तास्तेषु मणितानां प्रोक्तानां यथास्थितानां-सम्मतानां तत्त्वा
 ज मद्भुअ ओहिमय मणपज्जवरुवकेवलमय च । पचविहं सुपासिद्ध त सत्ताण मह पमाण ॥
 सपलकिरिआण मूल सद्धा लोअंणि तीह सद्धाप । ज किर हवेइ मूल त सत्ताण मह पमाण ॥
 जेण भक्त्वाभमख पिज्जापिज्ज अगम्ममवि गम्म । पिष्ठाकिच्च नज्जइ त सत्ताण मह पमाण ॥१२७३॥

सर्व्वन्नुपणियागमभणियाण जहट्टियाण तत्ताण । जो सुद्धो अवबोहो त सत्ताण मह पमाण ॥
 जेण भक्त्वाभमख पिज्जापिज्ज अगम्ममवि गम्म । पिष्ठाकिच्च नज्जइ त सत्ताण मह पमाण ॥१२७३॥
 सपलकिरिआण मूल सद्धा लोअंणि तीह सद्धाप । ज किर हवेइ मूल त सत्ताण मह पमाण ॥
 ज मद्भुअ ओहिमय मणपज्जवरुवकेवलमय च । पचविहं सुपासिद्ध त सत्ताण मह पमाण ॥
 सर्व्वज्ञः-अर्द्धज्ञः प्रणीता-प्रज्ञा ये आगमाः-सिद्धान्तास्तेषु मणितानां प्रोक्तानां यथास्थितानां-सम्मतानां तत्त्वा
 नाम्-बीषादिपदार्थानां यः शुद्धोऽवबोधो-ज्ञान तत् सर्व्वज्ञानं मम प्रमाणमस्तीति शेष ॥ १२७२ ॥ येन ज्ञानेन सच्य च
 अमच्य च क्षायते, तथा पेय च अापेयं च क्षायते, अगम्यं गम्यमपि च वस्तु क्षायते, कृत्यं च अकृत्यं च क्षायते, तत् सर्व्वज्ञान
 मम प्रमाणम्, अत्राय भाषः-मच्य-अक्षादि, अमच्यं-मांसादि, पेय-वस्त्रपूतजलादि, अापेय-सुरादि, गम्यं-स्वस्त्रयादि,
 अगम्यं-परस्त्रीमगन्यादि, कृत्य-अर्द्धिसादि, अकृत्य-हिंसादीति, ज्ञानं विना एतद्विको न भवतीत्यर्थः
 ॥ १२७३ ॥ लोके सकलक्रियाणां-सर्व्वशुमानुष्ठानानां मूल अदाऽस्ति, तस्या अदाया मूल किलेति-निश्चयेन
 यद् ज्ञान भवति, तत् सज्ज्ञान मम प्रमाणम् ॥ १२७४ ॥ यद् ज्ञान पञ्चविध-पञ्चप्रकार सुपासिद्ध, तदेव पञ्चविधत्वं विर्यो-
 पयाद्धारणाह-कीदृशम् ?-मति ? श्रुताऽवधयः ३ स्वरूपमस्येति-मतिश्रुतावधिभयं, च पुनः मनःपर्यवध केवलधस्वरूपम-
 स्येति मन, पर्यवकेवलभयं तत्सज्ज्ञान मम प्रमाणम् ॥ १२७५ ॥

पण वारा उवसमिअ खओवसमिप असखसो होइ । ज खाइअ च इकसि त सम्मरसण नामना ॥
 ज धम्मदुममूल भाविज्जइ धम्मपुरपवेस च । धम्मभवणपीठ वा त सम्मरसण नामिओ ॥२६८॥
 ज धम्मजयाहार उवसमरसभायण च ज विंति । सुणिणो गुणरयणनिहिं त सम्मरसण नामिओ ।
 जेण विणा नायंपिहु अपमाण निष्कल च चारिच । सुक्खोऽपि नेव ललभइ त सम्मरसण नामिओ ॥
 ज सवहाणकक्खणसूसायपमुहेहिं बहुअभेयहिं । वणिणज्जइ समपमी त सम्मरसण नामिओ ॥

यत् औपशमिकम् आसंसारं पञ्च वारान् भवति, तथा चायोपशमिकम् अक्षरूप्ययागान् भवति, य पुन चापिपञ्च
 एकश-एकवारं भवति, तत्रम्यदर्शनं नमामः ॥ १२६७ ॥ यत् सम्पत्त्व धर्मदुमस-धर्मरूपवृषस्य मूल-मूलानि भू-
 म्यते, य पुनः धर्मरूपपुरस्य प्रवेद्य-प्रवेद्याद्भारमिव भाभ्यते, तथा धर्मरूपं यन्नवन-मन्दिर तस्य पीठ वा-र्धाटीमेव भाभ्यते,
 तत्सम्पाद्दर्शनं नमामः ॥ १२६८ ॥ तथा-यत्सम्पत्त्वं धर्मरूपस्य जगत आधाराभिधाघातं पुनयो भुवन्ति-रूपयन्ति, य
 पुनः यत्सम्पत्त्वमुपशमरूपसस्य भावनम्-पात्रमिव भाजनं भुवन्ति, तथा-गुहा एव रत्नानि तेषां त्रिधारेव त्रिधरस्य
 यत्सम्पत्त्वं भुवन्ति, तत् सम्पाद्दर्शनं नमामः ॥ १२६९ ॥ येन सम्पत्त्वेन विना ज्ञानमपि अप्रमाद्य, य पुनभारिदं निष्कल,
 तथा मोषोऽपि नैव चाभ्यते, तत् सम्पाद्दर्शनं नमामः ॥ १२७० ॥ बहवो भेदा येषां ते तथा ते, अजाध सखख १ धूरख ५-
 प्रमुखैर्यत्सम्पत्त्वं समये-सिद्धान्ते वर्णयते, तत्सम्पत्त्वं नमामः । परमार्थसत्त्वादीनि चरगारि भद्वानानि, यामसवेणा
 दीनि पञ्च तद्वचानि, विनयासने कोषाद्यमित्यदीनि पञ्च सूत्रवानि ॥ १२७१ ॥

ज देसीवरश्च सज्जिविरश्च च अणुकमसो । द्वेइ गिहीण जईण तं चारिच जए जयइ ॥
नाणपि दसणांणि अ सशुणणफल फळति जीवाणं । जेण चिअ परिअरिया त चारिच जए जयइ ॥
ज च जईण जहुत्तरफल सुसामाहयाइ पचविइ । सुपसिद्ध जिणसमए त चारिच जए जयइ ॥
ज पडिवन्न परिपालिय च सम्म पकविच दिन्न । अवेसिं च जिणोहिचि त चारिच जए जयइ ॥
उन्नखदाणमखद रज्जसिरि चइअ चकवहीहिं । ज सम्म पडिवन्न त चारिच जए जयइ ॥१२८५॥

यथारिय देशविरतिरूपं च पुनाः सर्वाविरतिरूपक अनुक्रमेण 'गृहिणां' 'गृहस्थानां' 'यतीनां' 'साधूनां' भवति, गृहिणां
देशविरतिरूप यतीनां सर्वाविरतिरूपमित्यर्थः, तथात्रिन्न जगति जयति, सर्वोत्कर्षेण वर्चते इत्यर्थः ॥१२८१॥ क्षान्तमपि दर्श-
नमपि च तमे ष्यपि येन चारित्र्येण 'परिकरिते' 'परिवृते एव वीचानां सम्पूर्णफल यथा स्याचथा 'फलतः' 'फलं दत्तः',
सम्पूर्णा निफलानि यत्र कर्मणि तत्तथेति क्रियाधियोपणं, तथात्रिन्न जगति जयति ॥ १२८२ ॥ च पुनर्यथारिन्न 'विनसमये'
विनसिद्धान्ते 'यतीनां साधूनां सुष्ठु-शोभनं सामायिकादि 'पंचविधं' पचप्रकारं सुतराम्-अतिशयेन प्रसिद्ध वर्चते
'यथोचर' उत्तरोत्तराधिक फल यस्य तत्तथा, तथात्रिन्न जगति जयति ॥ १२८३ ॥ विनैरपि यथारिन्न 'प्रतिपन्न' अग्नी-
फुलं पुनः परिपालित पुनः सम्पक् प्ररूपित-उपदिष्ट कल्पेभ्यो दत्त च तथात्रिन्न जगति जयति ॥ १२८४ ॥ चक्रवर्त्तिभिः अखण्डा
पयथा खण्डानां राज्यप्रिय-राज्यलक्ष्मीं त्यक्त्वा यथारिन्न सम्पक् प्रतिपन्न-अग्नीकव, तथात्रिन्न जगति जयति ॥१२८५ ॥

केवलमणोहिणंषि हु वयस्य लोयाण कृणइ उवयार । ज सुयमइरुवेण त सन्नाण मह पमाण ॥
 सुयनाण वेव दुवालसगरुव परुविअ जस्य । लोयाणुवयारकर त सन्नाण मह पमाण ॥ १२७७ ॥
 तत्तुच्चिय ज भव्वा पठति पाठंति विंति निसुणति । पूयति लिहवति अ त सन्नाण मह पमाण ॥
 जसस वलेण अज्जवि नज्जइ तियसोयगोयरविचारो । करगहियामलयपिच त सन्नाण मह पमाण ॥
 असस पसायण जणा हवंति लोयमि पुच्छणिज्जा य । पूजा य वयस्यणिज्जा त सन्नाण मह पमाण ॥

केवलमनःपर्यायावधीनामर्थात् केवलादिज्ञानत्रयधारिणामपि, वचनं यत् श्रुतमतिज्ञानरूपेण लोकानां-भव्यवन्तूनां
 उपकारं करोति तद्-तस्मात्कारणात् सत् ज्ञानम्-भतिश्रुतरूपं मम प्रमाणम् ॥ १२७६ ॥ लोकानामुपकारकम् आचारादिद्वारद-
 शास्त्ररूपं श्रुतज्ञानमेव यत्र प्रस्तुपितं तद् सञ्ज्ञानं मम प्रमाणम् ॥ १२७७ ॥ सत्-तस्मात्कारणादेव भव्या यद् श्रुतज्ञानं
 पठन्ति पाठयन्ति ददति निष्पृषयन्ति-आकर्षयन्ति पूजयन्ति सेलयन्ति च तद् सत्ज्ञानं मम प्रमाणम् ॥ १२७८ ॥ यस्य
 श्रुतज्ञानस्य वर्त्तेन अद्यापि त्रैलोक्यगोचरः-त्रिभुवनविषयो विचारः, को-हस्ततले गृहीतम्, आमलक-आर्द्रामलककस्त-
 मिव ज्ञातये तद् सञ्ज्ञानं मम प्रमाणम् ॥ १२७९ ॥ यस्य-श्रुतज्ञानस्य प्रसादेन जना-लोका लोके-लोका मध्ये प्रच्छ-
 नीनाः-भट्टं मोम्भाः च पुनः पूज्या-पूजनीयाः च पुनः वर्त्तनीया-वर्षापियु पोण्या भवन्ति, तत्सञ्ज्ञानं मम
 प्रमाणम् ॥ १२८० ॥

माया य मयणसुदरिपमुहाओ राशियाओ समयमि । सुहक्षाणा मरिऊण तत्येव य सुरवरा जाया ॥
 ततो चविऊण हमे मणुअभव पाविऊण कयधम्मा । होहिति पुणो देवा एव चत्तारि वाराओ ॥
 सिरिपालभवाउ नवमे भवमि संपाविऊण मणुयत्त । स्वविऊण कम्मरासिं सपाविस्सति परमपयं ॥
 एव भो मगहेसर ! कहिय सिरिपालनरवरचरित्त । सिरिसिद्धचक्रमाहएपसजुअ चित्तचुज्जकर ॥

माता-कमलप्रभा च पुन भदनसुन्दरीप्रसुखा राश्य' स्वायुणोऽवसानसमये ह्युमव्यागान्मुत्वा तत्रैव च-नवमे देव-
 लोके सुरधरा जाताः ॥ १३०० ॥ ततः-तस्मादेवलोकाञ्च्युत्वा हमे-सर्वेऽपि श्रीपालादिजीवा मनुजभव प्राप्य कृतो धर्मो
 यस्ते कृत्वर्मास्यः सन्तः पुनः देवा भविष्यन्ति, एव चतुरो वारान् मनुष्या देवाश्च भविष्यन्ति ॥ १३०१ ॥ श्रीपालभवा-
 नवमे भवे मनुजत्व-मनुष्यत्व सम्प्राप्य कर्मणां राशिं-समूहं चपयित्वा परमपद-मोक्षं सम्प्राप्स्यन्ति ॥ १३०२ ॥ श्रीगीत-
 मस्वाप्ती श्रेणिकनृपं वक्ति ' भो मगधेश्वर ' मगधाभिषदेशस्वामिन् ! एवम्-अमुना प्रकारेण श्रीपालानान्गो नरवरस्य-
 राह्यः चरित्र कथितं, कीदृशं ?-श्रीसिद्धचक्रस्य यन्माहात्म्यं तेन सयुतं-युक्त, पुनः लोकानां चित्तेषु बोधम्-आश्चर्य करो
 शीति चित्तबोधकरम् ॥ १३०३ ॥

कप्यतरस्स व जस्सेरिसाउ सुरनवरराण रिक्कीओ । कुसुमाहं फल च सिव त तवपयमेस वदामि ॥
 अक्षतरासज्झाह कीलाइवि सवथलोयकज्जाह । सिज्जाति झवि जेण त तवपयमेस वदामि ॥
 वहिदुवियाइमगालपयत्तरथमि मंगल पढम । जं वद्विज्जाइ लोए त तवपयमेस वदामि ॥
 एव च संयुणतो सो जाओ नवपप्सु कीणमणो । तह कहवि जहा पिकखइ अप्पाणं तमय चैव ॥
 एयमि समयकाले सहसा पुण्य च आउयं तस्स । मरिक्का सिरियालो नवमे कप्पमि सपत्तो ॥
 कप्यतराः-कल्पवृक्षस्य इव मस्य तपस ईर्ष्या, सुरवराणां नरवराणां च अदयाः-सम्पद इशुमानि-पुण्यादि
 सन्ति, च पुनः शिष्य-भोष फलं वर्धते, तद्यथापदमेयोऽहं वन्दे ॥ १२६५ ॥ अत्यन्तं प्रसाध्यानि-साधयितुमशक्यमानि
 सर्वाणि लोकानां कार्वाणि येन तपसा लीलायाऽपि-हेलया एव ह्यटिति-शीघ्र सिष्यन्ति तद्यथापदमेयोऽहं वन्दे ॥ १२६६ ॥ तां
 दशिवृषिक्रादिमन्त्रपदार्थानां सार्थे-समूहे यत्तथा प्रथम मन्त्रेण वर्णयते, तस्य भावमन्त्रस्वरूपत्वात्, तद्यथा पदमेयोऽहं वन्दे-
 स्तथीमि ॥ १२६७ ॥ एवं-आयुना प्रकारेण च संस्तुयन्-सम्पक् स्तुतिं कुर्वन् स भीपालः तथा कथमपि नवरपदेव लीन-
 सुत्तं मनो यस्स स लीनमना जातः, तथा आत्मान [तन्मानं] तन्मयं-नवरपदमयमेव प्रेक्षते-परयति ॥ १२६८ ॥ एवं
 स्मिन् सम्पक्के काले सहसा-अकस्मात् तस्य-भीपालस्य आयुष पूर्णं, तथा भीपालो मृत्वा नरमे कल्पे-आनन्देवसांके
 सम्पक्काः ॥ १२६९ ॥

साहुष्यविराहणया आराहणया च दुस्स्वसुक्खाहं । कथिणिरौहिर्णीजीवेहि किं नहु

पचाह गुरुयाहं ॥ १३०९ ॥

दसण्यप्य विसुद्ध परिपालतीद निषलमणाय । नारीद्विवि सुलसाय जिणराओ कुण्ढ सुपससं ॥
नाणपयस्स विराहणफलमि नाओ ह्वेह मास्सतुसो । आराहणफलमा आहरण होह सीलमर्दं ॥
चारित्तपय तह भावओधि आराहिय सित्तभवमि । जेणं जंबुकुमारो जाओ कयजणच्चसुक्कारो ॥
वीरमर्दण तह कहवि तत्रपयमाराहिय सुरतकञ्च । जह दमयतीह भवे फलिधं तं तारिसफलेहि ॥

साधुपदस्य विराधनया आराधनया च क्रमेण क्विमशीरोहिणीजीवाभ्यां गुरुकाणि-महान्त्रि दुःस्थानि सुखानि च किं न हि
प्राप्तानि ? , प्राप्तान्येवेत्यर्थः ॥ १३०६ ॥ विशुद्धं-निर्मलं सम्पन्नदर्शनपद परि-सामस्त्येन पात्रयन्त्या', पुन. निश्चल मनो
यस्या सा तथा तस्या नार्था अपि सुलसाया-नागपत्न्या जिनराजो-वर्द्धमानः सुरतां प्रशस्तां करोति ॥ १३१० । ज्ञानपद-
स्य विराधनाफले मापतुषः साधुर्ज्ञातो-दृष्टान्तो भवति, विधत्ते आराधनाफले शीलवतीनाम सती आहरण-दृष्टान्तो भवति
॥ १३११ ॥ शिष्यकुमारभवे भावतोऽपि चारित्र्यपद तथा-त्वेन प्रकारेण आराधित येन जम्बुकुमारो जातः, कीदृश. ?-कृतो
जनानां-लोकानां धमत्कारो येन स तथा ॥ १३१२ ॥ वीरमत्या-नृपराश्या तथा-त्वेन प्रकारेण कथमपि तपःपदमाराधित,
यथा दमयन्त्या-नलनरेन्द्रपट्टराश्या भवे तद्यपः सुरतरिवि-कल्पवृक्ष इव तादृशीः फलैः फलितम् ॥ १३१३ ॥

तं सोऽङ्गं सेणियराओ नवपयसमुहसियभावो । पभणेइ अहह केरिसमेयाण पयाण माहए १ ॥
 तो भणइ गणी नरवर । पच अरिहतवयपसाएण । देवपालेण रज्ज सफच कचित्पणाधि ॥ १३०५ ॥
 सिद्धपयं धायता, के के सिवसपय न सपत्ता । सिरिपुडरीयपढवपउममुणिणदाइणो लोए ॥ १३०६ ॥
 नाहियवायसमल्लिअपावभरोऽधि हु पएसिनरनाहो । ज पावइ सुररिद्धि आयारियएयएयसाओ सो ।
 लहुयपि शुक्कद्धु आराहतेहिं वयरसउझाय । पत्तो सुसाहुवाओ सीसेहिं सीहगिराशुक्कणो ॥ १३०८ ॥

एवं भीषालचरिषं श्रुत्वा भेषिकराजो नवपदेषु समुहसितो भाषो यस्य स तथाभूत्, सन् परदोष भयति—कथयति,
 ' बहरे ' ति भाषये । एतेषां पदानां क्रीदृशं माहात्म्यं वर्त्तते ? अचिन्त्यमित्यर्थः ॥ १३०४ ॥ तत्र—एतन्नन्तरं पयोऽ-
 स्मास्तीति गणी-गणेश्वरौवभो भयति, हे नरवर-हे राजन् ! अर्हत्पदस्य प्रसादेन देवपालेन-भेषिसंबन्धेन राग्य प्राप्तं, का
 सिक्केन भेषिनापि शक्यत्वम्-इन्द्रत्वं प्राप्तम् ॥ १३०५ ॥ सिद्धपदं व्यापन्तो लोकं भीषुएदरीकषाएदवपहृदुर्ना-द्रादय
 के के शिषसम्पद-मुचितसमुद्धिं न सम्प्राप्ताः ? बहवः सम्प्राप्ता इत्यर्थः, पदभो-रामबन्ध ॥ १३०६ ॥ नास्ति क्वचिदेन सम्-
 विताः-सञ्चितः पापोत्कर्षो येन स तथाभूतोऽपि प्रदेशिनरनाथः-भवेतिनामा नृपो यत् सुरज्जादे-देवदिं प्राप्येति, स
 भाषार्थपदस्य प्रसादः ॥ १३०७ ॥ शुक्या-सिंहगिरिणा उपदिष्ट-निर्वादेन लघुवपसमपि बहवः(भं)-बहवः(द्रु)-नाथकं उपा-
 प्याय-बाधनापार्थं आराधयन्नि सुसाधुप्राप्तः सम्भविष्यतीतिः शिष्या इत्येवंरूपः प्राप्तः ॥ १३०८ ॥

-त, सोऽङ्ग सेण्डानरनाहो पमुईञ्चो सचिचमि । रोमचकवचिअतर्णु वद्धावणिय च से देई ॥
 इत्थतरसि तिहुयणभाणू सिरिवद्धमाणाजिणनाहो । अइसयसिसरीसणाहो समागओ तरथ उज्जाणे ॥
 देवेहिं समवसरण रइय अच्चतसुदर सार । सिरिवद्धमाणासामी उवविट्ठो तत्थ सिजयपहू ॥१३२१॥
 गोयमपमुहेसु गणीसरेसु सकाइपसु वेवेसु । सेण्डापमुह निवेसु अ तहिं निविडेसु सव्वेसु ॥
 सेण्डामुविस्स पट्ट पमयाइ नरनाह । तुज्झ चिचमि । नवपयमाहत्पमिया अइगुरुयं कुणाइ अच्छरिय ॥
 वट्ठचन भुत्वा श्रेणिकनरनाथः स्वधिवे प्रमुदितो-हरिषः, पुनः रोमाञ्चैः-रोमोद्गमैः कवाचिवा-कवचयुक्ता वनुः-
 धरीर यस्य स तथाभूतः सन् ' से ' सि सस्य-वस्मै इत्यर्थः, वदार्पनिकां ददाति-यथोचितं द्रव्यं ददातीत्यर्थः ॥ १३१६ ॥
 अत्रान्तरे-अस्मिन्नवसरे त्रिमुधनमाजुः-त्रैलोक्यधर्यः श्रीवर्द्धमानलिननाथः अतिशयश्रिया-प्रातीहार्पाद्यतिशयलक्ष्म्या सना-
 थः-सहितस्त्वप्रोधाने समागतः ॥ १३०२ ॥ देवैः अत्यन्तमुन्दर सारं-प्रधानं समवसरणं रचित, सन्न-वस्मिन् समवसरणे
 त्रिव्यगत्प्रभुः श्रीवर्द्धमानस्वामी उपविष्टः ॥ १३२१ ॥ गौतमप्रभुस्येणु गणीश्वरेणु-गणशुद्धरेणु शक्रादिकेषु-सौधर्मेत्रादिषु
 देवेषु चः पुनः श्रेणिकप्रभुस्येणु तृपेणु-राजसु सर्वेषु तत्र समवसरणे निविष्टेषु-उपविष्टेषु सत्सु ॥ १३२२ ॥ श्रेणिकमुदिस्य-
 श्रेणिकनृपस्य नामोधारं कृत्वा प्रभुः-श्रीवर्द्धमानस्वामी प्रमणति-अकर्षेण कथयति, हे नरनाथ-हे राजन् ! इदं नवपदमा-
 हात्म्य तव चित्ते अतिगुरुक-महत्तरं आभ्यर्थं करोति ॥ १३२३ ॥

किं बहुणा मगहेस्तर । पयाण पयाण भत्तिभावेण । त आगमेसि होहिसि तिरथपरो नरिथ सदेहो ॥
तम्हा पयाइ पयाइ वेव जिणसासणस्स सव्वस्स । नाऊण भो भविया ! आराहह सुद्धभावेण ॥
पयाइ च पयाइ आराहताण भव्वसत्ताण । हुतु सयावि हु मगलकछाणसमिद्धिविद्धीअो ॥
एष तिकाखगोअरनाणे सिरिगोयममि गणनाहे । कहिऊण ठिए सेणियराअो जा नमवि सुणिनाह ॥
उडेइ तओ हरिसियचित्तो ता तरथ कोधि नरनाह । विअवइ देव ! वद्धाविज्जसि वीरागमेण तुम ॥

हे मगधेपर ! किं बहुना कथनेन ? एतेषां पदानां भक्तिभावेन-भक्तिपरिणामेन त्व आगमिभ्यद्भवे तीर्थद्वारो भवि-
ष्यसि, अत्रार्थे नास्ति सन्देहः ॥ १३१४ ॥ तस्मात् एतानि पदान्येव जिनयासनस्य सर्वस्य श्लात्वा भो भयिक्ता ! भो
मभ्या वा शुद्धभावेन पूयं आराधयत ॥ १३१५ ॥ एतानि च पदानि आराधयतां भव्यसत्त्वानां-भव्यजीवानां सदापि
हु इति निमित्त मग्नत्वकल्प्याश्चसमुद्दिष्टदयो भवन्तु, मग्नत्वं-विषदुपयामरूप, कल्प्याण-सम्पदुत्कर्षरूप, समुद्दिष्टदयः-
परिवारादिशक्तिरूपा भवन्तु इत्यर्थः ॥ १३१६ ॥ एवं-अमुना प्रकारेण त्रिकालगोचर-त्रिकालविषयं ज्ञानं यस्य स तथा,
तस्मिन् गौतमे गणनाथे-गणेश्वरे कथयित्वा स्थिते सति श्रेणिकराजो मुनिनाथं नत्वा यावत् ॥ १३१७ ॥ सतः स्थानात्
उचिष्ठति, तावत् हर्षित चिथं यस्य स सत्त्वाभूतः कोऽपि पुरुषः तत्र प्रदेशे नरनाथं-त्वाजान विक्षपयति, ' हे देव ' हे-
महाराज ! वीरस्य प्रसोरागमेन-अत्रागमनेन त्वं वर्दीष्यसे ॥ १३१८ ॥

क्वाईभ्रसहावो केवलसद्भाणदसेणाशंदो । जो वेव य परमप्या सों सिद्धप्या न सवेहो ॥ १३२८ ॥
 पचप्यणमयापरिमहामतज्ञाणकीलमणो । पचधिहायारमओ आयच्चिअ होइ आयरिओ ॥
 सहपाणज्जायदुवाकसगसुचत्थतदुमयरहस्सो । सज्जायतप्परप्या एसप्या वेव उवज्जाओ ॥ १३३० ॥

रूप पौद्गलिकं, रूपं अतीतः अतिक्रान्तः स्वभावो यस्य स तथा, अत एव केवलाः—परिपूर्णाः सज्जानदर्शनानन्दा-
 यस्य स तथाभूतो य एव परात्मा स सिद्धात्मा उच्यते, नात्र सन्देहः ॥ १३२८ ॥ पञ्चप्रस्थानमयो यः आचार्यसम्बन्धी-
 महामन्त्रः—प्रधानमन्त्रस्तस्य ध्याने लीनं मनो यस्य स तथा, पुनः पञ्चविधो यः आचारः स प्रधान यस्य सः तथाभूतः
 आत्मा एव आचार्यो भवति, पञ्च प्रस्थानानि च विद्यापीठः १ सौभाग्यपीठः २ लक्ष्मीपीठः ३ मन्त्रयोगराजपीठः ४ सुमेरुपीठः ५-
 नामानि, एषामर्षस्तु स्मरिमन्त्रकन्यात् द्वेषः, भावध्यानमालाप्रकरणे तु अन्यथा पञ्च प्रस्थानान्युक्तानि, तथाहि—अभयप्रस्था-
 नं १ अकरप्रस्थानं २ अहमिन्द्रप्रस्थानं ३ तुल्यप्रस्थानं ४ कल्पप्रस्थानं ५ चेति, एषां पञ्चानां स्वामिनः पञ्चपरमेष्ठिनः इत्यादि
 ॥ १३२९ ॥ महाप्राप्तेन—ध्यानविशेषेण ध्यातं—चिन्तितं द्वादशज्ञानां स्तत्रस्य अर्षस्य तदुभयस्य च रहस्य येन स तथा
 पुनः स्वाध्याये—वाचनादिपञ्चप्रकारे तत्पर आत्मा यस्य स तथाभूत एव आत्मा एव उपाध्यायः ॥ १३३० ॥

नदीया द्वापवज्ज तरजाणो बळे असो हजारजी ध्यारसेपंचासबळे अधीकीजाणो
 अदी दीपमक्षारजी ॥ १९ ॥ सं० कूटनेसिपेतीसेजाणो अदीधीपमक्षारजी विजय
 यली एकसेनेसाठे तिहा धर्मसदाजयकारजी ॥ २० ॥ स० कोडवतीसपनरे द्वाषजा-
 णो बलतीनिहजारजी बसे कमलतीसद्रहनां अदीदीमक्षारजी ॥ २१ ॥ स० कोनसा
 ठने पच।सलपजाणो जपर पटहजारजी कमलपचासभुइद्रहना अदीधी पमक्षारजी
 ॥ २२ ॥ स० कोनठिनुने द्वापचाळीस उपरनवहजारजी ठसकवसर्व असीद्रहनाअदी
 धीपमक्षारजी ॥ २३ ॥ स० कोनचारेनेपचलपजाणो बलीभुकहजारजी दीयसेवृषजंबू-
 ध्यादिदेइ अदीधीपमक्षारजी ॥ २४ ॥ स० पाचसें दसमागदादिविथं अदीदीपमक्षारजी
 ह्यारसेपचासकुन्नदीयाना सुत्रमे धीस्वारजी ॥ २५ ॥ सं० दीनसेचाळीसविषाधरश्रेणी
 नगरसहस्रअठारजी सावसेनगरबली अधीकाजाणो अदीदीपमक्षारजी ॥ २६ ॥ सं० दीन
 सेचाळीसअन्नितगसेणी तिहादेव विलसेसुषअपारजी दीनसे चाळीसतमसगुफादिक
 अदीदीपमक्षारजी ॥ २७ ॥ स० धेसेचोसष्टचद्रमासुषं अदीदीपमक्षारजी नक्षत्रवतीसेढीनु
 जाणु सुत्रांतीचो सन्नालजी ॥ २८ ॥ स० सहस्र इग्यारठ्सेनेसेले अहकक्षामहावीरजी अ

दिधिपे चरजोतकीचक्र धारेपी वज्रविस्वारजी ॥ ५९ ॥ स० धापअज्यासीने सहस-
 चालीस सावसेकोभकोभजी अर्दीर्दीपमेताराजाणो पुतली आकनी जोभजी ॥ ६० ॥
 स० कोभ्दक्यावनलाषडक्यासी वले अभस्तडहजारजी सधाचालीसगाथा अधकीजा-
 णीं एकपदनीं धिस्वारजी ॥ ६१ ॥ स० एकआकासप्रदेसने उपर जीषनाप्रदेस अनं-
 तजी सर्वजीषपी असधेजगुणोढे ग्यागीनीं ग्यानअनतर्जा ॥ ६२ ॥ सं० अन्धपुकने
 कोभीषेसे उपरचाली सलाषजी एकजोषण नाहापप्रसाणे चोरसाजिनवर नापजी ३३
 स० अर्दीलधार सागरनासमया इतलार्दीपसमुद्रजी दसजदारसागरनासमया पुतलापी
 लडगानजी ॥ ६४ ॥ सं० बाधीसपचासपुकोतरचार अठवीस सितावनचवदे दोपुजी
 असीदेवगनानाएकनवमाही सकइदनेहोयजी ॥ ६५ ॥ स० आगमनापुषोलअनोपम जे
 सरदे नरनारजी सीषनगरिना सुधतेपामे नही सदेह डिगारजी ॥ ६६ ॥ स० इतीसंपुणें
 पुज्यो जिनवाणी मावासीतला सितला चितकरो नावेजी ससारदाधानल उपसमे
 नवजनसुणी ऊलसावेजी पुं० ॥ १ ॥ चतुराड चुलोषापने करम ईषणकरो नावेजी
 तप अगणी सधूकने किरिया कनाड चन्धोजी पु० ॥ २ ॥ करुणारस धूत पुरजोनि-

र ममताकरोभेदोजी क्षिम्यारुप साजाकरो गुणकागुजा उभेदोजी पुं० ॥ ३ ॥ प-
 रमारथ पुन्धिकरो पुनपापद पीचाजाणोजी सतोसरुपीकरो लापसी समतासकर धमा-
 णोजी पु० ॥ ४ ॥ धरम मोदना मोदककरो जेणा जलेर्षणार्थोजी प्रतित रुपी दे-
 न्धकरो प्रेमका देवर आणोजी पु० ॥५॥ दयाको दुव ओटावजो दानको दहि जमावोजी
 सुबुद्धरुपी वरफीजली अयोगका ओलावपाणोजी पु० ॥ ६ ॥ धन्यकरो विग्यानका
 गुलगुला गुपति रसालोजी ज्ञावनारुप भूजाकरो हेतु दृष्टात मुसालोजी पु० ॥ ७ ॥
 सेवारुपी सेवसीरे तत्त्वका देवन ठावोजी जजन पकोनी चरपरी सुकथा कचोरी सरा-
 वोजी पु० ॥ ८ ॥ चोकसी चोखा आणने रुचरुप राइकरीजोजी घाट राष राइक-
 रो हिरदा दान्निधेरीजोजी पु० ॥९॥ ज्ञानकरो उपसम जलेपापकोभेद पन्नालोजी
 सीठसीणगार सजोसदा कपाय अगनके टालोजी पु० ॥ १० ॥ सुगुर केण कलसो-
 धीये न्यानकोजल चालेवोजी भेदी गृहो अन्नुमोदना सुविकी सुपारी ठेवोजी पु० ॥
 ॥ ११ ॥ धीर परणाम पायीकरो धिवेककी घाटकी जाणोजी विनय पिंगाणी वणाव-
 जो सदरुपकुर्बोलाणोजी पुजो० ॥ १२ ॥ अक्षे गुण आलाचमइये प्रितिकापान

विचरोजी कित्तफूळ सुनवासना ध्यानकी घुप उदारीजी पु० ॥ १ ४ ॥ सुकललेसा रु-
 इधरो नेमको नैवेद्य लिजेजी आश्रव रजपरी टाळवा सधरगरणो ढाकी जोजी पु॥ १ ॥
 पर्मेंटीका गुणगावणा गावजोगीत रसावोजी पुजाकरो इमसासती करम दूषहोय-
 विनासोजी पु० ॥ १ ५ ॥ धरमपुत्र चोखोरहे रिषसिद्ध बड्यावेर्जा सांवरमणीवरे सास-
 ती दूषकदेनही आषेजी पु० ॥ १ ६ ॥ तगणसिसे सेतिस शिवदा दिने किनियेदसका
 योजी तिलोकारिष धनुन्नधपणे नवि जनकेमननायोजी पु० ॥ १ ७ ॥ इतिसपूर्णम ॥
 अथठाकर नले वीराजोजी ॥ प्रभुजी नलेवीराजोजी ॥ प्रमातम म्हाराज मूगतमेजळे
 वीराजोजी समीन्धोमसुसातराजकम स्वाराय सिद्धिमाण तीणसु बाराजोजन उ-
 ची ॥ चींभाळन सठाण ॥ १ ॥ प्र ॥ लाक्षपेताळीस खेवी चोढी ॥ सुन्नकीळे साय आठ-
 जोजनदल सीधसीलाको ॥ वेडे मापीकी पांष ॥ २ ॥ प्र० ॥ गायड्य और हारमो-
 र्ताको संघ घोडाकिलाल ॥ तरजन सोनामाही मनोहर ॥ फीटीक रतन सुधीसाळ ॥
 ॥ ३ ॥ प्र ॥ सुहावी घटारी मठारीदीपे ॥ नीरमल औरनिरदाग ॥ एकजोजन लपर-
 लीगाड ॥ जीणकोढावो जगण ॥ ४ ॥ प्र ॥ तीनसे तैतीसे धनुष कहीजे ॥ बतीस अं-

र ममताकरोमेदीजी क्षिप्रारुप स्वाजाकरो गुणकागुजा उमेदीजी पुं० ॥ ३ ॥ प-
रमारुप पुष्पिकरो पुनपापद धीचाजाणोजी सतोसरुपीकरो लापसी समतासकर धधा-
णोजी पुं० ॥ ४ ॥ धरम मोदना मोदककरो जेणाजलेधीषणावोजी प्रतित रूपी पे-
नकरो प्रेमका धेवर ध्राणोजी पु० ॥५॥दयाको दुध ओटावजो दानको दाहि जभाधोजी
सुभद्ररुपी परफौजली अयोगका ओलावपाणोजी पु० ॥ ६ ॥ नभाकरो विभयानका
गुलगुला गुपति रसावोजी नावनारुप भूजाकरो हेतु दृष्टात मुसावोजी पु० ॥ ७ ॥
सेवारुपी सेंधासीरे तत्वका तेवन ठाधोजी प्रजनपकोनी चरपरी सुकथा कचोरी सरा-
वोजी पु० ॥ ८ ॥ चौकसी चौसा ध्राणेन रुचरुप राइकरीजोजी घाट राब राइक-
रो हिरदा हांमीमेधरीजोजी पु० ॥ ९ ॥ ज्ञानकरो उपसम जलेपापकोमेल पसावोजी
सीलसीणगार सजोसदा कथाय अगनके टावोजी पु० ॥ १० ॥ सुगुरु केण कलसो-
धीधे न्यानकोजल नरलेधोजी मेदी गृहो अनुमोदना सुतिकी सुपासी ठेवोजी पु० ॥
॥ १२ ॥ धीर परणाम पालीकरो धिवेककी घाटकी जाणोजी विनय पिंगाणी वणाव-
जो सवरुपकुबोळाणोजी पुजो० ॥ १३ ॥ अक्षे गुण आसाचमइये जितिकापान

मादान अकारज करने धनमेखोनहीपूटे कलजुगकाल राखले लेइजाधे वधकीया नखिलु
 टे ॥ ४ ॥ निषरोषाय पहेरण निषरो सुषन्नर निदनसेवे नरसषरो दीठोपण इणसु तू-
 सोपण इणनेरोवे ॥ ५ ॥ पीपळ पान कान कूजरसो। भन्न अणीजल जाणू इणसु मोइ
 करेसो मूरष अवरग्यान पीछाणू ॥ ६ ॥ कमलापतिकी कमलानारी यातोगणका नारो
 राणकाज अकाजकरे नर कर रथातदगाकी ॥ ७ ॥ कोइयकी कींपल नहीथाको आ
 ठमो चक्रोवेषी लागीलाय कदेनहीषापे जोमीलेकोन अनेकी ॥ सो ८ । देवोदान पान
 सुदेषी मून्नेकरदे कावो तलटोड्य आणेहीरदामे आहो लोन्नकोचालो ॥ सो ॥ ९ ॥
 राजमहेताने माडवीयाहरी हळधर सावलीया मायानारी कामणगारीकूण र्मिनषा व-
 लीया ॥ सो ॥ १० । सेवे काल कुचामण नगरे ॥ चेतमहीने आया ॥ रतनचदकहेम
 जीमीनषसु सेठी पकन्निमाया ॥ सो ॥ ११ ॥ इवीसपूर्ण ॥ दोन्नी गरु तरेनही तरेसो
 तारणहारतूतीरीयो चावे चतुर नीरजोन्नी गरुवार ॥ १ ॥ ॥ ॥
 ॥ ५६ ॥ ॥ दावणी ॥ तिनमनोरथ करेनितजे ॥ नवियण नरनारी ॥ जिनीकू मुकिहे
 प्यारीजी ॥ जेनधरमके तजके राचो ॥ रागद्वेषमाही ॥ जाण्यो जिनधर्म नलो नाही-

गुल्ममाय ॥ सीद्ध अन्नता रक्षाधीराजीं पंनरा नैदकहाय ॥ ५ ॥ प्र ॥ वैकमाहीलि सीद्धअ
 नताअन्नवमाहीशेक ॥ अन्नंतसुष अटलअधगहेणा मीदरखा जीवमेजोत ॥ ६ ॥ प्र
 केवलदरसण ज्ञानअन्नतो ॥ सक अन्नतीस्वाम ॥ अजर अमर अवीकार निरंजण ॥
 अवीनासी सीधधाम ॥ ७ ॥ प्र ॥ जनम मरण नप्रदुष तचाटण ॥ रोग सोग नही
 जोग मात पीता गरु सीध नजाहा ॥ मन वचन तनजोग ॥ ८ ॥ प्र ॥ पूरपाटण नही
 धसती तजान ॥ चाकर टाकरनाय करम किरिणावेपारनदीसे नही तजवालोलाय ९
 अतोपमसुखमे सदाधिराजो । तारण तरण जीयाज ॥ अलष नीरजण नवजुषभंजण ॥
 तूमजो गरिब नवाज ॥ १० ॥ प्र ॥ उगणीस अम्लीस चेतसुकल ॥ बारस आबोरी
 मक्षार ॥ तीलोकरिषकहे अधम तधारण ॥ कीजो नवदधीपार ॥ प्र० ॥ ११ ॥ इती संपूर्ण ॥
 कून कपटकरी मायारेमेवी नित १ करसरजी पावपलकमे परनवपोहतो पहीरही
 सज्जभरची सुकतकरव्हेमूजा धारी पहीरहे लापूजो ॥ १ ॥ कूडकपट करीने चतुराइ
 धणीजमाइ पीढी जोलादोखा काळ झकोला प्रातनिकळी सीढी ॥ सो ॥ २ ॥ अधकोलेवे
 ओजेदेवे बोळेमधुरी घाणी अंनभमारे धडीतडावेकर २ अठरकाणी सुकत ॥ ३ ॥ कर-

भ्रातमा ॥ सारकरुनाई ॥ सितादिकदेवु नमिटाईजी ॥ इहलोक परलोकवणीज ॥
 वलाकर नाई ॥ मरणकीटाखु आसताईजी ॥ कामनोगकी वृष्णावेदी ॥ अराधिक धा
 ई ॥ जावुकद मोक्षमहेळ माहीजी ॥ तिलोकरिखकहे ठाणे विसरे ॥ विधिजहा विस्ता
 रो ॥ वारे जेईधनहे नरनारीजी ॥ तिन मनोरथ करे नितजे ॥ नविपण नरनारी ॥ जि-
 नोकू मुक्तिहे स्यारीजी ॥ ३ ॥ इतिसपूर्ण ॥

॥ तुंनम सिद्ध ॥ अथधोसो ॥ समरगुणधर सधपती जेनसुधजती सारदासती चाऊन-
 की अनतसकीजी ॥ अथधन ॥ असलदोमती पुनकीरती वृद्धिकरोअती करोकरमकवी
 देवोसिद्धगती चाऊनकी अनतसकीजी ॥ धना ॥ धरमकीवणी कचेरी जारी सिंघासणधी
 रजरुपधारी घेटे प्रभुजी सपरऊत्सीयारी सत्रामेजुडेविरिपचारी अदालतकरे सतजाहा
 री घोटकी नहीहे कळ्यारी दगाजीवचेतनकाहेधका न्यावतुमसुणुलीनरिसकाजी
 ॥ अथ लावणी ॥ मेरिधनदेळव जमीन अचळदीलवाणी २ तुमकरो अदालतमेरी ज-
 नातपतीराणी ॥ शुदचेतनमुदेद वाणुहेजहारी आठुकरम मुदाल कपटभंभरी धीरजका
 ईष्टापसोधकरलाया २ सकापध्या नमज मुनसचवणवाया अरजी आनगुजारी धीस्यव-

जी ॥ क्रोध मान कपट लोचसे राचरबोप्राणी ॥ धारीनही जगवतकी बाणीजी ॥ ग-
 योनारकीमहि जीवजहा ॥ दूष अनतपायो ॥ घणो जहाजमने वचरायोजी ॥ पन २
 करदीया देहका ॥ ससतरसे बायो ॥ कालजो तोफ २ पायोजी ॥ लक्षोपसु अश्वतार
 ॥ तरस थावरमे महाजारी ॥ जनममरणका दूषजारीजी ॥ पायो नर सुरलोक जीवज
 हा पुनदीसाहारी ॥ कहानयो तचगति धारीजी ॥ आरज परिश्रद्धका फलखोटा ॥
 कचकर परिहारी मनोरथपरथमधारीजी ॥ ति ॥ १ ॥ डुजोमनोरथ धारेविवेकी ॥
 कचभ्रज मुनीधरति ॥ जिणीसे आतमनिज तरतिजा ॥ विनगरज आराधिकता पद
 कदलेसु दिक्ष ॥ कर उकायनकी रक्षाजी ॥ रागद्वेषसु कदीनिवरतु ॥ ईशगरज ठनि ॥
 भित्तिप्रक करणीसु मभिजी ॥ क्रोध मान माया औरतृष्णा ॥ पचारिलोनी ॥ आत
 मावाकदेषुमोभिजी ॥ सातजपर सभटले माहेरा ॥ आठुमद हुटे ॥ कदे अंतराय करम
 दूटेजी ॥ दूजोमनोरथ पुसीरित ॥ चिंतेवारी ॥ २ ह्योत तवनिर्जरा जारीजी ॥ ति ॥ २
 करे तिसरे महा मनोरथ ॥ सृणुलेणाजार्द ॥ कमिफिरहे नहीकादजी ॥ तपसाकर त
 नवनकु सुकार्द ॥ सल्लेखणा जार्द ॥ अहारतजु जावजीव तार्दजी ॥ रतनकरव समान

रजा चठाया ॥ जवहम मगणगतवेधवराणा २ ॥ तुः ॥७७ ॥ हालजर पद्मेगवाइ ह्यालसु
 णाया तवचेतनदे तचर सुणोजी महाराया इमानदार सचे भैरेगवाइ २ जाणतसबजीहा
 न झूठकतुनाई ॥ दुम्पदीनीमेरी वतनअधुट धननाणा ॥ तु ॥ ७ ॥ कमरफेरेवीदारबोतड
 पदाना २ ॥ सुटमचाइबोतकीयाहेराना लक्षचोरसीमाहे बोतजमाया ॥ बोतकरायासवग
 कीया मुझकाया ॥ सुटेहरीहरइद्रचंद्र नराया २ ॥ ९ ॥ लुटेरीहेकेई वीदानवने पंभित-
 कु ॥ मलेनरकके वीचबोतसे नतिकु कल्हापुनकानाम पापकरवाया २ करकरहीसाका-
 मधरमवतलाया ॥ बोतफेलायाजालजिससेबळचाणा २ ॥ तु ॥ १० ॥ वेसोकरोइनसा
 फ चेतनदूरसाधे २ अचकरमोकी अफीलहोणे नहीपावे जनममरणदुधरोगसोगमीटजा
 वे २ ग्यानदरसणमुनसफीकरकीसमकावो ॥ चेतनकाकरजा अदानयाफरमाणा २ १ २ अस्स
 लकरजाजोदेनाहोवाकरमोका ॥ चेतनसे दलिवादो भीटिसधोका तपकानाणारोकदखि
 वायाजहारी ॥ सुधसजमजमानतकरेहृतपसारी ॥ न्याकरजासेअदासदासुधयाणा २ ॥ तु ॥
 १२ ॥ अदलन्याधकीया नापहृदायातसकरचेतनकुमीलीफारक २ तीरसादोलहसकर लग
 णीसे अन्नीस साळधोपनदीलसकर कीधीलावणी येहसमझदिवठसकरा ॥ तीलोकिर-

लवाणा ॥ १ ॥ तु ॥ १ ॥ मेजाता सीवपथ करमदीयाधेरा १ धोकादेमीले सगळुटा सवनेरा
 लक्षचोरासिके विचमोकु आटकाणा २ फीर राग द्वेष ब्रह्मदंभोकु बधवाया मेपायादुप
 अनत जेदनहीजाणी ॥ तु ॥ २ ॥ येटटहे वेपार बोतहेजुना मेरहाजोलपकेमय माफक
 रोगुना पोयमीलेनही वकीलसचेका नुना प्रयेजगन्धवडा बोतदीनदीनडुना।मेतो आयाव
 लहीण यने करमदाणा ॥ तु ॥ ३ ॥ अयबुकीकळुतकदीर पुनपरजावे १ जाणामें ऊस व
 हारनहीन्याये सताधीस गुणवार वकीलकानुना १ जाणे अरजकी मरज बोतमजमुना
 मेकीया जाकेमीलाप बोतहरपाणा १ ॥ तु ॥ ४ ॥ इनेदपसासन्नका न्यायनेदवताया १
 मेजाना कारमोकाजुलम मसोदाधनवाया तुमधीनकरे कुणन्याय अरजीमेलायया १ सुम-
 ती गुपतीअे आटागवा बुलवाया सीलअसेसर चौधरी तसकुबुलवाणा १ ॥ तु ॥ ५ ॥
 अयअरजी गुजरी उसवपव डकम फरमाया १ ॥ प्रभुन्यान चपभासी जेज मुदाळा बुल-
 वाया ॥ सोषोले ह्मसग कळुनहीदावा २ केवन क्कगडे जुठ पलकमेठावा । पचप्रमाद
 धीषवाद गवासग आणा ॥ तुः ॥ ६ ॥ ह्मववर आयायेहलपव चलाई १ पायाह करजा
 बोव ह्मसे उमाई ॥ २ ॥ राच्या जोगबोलास मनवचकाया २ घाटानफानही जानाक

पीवर वादर मोरचे अथाणी ॥ रायहुड्डी धरनार चकाणु ॥ करकंस अजण फुळ नळेरा
 अम्लग गुधार भुवार फोफरी ॥ कोळा मुला फोग सागरी ॥ मुगता उग्राल फल फज-
 ण ॥ ननणारया चोरसोने इमरत पापन पान पकोडी ॥ नाजी सरसी नलीचणाकी ॥
 मेयी रायरजान धणकी ॥ अक्वो वधवो अन्नमो नार्जा । सुवा पाळको पोचराजी ॥
 तोरी वेगण नीम्बे परखरी ॥ चदलोइने सादर गावर ॥ लावत्यो शुणक्यो ॥ अमो-
 ल अमाली खरनुजा त्रेबुज मतीरा ॥ मीठादीठा अरस जयीरा ॥ कुरणाकेरा पीम्ल-
 जुरा ॥ आगरेण दानिम दाप बीजोरापीसता गुदसेलही सबुणी ॥ कमलगटा आ-
 परोनचरोली ॥ सेव सीताफलनेवन्चोरा पाटा मीठालखनलीवु ॥ नदी रसी-
 गोडा जावु ॥ सीताफल सनमान फोपरी ॥ तेवड दवावाल काकनी ॥ लोचाथुरय
 रह्रदीवा ॥ रकत अकोरा करमदा काळा ॥ वनमीठाले खान रसाळा ॥ मेवाआण
 धर्या वीह २ का ॥ रूचकर जीमो माहावीरजी ॥ अदकावणीजेरका ॥ भुषामरेन-
 दणा अमाली पकड पकड ॥ धीरे २ चदणा ॥ उइरसोद दीधीवधाइ ॥ जीमोमेरे पु-
 न्ननलीवदाइ ॥ सोनेकोपाल रूपाकोतीवेइया ॥ वेसे कृवर परोसेमाइ ॥ अक्वक्याके

पञ्जीकरहे ॥ सारसमझी कळुस्याहाणा २ ॥ १३ ॥ तु • इंदी सपूर्ण ॥ अ॥ पर्व० ॥
 ॥ महावीरस्वामीजीकीसुकनीलोप्यते ॥ श्री तसलादेराणीको भेरेनदन ॥ लगन
 मगनलाव ॥ पेलोभेरे अगन ॥ मुलमल मीसरुकी खटदीवन्धि ॥ १ ॥ रेसमलाव क-
 सीदल पगडी ॥ वासखुले टोपी तेवन्वा ॥ पीतामरअवलसकाकुन्वा ॥ रमक ज-
 मक पाययुधरवाजे ॥ सोवनमला कवीदलसाजे ॥ काना कुन्ड मरण मतवाला ॥ हा-
 तसाकळकटसुतरसावा ॥ हरित फीरत हसकर मुपगेले ॥ माताजी मुजलेजोगोदी
 गोदकीयाऊवा आठसी ॥ पोडोमाहारा पुत्रपल्लग परपसीया ॥ चणकर बाणीबोलेनीकी
 जाडो जोजन मागेकीको ॥ जवलग जोजन ऊवा गुजार्ड ॥ जीमोभेरे पुत्रभेवापाक
 मठाड ॥ सोवन धाळरुपाको तनयो ॥ बेसे कुधर परसेमाड ॥ अबक्याकऊ मनकी च-
 तुराड ॥ जीमे कुधर परसेमाड ॥ पेळीथाल ॥ १ ॥ गरगुदीकचनारजलेरी ॥ टीहुरेण
 दलकाचरीया काजीमरीया ॥ चमचणा मुगमोठे वगात्या ॥ मेयी बटजी हलद बेसवा
 त्या मसुर कुळया चीरकरेला ॥ सागर परवाडो लेजलेरी ॥ गोळवन्ध रादतो पतोन्धि ॥
 मीरच मरमरी खानपतोन्धि ॥ सुरण अदरक पीडरतावा ॥ बोरवरपडा १ सकीराणु ॥

रायन्नोगने सीढीरोटी ॥ रामसइकनो कनक कनोती जनम्याचाधल ॥ लोक्याढोळा
 रामखीचढी ॥ सेक्यापापड पानपकोनी ॥ वाचधुंगारी अमलधाणी ॥ क्कोरसुदारचो ॥
 पाचन्नातरो कीयोपाटो ॥ चीणन्नर चुण चणकोआटो ॥ सुंठमीरचको कीयोरेलको
 जनिजीमता आधे सबन्को ॥ ठवठव पीर सकरवाणो ॥ धान्नीया ॥ मुगताफल फं-
 जण ॥ पतली पोलीरवो अगाधर ॥ सतपुढी रोटीमे सकर ॥ गंदेसुगदा खटेने पारा ॥
 पटरस नोजन जीमे वीरकहे मेतारीगगादीक नरलावोक्जारी ॥ सवरस नोजन क-
 रोवपाणी ॥ गंगादीक नरपीयो पाणी ॥ पकापान काथान्नरचुनो ॥ योवमुसालाको
 नरड्नो ॥ चवल सुपारी जायफल हयडे ॥ सुट सुपारी दाल चीणी मुलकमुलकसी-
 तिसलादे नंदा पुनमचदा ॥ एकसो ठवीस नोजनकी सुकनी संपुरण ॥ इति सपुरण ॥
 ॥ अथ नमो २ रे नवीक प्रभुचरणा ॥ मीटजावे सकल डुषमरणरे ॥ १ ॥ न ॥ आ-
 दे अर्जात सन्नव हीतकरणा ॥ अग्नीनदण सुमव सुधवरणरे ॥ न ॥ २ ॥ नीत पदम
 सुपासजीउचरणा ॥ चदाप्रभुजी लढन चंद्रवरणरे ॥ ३ ॥ न ॥ सुबध सीतल अ-
 ताप डपहरणा श्रेयासवासपुज लेवोसरणरे ॥ न ॥ ४ ॥ होयवीमल जपत न्यटरणा

मनकी चतुराद ॥ जिमे कुवर पकसे माइ ॥ उजी ॥ धाल ॥ २ ॥ मालपुषामुरकी-
 मन्नि पान्सकेरी ॥ उदपेभमे सकरनेली ॥ दइयडा चिरोजी गलेफिया ॥ वणाली गी-
 दोन ॥ कसमस दाणा मोठी चुरश्चकर कालाणा ॥ मसगदमेदा इमरतकुजा ॥ चा-
 दसइतनगणी ॥ वणापतासा मीठापरक मीठापाक ॥ मीठागुलाव वेधर इमरतसाक
 श्रीफल पुर्णभेवापाक मीठाइ ॥ अदरक अन्नपची ॥ उदगुठका उदनीवारो कुरगठ-
 का फीणा फीणी मगद सुवाली ॥ वाजासे पुरीमलकाणी ॥ लाहु उन्नद मुगकाफिक,
 लकनेसइ केसरीपानीका ॥ हातवडा वभामेपाका ॥ वरफीवडा वपाण्यादोवा ॥ रडी
 रेवमी नपसीसोटा ॥ इदरसाइ बुची सकरगारा ॥ सेगागव्यागुड वाणिन्यारी ॥ तीळ-
 पापडी ॥ तीयाडीखाफो फुली लाहुलवो कपसी ॥ गोलपापडी मेदाकी उजली ॥ नर
 दोणीजे इद अवटावो ॥ मायपान नुरोवटकावो गुलावसकरी ॥ उदरसोइ दीदीवदाइ
 ॥ जीमोभेरेपुत्र मेवा पाक मीठाइसुनेकीथाल रूपको तीवायो ॥ बेसेकुवर पकसेमाइ
 ॥ अक्क्याकऊ मनकी चतुराइ ॥ जीमे कुवर पकसेमाइ ॥ अक्क्याकऊ मनकी
 चतुराइ ॥ तीजी ॥ धाल ॥ ३ ॥ मुगमडोरालतुवरनी ॥ धारपकसे मायकुवरनी

रायजोगने सीढीरोटी ॥ रामसइकनो कनक कनोती जनम्याचावल ॥ लोक्याढोळा
 रामखीचढी ॥ सेक्यापापड पानपकोमि ॥ बाचहुंगारि अमळवाणो ॥ झोरसुदारयो ॥
 पाचजातरो कीयोषाटो ॥ चीणजर चुण चणकोआटो ॥ सुंटमीरचको कीयोरिखको
 जनिजीमता आवे सबभको ॥ ठवठव पीर सकरवाणो ॥ पान्नीया ॥ मुगताफल फं-
 जण ॥ पतली पोलीरवो अगावर ॥ सतपुढी रोटीमे सकर ॥ गंदेसुगदा खटने पारा ॥
 पठरस जोजन जीमे वीरकहे मेतारिगगार्दिक नरलावोझारी ॥ सपरस जोजन क-
 रोषवाणी ॥ गगादीक नरपीयो पाणी ॥ पकापान काथाजरचुनो ॥ योवमुसालाको
 नरडुनो ॥ चवळ सुपारी जायफल द्येड ॥ सुट सुपारी दाल चीणी मुलकमुलकसी-
 तिसलदे नदा पुनमचदा ॥ एकसो ठवीस जोजनकी सुकमी संपुरण ॥ इति सपुरण ॥
 ॥ अथ नमो ५ रे नवीक प्रभुचरणा ॥ मोटजावे सकळ ड्यमरणारे ॥ १ ॥ न ॥ आ-
 दे अजीत सनध हीतकरणा ॥ अग्नीनदण सुमव सुधवरणारे ॥ ना। ५ ॥ नीत पदम
 सुपासजीञचरणा ॥ चदाप्रभुजी लडन चंद्रवरणारे ॥ ३ ॥ न ॥ सुनध सीतल अ
 ताप उपहरणा श्रेयासवासपुज लेवोसरणारे ॥ न ॥ ४ ॥ होयवीमल जपत न्यटरणा

अन्व धरमजी भेटे नवफीरणारे ॥ न ॥ ५ ॥ सत कुथ अरोकिया न्यावनीरणारे
 मडी मुनीसुवव सुमरणारे ॥ न ॥ ६ ॥ नमी नेमी पार्श्वकरी पसुकुरणा ॥ महान-
 वीरजी चरणो सीसघरणारे ॥ न ॥ ७ ॥ तीलोकरीपकहे उखसेजो लघरणातो समरी
 प्रभुतारण तरणारे ॥ नमो ॥ ८ ॥ इति ॥ अथ देवस्तुतीपद ॥ ६० ॥ धरमरूपी
 वणायलोनैया ॥ मानो २ सीधमेरीश्रीपारे ॥ व ॥ १ ॥ सर्वोसका पाटया जमैया ॥ क्षि-
 न्याकीमे पीलवगीपारें ॥ व ॥ २ ॥ आश्रवका उवारचुरैया ॥ करो चाहुवेराग सुहै
 पारे ॥ व ॥ ३ ॥ सतगुरूजहि चतुरधैया ॥ नीजतीरे औररीरियारे ॥ व ॥ ४ ॥ न-
 वोदधोसु तरणाकीजोधैया तीलोकरीपकहे धरमगहीयारे ॥ व ॥ ५ ॥ इति ॥ अथ
 ज्ञानगुणोपद ॥ ६० ॥ करोज्ञान दीपक लजवालो ॥ जीणसुभीटत आज्ञानको कारेरे
 ॥ क ॥ १ ॥ पेलीजग आलसकेटाळो ॥ लोभोर्वाकया रसकोवाळोरे ॥ क ॥ २ ॥
 करो सुगुरूकी सेवाधीसाळो ॥ सुत्रसंधी सु पोळदेसी ताळोरे ॥ क ॥ ३ ॥ कुमवीकळे
 स बली कयेवाळो ॥ जाणपणावीना करिया येयाळोरे ॥ क ॥ ४ ॥ तीलोक रीखकहे
 ज्ञानगुणीयाळो ॥ धेगीवहेगा मुगतको माळोरे ॥ इतिसपूर्ण ॥ ॥

ॐ नमः सिद्ध ॥ देसी ॥ सुरतचरणामे ॥ श्री श्रीमंदरस्वामी ॥ धारो ध्यानधरं स्तिरनामी
 जुगमिंदर अवरजामी रा ॥ जिनंद जसधारी ॥ सरणसुषकारी ॥ चरणबलीहारी रा ॥
 आकणी ॥ जि।स। जि ॥ १ ॥ भाजसुभाज्जतिसेवा ॥ मेघाज्ज नितमेघा ॥ धन२ देवादी
 देवारा ॥ जि ॥ २ ॥ सुजात सयप्रभुधात ॥ श्रीरत्नज्ञानदजी गात ॥ अनतविरज
 सीसनमात रा ॥ जि ॥ ३ ॥ सुरप्रभुजीहे सीवदाता ॥ वीसालधरजी विक्राता ॥ दो-
 नध२मे सुखसाता रा ॥ जि ॥ ४ ॥ बालेसर बजरधरजी ॥ सुणोचंद्रानदन अरजी ॥
 माहारा जनम मरणदोवरजीरा ॥ जि ॥ ५ ॥ चंद्र बाहु भुजगदयाला ॥ ठकाया प्रति-
 पाला ॥ रोकदीना आसपरनाला रा ॥ जि ॥ ६ ॥ ईश्वरनेमीश्वरराया ॥ विरसेणसदा सु-
 खदाया ॥ महान्द्रजी कर्मदटाया रा जि ॥ ७ ॥ देवजसजीहे जसवंता ॥ अनंतविरज
 सीवकता ॥ उपजावे ध्यानधरतारा ॥ जि ॥ ८ ॥ विचरो म्हाविदेहेके माई ॥ प्रभुपा-
 चसे धनुषतचाई ॥ महेशा जगमहे सधाई रा ॥ जि ॥ ९ ॥ प्रभु कचन वरणीकाया ॥
 सगनवजनकेमननाया ॥ तिलोकीरत्नजी नितसिसनमाया रा ॥ जी ॥ १० ॥ इती सपूर्ण
 पद ० ॥ पमी बोलीमे पद ॥ मान वदे मानमेरी ॥ मतकर गुमानवे ॥ पृटेक ॥ काया-

सो अपीरपार ॥ जे सो सक्षा जानवे ॥ माया सोनठे प्यारे ॥ जे सो धनुषवानवे ॥ १ ॥
 मा ॥ आठपो अपीरयोने ॥ अंजळी जळजानवे ॥ हमेस ठिन र्दीजे ॥ यतिको तोफा-
 नवे ॥ मा ॥ २ ॥ जोवन नदी पुरजे सो ॥ तयि कर्मो अकल्पनवे ॥ नदीके कीनारे रुपा
 अठ उखल्पनवे ॥ मा ॥ ३ ॥ ओरका नुकसान करे ॥ तो कु नुकसानरे ॥ ओरकुमारि
 ठुवीतो ॥ तो कुहुरजानवे ॥ मा ॥ ४ ॥ पाणी पीलायपाणी मीठे ॥ रोटी देतोनानवे ॥
 दील डबाए दील डस्तेगा ॥ अहेसानथी अहसानवे ॥ मा ॥ ५ ॥ नेकीका । दरजाने
 कमीले नदी सेवदी मानवे ॥ चेन दियचेन होगा ॥ हेरानथी हेगनवे ॥ ६ ॥ तिलो-
 करिष सीख देव ॥ दया दिवमे आनवे ॥ दया वरम सारधार ॥ पावेगा निरवानवे ॥
 ॥ मा ॥ ७ ॥ इती सपूर्ण ॥ ८ ॥ मेदीवाली वद चाकरेतरा ॥ प्रभुजी पटोळीखाइ दो-
 नी मेरो ॥ दुवाठ मगाइ दोकलममगाइ ॥ दुकागद मगाइ दउकोरो ॥ अमरापुर जागेरी-
 वीपदो ॥ मसत मगन होय मेरो ॥ १ ॥ मे ॥ ज्ञानव्यान करमेव चुणाइ उरा पुड्वा-
 जे पेरो ॥ सुभव सीपाइकी चोकी रखाइदो ॥ चोरने पाषे कोइ गेवो ॥ २ ॥ मे ॥ पा-
 वद्वी आरजो करवाड ॥ मन कुरापुवारो ॥ ज्ञानखल्पनेइ ॥ पारवतार ॥ जवखग

मुजरो मेरो ॥ ३ ॥ मे ॥ दीर्घविचे दरीयावधेयअसो गेरो ॥ नाधने पाधे तीनी धेरो ॥
 नानकदासरी याइ अरजहे ॥ सग तवारोनिमेरो ॥ ४ ॥ मे ॥ इती सपूर्ण ॥ एकहाव
 सुतारी धाजे नही ॥ नही मानोतोवजाय देषो एकतर पसुप्रीतरहे नही ॥ नही मानो
 तोलगाय देषो ॥ वींगर नुलाया आदरनही ॥ नही मानो तो जाय देषो ॥ जीभ्यापले
 सवाद नहीं ॥ नही मानो तोषाय देषो ॥ चारुवातसचीहे नमानोतो अजमाय देषो इती ॥

॥ अध्यातम दसरावाकी लावणी ॥ धीजेदशमीदिनि धीजेकरोतुम ॥ ज्ञानदृष्टकरनरनारि
 येसादशारावा करलो तमगदो मीध्यामोहे रावणमारी ॥ येसंसारसागरके आदर करम र
 प अचपबपाणी नरमरुपपदने नवरइसिमि ॥ इवजातजहा जगपाणी ॥ तीनदंन वीकुट
 दीपहे लालचलका वकवणी ॥ महामोहोरल अबानामयक ॥ राक्षशराजा तसमेधणी
 कलेसकेकसिगणीहे उसकी ॥ अकलदार समजोजहारी ॥ यसा ॥ १ ॥ मीध्यामो
 हणी तसकाफरजन ॥ दसमीध्या दसआन नहे ॥ धीसिआअधकी भुजाहे उसके क-
 पटवीया को पाननहे कुबुधनाम चदरनपावेनहे ॥ कठीणकरोधपरकेव्याही ॥ दोष
 ण दुषण तीनसल तरसलो यदीनुइ उसकेभाई ॥ सजल संबुक चदरनपासुदा ॥ कल्पु

कथायो ज्ञप्तिगरी ॥ य० २ ॥ ज्ञानरूप सुरज हृत्सपत्नंगकु ॥ साधनकी दीक्षमे आई ॥
 मातापिताका जन्मनमाना रक्षावो जस्ट टारणमाई ॥ जसवधतमे रायराजगर्हे ॥ दश
 लक्ष्य दशरथ रायासमरभावना राणिकोसल्या ॥ धरमरामपुत्र जाया समगत सुमी-
 तरराणीदुसरीसतलक्ष्मणकीमहेवारी ॥ १ ॥ सुमतीसीतासेधरमरामका ॥ बोटचावसेव्या
 धनयाएकरोजधोपीवाज्जन्मसे ॥ तीनुदिसजमेधनमेगया ॥ सतलक्ष्मणचोपन्यापकन्कर ॥
 संजल सनुकका सीरवाया ॥ कबुध चंदरनपाकही पतीस पर डुपण त्रसलाधाया ॥
 सतलक्ष्मणतषचढे सामने उणतीनुकु वीयामारी ॥ य ॥ ४ ॥ मीथ्यामोह रावणकेपा
 सवो समती सीताकी बन्ध ॥ कीरेबोत तबलालचवसवाही चळध्याया लकासाइ ॥
 लक्ष्मणिकानादसुणाके ॥ सुमती सीताकीकरी चोरी ॥ रामलक्ष्मण जबजाना नेदये ॥
 सोचेधनवानी दोरी ॥ झुटसाहा सकतडड्या ॥ उसकी सतलक्ष्मणनेकरी धुवारी ॥ ५ ॥
 ॥ ५ ॥ सर्वोस सुश्रीव जब त्रयापक्षपर ॥ बोटभुप उसकीसगे ॥ जामबानने मनबा-
 दीक ॥ समननाम ह्णुमवधने ॥ धवरलायावो सुमतसीताकी ॥ बोटजोरारवर दुनीयामे
 दानसील तप नाचकी सन्या ॥ लोकेभये लकातामे ॥ मीथ्यारावण सुणीवात येकीकी

श्रापकी ज्ञसीयारी ॥ य० ॥ ६ ॥ चारकपयराक्षसदलनारी ॥ कुध्यानधजाके फररावे
 श्रापकीरतीका वाजेनगारा धीकथाका कभगगावे ॥ कुसीलरयमे वेठाहुसीयारी ॥ साव-
 धीसन सस्तरधरो॥रागद्वेषलमराव जोगवर ॥ सद्देज सुजटसे नद्विहारे ॥ नयने जासका
 यधोसदे ॥ रामश्रापे चढतीणवारी ॥ य ॥ ७ ॥ सतलदमणतन धीरज धनुषबले वेटे-
 शीलरयके माइ ॥ अरु परजव मीखे श्राणकर ॥ मीथ्यारावणकु रीसश्राई अग्यान
 चकमला छळमणपर ॥ जोरचलानाही लींगारे ॥ ग्यानचक्र जवमेलाहिरिने ॥ येकद
 ममे रावणमारे ॥ रामलक्ष्मणकी जीतशईतन ॥ जगमेजयाजेजे न्यारी ॥ य ॥ ८ ॥
 सुमती सीताकु लेकरश्रापे ॥ मुक्तश्रजुध्या राजकरे ॥ जनम मरणश्रुप्तसकल मी
 टेजहा रामराजासो जगमे भरे ॥ समत रोगणिसे साख ३ ८ का पेठ श्राचोरिके माइ ॥
 नीजेदशमीदीन कीधी लावणी ॥ समक दारके दीखनाइ ॥ तीलोकरीषजी कहिसत
 रामायनधरम परव करो सुखकारी ॥ य ॥ ९ ॥ इती सपूर्ण ॥ ॥
 सवईया ॥ ३ १ ॥ सर्वेव प्रथधीन ॥ पारेवासोकरे तन ॥ जंबूदीपमे नमावे ॥ जीवयतो
 णीरे ॥ जलविंड मधुकर ॥ वेतसरसवसम ॥ घाठपुक क्कपूकने ॥ पस २ टाणीरे ॥

प्रतेक धनसपती ॥ असंख्यात गुणाकर ॥ साधारणसुह अग्र अनंत प्रमाणीयं ॥ तस-
 देह भिन र्चिन ॥ केवहे तिलोक चिन ॥ निज प्राण समजाण ॥ अमुकपा आणिरिं ॥
 ॥ १ ॥ यारे सहश्र आवसे चोधिस एक मोरतमे ॥ जनम मरण प्रथीपाणी तैतवा-
 यमे ॥ साम्नेपेसठ सल विस करोनिगोदीया ॥ धतिस हज्जार सो प्रतेकहरी कायमे ॥
 वंझीमाहि असी सावतेंद्री माहिमण्दोए ॥ चोंद्रीमे चालीस सख्या । कही सुत्ररायमे ॥
 असनी चोधिससनी एक नव दोए हद ॥ केवहे तिलोकरिष ॥ धर्मिसोन जायमे ॥ १ ॥
 असाढ्याद्रव मास कार्तिक पुनम चेत्याअसजाइचारपह् ॥ जमोविचारीया ॥ आवण आ-
 सोजधव ॥ अगण वेशाखधुर ॥ पढवा चारुहीवेद ॥ आठयसंजारीयो ॥ प्रातका-
 ल मध्यदिन ॥ सज्ञा श्योर मध्यरात ॥ असजाइ चार निच ॥ दोदोषनी टारीये पूव
 वारे असजाइ ॥ कही चोथा टाणा माही ॥ ज्ञानआराध कजन ॥ सुत्रपाठवारीयो ॥ ३ ॥
 आकासकी दशा असजाई फरमाई प्रभु ॥ टल्कापात दिशी दाह् ॥ गाजबिज जाणी
 र ॥ कर्मे गगन घालबीज चद्र जकचेन ॥ धुवर स्थाम स्वेत ॥ रजघातपह् चाणिया ॥
 दशाकरिकफूनि ॥ द्वाड मांस कद्रसी ॥ भुआसम साण चद्र ॥ रविग्रहण नाणीर ॥

राजमृत्यु विशेषनी मिलके पतिशयह ॥ केवहे तिलोकीप ॥ प्रभूयेण मानीप ॥ ४ ॥
 जगमे सरजीवनभनी पचनवकारमतवा र१ जपियेजी विणुनभूलाइये सीवतलठव मुष
 जावत प्रदेश माहि ॥ रणमे भुजग सिंघ वेपन भ्साईये ॥ सकट नपडे कोप ।
 भुतभ्यतरनहीलवे ॥ जखेनभ्रगन नघोदधि तरजाईप ॥ ताकुकहाउर सुरलो-
 कहेविनोदीलाळ ॥ जोवेनवकारमतारमनवचधाईप ॥ १ ॥ हिंसके करइयामुख-
 जुठकेभोलईया ॥ परपनकेहरईया करुणानजाकेअगहे ॥ रयणकेपवइया मधुपानके
 पिषईया ॥ कुन्निसापकेनरैया ॥ कठोरअतिहियाहे ॥ नरककेजवईया ॥ परनारकेरमइया ॥
 कदमुलकेनपइया ॥ जानेओरपापकीयाहे ॥ तेहीतरजातएकठिनएकमेविनोदिलाळ ॥
 जोवेनवकारमतारमनवचधाइप ॥ २ ॥ कोइकेवठदेवताको ॥ भूतप्रेतइष्टनको ॥ कोइ-
 केवलचमिमडिदेवपेतरपाळको ॥ कोइकेवलगायवेको ॥ कोइकेवजायवेको ॥ कोइके
 उधारको ॥ कोइकेवलतरवेको ॥ कोइकेवलमारवेको ॥ कोइकेवलमास्थी
 पारको ॥ कहेतविनोदिलाळ ॥ जपोनवकारमाल ॥ मेरेतोअनतवलमजनवकारको ॥
 ३ ॥ कोइकेतो धनहेजीरुपेपानेमहोरवणी ॥ कोइकेतोदेधीयेजीकचननभ्ररहे ॥ कोइ-

प्रतेक धनसपती ॥ असंख्यात गुणाकर ॥ साधारणसुद अत्र अनंत प्रमाणीये ॥ अस-
 देह भिन धिन ॥ केवहे विबोक चिन ॥ निज प्राण समजाण ॥ अनुकपा आणीरे ॥
 ॥ १ ॥ वारे सदश्र आठसे चोविस एक मोरतमे ॥ जनम मरण प्रथीयाणी तेववा-
 यमे ॥ सामीपेसठ सब विस करेनिगोदीया ॥ वतिस हजार सो प्रतेकहरी कायमे ॥
 बंदीमहि असी साठवेंद्री माहिमणहोए ॥ चौद्रीमे चालीस सख्या । कही सुत्रायमे ॥
 असनी चोविससनी एक नव होए हद ॥ केवहे विबोकोरिष ॥ धर्मसोन जायमे ॥ १ ॥
 असाढ्याद्रव मास कार्तिक पुनम चेता ॥ असजाइ चारयहा ॥ जमोविचारिया ॥ आण आ-
 सोजवद ॥ अगण देशाखधुर ॥ पढवा चारुहीवेद ॥ आठपसंजारीयो ॥ प्रातका-
 ल मध्यदिन ॥ सज्ञा श्योर मध्यरात ॥ असजाइ चार निच ॥ दोदोषनी टारिये पूव
 पारे असजाइ ॥ कही चोया ठाणा माही ॥ ज्ञानआराध कजन ॥ सुत्रपाठवारीयो ॥ ३ ॥
 आकासकी दशा असजाई फरमाई प्रभु ॥ ठटकापात दिशी दाह ॥ गाजबिज जाणी
 ए ॥ कर्भके गगन बालबीज चद्र जक्रचेन ॥ घुवर स्याम स्वेत ॥ रजघातपद् घाणीपु ॥
 दशऊदारिकपूनि ॥ हाह मास कद्ररसी ॥ भूआसम साण चद्र ॥ रविग्रहण गाणीपु ॥

णपर गुणदाकेवलवर्द्ध ॥ केवहे तिलोकलोचन ॥ असनाथ धारेते ॥ २ ॥ कौषघटजापूर-
 क पिभ्याकेपमगग्रहे ॥ मानघटजातनाथ विनेगुणधारेते कपट घटवसोवो सरलसजा
 वकीय ॥ स्त्रोन्घटजात एक । असना निवारेते ॥ हासघट जात मुषमुनकरलेववद ।
 नयघटजात एक धिरजवा धारेते ॥ केवहेतिलोकारिष ॥ ज्ञानसोप्रमाद किया किमव
 घटएक ह्मिवते ह्योरेते ॥ ३ ॥ तगेमतिपयीजन । शंसार अटधीधन ॥ कायारूपनग
 शिमे ॥ रद्वेकामचोरहे ॥ जीवहे षट्ठवयामे ॥ आयकरवासकीयो ॥ तगणीहे पाचया
 को मुलकमे सोरहे ॥ ज्ञानादिकगुणरूप ॥ रतन अमोलेधर्म ॥ उगतोलेजापुलुट ।
 मिथ्यावमघोरहे ॥ कहेनतिलोक सतगुरूधोकीदारकहे ॥ धाररेषटाल तगेमतिहोए ज्योर-
 हे ॥ ४ ॥ शिधववहेदी जाके । समतासदाहीमन ममतानराधे सोवो ॥ कोईसेनलरते ॥
 हरपव सतदेप ॥ रोम २ ऊन्नसव ॥ सोमद्रष्टवेषण ॥ मुपसे तुचरते ॥ सकतिप्राणदान
 देव ॥ अहकारतज ॥ आतरव रुद्रलोचन ॥ धरमाहिकरते केवहेतिलोक चली हारी ॥
 धाक्कीपारवार ॥ धनपाकी मातकुंसो जायोपसानारते ॥ १५ ॥
 ॥ पूर्द ० अथ श्री वर्द्धमान स्वामीनो दसोटणलीष्यते ॥ श्रीवर्द्धमान जीनेसरकेरो ।

केतनमात्र ॥ कोइहिरामोतिलात्र ॥ कोइकेवसतुसार ॥ दरवअपारहे कहतविनोवीला-
 ला॥जपोनवकारमात्र ॥ मेरेतोअपुटधनमत्रनवकारहे ॥ ४॥ अरिहतर्जाकेजपेअष्टकर्मको
 विनासहोत॥सिषाजिकेजपेसेतिसीइपदपाइये॥आचारजजपेसेतिआतमासरूपसुप्ने ॥
 उपाध्यायजपेसेतितचपदपाइये॥साधुजिकेजपेसीवमारगवतायदेत ॥ईहोकरलोकअ-
 तिसुपपाइए॥कहेतविनोदिलात्र॥जपोनवकारमात्र॥जाकेजापजप्यासेती॥सदासुपपाइये
 ॥ ५ ॥ दोहा॥असुन्नकरमकेहरणकु ॥ भिन्नवभेनवकार ॥ वाणिडिवादशअगमे ॥
 सोषलोपोततसार ॥ १ ॥ श्री ॥ हे ॥ श्रीअरिहतंनगवत चरेगुणवंत ॥ सिरीसिद्ध
 राजमुलअष्टगुण धारीहे ॥ आचारजसोतोगुणवतिस विराजमान ॥ पचीसगुणतप
 द्वाय ॥ ज्ञानकेनभरिहे ॥ साधुसाधे आतमासो । सताविस गुणजुक ॥ सर्वमितरिपिक
 सवआठविस्तारिहे ॥ कहेत तिलोकसिपि ॥ मनवचकापकरी ॥ सदाहिसुगतेसुर बद-
 नाहमरिहे ॥ १ ॥ ज्ञानवधे ग्यानी जीग अनुजोप्रकासजप ॥ समगतवदेषुक निश्चल
 ताधारेते ॥ सजमवदत सोतो ॥ आश्रवतजतजेतो ॥ तपस्यावधत वनममत निवारते॥
 कक्षेरावदवटेक ॥ करतनधाधेगम ॥ अहकारवदे परहिणताके नारेते ॥ आपके अग-

एने अणनेत्याभावे ॥ तेव्हाचो कक्षीक्योनहीभावे ॥ १० । जीमणने अणनेत्याजा-
 वे ॥ जोजनधारे कीणनेलागे ॥ वे वोट्टीने भागेजागे ॥ सरसाचोजन आदरसारी कु-
 णरिजागीकरे नकारो । ११ । जीमणआया अधीक लमाया ॥ पकीवध वेठासबमया
 गगोदक कचनकी क्जारी ॥ वेजाजीमणसब हुसीपारी १७ जवलग जोजन होवे त्यारी ॥
 मेवा परसे सुदरनारी ॥ पेळीकीसमसदाष मनकाकेलाकतळी देसकोकनका ॥ १३ ॥ परिभ-
 जुर गुठलीकरीत्यारी काजुकळी बदामसुप्यारी ॥ चीरोजीअर्जी पोसताअलेरा ॥ अ-
 गुर दानम धोपरगहेरा । १४ । चटकाकरके सकरमीलाइ ॥ जर शुभुवा मेलेलमाइ ॥ रु-
 पापाट सोवनकीपाली ॥ पकधानकी मनधाराचाली । १५ ॥ लाडु सीहकेसरन्यानीका-
 मोठी चुर चोगणीकानीका ॥ चुव्या चुरमा लाडुदालका ॥ मगद मनोहर रायसालका ॥
 ॥ १६ ॥ वेसणअोर पाटीकाजाणो ॥ मुगदोल्का सरस वषाणो ॥ सकरचासणी लम्दा
 दालका । जुधारमकीसो तातकालका । १७ । कसारकीटिया जुधारधाणिका ॥ वती-
 सास दाणासाणीका चावळ अोर अोलकाचारीराजगरा तीलीकाजहारी । १८ ॥ सुंठ मु-
 दका अोर पीस्ताइ बदामचीरोजी सकर मीलाइ ॥ इत्यादीक बावन प्रकाराकबलग ना-

कहुदीसेठणजावजलेरो सीखारथनूप कुखमे आया असबादे राणीजी जाया ॥ १ ॥ चे-
 तसुदी तेरसवीथजाया ॥ ७ प कुमारी मंगलगाथा ॥ इद्रमीलकर मोठवकीयो ॥ ११-
 रजीनेभर नामजवीयो ॥ २ ॥ दीन जगा नूपमोठवकीना। जाचकलोक अजाचककी-
 ना तीजे दीन चदसुरज देषांघे ठटे धीनसो रावजगांघे ॥ ३ ॥ इन्पारमेदीनेअसुची-
 टाले पारमेदीन जोजन लजमाले॥ जोजनसाळा अधीक धीसाळा॥ धीत्रवीचित्री सुर-
 गरसाळा ॥ ४ ॥ जरी जरतार चवरवासोंघे ॥ मुकाफल जुमक मनमोवे ॥ वनातक
 नाव मुखमलकीचंगी ॥ सोदेंव सुदर नव२ रणी ॥ ५ ॥ बाजोट चौकी पाट मगाया-
 पाल सुवरण रुपकीलाया रतनकटोरी वाटकीळल्या ॥ माहे जोजनवडुर्षीव वाट्या।
 ॥ ६ ॥ आयाक्षत्री राजावाजा ॥ अतीआम्वर वाजागाजा । केदकहाधी केदकघोभा ।
 पालवी आगल धादवघोभा ॥ ७ ॥ केदक दुदाळा काकळमाळा ॥ दीसेकेसजमरजी
 मकाला ॥ जीमणनेआंघे लजमाळा ॥ केदक सुसरानेकेदसाळा ॥ ८ ॥ केदक जमा-
 इमाहा जोवाळा ॥ नव २ भुषण रुपरसाळा ॥ केदकनाइ साफमासा मामा दीपता
 आदीपासा ॥ ९ ॥ ठ्वीसकुलकानेत्याक्षत्री ॥ बुलावाया देइमंगलपत्री ॥ जीम-

मेजसदाइ । ३९ । अणफल धात सावभावकी ॥ जानु लीनु कतली जामकी ॥ सी-
 ताफल जामफलपन्जुजा ॥ हरन काकनी अोर तरजुजा । ३० ॥ पीरणीचकोव अरुदे-
 सीकेज ॥ जधीर बीजोरा आपरोट भेला फुटकाचरीकाचराभ्यारी । फणसरतादु त-
 लनात्यारी ॥ ३१ ॥ कालो पोढाकी साकी गाठा काट बीलकर भेल्यासावा टिमरु ॥
 करोदा पाकाअलेला ॥ सरस पुजुरा धामण्यामेला ॥ ३२ ॥ कवीठ आवली पेमजीबोरा
 ॥ श्रीफल काचा मीठावणेरा ॥ गुदाफुदारापणआदी ॥ नानवीध फलवातजधिमो ॥ ३३ ॥
 अणनोजनकी जइतदयारी कलुष्कनाम सुणोनरनारी ॥ अतलसगादीबाजोठ सुरगीया-
 लसुवरण हरिरा जडीचगी ॥ ३४ ॥ रतन कचोला नानी कटोरी ॥ माजधोपपुचीकरीकोरिग-
 तमेदाकी रोटीधोढी मीठीरोटी पुरणपोली ॥ ३५ ॥ काटिकनक कीरोटीबोटी ॥ दुपमी सत-
 पुन्सिसाढाकी मोटी ॥ बाटी वाफल्या फलकागोला रेल मालचा दसमी ओला ॥ ३६ ॥
 चरपरोपुरण रोटीधीरकी गुदकिरोटी वीनानीरकी ॥ पोतवाया कोरमाकी पुडी ॥ सुग
 मोठ हरवराकीसन्धी ॥ ३७ ॥ नुणमीरच नरगरम मुसाला ॥ धाधरातळमा रोटी रसाला
 फीका मोठा चोषा सुगधी ॥ नावकेसरचा अधीक सुगंधी ॥ ३८ ॥ रामवीचनी मेवा

मकडुमेन्यारा ॥ १९ ॥ उडपेभा कुवाका वाजा । घास कोमल पांडने वाजा ॥ चरयरा
 गाठया सकरपारा दुवरावन्वा माही ठगारा ॥ २० । वरफी केसरीया पीसता-
 इ ॥ कीनीमेवा अर्धीक मीछाइ ॥ सरसजळेवी गरमागरमी वीने नही कोइ सरमास-
 रमी । २१ । कळाकदमेवा झाका ॥ होयपुसी देखी सवराजा ॥ असल चीरोजी सव
 सीगोभ ॥ बावाज्ज २ मेळीगोभा ॥ २३ ॥ सुत्रेफणीअोर चीरोजीदाणा ॥ सावसाइकी
 अर्धीक रसासा ॥ अकवरा अोर अदरकजाणा ॥ नुकीदाणा मवदरसाणा । २४ ।
 वेवर सरस भाकफार्फाका । मुरकी पतासा पेठानीका ॥ दइथाडा ॥ अोर सोटने पु-
 रमा ॥ धी सकर मेवाका चुरमा ॥ २५ ॥ दरावो दोठा पुरी कचोरी ॥ मालपुवा अोर-
 रेवन्नी सोरी ॥ सारो सागुनी मीठीसुवासी ॥ तेखकीपापनी सकरघाली ॥ २६ ॥ मु-
 गफळीका लोटजळेरा मोणदरने कीनागहेरा इदर इसा गुजागणीधामे ॥ लुची छापसी
 चादसाइजामे । २७ ॥ गुडवाणी गुदपाकअमका ॥ डुधओटाइ मेल्याथका ॥ वारीसे-
 व अोरवकादाळ ॥ गुळगुळावही मुजा सुवीसाळ ॥ २८ ॥ कुडला पुडला अवरव-
 णाइ ॥ कहेवा दालआधीक वषजाइ ॥ दहीकी जावणीमेलीआइ ॥ वाटा मीठाके

लपाणी वगारचायता ॥ सर्नावाच वगारांनारी ॥ लुण नीरच राइ ठमकारी ॥ ४८ ॥
 गृहीको सीरण मेथीदाणा ॥ सकरसामठ अमलवाणा ॥ धारावनी ठावनी जलेरी ॥
 पेठावनी ओरचीणी वज्जेरी ॥ ४९ ॥ पापन्सनीपीचा वनीजाणो ॥ पतलापतोन्की
 अधीकरसाणो ॥ पाठवनी पतोन्कुडलाइ ॥ रसीठावो दक्षण माइ ॥ ५० ॥ अमृत्योर
 सको ठमकार्त्यो मुरयो आंभाको सुधार्त्यो करपटाभीला चणाकरेला टीन्नेरी ओरका
 चाकोला ॥ ५१ ॥ नीलावेर केरवइवुजा फुटकाकही फोगतरवुजा काळीगडा ओरगि-
 लकीतरोई वगकाचरी गृहीयातोइ ॥ ५२ ॥ नीडाक्षीन्ज कोट कीकोन्ज वेवरा टीड-
 सी करमदाओडा कोराचकी ओरनुवडा सरजणाकाचरा ओरझुमडा ॥ ५३ ॥ वालोळ
 फळी चवलाकी नारी गवारफळी सागरी ठमकारी कमळगटा वेगणरतालु स-
 करकद मुजापॉन्जलु ॥ ५४ ॥ सुवावायलो पाटीन्जाजी मेथीचणावयुवाकीताजी अमलमुळा
 ओरओरचदत्रोई पाळकोटीमहेपोचोत्रोइ ॥ ५५ ॥ अवाडी करदी अजमाकी जाल्त्यो
 ठुण्यो पुवाभसमाकी वोड्यो वॉलपो कलीजाणो चीपाडीळीक चुकाकोमाणो ॥ ५६ ॥
 पादीसेया ओरपरजणकी सरुपन्वा ओरसीववणकी चॉल्रीसाइ राइजगराकी करज-

कोसाधी ॥ मुंगतुपर भालभाकेईराधी ॥ दुधराबन्धुलीढीली काठीपुली जाधरीगाली ॥
 ॥ ३९ ॥ विरवगायको नवोतपाई धीलोमी मुपआनी नमाई ॥ लोलाकरवा मुंभेधा
 के ॥ कुणजोरधर धोफिरहाके ॥ ४० ॥ सकरबुरो गालनेमीसरी ॥ काकबनेलणरच
 नधीसरी ॥ सेवपीचओर धीरवणाइ ॥ धीचने धुधरिरावसवाइ ॥ ४१ ॥ धीचो पापन
 मुगठभदका चणावटला तुपरवीधश्का ॥ सेक्यातळीयापलाभोटा धालीपीठ बाजरी-
 कोरोटा ॥ ४२ ॥ मकामाल कगुणी जभजाणी ॥ रालोवेटी कुळय वषाणी ॥ जालरो-
 तीवन्ने सामोजाणो ॥ कोदरावेरेटी रोढवषाणो ॥ ४३ ॥ करचतुराइ जत्यामुसाळा ॥ धान
 चोवीसकी जीनसवणाइ ॥ रसाइदारकेइदसका । जोजनकखासो जाणरेसका ॥ ४४ ॥
 मीरची पकोभी चरमरीजावे ॥ तेंढेणयही वम्वधम आरपीआवे ॥ दाल मुगओर मोठ
 मसुरकी । तन्व चणावटालातुपर धीदोदकी ॥ ४५ ॥ पतेलीकाठी सीस धातळीया
 मुसाळा नानाधीष पलीया ॥ कनिलाच आमचुरकी जाणो ॥ आचोला नाजीकोपण-
 माणो ॥ ४६ ॥ वेलान्भवकोलमाचुरकी ॥ आमटी आमरत्यो नाजीभुरकी वडीकोलकी
 ओरकोरमी ॥ नीपजाइ अतीचतुरगोरमी ॥ ४७ ॥ दापवन्नी नाजीकोरायतो ॥ आम

हलधे २पुटेपुटे ॥ गोभेहायदेइने उठे ॥ ६७ ॥ पेठनाणा तंगमवगा ॥ सऊअथाणा वो
 न२मगा ॥ सवलाहलधे २चाळे ॥ ततावलाफोर कोइनेहाले ॥ ६८ ॥ बोलेधीरे २ चा-
 लोत्रोजनजीमटीम बेटेयालो ॥ एसरीते चलकरआया ॥ जाजमगादी तकीया वीढाया
 ॥ ६९ ॥ तीनअहारको कीयोषयाणो ॥ मुखसोधन मुषवास सुहाणो ॥ जावंत्री ओ
 र लवग सुपारी ॥ दालचणी प्लायचीप्यारी ॥ ७० ॥ कालीमिरिच सुधसवाधी ॥ क
 वाचचीणी धीपलहरेप्यावी ॥ कपुरसुधा सीतकथो चुनो ॥ नागरवेळीको दलदुनो ॥ ७१ ॥
 बीनो घात्रक देवेआइ ॥ लेवे सवत्राचीत हरपाइ ॥ लीभीपीपरसरसो अजमो ॥ चु
 रणसवावी आहारहजमो ॥ ७२ ॥ पहेराइ फूलनकीमाळा ॥ देवेपचरगी जरिदुसाला
 केरने दुपटा वरजोमो ॥ केइनेचीरा पागपलोडी ॥ ७३ ॥ पचपोसागपेरवेचगी ॥ जा-
 मो अगारपी वरपचरगी ॥ दीवीमदील घालावदी ॥ देवत तनमनहोवे आणदी ॥ ७४ ॥
 केइके कटी द्वारजदीना ॥ केइने कुहल अर्धाकनधीना ॥ बाजुधध अगुठीचगी ॥ सीरे २
 पेचदीर्वा मनरगी ॥ ७५ ॥ हायी घोमो रथ पालपी । केइनेदीना गामनाळकी जथाजोग
 सवने सनमाने ॥ दुषादसमे दीनमोढवठाने ॥ ७६ ॥ सीधारप्यनूप सऊमेवोले ॥ कुवर-

म्ने श्योरहे सरवारी ॥ ५७ ॥ चणालोव्वा हीगकीजाजी जीमेवोका जन्मजन्माजी कु-
 र्वा सुधी श्योरवणेरी काहालग नामकज्जमहेरी ॥ ५८ लोजीआव आबळिकेरी गरममु-
 साले धुगारंगिहेरी चटणी कोथमीरकीजाणो कर्वाठकी आबकी अधीकरसाणो ॥ ५९ ॥
 श्रिफली तली लुणमीरचकी ह्वरी मोडमासरसु चीचकी गरममसालाकी केइचटणी
 नातरकी वटणी ठटणी ॥ ६० ॥ अधाणो वली आब वधाणो लीबुमीरची आदोजा-
 णो वसोता श्योर ज्मीनीवरोइ गलिकीबालोव्वाकलीकोजोइ ॥ ६१ ॥ चवलावटलामे
 र्थी दाणाको करमदा पारककरे चणाको गवारफली सुरजणाकीजाणो नातचोराम्नी
 अधीकरसाणो ॥ ६२ ॥ पुन्नेयान्नर २ आगेमेळे जीमणबालावेताइठेले वालक बुढातरु-
 णारोगी वणोरसोइ सो सबजोगी ॥ ६३ ॥ नामनआवे पुराजीणसु थोडीकरचनाकही
 मंतीणसु जीमेसवला ज्जसे ज्जसे किंचतमातर कोइनरोसे ॥ ६४ ॥ ह्मनपरमि कोइ
 नबोले रमोनहीकोइ नालेनोवे जीमता २ वाप्यापुरा एक कवो लेवणने नहीसुरा ॥ ६५
 सवलाबोले नाजी नाजी कोइ नबोले मेखोव्वाजी परसणवावा अधीकमनावे जीमण
 वला करम्यथावे ॥ ६६ ॥ मेखेसुन्न सुगवीकपाणी ॥ दातबोपा सबहटअवकाणी ॥

नदीषधाणो ॥ ८६ ॥ पूसा योजनवार अर्नवी । कर्नापणत्रसनान शुद्धंति ॥ इण्मे सं-
 कारचनमानो केषलज्ञानीकी पृह्वाणो ॥ ८७ ॥ इमजाणी तप जप आदरजो ॥ चीव
 में समवानावकरजो अनुभव भ्यांनदसारस श्रोसो सवातरपवरहे सो पदपासो ॥
 ॥ ८८ ॥ अषको ओलो जोनीयोकोई ॥ मीजमी डकन तसहोइ ॥ सुत्रवचन परमाण
 सवाडा।पाव्लेसोवन २ जगमाइ ॥ ८९ ॥ इतीदसोवणमहावीर सामीजीको संपुर्ण ॥
 उँनम सिद्धं ॥ जेजेजेयोखो जिनवरकी ॥ जोआसाअमर सीषवरकी ॥ जे० ॥ १ ॥
 जेसीकाति शशी दिनकरकी प्रजाअधिक प्रभुके शरीरकी ॥ जे० ॥ २ ॥ जेसी खुसबो-
 ही अगार तगरकी ॥ जिणसे सुगवसास मनोहरकीजे० ३ जेसीमिठी भ्लाई सकरकी।
 वाणी अगतगुणी मधुरकी । जे० ॥ ४ ॥ देहिईंदर सुर अनुवरकी ॥ सोना अनुप जिन
 दर्जीका नुरकी ॥ जे० ॥ ५ ॥ जेसीचाव मराव गजवरकी ॥ विणसुगमणति सुं-
 दरकीजे० ॥ ६ ॥ चिंदाआणीहे नवसागरकी ॥ सबरिदान इबालजागरकी ॥ जे० ।
 ॥ ७ ॥ पावकरवा करमरुपी अरकी। क्रियाधरिसजम सवरकी । जे० ॥ ८ ॥ के-
 वलपानदिसा जवफरकी ॥ समोसरणरचना अमरकी ॥ जे० ॥ ९ ॥ करुणा आणीहे

नामथापणनेषोद्धे ॥ जीणदीन राणीकुषे आयातीणदीनधी दळवल सवाया ॥ ७७ ॥
 दीन प्रबुधीकारण मानो ॥ धुधमान कुवरइमठानो ॥ सऊसुणी हरषाणागोती नामजया
 गुणकुडळमोती ॥ ७८ ॥ वर२मगध्रमालवधाधे गोरहीया मीलमगळगाधे ॥ तीरकीड ती
 रकीन दासावाजे ॥ धिधीधीधी नोवतगाजे ॥ ७९ ॥ धुधु धपमय मादळरगी कुणकु-
 ण२करे सारगी झाळरवाजे क्षणक्षणक्षणक्षण ॥ दुधरी धमकेलण २ वणवण ॥ ८० ॥
 तुतुनोकरे तुन प्रतुनतुन ॥ केरताळोकर तुनतुनचनचन ॥ वणवण वटानाद उचारे नरसी
 गो धुधुधुधुकरे ॥ ८१ ॥ धनिकट २ धजेनगारा ॥ इत्यादीकगुण पचासप्रकारा ॥ ना
 चेपावर सनामजारी दीयोदीसोठण हरषअपारी ॥ ८२ ॥ तीळोकीषकहे प्रभु पुनजा
 री ॥ नामधीयाहरषे नरनारी । जो कोइ दीसोठणकेगाधे धावेनहीतो मनहरषावे ॥ ८३
 श्रीजीनराजकी कपाधीन्तारे करे अणुमोदन प्रेमअपारे ॥ तोषणनीजर पुनहेजारी ॥
 इमजाणी सुणजो नरनारी ॥ ८४ ॥ सवत ॥ १९ ॥ सेसेतीससाळे । अमदनगर दक्षण
 धरसाळे ॥ नाप्रवळसन चलदसजाणो । धारसुक सिवजोग वषाणो ॥ ८५ ॥ श्रीबुधमा
 न दीसोठणकेरी ॥ कीर्तीकवीता पृढनवेरी ॥ श्रीजीनपुन प्रसंसाजाणो सुणकर आरज

दशविध धरमको हारहीयपेरजो दानमान कनहराधेपरो न० ॥ ८ ॥ धियावचविटी
 दसअगलीमे परलो किरियाको कंदोरो धेपरो न० ॥ ९ ॥ सजायको उपलेधो जा-
 जलो नजनकी प्रभुगुण क्षाल भूनागो न० ॥ १० ॥ धरमकुटव संग सुमव सो
 हागण हिल्भिलेगेर पुन खेजो न० ॥ ११ ॥ नावकीनगधे धोट धोट पिवजो स
 तोसकी सकर मेलाधो न० ॥ १२ ॥ जिनवाणी पाणीवेराग रग धोडने लपदेशकी पि-
 चरकी प्रमरो न० ॥ १३ ॥ विनयाधेकेका धेवाजारे वजाधजो नेमकानिसाणधे
 फररागो त० ध० ॥ १४ ॥ सवरकी सुखमीने गोठकरो न्यानकी गेरकादोचारविरथ न०
 ॥ १५ ॥ धेसोफाग रमोसाखधे दयाकी दूकानमान्नेजो न० ॥ १६ ॥ नारीकरमा जा-
 केदायनही आवसी हलुकरमी हरपाधे न० य० ॥ १७ ॥ नही मानसोवो आगेपस-
 तावसो सतगुरुग्यान धताधे न० ध० ॥ १८ ॥ लगणीसे सेतिस फागणधेदमे वि-
 ननुधवार दिनआयो न० ॥ १९ ॥ तिलोकरिखकहे मिरजगाममे धरमको फागस-
 रायो न० ध० ॥ २० ॥ इति धरमफाग उपदेशसंपूर्ण ॥ ॥ ॥
 ॥ २१ ॥ अथ धनाजकी लाषणी ॥ काकंदी नगरीनक्षी सरे जितसनु तीहाराए

जीव अग्रकी ॥ उपदेशनायदिया पहरकी ॥ जे० ॥ १० ॥ काया माया अधीरहे
 सुरकी ॥ कोनागिनवि श्रोतिधीव नरकी । जे० ॥ ११ ॥ परथम थापनाकरि गणधर-
 की ॥ पढेचार विरथगुणीवरकी ॥ जे० ॥ १२ ॥ सेलकरे गावेमोहू नगरकी ॥ पदवि-
 सिद्धअमर अजरकी ॥ जे० ॥ १३ ॥ पूवतारिषजामहाराजमहेरकी ॥ बतार्ड कित्त-
 सुध विर्यकरकी । जे० ॥ १४ ॥ विजोकरिक्षकहे धनजण नरकी सेवा नकि करे दिव
 हरकी ॥ जेजे० ॥ १५ ॥ इतिसपूर्णं ॥ ॥

पसोखेळजो ह्योरपसोखेलजोरे फागसदासुखपावो पसोखेळजो धरमकोवाग फूलीसमग-
 त सरथा धिरतिकोपळ नादकरे नविकायसो० ॥ १ ॥ कूमतिहोलकाने दिजोरे मगालने
 करमकी बुळजभवो नय० ॥ २ ॥ समता सरोवरमेखानकरो सुगणा । पापको मेलप-
 खावोन० ॥ ३ ॥ विरजको धोतियो थंपरोषणा भ्रमसु जपूणा कोजामो थंपरो न० ।
 य० ॥ ४ ॥ पर्मारथ पागडी तपोगकी उपरणी सीलकोसिरपेच थेबाधोनवि० य० ॥
 ॥ ५ ॥ द्विभ्यारुप जोगो मेलोनटो बाधो बाधोसाचको तपरुप तुररो कुकाधो न० ॥
 ॥ ६ ॥ कुराणाक कुडव चोकसीका चोकभ नकिकी नमरकमी परो न० ॥ ७ ॥

जोभने इमकहे सरे मतमेजोनीभाधारे धेसुणोप्रीतमजी सजममतदीजो म्हनिबो-
 मने धे सुणो कवरजी सजममतजीजोमाहनिबोडने धे ठमेजामे लनीकामण्यासरे लजी-
 को पुकार धे मतबोडोसापु चासरे मेबोअवदानार सजमलेअतीदीयलोसरे चलणो-
 पाडाधारे धे ॥ ९ ॥ धरआइ धनोकहेसरे आजादो मोरीमाय जनमेसो जीवेनहीस-
 रे इमजास्थो भगवान आजादो मोरीमातर्जा सरे धीणलाधीणीजापु हेतुं सुणमोरी
 जराणी अजादेवोतोसजम आदरो ॥ धे ॥ १० ॥ अजादीदी मातजीसरे करमोटि मडा-
 ण जापुसुष्पा जोनवरने सरे तारो गरीब जगवान पुत्र बलज्जवणासरे सुष्पाधारे हावही
 धेसुणो जोनवरजी आजादीदीले माहारा पुतने ॥ धे ॥ ११ ॥ मातामोती पोलीयासरे
 पोल्या सबसीणगार पचमुष्टी लोचणकीपोसरे माताकोत्यो पोलामुक्कार धनाजी स-
 जम आदरचो सरे बोभ्या सज्जपरवाररे धे ॥ १२ ॥ वेळेरे पारणो सरे जावजीबिलग-
 टाय अतरोपाडेनही सरे आमलबुधो आहार नवमहीनातपवप्यासरे कर गया
 वेवापार हेधे सुणो जोनवरजी दीव्या दीदीले माहारापुतने धे सुणो जोनवरजी दी-
 प्यादीदीले माहारा बालने ॥ धे ॥ १३ ॥ गोंतारथ गरुनलासरे रतन चंद्र माहाराज

वाग वावनी वावीयासरे सुंदरसोनाथायदेवतन्मनमोवीयासरे नेणाजाएलोनाए
 तुसुणमोरिजएणी अज्ञादेवोनी सजमअादरु ॥ तुसु ॥ १ ॥ नगवतआया वागमे
 सरे षणामुनीपरवार पवरइद सवसेरमेसरे वदणचल्या नरनार । धनोजीपिण आर्विया
 सरे करवेठानमसकारे ॥ तु ॥ २ ॥ नगवतदे उपदेसनासरे सरवजिवाहीतकार
 वाणीसुणी धेरागियासरे जाण्योअर्थीर ससार हातजोपने इमकहेसरेलेसु सजम
 नाररे ॥ तु ॥ ३ ॥ जीमसुखद्वीवे तीमकरेरे भगवतदे फुरमाए धरआइ पुत्रकहेसरे
 अज्ञादो मोरीमाय वचनसुणी पुत्रतणासरे मातागइ मुरलाय ॥ तु ॥ ४ ॥ चेतनथइ
 माताकहेसरे सुणपुत्र मोरीयाव प्रकारकी नानज्योसरे दोभिनेमतीजाए नेणकरे कुरणा
 कुरेसरेरोवतवोठीमाए ॥ तु ॥ ५ ॥ कोमलकेससुहामणासरे जाणुंकरणोवोच पाए
 अरवाणोचालणोसरे ध्योमनेवणोअजोच सीतकालमे सीतवणीसरे ध्योमनेवणो अ
 लोचरे ॥ तु ॥ ६ ॥ वावीस परीसाजीवणसरे करणोवत्राविहार घर २ करणीगोचरी
 सरे ठेणोनरवोषण आहार दोषवयावीस टाळणासरे सेणोड्य अपाररे ॥ त ॥ ७ ॥
 कोइवतीसीसोइयासरे नरीयाले नभर सुंदर रुप सुहामणोसरे सोवेवतीसिनार द्वाव

जोनि अस्त्रजीयाष्टमके जेसीवेसीनेमुह जोमती धानेवर जाये सुतररे मायके वलीवरजाये
मोटाजती ॥ धे० ॥ १ ॥ येकत्रीहे ठोठण नही ठीकके जोन मारण नहीजाणती राध-
ण पीसणो येतु जरती पेढके परधरपाणीये लावती ॥ धे० ॥ २ ॥ एकलीयेदारी दर-
णी देखके ह्याभ कुडा धोवती बाइलेनीयेतु सजमन्तारके पले दिनकोइला रोवती ॥ धे
॥ ३ ॥ सुगर्लाने परायो सीगके जगकरे वणी रावरो सलचानी हेकरे वणअसमानके
पढेफोन्हेला टोटपावरो ॥ धे ॥ ४ ॥ चेलीहोवोतोचापेमारापावके धळीवाजे टोलो-
गहरो तवगुराणीये बोझीयेमके काइधोवो जमारोयावरो ॥ धे ॥ ५ ॥ गुराणीयये चे-
त्पामुनके आगमअस्थ नजाणीयो जारापरा करमए प्रथ्यानही कोयके वीनपुजी वेपा-
री वाणीयो ॥ धे ॥ ६ ॥ नदीरायदगढटोलेके जराकदीनहोवे पापटो जरि उपरपेटकीन
ही टकके कासुधने सीलावटो ॥ धे ॥ ७ ॥ सीषणीयये सामठीकीवके थोडाकपमसु
पुरेनापने सामीठीया रयधोचेनाहेके गुरणीने पने सीदावणो ये ॥ ८ ॥ पनेएसीतका-
ल असमानके दाहा पनेधेवारीयो गुरणीरये संगरहीले सीदायेके जाणोकगगिभरोमा-
रियो ॥ धे० ९ ॥ कलेसकरताये इपजे असमादके लोकर्णीयाकरे देषने काइवाखो ये-

जबरलाबजी इमजणेशरे जाने करंपणाम हीरालाबजी इमजणेशरे धन २ धांजा साद
 हेथे ॥ १६ ॥ समत ओगणीसे बतीसकासरे गडचिंतोभके माए बुदवारसर्वसाककीसरे
 वारजओ दीतवार दाब जोभी धनातणी सरे सुत्रके धनुसारसुजी ॥ थो ॥ इतीसंपुरणं ॥
 ॥ नेमजी ॥ नीठुरथयो साह्य सावलीयो ॥ दिनमेदीछोटिकार्डजी ॥ नि ॥ मनकी
 धातरही घटअतर ॥ पूबसकी नहीकार्डजी ॥ नि ॥ १ जगत सिरामण । जादबकेपत ॥
 कृष्णसरीपा चाडजी ॥ तिणकी लाजरहीकहो केसी ॥ जादबजान लजार्डजी नि ॥ २
 जोकोइ पूनडंभे मूजअतर ॥ तोडसाप चारार्डजी ॥ पिणजगमेकहो न्यायकरेकृण जोडा
 वेराय धन्याडजी ॥ नि ॥ ३ ॥ जोविरकवरस चाव विसेवे ॥ तोक्युजान वणाडजी
 पसुवनके सिरदोस दइगए ॥ घालागी कपटार्डजी ॥ नि ॥ ४ ॥ तूमनेसिषदीजे कहो
 कहसि ॥ कहवाऊने लघूवार्डजी ॥ सभसजनकी सीरहीपूची अदेवी चतूराडजी ॥ नि
 ॥ ५ ॥ नेम विनातो नेम जिहालग ॥ प्राणरहे घटमाहीजी ॥ सजनचावकारि तूमसे-
 तीकडबुधचन ऊ धार्डजी ॥ नि ॥ ६ ॥ पुरस मोरसवेषणयो ॥ तोकीये इषकार्डजी ॥
 रातचदजीकहे धनसतीषती ॥ जगतगिण्यो सऊनार्डजी ॥ नि ॥ ७ ॥ इती सपूर्ण ॥ थिसुण

भु ॥ जुगल्यिकेरो धास ॥ एकधीस वळे पांचसे जोजन ॥ पाचकला सुविलास ॥
 मा० ६६ ॥ रोहितानं रोहितसा नदीया ॥ झळेमाहा असराल लपनसहस वज्रभीर्जानदी-
 यां ॥ क्रिम आधुं करतार ॥ मा० ॥ ७ ॥ महाहेमवय पर्वत आडो ॥ मोटो आति वि-
 तसार ॥ ध्यार सहसदोषसे दस जोजन ॥ दसकला अधिकार ॥ मा० ॥ ८ ॥ आठस
 हस सतचार अनेवळे एकधिस जोजन तास ॥ एककलावळे अधिक प्रमाणे षेत्रढैहरी-
 तासा ॥ मा० ॥ ९ ॥ हरिकताने हरीसीयानामेनदीयाठेप्रत ख ॥ बिजी नदीयाठी आर्भाप्रभु ॥
 सेसचारे ऐकलाख ॥ १० ॥ प्रवत निंदीयाठिवळे आर्भा ॥ जोजनवज्र वीसतार ॥ सहस सतां
 अठ वयांतीस ॥ दोयकला मुनीराय ॥ मा० ॥ ११ ॥ षेत्रप्रभु जूगलीया केरो ॥ दे-
 वकरु वलेनाम ॥ तोपिण पर्वत नीखनप्रमाणे ॥ मोटोठेसुणोसाम ॥ मा० ॥ १२ ॥ सीत
 नामठे नदीयापन्नी ॥ सर्वमाही सीरदार ॥ पांचदालाखवळे विजनिंदीया अनेवळे वतसि
 हजार ॥ मा० ॥ १३ ॥ कचनगरिरी वीरखा धरपर्वत किमउदगीया जाय ॥ त्रय सिंधव-
 न मार्गविलमी ॥ लागेकीमउपाय ॥ मा० ॥ १४ ॥ लालजोजनमे ते परवत नामिसुंदर
 सण सार गजदवावलेमार्ग विषमालागेकम उपाय ॥ मा० ॥ १५ ॥ नगरी पर्वत बोळावि

जेनधरममे द्वाणके मतीलजाधो जेपने ॥ ये ॥ १० ॥ नानाय लषणरोमाणस नीचके
 मुळेदे चालेधापणे साधव्याजे जालेमव मुम्के अवेसुष कासुहोवे ॥ ये ॥ ११ ॥ सेणी
 यअवसरनी जाणके चतुरचुके नही जरावेणने मोटाकुळनीय लोपेनहीळीहके लाज-
 वणिये जारणेणमे ॥ ये ॥ १२ ॥ यानेये सोषदीधीपूहेत जाणके कलेसये आणजो-
 मती यानेकयो प्यारेसीषके काजके समतारसु सुणजेसती ॥ ये ॥ १३ ॥ इती संपुर्ण
 पर्दं ॥ तुनम सिद्ध ॥ त्रिभवनसाहिवअर्जसुणीजे ॥ दर्माणदीज्यो राजादर्सणदीजो म-
 हेरकीज्यो ओलग सुणज्यौराज ॥ माहारि विनतानि अषधारो सायव ॥ श्रीमंदर जी-
 नराज ॥ १ ॥ आपलो माहावीदे वैजमै ॥ ऊर्ण जर्तमंजार योमेळो कीमहोसी साह-
 व ॥ योही सवल धीचार ॥ मा० ॥ १ ॥ जर्तधीचाले पर्वत मोटो ॥ नाम अढीवे-
 तान ॥ पचिस जोजनरो लचोप्रभुर्जा ॥ पचास जोजन धीसतार ॥ मा० ॥ ३ ॥ ग-
 ना सिंधु दोनुनदीया ॥ आडीले करतार ॥ सहस अठाइस वीजीनंदीया ॥ पूढे वेऊ-
 नो परवार ॥ मा० ॥ ४ ॥ तिण आगल वलेपरवत आर्जो ॥ चुलहेमवळे नाम ॥ एकस-
 हसवळे धावन जोजन ॥ वारकला अर्जिराम ॥ मा० ॥ ५ ॥ धेव हेमवय आडोले प्र-

होयोजी ॥ १ ॥ जा० चक्र ङ चवरदंभ असीमणी कागणीसातोजी सातुं नरकर्नो नीक-
 टपो सातपदव्यानहिलहेवीष्यातोजी ॥ ४ ॥ जा० पद्वलीनरकर्नो नीकटपो षदव्या सोदोपा
 वेजी बीजीरो पनोरुहै चक्र वृत्तनही पावेजी ॥ ५ ॥ जा० तीजीरो तेरेलहे टन्नगपा चासु
 देवोजी चोयीरो बोरुहैनहिशेवे देवातदेवोजी ॥ ६ ॥ जा० पचमीरोइजारे लुहै केवलजा
 नी नहिपावेजी ठठीरो वृमहीलुहै साधुजी नहिपावेजी ॥ ७ ॥ जा० सातमीनरकर्नो नीक-
 स्यो तीर जचमाहि आवेजी द्वायीघोम जाणज्यो पदव्यादोही पावेजी ॥ ८ ॥ जा० ॥
 नवनपति विंतरजोताधि पदवीपावे इकमीसोजी तीरथकर चासुदेवनी वेनहिकहि जगदि
 सोजी ॥ ९ ॥ जा० पृथवीपाणीने धनसपति विरजचमनुष नषाणोजी कालकरीने
 शिषलुहै सरव्याजगणीसबलाणोजी ॥ १० ॥ जा० तीर्थकर चक्रभृत तणी टलीया
 नलयासुदेवोजी तेवीसपदव्यामद्वली व्यापदव्यानहीलेवेजी ॥ ११ ॥ जा० ते
 वातनो नीकट्यो पदव्या नवनपाणोजी र्केंद्रीनी सातुसहि लुहेद्वायी घोडो जाणोजी
 ॥ १३ ॥ जा० वैद्री तेंद्रीचोद्री जीवन् पदव्या अतारेपावेजी व्यारबोलतये पाठला साधु
 मुनीराज नहिपावेजी ॥ १३ ॥ जा० पद्वला ड्वादेवलोकरा पदव्यां तेविसपावेजी ती

चमे नर्दिया तघट पाट किए विष आधु सुगणा साहब ॥ मार्ग विषमी वाट ॥ मा०
 ॥ १६ ॥ कहेसुप्त दिषण हेमन्नरतमे ॥ पोखराधति जीनराय ॥ अ्रोमेजो कीमहोसी
 होसाहिय ॥ तार्णतीरण जिहाज ॥ मा० ॥ १७ ॥ उरवतारी अरवधारी साहब ॥ पा-
 मोरी अरदास ॥ मन षळव सुख सपत दायक ॥ पुरोमाहारी आस ॥ मा० ॥ १८ ॥ नि-
 सदिनमाहोरे अरुवेसर । वसीयाहिरदे मकार ॥ नवडख नवन धे देवनीरजन ॥ पु-
 णंकलस नभर । मा० ॥ १९ ॥ परतरहक गुरुसुख साही रूपचद गुणराय ॥ अ-
 गरचदकहे श्रीजीनधरजी ॥ तारोगरीव नवाज ॥ मा० ॥ २० ॥ समतअठारे वसईक्या
 शो ॥ पोससुद सुजमास ॥ विजबुध सुदगर अरनोपम ॥ श्रीजीन वचन विलास ॥ सपूर्ण
 ॥ ठैंनम सिद्ध ॥ २१ दम्क तपर २३ पदव्यानो तवनालिष्यते ॥ वीरामहारा गज
 धकी तवरो ॥ पुरेशी ॥ गीतमगण धरसमरीये समरो सुखदातारो चोर्वासदम्क तपरे
 कऊ पदव्यानो धीसतारोजी ॥ २ ॥ नावधरी नवीयणसुणो ॥ आकरी । समादृष्टि आवकसु
 नो षले केवडी जीनधर जाणोर्जी चर्को हडधर केसवा मन्लीक पतराजाणो । २ द्ना
 सिन्यापतिरे गाथापति बन्दि पीरोहित जाणोरे जिने दूय गय जाणज्यो रतन पचिकी

पाञ्चसेनी मनात हरकधरुं नको ॥ धर्मनेम येइल कामा ॥ असाता कुनाचि करुं
 नको ॥ तथान धरी दोलत नारि ॥ त्याचा त्रोसा करूनको ॥ पाहाता ॥ २ ॥ प्राण
 जाइल धर्मे आलस होउनको ॥ तुटक ॥ साधु बचन मोडूनको ॥ धैर कुनावर करुं
 नको १ नर ० डुष्ट ० सर ० मोक्षे ॥ सर्वजिवावर समान नाव ॥ उसरा नाव धरूनको
 सतगुरसग होउन दग ॥ डरजनसंग धरूनको ॥ नरसरिरी पाप अघोरी ॥ देहि सुक
 सी गुतूनको ॥ होय असातन साधन काया ॥ कालारि मुखिजातूनको ॥ करताथेव
 न चिंता रतन ॥ आले ह्यावि टाकूनको ॥ सोवन पाळी भर्षन घुळी ॥ गारि रतन येचु
 नको ॥ पुर्णसुकवहोयल प्राप्त काष्ठभारा बाधूनको ॥ कल्प तरू उपटन सेनी ॥ कनक
 वाघा पेरु नको तुटक अनर्थ धर्मकरूनको धर्म अभन्या जातूनको ॥ ३ नर ० दुष्ट ०
 सर ० मोक्ष ० दुध पाट्टा आपसे सुकव त्याला ताकमणुनको ॥ डवसमान जाणन
 सेनी ॥ रूद्र चिक पिउनको ॥ मद अष्ट महा डष्ट ॥ त्याला देउनको ॥ मुर्जमितर सो-
 डूनसेनी मद मास नकुंनको ॥ अष्टमी पुन्यमतीथी ॥ ये अपराध करूनको ॥ सत जी
 नेसी सरणजाऊ ॥ ससारसमुद्रघुडूनको तुटक अनरथाव पडूनको ॥ अचट कर्म करु

जासुं आठमालगे सासुरैकंद्रीनद्विधार्थेजी ॥ १४ ॥ ज्ञा० च्यारदेवलोक नवश्रीवेगना
 पदव्यापावे दसच्यारीजी हाधीषोडा टलगया साठ हार्कंद्री नहि होयोर्जा ॥ १५ ॥ ज्ञा
 पच अणोतर वीमाणना पदव्या आठज पावेजी ठळपाचवद रतनचक्रना । वासुदेव न
 द्विधार्थेजी ॥ १६ ॥ ज्ञा० श्रवतेयीसपदव्यां जीनकही जवजीवाने ज्ञागोर्जा ज्ञणे गुणे
 सुणें सान्नेले श्रणघट वैरागोर्जा ॥ १७ भा० इतिसपूर्ण ॥ १ ॥

॥ मरठीनासामे लाषणी लिथ्यते ॥ नरजल मामवि येतून प्राण्या इष्ट वासना धक
 नको सरथ सुकासी गुतून सेनीमोक्क मार्ग चुकुं नको जिनदेवाचे नाम समरणी घनी म्
 दसरू नको ॥ कुदेव कुगुरुस्वामी ॥ मिथ्या सास्त्रश्रायज्ञ नको ॥ देव अरिहत गुरू-
 नीप्रथ ॥ उशपुदेव भजुनको ॥ दशविध धर्ममोक्ष धरम ॥ जव सागरयी ठाकुनको ॥
 तुटक तु० ॥ श्रीकाळ दरसन सोडुनको ॥ रात्रिचैजनककूनको ॥ जीषजतर धरऊन-
 को ॥ १ ॥ नरजल० इष्ट० सर्व० मोक्ष० ॥ वैद्य श्रीक्यारी आदेदारी न्याळाना
 हि मणुनको ॥ सक्तिसारुदेतून भक्ति ॥ त्याला रिकामालाजुनको ॥ आइबाप बापको
 धरि ॥ मुमापासी गुतूनको ॥ क्षिनु भिगुपेससारे ॥ नरकैडुर्ये पाऊनको ॥ पुत्रस्वार्थ

नहे रातोपेठे जावे नष सुरतमे लावे धोर तातोगात रोदयादीन रोसही सोमनहे दीर-
 वहे दावषाय थोरातचञ्जलषाय यसोजाको वीनसोई सपनीको तनहे ॥ हसतनी ॥ ४ ॥
 मोटीदेहे मोटेहोटे भुरवारगोरी अप थोरीलाज पेठनी पातहे अषाईके देडेयाए पाए-
 नको अगूरी हेटे वीसष वेगनीसी कूरुषणी वीलेवहे रायके कामजलकीहे गध मदके
 गयदकेसी सुरतनकीयो जाएजासोसुख पाईके चलेमंद गतीगहे वाधेजाके नएरहे ह-
 रानिके लछनए दीयहे देषाएके ॥ इहा ॥ प्रथम अक्षरवीन जगजीवामे मघअक्ष-
 रवीन जगनेपाडे अत अक्षर वीनसुषएऊने मीठो सोसामीने नएणेदीठो ॥ काजल ॥
 रप्रथम उ क्षरवीन मोटी लगेअंतऋक्षर वीनपखीसगो मजअक्षरवीन सुषनषाए ते-
 अषवो षऊसुषसाधे ॥ कागद २ मक्ष अक्षर वीनजलमे षसतो आदअक्षर वीन घर-
 सोहतो अत अक्षरवीन सऊये धावी तूमने जो धातेमे आकी ॥ अषाडी ॥ अत अ-
 क्षरवीन षहेसन्यासी मक्षद्वरवीन कंन्यासी आदअक्षरवीन लीषतावाळा सीसो सोयेते
 सुकमाला ॥ राषाडी ॥ ४ ॥ गरमामे वहेपेदादोय धूपलगे लहराय संपीकहे काहो साहेवा
 यो नछगेमरजाए ॥ नृदग ॥ ५ ॥ पाषर्वाना कभीयाचेडे कवीनराध्यो खाए । मात्यावीन

नको ॥ अष्टकर्म क्षायक करूनसेनी ॥ मोक्ष पद चुकूनको ध नर । दुष्ट ॥ इतिपदसपूर्ण ॥
 ॥ ल्ये सारग सारंगित्यो ॥ सारबो ल्यो आया ॥ अ्यो सार सार कहतो ॥ मुख को सारजाया ॥ १
 चारजावकी ॥ पक्षणी हसणीनामथी चित्रणी सषणी जाण चारजे ३ तसमूलछे ३
 सर्वेया प्रमाण ॥ पक्षणी ॥ १ ॥ कमलके फूलके सीवास अगसुकुमार कमलसो-
 योनीता हा जलपेढीहीए लीयेलाज मानुगती चदसो धदन तनचपकसो कूदनसो व-
 नी वनी सवठोर जेसी जहाचहीए नाथे देव सेवासेव धसनसो रूचीहीये लीयलाज
 मानुगती हंसकेहीएयोखाय स्वपकमवेनी नीचनेने मृगनेनी जामेगून सुदर पक्षनी
 सो कहीए ॥ चीत्रणी ॥ २ ॥ धिनकटी धिनकूच कीनसेव दलने नगजोनी कारघार
 गोरकेसी वनीहे मधुकोसो गधजाके सुरतकी जलकोहे जाकीहेन वेगनीन पातरने
 स्वानीहे सुदर सुलोम सुकुमार जोगीजहे धीचस्वेत फुधदुरारे तहाज्जस्योपानीहे रती
 सो नरती उपजोगही सोमरती, चीत सर्गात सोजावहे पोचीत्रनी धपानीये ॥
 सपणी ॥ ३ ॥ मोटीलाधीन सदेहे वीनी मोटी कटीटेही चीतधलीकूच जोटे
 पोदे मनहे जोनीमे धीगधकाम जळधनो धनेकार ठताधर्वा चाले बोडे गाजत जोध-

क्लृप्तगमेनही ॥ चोडेसाचीवाणी ॥ दमहीसाठे सोसो सोगन ॥ ये ॥ ४ ॥ जी ॥
 ॥ सुकल्याणने सायवीषोटी ॥ यापणरावे ताणी ॥ मरमप्रकासे संकनरावे ॥ ये ॥
 ॥ ५ ॥ जी ॥ ओम्नामरेधने तडावे ॥ करकर अतरकाणी ॥ मुकसुकेवे पाजवीलेवा ॥
 ॥ ये ॥ ६ ॥ जी ॥ परनारीसु प्रीतलगावे ॥ नीजनारी डषदाणी ॥ धनकी तृशा दीन २
 अथकी ॥ ये ॥ ७ ॥ जी ॥ सुधाकह्लाउलटीलेवे ॥ क्रोधकरे कलवाणी ॥ नीरलज
 ड्डने देवेगाली ॥ ये ॥ ८ ॥ जी ॥ तनधन जनकी टोटोवरमे ॥ ओरसकल वृधजाणी
 रहटेने सदास्वान पुढजो ॥ ये ॥ ९ ॥ जी ॥ मुखसुबोले जालो जोडो ॥ महाकपटकी पा-
 णी ॥ वात २ मेगा सगसीला ॥ ये ॥ १० ॥ जी ॥ कहे त्रजा मुक्कने नहीकोई ॥ वे
 पार अनारजठाणी ॥ कोभीसाठे पेजारचढावे ॥ ये ॥ ११ ॥ जी ॥ कोइसु होवेवेर-
 नाषमन ॥ आललगावे जाणी परजवको म्हरचनरासे ॥ ये ॥ १२ ॥ जी ॥ उलटी-
 कीतो सुलटिबतावे ॥ सुलटी उलटवषाणी ॥ चुगवीकरे सुगळोचनी ॥ ये ॥ १३ ॥
 जी ॥ पोतेतो ओगणको सागर ॥ परकानुगणवाणी ॥ करेकननाककटाइ ॥ ये ॥ १४ ॥ जी ॥
 पगबलतीवो देवेनाहीदुंगरे आगवताणी अकलसापे लठकजरासे ॥ ये ॥ १५ ॥ जी ॥

बोलेनही धीनमात्या मरजाए ॥ मृदग ॥ ६ ॥ त्रीयाएक मूषदोय चलेघातन प्रवेते
 नहीपखीकी जातजायके गुफामेथे जीवजत मतजाए पत्रनल नहेजाको नहीवकरी
 नहीतथक अधीन्हैवाको वाके वचनसुरपीणधरे कूमरीकहे प्रगुढाको अरथकोइ चा-
 तुरको ॥ लेपणी ॥ ७ ॥ एकनारी बाहा ओपदीषाय जीसपरपूके बोमरजाय जोकोइ
 उसका साथीहोय अधोनही पणकाणो जोय ॥ हुलाहुदी यडुका ॥ ८ ॥ दीयालक नीरजीव
 जीनोके नहीमेहेवारी नही जीनोके पिता जीनोकी स्हेतारी कूवारी बोत ठाठसेव्याव
 सपीमाल मगल गावे कूमरनणि कूमरीकहे पुअरथ धीरला लहे ॥ हुला ॥ ९ ॥ एक
 रुपमे अचरजदेसा मलघणी देलाय एकही पता वाकेउपर हातहु एकमलाय ॥
 डी ॥ १ ॥ इतीसपूर्ण ॥

॥ इर्द ॥ नी षाको ॥ परम धरमको मरम नजाणे ॥ घातवणाधे साणे ॥ बेकहे-
 गथा टेकनठोडे ॥ भेसापापीप्राणी ॥ जीणने आगे नरकनीसाणी ॥ १ ॥ नीचेसुतोआ-
 गलगावे तपरलटके पाणी कलह करण होय अगवाणी ॥ ये ॥ २ ॥ जी ॥ लोक देखा
 जपणापासे ॥ नहीदिये जाहाणी ॥ दमभिसाते मोरअनवा ॥ ये ॥ ३ ॥ जी मुषसुतोकेहे

क्लृप्तगमेनहो ॥ घोडेसाचीवाणी ॥ दमडीसाठे सोसो सोगन ॥ ये ॥ ४ ॥ जी ॥
 ॥ सुकल्यापत्रे सायवीषोटी ॥ धापणराधे ताणी ॥ मरमप्रकासे संकनराधे ॥ ये ॥
 ॥ ५ ॥ जी ॥ ओम्नामरिधन्ने तडावे ॥ करकर अतरकाणी ॥ मुकसुकेवे पाजवीलेवा ॥
 ॥ ये ॥ ६ ॥ जी ॥ परनारीसु प्रीतलगाधे ॥ नीजनारी डुपदाणी ॥ धनकी तृश्रा दीन२
 अधकी ॥ ये ॥ ७ ॥ जी ॥ सुधाकहताजलटीलेधे ॥ क्रोधकरे कलठाणी ॥ नीरलज
 ड्डने देवेगावी ॥ ये ॥ ८ ॥ जी ॥ तनधन जनकी टोटोपरमे ॥ ओरसकल वृधजाणी
 रहटेभ्ये सदास्वान पुलजो ॥ ये ॥ ९ ॥ जी ॥ मुखसुबोले जालो जोलो ॥ महाकपटकी पा-
 णी ॥ धाव २ मेगा सगसीला ॥ ये ॥ १० ॥ जी ॥ कहे त्रका मुकूनने नहीकोई ॥ वे
 पार अनारजठाणी ॥ कोभीसठे पेजारचलावे ॥ ये ॥ ११ ॥ जी ॥ कोइसु ह्योवेवेर-
 नावमन ॥ आललगावे जाणी परन्धको म्तरचनराखे ॥ ये ॥ १२ ॥ जी ॥ उलटी-
 कीतो सुलटिपतावे ॥ सुलटी तलटववाणी ॥ चुगळीकरे सुगळोत्रंगी ॥ ये ॥ १३ ॥
 जी ॥ पोतेतो ओगणको सागर ॥ परकान्गणठाणी ॥ करेकननाककटाडाये ॥ १४ ॥ जी ॥
 पगपलवीतो देवेनाहीडुंगरे आगवताणी अकलसाधे दठकजराखे ॥ ये ॥ १५ ॥ जी ॥

ह्यु ५ तुल्य ५ करे वंदणा देवे आहारने पाणी ॥ पुत्रपत्नीकरेनीया ॥ ये ॥ १६ ॥
 जीजीजीकारोदेवे ॥ हसकर बोलेषाणी पुत्रपत्नी करेनीया ॥ ये ॥ १७ ॥ जी ॥
 पररीनुकसानीमे मनराजी ॥ करेहसी अंधकाणी ॥ देवेनही परकोदीवालो ॥ ये ॥
 ॥ १८ ॥ जी ॥ दीनजगसु नीषा ५ खोवेजाळग जाणी ॥ वीकथावातमे काळगमावे ॥
 ॥ १९ ॥ जी ॥ आणेआरव धरम ध्यानमे ॥ पापेचीत हरषाणी ॥ नरीसन्नामे मीस-
 रवोडे ॥ ये ॥ २० ॥ जी ॥ दया धरमको घणोदरीषी ॥ मीप्यामे अगधानी ॥ धरमीदे-
 धी भुसेकुवासो ॥ ये ॥ २१ ॥ ज्ञानकाफटका करमका क्लटका ॥ ह्युकरमी सुषदाणी
 सुणकेटाले पापकरमके ॥ घेसा धरमीषाणी जीनकुआगे सुगतनीसाणी ॥ ये ॥ २२ ॥
 जी ॥ सरलभाव समता मनआणो नवधमे सुषदाणी तिलोकरिषकहे चेतोसुगणा
 मानोश्री जिनषाणी जेणसु आगे सुगत निसाणी ॥ २३ ॥ इतिसपूर्णम् ॥

॥ अथसीतासतीकोतवनवीषने ॥ वनसीतासती सतधरि । जगतमेहे जसन्तारी ॥
 पटेक ॥ जनकजनक धीहेदेही मेहेतारी ॥ जुगज्ज पणेअधतारी ॥ दसरथ सुत श्रीराम
 चद्रसु व्यावकीयो सुवीचारी ॥ घातपूढ जगमाही जाहारी ॥ धन ॥ १ ॥ दसरथमन वे

रागजाणकर ॥ केकैआए तचारी ॥ मुक्कनदनकु राजदीजीए ॥ वचन नभर मज्जारी ॥
 धीनतीमानोहमारी ॥ धन ॥ १ ॥ तातकरणकेतारणकारणो ॥ मनमाही सुलटवी
 चारी ॥ रामलठमण सीतासतीसंगे संचत्या वनमज्जारी ॥ आयादंभा कारजेवारी ॥
 धन ॥ ३ ॥ लठमणहाये सीसेदेदाणो ॥ संबक जंहांगयोमारी रणजुजतापर दुष-
 ण तसलो ॥ मारभागयातीणवारी ॥ सरुपदेवाजाए तचारी ॥ ध ॥ ४ ॥ सीतारुप अ-
 नुपम सुंवर ॥ अपठ्ठाके उणीहारी ॥ जोणेसर्गयो जानकीब्रंका वागमे ॥ सतिधीरज
 ताधारी ॥ त्यागदीया अहारजोचारी ॥ धन ॥ ५ ॥ राणिमदोदरनाइवीजीपण ॥ सम-
 ज्ञायो बोतपरकारी ॥ मानीनही कोइकी दसकंदर ॥ पापदीसा अधकारी ॥ टलेकेसे
 जोहोणहारी ॥ ६ ॥ रामचददल बादल लेकर ॥ जयोसयामेकरारी ॥ दसकंदरको
 सीसलडायो ॥ जितनइ तीणवारी ॥ रामदल हर्षअपारी ॥ धन ॥ ७ ॥ आयाअजुध्या
 पुरमेचलाइ ॥ सोका कपटवीचारी ॥ कलक अठवोदीयो सतीपर ॥ मेली वनमझारी
 नुपवज्ज जंवरखपारी ॥ ध ॥ ८ ॥ मदनकुस लवणकुसनामे नंदजायागुणधारी ॥
 धीजकीयो सीतासती परगट ॥ अगनी फोटीजयोचारी ॥ देवबोले जयकारी ॥ धन ॥ ९ ॥

रुद्र ५ लुब्ध ५ करे वंदणा देवे आहारने पाणी ॥ पुत्रपत्नीकरेनीया ॥ ये ॥ १६ ॥
 जीजीजीकारोदेवे ॥ हसकर धोखेवाणी पुत्रपत्नी करेनीया ॥ ये ॥ १७ ॥ जी ॥
 परमिनुकसानीमे मनराजी ॥ करेहसी अथकाणी ॥ देवेनही परकोदीबालो ॥ ये ॥
 ॥ १८ ॥ जी ॥ दीनजगासु नीया ५ सोधेजाऊग जाणी ॥ धीकथावातमे काळगमावे ॥
 ॥ १९ ॥ जी ॥ आणेभारत धरम ध्यानमे ॥ पापेचीत हरपाणी ॥ नरीसन्नामे मीस-
 रधेडे ॥ ये ॥ २० ॥ जी ॥ दया धरमनो धणोदरीधी ॥ मीध्यामे अगवानो ॥ धरमीदे-
 धी भुसेकुवासो ॥ ये ॥ २१ ॥ ज्ञानकाफटका करमका क्लटका ॥ हलुकरमी सुधदाणी
 सुणकेटाखे पापकरमके ॥ येसा धरमीप्राणी जीनकुआगे सुगतनीसाणी ॥ ये ॥ २२ ॥
 जी ॥ सरलनाथ समता मनआणो नव२मे सुधदाणी तिलोकिरिषकहे चेतोसुगणा
 मानोश्री जिनवाणी जोणसु आगे सुगत निसाणी ॥ २३ ॥ इतिसपूर्ण ॥
 ॥ अथसीतासतीकोवधनवीपने ॥ धनसीतासती सतधारी । जगतमेहे जसन्तारी ॥
 पटेक ॥ जनकजनक धिहेदेही मेहेतारी ॥ जुगज्य पणेअधतारी ॥ दसरथ सुत श्रीराम
 चद्रसु भ्यावकीयो सुधीचारी ॥ धातपुद्द जगमाही जाहारी ॥ धन ॥ २ ॥ दसरधमन वे

रागजाणकर ॥ केकैश्राप लघारी ॥ मुक्कनदनकु राजदीजीप ॥ वचन जन्पर मजारी ॥
 धीनतीमानोहमारी ॥ धन ॥ १ ॥ तावकरणकेतारणकारणो ॥ मनमाही सुळटधी
 चारी ॥ रामलक्ष्मण सीतासतीसगे संचरया वनमजारी ॥ आयादंभा कारजोधारी ॥
 धन ॥ ३ ॥ लक्ष्मणहाथे सीसेवेदाणो ॥ संबक जंहांगयोमारी रणजुजवापर दुष-
 ण तसलो ॥ मारयागयातीणवारी ॥ सरुपदेषाजाप लघारी ॥ ध ॥ ४ ॥ सीतारुप अ-
 नुपम सुंदर ॥ अपव्त्राके उणीहारी ॥ जोणेसर्गयो जानकीवंका वागमे ॥ सतिधैरज
 वाधारी ॥ त्यागदीया अहारजोचारी ॥ धन ॥ ५ ॥ राणिमदोदरनाइवीचीषण ॥ सम-
 क्कार्यो बोतपरकारी ॥ मानोन्हो कोइकी दसकंदर ॥ पापदीसा अधकारी ॥ टलेकेसे
 जोहोणहारी ॥ ६ ॥ रामचददक्ष बादल लेकर ॥ नयोसयामेकरारी ॥ दसकंदरको
 सीसलडायो ॥ जीतनइ तीणवारी ॥ रामदल हर्षअपारी ॥ धन ॥ ७ ॥ आयाअनुध्या
 पुरमेचलाइ ॥ सोका कपटवीचारी ॥ कलक अठवोदीयो सतीपर ॥ भेली वनमक्षारी
 नूपवज्ज जंघरल्लपारी ॥ ध ॥ ८ ॥ मदनकुस लवणाकुसनामे नंदजायागुणधारी ॥
 धीजकियो सीतासती परगट ॥ अगनी फोटीनयोन्नारी ॥ देवबोले जयकारी ॥ धन ॥ ९ ॥

राखीनी।

।१८५।

सत्रमलेइ सतीसर्गवारमे ॥ इद्रपणे अश्वतारी ॥ महावीदेमेसु मुकिसीधासी ॥ आटक
 र्म करीवारी ॥ होसनीरिजण नीराकारी ॥ धन ॥ १० ॥ उगणिसि अन्वीसे असाढसु-
 ष झारस ॥ इगुर गणकेवारी ॥ सीतावनमे वीसरामलेइने ॥ जोन्करी सधीचारी ॥
 तीलोकराप कहे हीतकारी ॥ धन ॥ ११ ॥ केइमजाणी सतसीलअराधे ॥ इणअवमे
 जसन्नारी ॥ परभधमे सुषसपत अधकी ॥ ततरोगाअवपसि ॥ इसमे नही सकालगारी
 ॥ धन ॥ १३ ॥ इति सपूर्ण ॥ ॥ ॥
 ॥ १० ॥ राखीतिवारकरो धर्मराखी मीध्या इरमतिदो इरनाखी ॥ १ ॥ सतरूपी वधव सु-
 खकारि सुसदीपेनअधिक गुणधारीरा ॥ २ ॥ जावकी नोररवाहीर क्लाणो मनगुपातिकोदो
 मोतिकोदाणो राइ जावकी जोनअलेस्या सुन्नरगी धर्मरिधी राधी सुन्नचगी रा ॥ ११ ॥ त्या-
 गाके गाठसोकरमाही बाधो समताकिसेवा भलीविधराधो रा ॥ १५ ॥ करूणाकसार भली-
 विधराखो समताको श्रीफळ देवणो आखो स ० ॥ ६ ॥ तपकोनाणो रोकनोदीजे किरिया
 की कचूकीको खणदीजे रा ॥ ७ ॥ समगत कुकुम न्यानको पाणी धौखो धिधेकसू धि
 नपकी पाणी रा ॥ ८ ॥ तत्वको तिलक चोकसगुण चोखा मनाधो वेवारये सुषअनो-

स्वारा ॥ ९ ॥ तिलोकरिषजीकहे आध्यात्म राखी अनुभव ग्यानदीसा अर्नलाखा
रा ॥ १० ॥ इति सपूर्ण ॥ ॥ ॥

- येसीधन तेरसकरवीजो जोचाहोये जवनीसताररे पृ ॥ १ ॥ कातककर्हेये कातकरहीया
धनतेरस सुवीचारजलारे ग्यानीधनतेरस सुविचाररे पृ ॥ २ ॥ अहिंसा सतदतब्रह्म
अममत पचमहावृतसाररे पृ ॥ ३ ॥ इरजानाषा पृषणाआदिकसुमतीले पचप्रकार न०
पृ ॥ ४ ॥ मन वचनकाया तिनगुपति पृ तेरससुषकार न० पृ ॥ ५ ॥ खतिमुति
अजव मदव तिजे अंगिकक्षा ज्वार न० रे ॥ ६ ॥ पचजद्वार पुलसीधमदीर सुपलब-
मी हेतइभ्यार न० पृ ॥ ७ ॥ पापकियासुं छळमीजावे सकानहीहे लगार न० पृ ॥ ८ ॥
॥ ८ ॥ तिलोक रीषकहे पृषनयीरहे परचता आवेनहीपार न० पृ ॥ ९ ॥ इति धन
तेरस सज्ञायसपूर्ण ॥ आवकधर्मकरोसुषदाई पृदेशि ॥ रूपचउदश नितनीतकीजे
निजरूप प्रगट करीजेरे इंद्रिमान मुग्णकरतीजे जपतप स्नान करीजेरे पृ ०
॥ १ ॥ पापकी मेलपषालणकीजे सुमन साबुलगाजेरे धिरज धोती सुवृतवागो संवरपा
ग सीरवाजेरे पृ ॥ २ ॥ दयाडपटोकीरीयाकोअतर धर्मध्यान सोलानेदेरे पृ सो-

सजमधेइ सतीसर्गधारमे ॥ इद्रपणे अवतारी ॥ महावदिभेसु मुकिसीधासी ॥ आटक
 र्म करीवारी ॥ होसीनीरजण नीराकारी ॥ धन ॥ १० ॥ उगणीस अन्वीसे असावसु-
 ष झारस ॥ इगार गणकेवारी ॥ सीतावन्ममे वीसरामधेइने ॥ जोन्करी सधीचारी ॥
 तीलोकारीप कहे ह्दितकारी ॥ धन ॥ ११ ॥ केइमजाणी सतसीलअराधे ॥ इणअवमे
 जसन्नारी ॥ परभवमे सुपसपव अधकी ॥ तवरोगान्नवपरी ॥ इसमे नही सकालगारी
 ॥ धन ॥ १३ ॥ इति सपुर्ण ॥ ॥

॥ ८० ॥ राखीतिवारकरो धर्मराखी मीथ्या इरमतिदो इरनाखी ॥ १ ॥ सतरूपी वधव सु-
 खकारि सुसर्धानअधिक गुणधारीरा ॥ २ ॥ नावकी भोरवाहीर ज्ञाणो मनगुपतिकोदो
 मोतिकोदाणो राइ नावको जोन्जवेस्य सुन्नरी धर्मीरिधी राधी सुन्नचगी रा ॥ ४ ॥ त्या-
 गाके गाठसोकरमहि वाधो समताकीसेवा भलीविधराधो रा ॥ ५ ॥ करुणाकसार भली-
 विधराखो समताको श्रीफल देवणो आखो स ॥ ६ ॥ तपकोनाणो रोकनोदीजे किरिधा
 की कचूकीको खणदीजे रा ॥ ७ ॥ समगत कुकुम न्यानको पाणी वीखो विवेकसू वि-
 नयकी पाणी रा ॥ ८ ॥ तत्वको तिलक चोक्तसगुण चोखा मनावो वेवारये सुबअनो-

खारा ॥ ९ ॥ त्रिलोकप्रियजीकहे अध्यात्म राखी अनुभव ग्यानदीसा अर्चनाला
 रा ॥ १० ॥ इति संपूर्ण ॥ ॥ ॥ ॥ कातकहेर्ये कातकरहीया
 येसोयन तेरसकरहीजो जोचाहोये जवनीसताररे ५ ॥ १ ॥ कातकहेर्ये कातकरहीया
 धनतेरस सुवीचारजलारे ग्यानीधनतेरस सुविचाररे ५० ॥ २ ॥ अहिंसा सतदवबल
) अममत पचमहावृत्ताररे ५० ॥ ३ ॥ इरजानाथा पृषणाआदिकसुमतीले पचप्रकार न
 ५ ॥ ४ ॥ मन वचनकाया तिनगुपति ५ तेरससुधकार न० ५० ॥ ५ ॥ खतिमुति
 अजव मदव तिजे अंगिकहा उवार न० ६ ॥ ६ ॥ पचजद्वार पुलासीधमदीर सुयलव-
 मी हेतद्वयार न० ५० ॥ ७ ॥ पापकियासुं ठळमीजावे सकानहीहे ठगार न० ५० ॥
 ॥ ८ ॥ त्रिलोक शीषकहे पधनथीरहे धरचता आवेनहीपार न० ५० ॥ ८ ॥ इति धन
 तेरस सज्ञायसपूर्ण ॥ आवकधर्मकरोसुधदाई एदेशी ॥ रूपचजदश नितनीतकीजे
 निजरूप प्रगट करीजेरे इंद्रिमन मुग्णकरहीजे जपवप ज्ञान करीजेरे ५०
 ॥ १ ॥ पापकी मेलपषाळणकीजे सुमन साबुलगाजेरे धिरज धोती सुवृत्तवागो संवरपा
 ग सीरवाजेरे ५० ॥ २ ॥ दयाउपटोकीरीयाकोअतर धर्मध्यान सोळाजेदोरे ५०

सजमवेद सतीसर्गवारमे ॥ इद्रपणे अवतारी ॥ महावदिमेसु मुक्तिसीधासी ॥ आटक
 र्म करीवारी ॥ होसीनीरजण नीराकारी ॥ धन ॥ १० ॥ उगणिसि अमर्त्तसि असाठसु-
 ध झारस ॥ इग्नर गणकेवारी ॥ सीतावनमे वीसरामहेदने ॥ जोम्करी सधीचारी ॥
 तीबोकरिप कहे हीतकारी ॥ धन ॥ ११ ॥ केदमजाणी सतसलितअराधे ॥ इणअवमे
 जसन्तारी ॥ परभवमे सुपसपत अधकी ॥ ततरोगान्तवपप्पि ॥ इसमे नही सकादगारी
 ॥ धन ॥ १३ ॥ इति सपूर्ण ॥ ॥ ॥
 ॥ ६० ॥ राखीतिवारकरो धर्मराखी मोध्या ड्रमतिदो ड्रनाखी ॥ १ ॥ सतरूपी वधव सु-
 खकारि सुसद्दिनअधिक गुणधारीरा ॥ २ ॥ नावकी भोरवाहीर झाणो मनगुपतिकोदो
 मोतिकोदाणो राइ नावको जोनअवेस्या सुन्तगी धर्मरिधी राधी सुन्तचगी रा ॥ ४ ॥ त्या-
 गाके गाठसोकरमही नाधो समताकीसेवा भलीविधराधो रा ॥ ५ ॥ करुणाकसार भली-
 विधराखो समताको श्रीफळ देवणो आखो स ० ॥ ६ ॥ तपकोनाणो रोकनोदीजे किरीया
 की कचूकीको क्षणदिजे रा ॥ ७ ॥ समगत कुकुम न्यानकी पाणी धौखो विवेकसू वि-
 नयकी पाणी रा ॥ ८ ॥ तत्त्वको तिलक चोकसगुण चौखा मनावो देवारये सुवअनो-

और जहर भुजगम सिंघ रील पसु ब्याल धवरपडेनही कीणउपर द्रव्यसु पंचवै जासी
 कालरे ॥ ८ ॥ क० जायासो जरुरजासी फुल्यासो कुमलाए गंध्यासोवो वीपरजाएगा
 बेमनही इणमापहो ॥ ९ ॥ क० जोपीणजावेसो नही आवे करता कोडउपाय पायो
 धातुधोरवन अमोलक पोवेक्यो फोकटमाप हो ॥ १० ॥ क० जवलग इद्दीन पनेही
 णी तनमे नआधेरेण जरान आवे जवलग प्राणी तपलग धरमको जोगहो ॥ ११ ॥ क०
 दसकोदरसणी बीसवीसासी तीसको तरसाजोए चाँलोसको चाको पचासको
 पाको साठेथकेवो होए ॥ १२ ॥ क सीतरसनीयो असी अनीयो नेतमेनागा जाण सो
 मे जागो चेतो चतुरनर दीन ५ आजपोहाणहो ॥ १३ ॥ मातपीतातीरीया सुत वधव
 सजनसनेही परवार तन धन जोवन सर्व अधिरहै चेतोक्यो नगमारहो ॥ १४ ॥ क०
 ग्यान ध्यान तप जपको लयम करजो सुगणलोक परभवधरची साची जोवने लीजो
 नाणोरोकरे क ॥ १५ ॥ ५ संसार असार वाबले ममतामोह नीवार काळको मरजो मेट-
 णो तुक्षने भरेके धर्मनभरहो क ॥ १६ ॥ जगणीसे अठतीस जेठअधारी तीज तीथी
 ससीवार तीळोकरांपजी कहे देवाटाकलीमे धर्मसु जे जे कारहोके ॥ १७ ॥ इती सपु-

१५
 १६
 १७

हा सीणगार सजणकी चितमं राधा तमंदार ॥ ३ ॥ सतवचन तवाल सुहाव तत्वका
 वीलककरीजरे ग्यानको दीपक नर्मकीवाती कर्मकोतेल पुरिजरे ५० ॥ ४ ॥ तगणिसिं
 अफतिस रूपचउदश दिनए सभाय वणाइरे तिलोकरिषकहे रूपजोचाहो तोइमकर-
 जो नार्इबाइरे ५० ॥ ५ ॥ इति रूपचतदश सक्रायसपूर्ण ॥ ॥ ॥ ॥
 अथावीतरागवाणी कहीसरे परजीवाहीतकारआश्रवनाला रोकीयासकोइ धारोसबरसा
 रे करवो ऊसीपारी सुकतधनलोजो मरजोकालसु ॥ १ ॥ लीन प्रमाही तीजे आलखो ज्यु
 अजलीकोनर ओसनुष पाणीपरपोटो आउपोतेम अथीरे ९ क० जोषन जाता जेजन
 लागे ज्युनदीको पुर नदी तटको तरवरजाणो कोइदीन जाये जकरे ॥ ३ ॥ क०
 नालक बुढा तरूणी रोगी सुरवीर नरनार हरी हर ईंद्र नरेंद्र सुरा सुर कालनलोभे
 लारहो ॥ ४ ॥ क० वैधरव बोतीपात जोगणी पोटा जोग दीसासुख वेला कवेला नदे
 पे विनभेकरेगे भुलहो ॥ ५ ॥ क पाता पीता सुता जागता करतां वातविचार पाष प
 लकको नही भरोसा जवरजस्त ससारहो ॥ ६ ॥ क० क्लानपदान तुजाइ गाम पुर नदीया
 ल नीबाण पवनरपने नहीकीण ठोम्के तपर काळवे जावे साणरे ॥ ७ ॥ क जल अगनी

नदी ॥ द्वियेविमासीजोय ॥ ३ ॥ स्वरचनफामे अटकले ॥ तेतोमूढगवार ॥ कुगुरूना-
 परतापथी ॥ जायजमारोदार ॥ ४ ॥ नाटकचेटक रयाळामे ॥ प्रभूनही माने धर्म ॥
 त्यागनमे सवरकसौ ॥ पूजिन आगममर्म ॥ ५ ॥ तेहेनी ओलख कारणे ॥ किनी पृढस-
 झाए ॥ हलुकरमी सोहरषसी ॥ मिष्यातिमुस्त्राय ॥ ३ ॥ दयाधरमहिरदेरूचे ॥ समग-
 तलरण्यामूळ ॥ परम अश्रयसाधनकरो ॥ ग्यानी वचनकवूळ ॥ ७ ॥ चर्चा प्रश्नोत्तर
 मीळमासझापु लिरव्यते ॥ मानव जनमरत नतेने पाथोरे सतगुरु समजायो ॥ पृदेर्गी।
 सिद्धकरण श्रीसिद्ध जीध्यात ॥ वली साधुने सीसनमाजरे ॥ कर्तुसमगतसेली ॥ मि-
 ध्यामतिठेळी ॥ लहीपुसीववेळी ॥ श्री जिनधर्म रनेसाधोरे ॥ समग रतनअराधो श्री-
 जिनधर्म ए आकणी ॥ देव अदोसीसीरी अरिहंता ॥ ग्यानदरसण वतारे ॥ चोतिश
 अविता ॥ त्रिज्जलोकनाइसा ॥ जित्याकर्म अरिसा ॥ श्री० ॥ २ ॥ गुरुनिगरंथ करुण
 जन्मरी ॥ आरभ परिग्रहधारीरे ॥ सत्ताविस गुणवता ॥ धर्मदेव सोहंता ॥ नविषयण
 तारता ॥ श्री० ॥ ३ ॥ धर्म आन्यातिरवद प्रमुकेरो ॥ पातो सर्व सीधात मेहेरीरे ॥
 हलुकर्मिपेवाणे ॥ सकारचन आणे ॥ सत्यन्याय प्रमाणे ॥ श्री० ॥ ४ ॥ अतिवाळ ॥

र्ण ॥ एससार सराहकोरे वसना।क्यो अपनाकरी मानारे जो आवेसो सर्व मुसाफीर जो
 र ज्येवठ जाणारे ए ७ चारपहेरका मोहवतकरके ठेवट सचवीटकानारे मोहनीद्रावस
 काहेकुसोवे आगुहे धरमकानारे ए २ न्यान दरसण चारीत्र तपस्या एवन्है सुखदानारे
 श्रवके नीठ २ करपायो मोषनगरकु सीधानारे ए ३ कामक्रोध मदमोह चुटेरा उगणी
 कहैरानारे गफलवमे वनहरत आनके चहोतपमेगा परतानारे ए ॥ ४ ॥ अनतकाल
 सुकरत श्रीक्षरी तसजसे भीतलगा नारे इसमणभीती श्रंतफजीती समक्षतक्यो नही-
 दीवानारे ए ॥ ५ ॥ मीध्यारणणी जयरहीहे ग्यानदीपक लगवानारे सतगुरु चोकीदार
 चेवावे रहोऊसोपार सपाणारे ए ॥ ६ ॥ उगणीसे अभतीस नीरजलाग्यारस वेहर्या
 नगरसरा दानारे तीलोकरीषजी कहे जोनहीचेवो तोए दोडामए मेदानारे ए ॥ ७ ॥ इती
 ॥ अथ दयाधर्म मडण हिंस्थामत सनण चर्चारुप स्वाध्याय लिख्यचे ॥ उहा सम-
 गत समगत सभकहे ॥ मिध्याकहेनकोए ॥ जाघट समगत पाह्ये ॥ तेवट विरला
 जोय ॥ १ ॥ आग्यानिरवप जिनतणी ॥ देषोन्यान विचार ॥ कारण आग्या ओलखे ॥
 कर्षमाखकेजार ॥ २ ॥ माल विनापापनाकरी ॥ सरव बन्नेवे कोय सोदुकांन चाडे

वन्या न मे ध्याई कृता ध्याव कर्हाई ॥ श्री० ॥ १३ ॥ कहे प्रवर्तमांकी करे ध्यावच साधु
 जाने सुद अरथ नही लाघुरे विजकिवदलाणी न्यान अर्थ जोडाणी ॥ इमस धपेलाणी
 श्री ॥ १४ ॥ कहे षली कन्मा पुजी जिन प्रवर्तमा प्वात जचे नही चित्तमारे ॥ पुयाध्रं
 गजोदीसे जेदजान अविसेसे देणो न्यानरवीसे ॥ श्री ॥ १५ ॥ कथवली कन्माकानना
 धरमे ॥ पुष्करणी सरवरमेरे ॥ देणोद्रोपदी व्यमे ॥ द्वागहपुयाकोमे ॥ श्री० ॥
 ॥ १६ ॥ प्रशोतर ॥ १ मे ॥ अणुजोगडवारजी सूत्रमकारो ॥ निखेपाचउविस्तारोरे ॥
 कीजे सङ्कर्षकोरा ॥ पूर्वो जेद गहेरा जाणपणकोजेठेरा ॥ १७ ॥ म० मानवा ॥ देव
 गुरु धर्म निखेपाचारी ॥ जाने मानीजे एकसारिरे ॥ विनोसरणो विचारो ॥ पुसो नही
 विसतारो ॥ होतवो ह्मेन्यारो ॥ श्री० ॥ १८ ॥ सतध्यासरी ॥ चार निखेपासतकारि-
 दाये ॥ कहे ढाणायगसापुरे ॥ अठेवकहेन्यारी ॥ बोलणन्यापवचारी ॥ रितिनही सर-
 चारी ॥ श्री० ॥ १९ ॥ प्रश्रसरणा ध्याश्री ॥ कहे सरणो चाल्पो प्रवर्तमानो ॥ पाटतिन
 पहीचानोरे ॥ अरिहृवकेवलचारी ॥ इदमस्यजेचारी ॥ नावित अणगारी ॥ श्री० ॥ २० ॥
 चेतसव्वेजिनप्रवर्तमांदि जोपावु ॥ तोरहाकिमचल ध्याधरे प्रवर्तमापी निजठामे ॥ सणोक्पी

सणाननपावे ॥ नही कनुजर्म मिदावेरे ॥ जीणसुकाजनसिक्के ॥ युही हिंस्याकी
 किजे ॥ अनुजवरसपिजे ॥ श्री० ॥ ५ ॥ सान तिककफलफुल्ल चभावे ॥ वलीताल
 मृदागवजावेरे ॥ कोनाटकरीगे ॥ अति आणतुभि वेरागकेजगे ॥ श्री० ॥ ६ ॥ सुरिया
 जेवता नाटककीनो प्रभू आदरनहीदीनोरे नहीजाण्यो जलेरो ॥ कारण आश्रवकेरो ॥
 हिरदेइमहेरे ॥ श्री० ॥ ७ ॥ कहेद्रोपदादिषो कीनी हे पुजा ॥ पणपरमारथ इहाडुबारे ॥
 परणे तवेधारो ॥ ज्वा पचनरतारो ॥ नियाणो विचारो ॥ श्री० ॥ ८ ॥ सुरियाजेप्रवमा
 पुजनकीनी ॥ सोतो परपरा चिनोरे ॥ अवृति रितन्यारी ॥ करणी चिनभावकारी सो-
 धो न्यान वीचारी ॥ श्री० ॥ ९ ॥ जवा चारज प्रवमा ववे जाई ॥ कहे दिप मदीसरे
 माइरे ॥ दयाधर्मघटावा ॥ हिंस्याधर्म दिहवा ॥ कहे यसापुरावा ॥ श्री० ॥ १० ॥
 मानुषोतरपरप्रवमानदाधी जहाबंदणा रिष नापीरो ॥ अंजण गीरीनही जावे ॥ जहाप्रवमा
 धतावेसोतोग्यानसरावो ॥ श्री ॥ ११ ॥ कहे आणमतिप्रभा चेतन बंदे ॥ आणद श्रावक स्वय
 वेरे ॥ इहा न्यायवीचारो नहि देचव अहारे ॥ जिणसु करे नही उचारो ॥ श्री० ॥ १२ ॥
 वाही विपिजगवतिपुरे बदी ॥ पठभिविचारो सधीरे ॥ निषेपाचौद्विपिमाइ ॥

मृतवत्स संख्याफुलाधारैस्त्यादिकधीवरागीजे ॥ वंदणा किमकीजेजथाजोगजाणीजे श्री०
 प्र० ॥ ५९ ॥ १७मो ॥ नाव आसरी काळीढोरी जर्मसपजमानी मारतापातिकवानरि
) इमप्रतमाधी नार्ई धर्मकेमनथाई पुजेकोइथाई ॥ श्री० ॥ ३० ॥ त्रै ॥ अणमति नाचिच ॥
) फोड्यापीपायो पुयापी धर्म न थायोरि वेटी धरम जोधारे नही थापनेकारे गुरुन्याय तु
 चारे ॥ श्री० ३१ ॥ प्र० ॥ १९ ॥ मो आगया ॥ कहे साधुवतरे नदीमे जाणी वहेति आ-
 रज्या कोडे ताणारे इमजाणो पुजनमे दिवई सोचेनमनमे अतर निस दिनमे ॥ श्री०
 ३२ ॥ त्र ॥ समणी काडेज्जरेतथा नदी प्रतो काम परेजे कदीरे नहीआ राणे उमाधो पुजा
 मेरराधो परतपहिकुन्याधो ॥ श्री० ॥ ३३ ॥ प्र० ॥ कर्तारित ॥ कहेइवपुया थावक करन
 नावपूजा मुनी धरनारे तेतो पाटवताधो पेजे चोज लगधो योहीमती जीपोमधो ॥
 श्री० ॥ ३४ ॥ प्र० ॥ ५१ मो ॥ असादना ॥ थापनानि असातना नही करीए करत/पाप
 आवरीए पुजा धर्म कर्णो न थावे एसी तर्क लगधे कुगुरु नरमाधे ॥ श्री ॥ ३५ त्र ॥
 सुसीला त्रियापति देवदवनामे तेही नामे पुरुष बज्र गामरे समने नहीसेवे पणनाम न
 ठेवे पाविनो चिनोठेवे ॥ श्री० ॥ ३६ ॥ थापना आपणा देवसमंधी कराअसादनाबंधीरे

कुमति

॥१८९॥

नदागमे ॥ समक्रीपह मुदामे ॥श्री० ॥ ११ ॥ प्र० चेतसव्दे ॥ चेतसव्दे प्रतमा हिषवता-
 वे ॥ व्याकण्णि सरावेरे ॥ चितप्रसन्नतापावे ॥ पृढधात वतावे ॥ अर्थके इसमावे ॥ श्री०
 ॥ १२ ॥ सिषायतन ॥ कहे जिहा जिनप्रतमा तणो वासो ॥ सिद्धापवननामलेता-
 सोरे ॥ सिद्धसिद्धा बारे नामे ॥ आयतण नही तामे ॥ कसोसासवे धामे ॥ श्री० ॥
 ॥ १३ ॥ प्र० पुजाचेद ॥ दुर्ध पुद्यानो नाम दयाइम बोधे ॥ पनिन्यो दिसेजे ज्योवेरे ॥
 इमपन्नवहीजे ॥ दयाते पुजाकहीजे ॥ कुपक्षनळिजे ॥ श्री० ॥ १४ ॥ प्र० १५ ॥ थया ॥
 सिद्धाव ॥ कहे तुमे बतिस सूतर मानो ॥ अमे पेताळीसजानोरे ॥ तेरेनिकी मद्दानी ॥
 निलोपो कुण्यपानी ॥ कही न्याषसुळानी ॥ श्री० ॥ १५ ॥ उतर ॥ तत्रश्री ग्यानी गुरु
 फरमावे ॥ नंदीकी सापठोवेरे ॥ आठकानाम नमाई ॥ पच नाम ल्हार्ड ॥ जामे पा-
 ठ भेगार्ड ॥ श्री० ॥ १६ ॥ प्र० १७ ॥ कहेले चित्र ॥ चित्रकीनारिथी कांम विकारो ॥ प्र-
 तिमार्पी वैरागवी चारोरे ॥ रागमोहउदारो ॥ एतो भावले न्यारो ॥ कसो अत्रनुयोग दूषारो
 ॥ श्री० ॥ १७ ॥ उतर ॥ वैरागपपाप्रवृति करणसु ॥ कर्मकिथितजरणसुरे ॥ दुर्वस्वयं बुद्धकहावे
 एतेक बुद्धकोइपावे ॥ बुद्धचोही सरावे ॥ श्री० ॥ १८ ॥ चोर आंधो पक्षबादल जाया ॥

माई वानसाबांममाइरे मदिरेनवणाया नही संवर्चलाया श्रावक न जिमाया ॥ श्री० ॥
 १५ ॥ श्रेणिक राजाये धरमजो पायो अन्वय पन्नेवजायरे किविक्कण वलाबी वऊ
 प्राणी दसाबी अंतगढलो सजाळी ॥ श्री० ॥ २६ ॥ प्र० ॥ २६ ॥ मो चर्तबंध ॥ कहे
 चर्तेश्वर विचनराया गोतमजी बंदणसीदायरे नही सूत्रने माई ठेणायीत नाई जगो
 तिमं सनाई ॥ श्री० ॥ १७ ॥ प्र० ॥ २७ ॥ मो मेलवा ॥ अन्वय कुमर आद्र कुमरने
 पासे मेली प्रवमा इम चासेरे मूल सूत्र भेनाई मेलीतो नवडाई असावना ठेराई ॥ श्री०
 ५८ ॥ प्र० ॥ २८ ॥ मो रावण कहे जिकिकीना रावणराया गोततिर्धकर पथायरे
 चोर्धनिके सिद्धाया नही होय जिनराया ॥ श्री० ॥ ५९ ॥ प्र० ॥ २९ ॥ मो सतरजा ॥
 कहे सतरजो सासतोजी पणसोचे नही सुधिसेसीरे कसो जगवती माइ वैतान सवाइ
 परयत रहेनाई ॥ श्री० ॥ ५० ॥ प्र० ॥ ३० ॥ मो जगवतिमे सोमल कहे आई कुण
 जात्रातुम माइरे प्रभूतपस्यावताई नियम संजमताई जात्रा सुषदाई ॥ श्री० ॥ ५१ ॥ म
 दानसिधे वेरसामीना चेळा जात्रा गया हठीदारि गुरुदोष वताया नही मानी सोवाया
 अनता नषबंधाया ॥ श्री० ॥ ५२ ॥ तिर्धकर प्रवमावदे ॥ कहे प्रवमा सवने प्रभूवदे वो

टाज पुजन धरजन नही करावस मदन जाणा लोकीक बंदन ॥ श्री० ॥ प्र०॥ १२॥
 मो हिंसायी धर्म॥ सुनुधि पाणीनेपलाटया पुतळीमि माझिजिनकधाजायरे पटनूप सम-
 काया जीवसनु मुक्ताया हिंसामे धर्म पाया ॥ श्री० ॥ १८ ॥ तत्र ॥ समझुधी समरि
 विपेजाणे तेकरवधमे धरमनी जाणरे महातपगार जाणी गृही ब्रह्मरु टाणी छेवो न्यापुपे
 जाणी ॥ श्री० ॥ प्र० ॥ १३॥ मो० ॥ मोढव ॥ जनममहोढवेर्दर अथि जित विवहार
 मनाधरे कोर्दसुर धरमजाणे कोइपुनहीमाने सुत्रपाट गुथाणे ॥ श्री० ॥ ४० ॥ तत्र ॥
 वेपह्नुगे विचारोगहरो सोतो देवसर्दणा बहरोरे कोर्दजडीक देवोसोचेमन पृहवो सर्वा
 प्रभुकी नठेवो ॥ श्री० ॥ ४१॥ प्र० ॥ २२॥ मो दक्षमोढव ॥ अथिकवि-
 टावे हिंस्यापठेधर्मपाधरे सोतो देखो जमावी धयो समगतठाधी मोढवजयो विसा
 ली ॥ श्री० ॥ ४३ ॥ तत्र ॥ विन महोढव देखो सजेतिराया नेमी राजरधि टायरे इ
 त्यादिक अनता वरिहे सिवकता समजो बुद्धिवता ॥ श्री० ॥ ४१॥ प्र० ॥ २५॥ मो ७
 सेवे धन ॥ सातक्षेत्रे श्रावक धनस्वरचे वार २ दमधर्करे देवो तिरयचारी परधन इला
 वारी सुत्रलिपाया अथारी ॥ श्री० ॥ प्र ४४ ॥ मो विरोषु सप्र ॥ परदेवी समज्जां धर्मने

माई दानसालामंझारे मदिरेनवणाया नही संवर्ज्या श्रावक म जिमाया ॥ श्री० ॥
 ४५ ॥ श्रेणिक राजाये धरमजो पायो अन्नय पन्नेवजायारे किषिकृष्ण वलाली मऊ
 प्राणी दक्षाळी अंतगडलो सजाळी ॥ श्री० ॥ २६ ॥ प्र० ॥ २६ ॥ मो नर्ताधेय ॥ कहे
 नर्तेश्वर पिषनराया गोतमजी बद्दणसीद्वायरे नही सूत्रने माई ठेणायित नाई जगो
 तिमंे मनाई ॥ श्री० ॥ ४७ ॥ प्र० ॥ २७ ॥ मो मेलघा ॥ अन्नय कुमर आद्र कुमरने
 पासे मेली प्रतमा इम नासेरे मूळ सूत्र मेनाई मेलीतो नवडाई असादना ठेराई ॥ श्री०
 ४८ ॥ प्र० ॥ २८ ॥ मो रावण कहे टाकिकीना रावणराया गोततिर्धकर वंधायारे
 चोर्थिनके सिद्धापा नही होय जिनराया ॥ श्री० ॥ ४९ ॥ प्र० ॥ २९ ॥ मो सतरजा ॥
 कहे सतरजो सासतोजी पणसोचे नही सुधिसेसारे कसो जगवती माइ पैतान सवाइ
 परवत रहेनाई ॥ श्री० ॥ ५० ॥ प्र० ॥ ३० ॥ मो जगवतिमे सोमल कहे आई कुण
 जानातुम माइरे प्रभूतपस्यावताई नियम संजमसाई जाना सुषदाई ॥ श्री० ॥ ५१ ॥ म
 हानसिधे धेरसामीना चेळा जाना गया हवीळारे गुरुदोष वताया मही मानी सोबाया
 अनता स्वधंधाया ॥ श्री० ॥ ५२ ॥ तिर्धकर प्रतमापदे ॥ कहे प्रतमा सवने प्रभूवदे धो

लठे स्वयत्देरे आचारग मक्कारी सिद्धपंदणा धारी अघरापरहारी ॥ श्री० ॥ ५३ ॥
 प्र० ॥ ११ ॥ मो सचेत फूलसमो सरण ॥ कहे समोसर्णमे फूल वरसधि सचेत पणे दि
 दाधरे देपान्याय विचारी सचेत नीधारी जाधे नरनारी ॥ श्री० ॥ ५४ ॥ प्र० ॥ ३२ ॥
 मो तिरथ मानवा आसारी ॥ कहे जिहा जिनमुनि मुगत सिद्धाया सोहि तिरथ ठहरायरि
 सोतो देपो विचारी कणातिरथ चारी पंचमो परिहारी ॥ श्री० ॥ ५५ ॥ जिनमते तिर्य
 ॥ जगवतिमे सोमल कहे आई कुणजात्रा तुममाइरे विरजितपस्या धताई नियम सजम
 माई जात्रासुपदाइ ॥ श्री० ॥ ५६ ॥ प्र० ॥ ३३ ॥ ईंद्र छतधुन ॥ कहे जिनधरने निरवा-
 णामे धुनकरे रण्णामेरे प्रभुपुन सतासेवा महिमाकरेदेवा यामे धर्म नगहेवा श्री० ॥
 ॥ ५७ ॥ धुनकामदर प्रथमवणाणे प्रथम आश्रवमे जाणोरे दरामे अंगेदेपो परिगृह्यामा
 हीलेपो आश्रव पचमे देपो ॥ श्री ॥ ५८ ॥ प्र० ॥ ३४ ॥ हिंस्यामे धर्म सर्वा मेलेतो
 के मुनिहाले चाले तेकेइसवरक्काळेरे ठागुणठाणामाई आरंजकिरिया धताई परमा-
 नकहाई ॥ श्री० ५९ ॥ प्र० ॥ उभा अजोगता कसो संवरसारी जोगसो आश्रववृषा-
 रोरे सुजसो पुनरासी असुज्यापापरासी जोधोहिरेदिविमासी ॥ श्री० ॥ ६० ॥ प्र० ॥ ३५ ॥

पुन धर्मसर्द्ध ॥ बर्षी कहे द्वासे चाडे मुनीराया हिंस्पाभे धर्म लखायरे ॥ तेतोपरचने
 जोवे गिणे आश्रवहोवे ईरियावहीआ दावे ॥ श्री ० ॥ ६ १ ॥ हिंस्पाभे धर्म दयामै धर्मो तो-
 किंहा धवे कर्मरे सोचो ऽवभाणी घटमे दया आणी मांनोश्री जिनवाणी ॥ श्री ० ॥
 ॥ ६ २ ॥ आग्यादोए प्रकारे बतार्द्द प्रवृति निवृति कदाईरे ॥ प्रवृतिमेखर्चार्द्दनिवृति मेनही
 काई गुकन्याव बतार्द्द ॥ श्री ० ॥ ६ ३ ॥ पचमहावृतगुप्ति निवर्त सुमति सोपरवरतीरे कार-
 णसरीरसुकरणी पृहनोरक्षायो वरणी धर्द्धज्ञानेउचरणी ॥ श्री ० ॥ ६ ४ ॥ प्र ॥ ३ ६ ॥ मे
 नाव साधिपुजामे अर्दोष ॥ कोद कहे पुजामे रचनेपायो नावजलाहमयापेरे थयेलाजव
 एरो भिटसी जवफेरो न्यावसोचेनगहेरो ॥ श्री ० ॥ ६ ५ ॥ उजाग्यानविनानही नावऽलेरो
 नावसोन्यानकीलहेरोरे ग्यानथीदयापावे सवपापदटावे अमरापुरजावोश्री ० ॥ ६ ६ ॥ सुर्व
 ईंद्रीपोधीजगाएषजाय वणईंद्रीधुपधुपापेरे नयन नाटकजानी कानफर्दाजमानी ॥
 चोरी नही मनवानी ॥ श्री ० ॥ ६ ७ ॥ श्रुतग्यानवऽहे राज देवे प्रतिमावाकी किणलेवेरे फ-
 लफूलनपाणी छुटेपरभाणी बली धर्म जजाणी ॥ श्री ० ॥ ६ ८ ॥ प्रभु वदवा-
 गयाश्रावकसारा सचेत कीया परिद्वाररे नही फूलचम्या नही नाटकजया नहीधुपधु-

पाया नही ज्ञानकाराया ॥ श्री० ॥६९॥ समो सरणमे गयानरनारी पचभ्यान्निगमंधा-
 शिरे बदलाकरी जाई तिनसेवापताई हिंस्याकरिनाई ॥ श्री० ॥७०॥ असवारी श्री करि-
 असवारी आरज्जारी गयानुप बदलाधारिरे सोवो धर्ममे बाबे सागाकुगुरुचाले जाने-
 किण विषयाले ॥श्री० ॥७१॥ उत्र तेसो पदानिजपदवीकेरी गयानदीसा लोहेरिरे प्रभु
 आग्यनेवारि रे आश्रवद्वारे इमग्यानतिचारे ॥ श्री० ७२ प्र० ॥ ३८ ॥ ज्ञानमै ध-
 र्मा॥ज्ञानमजणकरे धांगसुश्रुषा ॥ जामे धर्म सदै मतिबुद्धारे नरयो बल्ललोड्मने फिरवोवे
 सोहीमे किमसुद्धोवे तेमे॥श्री० ॥७३॥उत्राउद्राहणं॥चोषा सन्यासणी धीमळिसामी
 दीयो श्रद्धावपनामीरे सुदरसण सुचिचरचा दाप्योमुनीयावरचाळोने प्रासन्नपरचा॥श्री०॥
 ७४ससारपी हत्यान्तध्याणि धर्मयाने आवे प्राणिरे तीह्यापण हिंसाकरिए दयाकीहाआ
 ररीए हिंसाकिहापरहरीए ॥श्री०॥ ७५॥पुन उदाहणं ॥ ज्ञानकरणमेवरमज्जजगे आव-
 क ज्ञान किमत्यागेरे आणवादिकपन्ममाधारी दीयो ज्ञान सोटारी सचेव परिहारी ॥ श्री
 ॥७६॥दिपणसे जावा॥प्र० ॥३९॥बली कहे ध्यान मुद्राहम देयी आवे जाव वितेधीरे सो
 वारे शुभमाई बेडो आसणसगार्ई देरज्ञानेनकर्म॥श्री० ॥७७ प्र० ४०॥भारनिबेपा॥ चार

निषेपाषड्णिककेवे चारु सरीपाठेवेरे। जावअपणालगावे॥ इमचो जवतावे। मनने समजावे
 ॥ श्री० ॥ ७ ॥ ताव ॥ रिषज सितलनेमीनरनामे॥ नामनिखेपोतामेरे जिणमे जावतगाई
 चितमे हरपाई ॥ धेनमो किमनाइ श्री० ॥ ७ ॥ ७ ॥ सकरजावे लुणप्रवेणी करेमोद
 कसुविसेधीर ॥ जिमेसकरजावे ॥ मुषपारोदयावे ॥ काइहोएकोरेजावे ॥ श्री० ॥ ८० ॥
 गुर्हाषासे होषोजिनराया ॥ ताकेनहीमुनिरायरे ॥ तिनन्यानधिराजे ॥ लक्षणसज्जाने ॥
 केइजर्मसो जाजे श्री० ॥ ८१ ॥ श्रीजिनसोपावे जवतिरो ॥ रहसेहीसरीरोरे ॥ साधुश्रावक
 वेहने ॥ प्रणमेनहीजेहने॥ देषोअतरानपुने ॥ श्री० ॥ ८२ ॥ उदाहर्ण॥ दर्बतिर्थ करकण्य
 सुरारी ॥ नेमप्रभुजचारिरे ॥ तिहाथातिर्थचारी ॥ नन्यानहीपूलगारी ॥ अतगइजोमजारी
 श्री० ॥ ८३ ॥ टाणायगेश्रेणीकराया ॥ विरप्रभुजीदरसायरे ॥ नन्यानहीनरनारी ॥ न-
 हीदीयोधनकारो ॥ उभोनयानविचारो ॥ श्री० ॥ ८४ ॥ पुन ॥ मलिजिनजवयागुहवासे ॥
 अरणकजीनन्यानहीजासिरे ॥ हेइनुपनन्यानाई ॥ देषोनयानतगाई ॥ जिनमारगन्याई ॥
 श्री० ॥ ८५ ॥ समचायगेचोविसीधुतमानो ॥ नामनापाठगुयाणोरे ॥ वदेसवदघणाआया
 आषतिमेनहीलिया ॥ समकोइमन्यपा ॥ श्री० ॥ ८६ ॥ जावसहीतवदणीककहीजे ॥

जिनमतेन्याषलहीजेरे आणीसुखजावो ॥ जानेसीसनमाषो ॥ नव २ सुषपावो ॥ श्री ०
 ॥ ८७ ॥ ना ४ निलेपासतसर्दा ॥ नमजेजिनमधितरतचारी ॥ पापनातनआकारोरे ॥ इ
 ष्यलक्षणजावे ॥ अतिशासुधिराजे ॥ दर्बेदेहसराजे ॥ श्री ० ॥ ८८ ॥ भावेकेवलभयान-
 सोकेवा ॥ ईद्रचोसठकरेसेवारे ॥ षण्णवातिकहणिया ॥ जावेसोर्जिनगणिया ॥ सुत्रपाटे-
 योत्रण्याया ॥ श्री ० ॥ ८९ ॥ जाषसहीतजेदेवअरावे ॥ सोसीवमारगसाधेरे ॥ पृहन्या-
 वनिसका ॥ नहीहेकळुषंका ॥ सदाजितकामंका ॥ श्री ० ॥ ९० ॥ अहारपाणिचसतर
 षनमाई ॥ निषेपाचतयादरे ॥ भावसुखद्रवचावे ॥ तिनकेनदीदावे ॥ कारजअनजावे
 श्री ० ॥ ९१ ॥ धर्मजामेघापनाकेदीन्धवे ॥ पुमुक्लनेहसी आधेरे ॥ सोचोकोईन्याई पृहक
 रणकाई ॥ बुद्वनदरसाई ॥ श्री ० ॥ ९२ ॥ साषणोपाल्योनहीजावे ॥ अहारवीसतरा
 शीकचावेरे ॥ पृहआसरोमोटो ॥ धकेसज्जापरोपोटो ॥ लिनोइमअ्योटो ॥ श्री ० ॥ ९३ ॥
 मोलबेईनेत्रेपेरावे ॥ करेमिजतेतचराधेरे ॥ जाहिपानववावे ॥ वासवेपनवावे ॥ नवो
 नामयपावेश्री ० ॥ ९४ ॥ प ० ४१ मो आषकसूत्रनणनोनिसेद ॥ कहेश्रावकजोवाचेसिद्धतो
 वेचमेनवअनतारे ॥ नदीमेदपोरुहा ॥ आषकसुयपरीगहा ॥ सूत्रकीसूज्जाहा ॥ श्री ० ॥ ९५ ॥

उतर ॥ कहे सुरिया ने सुचरवांचो ॥ श्रावकनीषांचेरे ॥ सोतो सर्व अषरती श्रावकदेस वरती
 तेहने कार्दनीरती ॥ श्री ० ॥ १६ ॥ पोतेमहाधृत एकनदीसे । करे नोजन वखीनिसरे ॥ जत्र
 मत्रप्रचुजे । पापसुनहीधुजे ॥ निजदोसनसुजो ॥ श्री ० ॥ १७ ॥ पोतेतो भोगणनदरिया ॥
 पालेनहीकाशकिरोपारे ॥ सीरपटारपावे ॥ धनन्याजधन्माधे ॥ वखीषागळगावे ॥ श्री ० ॥ १८ ॥
 गोवमसामीनीगादीपवेठा ॥ मुनिगुणमेत्पहेठरे ॥ लननामाहीसेतो ॥ षाषामाहीजेतो ॥
 पापनासर्णपेटो ॥ श्री ० ॥ १९ ॥ श्रावकनागुणपीपणदुरा ॥ सुत्रवाचणनेसुरारे ॥ कहे-
 पचमोअरो ॥ पचमाहवृतधरो ॥ नहीठेअणगारो ॥ श्री ० ॥ २० ॥ साधुआस्ती ॥ सतक-
 विसमे जगवतीमाइ पुढेनोवमप्रभुवाडरे ॥ केतोसासणधरो ॥ कसोएकविसहजारो ॥
 रेसीतिरपचारो ॥ श्री ० ॥ २१ ॥ पुरषएकसहेश्रलगेदावे ॥ नवमोतदेशासाधेरे ॥ पणमु-
 दनमाने ॥ आपणोमवताणे । आपसासवजाणे ॥ श्री ० ॥ २२ ॥ जीवदयासवसुत्रेदी-
 वई ॥ हिंस्यानेनिरसाडरे ॥ हाथेदीपकसाही । पनेकुकमाई ॥ तेहनोकरेकाई । श्री ॥ २३ ॥
 आपफोडीनेदेषणोचाहे ॥ पगकावीनेधाधेरे ॥ मुष्टिचिनेषावे ॥ कळवादीनेगावे ॥ उद-
 टोपनासावे । श्री ॥ २४ ॥ भूषानेनोजनतरसानेपाणी ॥ रोगीनेओषधजाणीरे ॥

पविनेआकासो ॥ भूतानेपथपासो ॥ नविदयाविमासो ॥ श्री० ॥ १०५ ॥ चोपदने पु-
 टाकोअधरो ॥ मारतानेसर्णं आधारेरे ॥ नावसागरजाता ॥ नविनेदयामाता ॥ नव ५
 सपदाता ॥ श्री० ॥ १०६ ॥ जिनचक्रवृतीहरीहृदधरजाणो ॥ लब्धीअठाविसमानोरो ॥
 होवेदयामजावे ॥ दसमेअंगेदिदावे ॥ श्रीजिनफरमाधे ॥ श्री० ॥ १०७ ॥ दयापालीग-
 यामोक्षअनता ॥ नाप्योश्रीनगवतारे ॥ हिंस्याकरेधर्मकामे । समगतनहीपामे ॥ आचा-
 रगनेतामे ॥ श्री० ॥ ११० ॥ मुरजयीअधकारजयाधे ॥ चद्रयीअगनज्जुरावेरे ॥ अर्भांमिसितलार्द
 जलदेसितातरार्दं अराधेदेवतांर्दं हिंस्यामेधर्मनार्दं श्री० १०८ व्याकर्णविनाजपदेशार्देनो
 हांप ० ४२३पाकर्णंनणीयाविनजपदेशो ॥ देणोनहीलखलेसारे ॥ गाढीइमतणो ॥ अवसरनही
 जाणे ॥ नुविआराप्रमाणे ॥ श्री० ॥ ११० ॥ उतर ॥ पचमआराअतेधर्मयाणो ॥ दशमी
 कालकनजाणोरे ॥ महानसीधमेदेवो ॥ आवधोकपपेवो ॥ समजो ॥ हियलेवो ॥ श्री० ॥ १११ ॥
 उपदेसदीयाविनाधर्मनचाले दुपमपचमकालेरे ॥ परवचनअरवि ॥ अनंतासिवसाधी ॥
 वेरोहट्टपाधी ॥ श्री० ॥ ११२ ॥ प्र० ॥ ४३ ॥ नवोमतकरूपो कोर्दंकरे साधुनिकव्याहमयी ।
 आगेरितिसज्जसमधारेसोहरिन्द्रसामीरे ॥ पचमो ॥ अ्येनकैसो ॥ महानसीयेउपदेसो

श्री० ११३ तत्र ॥ पचावनसाम्पाचहजारो ॥ सुरीमत्रतणाधारो ॥ सुरिनामधार्द ॥ जासी
 नर्कमार्दमहानसीयेचेताईश्री ॥ ०११४ ॥ जळकासाधुसाधवीसावसाताआठआठश्रावकधा
 तारेश्रावकानवनोका ॥ जासीनर्कमेथोका ॥ हिंस्पायर्मधोषाका ॥ श्री० ॥ ११५ ॥ कियेया-
 तिर्षकरगोतदरवाळा ॥ कमलाचार्यदयावाळरे ॥ पळेजवरगजमाया ॥ दरवालाजनाया ॥
 सातमीनर्कोसिद्धाया नवअनतवधाया ॥ श्री० ॥ ११६ ॥ वनिताद्वारामतिचपावषाणी ॥
 कम्नाजक्तेहराजाणीरे ॥ दियानामभवताई ॥ जिनमवरनाई ॥ होपुतोनावनाई ॥ श्री० ॥ ११७
 समदष्टी श्रावकठेटथीदाण्या ॥ मिथ्याद्रष्टीपणनाभ्यारे ॥ केइकनरजोळा ॥ मतिमाहीग-
 पोला ॥ करमाकाजकोळा ॥ श्री० ॥ ११८ ॥ कोइकाकुलमेजिनअवतरिया ॥ गोतिमि
 लीमदरकरीयारे ॥ तोसुअधकाई ॥ परपराकुलटाई ॥ पणवर्मनकाई ॥ श्री० ॥ ११९ ॥
 धर्मअरथेजिनमदरकीनो ॥ प्रसोकोइसुत्रेमतिचिनोरे ॥ होपुतोहमनेवतावी ॥ सु
 त्रपावपुरावो ॥ कहुसंकनलावो ॥ श्री० ॥ १२० ॥ विषादसहीतवरका ॥ प्र० ॥ ४४ ॥ मी
 कोइकहे चारसेषर्षपेवी ॥ जिणसासणतिरथसेवीरे ॥ किणविषसोरहाइ ॥ पेजासा-
 धुनाई ॥ दोरितवताई ॥ श्री० ॥ १२१ ॥ नस्मग्रहवर्षदोयहजारो ॥ कर्मोकल्पसूत्रमका

ररे ॥ उदपुजान्दिहानो ॥ तुमेसवकरीमानो श्रवकीकोमताणो श्री ० ॥ १ २ २ ॥ नस्मभहेन
 दोसपीजाणो ॥ हिंस्याधरमवीपाणोरे ॥ साधूरणातिणमाही ॥ सरधासूद्धलाई ॥ निज-
 श्यामाषचाई ॥ श्री ० ॥ १ २ ३ ॥ धीतवतरीपध्रसेतिसलाजो ॥ दयाधरमजजवालोरे ॥
 क्रियोहेमुनिराया ॥ द्रवर्लीगिडटकाया ॥ नवजनमनजाया ॥ श्री ० ॥ १ २ ४ ॥ कु तत्र ॥
 कोईकहेहिधेउदपुजासवाई ॥ आगेपीहिणताईरे ॥ नस्मभहेनेप्रजावे ॥ पुंसीचोजलग-
 वेहिषेग्यानिचतावे ॥ श्री ० ॥ १ २ ५ ॥ सुतत्रावस्तपाक्षवेजपालनरेसा ॥ विमलसाग-
 धानेसासारे ॥ थारामतेययामोटा ॥ पर्वोधनकेरकोटा ॥ श्रवेतोदितेतोटा ॥ श्री ० ॥
 १ २ ६ ॥ निंयाकोरसाधुभवमाकी ॥ प्र ० ॥ ४ ५ ॥ मो प्रवर्माकीनिंयामतिजाणो ॥
 आश्रवर्निंयामानोरे ॥ प्रवमासुंनहीरोसो ॥ हिंसकथनिहीजोसो ॥ सिद्धावन्नरोसो श्री ०
 ॥ १ २ ७ ॥ सुतवर ॥ जयागुणकहीतावोसनधरो ॥ कहीयोहेआश्रकूमारोरे ॥ न्यायमे-
 रोसलावो ॥ पातादावधसाधे ॥ काइसोचनआवे ॥ श्री ० ॥ १ २ ८ ॥ नर्मन्नजणपूहकुमतीक्षेपटो
 समगति धावेसेठोरेहुकर्मिह्दधावे ॥ मिथ्यामतिमुरझावे विधाद्वयभावे ॥ श्री ० ॥
 ॥ १ २ ९ ॥ प्र ० ४ ६ ॥ सुखवत्त्वा ॥ देव श्रद्धोसीगुरनिरखोन्नी ॥ धर्म दयामेयोन्नीरे ॥ गयामुग

त अनंता ॥ जासी गुणवता ॥ जाप्यो जगवता ॥ श्री० ॥ १३० ॥ प्र० ॥ ४७ ॥ कुवत्वा ॥ दे-
 व सदोसी गुरुगुणानी हिंस्यामे धरमजमतीरे अनता गयानकर्मार्द जासी श्रीरघवाहा
 सय सुत्रे चेतार्द ॥ श्री ॥ १३१ ॥ कारण ॥ विधादकरणही किनी सहायो ॥ नही
 कलुमानकोपायोरे ॥ रुचेतो यधी मानो ॥ नही तो तुमेजानो ह्मने नही ताणो ॥ श्री०
 ॥ १३२ ॥ पुषकानजीरिषजी समुदायो ॥ पृथतारीषजी महारायोरे ॥ गुरुयाननगी
 ना ॥ सुषयोषजदीना ॥ जिनमारगचिना ॥ श्री० ॥ १३३ ॥ तिलोकरिषजिकही सूत्र
 अधारे ॥ निश्चेतो प्रभुजी सीकारेरे ॥ अजाणोमे जो काद ॥ विप्रितजोवार्द ॥ मिळा-
 मीदुकान मोतार्द ॥ श्री० ॥ १३४ ॥ सवत ठगणीसे बतिससावो ॥ धेकयीचर्चामाळोरे
 नणेगुणे जाह्वाहार्द तपयोगलगाह् ॥ धेगोलहे सीवितार्द ॥ श्री० ॥ १३५ ॥ अय ॥
 कलस ॥ समाकित निरमल जावउजल दयाधर्म अराधिये ॥ भगवतआग्यासदा निर-
 वद ॥ अधकिरसाधीर ॥ विधादवजो धर्मे गर्जोपापेलजा सारर ॥ खनोकर्म मे-
 टो भर्म धर्ते जेजेकारर ॥ भविलही येजवपारर ॥ १३६ ॥ इति नर्म जजण कुमति
 चपेटो प्रशोचर जुगतचर्चा मावासझाय संपूर्णम ॥

रोरे ॥ उदेषुजानीहानो ॥ तुमिसवकरीमानो अचकीकीमताणो श्री ० ॥ १ ५ २ ॥ नस्मग्रहेन
 दोसपीजाणो ॥ हिंसाधरमदीपाणोरे ॥ साधूरक्षातिणमाही ॥ सरधासुद्धलाई ॥ निज-
 झारसावचाई ॥ श्री ० ॥ १ ५ ३ ॥ धीवतवरीपद्रेसेविससालो ॥ दयाधरमजजवाळोरे ॥
 कियोहेमुनिराया ॥ द्रवर्त्तगिठिकाया ॥ नवजनमनजाया ॥ श्री ० ॥ १ २ ४ ॥ कु त्रज ॥
 कोईकहेदिधेउदेषुजासवाई ॥ आगेधीहिणलाई ॥ नस्मग्रहेनेप्रभावे ॥ पुसीचोपलगा
 येहिवेग्यनचित्तवे ॥ श्री ० ॥ १ २ ५ ॥ सुवनावस्तपादवेजपादनरेसा ॥ धिमलसाग-
 धानेसासारे ॥ धारामतेपयामोटा ॥ पर्चोधनेकइकोटा ॥ अवेतोदिसंतोटा ॥ श्री ० ॥
 ॥ १ २ ६ ॥ नियाकोरेसाधुप्रवमाकी ॥ प्र ० ॥ ४ ५ ॥ सो प्रतमांकीनियामतिजाणो ॥
 आश्रयनिंयामानोरे ॥ प्रवमासुंनहीरोसो ॥ हिंसकथिनहीजोसो ॥ सिद्धातत्रोसो श्री ०
 ॥ १ २ ७ ॥ सूवतर ॥ जथागुणकहीतादोसनधारो ॥ कहीयोहेआद्रकुमारोरे ॥ न्यायमे
 रोसळाधे ॥ पातादांतपसाधे ॥ काइसोचनआधे ॥ श्री ० ॥ १ २ ८ ॥ नर्मन्नजणपूहकुमतीचेपटी
 समगाति धावेसेवोरेहुकुर्मिहपावे ॥ मिथ्यामतिमुखाधे विधावचनधे ॥ श्री ० ॥
 ॥ १ २ ९ ॥ प्र ० ४ ६ ॥ सुवतत्वा देव अदोसीगुरनिरळोनी ॥ धर्म दयामेयोन्नीरि ॥ गयामुग्र

नीधर धदता सरमज आधे ॥ नीचने सीसनमाधे ॥ न० ॥ १ ॥ पर्ध पशुसण धर्म ध्या
 नदीन ॥ खेले चोपनपासा ॥ पापीकितो करे बन्दाई ॥ धरमीकाकरेहासा ॥ न० ॥ १०
 राभनान नटरपालकरे जठे ॥ सगली रातजगाधे ॥ ग्यानध्यानकी ह्योपजहाचर्चा ॥
 कूकर सोलाखाधे ॥ न० ॥ ११ ॥ ह्येय लडाइधर्चा विकथा ॥ धिनतेज्योचत्रजाधे ॥
 धरमकाज बोखधे कोइ भुषसे पटनट जाधे ॥ न० ॥ १२ ॥ पोते तो श्योगणको सा-
 गर ॥ परिधामे राजी ॥ लोक नुराइ सुनहीनरपे ॥ आलदेत परगाजी ॥ न० १३ ॥
 शकोधि अमानी अमाइ ॥ अलोनीजिनराया जिनको समरणकरेनगोली ॥ नेरूनवानी
 नाया ॥ न० ॥ १४ ॥ लोकचन्धे फूलफलादीक देवदेवरापोनी ॥ तोपणधिवेक अंध नही
 समझे फिर २ जाधेदोनी ॥ न० ॥ १५ ॥ धाजेजेनी वामण धाण्या मानताकरे फकीरी।
 धेर्वनपाणी परवसरीया ॥ सोकाइ देगा अमीरी ॥ न० ॥ १६ ॥ नेरूनवानी काल
 काचनी ॥ धोकन भेसा धमधे ॥ आपमारने आपहीपाधे ॥ देवी नामवताधे ॥ न० ॥
 ॥ १७ ॥ देटावेटीकाजे पापी ॥ बकरानैसामारे परकु डुवदेकरेके मुरध ॥ आपणी
 साता धिचारे ॥ न० ॥ १८ ॥ करेगणगोर गोरपेराधगेणा गोरधी मगलगाती पुजाकरपणी

श्रीरस्तु ॥ अथ भोक्षपटविसिद्धिरुपते ॥ संतादेषो दुनीया जौली पुरेशमि ॥
 न्नाधिका देपोन्याय विचारि ॥ सुगुणादेपो ० ॥ भोली दुनीयाभूली जर्ममे ॥ जायज
 मारो हारी ॥ पृटक ॥ वितरगको मारग तारक ॥ जांषदयाअगषाणी ॥ हिंस्या धरममे
 अधिकाराचे ॥ करे जीषाकोहानी ॥ भ ॥ १ ॥ दयादानविने मुल्लधर्मसो ॥ तिनूहिवा-
 त ठजावे ॥ जगधव चुकाकहे अग्यानी ॥ जध प् मे दुपपावे ॥ भ ॥ २ ॥ सामायक
 पोसके माही धिकयामडिकुमी ॥ धरमकथामे चितनरावे ॥ रषो पापमे बुद्धी ॥ ज ॥
 ॥ ३ ॥ ग्यानसीयतागलोज डुखे ॥ लभ्नाबुधर्दी पाडे ॥ तवनसज्जायकेत्रासरमावे रघ्या-
 लगावे अतिगडे ॥ ज ॥ ४ ॥ धरमदलावी पगल्यादुखे ॥ पापदलालीदोहे ॥ धरमी
 नेतो दुरवेद्वधे ॥ पापिनोरावे गोडे ॥ ज ॥ ५ ॥ तावतेजरी आवे तनमे ॥ सातदीवस
 नही पावे धर्म निमते एकलपयासके ॥ करतामनसुकन्वे ॥ ज ॥ ६ ॥ व्यावमोलेव-
 मे पर्वसदकम्य ॥ धनमे आगलगावे ॥ जीवदयामे पर्वणकाजे ॥ दमभीमे नटजावे
 ॥ ज ॥ ७ ॥ धर्म काममे कायरअधिको पापकरणे सुरो ॥ लेलोटीने पाषणदोमे ॥
 परलपगारपीजो ॥ ज ॥ ८ ॥ सजन कुटवी मिलीयाहरवे ॥ सतदेपटलजावे मु-

पीसनेपावे ॥ मनकीबाताजोहे ॥ स० ॥ २० ॥ प्रथर्षपाणी वेउधाव ॥ दीशधमपिपलपु
 जे ॥ गायधेभक्तन्यापुजे ॥ अंतरग्याननसुजे ॥ स० ॥ ३० ॥ इत्यादिककीपुजनथापे ॥
 करेनन्यापपरिया ॥ घणालुट्टेजोतुक्लपरपता ॥ करसेआपसरीषा ॥ स० ॥ ३१ ॥ देहअ
 पाषपरतपसारी ॥ उपरयाळपणाले ॥ नह्याधोयाधर्महेवेतो ॥ सबलाजळमेचाले स०
 ॥ ३२ ॥ श्रीजिनमारगतजलपरतक्ष ॥ तिणनेमेलोपतावे ॥ हिंस्याधर्ममलिनसदाही ॥
 जाणनेअधिकसरावे ॥ स० ॥ ३३ ॥ गावेवजाधेतानजतोभे ॥ जेहनीमहेमासपरी ॥
 होएतदासजिगमापासु ॥ तिणनीकरे मसकरी ॥ स० ॥ ३४ ॥ मोहकरमके उदकेरीने
 नोलपकरडलपावे ॥ नोलपवतिशीसुणकरस्थाणा ॥ श्रीजिनमारगआवे ॥ स० ३५ ॥
 इत्यादिकनोलपवातजके धरमध्यानकरोषासा ॥ तिलोकरियमहेशुकतकीधा होपुमुग-
 तमेवासा ॥ स० ॥ ३६ ॥ संभवउगणीसे ठवीसफागुण विजदशमी शनीबारे साइवे
 होमेएहनिपाई करवापरउपगारे ॥ स० ॥ ३७ ॥ इतिनोलपवतिसी संपुणर्म ॥ ॥

भेपटकी वेटावेटी चाती ॥ ज० ॥ १९ ॥ देवकी गडहरि नीरषणकाज ॥ वळपुजेनमी
 सकरके ॥ सोतेवारमनावे जोली बालकभलाधरके ॥ ज० ॥ २० ॥ वणांमनष
 अरु राषण मरीयो बाजो नाम दशेरो सोदिनहरषमनावे अथिको बाधे पापघणेरो ॥
 ॥ २१ ॥ विरजिनेश्वर सुगत चिराज्या ॥ दिवसदिवाली जाणो दयाधरमतो पाळे नही
 अरि करेजोबाकि हाणो ॥ भ० ॥ २२ ॥ विजचारणी ज्ञाहोखका ॥ जाम्ज्ज्जगमा
 ही ॥ कुमोते मारीगडपापण ॥ सोतेवारथपाई ॥ भ० ॥ २३ ॥ धुलजनाधेकीचमचाधे ॥
 षणे दोलीका पना ॥ बोळे पोटा निरलज्ज्ज्जने सजेनरककाज्जना ॥ भ० ॥ २४ ॥ पाच-
 से साधुको होमज्जकरतो ॥ बाहाणनामनमुची विष्णुकुमर वावनारूप धरके ॥ दिपो
 पगावळेकुची ॥ २५ ॥ हेमाचल नृपश्राइतेव्हने मारताकु दीपोराषी ॥ मगत तेवारथा-
 पकरजोला ॥ हायमे बांधे रापी ॥ ज० ॥ २६ ॥ धरकामनपमरे जीण दीवसे ॥ सोग-
 कहे मुपसेवी ॥ सराव टैराइमालज्जबाधे ॥ तळटीरीत पुचेती ॥ ज० ॥ २७ ॥ मळ अ-
 धवार धरयो कहे प्रभूजी मळपाषण नही लोडे वरदा अघवारकरहे पली धारयो ॥ धर-
 शमारणदोडे ॥ ज० ॥ २८ ॥ गलमाताके लाठीमार ॥ तुळवीमातातोडे जवारमाताकज्जे

पीसनेपावे ॥ मनकीवाताजोहे ॥ न० ॥ २० ॥ प्रथवीपाणी तेउवाव ॥ दीशवन्निपलपु
 जे ॥ गायगधेभक्तन्यापुजे ॥ अंतरग्यानसुजे ॥ न० ॥ ३० ॥ इत्यादिककोपुजनथापे ॥
 करेनन्यायपरिया ॥ घणातुटेजोतुक्कपरपता ॥ करसेभ्रापसरीषा ॥ न० ॥ ३१ ॥ देहअ
 पावपरतपसारी ॥ उपरषाळपषाळे ॥ नदायाधोयाधमर्दोवेतो ॥ मढलाजळमेचाळे न०
 ॥ ३२ ॥ श्रिजिनमारगतजळपरतक्ष ॥ तिणनेमेजोवतावे ॥ हिंस्थाधर्ममलिनसदाही ॥
 जाणनेअधिकसरावे ॥ न० ॥ ३३ ॥ गावेवजावेतानजवोने ॥ जेहनीमहेमासपरी ॥
 होएवदासिजगमापासु ॥ तिणनीकरे मसकरी ॥ न० ॥ ३४ ॥ मोहकरमके उदेकरीने
 जोलपकरडखपावे ॥ जोलपलतिशीसुणकरस्थाणा ॥ श्रिजिनमारगआवे ॥ न० ३५ ॥
 इत्यादिकजोळपतावजके धरमध्यानकरोपासा ॥ तिलोकरिषकदेशुक्रतकीर्वां होएमुग-
 तमेवासा ॥ न० ॥ ३६ ॥ संवतउगणिसे ढतीसफागुण विजदशमी शनीवारि साइखे
 इमिपूहनिपाई करवापरउपगारे ॥ न० ॥ ३७ ॥ इतिजोळपलतिसी सपुणर्म ॥ ॥

इति ज्ञानप्रदीपकं समाप्तम् ।

